223,

CARMINA VETERIS TESTAMENTI

METRICE.

NOTAS CRITICAS ET DISSERTATIONEM DE RE METRICA HEBRAEORUM ADJECIT

DR. GUSTAVUS BICKELL.

OENIPONTE.
IN LIBRARIA ACADEMICA WAGNERIANA.
1882.

TYPIS WAGNERIANA

Praefatio.

Quod hunc libellum luci publicae dare possum, debeo benignae alti Ministerii Austriaci, rebus cultus publici et instructionis deputati, liberalitati, qua quadraginta ejus exemplaria mandavit; nec non bibliopolae, rem periculosae plenam aleae audentis, intrepido animo. Sperans, mecum etiam aequos censores ceterosque rei literariae studiosos fautoribus operis gratias habituros esse, a controversiis cum criticis libelli mei metrici prioris movendis libenter abstinui, cum ipsa praesens enarratio et applicatio systematis satis probet, illud vocalibus et accentibus traditis non contradicere, paucis minutiis exceptis, quarum ratio a grammatica historica et comparativa redditur. Iis autem, qui me pronuntiationis traditae, utpote a transcriptione alexandrina semivocales plenibus exprimente refutatae, nimis tenacem putant, respondeo, semivocales Hebraeorum varios sonos vocalium vel primitivarum vel finitimarum induisse nec tamen ideo ad vocales plenas pertinuisse. Similiter in Novo Testamento semivocales aramaicae per plenas transcribuntur, cum tamen jam in carminibus syriacis saeculi secundi non efficiant syllabas.

Emendationes in textu masoretico propositae systema metricum non debilitant, sed ob constantem concursum defectuum grammaticorum, logicorum, aestheticorum cum metricis potius confirmant. Itaque multae jam ab aliis inventae sunt, praesertim a Paulo de Lagarde, Adalberto Merx, Justo Olshausen; Francisco autem Delitzsch debeo, quod saepe lectiones masoreticas, primo obtutu suspectas, retinuerim. Specialem hic mentionem meretur Clemens Koennecke, amicus benevolus, qui me metrum nonnullorum carminum (Ps. 4; 40; 73; 142; Cant. 4, 9—11), nec non transposi-

tionem v. 6 Ps. 40 et v. 11 Ps. 84 edocuit. In notis summae brevitati studui ideoque emendationes jam ab aliis defensas vel primo obtutu evidentes, plerumque etiam a versione alexandrina (quam ab exegetis mire negligi saepe cum stupore quodam animadverti) confirmatas, signis tantum criticis indicavi; his quoque omissis, ubi differentia in orthographia vetustiori evanescit.

E carminibus propheticis ea tantum elegi, quae vel expresse qua talia anuntiantur vel evidenter rationem metricam et strophicam produnt. Reliqua, quorum adhuc magnus numerus superest, praesertim in secunda parte libri Isaiae, consulto praeterii, ne structuram metricam fundamento dubio superstruerem. Valde enim difficile est, in orationibus propheticis rhythmum quemdam liberiorem a metro stricto, praecipue heptasyllabo, distinguere; quod vix prospere succedet, nisi regulis metrices hebraicae e certis documentis antea in tuto collocatis. Ob similes considerationes sententias metricas, passim in libro Ecclesiastae contentas, et proverbia Siracidae, hebraice servata, praetermisi.

Corrigenda (p. 215—218) ante lectionem libri suis locis annotare juvabit, praesertim sequentia gravioris momenti: Ps. 16, 9; 23, 1—2; 48, 15; 55, 7; 106, 47; 107, 37—38; 137, 9; Cant. 4, 13; Prov. 14, 1; 24, 31; Iob 10, 10. 11; 15, 32; Deut. 32, 13. Addatur hic, literam ʿAjin ter excidisse (Ps. 9, 3b3; 10, 13a1; 44, 24a1), carmini Jeremiae 18, 13—17 schema 12. 12, non 7. 7, superscribendum esse, denique in loco Prov. 16, 17b4 rectius cum primitivo textu interpretis alexandrini legi piv.

Ut exigui hi labores venerationem, investigationem, intelligentiam Sacrae Scripturae aliquantulum promoveant, faxit divinus ejus auctor!

I. Psalmi.

I. 12. 8. 8 | 8. 6.

1 Aš're háiš, 'šér loʾ hálakh
bá ʿ'çat r'šáʿim,
Ub'dark cháϑϑaím loʾ ʿámad,
Ub'mošáb leçím loʾ jášab;
2 Kí im b'tórat Jáhvä chéfço,
V'- [1]jéhgah jómam v'lájla!
3 Véhajá keʿéç šatúl ʿal pál'ge
májim,
'Šér pirjó jittén beʿítto,
Véʿaléhu *b'chóm* loʾ jíbbol.
V'khól, ašér jaʿɑä, jeháçlich;
4 Lóʾ khen hárešáʿim.
Kí im kámmoç, 'šér tidd'-
5 fännu rúch | ʿal *p'né **arç*,
Lóʾ jaqúmu r'šáʿim b'míšpaϑ,
V'cháϑϑaím ba ʿ'dát çaddíqim.
6 Kí jodéʿ Jah dárk çaddíqim,
V'därekh r'šáʿim tóbed.

II. 6. 6 | 6. 6. 6 || 6. 6.

1 Lámma rág'šu gójim,
Ul'ummím jehgú riq?
2 Jítjaçç'bú mal'khé arç,
V'róz'nim nós'du jáchad
ʿAl Jahvä v'ʿal m'šícho:
3 N'nátt'qa -t mós'rotémo,
V'nášlekhá [1] ʿ'botémo!
4 Jóšeb b'šámajm jíɑchaq,
'Dónaj jílʿag lámo.
5 -Z j'dábber -lémo b'áppo,
V'bách'ronó j'bah'lémo;
7a 'Sápp'ra él choq Jáhvä:
6 Vá'ni násakht- málki,
ʿAl Çijjón, har qódši.
7b Amar Éli: b'ní -tta;
c 'Ní hajjóm j'lidtíkha.
8 Š'ál mimménni v'étt'na
Gójim náchlatäkha,
V'-chúzzat'khá af'sé arç!
9 T'róʿem b'šébeϑ bárzäl
Kíkh'li jóçer t'nápp'çem.
10 V'ʿátta, m'lákhim, háɑk'lu;
Hívvas'rú, šof'ϑé arç!
11 ʿIb'du -t Jáhvä b'jírʾa,
V'gílu bíreʿáda,

Verba cruce praenotata sunt emendata; typis, quos cursivos vocant, impressa suppleta; uncinis inclusa transposita. Numerus significat, totidem verba omissa esse. Stella, quae cruci substituitur, ceteris signis praemittitur, indicat, mutationem textus masoretici (TM) auctoritate versionis alexandrinae (VA) niti.

I. 2. Repetitio inutilis et frigida. — 3c. Aqua impedire potest tantum, quominus folia arboris jam in aestate ob calorem marcescant. Cf. Jer. 17, 8. — 5. Lectio masoretica ʿal ken, logicae adversa, quam VA cum vera conjungit, orta est ex ʿal p'ne. Cf. VA ad Num. 11, 31; Ps. 57, 7.

II. 7a. Melius hic collocatur, quia v. 6 adhuc magis, quam sequentia, rationem decreti divini habet. — 7b2. Emendatione punctationis efficitur, ut immediate loquens in psalmo sit solus poeta.

12 [2]Pén je’náf v’tob’dú dark!
Kí jibʿár kim’ʿáϑ -ppo.
Aš’re kól chosé bo!

III. 7. 7 | 7. 7.

2 Jahvä, ma rábbu çáraj!
Rabbím *haq*-qámim ʿálaj.
3 Rabbím om’rím lenáfši:
En †j’šúʿa ló b- Elóhim.

4 V’attá, Jah, mágen báʿdi,
K’bodí umérim róši!
5 Qolí el Jáhvä éqra’,
V’jaʿnéni méhar qódšo.

6 ’Ni šákhabt- váišána;
H’qiçót-, ki Jáhvä jísm’khen-.
7 Lo’ íra’ mérib’bót ʿam,
’Šer sábib šátu ʿálaj.

8 Qumá, Jah, hóšiʿéni![7]
Šinné r’šaʿím šibbárta.
9 Le- Jáhvä háješúʿa.
ʿAl ʿámm’kha bír’khatäkha!

IV. 5. 5 | 5. 5.

2 B’qor’í ʿanéni,
Elóhe çídqi!
B’çar hírchabtá lli.
Chonnén-, -š’maʿ t’fíllat-!

3 Bené iš, ʿád mä
K’bodí likh’límma;
Teéhabún riq,
Tebáq’šu kházab?

4 Ud’ʿú, ki hífla
Jahvä chasíd lo!
Jah *jíšmaʿéni,
Beqór’i élav.

5 Rig’zú v’al téchϑ’u;
-M’ru †b’líbb’khem [2]v’dómmu!
6 Zib’chú zib’ché çadq,
V’biϑ’chú el Jáhvä!

7 Rabbím *ha*-óm’rim:
Mi [ϑób] jar’énu?
Neσá’ ʿalénu
Orí fanäkha!

8 Jahvä, | natátta
Σimchá belíbbi,
Meʿét degánam
V’tiróšam rábbu.

9 Bešálom jáchdav
Ešk’bá veíšan.
Ki -ttá, Jah, l’bádad,
L’baϑch tóšibéni.

V. 8. 4 | 10. 6 | 8. 8.

2 Amaráj ha’zína, Jáhvä,
Bína h’gígi!
3 Háqš’ba l’qól šavʿí, malkí
v- Elóhaj!
Kí eläkha -tpállal.
4 Jáhvä, bóqer tišmaʿ qóli;
Bóqer éʿrokh l’khá va’çáppä.

5 Kí lo’ Él chaféç rašʿ átta;
Ló’ j’gur’khá raʿ.
6 Ló’ jitjáçç’bu hól’lim l’nágd
ʿenäkha;
Σáne’tá [1]poʿ’lé avn.
7 Téabbéd *kol dób’re kházab;
Iš damím v’mirmá j’taʿéb Jah.

8 Váaní berób chasdäkha
-Bó’ betäkha.

III. 3. Accusativus, contra grammaticam positus, metro eliminatur; cf. Exod. 15, 15; Ps. 92, 16; 94, 17; 116, 15; 120, 1; Job 10, 22. — 8. Stichus omissus, quin petitionis neccessitatem aut opportunitatem probet, eam potius superfluam reddit. Vox Elohaj ad resarciendum parallelismum addita est.
IV. 3cl. Cf. Prov. 1, 22.

Éštachvä elé hekhál qodšäkha,
9 Béjir'át'kha, | Jáhvä.
N'chéni b'çíd'qat'khá l'ma'n šór'raj;
Hájšar léfanáj darkäkha!

10 Kí en *béfihém nekhóna;
Qírbam hávvot.
Qábr patúch g'ronám, l'šonám jachlíqun.
11 Há' šimém, Elóhim!
Jíppelú mimmó''çotéhem; [2]
Háddichémo, kí marú bakh!

12 V'jíσmechú **b'kha* kól chosé bakh;
L''ólam j'ránn'nu!
Vétasékh 'alémo véja'lóçu
Ohabé šemäkha!
13 Kí -tta t'bárekh çáddiq, Jáhvä;
Káççinná raçón ta'ϑ'rännu.

VI. 8. 8 | 8. 8 | 8. 8.

2 Jáh, al b'ápp'kha tókhichéni,
V'ál bach'mát'kha t'jásseréni!
3 Chónnen-, Jáhvä, kí umlál -ni;
R'fáen-, Jáh, ki níbh'lu ''çámaj!
4 *Tám b'σarí* v'nafší nibh'lá m'od.
Véattá, Jahvä, 'ad mátaj?

5 Šúba, Jáhvä, chäll'ça náfši;
Hóši'éni l'ma'n chasdäkha!

6 Kí en bámmavt zókheräkha!
Bíšeól mi jéhodä llakh?
. . . .
. . . .

. . . .
7 *Gám* jagá'ti b'ánecháti.
Ahaσchä b'khol lájla míϑϑat-,
Bédim'áti 'árσi ámsä.
8 'Ašešá mikká'as 'éni,
'Ateqá †bikh'límmat çór'raj.

9 Súru m'ménni, kól po''lé avn!
Kí šamá' Jahvä qol bíkhji.
10 Šáma' Jáhvä téchinnáti,
Jáhvä téfilláti jíqqach.
11 J'bóšu v'jíbbah'lú m'od kól -j'baj;
Jéšubú, jebóšu rága'!

VII[1]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Jah 'Lóhaj, b'khá chasíti.
. . . .
Hoší'en- míkkol ród'faj,
V'haççílen- *méíš chámas;*
3 Pen jíϑrof k'árje náfši,
**Veén* poréq v'en máççil.

4 Jah 'Lóhaj, ím 'aσít- zot,
Im jéš [bekháppaj] 'ável;
5 Im gámalt- šólemí ra',
(Va'cháll'ça çór'ri réqam);
6 Jirdóf ojéb nafš- v'jáσσeg [3],
Ukh'bód- lä'áfar jášken!

13 -M lo' jášub, chárbo jílϑoš,
Qaštó darákh vaj'khón'nah;

VI. 8b. Causa miseriae non est exsistentia hostium, sed eorum insultationes. Praeterea intolerabilis foret locutio: oculus meus inveteratus est in omnibus inimicis meis. Cf. ad Ps. 89, 51.

VII[1]. 2b. Supplendus est stichus e Ps 31, 2b. — 2d. Mentio singularis hostis a versu sequenti postulatur. — 3b. Stichus e VA supplendus est, cum lectio masoretica verbo paraq falso significationem dilacerandi tribuat. — 13—14. Hostis ubique subjectum est. Voces im lo' oportet vertere: certe; vocem v'lo: sed contra semet ipsum.

14 Veló hekhín k'le mávet,
Chiççáv, ledól'qim jífˁal.
15 Hinné jechábbel áven,
V'hará ˁamál v'jalád šaqr.

16 Bor kára vájjachp'réhu;
Vajjíppol b'šáchat, jífˁal.
17 Jašúb ˁamálo b'róšo,
V'ˁal qódq'do ch'máso jéred.
18 Odä Jahvä keçídqo,
Va'zámm'ra šém Jah ˁÉljon!

VII². 7. 5 | 7. 5.

7a Qumá, Jahvä, b'appäkha,
c Veˁúra élaj!
b Hinnáɑe' b'ˁáb'rot çór'raj!
d Mišpáϑ çivvíta.

8 Vaˁádatí leúmmim
Tesóbebäkka;
V'ˁaläha lámmaróm š'ba,
9 Jah, †dájjan ˁámmim!

Šof'ϑéni, Jáhvä, k'çídqi,
Ukh'túmmi ˁálaj!
10 Jigmór na' ráˁ rešáˁim,
Ut'khónen çáddiq!

. . . .

. . . . .
V'bochén libbót ukh'lájot
Elóhim çáddiq.

11 Magínni ˁál Elóhim,
Mošíˁ jiš'ré leb.

12 *Elóhim šófeϑ çáddiq,
V'- El zóˁem b'khól jom.

VIII. 12. 10 | 8. 6.

2 Jáh 'Donénu, má -ddir šim'-kha b'khól haáreç,
'Šér †natátta hód'kha ˁál haš-šámajm!
3 Míppi ˁól'lim[1] jíssadtá ˁoz,[2]
L'hášbit -jéb v'mitnáqqem.

4 Kí er'ä šamäkha, máˁɑe éçb'ˁotäkha;
Járech v'khókhabím, ašér ko-nánta;
5 Má enóš, ki tízkerännu;
V'bén -dam, kí tifq'dännu!

6 Váttechásseréhu *ákh* meˁáϑ me- 'Lóhim,
Vékhabód vehádar t'ˁáϑϑeréhu.
7 Támšiló b'maˁɑé jadäkha;
Kól šattá tacht ráglav.

8 Çónä vá'lafím kullám v'gam báh'mot ɑádaj,
9 Çíppor šámajm v'- [2]ˁóber ór'-chot jámmim.
10 Jáhvä Adonénu, má -ddir Ším'kha b'khól haáreç!

IX—X. 8. 8 | 8. 8.

IX 2 *Odekhá, Jahvä, b'khol líbbi,
'Sápperá kol nífl'otäkha!

VII². Hos versus separandos esse, inde probatur, quod v. 13 supponit, hostem in praecedentibus nominatum esse, ergo versui 6 jungitur; nec non inde, quod in v. 7—12 judicium populorum describitur, cum reliqua pars psalmi de hoste singulari agat. — 8c3. Scriptio šuba sensum praebet absurdum, si finem judicii designat, obscurum, si ipsum judicium. — 9. Enallage personae intolerabilis. — 10. Supplendum videtur: Nam peccatorem odio habet Deus et diligit justum.

VIII. 3a2. Additamentum sensum exaggeratione destruit, quia lactentes nondum majestatem Dei ex operibus ejus intelligere possunt. — 3a4. Deus non habet oppressores; cf. Ps. 74, 4. 23. — 9. Glossam prosaicam et tautologicam d'ge hajjam jam enallage numeri prodit.

IX—X. Revisor, carmen abbreviaturus, 12 stichos abstulit illudque in duos psalmos divisit; unde ei in fine psalmi 9 stropha addenda et

3 Éσmechá veéʿleçá bakh,
'Zámmerá *le*-ším'kha, Éljon.

4 B'šúbi ójebáj *le*-áchor,
Jíkhš'lu v'jób'du míppanäkha·
5 Kí ʿaσíta míšpaϑ- v'díni,
Jášabtá l'khissé' šoféϑ çadq.

6 Gáʿartá gojím, *-bad rášaʿ;
Š'mám machíta lʿʿólam váʿäd.

. . . .
. . . .

D . . . .
. . . .
7 Háojéb †tam, ch'rábot lánaçch;
V'ʿárim nátaštá, -bad zíkhram.

8 Hémma | -*b'dú* v'- Jah lʿólam jéšeb,
Kónen lámmišpáϑ kis'áhu.
9 V'hú' jišpóϑ tebél beçädeq,
Jádin l'úmmim bémešárim.

10 Víhi Jáhvä míσgab láddakh,
Míσgab léʿittót baççára;
11 V'jíbϑ'chu b'khá jod'ʿé šemäkha,
Kí lo' ʿázabtá dor'šäkha.[1]

12 Zámm'ru l'- Jáhvä, jóšeb Çíjjon;
Hágg'du báʿammím ʿ'lilótav!
13 Kí doréš damím -tam zákhar,
Ló' šakhách çaʿ'qát ʿaníjjim.

14 CHónnen-, Jáh, r'e ʿónjmiσσón'aj,
M'rómemí miššáʿ're mávet;
15 L'máʿn 'sapp'rá kol t'híllatäkha,[3]
-Gíla bíješúʿatäkha.

16 Θáb'ʿu gójim b'šáchat, ʿáσu;
B'rášt, zu ϑám'nu, nílk'da ráglam.
17 Nódaʿ Jáhvä, míšpaϑ ʿáσa;
B'fóʿal káppav nóqeš rášaʿ.

18 J'šúbu r'šáʿim lišeóla,
Kól gojím šekhéche 'Lóhim!
19 Kí lo' lánaçch jíššakhách -bjon,
Tíqvat ʿ'návim tóbad láʿad.

X 3 Kí †chillél [5]boçéʿ, [1]niéç Jah;
4 Rášaʿ k'góbh appó bal jídroš.
Én Elóhim kol m'zimmótav,
5a J'chílu dérakháv bekhól ʿet.

stropha Lamed, utpote initio novi psalmi magis apta, strophae Kaf praeponenda erat. Haec transpositio adhuc inde proditur, quod stropha Lamed cum sequentibus Deum alloquitur, stropha Kaf cum praecedentibus non item. — IX. 4b1. Punctatores sine ratione sufficienti hoc imperfectum qal proscripserunt; cf. Prov. 4, 16. — 8. Excidit necessario verbum, postquam hemma versui praecedenti tributum est, ubi emphasin efficit impossibilem. — 19. Revisor hanc stropham finalem addidit:

Qúma, Jáhvä, ál jaʿóz 'noš,
Jíššaf'ϑú gojím ʿal p'näkha!
Síta, Jáhvä, móra' láhem;
Jédeʿú gojím, 'noš hémma! —

X 3. Mutato ad evitandam irreverentiam verbo chillel in hillel, ut sensus restauraretur, addita est sententia valde obscura et usui loquelae contraria, quia chillel nec cum ʿal construitur nec significat: gloriari. Similiter verbo nieç substitutum est berekh, post quod tamen remansit lectio genuina. Inde subjectum periodi boçeaʿ, praemissa copula, in objectum verbi intrusi conversum est. — 2. Verte: In superbia impius persequitur pauperem; comprehendit eum artificiis, quae excogitaverunt. Vox ga'vat est forma primitiva status absoluti; cf. Ps. 55, 22; 58, 5; 73, 22; 74, 19; Prov. 24, 25; Job 4, 15. — 7. In 6 carminibus alpha-

1 Láma, Jáhvä, táʿmod b'rá-choq,
Táʿlim léʿittót baççára?
2 B'gáʾvat rášaʿ jídlaq ʿáni,
Jítp'σo bím'zimmót, zu cháš'bu.

5b Márom míšpaϑ'khá min-négdo;
c Kól çor'réhu, jáfich báhem.
6 Amar bélibbó: bal émmoϑ;
L'dór vadór †-šeb *b'étan*, lóʾ b'raʿ.

N . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

S . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

7 [Piv maléʾ] alá v'mirmót v'tokh;
Tácht l'šonó ʿamál vaáven.
8 Jéšeb bémaʾráb chaçérim,
Bámmistárim jáhrog náqi.

ʿEnav lácholkä jiçpónu,
9 Jéʾrob bámmistár keárje.
B'súkka jéʾrob, láchϑof ʿáni;
Jáchϑof ʿáni, b'móš'kho b'rísto.

10 *Çádo rášaʿ* v'dákhä jášoch,
†V'náf'lu báʿʾçumáv cholkáim.
11 Amar bélibbó: šakhách El;
Hístir pánav, bál raá l'naçch.

12 Qúma, Jáhvä, Él, n'σaʾ jád'kha;
Al tiškách *çaʿʾqát* ʿaníjjim!
13 Al mä níeç rášaʿ 'Lóhim;
Amar bélibbó: loʾ tídroš?

14 Ráitá, ki átta *Jáhvä!*
ʿAmal v'kháʿs tabbíϑ, l'tet b'jád'kha.
ʿʾLäkha jáʿzob chólkä *dárko*;
Játom, -ttá hajíta ʿózer.
15 Š'bór, Jahvä, zeróʿi rášaʿ!
V'ráʿ, tidróš rišʿó, bal tímçaʾ?
16 Jáhvä mälekh ʿólam váʿäd.
Abedú gojím meárço.

17 Táʾvat ʿʾnávim *šámaʿ Jáhvä;
Tákhin líbbam, táqšib ózn'kha.
18 ʿ*Ura* líšpoϑ játom vádakh!
Bál jehósef ʿód laʿróç 'noš![2]

XI. 5. 5 | 5. 5.

1 B'- Jahvä chasíti!
Ekh tóm'ru l'náfši:
*Nud hár'khem, çíppor!
2 Ki hén har'šáʿim!

Jidr'khún qašt, kón'nu
Chiççám ʿal jäter,
Lirót b'mo ófel
Lejíšeré leb.

3 [2]Šatót jehár'sun.
Çaddíq ma ppáʿal?
4 Jah b'hékhal qódšó,
Jah b'šámajm kísʾo.

beticis (Ps. 9—10. 34; Nah. 1; Thr. 2. 3. 4) stropha Pä praecedit stropham ʿAjin. — 10. Verte: Capit eum impius, et oppressus labitur; caduntque robore illius miseri. — 12. Cf. Ps. 9, 13. — 14a. Additionem postulat tam parallelismus quam logica. — 14c. Objectum tacite subintelligi nequit. — 15b. Verte stichum: et impietatem scelesti si quaeras (ad vindictam), nonne illam invenies (punies)?

XI. 3a1. Fortasse illud ki, quod in initio v. 5 nunc deest, huc pervenit. — 4a—b. Hoc distichon adhuc continet verba timidorum, asserentia, Deum in coelo remanere nec piorum tribulationes curare. Cf. Job 22, 13—14.

ʿEnéhu jéchzu
*ʿ*Alé ḥäʿáni;*
ʿAfʿáppav jíbch'nu
Bené *ha*-ádam.

5 *Ki* Jáhvä *[jíbchan]
Çaddíq veráša ͨ;
Veóheb chámas
Σan'á nafšéhu.

6 Jamϑír ʿal r'šáʿim
†Pach'mé eš v'gófrit;
Verúch zilʿáfot
Menát kosámo.

7 Ki çáddiq Jáhvä;
Çedáqot áheb.
†Ješárim jéchzu
*Panéhu *lámo.*

XII. 5. 5 | 5. 5.

2 Hošíʿa, Jáhvä,
Ki gámar chásid;
Ki fássu 'múnim
Mibb'né *ha*-ádam.

3 Šav' jéddabéru
Iš ét reʿéhu;
Σefát chaláqot
B'leb v'léb j'dabbéru.

4 Jehákhret Jáhvä
Kol σíf'te ch'láqot;
Lešón *tahpúkhot,*
M'dabbäret g'dólot!

5 „ [2]Lilésonénu
Berít nehágbir!
Σ'faténu -ttánu!
Mi ádon lánu?"

6 Miššód ʿaníjjim,
Meén'qat -bjónim,
[1]Aqúm, jomár Jah,
-Šit b'jéšʿ, jafích lo.

7 Im'róte Jáhvä
Amárot ϑ'hórot;
Kasp çáruf [1]láarç,
M'zuqqáq šibʿátajm.

9 Sabíb rešáʿim
Jitháll'khun *lámo,*
Kerúmi zúllut
Lib'né *ha*-ádam.

8 -Tta, Jáh, *tišm'rénu
* *Ve*-tíççerénu,
Minní haddór zu
Leʿólam *váʿäd.*

XIII. 5. 5 | 5. 5.

2 ʿAd ána, Jáhvä,
Tiškáchen- näçach?
ʿAd ána tástir
-T panäkha m'ménni?

3 ʿAd ána ášit
ʿEçót benáfši;
Jagón bil'bábi
Jomám *valájla?*

ʿAd ána járum
†Haójeb ʿálaj;
6a Va'ní b'chásdäkha,
b *Jahvä,* baϑáchti.

4 Habbíϑa, ʿ'néni,
Jahvä Elóhaj!
Haíra ʿénaj,
Pen íšan hámmavt!

5 Pen jómar ój'bi:
Aní jekhóltiv;
Çaráj jagílu,
Ki -mmóϑ *lif'néhem!*

XIII. 3d. Expressa mentio noctis necessario exigitur, cum jomam tantum significet: interdiu. — 6a—b. Haec melius transitum a querela ad petitionem auxilii divini praeparant.

6c Jagél †lebábi
d Bišúʿatäkha!
e Ašíra l'- Jáhvä,
f Ki gámal ʿálaj!

XIV. 7. 4 | 7. 4.

1 Amár nabál belíbbo:
En Élohím.
Hišch'tú, hitʿíbu ʿ'lila;
En ʿóσe ϑób.

2 Jahvä miššámajm híšqif
ʿAl b'né adám;
Lir'ót, hajéš meháσkil,
Dorés -t 'Lohím.

3 Hakkól sar, jáchdav néʾl'chu;
En ʿóσe ϑób.
. . . .
En gám ächád.

4 H'lo' jád'ʿu kól poʿ'lé avn,
Okh'lé ʿammí?
Akh'lú lachmí *ʿašúqim*,
Jah ló' qar'ú.

5 Šam pách'du fách'd, ki 'Lóhim
Bedór çaddíq.
6 ʿAçát ʿaní tabíšu!
Ki Jáh machsó.

XV. 8. 8 | 8. 8.

1 Jáhvä, mí jagúr b'ohläkha;
Mí jiškón behár qodšäkha?
2 Hólekh támim úfoʿél çadq,
Védobér emät bil'bábo.

3 Ló' ragál ʿalé lešóno,[4]
V'chérpa ló' naσá' ʿal q'róbo.
4a Níbzä béʿenéhu ním'as,
b V'ét jir'é Jahvä jekhábbed.

5a Káspo ló' natán benäšekh,
b V'šóchad ʿal naqí lo' láqach;
4c Níšbaʿ léharáʿ v'lo' jámir;
5c ʿOσe -llä lo' jímmoϑ l'ʿólam.

XVI. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8. 8.

1 Šómerén-, El, kí chasítbakh!
2 -Márti l'- Jáhvä: 'Dónaj átta.
Θóbatí bal †bílʿadäkha;[4]
3 †V'áddiräkha, kól chefçí bam.
4 Járbu ʿáçç'botám, -cher máh'ru;
Bál assíkh niskéhem míddam,
V'bál essá' -t š'motám ʿal σ'fátaj.

5 Jáh m'nat chélq- v'khos-,[1] †támid góral-;

XIV. Iterum occurrit in Ps. 53, cujus lectiones variantes nullibi assensum merentur. — 3. Fortasse supplendum est: Non est inter eos quaerens Deum. — 4c. Tam parallelismus quam grammatica vetat, quominus in hoc sticho comparatio inveniatur. — 6. Claudit psalmum in utroque textu oratio pro reductione populi, serius addita et soluto sermone conscripta.

XV. 3. Stichus omissus duas sententias parallelas ab invicem separat.

XVI. 2. Textus praesens sensum vero prorsus contrarium infert. — 3. Poeta protestatur, se e toto corde Deo adhaerere et servis ejus sociari. In textu praesenti concursus duorum Kaf effecit, ut v'addiräkha mutaretur in v'addire, quod nullam cum cohaerentibus constructionem patitur. Insuper glossa, versum 3 recte explicans (pertinet hoc ad sanctos, qui in terra Israel sunt), ipsum textum invasit. — 5. Additamentum atta, cui lectio impossibilis tomikh ansam dedit, etiam ob repetitam enallagen personae rejiciendum est. — 8. Exempla omissionis pronominis personalis, verbum substantivum repraesentantis, hic et alibi ratione metrica ad nihilum rediguntur; cf. Ps. 22, 2. 29; 37, 39; 55, 20; 88, 6. 9; 145, 16.

7a 'Bárekh -t Jáhvä, 'šér j'ʿaçáni.
6 Ch'bálim náf'lu lí bann'-ʿímim,
Af nachláti šáf'ra ʿálaj.
7b Af lelót jiss'rún- kil'jótaj;
8 Šívvit- Jáhvä l'négdi támid;
Kí mimíni *hú*ʾ, bal émmoϑ.

9 Lákhen σámach líbb- v'jagél k'bod-,
Af b'σarí jiškón labäϑach.
10 Kí loʾ táʿzob náfši líš'ol,
Lóʾ tittén ch'sid'khá lirʾót šacht.
11 Tódiʿéni órach chájjim,
Σóbaʿ σ'máchot ét panäkha,
Néʿimót bimín'kha näçach.

XVII. 5. 5 | 5. 5 || 5. 5 | 5. 5.

1 Šim'ʿá, Jahvä, çadq;
Haqšíba rínnat-!
Haʾzína t'fíllat-
B'loʾ σíf'te mírma!
2 Milléfanäkha
Mišpáϑi jéçeʾ;
ʿEnäkha, *Jáhvä*,
Techzäna méš'rim.

3 Bachánta líbbi,
Paqádta lájla;[1]
Bal tímçaʾ zímmat-,
U-bál jaʿbór pi.
4 Lif'ʿúllot ádam,
Bid'bár σ'fatäkha,
Aní šamárti
Me-ór'chot páriç.

5 Tamókh ašúraj
Bemáʿg'lotäkha,
U-bál namóϑu
P'ʿamáj *b'dárkäkha.*
6 Aní q'raʾtíkha;
Ki táʿnen-, †Éli.
Haϑ óznekhá li;
Šemáʿ imráti!

7 Haflé ch'sadäkha,
Mošíʿ chosím **bakh,*
Minní mitqóm'mim
Bijéminäkha!
8 Šom'réni k'íšon,
†Kebábat ʿájin!
Beçél k'nafäkha
Tehástiréni.

9 Mipp'né rešáʿim,
Zu šáddun-, *páll'ϑen-;*
Me-ój'baj b'näfeš,
Jaqqífu ʿálaj!
10 Chelbámo ság'ru,
. . . . . .
Be-fímo díbb'ru
Begéut *náfšam.*

11 *ʿAl* áššurénu
ʿAttá s'babúnu.
ʿEnéhem j'šítu,
†Linϑótah báarç.
12 Dimjóno k'árje,
Jikkásef líϑrof;
Vekhíkh'fir jóšeb
Behámmistárim.

13 Qumá, Jah, qádd'mo,*[1]
* *Ve*-hákhriʿéhu;
U-fáll'ϑa náfši
Merášaʿ, chárb'kha;

XVII. 3—4. Confidit poeta, se in examine divino immunem inventum iri a peccato tam cogitationis, quam oris et operis. — 4d. Lectio praesens oppositum significaret. — 5. Titubatio gressuum per se non de transgressione, sed de calamitate adhibetur. — 6. Allocutio frigidior. — 10. Supple stichum: Al táchos ʿénam. — 11d. Cf. Ps. 44, 19; Job 31, 7. — 13. Additamentum fanav hic sine sufficienti ratione et contra analogiam (cf. Ps. 95, 2) exstat; qadd'mo primitivam scriptionem suffixi servavit.

14 ³Mim'tím mechäled,
Chelqám bacháj̈jim,
Uçéfunäkha
Temálle' bíϑnam!

Jiσb'ᶜú *bekhól ϑob*,
Jaᶜšíru bánim;
V'hinníchu jítram
Leᶜóleléhem.

15 Aní beçädéq
Echzä fanäkha;
Eσb'ᶜá beháqiç
Temúnatäkha.

Jišmáᶜ mehékhaló qol-,
Vešávᶜatí beóznav.

8 V'tigᶜáš vattirᶜaš háarç,
V'mos'dé harím jirgázu;
V'jitgáᶜ'šu, kí chará lo,
9 ᶜAlá ᶜašán beáppo;
Veéš mippíhu tókhel,
Gächálim báᶜ'ru m'ménnu;
10 Vajjéϑ šamájm vajjérad,
Vaᶜ'ráfäl táchat ráglav.

11 V'jirkáb ᶜal k'rúb vajjáᶜof,
Vajjéde' ᶜál kan'fé ruch;
12 Vajjášet chóšekh sítro,
Sebíbotáv sukkáto.
Cheš'kháti májm *kissáttu*,
13 ᶜAbé š'chaqím | minnógah.
Negdó ᶜabáv ᶜabáru
Barád vegáchalé eš.

XVIII. 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7.

2 Erchóm'kha, Jáhvä, chízqi;
3 Jah, sálᶜ- -m'çudát- um'fáll'ϑi;
Elí, çurí, echsä bo,
Magínni v'qären jíšᶜi!
Miσgább- um'nús-, mošíᶜi,
Mechámas tóšiᶜéni!
4 Mehúllal éqra' Jáhvä,
Umín oj'báj ivvášeᶜ.

5 'Fafúni míšb're mávet,
V'nach'lé b'lijjáᶜl j'baᶜ'túni;
6 Cheb'lé šeól s'babúni.
Qidd'múni móq'še mávet.
7 Baççár li éqra' Jáhvä,
Veél 'Loháj ašávveᶜ.

14 Jarᶜém baššámajm Jáhvä,
Ve- ᶜÉljon jítten qólo;
15 V'jišlách chiççáv vaj'fiçem,
Ub'ráqim ráb vaj'húmmem.
16 Vajjéraú 'fiqé jam,
Jiggálu mós'dot tébel,
Miggáᶜarát'kha, Jáhvä,
Minníš'mat rúch appäkha.

XVIII. Recurrit carmen in c. 22 libri 2 Regnorum (vel Samuelis) sed textus Psalterii plerumque melior est. Praestantior quaeque lectio tacite hic selecta est. — 2. Cum hic versus in textu 1. Regn. desit, suspicari quis possit, eum esse responsorium, in fine cujusvis strophae a choro accinendum. Tum prima stropha hoc modo foret ordinanda:

Jah, sálᶜi úm'çudáti,
Um'fálleϑí li, Eli;
Çurí, -chsä bó, magínni,
Veqárn jišᶜí, miσgábbi;
Uménusí, mošíᶜi,
Mechámas tóšiᶜéni;
Mehúllal éqra' Jáhvä,
Umín oj'báj ivvášeᶜ! —

13. Vox minnogah (sine splendore) falso cum sequentibus conjungitur, quia grando et carbones ignis e lumine gloriae Dei procedere nequeunt, et per totam stropham theophania non luminosa, sed quam maxime tenebrosa describitur. — 45. Textus Psalterii stichos invertit, quo paralle-

17 Jišlách mimmárom, jíqq'-chen-,
Jamšéni mímmajm rábbim;
18 Jaççílen- méoj'bí ʿaz,
Miσσón'aj, kí -m'çu m'ménni.
19 Jeqáddemún- b'jom édi,
Vaj'hí Jahvä l'mišʿán li;
20 Vajjóçién- lammérchab,
J'chall'çéni, kí chaféç bi.

21 Jigm'léni Jáhvä k'çídqi,
Kebór jadáj jašíb li;
22 Ki šámart- dár'khe Jáhvä,
V'loʾ rášáʿt- mé- Elóhaj.
23 Ki khól mišpáϑav l'négdi,
V'chuqqótav lóʾ -sir ménni.
24 Vaéhjä támim ʿímmo,
Vaéštammér meʿ'vóni.

25 Vajjášeb Jáh li kh'çídqi,
Kebór jadáj l'nagd ʿénav.
28 Ki -ttá ʿam ʿáni tóšiʿ,
Veʿénajm rámot tášpil.
26 ʿIm *hä*-chasíd titchássad;
ʿIm g'bár tamím tittámmam.
27 ʿIm *hán*- nabár titbárar,
Veʿím ʿiqqéš titpáttal.

29 Ki átta táir néri;
Jahvä 'Loháj jaggíh chošk-.
30 Ki b'khá, *Jah,* ároç †gáder,
Ub- Élohaj 'dallég šur.
31 Ha- Él, tamím *poʿléhu,*
Višárim kól derákhav.
Imrát Jahvä çerúfa;
Magén huʾ l'khól [1]chosím bo.

32 Ki mí 'Loh míbbalʿ 'dé Jah,
V'mi çúr zulát 'Lohénu,
33 Ha- Él ham'ázz'ren- chájil,
Vajjítten támim dárki;
34 M'šavvä ragláj k'ajjálot,
V'ʿal bámotáj jaʿmíden-;
35 M'lammédjadáj l'milcháma,
V'nich'tá qašt n'chúša z'róʿot-?

36 V'tittén li mágen jíšʿ'kha,
V'ʿanvátekhá tarbéni.
37 Tehárchib çáʿdi táchtaj,
V'loʾ máʿadú qarsúllaj.
38 Erdóf oj'báj v'aσσígem,
V'loʾ ášub ʿád kallótam;
39 Emcháçem v'lóʾ jukh'lú qum,
Vejípp'lu táchat ráglaj.

40 Vatt'ázz'ren- chájl l'milcháma,
Tehákhriʿ qámaj táchtaj;
41 V'oj'báj nattátta lí ʿorp,
Um'σáneáj açmítem.
42 Ješávveʿú, v'en móšiʿ;
Elé Jahvä, v'loʾ ʿánam.
43 V'ešch'qém k'ʿafár ʿal p'né ruch,
Keϑíϑ chuçót aríqem.

44a T'fall'ϑéni méribé ʿam,
49b Af mín qamáj t'rom'méni;
44b T'σiméni l'róši gójim,
c ʿAm, lóʾ jadáʿt-, jaʿb'dúni,
45 Bené nekhár j'khach'šú li,
L'šemʿ ózen jíššam'ʿú li;
46 Bené nekhár jibbólu,
V'jachr'gú mimmísg'rotéhem.

47 Chaj Jáhvä v'bárukh çúri,
V'jarúm Elóhe jíšʿi;
48 Ha- Él [1]notén n'qamót li,
Vajjádber ʿámmim táchtaj!
49a Mefálleϑí meój'baj,
c Meíš chamás taççílen-;
50 ʿAl kén -d'khá baggójim, Jah,
Ul'šímekhá 'zamméra!

lismus omnino destruitur. — 50. Sequuntur in utroque textu 3 stichi,

XIX[1]. 8. 8 | 8. 8 | 8. 8.

2 Háššamájim m'sápp'rim k'bód El,
V'máʿσe j'dáv maggíd haráqiʿ.
3 Jóm lejóm jehábbiʿ ómer,
V'lájla l'lájla j'chávvä dáʿat.
5 B'khól haáreç jáça' *qólam,
Ubiq'çé tebél milléhem.

. . . .
Vé-laššámš σam óhel báhem.
6 V'hú' k'chatán, joçé' m'chuppáto;
Jáσiσ k'gíbbor, láruç órach.
7 Míq'çe háššamájm moçáo,
Ut'qufáto ʿál qeçótam.

. . . .
V'én nistár mechámmatéhu.
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

XIX[2]. 7. 4 | 7. 4.

8 Torát Jahvä temíma,
Mešíbat náfš;
ʿEdút Jahvä ne'mána,
Machkímat p'tí.

9 Piqqúde Jáhvä j'šárim,
Meσámm'che léb;
Miçváti Jáhvä bára,
M'irát ʿenájm.

10 Jir'át Jahvä ϑehóra,
ʿOmádt laʿád;
Kol míšpeϑé Jahvä 'mät,
Çad'qú jachdáv.

11 Hannéchmadím mizzáhab
Umíppaz ráb,
Ve-*hám*-metúqim mídd'baš
Venóft çufím.

12 Gam ʿábd'kha nízhar báhem;
B'šom'rám ʿeqb ráb.
13 †Šegíotáv mi jábin?
M'nist'rót naqqén-!

14 Gam mízzedím ch'σokh ʿábd'kha!
Al jímš'lu bí!
Az étam véniqqéti
Mippäšaʿ ráb.

15 Jihjú l'raçón im'ré fi
V'heg'jón libbí,
L'fanäkha, Jáhvä, çúri
Vegóalí!

XX. 8. 8 | 8. 8.

2 Jáʿnekhá Jahvä b'jom çára,
J'σággeb'khá šem 'Lóhe Jáʿqob;
3 Jíšlach ʿézrekhá miqqódeš,
Umiç- Çíjjon jísʿadäkka!
4 Jéhazkér kol mín'chotäkha,
Véʿolátekhá jedášš'nä;

quos postea additos esse, inconcinna eorum cum praecedentibus connexio, nec non mentio regis in tertia persona, satis probat:

Magdíl ješúʿot málko,
Veʿóσä chásd lim'šícho,
L'- Davíd -l'zarʿó ʿad ʿólam.

XIX[1]. 5a4. Veram lectionem supponit etiam auctor frigidissimae glossae v. 4. — 5c. Fortasse supplendum est: Nam Deus extendit coelos. — 7c. Suppleri potest: Splendor ejus illuminat totum orbem. Ceterum in fine psalmi probabiliter desunt plurima.

XX. 7a. Additamentum ʿatta naturae poeseos repugnat, quae animae motus et vicissitudines non inter canendum primum evolvit, sed eadem jam ad solutionem perducta reflexe tantum reproducit.

5 Jítten l'khá khilébabäkha,
V'khól ʿaçátekhá jemálleʾ!

6 N'ránnená bišúʿatäkha,
Ubešém 'Lohénu *n'gáddel!
J'málle' Jáh kol míšʾ'lotäkha,
7b †Jáʿnekhá mišš'mé qodšéhu!

a ¹Jádaʿt-, kí hošíʿ Jah m'šícho
c Bígebúrot jéšaʿ j'míno.
8 Éllä b'räkheb v'éllä b'súsim,
V'-náchnu b'šém ¹'Lohénu názkir.

9 Hémma káreʿú v'nafálu;
V'-náchnu qámnu vánnitʿódad.
10 Jáhvä, hóšeʿá hammälekh,
*Váʿanénu b'jóm qor'énu!

XXI. 8. 8 | 8. 8.

2 Jáhvä, b'ʿózz'kha jíσmach mälekh,
Ubišúʿat'khá *¹jagíl m'od.
3 Táʾvat líbbo nátattá llo,
Vá'rašt σ'fátav bál manáʿta.

4 Kí t'qadd'männu bírekhót ϑob,
Tášit lérošó ʿaϑárt paz.
5 Chájjim šáal¹, nátattá llo,
Orekh jámim ʿólam váʿäd.

6 Gádol k'bódo bíšuʿát'kha;
Hód vehádar t'šávvä ʿálav.
7 Kí t'šitéhu b'rákhot láʿad,
T'cháddo b'σímcha ét panäkha.

8 Kí hammälekh bóϑech b'-Jáhvä,
Ubechásd ʿEljón bal jímmoϑ.
9 Tímçaʾ jád'kha l'khól oj'bäkha,
J'mín'kha tímçaʾ σóneäkha!

10 Téšitémo k'-*chágir jábeš*
B'-tánnur éš leʿét panäkha.
Jáhvä b'áppo j'bálleʿémo,
Uteákkelémo †iššo.

11 P'rí biϑnámo méarç t'ábbed,
Vézarʿámo míbb'ne ádam.
12 Kí naϑú ʿaläkha ráʿa;
Cháš'bu m'zímma, bál jukhálu.

13 Kí t'šitém šakhm b'métaräkha,
Tékhonén ʿalé fenéhem.
14 Rúma, Jáh, b'ʿozz'khá našíra,
Unezámm'ra g'búratäkha!

XXII. 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7.

2 Elí- Elí, **haqš'bá lli!*
Lamá ʿ'zabtáni, *Jáhvä?*
Rachóq *-tta* míšuʿáti,
3 *Mid*-díb're šá'gat-, | 'Lóhaj!
Eqráʾ jomám, v'loʾ táʿnä;
Velájla, v'lóʾ domjá li.
4 Veátta, *Jáhvä*, qádoš,
Jošéb t'hillót Jiσráel!

5 Bekhá baϑ'chú 'boténu;
Baϑ'chú, vatt'fálleϑémo.
6 Eläkha záʿ'qu v'níml'ϑu,
Bekhá baϑ'chú v'loʾ bóšu.

XXI. 10a—b. Omissio effecit, ut comparatio verum terminum suum omnino amiserit. — 11a1—2. Lectio praesens pirjamo analogia caret, quia liberi nunquam simpliciter fructus vocantur; cf. ad Thr. 2, 20.

XXII. 3a1. Poeta non facit relationem de querelis antea habitis, sed queritur hic et nunc. — 3c3. Vox dumijja dubia est; cf. ad Ps. 39, 3; 62, 2; 65, 2. — 14. Tauri, qui et ipsi figura hostium sunt, iterum

7 V'anókhi tólaᶜt v'ló' iš,
Cherpát adám ub'zúj ᶜam.
8 Kol róaj jálᶜagú li;
Jafϑ'rú b'σafá, j'niᶜú roš.

9 Gal él Jahvä, j'fall'ϑéhu;
Jaçç'léhu, kí chaféç bo!
10 Ki átta gáchi míbbaϑn,
Mabϑíchi ᶜál š'de ímmi.
11 ᶜAläkha hóšlakht- mérachm,
Mibbáϑn immí Elí -tta.
12 Al téharchéq mimménni!
Ki çára q'róba †v'-én ᶜezr.

13 S'babúni párim rábbim,
-Bbiré Bašán kitt'rúni;
14 -*J'baj* páçu ᶜálaj píhem,
Arjé ϑoréf vešóeg.
15 *Va'ní* kammájm nišpákhti,
V'hitpár'du kól ᶜaç'mótaj;
Hajá libbí kaddónag,
Namés betókhi méᶜaj.

16 Jabéš kachäreσ *chíkki*,
Gam ᶜázabáni kóchi;
Ul'šón- mudbáq malqóchaj,
V'laᶜ'fár mavt tíšpeténi.
17 Ki sébabúni k'lábim,
ᶜ'Dat m'réᶜim híqqifúni.[3]
18 Asápper kól ᶜaç'mótaj;
Hem jábbeϑú, jir'ú bi.

19 J'chall'qú begádaj láhem,
V'ᶜal l'búš- jappílu góral.
20 V'attá, Jahvä, al tírchaq;
'Jalút-, l'ᶜezráti chúša!
21 Haççíla mécharb náfši,
Mijjád kalb jéchidáti!
22 Hošíᶜen- míppi árje,
V'miqqárne rémim ᶜ'nítan-!

23 'Sapp'rá šim'khá leächaj,
B'tokh qáhal 'háleläkka.
24 Jir'é Jahvä, hal'lúhu;
Kol zárᶜ Jaᶜqób, kabb'dúhu![5]
25 Ki ló' bazá *haébjon*,
Veló' šiqqáç ᶜ'nut ᶜáni;
V'lo' hístir pánav m'ménnu,
Ub'šávv'ᶜo élav šámeᶜ.

26 †B'kha t'híllatí b'qahál rab;
N'daráj 'šallém nagd j'réav.
27 Jokh'lú ᶜ'navím v'jiσbáᶜu,
Jehál'lu Jáhvä dór'šav!
Jechí lebáb'khem láᶜad!
28 Jizk'rú [kol áf'se áreç]!
V'jašúbu -l Jáh v'jištáchvu
*L'fanáv kol míšp'chot gójim!

29 Ki l'- Jáhvä hámmelúkha,
Ve- **hú'* mošél baggójim.
30 [2]Jištáchvu kól diš'né arç,
†Lo jíkhr'ᶜu [1]jór'de ᶜáfar.
Va- '*šér* nafšó lo' chíjja,
31 *Zarᶜó [1]j'suppár l- Adónaj.
32 L'dor *jábo' [1]jágg'du †çídqo,
Leᶜám nolád, ki ᶜáσa.

cum leone comparari nequeunt. — 16. Restitutis, quae ob homoeoteleuton exciderunt, verbis, fit parallelismus duplex, et evitatur succus ille vitae, quem exegetae hic et Ps. 32, 4 Hebraeis affinxerunt — 28a—b. Conversio minus commode terminis terrae tribuitur. — 30a. Non liquet, cur non pauperes, sed divites manducaturi sint. — 30c—32. Verte: Et illius, qui suam ipsius animam non vivam conservavit, semen adnumerabitur Domino. Generationi venturae annuntiabunt justitiam ejus, populo nascituro, quia ipse fecit. — 31, 1. VA adhuc invenit suffixum, sed primam personam posuit, ut etiam in nafšo v. 30.— 31, 2. Jaᶜab'dännu est glossa recte explicans; cf. Ps. 87, 6.— 32. Cf. Ps. 71, 18.

XXIII. 7. 4 | 7. 4.

1 2 Jah róʿ-, loʾ -chsár, | bin'ót daš'
Jehárbiçén-;
ʿAl mé m'nuchót j'nah'léni,
3 Nafší j'šobéb.

Janchéni b'máʿg'le çädeq
Lemáʿan š'mó.
4 Gam kí elékh b'geʾ çálmut,
Loʾ íraʾ ráʿ.

. . . .

5 Ki -ttá ʿimmád-;
Šibϑ'khá umíšʿantäkha,
Hem j'náchamún-.

6 Taʿrókh lefánaj šúlchan
Nagd çóreráj;
`Diššánta báššamn róši,
Kosí r'vajá.

Akh ϑób vachásd jird'fúni
Kol j'mé chajjáj;
Vešíbti b'béti Jáhvä
Leórk jamím.

XXIV¹. 7. 7 | 7. 7.

1 L'- Jahvä haárç um'lóah,
Tebél vejóšebé bah.
2 Ki húʾ ʿal jámmim j'sádah,
V'ʿal n'hárot j'khónenäha.

3 Mi jáʿlä b'hári Jáhvä,
V'mi jáqum bím'qom qódšo?
4 N'qi kháppajm úbar lébab,
'Šer lóʾ naσáʾ l'šavʾ náfšo.³

5 Jiσσáʾ b'rakhá meét Jah,
-Ç'daqá me- 'Lóhe jíšʿo.
6 Zä dóri dórešéhu,
M'baq'šé *f'ne *'Lóhe* Jáʿqob.

XXIV². 7. 7. 7.

7 Σeú, š'ʿarím, rašékhem,
V'hinnáσ'u, pít'che ʿólam,
Vejáboʾ málk hakkábod!

8 Mi *húʾ* zä málk hakkábod?
Jahvä, ʿizzúz vegíbbor;
Jahvä, gibbór milcháma.

9 Σeú, š'ʿarím, rašékhem,
†V'hinnáσ'u, pít'che ʿólam,
Vejáboʾ málk hakkábod!

10 Mi húʾ zä málk hakkábod?
Jahvä *'Lohé* Çebáot;
Huʾ *zä* malkí hakkábod!

XXV. 7. 7 | 7. 7.

1 Eläkha, Jáh, nafš- éσσaʾ,
5c Ot'khá qivvít- kol hájjom.
2 ¹B'kha báϑacht-, bál ebóša!
Al jáʿl'çu ójebáj li!

3 Gam kól qov'khá loʾ †jéboš;
Jebóšu ¹bóg'dim réqam.
4 D'rakhäkha, Jáh, hodíʿen-,
* *Ve*-ór'chotäkha lámm'den-!

5a Hadríkhen- bá'mittäkha,
b V'lamm'dén-, ki -ttá 'Lohé jišʿ-!

XXIII. 4. Supple: In omnibus viis meis non trepidabo.

XXIV¹. 4. Additamentum ex eadem falsa interpretatione hujus stichi processit, cui debetur lectio marginalis nafši pro nafšo.

XXIV². 8. Cf. v. 10a.—9. Lectio praesens non minus grammaticae, quam analogiae versus 7 adversatur. Nam qal verbi naσaʾ nunquam habet significationem reflexivam, cum illud Hab. 1, 3 ex errore punctatorum, Ps. 89, 10 et Nah. 1, 5 e corruptione textus pro radice šoʾ vel voce š'on irrepserit.

XXV. Hic et in Ps. 34 sola litera Vav non incipit distichon, sed simplicem stichum. Quod factum videtur, ut schema tetrastichum remaneret,

6 Zekhór rachmäkha, Jáhvä!
[1]Ch’sadäkha [1]méʿolám hem.

7 CHaϑϑót n’ʿuráj uf’šáʿaj
Al tízkor [4]l’máʿn ϑubäkha!
8 Θob Jáhvä, | ϑób vejášar[1];
ʿAl kén jorä choϑ’ím b’dark.

9 Jadríkh ʿ’navím bammíšpaϑ,
Vilámmed ʿ’návim dárko.
10 Kol ór’chot Jáh chasd vé’mät
L’noç’ré b’ritó v’ʿedótav.

11 L’maʿn ším’kha, Jáh, v’saláchta
Laʿávoní, ki ráb hu’.
12 Mi zä haíš j’re’ Jáhvä?
Jorännu b’därekh, jíbchar.

13 Nafšéhu báϑϑob tálin,
Vezárʿo jíraš áreç.
14 Sod Jáhvä líreéhu,
Ub’ríto l’hódiʿámo.

15 ʿEnáj tamíd el Jáhvä;
Ki hú’ joçí’ merášt ragl-.
16 Pené eláj v’chonnéni!
Ki jáchid v’ʿáni áni.

17 Çarót lebábi hárcheb,
V’mimm’çúqotáj hoçíen-!
18 Qumá, r’e ʿónj- vaʿ’máli,
Veσá’ lekhól chaϑϑótaj!

19 R’e ójebáj, ki rábbu,
V’σin’át chamás σ’neúni!
20 Šom’rá nafš- v’háççiléni!
Al éboš, ki chasít- bakh!

21 Tom vájošr jíççeruni;
Ki qívvitíkha, **Jáhvä!*
22 P’de, ’Lóhim, ét Jiσráel
Minní khol çárotéhu!

XXVI. 7. 7 | 7. 7.

1 Šofϑén-, Jah, kí [1]b’tummhálakht-,
Ub’- Jáh baϑácht-, lo’ émʿad!
2 B’chanéni, Jáh, v’nasséni;
Çor’fá khil’jótaj v’líbbi!

3 Ki chásd’kha l’näged ʿénaj,
V’hithállakht- bá’mittäkha.
4 Lo’ jášabt- ʿím meté šav’,
V’ʿim náʿlamím lo’ ábo’.

5 Σané’ti q’hál meréʿim,
Veʿím r’šaʿím lo’ éšeb.
6 Ercháç b’niqqájon káppaj,
Va’sób’ba -t mízbach’khá, Jah!

7 *Chafáçt-* l’hašmíʿ b’qol tóda,
-L’sappér kol nífl’otäkha.
8 Jah, áhabt- m’ʿón betäkha,
Um’qóm miškán k’bodäkha!

9 -L te’sóf ʿim cháttaím nafš-,
V’ʿim án’še dámim chájjaj;
10 Ašér bidéhem zímma,
Vimínam mál’a šóchad!

11 Va’ní betúmmi élekh.
Pedéni véchonnéni!
12 Raglí ʿam’dá bemíšor,
B’maqhélim ’bárekh Jáhvä.

non obstante stropha finali, in utroque carmine a radice pada incipiente. Ergo hoc significat occultum quid. — 7. Cf. ad Ps. 136, 23. Lectio textus praesentis stichum praecedentem duabus formulis aequivalentibus moleste onerat. — 8a. Alterum Jahvä in fine stichi post falsam versuum distinctionem addendum erat. — 8b4. Punctatio analogiae repugnat, cum peccatores, qua tales, nunquam ut objectum divinae directionis appareant. — 17a3—b1. Falsa divisio verborum sensum non modo mutavit, sed etiam destruxit

XXVII^1. 7. 4 | 7. 4.

1 Jahvä orí vejíšʿi!
Mimmí irá'?
Jahvä maʿúzzi chájjaj!
Mimmí efchád?

2 Biq'rób ʿaláj meréʿim,
Leʾkól et b'σár-,
Çaráj v'oj'báj li hémma
Kaš'lú v'naf'lú.

3 Im táchnä ʿálaj máchnä,
Loʾ jíraʾ líbb-.
-M taqúm ʿaláj milcháma,
B'zot 'ní boϑéch.

4 Achát šaált- meét Jah,
Otáh 'baqqéš:
Šibtí bebéti Jáhvä
Kol j'mé chajjáj.

-*Habt*- láchzot b'nóʿm Jah -l'báqqer
Behékhaló;
5 Ki jíçpenéni b'súkka
Bejóm raʿá.

Jastíren- b'séter óhlo,
Beçúr j'rom'mén-;
6 V'ʿattá jarúm roš- ʿál -j'baj
Sebíbotáj.

Veézbechá beóhlo
Zib'ché t'rúʿa;
Ašíra vá'zamméra
†Lekhá, Jahvä!

XXVII^2. 5. 5 | 5. 5.

7 Š'maʿ, Jáh, qol- éqraʾ,
V'chonnén- vaʿ'néni!
8 L'kha ámar líbbi: [2]
-T panäkha [1]'báqqeš.

9 -L tastér panäkha, [1]
-L taϑ b'áf ʿabdäkha!
ʿEzrát- hajíta.
Al tíϑϑešéni!

Veál taʿz'béni,
Elóhe jíšʿi!
10 Ki áb- v'imm- ʿ'zábun-,
V'- Jahvä ja's'féni.

11 Horéni, Jáhvä,
Bidérakhäkha;
Un'chén- b'orch míšor
Lemáʿan šór'raj!

12 Al títtenéni
Benäfeš çáraj!
Ki †qám bi †ʿéd šaqr
Vejáfich chámas.

13 He'mánti lír'ot
B'ϑub Jáh b'arç chájjim.
14 [3]Ch'zaq v'já'meç líbb'kha,
V'qavvé el Jáhvä!

XXVIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Eläkha, Jáh, -qraʾ, çúri,
Al téchraš m'ménni;
Pen téchšä m'ménni v'ním-šalt-
ʿIm jóredé bor!

2 Šemáʿ qolí tachnúnaj,
B'šavv'ʿí eläkha!
ʿAnéni b'nóσ'i jádaj
El d'bír qodšäkha!

3 Al tímšekhén- ʿim r'šáʿim
V'ʿim póʿ'le áven,
Dob'ré šalóm ʿim †réʿam,
V'raʿá bil'bábam!

XXVII^2. 8a. Mandatum divinum non potest sine explicatione tamquam verbum poetae ad Deum introduci. — 12d. Ergo jafech sive jafich nunquam nomen est, sed semper imperfectum hifʿil. — 13a1. Praemissum luleʾ TM punctis superpositis delet; VA lo tantum invenit, quod versui praecedenti tribuit. — 14a. Tautologia hic nulla ratione explicatur.

4 Ten láhem kéfoˁlámo,
Ukh'róˁ maˁl'léhem!
K'maˁσé j'dehém ten láhem,
Hašéb g'mulám lam!

5 Ki lóʾ j'binú -l p'ˁullót Jah,
V'el máˁσe jádav;
ˁAl kén Jahvä jehr'sémo,
Velóʾ jibnémo.

6 Barúkh Jahvä, ki šámaˁ
Qolí tachnúnaj!
7 Jahvä ˁuzzí v'magínni;
Bo báϑach líbbi.

V'neˁzárti v'jáˁloz líbbi,
†Ub'šír- odännu.
8 Jahvä ˁoz *l'ˁámmo v'máˁoz;
J'šuˁát m'šichó huʾ.

9 Hošíˁa ét ˁammäkha,
V'barékh -t nachlát'kha;
Ur'ˁémo v'náσσeémo
ˁAdé haˁólam!

XXIX. 7. 7 | 7. 7.

1 Habú l'- Jahvä, b'ne élim,
Habú l'- Jah kábod váˁoz!
2 Habú l'- Jahvä kebód š'mo,
Hištáchvu l'-Jáh b'had'rát qodš!

3 Qol Jáhvä ˁál hammájim,
Elí hakkábod hírˁim.
Jahvä ˁal májim rábbim,
4 Qol Jáh b'khoch, qól Jah b'hádar.

5 Qol Jáhvä šóber 'rázim,
*¹J'šabbér Jah -t ár'ze ¹L'bánon;
6 †V'jarqíd k'mo ˁégel L'bánon,
Ve- Σírjon k'mó ben r'émim.

7 Qol Jáhvä chóçeb *'lónim,*
Jachç'bémo b'-láhabót eš.
8 Qol Jáhvä jáchil mídbar,
Jachíl Jah mídbar Qádeš.

9 Qol Jáhvä j'chólel élot,
Vajjéchσof *Jáhvä* j'ˁárot.
. . . .
-B'hekh'ló kulló -mer kábod.

10 Jahvä lammábbul jášab,
V'ješéb Jahvä malk l'ˁólam.
11 Jahvä ˁoz l'ˁámmo jítten;
Jah j'bárekh -t ˁámmo b'šálom.

XXX. 5. 5 | 5. 5 || 5. 5. 5.

2 'Romím'kha, Jáhvä,
Ki díllitáni,
Velóʾ σimmáchta
Et ójebáj li.
3 Jahvä Elóhaj,
Šivváˁti -läkha,
Vattírpaéni.

4 Jahvä, heˁlíta
Minní š'ol náfši,
Ve-chíjjitáni
Mijjóredé bor.
5 Zamm'rú le- Jáhvä,
Kol chásidéhu,
V'hodú l'zekhr qódšo!

6 Ki rägaˁ b'áppo,
Chajjím bir'çóno;
Baˁárb jalín b'khi,
V'labbóqer rínna.
7 Va'ní amárti
†Bešálevótaj:
Bal émmoϑ l'ˁólam.

XXIX. 6. Lectio vajjarqidem non solum parallelismum destruit, sed etiam cedros incongrue cum vitulo comparat. — 9a4. Punctatio displicet quam maxime, quia parallelismo repugnat, et territio cervarum nihil ad illustrandam Dei majestatem confert.

XXX. 9a. Supple: Tunc dixi in corde meo. Nam sequentia in memoriam revocant petitionem et exauditionem praeteritam.

8 Jahvä, bir'çón'kha
†Heʿmádtan- †l'hár ʿoz.
Histárta f'näkha,
Hajíti níbhal.
9 . . . . .
Eläkha, Jáh, -qraʾ,
V'el 'Dónaj -tchánnan.

10 Ma bbäçaʿ b'dámi,
B'ridtí el šáchat?
Hajód'kha ʿáfar,
H'jaggíd 'mittäkha?
11 Š'maʿ, Jáhvä, *qóli*,
Vechónenéni;
Jah, h'jé ʿozér li!

12 Hafákhta mísp'di
†Lemó machól li.
Pittáchta σáqqi,
Vatt'ázz'ren- σímcha;
13 L'maʿn j'zámmer'khá *k'-
bod-,
V'loʾ jíddom, Jáhvä; [1]
L'ʿolám odäkka!

XXXI. 7. 7. 7 ‖ 7. 7 | 7. 7.

2 Bekhá, Jahvä, chasíti;
[Leʿólam] al ebóša;
Beçíd'qat'khá fall'ϑéni!
3 Haϑϑé eláj oznäkha,
Mehéra háççiléni!
H'je lí leçúri máʿoz,
L'bet m'çúdot l'hóšiʿéni!

4 Ki sálʿi úm'çudát- -tta,
Ul'máʿan ším'kha, Jáhvä,
Tanchéni út'nah'léni.

5 Toç'én- m'rast, zú ϑam'-
nú li;
Ki -ttá maʿúzzi, **Jáhvä*.
6 Bejád'kha áfqid rúchi,
Padíta -tí, Jah Él 'mät.

7 Σanéʾt- †m'šamm'rím ha-
b'lé šavʾ;
Va'ní el Jáhvä báϑacht-,
8 Agíla v'éσm'cha b'chásd'kha;
Ašér raíta -t ʿónji,
Jadáʿta b'çárot náfši;
9 V'loʾ hísgartán- b'jad ójeb,
Heʿmádta b'mérchab ráglaj.

10 Chonnéni, Jáh, ki çár li,
ʿAš'šá bekháʿas ʿéni,
Nibh'lá nafší ubíϑni!
11 Ki khálu b'jágon chájjaj,
Uš'nótaj báanácha.
Kašál baʿ'vóni khóchi,
Vaʿáçamáj ʿašéšu.

12 M'khol çór'raj hájit-
chérpa,
Velíšekhénaj †mánod,
Ufáchad lím'juddáʿaj.
Roáj bachúç *j'dabbéru*;
Kol réʿaj nád'du m'ménni.
13 Niškáchti k'mét minní leb,
Hajíti kíkh'li óbed.

14 . . . .
. . . .
. . . .
B'hivvás'dam jáchad ʿálaj,
Laqácht nafší zamámu.

XXXI. 7. Cf. Jon. 2, 9. — 12d. Cf. Ps. 41, 7. Conqueritur poeta de visitatoribus, condolentiam simulantibus, sed materiam tantum sinistrae oblocutionis sibi colligentibus, non vero de ambulantibus, qui ipsum evitent, ne obviam facti amicitiae signa dare cogantur. Nam designatio tam mira derelictionis omni analogia caret. — 14. Tribus stichis, casu quodam deperditis, substituta sunt sex verba, quibus incipit versus Jeremiae 20, 10. De re prorsus simili cf. ad Ps. 79, 5, ubi probatur, versus Jeremianos neutrubi ad textum genuinum Psalterii pertinere. — 19a1. Ex-

15 V'-ni -läkha báϑacht-, Jáhvä;
Amárti: 'Lóhaj átta!

16 Bejádekhá ʿittótaj;
Haççílen- míjjad ój'baj,
Umérod'fáj pall'ϑéni!
17 Haíra f'näkha †ʿálaj; [1]
18 Hošíʿen- b'chásd'kha, | Jáhvä!
Al -bóša, kí q'raʾtíkha;
[1]R'šaʿím jadómmu líš'ol!

19 Teál'man σíf'te šáqer,
Haddóberót ʿal çáddiq
ʿAtáq begáʾva vábuz!
20 Ma ráb *_rob_ ϑúb'kha, _Jáhvä_,
[1]Çafánta líreäkha,
Paʿálta lachosím bakh
Negdí bené _ha_-ádam!

21 Tastírem b'sétr panäkha;
†Mer'khíle íš tiçp'némo,
Besúkka mérib l'šónot.
22 Barúkh Jahvä, ki híflíʾ
Chasdó li b'ʿíri máçor;
23 Va'ní amárti b'chófzi:
Nigrázt- minnágd ʿenäkha.

Akhén šamáʿta †qóli,
Tachnúnaj b'šávv'ʿi -läkha;
24 Eh'bú et Jáh, kol ch'sídav!
Emúnim nóçer Jáhvä,
-M'šallém [1]jatr ʿóσe gáʾva.
25 Chiz'qú v'jaʾméç lebáb'khem,
Kol hám'jach'lím le- Jáhvä!

XXXII. 5. 5 | 5. 5.

1 Aš'ré n'σuj päšaʿ,
Kesúj chaϑáa!
2 -Š're -dám, loʾ jáchšob
Jahvä lo ʿávon! [3]

3 Ki héchrašt-, bálu
ʿ'Çamáj b'ša'gáti. [2]
4 Ki jómam v'lájla
Tikhbád ʿ'laj jád'kha.

Nehpákh †lešóni
B'char'bóne qájiç.
5 Chaϑϑát- *hodáʿti,
Vaʿ'vón- loʾ khíssit-.

Amárti: ódä
ʿ'Le f'šáʿaj l'- Jáhvä.
V'attá naσáʾta
ʿAvón chaϑϑáti.

6 ʿAl zót jitpállel
Kol chásid -läkha. [3]
†Qol šáϑp majm rábbim
-Lav lóʾ jaggíʿu.

7 Attá [li] séter,
Miççár tiçç'réni;
_Ve_-rónni fálleϑ
Tesóbebéni.

8 Aσkíl'kha v'ór'kha
Bedárk zu télekh;
†Iʿáç'kha, _áσim_
ʿAläkha ʿéni.

9 Al tíhju kássus,
Kappárd en hábin!
B'matg várasn [1]líblom
Bal qáreb -läkha.

stat hic et alibi forma pluralis feminini imperfecti cum terminatione magis originaria, quam lingua aramaica servavit. — 20a3. Excidit vox in TM ob identitatem cum praecedente.

XXXII. 5. Lectio masoretica odiʿakha impossibilis est, quia res dudum peracta narratur. — 6c1—2. Praesens lectio orta est ex lʿet meçar qol šäϑef; sed lʿet meçar serius additum videtur. — 9c—d. Verte: Capistro et freno refrenandus est, qui tibi appropinquare noluit.

10 Rabbím makh'óbim,
Ašér larášaʿ;
V'habbóϑech b'- Jáhvä,
Chasd j'sóbebännu.

11 Σim'chú be- Jáhvä,
V'gilú, çaddíqim;
†Veharninúhu,
Kol jíšeré leb!

XXXIII. 7. 7.

1 Rann'nú, çaddíqim, b'- Jáhvä,
Laj'šárim ná'va t'hílla!
2 Hodú le- Jáhvä b'khínnor,
Benébl ʿaσór zamm'rú lo!
3 Širú l'- Jahvä šir chádaš,
Heϑ'bú naggén bit'rúʿa!
4 Ki jášar d'bári Jáhvä,
Vekhól maʿσéhu b'-múna.
5 Ohéb ç'daqá umíšpaϑ;
Chasd Jáhvä mál'a háarç.
6 Bid'bár Jah šámajm náʿσu,
Ub'rúch piv kól çebáam.
7 Konés kannéd me hájjam,
Notén b'oçárot t'hómot.
8 Jir'ú mij- Jáh kol háarç,
[1]J'gurú kol jóš'be tébel!
9 Ki hú' amár vajjähi,
Hu' çívva *vájjaʿmódu.
10 Jahvä hefír ʿ'çat gójim,
*Ve-héni' máchš'bot ʿámmim.
11 ʿ'Çat Jáhvä l'ʿólam táʿmod,
Machš'bót libbó l'dor vádor.
12 -Š're hággoj, 'šér Jah 'Lóhav;
Haʿám, bachár l'nachlá lo!
13 Miššámajm híbbiϑ Jáhvä,
Raá -t kol b'né haádam;
14 Mimm'khón šibtéhu híšgich
El kól još'bé haáreç;
15 Hajjóçer jáchad líbbam,
Hammébin -l kól maʿσéhem,
16 En hámmalk nóšaʿ b'rób chajl,
Gibbór [1]jinnáçel b'rób koch.
17 Šaqr hássus lítešúʿa,
Ub'rób cheló lo' j'málleϑ.
18 Hinné ʿen Jáh el j'réav,
Lam'jáchalím lechásdo;
19 L'haççíl mimmávet náfšam,
Ul'chájjotám baráʿab!
20 Nafšénu chíkk'ta l'- Jáhvä,
ʿEzrénu v'máginnénu.[1]
21 Ki bó jiσmách libbénu,
Ki b'šém qodšó baϑáchnu.
22 J'hi chásd'kha, Jáh, ʿalénu,
Ka'šér jichálnu †-läkha!

XXXIV. 7. 7 | 7. 7.

2 'Bar'khá et Jáhvä b'khól ʿet;
Tamíd tehíllató b'fi.
3 B'- Jahvä tithállel náfši;
Jišm'ʿú ʿ'navím v'jiσmáchu!

4 Gadd'lú le- Jáhvä ítti,
Un'rómemá š'mo jáchdav!
5 Daráš t- et Jáh, v'ʿanáni,
V'mikkól m'gurótaj híçç'lan-.

6 Hibbíϑu -láv v'naháru,
Uf'néhem ál jechpáru!
7 Zä ʿáni qára', v'- [1]šámeʿ,
V'mikkól çarótav hóš'ʿo.

XXXIII. Hic est primus e psalmis alphabetizantibus, qui de industria 22 stichis vel distichis vel strophis compositi sunt. Produntur plerumque ratione magis gnomica quam lyrica, defectu strictioris cohaerentiae, compositione quodammodo musiva, e sententiis semiindependentibus contexta. Carmina alphabetizantia nonnunquam vere alphabeticis junguntur, ut Ps. 33, 38. 39. 146; Thr. 5.

8 CHonä mal'ákh Jah sábib
Liréav vájecháll'çem.
9 Θa°'mú ur'ú, ki ϑób Jah!
Aš'ré haggábr, jechzä bo!

10 Jir'ú et Jáhvä, q'dóšav!
Ki én machsór liréav.
11 K'firím rašú v'ra°ébu,
V'dor'šé Jah ló' jachs'rú [1]ϑob.

12 Lekhú, baním, šim'°ú li!
Jir'át Jahvä 'lamméd'khem.
13 Mi háiš [1]cháfeç chájjim,
Ohéb jamím lir'ót ϑob?

14 Neçór lešón'kha méra°,
-Σ'fatäkha mídd'bar mírma!
15 Sur méra° vá°aσé ϑob,
Baqqéš šalóm v'rod'féhu!

17 Pené Jahvä b'°oσé ra°,
L'hakhrít meäreç zíkhram.
16 °Ené Jah él çaddíqim,
Veóznav él šav°átam.

18 Ça°'qú, ve- Jáhvä šáme°,
V'mikkól çarótam híçç'lam.
19 Qarób Jahvä l'nišb'ré leb,
V'et dákkeé ruch jóši°.

20 Rabbót ra°ót *çaddíqim,
V'mikkúllam *jáççilém Jah.
21 Somér kól *°áç'motámo;
-Chat méhen ló' nišbára.

22 Temótet ráša° rá°a,
V'σon'é çaddíq je'šámu.

23 Podä Jahvä nafš °'bádav,
V'lo' jé'š'mu kól [1]chosím bo.

XXXV. 7. 5 | 7. 5.

1 Ribá, Jahvä, et j'ríbaj,
Lechám et lóch'maj!
2 Hachzéq magén veçínna,
V'qumá b'°ezráti!

3 Veháreq ch'nít veságar
Liq'rá'ti ród'faj!
Emór lenáfši, Jáhvä:
J'šu°átekh áni!

4 Jebóšu véjikkál'mu
Mebáq'še náfši;
Jissógu áchor v'jáchp'ru
Choš'bé ra°áti!

5 Jihjú kemóç lif'né ruch,
V'mal'ákh Jah ród'fam;
6 [1]Darkám chošk vách'laq-
láqqot,
V'mal'ákh Jah *dócham.

7 Ki chínnam ϑám'nu lí †rašt,
Šacht [1]cháf'ru l'náfši.
8 T'boó šoá, lo' jéda°;
*V'rašt, [1]ϑáman, tílk'do! [3]

9 V'nafš- tágil b'- Jáhvä,
táσiσ
Bišú°atéhu.
10 Kol °áç'motáj tomárna:
Jah, mí khamókha?

XXXV. 3a3. Punctatio non exprimit securim (σάγαρις), sed imperativum, quem hic adesse falso supposuit. — 5b3. Verbum in textu praesente locum suum permutavit cum ultimo versus 6. — 7b1. Vox šachat incongrue praecedenti praemissa est, cum a verbo chaf'ru pro objecto requiratur, et fovea retis imago sit inusitata et superonusta. — 13d. Cf. Ps. 79, 12. — 14a. Usus loquelae hic vix permittit omissionem verbi. — 16. Verte: Impie irrisores mei infrendent in me dentibus suis. Fortasse etiam charoq in char'qu mutandum est. Certissime autem exulabunt miri illi impii irrisorum placentae, ab exegetis inventi.

Ki átta máççil ʿáni
Mecházaq m'ménnu;
V'ʿaní v'ebjón *tefálleϑ*
Miggózeléhu.

11 Jequúmun ʿéde chámas;
¹Lo' jádaʿt-, jíš''lun-.
12 J'šall'mún- raʿá tacht ϑóba,
Šekhól lenáfši.

13 Va'ní, bach'lótam l'búš- σaq;
ʿInnét- baççóm nafš-.
Ut'fíllatí ʿal chéqi
Tašíb *li, Jáhvä*!

14 Keréʿ, keách *hajá* li,
[Qodér] hithállakht-;
Ka'béli ém šachóti.
. . . . .

15 Ubéçalʿí σaméchu,
Vené's'fu ¹ʿálaj.
†Nokhrím veló' jadáʿti
Qar'ʿú v'lo' dámmu.

16 †Bechónef lóʿ'gaj ¹chároq
ʿAláj šinnémo.
17 Adónaj, kámma tír'ä?
. . . . .

Hašíba náfš- †miššóa,
Mikk'fírim j'chídat-!
18 -D'kha b'qáhal ráb, b'ʿam ʿáçum
Ahálelákka.

19 Al jíσm'chu lí oj'báj šaqr,
Σon'áj ¹jiqr'çú ʿajn!
20 Ki ló' šalóm j'dabbéru
¹ʿAl ríg'ʿe áreç.

Dib'ré mirmót jachšóbun,
21 V'jarch'bú ʿ'laj píhem.
Hen- ám'ru: häach, häach;
Ra'tá ʿenénu!

22 Raíta, Jáh, al téchraš!
¹Al tírchaq m'ménni!
23 Haʿíra ¹l'míšpaϑ-, 'Lóhaj;
V- Adónaj, l'ríbi!

24 Šof'ϑén- k'çidq'khá, Jah 'Lóhaj;
Veál jíσm'chú li!
25 Al jómerú belíbbam:
Häách, nafšénu! [3]

26 Jebóšu v'jáchp'ru jáchdav
Σ'meché raʿáti;
Jilb'šú bošt úkhelímma
Hammágd'lim ʿálaj!

27 Jarónnu véjiσmáchu
Chaféçe çídqi;
V'jom'rú tamíd: jigdál Jah,
¹Chaféç š'lom ʿábdo!

. . . .
Σ'*fatáj* ul'šóni;
28 Téhgä çídq'kha kól hajjom,
Tehíllatäkha.

XXXVI¹. 7. 7. 7 | 7. 4.

2 *En Elohím*, n'um päšaʿ
Larášaʿ b'qäreb *líbbo;
En páchd 'Lohím l'nagd ʿénav.
3 Ki héchliq élav b'ʿénav,
Limçó' ʿ'vonó. ¹

4 Dib'ré fiv ávn umírma;
Chadál leháσkil, l'héϑib;

XXXV. 27e. Supple: Exultabunt ob salutare tuum.
XXXVI¹. Videtur tantum initium esse longioris carminis. — 2a. N'um semper effatum introducit. — 3. Verte: Nam leniter agit Deus contra impium secundum opinionem hujus quoad punitionem culpae ejus. Est litotes, significans, impium vindictam Dei omnino nec credere nec timere.

5 Avn jáchšob ʿál miškábo.
Jitjáççeb ʿál dark lóʾ ϑob;
Raʿ lóʾ jimʾás.

XXXVI². 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

6 Jah, †ʿád šamájm chasdäkha,
Ve'múnat'khá ʿad š'cháqim!
7 Çid'qát'kha k'hareré El,
Míšpáϑekhá t'hom rábba.
Adám -b'hemá toší ʿ, Jah;
8 Ma jjáqar chásd'kha, 'Lóhim!

Bekhá †baϑ'chú b'ne ádam,
Beçél k'nafäkha jéchsun.
9 Jirv'jún middášn betäkha,
Venáchl ʿ'danäkha tášqem.
10 Ki ʿímmekhá m'qor chájjim,
Beórekhá nir'ä or.

11 Mešókh chasd'khá l'jod'ʿäkha,
V'çid'qát'kha l'jíšeré leb!
12 Al t'bóen- rägel gáʾva,
V'jad r'šáʿim ál t'nidéni!
13 Šam náf'lu póʿ'le áven,
Dochú veló̓ jakh'lú qum.

XXXVII. 7. 7 | 7. 7.

1 Al títchar bámmeréʿim,
Al t'qánneʾ b'ʿóσe ʿávla!
2 Ki kh'cháçir m'héra jímm'lu,
Ukh'järeq dášʾ jibbólun.

3 B'ϑach b'- Jáhvä váʿaσé ϑob,
Š'khon äreç úr'ʿe 'múna;
4 Vehítʿannág ʿal Jáhvä,
V'jittén l'kha míš''lot líbb'kha!

5 Gol ʿál Jahvä darkäkha,
Ub'ϑách ʿaláv, v'huʾ jáʿσä;
6 V'hoçíʾ khaór çidqäkha,
Umíšpaϑ'khá kaççóhrajm!

7 Dom l'- Jáhvä v'hítcholél lo,
Al títchar b'máçlich dárko,
Beíš ʿσσä mezímmot,
14ᵇ Leháppil ʿáni v'ébjon!

8 Harp méaf váʿ'zob chéma,
Al títchar ákh leháreʿ!
9 Ki m'réʿim jíkkarétun;
V'qové Jah, hém jir'šú arç.

10 Veʿód meʿáϑ, v'en rášaʿ;
Vehítbonánta, ²v'-nännu.
11 Vaʿ'návim jír'šu áreç,
V'hitʿánn'gu ʿál rob šálom.

12 Zomém rašáʿ laççáddiq,
Vechóreq ʿálav šínnav.
13 *Va-* Adonáj jiσcháq lo;
Ki ráa, kí †baʾ jómo.

14ᵃ CHarb pát'chu ¹v'dár'khu qáštam,
ᶜ †Liϑbócham jíš're dárekh.

XXXVII. In codice archetypo textus tam masoretici, quam alexandrini, binis columnis et stichice scripto, inferior margo illius folii, quod Ps. 37 cum fine praecedentis et initio sequentis exhibebat, ita deerat, ut ultima linea uniuscujusque columnae desideraretur. Quare possessor hos stichos in margine laterali sequentis cujusque columnae supplevit, descriptor autem iis in textu hujus columnae locum, ut putavit, aptum quaesivit. Inde accidit, quod 4 stichi (Ps. 37, 14b; 25c; 40b; Ps. 38, 12b) a loco suo vero remoti sint, et duo ex iis (Ps. 37, 25c; 40b) mutationem suffixi subierint, ut novo contextui adaptarentur. — 23b1. Mutationem punctationis justificant loci Prov. 20, 24, Ps. 7, 10, et usus sermonis, qui passivum cum min actoris vix admittit. — 28c. Vera lectio ita e textu masoretico (l'ʿolam nišmaru) et alexandrino genuino (ἄνομοι ἐκδιωχϑήσονται pro ʿavvalim nišmadu) restituenda est, ut voces simillimae, quarum alterutra in unoquoque textu excidit, conjungantur.

15 Charbám tabó' belíbbam,
V'qašš'tótam tíššabárna.

16 Θob m'ʿáϑ, *ašér* laççádiq,
Meh'món rešáʿím rábbim.
17 Ki †z'róʿ r'šaʿím †tiššáber,
V'somékh çaddíqim Jáhvä.

18 Jodéʿ Jahvä j'me t'mímim,
V'nachlátam l'ʿólam tíhjä.
19 Lo' jébošú b'ʿet ráʿa,
V'bimé r'ʿabón jiσbáʿu.

20a Ki réšaʿím jobédu,
25c †V'zarʿám mebáqqeš láchem;
20b V'oj'bé Jah kíqar kárim;
c Kalú bäʿášan, kálu.

21 Lovä rašáʿ v'lo' j'šállem,
Veçáddiq chónen v'nóten.
22 Ki m'bórakháv jir'šú arç,
-M'qullálav jíkkarétu.

23 Mij- Jáhvä míçʿ'de gáber;
Kon'nó vedárko jéchpaç.
24 Ki jíppol, ló' jehúϑal;
Ki Jáhvä sómekh jádo.

25a Naʿr hájit-, gám zaqánti,
b V'lo' ráit- çáddiq néʿzab.
26 Kol hájjom chónen v'málvä,
Vezárʿo líberákha.

27 Sur méraʿ váʿaσé ϑob,
Uš'khón leʿólam *áreç!*
28 Ki Jáhvä óheb míšpaϑ,
V'lo' jáʿzob kól chasídav.

ʿ'Vilím l'ʿolám nišmádu,
Vezäraʿ r'šáʿim níkhrat.
29 Çaddíqim jír'šu áreç,
V'jišk'nú laʿád ʿaläha.

30 Pi çáddiq jéhgä chókhma
Ul'šóno t'dábber míšpaϑ.
31 Torát Elóhav b'líbbo,
* *Ve*-ló' timʿád ašúrav.

32 Çofä rašáʿ- laççáddiq,
Um'báqqeš láhamíto.
33 Jah ló' jaʿz'bännu b'jádo,
V'lo' járšiʿännu †b'šóf'ϑo.

34a Qavvé el Jáh -š'mor dárko,
b Virómim'khá larášt arç!
40b †J'falléϑ'kha mérešáʿim;
34c B'hikkáret r'šáʿim tír'ä.

35 Raíti rášaʿ, ʿáriç,
V'mitʿárä k'ézrach ráʿnan.
36 Vajjáʿbor v'hínne -nännu,
Va'báqešó v'lo' nímça'.

37 Šemór tam úr'e jášar!
Ki ách'rit l'íši šálom.
38 Ufóš'ʿim níšm'du jáchdav;
Ach'rít r'šaʿím nikhráta.

39 *[1]T'šuʿát çaddíqim míj-Jah;
Maʿúzzam hú' b'ʿét çára.
40a Vajjáʿz'rem Jáh vaj'fáll'ϑem,
c V'joší'em, kí chasú bo.

XXXVIII. 8. 8 | 8. 8.

2 Jáh, al b'qéçp'kha tókhichéni,
Ubach'mát'kha t'jásseréni!
3 Kí chiççäkha náchatú bi,
Váttinchát ʿaláj jadäkha.

4 Én m'tom bib'σar- mípp'ne záʿm'kha;
Én š'lom [1]ʿ'çámaj mípp'ne cháϑϑat-.

XXXVIII. Numerus 22 distichorum in hoc carmine nullo modo videtur esse fortuitus. — 6, 1. Cf. Judic. 5, 5 aliasque formas, in quibus nifʿal verborum mediae geminatae geminationem amittit.

5 Kí ʿ'vonótaj ʿáb'ru róši,
K'máσσa' khábed jíkhb'du m'ménni.
6 [1]Nám'qu ch'búrotáj mipp'né -vvalt-,
12b -Q'róbaj mérachóq ʿamádu.
7 Ná'vetí, šachóti ʿád m'od,
Kól hajjóm qodér hillákhti.

8 Kí khesálaj mál'u níqlä,
V'én metóm be-*khól* beσári.
9 Néfugót- v'nidkéti ʿád m'od,
Šáagt- mínnah'máti líbbi.

10 'Dónaj, négd'kha kól ta'váti,
V'án'chat- mímm'kha ló' nistára.
11 Líbbi s'chárchar, ʿ'zábankóchi;
V'ór ʿenáj, gam hém en ítti.

12a -H'báj v'reʿáj minnágd nigʿjáʿmdu,
13 Váj'naqq'šú mebáq'še náfši.
V'dór'še ráʿat- díbb'ru hávvot,
Umirmót kol hájjom jéhgu.

14 Váaní kh'cheréš lo' éšmaʿ,
Ukheíllem, ló' jiftách piv.
15 Váehí k'iš, 'šér lo' šómeʿ,
V'én befív *dib'ré* tokháchot.

16 Kí lekhá, Jahvä, hochálti;
Atta táʿnä, 'Dónaj, 'Lóhaj!
17 Kí amárti: pén jiσm'chú li,
B'móϑ ragláj ʿaláj higdílu.

18 Kí aní leçäläʿ nákhon,
Umakh'óbi négdi támid.
19 Kí *lekhá* ʿavóni ággid,
**Vé*-ed'ág minní chaϑϑáti.

20 V'ójebáj †chinnám ʿaçému,
Vérabbú †meσán'aj šáqer;
21 Um'šall'mé raʿá tacht ϑóba
Jíσϑenúni tácht rod'fí ϑob.

22 Al taʿz'béni, Jáhvä, *líš'ol;*
'Lóhaj, ál tircháq mimménni!
23 Chúša, *Jáhvä*, léʿezráti;
Adonáj, *li*-téšuʿáti!

XXXIX. 7. 5 | 7. 5.

2 Amárti: éšm'ra d'rákhaj,
Mech'ϑó' bil'šóni;
*Aσíma *ná'* l'fi máchsom,
B'ʿod rášaʿ l'négdi.

3 Ne'lámt-, hechšéti míϑϑob,
Ukh'ébi néʿkar.
4 Cham †lébabí beqírbi,
Bah'gíg- tibʿár eš.

Dibbárti bílešóni:
5 Hodíʿen-, Jáh, qiçç-!
Umíddat jámaj, má hi'?
Ed'ʿá, ma †cháld -ni!

6 Hinné *kemó* ϑefáchot
Natátta jámaj;
Vechéldi kh'ájn negdäkha,
Akh [1]hábl kol ádam! [1]

7 Akh b'çälem jíthallékh iš,
Akh hábl jehmájun.
Jiçbór *ç'funím* v'lo' jédaʿ,
Mi ósefámo.

8 V'ʿattá, ma qqívvit-, 'Dónaj?
Tochálti l'khá hi'.
9 Mikkól p'šaʿáj *naqqéni*,
Ve-háççileni!

XXXIX. Hic quoque psalmus 22 disticha habet, quod fortasse consilio factum est. — 3. Obmutescens semper silet. — 6d. Cf. v. 12. — 7c. Objectum vix desiderari potest, cum suffixum in sequenti sticho ad illud referatur. — 11b. Supplendum videtur: Nam ingravatur super me.

Cherpát nabál bal t'σímen-!
. . . . .
10 Neʾlámti, lóʾ eftách pi;
Ki -ttá ʿaσíta.

11 Hasér meʿálaj *-mäkha!*
Ki ʿáz nigʿäkha.
Mittígratí jadäkha
Aní khalíti.

12 Betókhachót ʿal ʿávon
Jissárta íš, *Jáh;*
Vattämes káʿaš ch'múdo;
Akh hábl kol ádam!

13 Šim'ʿá t'filláti, Jáhvä,
V'šavʿát- haʾzína!
El dímʿatí al téchras!
. . . . .

Ki gér anókhi ʿímmakh,
Tošáb k'khol 'bótaj.
14 †Šeʿé mimménn- v'ablíga,
B'ϑarm -lékh v'enänni!

XL[1]. 7. 5 | 7. 5.

2 Qavvó qivvíti Jáhvä,
Vajjáϑ *-laj ózno;*
Baççár qaráʾti: Éli,
Vajjíšmaʿ šávʿat-.

3 Vajjáʿlen- míbbor šáon,
Miϑϑíϑ hajjáven;
4 Vajjáqem ʿál salʿ ráglaj,
Konén ašúraj.

Vajjítten b'fí šir chádaš,
T'hillá l'- -Lohénu.
Jir'ú rabbím v'jiráu,
V'jibϑ'chú be- Jáhvä.

5 Aš'ré haggäber, 'šér σam
Jahvä mibϑácho,
Veló' faná el r'hábim
Veσáϑe kházab!

6a Rabbót ʿaσíta -ttá, Jah,
b 'Lohéj, nifl'ót'kha;
c Umáchš'botäkha -lénu
d En ʿ'rókh eläkha.

7 Zabch v'míncha lóʾ chafáçta;
-Znajm kárita lli.
ʿOlá †v'chaϑϑát loʾ †š'áltan-;
8 Az -márt-: hen báʾti!

Bim'gíllat séfr katúb ʿʾlaj,
9 Laʿσót r'çonäkha.
'Lohéj, chafáçt- †b'-torát'kha
Betókhi méʿaj.

10c Jahvä, attá jadáʿta:
11a †Çidq'khá loʾ khíssit-;
b B'tokh líbbi 'múnatäkha;
c -T'šuʿát'kha -márti.

10a Biσσárti çádq b'qahál rab,
b Hen σ'fátaj lóʾ -khlaʾ;
11d Loʾ khíchadtí chásdäkha
e V'-mitt'khá l'qahál rab.

12 Attá, Jahvä, loʾ tíkhlaʾ
Rachmäkha m'ménni!

XL[1]. 2. E vocibus per homoeoteleuton omissis ozno ad complendam sententiam omnino requiritur. — 6c—d. Verte: et quod attinet ad consilia tua pro nobis, incomparabilis es. — 7c2. Vox chaϑaa hic tantum sacrificium pro peccato designaret. — 8b—9a. Verte: In volumine libri mihi praescriptum est, ut faciam voluntatem tuam. — 9b3. Substitutionem copulae pro praepositione necessariam fecit falsa partitio versus. — 11a—b. Accentuatio hic relinquenda est, quia b'tokh libbi ex usu loquelae ingratam occultationem significare nequit. — 10a—b. Transpositionem poscit ratio duarum ultimarum stropharum, sibi invicem correspondens.

Chasd'khá vaámittäkha
Tamíd jiçç'rúni!

XL². 7. 5 | 7. 5.

14 R'çe, Jáhvä, l'háççiléni;
Jah, l'ʿézrat- chúša!
15 Jebóšu v'jáchp'ru jáchad
Mebáq'še náfši!

Jissógu -chór v'jikkál'mu
Ch'feçé raʿáti;
16 Jašómmu ʿál ʿeqb bóštam
Haóm'rim: häach!

17 Jaσíσu v'jíσmechú bakh
Kol m'báqešäkha!
Jom'rú tamíd: jigdál Jah,
-H'be t'šúʿatäkha!

18 Va'ní ʿaní veébjon;
'Donáj jachšób li.
ʿEzrát- um'fáll'ϑi átta.
'Loháj, al t'áchar!

XLI. 8. 8 | 8. 8 | 8. 8.

2 Aš're máσkil él dal **v'éb-jon!*
B'jóm raʿá j'fall'ϑéhu Jáhvä.
3 Jáh jišm'réhu víchajjéhu,[2]
V'ál *jitt'néhu b'näfeš ój'bav!
4 Jáh jisʿ'dännu ʿál ʿarσí d'vaj,
Kól miškábo †háfakh b'chóljo.

5 -Ní amárti: Jáh, chonnéni;
R'fáa náfši, kí chaϑá't- lakh!
6 Ojebáj jom'rú raʿ †ʿálaj:
Mátaj jámut véabád š'mo?
7 V'ím baʾ lír'ot, šávʾ j'dab-bér †leb;
Jíqboç ávn[1], jeçéʾ, l'chuç j'dábber.

8 Jáchd ʿ'laj jítlach'šú kol σón'aj,
ʿAlaj jáchšebú raʿá li:
9 Débarí b'lijjáʿl jaçúq bo;
V'-šér šakháb, loʾ jósif láqum.
10 Gám iš š'lómi, 'šér ba-ϑácht- bo,
Okhel láchmi, hígdil ʿálaj.[1]

11 Véatta, Jahvä, chonnéni;
Váh'qimén-, va'šáll'ma láhem!
12 B'zót jadáʿt-, ki cháfaçtá bi,
Kí loʾ járiʿ ój'bi ʿálaj.
13 Vá'ni b'túmmi támakhtá bi,
V'táççibén- l'fanäkha l'ʿólam.

XLII—XLIII. 8. 8 | 10. 12 || 12. 8. 6.

XLII 2 †K'ájjalt, táʿrog ʿál 'fiqé majm,
Kén nafš- táʿrog -läkha, Jáhvä.
3 Çámeá nafší l- Elóhim, l'-Él chaj.

XL². Hoc carmen non solum argumentum praecedenti nullo modo conciliandum habet, sed etiam separatim recurrit tamquam Ps. 70. Melior lectio, quam plerumque Ps. 40 praebet, tacite selecta est. Redactor, qui utrumque psalmum conjunxit, duas strophas sequentes pro fibula interposuit:

13ª Ki áf'fu ʿálaj ráʿot
ᵇ ʿAdé en míspar;
6ᵉ Aggída váʿdabbéra,
ᶠ ʿAç'mú missápper.

13ᶜ Hiσσígun- ʿávonótaj,
ᵈ V'loʾ jákholt- lír'ot;
ᵉ ʿAç'mú miσσáʿ'rot róši,
ᶠ V'libbí ʿ'zabáni.

XLI. 3—4. Enallage personae eo molestior est, quod allocutio Dei in v. 5 expresse introducitur. — 6. Nulla sequitur allocutio. — 7a6. Verte: quoad cor.

XLII. 5a. Distinctio inter animam et personam hic et in v. 7, ubi pleonasmus est frigidus et inutilis, metro eliminatur; secus in versu intercalari, in quo rationem habet poeticam. - 5b1—2. Haec verba nequeunt tanto intervallo a suo objecto et explicatione separari. — 6. Cum

Mátaj ábo' v'éraä pené Elóhim?
4 Háj'ta llí dim'áti láchm jomám valájla,
†B'ómerám eláj kol hájjom:
Ajje Élohäkha?

5 V'éšpekhá σichí ''le náfši;
[Éllä ézk'ra], ki -'bor bássakh;
Adaddémo 'ád betí Elóhim,
Béqolí rinná vetóda, hámon chógeg.
6 Má ttištóchachí, nafší, vattéhmi 'álaj?
Hóch'li l'- Jáh, ki 'ód odännu,
7 J'šú'ot pánaj v'- | -Lóhaj!

[1]Náfš- tištóchach, 'ál ken -zkór'kha
Méarç Járden vé- Chermónim.[2]
8 T'hóm el t'hóm qoré' l'qol çinnoräkha;
Kól mišb'räkha végalläkha 'álaj 'áb'ru.
9 Jómam jéçavvä *'aláj* Jahvä chasdáhu;
Uballájla šíro 'ímmi,
Téfillá l'- El chájjaj.

10 Om'ra l- Él sal'-: lámma š'kháchtan-;
Lámma qóder -lékh b'lachç ójeb?
11 B'räçach b''áç'motáj cher'-fúni çór'raj,
B'óm'ram élaj kól hajjóm: ajjé 'Lohäkha?

12 Má ttištóchachí, nafší, v'ma ttéhmi 'álaj?
Hóch'li l'- Jáh, ki 'ód odännu,
J'šú'ot pánaj v'- -Lóhaj!

XLIII 1[a] Šófeϑéni *ná'*, Elóhim,
[b] V'ríba rib- miggój lo' chásid!
2 Kí -tta 'Lóhe má'uzz-, lámma z'náchtan-?
Lámma qóder éthallékh beláchaç ójeb?
1[c] Méiš mírma vé'avlá tefálleϑéni;
3 Š'lách or'khá vaámittäkha,
Hémma jéhanchúni!

Jébiún- el hár qodšäkha
Véelé miškénotäkha;
4 V'-bóa -l mízbach Jáh, el Él σimchát gil-,
Véodäkka békhinnór, Jahvä Elóhaj!
5 Má ttištóchachí, nafší, v'ma ttéhmi 'álaj?
Hóch'li l- Jáh, ki 'ód odännu,
J'šú'ot pánaj v'- -Lóhaj!

XLIV. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

2 Jáh, [šamá'nu] béoznénu,
Aboténu sípp'ru lánu:
Pó'l pa'álta bíjeméhem,
3 Bíme qádm, | attá, jadäkha.
Gójim hóraštá v'tiϑϑá'em,
Tára' l'úmmim váttešáll'chem.
4 Kí lo' b'chárbam jár'šu áreç,
-Z'ró'am ló' hoší'a llámo.

evitatio tetragrammati in psalmis elohisticis non poetis, sed redactori debeatur, in iis pro Elohim semper tacite Jahvä vel Jah restitutum est, ubi sensus vel metrum exigit. — 6c—7a. VA nondum invenit falsam distinctionem vocum et versuum. — 9a3. Fortasse 'alaj per errorem ad initium strophae pervenit.

XLIV. 5. Hic et in v. 7. 16 populus loquens prima persona singularis utitur. Ergo nihil obstat, quominus idem etiam in v. 8. 14. 18 fiat. — 10. Fortasse praecesserunt 8 stichi amissi. — 20. Si transpositio rejiciatur, v. 21 non prodosis, sed exclamatio foret.

Kí jemín'kha úz'ro'äkha,
V'ór panäkha, kí reçítam.
5 Atta hú' malkí *v- *Elóhaj,
*Méçavvä ješú'ot Já'qob!
6 B'khá, *Jahvä*, çarénu n'nággech,
B'šímekhá nabús qaménu!
7 Kí lo' béqašti ebϑách *li*,
Vécharbí lo' tóši'éni.

8 Kí †hošá'tan- míççarénu,
Um'σan'énu hébišóta.
9 B'- Jáhvä [kól hajjóm] hillálnu,
V'šímekhá le'ólam nódä.
10 Afzanáchta váttakhl'ménu,
V'ló' teçé' beçíb'oténu;
11 Téšibénu -chor minní çar,
Um'σan'énu šásu lámo.

12 Títtenénu k'çóni má'kal,
Ubaggójim zéritánu;
13 Tímkor 'ámmekhá beló' hon,
V'ló' ribbíta bím'chiréhem.
14 †T'σímen- chérpa líš'khenénu,
Lá'g vaqáls lis'bíboténu;
15 Téσiménu mášal b'gójim,
Ménodí roš bíleúmmim.

16 Kól hajjóm k'limmáti négdi,
Uboští fanáj kissátni.
17 Míqqol m'cháref úmegáddef,
Mípp'ne ójeb úmitnáqqem.
18 Kól zot †báatn-, v'ló' š'khachnúkha,
V'ló' šiqqárnu bíb'ritäkha.
19 Ló' nasóg achór libbénu,
V'téϑ 'šurénu mín orchäkha.

21 Im šakháchnu šém 'Lohénu,
Vánnifróσ kappénu l'él zar;
22 H'ló' Elóhim jéchaqqér zot;
Kí hu' jóde' tá'lumót leb?
23 Kí [horágnu] ''läkha kól [1]jom,
Vé-nechšábnu k'çóni ϑíbcha.
20 [1]Díkkitánu bím'qom tánnim,
Váttekhás 'alénu b'çálmut.

24 Ura, lámma tíšan, 'Dónaj,
Vé-haqíça, -l tíznach lánaçch!
25 Lámma f'näkha tástir, tíškach
Kól 'onjénu vélachçénu?
26 Kí šachá l''afár nafšénu,
Dábeqá laárç biϑnénu.
27 Qúma, *Jáh*, 'ezráta llánu,
Ufedénu l'má'n chasdäkha!

XLV. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

2 Ráchaš †lébabí dabár ϑob,
Omer -ní ma'σáj lemälekh.
Léšoní 'eϑ sófer máhir:
3 *J'fí jafíta míbb'ne ádam.
Húçaq chén beσíf'totäkha;
'Al ken bérakh'khá Jah l''ólam.
4 Ch'gór charb'khá 'al járekh, gíbbor!
Hódekhá vahádaräkha!

5 Váhadárekhá çelách, r'khab,
'Al d'bar 'mät, [çadq] vá'anáva;
V'tór'kha nóraót j'minäkha;

XLV. 6b. Hic stichus in textu praesenti verba arctissime conjuncta separat. — 9a. Serius additum esse q'çi'ot, asyndeto proditur. — 16. Additamentum lakh tubalna haud genuinum esse, et nimia tautologia et allocutio regis demonstrat. — 18. 'Al ken aut logicae adversatur aut poetam magis quam regem celebrat.

6b ʿAmmim [jíppelú] tachtäkha.
a †Cháçaçäkha š'núnim, *gibbor,
c Bélibbí oj'bé hammälekh.
7 Kís'akhá, *nakhón j'sudáto;*
H'qémo 'Lóhim ʿólam váʿäd.

Šébϑ mišór šebϑ mál'khutäkha;
8 -Hábta çádq vattíσna' räšaʿ.
ʿAl ken m'šách'kha Jáh 'Lohäkha
Šämen σáσon méch'beräkha.
9 Mór v'-halót [1]kol bíg'dotäkha,
Méhekh'lé šen σímmechúkha.
10 B'nót melákhim b'jíqq'rotäkha;
[1]Ségal límin'khá b'khatm Ofir.

11 Ším'ʿi, bát, -r'i v'háϑϑi óznekh,
V'šíkh'chi ʿámmekh úbet ábikh!
12 Véjit'áv hammälekh jófjekh;
Kí hu' 'dónajk, v'híštachví lo!
13 *Lákh* †jabóu bát Çor b'míncha,
Pánajk j'chállu ʿáširé ʿam.
14 Kól k'buddá bat mälekh p'níma;
Mímmišb'çót zaháb lebúšah.

15 Lír'qamót tubál lammälekh;
B'túlot -ch'räha, réʿotäha.
16 Múbaót[2] | biσ'máchot vágil,
Téboäna b'hékhal mälekh.
17 Tácht 'bot'khá jihjú banäkha;
T'šítem l'σárim b'khól haáreç.
18 -Zkira ším'kha b'khól dor vádor;
[2]ʿAmmim jéhodúkha l'ʿólam.[1]

XLVI. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

2 'Lóhim lánu máchsä váʿoz,
ʿÉzra béçarót nimçá' m'od.
3 ʿAl ken ló' nirá' b'hamír arç,
Ubemóϑ harím b'léb jámmim.
4 Jéhmu, jéchmerú meméhu,
JírʿaŠú harím b'ga'váto;
Jáhvä Çébaót ʿimmánu,
Míσgab lánu 'Lóhe Jáʿqob!

5 *Chásdo* náhar, p'lágav j'σámm'chu
ʿIr 'Lohím, qodš míšk'ne ʿÉljon.
6 Élohím b'qirbáh, bal tímmoϑ;
Jáʿzeräha Jáh lif'nót boqr.
7 Hámu gójim, máϑu máml'khot;
Nátan b'qólo, támug áreç.
8 Jáhvä Çébaót ʿimmánu,
Míσgab lánu 'Lóhe Jáʿqob.

9 L'khú, ch'zu mífʿ'lot Jáh,
[2]šammót b'arç!
10 Mášbit mílchamót ʿad q'çé arç.
Qäšet j'šábber véqiççéç ch'nit,
* *Vá*-ʿagálot jíσrof báeš.
11 Hárpu -d'ʿú, ki -nókhi 'Lóhim!
-Rúm baggójim, árum báarç.
12 Jáhvä Çébaót ʿimmánu,
Míσgab lánu 'Lóhe Jáʿqob.

XLVII. 7. 7 | 7. 7.

2 Kol háʿammím, tiq'ʿú khaf;
Haríʿu l'- Jáh b'qol rínna!
3 Ki Jáhvä ʿÉljon nóra',
Malk gádol ʿál kol háarç.

4 Jadbír ʿammím tachténu,
Ul'úmmim tácht raglénu.

5 Jibchár [1]et nachlaténu,
Et g'ón Jaʿqób, 'šer áheb.

6 ʿAlá 'Lohím bit'rúʿa,
Jahvä beqóli šófar.
7 Zamm'rú 'Lohím zamméru;
Zamm'rú l'malkénu, zámm'ru!

8 Ki malk kol háarç 'Lóhim.
Zamm'rú *lo*, *ʿámmo* mácskil!
9 Malákh 'Lohím ʿal gójim,
[1]Jašáb ʿal kísseʾ qódšo.

10 N'dibé ʿammím neʾsáfu
ʿ*Im* ʿám 'Lohé Abráham.
Ki l'- Jáhvä máginné arç;
M'od náʿla *ʿál kol 'lóhim.*

XLVIII. 7. 5 | 7. 5.

2 Gadól Jah úm'hullál m'od
Beʿír 'Lohénu;
3 **Be*-hár qodšó, | jefé nof,
M'σοσ kól haáreç.

Har Çijjon járk'te çáfon,
Qirjáti málk rab.
4 Elóhim b'árm'notäha
Nodáʿ lemíσgab.

5 Ki hén hamm'lákhim nóʿ'du,
ʿAb'rú jachdéhu;
6 Hem ráu, kén tamáhu;
Nibh'lú, nechpázu.

7 Reʿáda áchazátm šam,
Chil kájjoléda.

8 Berúch qadím tešábber
Oníjjot Táršiš.

9 K'- [1]šom'ʿénu kén raínu
B'ʿir Jáhvä Ç'báot;
Beʿír 'Lohénu, Jáhvä
J'khon'náh ʿad ʿólam.

10 Dimmínu, Jáh, chasdäkha
B'qarb hékhaläkha.
11 K'šim'khá, Jah, kén t'hil-
lát'kha
ʿAl qáç've áreç.

Çadq máleá j'minäkha;
12 Jiσmách har Çíjjon!
Tagélna b'nót Jehúda
L'maʿn míšpaϑäkha!

13 Sobbú Çijjón v'haqq'fúha,
Sif'rú migd'läha!
14 Šitú libb'khém lechélah,
Pass'gú arm'nótah!

Lemáʿn t'sapp'rú l'dor ách'-
ron,
15 Ki zä Elóhim;
'Lohénu ʿólam v'ʿád huʾ;
Jenáhagénu.

XLIX. 7. 7 | 7. 7.

2 Šim'ʿú zot, kól haʿámmim;
Haʾzínu, kól još'bé chald;
3 Gam b'né adám, gam b'né iš,
†Jachdáv ʿašír veébjon!

XLVII. 4a1. Punctatio falso posuit jussivum. — 5. Additamentum lanu destruit sensum consuetum et naturalem formulae. — 10d. Cf. Ps. 97, 9.

XLVIII. 3c. Verte: Mons Sion est angulus septentrionis; id est verus quasi Olympus. Cf. Is. 14, 13, ubi extremus angulus septentrionis explicatur: mons congregationis. — 15a. Tam grammatica quam metrica, postulat versionem: quoniam hic, Hierosolymis, adest Deus. — 15c. ʿAl mut vel potius secundum textum alexandrinum ʿalamot hic et Ps. 9, 1 est annotatio musica ʿal ʿalamot (Ps. 46, 1; I Paral. 15, 20.)

XLIX. Psalmus, 22 distichis constans, videtur esse alphabetizans. — 4a3. Ita ubique pronuntiandus est pluralis ille, quem punctatio

4 Pi jédabbér chokhámot,
V'hagút libbí tebúnot;
5 Aϑϑä lemášal ózni,
Eftách b'khinnór chidáti.

6 Lamá irá' bimé ra',
'Avón ''qebáj j'subbéni;
7 Habbóϑechím 'al chélam,
-B'rob 'óšram jíthallálu?

8 Akh ló' fadó jifdó iš,
Lo' jítten l'- Jáhvä kófro;
9 Vejéqar pídjon náfšam;
10 V'chadál l''olám, | vichí 'od.

Lanáçch lo' jír'ä háššacht,
11 Ki jír'ä ch'khámim, j'mútu?
Jachd k'síl vabá'r jobédu,
V''az'bú la'chérim chélam.

12 *Q'barím batémo l''ólam,
Miškénotám l'dor vádor.
Jiššákh'chu, *'šér* qaráu
Biš'mótam ''lé adámot.

13 V'adám biqár bal jálin;
Nimšál kabb'hémot, nídmu.
14 Zä dárkam, késel lámo,
V'ach'réhem b'fíhem jírçu.

15 Keháççon líš'ol šáttu;
Mavt jír'em, v'çúram líblot.
Šeól †l''olám zebúl lo,
[V'jirdú bam j'šárim lábboqr].

16 Akh 'Lóhim jífdä náfši
Mijjád š'ol, kí jiqqáchen-.
17 Al tíra', kí ja'šír iš,
Ki jírbä k'bód betéhu!

18 Ki ló' b'motó jiqqách [1]kol,
Lo' jéred ách'rav k'bódo.
19 Ki náfšo b'chájjav j'bárekh,
Vejód'kha kí teϑíb lakh.

20 *Jabó' 'ad dór abótav,
'Ad néçach ló' jir'ú or.
21 Adám biqár, v'lo' jábin,
Nimšál kabb'hémot, nídmu.

L. 7. 7 | 7. 7.

1 [2]Jah díbbär vájjiqrá' arç
Mimmízrach šámš 'ad m'bóo.
2 Miç- Çíjjon, míkblal jófi
'Lohím hofí' [2]v'al jéchraš.

3 Eš léfanéhu tókhel,
Us'bíbav níσ'ará m'od.
4 Jiqrá' -l haššámajm mé'al,
V'el háarç, ládin 'ámmo.

5 Is'fú *lo *chásidéhu,
Kor'té *b'ritó ''le zábach!
6 V'jaggídu šámajm çídqo,
Ki Élohím šoféϑ hu'.

7 Šim''á, 'amm-, vá'dabbéra;
Jiσráel, véa'íd bakh!

voluit esse chokhmot vel chakhmut; cf. Prov. 1, 20; 8, 1; 9, 1; 14, 1; 24, 7. Ad modum pluralis Elohim, tam cum singulari quam cum plurali construi potest. — 8a1. Akh restringit beatitudinem apparentem peccatoris, ut in v. 16 miseriam apparentem justi. — 8a4. Cf. ad Ps. 17, 13. — 9b—11a. Verte: et cessare debet in sempiternum a vita aeterna sibi comparanda. Num forte non videbit foveam, sed mortem potius sapientium videbit? Mors sapientium, secundum totum scopum psalmi, hic non potest esse veritas a poeta inculcanda, sed tantum spes fallax peccatoris. — 15c2. Hujus vocis ultima litera remansit, quae nunc tamquam praepositio sensu caret, nam hades certe est habitatio. — 15d. Transpositio descriptionem status divitum mortuorum molestissime interrumpit.

L. Non improbabile est, hunc quoque psalmum, sicut praecedentem, ad alphabetizantes pertinere; sed tum v. 7 eliminandus foret. — 2. Addi-

Jahvä 'Lohäkha -nókhi.

. . . .

8 Lo' ʿál z'bachäkha -khích'-
kha,
V'ʿolót'kha l'négdi támid;
9 Lo' éqqach míbbeth'khá far,
Mimmíkhl'ot'khá ʿattúdim.

10 Ki lí khol cháj'to jáʿar,
B'hemót behárerė †El;
11 Jadáʿti kól ʿof hárim,
Vezíz σadáj ʿimmádi.

12 Im érʿab, ló' omár lakh;
Ki lí tebél um'lóah.
13 Haókhal b'σár abbírim,
Vedám ʿattúdim éštä?

14 Zebách l- Elóhim tóda,
V'šallém l'- ʿEljón n'darälkha!
15 Uqéraén- b'jom çára;
'Challéç'kha, út'khabb'déni!

16 [3]Ma ll'khá, lesápper chúqqaj;
Vattíσσa' b'rít- ʿ'le fíkha?
17 V'attá σanéʾta músar,
Vattášlekh d'báraj -ch'räkha!

18 -M raíta gánnab, v'tírç †bo,
Veʿím m'na'fím chelqäkha.
19 [Šaláchta] fíkha b'ráʿa,
Ul'šón'kha táçmid mírma.

20 Tešéb, b'achíkha t'dábber;
B'ben ímm'kha títten dófi.
21 [3]Dimmíta, [1]-hjä khamókha?
-Khich'khá v'eʿr'khá l'ʿenäkha!

22 Binú na' zót, šokh'ché 'Loh;
Pen éϑrof, v'én meháççil!
23 Zobéch todá j'khabb'dánni;
V'σam dárk, ar'ännu b'jéšʿ Jah.

LI. 8. 8 | 8. 8 | 8. 8.

3 Chónnen-, 'Lóhim, k'- **gódl*
chasdäkha;
K'rób rachmäkha m'ché fešáʿaj!
4 Hárbe kább'sen- méʿavóni,
Umecháϑϑatí ϑah'réni!
5 Kí fešáʿaj 'ní edáʿem,
Véchaϑϑáti négdi támid.

6 L'khá lebáddekhá chaϑϑá'ti,
Véharáʿ b'ʿenäkha ʿáσit-;
L'máʿan tíçdaq bíd'baräkha,
* *Vé*-tizkä bešófeϑäkha.
7 Hínne béʿavón cholálti,
Ubechéϑ' jechmátni ímmi.

8 Hén emät chafáçta b'ϑú-
chot;
Ub'satúm chokhmá todíʿen-!
9 T'cháϑϑeéni b'ézob, v'éϑ-
har;
T'khábbeséni, v'míššalg álbin!
10 Tášmiʿéni σáσon v'σímcha;
Tégilán ʿ'çamót, dikkíta!

11 Háster p'näkha méchaϑϑáaj,
V'khól ʿavónotáj m'che, *Jáhvä!*
12 Léb ϑahór b'ra' lí, Elóhim,
V'rúch nakhón chaddéš beqírbi!
13 Al tašlíkhen- míll'fanäkha,
V'rúch qodš'khá al tíqqach
m'ménni!

tamentum rejiciendum est, quia theophania non jam exspectatur, sed cernitur. — 7d. Supplendum videtur e Ps. 81, 11b. — 16. Praemissa est glossa explanatoria. — 18. Lectio ʿimmo originem suam debet falsae derivationi verbi a radice ruç. — 21. Huic quoque versui praemissa est glossa, cui fortasse falsa explicatio verbi dimmita ansam dedit.

LI. 18b2. Hanc vocem auctor appendicis adhuc invenit; cf. v. 21. — 19. Serius addita est supplicatio pro Hierosolymis, qua simul caveretur, ne v. 18—19 de absoluta sacrificiorum rejectione intelligerentur. Soluto stilo conscripta videtur.

14 Hášeb lí σeσón jišˁäkha,
V'rúch nedíba tísmekhéni!
15 'Lámm'da fóšeˁím d'rakhäkha,
V'cháϑϑaím eläkha j'šúbu.
16 Háççiléni míddamím, Jah;[2]
T'ránnen l'šóni çíd'qatäkha!

17 Adonáj, σefátaj tíftach,
Ufi jággid t'híllatäkha!
18 Ló' tachpóç zabch, véetténa;
ˁOla *vékhalíl* lo' tírzä.
19 Zíb'che 'Lóhim rúch nišbára;
Léb nišbár v'nidkä [1]lo' tíbzä.

LII. 8. 6 | 8. 8. 10.

3 Má ttithállel b'ráˁa, [1]gíbbor?
Chäsed Él kol hájjom.
4 Hávvot táchšob léšonäkha,
K'táˁar m'lúϑϑaš, ˁóσe r'míjja;
5 -Hábta ráˁ miϑϑób, šaqr míddabbér çadq.

6 Ahabtá khol díb're bálaˁ,
Díberé l'šon mírma.
7 Gám El jíttoç'khá lanäçach,
Jácht'kha v'jíssach'khá meóhel,
Véšeréšekhá meäreç chájjim.

8 V'jír'u çáddiqím v'jiráu,
Véˁaláv jiσcháqu;
9 **V'jómerú:* hinné haggäber,
Ló' jaσím 'Lohím maˁúzzo,
Vájjibϑách b'rob ˁóšro, jáˁoz †b'hóno!

10 Váaní kezájit ráˁnan
Bébetí Elóhim.
Báϑacht- b'chásd Jah ˁólam váˁäd;
11 Od'kha l'ˁólam, kí ˁaσíta,
†V'-sápp'ra ším'kha, khí ϑob, nágd ch'sidäkha.

LIII = XIV.

LIV. 7. 7 | 7. 7.

3 Jah, b'ším'kha hóšiˁéni,
V'big'búrat'khá t'dinéni!
4 Elóhim, š'máˁ t'filláti,
Ha'zína l'ímeré fi!

5 Ki zárim qámu ˁálaj,
V'ˁaríçim bíq'šu náfši;
Lo' σámu 'Lóhim l'négdam.
. . . .

6 Hinné 'Lohím ˁozér li,
Adónaj b'sóm'khe náfši!
7 Jašúb haráˁ lešór'raj.
Ba'míttekhá haçmítem!

8 Bin'dába ézbechá llakh;
Odä šim'khá, Jah, kí ϑob.
9 Ki míkkol çára híçç'lan-,
Ub'ój'baj rá'ta ˁéni.

LV[1]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Ha'zína, 'Lóhim, t'fíllat-,
V'al títˁallám mitt'chínnat-!
3 Haqšíba llí vaˁ'néni,
Aríd b'σichí †v'ehmája,

LII. 6. Lingua dolosa ob parallelismum et incongruitatem verborum sequentium vix potest pro vocativo haberi; sed nec commode dici potest, aliquem linguam amare.

LV[1]. 4a. Omissio sententiam nimis debilem reddidit. — 9b3. Additamentum incongrue hic collocatur, quia imprecatio contra hostes versu demum 16 sequitur, et haec anticipatio ejus nimis cursoria et obscura foret. — 13. Additamentum minus placet, quia poeta hic non gravius periculum, sed profundiorem malitiam in amico infideli deplorat.

4 Miqqól *giddúfot* ójeb,
Mipp'né †çaʿ'qáti rášaʿ!

Ki j'míϑu ʿálaj áven,
†Ub'mó af jíσϑemúni.
5 Libbí jachíl beqírbi,
V'emót mavt náf'lu ʿálaj.
6 Jir'á varáʿd jabó' bi,
Vattékhassén- palláçut.

7 V'omár: mi jítten lí ebr?
K'joná aʿúfa v'éšk'na!
8 Hinné ahárchiq *lí*-ndod,
* *Ve*-álin béhammídbar.
9 Achíša *lám*-miflá ϑ li,
Merúch †sufá, misséʿar.[4]

10 Ki ráit- chámas várib
11 Baʿír | jomám valájla.
J'sob'búha ʿál chomótah,
Veáven v'ʿámal b'qírbah.
12 Havvót b'qirbáh v'loʿ jámiš
Mer'chóbah tókh umírma.

13 Ki ló' -jeb j'chár'fen-, v'-éσσa';
Lo' m'σán'i ʿálaj hígdil.[2]
14 V'attá, enóš keʿérki,
Allúfi úm'juddáʿi;
15 Ašér jachdáv namtíq sod,
B'bet 'Lóhim n'hállekh b'rágeš!

16 Jehášši' mávt ʿalémo,
* *Ve*-jéredú š'ol chájjim!
Ki ráʿot bímegúram,
M'zimmót toʿéba b'qírbam.
17 Aní el 'Lóhim éqra',
Ve- Jáhvä jóšiʿéni.

18 ʿArb váboqr v'çóhrajm -σícha;
V'ehmä, vajjíšmaʿ qóli.
19 Padá b'šalóm nafš- míqq'-rab,[1]
Ki b'rábbim háju ʿímmad-;
20 Jišmáʿ El *çáʿ'qat ʿ'níjjim*,
*V'jaʿnémo jóšeb qädem.

LV². 7. 5 | 7. 5.

. . . .
. . . . . .
'Šer én chalífot lámo,
V'lo' jár'u 'Lóhim.

. . . .
. . . . . .
21 Šalách jadáv biš'lómav,
Chillél beríto.

22 †Chaláq mechém'at píhu,
Uq'ráb libbéhu.
Raqqú d'baráv miššämen,
Vehémma f'tíchot.

23 Hašlékh ʿal Jáh j'habäkha,
Vehú' j'khalk'läkha!
Lo' jítten l'ʿólam *lám*-moϑ
†Raglé †çaddíqim.

24 V'attá, 'Lohím, torídem
Lib'éri šáchat.
An'šé damím umírma
Lo' jéchçu j'méhem.

. . . .
. . . . . .
. . . .
Va'ní ebϑách bakh.

LV². Psalmum separandum esse, non solum impossibilitas conjunctionis cum praecedentibus, sed etiam tota sententiarum series docet. Quomodo enim, jam suo ordine praemissis invocatione Dei, querela de hostibus, imprecatione divinae vindictae, firma denique spe auxilii, idem carmen iterum ad querelas et exhortationem fiduciae reverti posset, quae hic v. 20c - 24 exstant? Accedit, quod hi versus amicum infidelem non alloquuntur. — 22a2. Est forma primitiva status absoluti. — 23c—d. Praesens lectio usui loquelae omnino adversatur; cf. Ps. 66, 9; 121, 3.

LVI. 8. 6 | 8. 8. 10.

2 Chónnen-, 'Lóhim, kí š'afán-'noš,[2]
Lóchem jílchaçéni!
3 Šá'fu šóreráj kol hájjom,
Kí rabbím loch'mím li márom.
4 Jóm, irá', aní eläkha éb𝔇ach.

5 [3]B- Élohím ba𝔇ácht-, lo' íra',
Má jja'σä baσár li.
6 Kól hajjóm d'baráj j''açcébu,
'Alaj kól machš'bótam lára';
7 Jégurú *'aláj*, jaçpínu *l'náfši.*

Hémma 'áqebáj jišmóru,
†Ká'ri †j'qávvu náfši.
8 'Al †onámo †pálles lámo,
B'áf 'ammím horéd, Elóhim!
9 Nód- sippárta[1], σíma dím'at-b'nód'kha.[2]

10 Az jašúbu ój'baj áchor,
B'jóm eqrá' **elákha.*
Zä jadá'ti, kí 'Lohím li,
11 [3]B'- Jáhvä áhallél †debáro;
12 B'- Jáh ba𝔇ácht-, lo' -rá', ma jjá'σä -dám li.

13 'Alaj, 'Lóhim, nédaräkha;
Ašallém todót lakh.
14 Kí hiççálta náfši mímmavt.
H'ló' *chaσákhta* rágl- middä-chi,
L'híthallékh lif'né Jah b'ór hachájjim?

LVII. 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8. 6.

2 Chónnen-, Élohím, chonnéni;
Kí b'kha chás'ja náfši;
Ubeçél k'nafäkha échsä,
'Ad †ta'bórna hávvot.
3 Eqra' lé- Elóhim 'Éljon,
Lá- El, *gómel 'álaj.
4 Jíšlach míššamájm v'joší-'en-;
Chéref šó'fi, jíšlach 'Lóhim
Chásdo váamítto.

5 Náfši b'tókh l'baím eškába;
Lóha𝔇ím b'ne ádam.
Šínnehém chanít vechíççim,
Ul'šonám charb chádda.
6 Rúma 'ál haššámajm, 'Lóhim;
'Al kol háarç k'bód'kha!
7 Rášt hekhínu lífe'ámaj,
*Káf'fu náfši, káru l'fánaj
Šícha, náf'lu b'tókhah.

8 Nákhon líbb-, Jah, -šíra v'-zámm'ra!
9a 'Ura, k'bódi, 'úra!
10 Od'kha bá'ammím, Adónaj;
'Zámmer'khá bal'úmmim.
11 Kí gadól 'ad šámajm chásd'-kha,
V''ád š'chaqím 'mittäkha.
9b Hánnebl v'khínnor, -'íra ššáchar!
12 Rúma 'ál šamájim, 'Lóhim;
'Al kol háarç k'bód'kha!

LVI. 2. Phrasis kol hajjom nimis frequenter in initio hujus psalmi recurrit. — 5. Additamento e v. 11 desumpto epanalepsis destruitur. — 7b1. Emphaticum hemma hic et Ps. 59, 16 sola positione in initio strophae justificatur. — 9, 5. Glossa halo' b'sifratäkha est explicatio vel emendatio vocis b'nod'kha, in forma quaestionis proposita. — 11. Duplex forma stichi nunc exstat, altera genuina, altera ad modum redactionis elohisticae mutata. — 11, 4. Cf. v. 5 in additamento.

LVII. V. 8—12 recurrunt tamquam prima pars Ps. 108, cui duae strophae initiales Ps. 60 ibidem conjunguntur. Cum hae partes metrum diversum et argumentum plane oppositum habeant, nec ullus iis a com-

LVIII. 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8. 6.

2 Háumnám, -lim, çádq t'dabbérun;
Méš'rim tišp'ϑu, b'né -dam?
3 Af b'leb ʿólot lifʿ'lu báarç,
Ch'más j'dekhém t'fallésun!
4 Zóru r'šáʿim mérachm, táʿu
Míbbaϑn dób're kházab.
5 Chémat lám kid'mút ch'mat náchaš,
K'mó fatn chéreš, já'ϑem ózno,
6 Ló' jišmáʿ l'qol m'lách'šim.

. . . .

Chóber ch'bárim m'chúkkam!
7 'Lóhim, h'rós šinnémo b'fímo,
Málteʿót k'firím n'toç!
8 Jáhvä, | †jímmassú kh'mo májim!
Jíthall'khú lam †míddark!
[K'mó] †chaçír *m'herá* †j'molélu;
9 *Jíhju* kh'mó šablúl, tams jáhlokh,
Néfl ešt, bál chazú šamš!

10 B'ϑárm jabínu sírot'-khém -ϑad,
V'ʿód k'mo cháj †beσár'khem,
Ch'róni *Jáhvä* jísʿarännu,
11 *Vé*-jiσmách *haç*-çáddiq.
Kí chazá naqám, peʿámav
Jírchaç b'dám harášaʿ.
12 Véjomár adám: akh päri
Láççaddíq, akh jéš Elóhim,
Šófeϑím baáreç!

LIX. 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8. 6.

2 Háççilén- meój'baj, 'Lóhaj,
Mímmitqóm'maj t'σágg'ben-!
3 Háççilén- mippóʿ'le áven,
V'méan'šé d'mim hóš'ʿen-!
4 Kí hinné ar'bú lenáfši,
J'gúru ʿálaj ʿázzim.
Ló' fišʿí v'lo' cháϑϑatí, Jah,
5 B'líʿ'von- j'rúçun v'jíkkonánu.
ʿUra líq'ra't- úr'e!

6 Véattá, Jahvä[1] Çebáot,
Élohé Jiσráel,
Háqeç lífqod kól haggójim,
-L táchon kól bog'dé avn!
7 J'šúbu láʿarb, jéhmu kha-kkalb,
Víjesóbebú ʿir.
8 Hínne jábbiʿún befíhem,
Chárabót beσíf'totéhem;
Kí *am'rú*: mi šómeʿ?

9 V'átta, Jáhvä, tíσchaq lámo;

pilatore inductus sit nexus, earum conjunctio mere fortuita videtur. Ceterum Ps. 108 redactionem elohisticam praesupponit. Melior lectio, quam semel tantum textus Ps. 108 praebet, tacite selecta est.

LVIII. 3a3. Melius fere placet pronuntiatio ʿolat, ita ut forma antiquior status absoluti singularis hic agnoscatur, ut in v. 5a1. — 6b. Stichus ita supplendus videtur: Tu autem, Domine, subsannabis eos. — 8. Hic versus in quodam codice archetypo fere illegibilis evasit, ita ut vestigia literarum quasi divinando ad sensum novum contorta sint. — 10b. Omissio totam imaginem frustrati apparatus coquendi inintelligibilem reddidit et irae divinae contra sensum particulam comparationis praeposuit.

LIX. 5a2. Remansit hic omissio suffixi Jod, ut Ps. 16, 6; 17, 6. — 6a. Formae impossibiles Elohim Ç'baot (Ps. 80, 8. 15) et Jahvä Elohim Ç'baot (Ps. 59, 6; 80, 5. 20; 84, 9) soli correctioni redactiónis elohisticae

Tílʿag l'khól *hag*-gójim.
10 *ʿUzzi, -läkha †ázamméra;
Kí 'Lohím miσgábbi.
11 'Lóhaj, chásdo j'qáddeméni;
Jáh jarʾéni b'šór'raj.
12 Al tahr'gém, pen jíšk'-chu ʿámmi!
H'níʿem b'chél'kha v'hóridemo,
Máginnénu, 'Dónaj!

13 Cháϑϑat pímo d'bár σ'fatémo,
V'jíllakh'dú big'ónam.
V'méalá v'mikkáchš, j'sappé-ru,
14ª Kálle b'chéma, kálle!
15 *¹J'šúbu láʿarb, jéhmu khá-kkalb,
Víjesóbebú ʿir!
14ᵇ Véenámo, véjedáʿu,
ᶜ Kí Elóhim móšel b'- Jáʿqob
ᵈ L'áfesé haáreç!

16 Hémma j'núʿun, *lí-mgo*ʾ ókhel;
-M lóʾ jiσb'ʿú, v'jalínu;
17 Váaní ašír ʿuzzäkha,
V'-ránnen lábboqr chásd'kha.
Kí hajíta *lé*-miσgáb li,
Umanós b'jom çár li.
18 ʿUzzi, -läkha ázamméra!
Kí Elóhim *hú*ʾ miσgábbi
Vé- Elóhe chásdi.

LX. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

3 Jáh, z'nachtánu, féraç-tánu;
-Náfta **ú*-tešóbeb lánu!
4 Hírʿaštá haáreç, p'çámtah;
R'fáʾ š'baräha, kí maϑá *hí*ʾ!
5 [ʿAmmekhá] hirʾíta qáša,
Híšqitánu jén tarʿéla,
6 [Nés] natátta líreäkha,
Akh l'hitnóses mípp'ne qášet.

7 L'máʿan jéchal'çún j'di-däkha,
Hóšeʿá, j'min'khá, vaʿʾnénu!
8 Jáh dibbär b'qodšó: eʿ-lóza;
'Cháll'qa Š'khäm v'ʿemq Súk-kot 'mádded!
9 Lí Gilʿád velí Menáššä,
¹-Frájm maʿóz roš-, J'húda m'-chóq'qi.
10 Móab sír rachç-, ʿál 'Dom -šlíkh naʿl-;
ʿʾLé Feläšet hítroʿáʿi.

11 Mí jobílen- ʿíri máçor;
Mí †janchéni ʿád ʿirí 'Dom?
12 H'lóʾ attá, Lohím, z'nach-tánu,
V'lóʾ teçéʾ, Jah, b'çíb'oténu?
13 Hába llánu ʿézrat míççar;
V'šávʾ tešúʿatí *ha*-ádam!
14 Bé- Elóhim náʿσä chájil;
V'húʾ jabús *et kól* çarénu.

LXI. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Šim'ʿá 'Lohím, rinnáti;
Haqšíba téfilláti!
3 Miq'çé haárç eläkha
Eqráʾ baʿʾϑóf †lebábi.
. . . .
B'çur, járum m'ménni, tánchen-.

e genuino Jahvä Ç'baot debentur, ita ut mutatio, de legibus grammaticae parum anxia, vel tetragrammato substituta vel cum illo per errorem scribarum conjuncta sit. — 8c2. Desiderari nequit, cum verba hostium referantur. — 10a3. Cf. v. 18. — 13c—14a. Verte: Et ob maledicta et mendacia, quae illi loquuntur, destrue eos in furore, destrue! — 15. Transponendus est versus, quia castigatio hostium (v. 15) eorum annihi-

4 Ki hájitá machsä li,
Migdál ʿoz mípp'ne ójeb.
5 Agúra b'óhl'kha ʿól'mim,
Echsä besétr k'nafäkha.
6 Ki -ttá [1]šamáʿta [1]n'dáraj,[1]
†Aräšet jír'e š'mäkha.

7 Jamím ʿal j'mé malk tósef,
Š'notáv kemó dor vádor!
8 Ješéb ʿolám †l'fanäkha[1];
Chasd vé'mät mán, jinç'rúhu!
9 Ken 'zámm'ra ším'kha láʿad,
L'šall'mí nedáraj jóm jom.

LXII. 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8. 6.

2 Akh el 'Lóhim †dómmi, náfši;
M'ménnu jéšuʿáti.
3 Akh hu' çúri víšuʿáti;
Míσgabbí, lo' émmoϑ.[1]
4 ʿAd -na t'hót'tu ʿál iš, t'ráçç'chu
Kúllekhém k'qir náϑuj?[2]
5 Akh miσσé'to jáʿ'çu l'háddich;
Jírçu kházab, b'fív j'barékhu,
Ub'qirbám j'qallélu.

6 Akh l- Elóhim dómmi, náfši;
Kí mimménnu tíqvat-!
7 Akh hu' çúri víšuʿáti;
Míσgabbí, lo' émmoϑ.
8 ʿAl 'Lohím jišʿí ukh'bódi;
Çúr ʿuzzí, machsí b- Jah.
9 Bíϑechú bo, *[1]kól *ʿadát ʿam;
Šífekhú l'fanáv lebáb'khem!
'Lóhim máchsä llánu.

10a Akh habl b'né -dam, kázab b'né iš;
b B'móznajm láʿlot hémma.
11 *Lákhen* ál tibϑ'chú beʿóšeq,
-B'gázel ál tehbálu!
Chájl ki jánub, ál t'šitú leb!
10c *Kí* mehäbel jáchd *hu'*.
12 -Chát dibbär Jah, štájm zu šámaʿt-,
13 Kí ʿoz l'- Jáh | ul'khá, 'Donáj, chasd;
Kí t'šallém l'iš k'máʿσav.

LXIII. 8. 8 | 8. 8.

2 Jáhvä, Éli -ttá, 'šach'räkka;
Çám'a l'khá nafš-, kámah l'khá b'σar-;
-*Bél* b'arç çíjja, v'ʿájef b'lí majm,
3 [3]Lír'ot ʿúzz'kha úkh'bodäkha.

4 Kí ϑob chásdekhá mechájjim,
Σéfatáj ješábbechún'kha.

lationem (v. 14b) praecedere debet. Experientia autem dominationis divinae (v. 14b—d) tam tempore quam re cum hac annihilatione coincidit.

LX. 4a1—2. Distinctio verborum mutanda est.

LXI. 3c. Supplendum videtur: Et tu, Domine, exaudies me. — 6a4. Verbum šamaʿ tantum in sensu auditum praebendi cum particula l' construi potest; sed hic significat vel audire, vel exaudire. — 6b. Verte: Exaudisti desiderium timentium nomen tuum. Cf. Ps. 21, 3. Lectio praesens omittit mentionem necessariam donatarii. — 8a3 Poeta per totum psalmum alloquitur Deum.

LXII. 3. Cf. v. 7. — 10b. Verte: In statera ob levitatem ascendunt.

LXIII. 2c. Suppletio vocis abel vel similis necessaria est, quia ʿajef ad femininum äreç referri nequit. — 12d. Stichus ita restitui potest: Et exultabunt labia justorum.

5 Kén abárekh'khá becháijaj,
U-beším'kha éσσaʾ kháppaj.

6 K'mó chelb vádašn tíσbaʿ náfši,
V'σífeté r'nanót j'hallél pi;
7 Im z'khartíkha ʿál jeçúʿaj,
B'áš̌murót ehgä b'kha, Jáhvä.

8 Kí hajíta [lí] ʿezráta,
Ubeçél k'nafäkha 'ránnen.
9 Dábeqá nafši ach'räkha,
U-bi támekhá j'minäkha.

10 V'hémma *láššavʾ j'báq'šu náfši,
Jéboú b'tachtíjjot háarç!
11 Jággirúhu ʿál j'de cháreb,
Ménatí šuʿálim jíhju!

12 Véhammálk jiσmách b-Elóhim;
Jithallél kol hánnišbáʿ bo!
Kí jissákher pí dob'ré šaqr.

. . . .

LXIV. 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7.

2 Š'maʿ, Jáhvä, qóli b'σíchi,
Mippáchd -jeb tíççor chájjaj;
3 Tastíren- míssod m'réʿim,
Merígšat póʿ'le áven;
4 'Šer šán'nu khácharb l'šónam,
Dar'khú chiççám, dabár mar,
5 Lirót bammístarím tam,
Pit'óm †jorú v'loʾ jír'u!

6 Jecházz'qu lám dabár raʿ,
Jesápp'ru líϑmon móq'šim.
Am'rú: mi jír'ä *lánu?*
Akhén Jah jír'ä lámo!
7 Jachp'σu ʿolót, *joméru:*
Tammónu chéfeσ m'chúppaσ!
Veqäreb íš *en chéqer*,
Velíbbi *ádam* ʿámoq.

8 Vejórem Élohím cheç;
Pit'óm hajú makkótam.
9 †V'jakhšíl ʿalémo l'šónam;
Jitnód'du kól roé bam.
10 V'jir'ú kol -dám v'jaggídu
Poʿl Jáh v'maʿσáv hiσkílu.
11 Jiσmách çaddíq be- Jáhvä,[2]
V'jithál'lu kól jiš'ré leb.

LXV. 7. 5 | 7. 5.

2 L'kha dómijjá tehílla,
'Lohím, be- Çíjjon;
Ul'khá ješúllam näder,
3 Šoméʿ tefílla!

†L'kha kól baσár jabóu
4 ʿ*Al* díb're ʿ'vónot.
Gab'rú mimménn- p'šaʿénu;
Attá tekhápp'rem.

5 Aš'ré tibchár ut'qáreb!
Jiškón ch'çeräkha.
Niσb'ʿá beϑúb betäkha,
Q'doš hékhaläkha!

6 Noráot b'çádq taʿnénu,
'Lohé jišʿénu;

LXIV. 5b4. Subjectum sunt justi. — 6. Verba ob homoeoteleuton omissa requiruntur, quia oratio hostium directa est. — 7a. Vix desiderari potest indicatio, quod hostes in sequenti sticho de successu suo glorientur. — 7b1. Punctatio alias inaudita tamnu hic metro refellitur ideoque merito etiam Num. 17, 28, Jer. 44, 18 rejicitur; Thr. 3, 22 lege tammu.

LXV 2a2. Corrige punctationem e versionibus alexandrina et syriaca. — 4. Omissio praepositionis ʿal parallelismum in duabus strophis initialibus funditus perturbavit effecitque, ut vox dib're molesta atque superflua circumlocutio evaderet, et confessio culpae nullo modo cum in-

Mibϑách kol qáç've äreç
Veján rechóqim!
7 Mekhín harím bekhócho,
Ne'zár big'búra;
8 Mašbích šeóni jámmim,[2]
Vah'món leúmmim.

9 Vajjír'u jóš'be q'çávot
Meótotäkha.
Moçáe bóqer váʿarb
Tehárnin, *Jáhvä!*

10 Paqádta árç vatt'šóq'qah,
Rabbát taʿs'ränna.
Palg 'Lóhim mále' májim.
Takhín degánam.

Ki khén takhín ha-*áreç*,
11 T'lamäha rávve,[1]
G'dudäha bírebíbim
Temógegänna.

12 Çimcháh t'barékh, | ʿiϑϑárta
Š'nat ϑóbatäkha;
V'maʿg'läkha jírʿ'fun dášen,
13 Jirʿ'fú n'ot mídbar.

Vegíl g'baʿót tachgórna,
14 Lab'šú kharím [1]çon;
Vaʿ'máqim jáʿϑefú bar,
†J'riʿú, -f jašíru.

LXVI. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

1 *Kól gojím*, haríʿu l'-
Jáhvä,
Ránneníhu, kól haáreç!
2 Zámmerú khebód šeméhu,
Σímu khábod téhilláto!
3 -M'rú l'- Jah: má nnorá'
maʿσäkha;
B'rob ʿuzz'khá j'khach'šú l'kha
-j'bäkha!
4 Kól haáreç jíštachvú lakh,
Vízamm'rú l'kha, j'zámm'ru
š'mäkha!

5 L'khú ur'ú mifʿ'lót Eló-
him,
Nóra' ʿ'líla ʿál b'ne ádam!
6 Háfakh jám †lemó jabbáša;
Bánnahár jaʿb'rú berágel.
Šém *Jahvä n'gadd'lá*,
niσm'chá bo,
7 Móšel bíg'buráto ʿólam!
ʿÉnav bággojím tiçpäna,
Hássor'rím al j'rímu lámo.

8 Bárekhú ʿammím, 'Lo-
hénu,
Véhašmíʿu qól t'hilláto;
9 Háσσam [báchajjím] naf-
šénu,
V'ló' natán lammóϑ raglénu!
10 Kí *attá* b'chantánu, 'Ló-
him;
Çéraftánu kíç'rof kásef.
11 Hábe'tánu bámmeçúda,
Σámta múʿaqá b'motnénu.

12 Hírkabtá enóš l'rošénu,
Bá'nu báeš úbammájim;
V'tóçiénu *lárevácha*,
Θúb tašqénu lírevája.
13 Abo' bétekhá beʿólot,
Ašallém lekhá nedáraj;
14 *Ká*-ašér paçú σefátaj,
V'díbbär pí *el Jáh* baççár li.

15 ʿOlot méchim áhaʿlä llakh
ʿIm qeϑóret élim *v'khárim.*

troductione doxologica cohaereat. — 10e. Terra expresse nominanda erat, cum in duobus stichis praecedentibus nulla de ea exstaret mentio.
LXVI. 6c2—8. His verbis amissis, textum invasit invitatio ad exultationem in occasione (non recordatione) ante multa saecula jam elapsa. — 12. Homoeoteleuton verba sensui necessaria delevit.

. . . .
É'σä báqar 'ím 'attúdim.
16 L'khú, šim''ú vaásap-péra,
Kól jir'é 'Lohím, *ha'zínu*,
'Šér 'aσá lenáfši Jáhvä.
. . . .

17 Élav pí qará't- *baççár li*,
V'-'*átta* rómam táchat l'šóni.
18 Aven ím raíti b'líbbi,
Ló' jišmá' *qolí* Adónaj.
19 Akhen šáma' 'Lóhim *rín-nat-*,
Híqšib b'qóli téfilláti.
20 Barúkh 'Lóhim, 'šér lo' hésir
T'fíllatí v'chasdó meítti!

LXVII. 7. 7. 7 | 7. 7.

2 Elóhim jéchonnénu,
J'chonnénu víbar'khénu,
Jaér panáv ittánu;
3 Ladá't baárç darkäkha,
B'khol gójim j'šú'atäkha!

4 Jodúkha 'ámmim, 'Lóhim,
Jodúkha 'ámmim kúllam,
5 Jiσm'chú viránn'nu l'úmmim!
Ki tíšpoϑ 'ámmim míšor,
Ul'úmmim báarç tánchem.

6 Jodúkha 'ámmim, 'Lóhim,
Jodúkha 'ámmim kúllam!
7 Arç nátená jebúlah.
J'bar'khénu Jáh 'Lohénu,
8 ²V'jir'ú -to kól af'sé arç!

LXVIII. 8. 8 | 8. 8. 8.

2 Jáqum Jáh, jafúçu ój'bav,
Vínusú m'σan'áv mippánav!
3 Kéhinnádef 'ášan tíndof;
K'hímmes dónag míppené eš,
Jób'du r'šá'im mípp'ne 'Lóhim.

4 V'çáddiqím jiσm'chú, ja'-lózu
Líf'ne Jáh v'jaσíσu b'σímcha.
5 Šíru l- Élohím, zamm'rú š'mo,
Sóllu lárokhéb ba''rábot!
B'- Jáh š'mo v''ílezú lefánav!

6 'Bí j'tomím v'dajján almá-not
'Lóhim bíme'ón qodšéhu.
7 'Lóhim méšib j'chídim bájta,
Móçi' 'sírim bákkošárot;
Akh sor'rím šakh'nú çechícha.

8 Jáh, b'çet'khá lif'né 'am-mäkha,

LXVII. 7b1—2. Haec verba ante stichum sequentem iterum exstant, secundum principium redactionis elohisticae mutata.

LXVIII. 9b. Cf. Judic. 5, 5. — 10b2. Copula sequens necessario supponit aliud adjectivum, cui jungatur. — 10c3—4. Haec verba restituenda postulat vox bah in v. 11, quae alioquin nullam haberet relationem. — 12a2. Tetragrammaton, secundum morem redactionis elohisticae in Elohim mutatum, in textu praesenti claudit versum 11. — 13b—14a. Sensus est, spolia hostibus ablata, finito bello, inter Israelitas, pacifice ruri commorantes, partitum iri; cf. Judic. 5, 11. Absurde comparatur ad hunc locum explicandum irrisio Rubenitarum magniloquorum, sed ignavorum (Judic. 5, 16), quae a scopo psalmi prorsus aliena est. — 14b. Columba est symbolum populi israelitici, praeda ditati. Cf. Ps. 74, 19. — 14d. Requiritur hic stichus, continens nomen illud, ad quod bah in versu sequenti refertur. Sensui optime congrueret: Nam impleta est terra nostra praeda. — 15. Patet, dispersionem regum cum nive comparari; ergo omissa, quae ob similitudinem cum sequentibus exciderunt, omnino restituenda sunt. — 18a. Cf. Num. 10, 36. — 19a3 – b1 Duo haec verba, qui-

9 B'çáʿd'kha bíšimón, | arç ráʿ'ša;
Af šamájm na𝔡'fú, - *har názol,*
Míppené 'Lohím zä Sínaj,
Mípp'ne Jáh, 'Lohé Jiσráel.

10 Gäšém n'dábot tánif, 'Lóhim,
Náchlat'khá *ʿajéfa* v'níl'a.
-Ttá khonánta *äreç çíjja,*
11 Chájjotäkha jášebú bah;
Tákhin b'𝔡óbat'khá läʿáni.

12 'Dónaj Jáhvä jítten ómer;
Hámebáσσerót, çabáʾ rab.
13 Mál'khe ç'báot jídd'dun, jídd'dun;
Un'vat bájit t'chálleq šálal,
14 Im tišk'bún ben šéfattájim.

Kán'fe jóna néchpa bákkasp,
V'ébrotáh biráqraq cháruç.
. . . .

15 Béfaréσ Šaddáj m'lakhím bah,
K'mó haššäleg, tášlig b'- Çálmon.

16 Hár Elóhim hári Bášan;
Hár gabnúnnim hári Bášan.
17 Má tt'raçç'dún, harím gabnúnnim,
Háhar, chámad 'Lóhim l'šíbto,
Af Jahvä jiškón lanäçach?

18 Rákhb Jah ríbbotájm, -l'fe †Jíσr'el;
'Dónaj †báʾ mis- Sínaj báqqodš.

19 ʿAlitá lammárom, líškon;
Jáh, šabíta š'bí, laqáchta
Máttanót b'adám v'af sór'rim.

20 Bárukh Jáhvä, jóm jom jáʿmos
Lánu Háel, j'šúʿaténu;
21 [4]Ul'- Jahvä *[1]lammávt toçáot;
22 Akh 'Lohím jimcháç roš ój'bav,
Qódqod [1]míthallékh ba'šámav.

23 -Már 'Donáj: mib- Bášan ášib,
Ašib mínni méçulót jam;
24 L'máʿan *tírchaç ráglekhá b'dam,
Lí-lešóni khélabäkha
Tíhjä méoj'bím †menátah.

25 Ráu h'líkhotäkha, 'Lóhim,
H'líkhot Éli, málki, báqqodš.
26 Qídd'mu šárim, áchar nóg'nim,
B'tókhi ʿálamót toféfot.
. . . .

27 B'máqhelót bar'khú Elóhim,
'Dónaj mímmeqór Jiσráel!
28 Šám Binjámin çáʿir ródem;
Σáre J'húda, †rígšatámo;
Σáre Z'búlun †vé- Naftáli.

29 Çávve, *Élohím, ʿuzzäkha;
ʿUzza[1], zú paʿálta llánu!
. . . .

bus e revisione elohistica additum est Elohim, nunc contra sensum finem versus 19 occupant. Verbum šakhan hic absolute positum est, ut Is. 57, 15. — 21. Praesens textus praemittit sententiam nimis tautologicam. — 21, 2. Combinatio Jahvä Adonaj vix est in usu. — 22. Quid sibi velit mentio capillorum verticis, nemo intelliget. — 24. Cf. Ps. 63, 11. — 29c. Supplendum videtur: Oriatur, Domine, lumen gloriae tuae! — 31b. Verte: Conculca sub te vitulos populorum! Etiam Prov. 6, 3 hitrappes significat calcare, eodem sensu urgendi, quo in universitatibus germanicis adhibetur. — 33. Cum homines nequeant Deo viam in coelo parare, supplenda sunt verba e v. 5, quae per homoeoteleuton exciderunt.

30 Méhekhál'kha ˤál J'rušálem;
L'khá jobílu mélakhím šaj!

31 G'ˤár chajját qanä, ˤ'dat
-bbírim;
B'ˤégelé ˤammím †hitráppes![2]
Bázzer ˤámmim, q'rábot
jéchp'çu!
32 Jéˀtu chášmanním mim- Míç-
rajm;
Kúš, taríç jadáv l- Elóhim.

33 Mámlekhót haáreç, šíru
L- Élohím, zamm'rú Adónaj!
†Sóllu *lárokhéb baˤ'rábot*,
34 Lárokhéb biš'mé š'me qädem!
Hén jittén beqólo, qól ˤoz!

35 T'nú ˤoz l'- Jáhvä ˤál Jiσ-
ráel!
Gáˀvató v'ˤuzzó bašš'cháqim.
36 Nóraˀ Jáh mimmíqdašäkha;
Él Jiσráel húˀ notén ˤoz
V'táˤçumót laˤám, barúkh Jah!

LXIX. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

2 Hóšiˤéni *náˀ*, Elóhim!
Kí baú *li* májm ˤad náfeš.
3 ϴábaˤtí bivén meçúla,
V'én moˤmád *lemó khaf rágli*.
Báˀti bémaˤmáqqe májim,
Véšibbólet šéϑafátni.
4 Jágaˤt- b'qór'i, níchar g'róni;
Kálu ˤénaj, m'jáchel l'- -Lóhaj.

5 Rábbu †m'σáˤ'rot- [1]σón'aj
chínnam,
ˤAç'mu †méˤ'çamáj oj'báj šaqr.
. . . .
'Šér loˀ gázalt-, áz ahášib.
6 'Lóhim, -ttá jadáˤta l'ív-
valt-,
V'áš'motáj mimm'khá loˀ ní-
khch'du.
7 Al jebóšu bí qoväkha,[3]
Al jikkál'mu bí m'baq'šäkha![2]

8 Kí ˤaläkha náσaˀt- chérpa,
Kíssetá khelímma fánaj.
9 Múzar hájití leächaj,
Vénokhrí †lemó b'ne ímmi.
10 Kí qinˀát bet'khá -kha-
látni,
V'chérpot chóref'khá naf'lú
ˤ'laj;
11 *Váaˤánnä báççom náfši,
Váttehí lachárafót li.

12 Váett'ná *li*-lébuší σaq,
Váehí lahém lemášal.
13 Jéσichú bi jóš'be šáˤar,
Unegínot šóte šékhar.
14 Vá'ni t'fillatí l'kha, Jáh-
vä;
ˤÉt raçón, Jah, b'rób chasdä-
kha.
ˤ'Néni béemät jišˤäkha,
15 Háççilén- miϑϑíϑ v'al -ϑbáˤa!

Innaç'lá [2]mimmáˤmaqqé
majm;
16 Al tišϑ'féni šíbbolt májim;
V'ál-tebálleˤéni m'çúla,
V'ál te'ϑár ˤaláj b'er píha!

LXIX. 2b3. Designatio infelicis hic requiri videtur. — 15b. Additamentum textus praesentis non solum figuram poeticam absque necessitate frigide explicat, sed etiam explicationem figurae praemittit. — 21b1. Verbum est participium passivi; ergo non reperitur radix duš. — 23b2. Parallelismus postulat supplementum. — 33a. Cf. Ps. 107, 42. — 33b. Vix deesse potest designatio eorum, ad quos allocutio dirigitur. — 36. Stichum additum non esse genuinum, inde probatur, quod suffixa sequentia ad solam Sion respiciunt.

17 "'Néni, Jáh, ki ϑób chasdäkha;
Kérubbí rachmäkha p'né -laj!
18 V'ál tastér panäkha m'ʿábd'-kha!
Kí çar lí, mahér ʿanéni!

19 Qór'ba él nafší, geálah;
L'máʿan ójebáj pedéni!
20 -Ttá jadáʿta chérpat- v'bóšti;
Ukh'limmát- negd'khá, kol çór'raj.
21 Chérpa šáberá †lebábi,
Váanúša *mákkat náfši.*
Vá'qavvä lanúd, vaájin;
V'lám'nach'mím, veló' maçá'ti.

22 Vájjitt'nú bebárutí roš,
V'líçemái jášqun- chómeç.
23 J'hí šulchánam líf'nehém l'fach,
V'-*khósam* líš'lomím lemóqeš!
24 Téchšekhán ʿenéhem mé-r'ot,
Umotnéhem támid hámʿad!
25 Šófekhá "lehém zaʿmäkha,
Vácharón app'khá jaσσígem!

26 T'hí nešámma ϑíratámo,
B'óholéhem ál j'hi jóšeb!
27 Kí -tta 'šér hikkíta, rád'fu,
V'él makh'ób ch'laläkha *jíspu.
28 T'ná ʿavón ʿal ʿávonámo,
V'ál jabóu b'çíd'qatäkha!
29 Jímmachú misséfer chájjim,
V'ʿím çaddíqim -l jíkkatébu!

30 Váaní ʿaní vekhóeb.
J'šuʿat'khá, 'Lohím, t'σagg'-béni!
31 'Hálelá šem Élohím b'šir,
Váagáddelännu b'tóda.
32 Vétiϑáb le- Jáhvä míššor,
Mínni fár maqrín **u*-máfris.
33 *Jír'u ʿánavím **v'*-jíσmáchu;
Dór'še 'Lóhim, [1]j'chí lebáb'-khem!

34 Kí šamáʿ el -bjónim Jáhvä,
V'ét †'siré ʿ*ammó* lo' báza.
35 J'hálelúhu šámajm váarç,
Jámmim v'khól *ha*-rómeσ bá-hem!
36 Kí Elóhim jóšiʿ Çijjon,[3]
V'jášebú šam víréšúha;
37 V'zäraʿ "bádav jínchalúha,
V'óhabé š'mo jíškenú bah.

LXX = XL, 14—18.

LXXI. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

4 'Loháj, pall'ϑén- m'jad rášaʿ,
Mikkáf meʿávvel v'chómeç!
5 Ki -ttá tiqvát-, 'Donáj Jah;
Mibϑáchi mínneʿúraj!
6 ʿAläkha nísmakht- míb-baϑn,
Mimm'ʿé immí -tta gózi.

LXXI. Non ab ipso poeta, sed casu quodam seriori huic psalmo praemissi sunt v. 2 4a Psalmi 31. Nam v. 4 Ps. 71 rationem habet initii; eaque, quae abinde sequuntur, molestae essent repetitiones, si praecedens expressio fiduciae et petitio auxilii vere ad hunc psalmum pertineret. Praeterea auctor Ps. 71 solet quidem sententias aliorum poetarum in rem suam convertere, nunquam autem simpliciter exscribere, ut hic factum est. Omnes enim lectiones, quae in versibus 1—3 Psalmi 71 a textu initii Psalmi 31 differunt, meri errores scribarum sunt, postea per curas et conjecturas aliorum scribarum amplificati, non vero mutationes, consulto a poeta factae. Quod inprimis patet e VA, ubi inter

Bekhá t'hilláti támid;
7 K'mofét hajíti l'rábbim.
Veátta máchsi, †ʿúzzi;
8 Jimmále' fí t'hillát'kha;
*Lemáʿn 'zamm'rá k'bo-
dākha,
Kol hájjom tíf'artäkha.

9 Al tášlikhén- l'ʿet zíqna,
Kikh'lót kochí al táʿz'ben-!
10 Ki ámerú oj'báj li,
V'šom'ré nafš- nóʿ'çu jáchdav;
11 Lemór: Jah ʿ'zábo, ríd'fu,
V'tif'σúhu, kí en máççil!

12 Jah, ál tircháq mimménni;
'Loháj, l'ʿezráti chúša!
13 Jebóšu, jíkkalému
Σoϑ'né nafší *lispótah;*
Jaʿϑú cherpá ukh'límma
Mebáqeše raʿáti!

14 Va'ní tamíd ajáchel,
V'hosáft- ʿal kól t'hillát'kha.
15 Pi j'sápper çíd'qatäkha,
Kol hájjom t'šúʿatäkha.[4]
16 -Bo' bíg'burót 'Donáj Jah,
-Zkir çíd'qat'khá l'baddäkha.

17 Jah, límmadtán- minn'ʿúraj,
V'ʿad hénna -ggíd nifl'ót'kha;
18 V'gam ʿád ziqná veσéba,
'Lohím, al táʿzebéni;
ʿAd ággid z'ró'ʿakhá l'dor,
L'khol jábo' g'búratäkha!

19 . . . .
V'çid'qát'kha, Jáh, ʿal márom;
Ašér ʿaσíta g'dólot;
Elóhim, mí khamókha?
20a [1]Hir'ítan- çárot rábbot,[1]
b *Ve-tášub téchajjéni.

21 Tarb g'dúllat- v'tíssob t'-
nách'men-,
20c V'mitt'hómot háarç [1]táʿlen-.
22 Gam 'ní od'khá bikh'lí nabl,
Amíttekhá, Elóhaj;
'Zamm'rá lekhá bekhínnor,
Q'doš Jíσraél *vegó'lo!*

23 T'rannénna σéfatáj [2]lakh,
V'nafší, ašér padíta.
24 Gam léšoní kol hájjom
Tehgä çidéqatäkha.
Ki bóšu *σóϑ'ne náfši,*
Ki cháf'ru m'báq'še ráʿat-.

LXXII. 7. 7 | 7. 7.

1 Jah, míšpaϑäkha l'málk ten,
Veçíd'qat'khá l'ben mälekh!
2 Jadín ʿammím beçädeq,
Vaʿánijjäkha b'míšpaϑ.

3 Jiσ'ú harím šalóm l'ʿam,
Ug'báʿot bíçedáqa.
4 Jišpóϑ ʿaníjje †ʿámmo,
*Ve-jóšiʿ líb'ne ébjon.

. . . .
V'jakh ráʿ vidákke' ʿóšeq;

initia psalmorum 31 et 71 unica adhuc invenitur differentia, nempe v'hošiʿeni pro m'hera haççileni, ceteroquin in v. 2 utrobique lectio Ps. 71, in v. 3 ea Ps. 31 praebetur. — 19a. Supplendum videtur: Deus meus, usque ad coelum extenditur misericordia tua. — 20c. VA hunc stichum adhuc in loco suo primitivo retinet, quamquam eum nunc, e correctione seriori, etiam in falso anticipat. — 23. Superfluum et frigidum est additamentum.

LXXII. 12—15. Justitia et misericordia regis non est ratio dominationis ejus in exteras gentes, sed salutis populi israelitici sub ejus regimine. — 15. Pauperum est, pro benefactoribus preces fundere, non vero eos auro donare. — 16cl. Transitus a fertilitate terrae ad incre-

5 *Ve-jíraúkha ʿím šamš,
V'lif'né jaréch dor dórim.

6 Jeréd kemáϑar ʿál gez,
Kir'bíbim †jázrif áreç.
7 Jifrách bejámav çáddiq;
V'rob šálom ʿád b'li járech.

12 Ki jáççil ébjon m'šávveʿ,
V'ʿaní veén ʿozér lo.
13 Jachós ʿal dál veébjon,
V'naf'šót ebjónim jóšiʿ.

14 [2]Mechámas jígʾal náfšam,
V'jeqár damám beʿénav.
15 [5]V'jitpállel báʿdo támid,
Kol hájjom j'bárekhänhu.

8 Vejérd mijjám ʿadé jam,
V'minnáhar ʿád af'sé arç.
9 Lefánav jíkhr'ʿu †çárim,
V'oj'báv ʿafár j'lachékhu.

10 Mal'khé [2]-jjim míncha j'šíbu,
Mal'khé Š'baʾ [1]-škár jaqríbu;
11 V'jištáchvu ló khol m'lákhim,
Kol gójim jáʿbedúhu.

16 J'hi físsat bár baáreç,
Beróši hárim jírʿaš.
V'haʿám, kal- L'bánon pírjo,
V'jaçíçu [1]k'ʿéob haáreç.

17 J'hi š'mó *barúkh leʿólam,
Lif'né šamš jínnon †zárʿo;
V'jitbár'khu bó kol *l'úmmim,
*Kol gójim j'áššerúhu.

LXXIII. 7. 7 | 7. 7.

1 Akh ϑób le- Jíσraél Jah,
L'baré lebáb *beʿámmo!*
2 Va'ní kim'ʿáϑ naϑúj ragl-,
Keájin šúpp'kha 'šúri.

3 Ki qínneʾtí bahól'lim,
Šelóm rešáʿim érʾä.
4 Ki én charçúbbot lámo,
Tam úbaríʾ ulámo.

5 Baʿ'mál enóš enámo,
V'ʿim ádam lóʾ j'nuggáʿu.
6 Lakhén ʿ'naqátmo gáʾva;
Jaʿϑóf šit chámas lámo.

7 Jaçáʾ mechélb *ʿ'vonámo,
ʿAb'rú maσkíjjot lébab;
8 Jamíqu vídabb'rú b'ráʿ,
Ošq mímmaróm j'dabbéru.

9 Šattú baššámajm píhem,
Ul'šónam tíhlakh báarç.
10 Lakhén jašúb ʿammó h'lom,
V'me máleʾ jímçu lámo.

11 V'am'rú: ekhá jadáʿ El,
Vejéš deʿá be- ʿÉljon?
12 *Ki* hínne éllä r'šáʿim,
V'šal'vé ʿolám hiσgú chajl!

13 Akh ríq ziqqíti l'bábi,
V'ercháç b'niqqájon káppaj;

mentum populi aliquo modo indicandus est. Praeterea comparatio strepitus frumenti vento agitati cum Libano minus placet. — 17c—d. Quae in TM ob homoeoteleuton omissa sunt, VA adhuc invenit, sed primo synonymo pro populis substituit φυλαὶ τῆς γῆς, ut pressius benedictionem patriarchis datam reproduceret.

LXXIII. 8b1. Accentuatio hanc vocem tautologice sticho praecedenti tribuit. — 17b. Est apodosis sententiae, ut cohortativo probatur, quod

14 Va'hí nagú' kol hájjom,
Vetókhachtí labb'qárim.

15 Im -márt-: 'sapp'rá kh'mo hénna,
Dorí banäkha bágadt-.
16 Va'cháššebá ladá'at;
Zot, 'ámal hí' be'énaj.

17 'Ad ábo' él miqd'šé El,
Abína l'ách'ritámo!
18 Akh bách'laqót †t'šitémo,
Hippáltam lémaššúot.

19 Ekh háju l'šámma kh'rága',
Safú, tammú m'balláhot!
20 Kach'lóm meháqiç, 'Dónaj,
Ba'ír çalmámo tíbzä.

21 Ki jítchamméç lebábi,
Vekhíl'jotáj eštónan,
22 Va'ní bo'ér v'lo' éda',
B'hemát hajíti 'ímmakh.

23 †V'anókhi támid 'ímmakh,
Acházta b'jád jemíni.
24 Ba''çátekhá tanchéni,
V'achár kabód tiqqáchen-.

25 Mi lí baššámajm *íttakh*,
V''imm'khá lo' cháfaçt- báarç!
26 Kalá š'erí ul'bábi;
Çur l'báb- v'chelqí Jah l'-'ólam!

27 Ki hén r'cheqäkha jób'du,
Hoçmát kol zónä m'mékka;

28 Va'ní qir'bát Jah lí ϑob,
Šatt- b- Adonáj Jah máchsi.

LXXIV. 8. 8 | 8. 8.

1 Lámma, Jáh, zanáchta lánaçch,
Jé'šan ápp'kha b'çón mar'ít'kha?
2 Z'khór ''dat'khá, qaníta qädem,
Gáaltá šebϑ náchlatäkha!

. . . .
Hár Çijjon, zä šákhantá bbo!
3 Hárem *jád'kha l'máššuót naçch!
Kól herá' ojéb baqqódeš.

4 Šáagú [1]b'qarb mó'adäkha,
Σámu ótotámo ótot.
5 Jívvadá' k'mebí' lemá'la
Bísebákhi 'éç qardúmmot.

6 Vé'attá †pittúchim jáchad
B'kháššil v'khélappót jahlómun;
7 Šíl'chu báeš míqdašäkha,
Láarç chíll'lu míškan š'mäkha.

8 Am'ru b'líbbam: nínam jáchad!
Σár'fu khól mo''dé El báarç.
9 Ototénu ló' raínu,[3]
V'ló' ittánu jóde' 'ád ma.

10 'Ad matáj, 'Lohím, j'charéf çar,
J'náeç ójeb ším'kha lánaçch?

de re praeterita et relata adhiberi nequit. — 18. Lectio praesens grammatice impossibilis est. — 28. In fine TM unum, VA duos stichos addit, qui cum praecedentibus pessime cohaerent et enallagen personae inducunt.

LXXIV. 2c. Fortasse supplendum est: Miserere templi tui, quod elegisti. — 4. Cf. ad Ps. 8, 3. — 9a. Glossa stichum sequentem explicat.

11 Lámma tášib jád'kha *áchor*,
Vímin'khá †b'-qarb chéq'kha †tíkhla'?

12 V- Élohím malkí miqqädem,
Pó'el j'šú'ot b'qarb haáreç.
13 -Ttá forárta b''ózzekhá jam,
Šíbbartá rašé tannínim.[2]

14 -Ttá riççáçta †róš livjátan,
Títtenännu má'kal [1]l'çíjjim.
15 -Ttá baqá'ta má'jan vánachl,
-Ttá hobášta náh'rot étan.

16 L'khá *haj*-jóm, af l'khá *hal*-lájla;
-Ttá h'khinóta máor vášamš.
17 -Ttá hiççábta kól g'bulót arç,
Qájç vachóref átta j'çártam.

18 Z'khór zot, ójeb chéref Jáhvä,
V''ám nabál ni'çú šemäkha,
19 -L títten l'chájjat náfš toräkha,
[1]'Anijjäkha -l tíškach lánaçch!

20 Hábbeϑ lább'rit, kí maléu
Máchšakké arç †géut chámas!
21 Al jašób dakh *mímm'kha* níkhlam!
'Ani v'ébjon j'hál'lu š'mäkha!

22 Qúma, Jáh, ribá ribäkha;
Z'khór cherpátekhá [2]kol hájjom!
23 Al tiškách qol *çó'aqäkha!
Š'on qamäkha 'ólä támid.

LXXV. 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 ‖ 8. 8. 6.

2 [L'khá] hodínu, Jáh, hodínu;
Véqarób šemäkha.
Sípperú nifléotäkha.
3 Kí: eqqách mo'éd -ni.
4 Méšarím ešpóϑ, | nemógim
Äreç v'khól još'bäha.
-Nókhi tíkkant- 'ámmudäha;
11 V'khól qarné r'ša'ím agádde',
T'róm'man qár'not çáddiq.

5 *'Al ken 'ní* amárt- lahól'lim:

— 11a. Cf. Thr. 2, 3. — 11b. Lectio praesens parallelismum destruit, manum tautologice cum dextera jungit, molestissimam ellipsim notionis educendi postulat, denique abrupte et nimis confidenter anticipat petitionem auxilii et vindictae, quae demum inde a v. 12 nonnisi de longinquo praeparatur. — 19b1. Displicet repetitio vocis chajjat, quia hic non bestiam, ut in sticho praecedenti, sed vitam significaret. — 20. Cum latebrae terrae ipsae evaserint habitacula sceleris, dici nequit, eas talibus habitaculis impletas esse. — 23. Lectionem alexandrinam confirmat cum petitio non obliviscendi, quae bono sensu adhiberi solet, tum mitis expressio qol, hostibus minus apta, denique iterum oppressores Dei, jam pluries a metrica eliminati.

LXXV. 4a3. Verte: tum contremiscent. — 11. Hunc versum falso in fine psalmi collocatum esse apparet, cum poeta, utpote homo privatus, nullo modo humiliationem omnium peccatorum promittere potuerit. Sine dubio sunt verba Dei ideoque huc revocanda. In causa fuisse videtur, quod v. 5—8 in codice quodam archetypo valde detriti erant, versus autem 11, qui eos primitus praecedebat, prorsus illegibilis evaserat, ita ut possessor eum in margine suppleverit, unde eum scriba postea in falsum locum transtulit. — 5a. Ab oratione Dei ad eam poetae necessario transitus quidam requiritur. — 7c. Sensus poscit supplementum

Al tahóllu *b'ʿúzz'khem;*
V'lárešáʿim, *váazhírem*:
Al tarímu qáren!
6 Al tarímu l'márom qárn'-khem,
T'dább'ru b'çávvar ʿátaq!
7 Kí lo' mímmoçá' v'mimmáʿrab,
V'ló' minní midbár *hä*-hárim
. . . . . .

8 Kí Elóhim šófeϑ *çáddiq;*
Zä jašpíl v'zä járim.
9 Kí khos b'jád Jahvä vejájin;
Chämer, mále' mäsekh;
Vájjehágger mízzä **lázä,*
Akh š'maräha jímçu.
Jíštajú kol ríš'ʿe áreç;
10 Váaní aggíd leʿólam,
'Zámm'ra l'- -Lóhe Jáʿqob!

LXXVI. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Nodáʿ b- Ihúda 'Lóhim,
Be- Jíσraél gadól š'mo;
3 Vaj'hí be- Šálem súkko,
Um'ʿónató be- Çíjjon.
4 †Šam šíbbar ríš'fe qášet,
Magén v'charb úmilcháma.

5 Naór -tta, -ddír m'har'ré *ʿad;
6 Eštól'lu ábbiré leb.
Namú š'natám v'lo' máç'u
Kol án'še chájil j'déhem.
7 M'gaʿ'rát'kha, 'Lóhe Jáʿqob,
Nirdám veräkheb vásus.

8 -Tta nóra' -ttá, v'mi jaʿmod
L'fanäkha méaz -ppäkha?
9 Miššámajm híšmaʿtá din,
Arç járeá v'šaqáϑa;
10 Bequm lammíšpaϑ 'Lóhim,
Lehóšiʿ kól ʿan'vé arç.

11 Ki ch'mát adám todäkka,
Šeérit chémot táchgor.
12 Nid'rú v'šall'mú l'-[1] -Lohékhem,
Kol s'bíbav jóbelú šaj,
13 L'morá', | jibçór ruch n'gídim,
Norá' lemál'khe áreç!

LXXVII[1]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Qol- él *Jahvä v'eçʿáqa,
Qol- él 'Lohím v'ha'zín -laj.
3 B'jom çárat- 'Dónaj dárašt-;[5]
Me'ná hinnáchem náfši.
4 Ezk'rá 'Lohím v'ehmája,
Aσícha v'títʿaϑϑéf ruch-.

5 Acházta š'múrot ʿénaj;
Nifʿámti v'ló' adábber.
6 Chiššábti jámim míqqadm,
7 Š'not ʿólamím | ezkóra.
N'ginát- ballájla ʿím l'bab-;
Aσícha váj'chappéσ ruch-.

tabo' ʿezratenu. Cf. Ps. 121, 1. — 9b1. Punctatio probari nequit, quia kos generis feminini est. — 9c. Verte: et propinat ab hoc ad illum; id est, successive omnibus peccatoribus. — 9d3—e1. Si duo haec verba arcte essent conjungenda, postponendum foret jimçu, quod actionem specificat; cf. Is. 51, 17; Ez. 23, 34.

LXXVI. 4. Permutatio arbitraria vocum šam et šamma ubique ope metricae corrigitur; cf. Ps. 122, 4. 5; Cant. 8, 5. — 5, 5. TM habet ϑaref, VA αἰωνίων. Utraque lectio explicatur, si pro primitiva accipitur ʿad, quod et aeternitatem et praedam significat. — 13a1. Omissio articuli grande quid innuit.

LXXVII[1]. Carmen in fine mutilum prolixam continuisse oportet enarrationem historiae israeliticae, quae v. 12—13 annuntiatur. Certe

8 Hal'ᶜól'mim jíznach 'Dónaj,
Veló' josíf lir'ót ᶜod?
9 Hääfes lánaçch chásdo,
Gamár †-mrató l'dor vádor?
10 Hašákhach *lé*-channót El?
Im qáfaç b'áf rachméhu?

11 Vaómar: chálotí hi',
Šenót jemíni ᶜÉljon.
12 Aházkir máᶜlelé Jah,
Ki ézk'ra míqqadm pil''kha;
13 V'hagíti b'khól poᶜläkha,
V'baᶜ'lílotäkha -σícha.

14 'Lohím, baqqódš darkäkha!
Mi Él gadól ke- Jáhvä?
15 -Tta Háel ᶜóσe fäle';
Hodáᶜta b'ᶜámmim ᶜúzz'kha.
16 Gaálta †bíz'roᶜ'khá †ᶜam,
Bené Jaᶜqób ve- Jósef.

21 Nachíta kh'çón ᶜammäkha
Bejád Mošä ve- Ahron.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

LXXVII². 7. 7. 7.

17 Raúkha májim, Jáhvä,
Raúkha májm, jachílu;
Af jírgezú tehómot.

18 Zor'mú *zarm* májim ᶜábot,
Qol nátenú šecháqim;
Af jíthall'khú ch'çaçäkha.

19 Qol ráᶜmekhá baggálgal,
Heíru b'ráqim tébel;
Rag'zá vattírᶜaš háarç.

20 Bajjám, *Jahvä*, darkäkha,
Uš'bíl'kha b'májim rábbim;
V'ᶜiqq'bót'kha ló' nodáᶜu.

LXXVIII. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

1 Ha'zína, ᶜámm-, toráti,
Haϑϑú ozn'khém l'im'ré fi!
2 Eft'chá *biméšalím pi,
Abbíᶜa chídot míqqadm;
3 Ašér šamáᶜnu v'néd'ᶜem,
V'-boténu sípp'ru lánu.

4 Lo' n'kháched míbbenéhem,
Ledór ach'rón mesápp'rim,
T'hillót Jahvä veᶜ'zúzo,
Veníff'otáv, 'šer ᶜáσa,
5 Vajjáqem ᶜédut b'- Jáᶜqob,
Vetóra σám b'- Jiσráel.

[1]Çivvá et áboténu,
L'hodíᶜam líbenéhem;
6 Lemáᶜn jed'ᶜú dor ách'ron,
Baním, jivvál'du, j'qúmu,
Visápp'ru líbenéhem,
7 V'jaσímu b'- Jáhvä kíslam.

Veló' jišk'chú maᶜl'lé El,
Umíçvotáv jinçóru;
8 V'lo' jíhju káabótam,
Kad-dór sorér umórä;
Dor, ló' hekhín libbáhu,
V'lo' né'm'na ét El rúcho!

permulta exciderunt, cum sola introductio usque ad v. 13 extendatur. —16. Simplex biz'roaᶜ non potest potentiam et majestatem divinam exprimere.

LXXVII². Hoc quoque carmen, cujus separationem metrum, diversum dicendi genus, defectus cohaerentiae cum v. 16 requirit, saltem in initio mutilum esse videtur. Num revera de transitu maris rubri agat, dubium est, cum v. 18—19 magis theophaniae poeticae conveniant.

LXXVIII. 3. Exegetae hunc versum pro objecto verbi n'khached habent, quod simplicitati periodorum hebraicarum minus congruit. Verum objectum sunt stichi 4c—5b. — 18. Versus sequens est glossa tauto-

9 B'ne Éfrajm nóš'qe [1]qášet,
Ašér haf'khú bejóm q'rab.
10 Lo' šám'ru b'rít Elóhim,
-B'toráto mé'nu lálakht;
11 Vajjíškechú ʿ'lilótav,
Veníﬂ'otáv, 'šer hér'am.

12 Nagd 'bótam ʿáσa fäle',
Beárç Miçrájm, σ'dé Çóʿan.
13 Baqáʿ jam vájjaʿbírem,
Vajjáççeb májim k'mó ned;
14 Vajjánchem b'ʿánan jómam,
Vekhól hallájla b'ór eš.

15 J'baqqáʿ çurím bammídbar,
Vajjášq kit'hómot rábba;
16 Vajjóçe' nóz'lim míssalʿ,
Vajjóred kánn'harót majm.
17 Vajjós'fu ʿód lachϑó' lo,
Lamrót ʿEljón baççíjja.

18 Vaj'nássu Él bil'bábam,
Liš'ól okhl lénafšámo:
20 Hen híkka çúr, [1]j'zubú majm,
Unéchalím jišϑófu.
H'gam lächem júkhal *lá*-tet,
Im jákhin š'ér leʿámmo?

21 Lakhén †šemáʿam Jáhvä,
Vajjítʿabbár *beʿámmo*;
Veéš niσσ'qá be- Jáʿqob,
V'gam áf ʿalá b'- Jiσráel.
22 Ki ló' he'mínu b'- Jáhvä,
V'lo' báϑ'chu bíšuʿáto.

23 Vaj'çáv š'chaqím mimmáʿal,
V'dal'té šamájim pátach;
24 V'jamϑér ʿ'lehém man lé'kol,
-D'gan šámajm nátan lámo.
25 Lachm ábbirím akhál iš,
Çedá šalách lam láσobʿ.

26 Jassáʿ qadím baššámajm,
Vaj'náheg b'ʿúzzo téman;
27 V'jamϑér ʿ'lehém k'ʿafár š'er,
Ukh'chól jammím ʿof kánaf;
28 Vajjáppel b'qárb machnéhu
Sabíb lemíškenótav.

29 Vajjókh'lu vájjiσb'ʿú m'od,
V'ta'vátam jábi' láhem.
30 Lo' záru mítta'vátam,[3]
31 V'af 'Lóhim ʿála báhem;
Vajjáhrog b'míšmannéhem,
V'bachúre Jíσr'el híkhriʿ.

32 Bekhól zot cháϑeú ʿod,
Veló' he'm'nú b'niﬂ'ótav;
33 Vaj'khál bahäbel j'méhem,
Uš'nótam, bábbähála.
34 Im h'rágam, úd'rašúhu,
Vešábu v'šícharú El.

35 Vajjízk'ru, kí Jah çúram,
Ve- Él ʿEljón go'lámo;
36 Vajéfattúhu b'fíhem,
Ubíl'šonám j'khazz'bú lo;
37 V'líbbám lo' nákhon ʿímmo,
Veló' ne'm'nú bib'ríto.

38 Vehú' rachúm, jekhápper
ʿAvón veló' jehášchit.
V'hirbá lehášib áppo,
V'lo' jáʿir kól chamáto;
39 Vajjízkor, kí baσár hem,
Ruch hólekh v'ló' jašúb *ʿod.*

40 Kammá jamrúhu b'mídbar,
Jaʿ'ç'búhu bíješímon;
41 V'jašúbu váj'nassú El,
Uq'dóš Jiσráel hítvu!

logica, soluta oratione conscripta. — 55b2. Verte: et trucidavit eos. Explicatio ad analogiam loci Num. 34, 2, quae transpositione verborum in sticho sequenti nititur, omnino ad sensum complendum posceret dativum eorum, quibus terra Chananaeorum in sortem hereditatis obvenerit.

42 Lo' zákherú et jádo,
Jom, 'šér padám minní çar.

43 ¹Σam bé- Miçrájm otótav,
Umóf'tav bíσ'de Çóʿan;
44 Vajjáhpokh l'dám j'oréhem,
V'noz'léhem bál jištájun.
45 J'šallách bam ʿárob, v'jókh'-lem;
Uç'fárdeʿ, váttašchítem.

46 V'jittén lächásil j'búlam,
Vijégiʿám laárbä.
47 Jahróg babárad gáfnam,
V'šiqmótam báchanámal;
48 V'jasgér labbárad b'ʿíram,
Umíqnehém lar'šáfim.

49 Ješállach bám ch'ron áppo,
ʿEbrá vazáʿam v'çára;
Mišláchat mál''khe ráʿim,
50 J'fallés natíb leáppo.
Lo' cháσakh mímmavt náf-šam,
V'chajjátam láddabr hísgir.

51 Vajjákh kol b'khór b'-Miçrájim,
Rešít oním b'oh'lé Cham;
52 Vajjássaʿ káççon ʿámmo,
Vaj'náh'gem k'ʿédr bammídbar;
53 Vajjánchem l'báϑch, v'lo' fách'du;
V'et -j'béhem kíssa hájjam.

54 Vaj'bíem él g'bul qódšo,
Har zä, qan'tá jemíno;
55 Vaj'gáreš míppenéhem
Gojím vajjáppilémo;
[Vajjášken] b'chäbel náchla
B'oh'léhem šíb'ϑe Jíσr'el.

56 ¹Vajjámru ét Jah ʿÉljon,
V'ʿedótav ló' šamáru;
57 V'jissógu v'jíbg'du k'-bó-tam,
Nehp'khú keqäšet r'míjja;

58 V'jakhʿ'súhu b'bámotámo,
V'bif'síleheḿ j'qann'úhu.

59 Šamáʿ Jah vájjitʿábbar,
Vajjím'as m'ód b'- Jiσráel;
60 Vajjíϑϑoš míškan Šílo;
*Ohló, šakhán baádam;
61 Vajjítten láśš'bi ʿúzzo,
Vetíf'artó bejád çar.

62 Vajjásger lácharb ʿámmo,
Ub'náchlató hitʿábbar.
63 Bachúrav ákhelá eš,
-B'tulótav ló' hullálu.
64 Koh'náv bachárb nafálu,
V'alm'nótav ló' tibkäna.

65 Vajjíqaç k'jášen 'Dónaj,
K'gibbór mitrónen míjjajn;
66 Vajjákh çaréhu áchor,
Cherpát ʿolám natán lam;
67 Vajjím'as b'óhel Jósef,
Ub'šébϑ Efrájm lo' báchar.

68 Vajjíbchar ét šebϑ J'húda,
Et hár Çijjón, 'šer áheb;
69 Vajjíbn †k'maróm miqdášo;
Keäreç, j'sádah l'ʿólam;
70 Vajjíbchar b'- Dávid ʿábdo.
. . . .

V'jiqq'chéhu mímmikhl'ót çon
71 Meáchar ʿálot h'bío;
Lirʿót be- Jáʿqob ʿámmo,
Ub'- Jíσraél nachláto;
72 Vajjírʿem k'tóm lebábo,
V'bit'búnot káppav jánchem.

LXXIX. 8. 8. 8.

1 Jáh, baú gojím b'nachlát'-kha,
Θímm'u ét hekhál qodšäkha,
Σámu ét J'rušálem l'ʿíjjim.

2 Nát'nu ét nib'lát ʿ'badäkha
Má'kal l'ʿófi háššamájim,
B'sár ch'sidäkha l'cháj'to áreç.

3 Šáfekhú damám kammájim
Sébibóte Jérušálem;
V'én qobér *et níb'latámo.*

4 *Láojéb* hajínu chérpa,
Af lišékhenénu láʿag,
V'qäles lísebíboténu.

5 ʿAd ma, Jáh, te'náf lá-näçach,
Tíbʿar k'mó eš qín'atäkha?

. . . .

8 -L tízkor lánu †ʿ'vón rišó-nim;
Máher, j'qáddemún- rachmä-kha!
Kí dallónu m'ód *b'ʿonjénu.*

9 ʿOzerénu, †Él jišʿénu;
ʿAl d'bar k'bód šim'khá *[1]haçç'lénu,
Vékhappér ʿal cháϑϑoténu![2]

10 Lámma jóm'ru[1]: -jjé 'Lo-héhem?
Jívvadáʿ b'gojím l'ʿenénu
Níq'mat dám ʿ'badäkha [1]šá-fukh!

11 Tábo', Jáhvä, léfanäkha
Éneqát †'siré *ʿammäkha!*
K'gódl z'roʿ'kha hotér b'ne t'múta!

12 Véhašéb lišékhenénu
Síbʿatájim él cheqámo
Chérpatám, [1]cher'fúkha, 'Dó-naj!

13 V'-náchnu ʿámm'kha v'çón marʿít'kha,
Néhodä lekhá leʿólam,
L'dór v'dor n'sápper t'hílla-täkha.

LXXX. 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8.

2 Róʿe Jísraél, ha'zína,
Nóheg kéhaççón Jehósef!
Jóšeb hákk'rubím, hofíʿa
3 Líf'ne -Frájm v'- Binjámin -M'náššä!
ʿOrerá et g'búratäkha,
Ul'kha líšuʿáta llánu!
4 Jáhvä *Çébaót,* h'šibénu,
V'háer p'näkha v'nívvašéʿa!

LXXIX. 5. Supplendum videtur: super populum tuum et sortem hereditatis tuae. Huic sticho deperdito postea versus Jeremiae 10, 25 substitutus est. Versus Jeremianos tam hic quam Ps. 31, 14 interpolatos esse, inde probatur, quod utrobique cum nexu sententiarum non bene cohaerent, et ceteroquin neuter horum psalmorum verba a Jeremia vel alio auctore simpliciter mutuo sumpta continet. — 9c. Additamentum textus praesentis nimis tautologicum est.

LXXX. 4. Frigidum illud artificium trinae gradationis, qua in versu intercalari nomen Dei successive amplificatur, ipsi poetae non esse tribuendum, praeter rationes metricas jam forma Elohim Ç'baot in v. 20 demonstrat; cf. ad Ps. 59, 6 Idem valet de aliis accumulationibus nominum divinorum, prorsus inutilibus et ne emphasi quidem inservientibus, quae vel revisioni elohisticae, vel scribis debentur; cf. Ps. 50, 1; 68, 21; 69, 7; 132. — 16 Verte: et stirpem ejus, quam plantavit dextera tua, et folia propaginis, quam tibi roborasti. Cf. syr. kannâ. — 16b1. Praepositio ʿal constructionem mutaret et imaginem, adhuc in v. 17 retentam, relinqueret. — 17b. Subjectum sunt bestiae v. 14.

5 Jáhvä [1]Çébaót, ʿad mátaj
ʿAšantá bit'fillat ʿámm'kha?
6 Hé'kaltámo lächem dímʿa,
Váttašqém bid'máʿot šáliš.
7 Téσiménu m'dón [1]š'khe-
nénu,
V'ójebénu jílʿ'gu lámo.
8 Jáhvä Çébaót, h'šibénu,
V'háer p'näkha v'nívvašéʿa!

9 Gäfen mím- Miçrájim
tássiʿ,
T'gáreš gójim v'tíϑϑaʿäha.
10 Pínnitá l'fanäha v'tášreš,
[Váttimlá' arç] šórašäha.
11 Kóssejú *hä*-hárim çillah,
Váʿ'nafäha árezé El.
12 Téšallách q'çiräha ʿád jam,
Vé'le náhar jón'qotäha.

15 Jáhvä Ç'báot, šúb na'
hábbeϑ
Míššamájm -r'e úf'qod gáfn zot,
16 V'khánnah, 'šér naϑ'ʿá
j'minäkha,
Váʿalé ben, ímmaçtá llakh!
13 Lámma páraçtá g'deräha,
Véarúha kól ʿob'ré dark?
14 J'khársemänna ch'zír mij-
jáʿar,
Vézizí σadáj jirʿänna.

17 Σérufá baéš, kesúcha!
Míggaʿ'rát panäkha jób'du!
18 T'hí jad'khá al íš j'minäkha;
ʿAl ben ádam, ímmaçtá llakh!
19 *P'çénu*, v'ló' nasúg mim-
mékka;
Téchajjénu, -b'ším'kha níqra'!
20 Jáhvä [1]Çébaót, h'šibénu,
Háer p'näkha v'nívvašéʿa!

LXXXI[1]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Harnínu l'- -Jáh, ʿuzzénu;
Haríʿu l'- -Lóhe Jáʿqob!
3 Σeú zimrá ut'nú tof,
Kinnór naʿím ʿim nábel!
4 Tiq'ʿú bachódeš šófar,
Bakkäse' l'jóm chaggénu!

5 Ki chóq le- Jíσraél hu',
Mišpáϑ l- Elóhe Jáʿqob.
6 ʿEdút b- Ihósef σámo,
B'çe'tó *me-árç Miçrájim.
. . . .
. . . .

LXXXI[2]. 7. 7 | 7. 7.

. . . .
. . . .
. . . .
Σ'fat, ló' jadáʿti, éšmaʿ.

7 H'siróti míssebl šíkhmo,
Kappáv middúd taʿbórna.

LXXXI[1]. Initium hoc carminis deperditi separandum esse, non solum absolutus defectus cohaerentiae inter stichum alterum et tertium versus 6, sed etiam differentia argumenti probat. Cum enim prior pars ad laetam festi celebrationem invitet, posterior populum oratione Dei, beneficia et promissa sua in memoriam revocantis, ad poenitentiam excitat. Festum illud tabernaculorum fuisse, specialis mentio novilunii praecedentis et buccinationis in eo peragendae, nec non ipsum nomen chag insinuat. Nec objici potest, quod dies intermedius propitiationis silentio praetereatur, cum hoc etiam in capite 8 Nehemiae factum sit, et hic laetam fragmenti indolem causam habere queat; objectio autem e v. 6b petita nititur falsa lectione TM, e VA et constanti analogia refutanda.
LXXXI[2]. In initio hujus carminis excidit introductio, admonitionem divinam, quae a v. 7 usque ad finem psalmi extenditur, tamquam reve-

8a †B'çar qára'tá v'-chall'-çäkka,
b Eʿn'khá beséter ráʿam.

9 Šemáʿ, ʿammí, v'aʿíd bakh;
Jiσráel, ím tišmáʿ li!
10 Lo' jíhjä b'khá †'lohím zar,
V'lo' tíštachvä l'el nékhar!

11a Anókhi Jáh 'Lohäkha,
b Hammáʿl'kha méarç Míçrajm.
8c Ebchán'kha ʿál me M'ríba.
11c Harchéb †pä, vá'mal'éhu!

12 V'lo' šámaʿ ʿámmi l'qóli,
V'- Jiσráel ló' abá li;
13 *V'-šall'chém biš'rírut líbbam,
Jel'khú bemóʿ'çotéhem.

14 Lu ʿámmi †jíššamáʿ li,
Jiσráel b'dárk- j'hallékhu;
15 Kim'ʿáϑ oj'béhem ákhniʿ,
V'ʿal çárehém -šib jádi.

16 M'σan'é Jahvä j'khach'šú lo,
Vihí ʿittám leʿólam;
17 *V'ja'kílem méchelb chíϑϑa,
V'miççúr d'baš áσbiʿäkka.

LXXXII. 6. 6 | 6. 6.

1 Jáh niççáb baʿ'dát El,
B'qäreb 'lóhim jíšpoϑ:
2 ʿAd matáj tišp'ϑú ʿavl,
-F'né r'šaʿím tiσσáu?

3 Šífeϑú dal v'játom,
ʿAni v'ráš haçdíqu!
4 Pálleϑú dal v'ébjon;
Míjjad r'šáʿim háçç'lu!

5 Ló' jad'ʿú v'lo' j'bínu,
Bách'šekhá jithäll'khu.
B'rób ʿavlám jimmóϑu
Kól mos'dé *ha*-áreç.

6 'Ní amárt-: 'lohím -ttem,
Ub'ne ʿÉljon küll'khem.
7 Akhen k'ádam t'mútun,
[1]K'-chád haσσárim típp'lu.

8 Qúma *ná'*, Elóhim;
Šófeϑá haáreç!
Kí attá † titnáchal,
Jáhvä, b'khól haggójim.

LXXXIII. 7. 7 | 7. 7.

2 Elóhim, ál domí lakh;
Al téchraš v'ál tišqóϑ, El!
3 Ki hén, oj'bäkha jéhmu,
-M'σan'äkha náσeú roš.

4 ʿAl ʿámmekhá jaʿr'mú sod,
V'jitjáʿ'çu ʿál ç'funäkha.
5 -M'ru: l'khú v'nakhchídem míggoj,
V'lo' jízzakhér †šemám [1]ʿod!

6 Ki nóʿaçú leb †ächad,
V'-ʿaläkha b'rít jikhrótu;
7 Oh'lé Edóm v'- Jišm'ʿélim,
Moáb ve- Hágeríim.

8 Gebál v'- ʿAmmón va-ʿ'Máleq,
Peläšet ʿím još'bé Çor;
9 Gam Aššur nílva ʿímmam,
Hajú zeróʿ lib'né Loϑ.

lationem poetae factam repraesentans. — 14. Constructio particulae lu cum participio, ex omissione secundi Jod orto, non solum ob diversam constructionem in sticho parallelo molestum foret, sed et omni exemplo caret; nam in loco II Regnorum (seu Samuelis) 18, 12 praestat lectio textus v'lo'. — 17. Lectio masoretica nimis frequentem mutationem numeri postulat.

10 ʿAσé lahém ke- Mídjan;
K'- Sis'rá', k'- Jabín b'nachl
Qíšon;
11 Ašér nišm'dú be- ʿÉn- Dor,
Hajú domn láadáma!

12 *Šit n'díbam k'- ʿOreb
v'khí- Z'eb,
-Kh'- Zabch -kh'- Çálmunnáʿ
kol n'síkhim,
13 'Šer ám'ru: nír'ša llánu
Et néoté Elóhim!

14 'Loháj, šitémo kh'gálgal,
†Kemó qaš lífené ruch;
15 Keéš, tebáʿer jáʿar;
-Kh'läbába, t'láheϑ hárim!

16 Ken tírdefém b'saʿräkha,
Ub'súfat'khá tebáh'lem!
17 Mallé' fenéhem qálon,
Vibáq'šu ším'kha, Jáhvä!

18 J'bošú v'jibbáh'lu ʿ'dé ʿad,
Vejáchperú v'jobédu;
19 V'jed'ʿú, ki -ttá [2]l'baddä-
kha
ʿEljón ʿal kól haáreç!

LXXXIV. 7. 4 | 7. 4.

2 Ma jj'dídot míšk'notäkha,
Jahvä Ç'baót!

4[d] *Ahábt-* et mízb'chotäkha,[2]
[e] Malk- v- Eloháj!

3 Nikhs'fá v'gam kál'ta náfši
L'chaç'rót Jahvä;
Libbí ub'σár- j'rannénu
Elé El cháj.

11 Ki ϑób jom bách'çeräkha
Meálp †bachúç,
Histófef b'bét Elóhaj
M'dur b'óh'le ráš̆ʿ.

4[a] Gam çíppor máç'a bájit,
[b] Ud'rór qen láh,
[c] 'Šer šáta éfrochäha.
. . . . .

5 Aš'ré još'bé betäkha,
[J'hal'lúkha] ʿód!
6 Aš'ré adám, ʿoz ló bakh!
. . . .

Hinné j'hall'khú mesíllot,
Gil bíl'babám;
7 ʿOb'ré b'ʿemq *hább'khi máʿ-
jan
J'šitúhu †lám.

8 B'rakhót †jaʿϑú,[1] | jelékhu
Mecháji el chájl;
†Jeráu él Elóhim,
†Jošéb Çijjón.

LXXXIV. 4d—e. Praesens transpositio stichorum simplicem et blandam ideam poetae, nempe avibus suos esse nidos, sibi autem veram animae suae habitationem, domum Dei, inaccessibilem esse, alieno eoque impossibili conceptu onerat atque perturbat, quasi aves illae ipsum templum, immo altaria, inhabitent. — 11. Translatio versus effecit, ut particula ki tam in initio v. 11 quam in eo v. 12 ratione logica careat. — 4c. Gratissima foret suppletio stichi sequentis: Nonne ego quoque inveniam? Sed obstat lex strictissima parallelismi, vetans, ne stichus arctius cum alieno, quam cum parallelo jungatur. Supple igitur labäϑach bo, praecipue cum ašer hic suo complemento moleste careat. — 6. Tam ii, qui vocem m'sillot mutant, quam qui in versu sequente cum TM habbakha' legunt, admirabilem illam elevationem peregrinationis sacrae in ordinem spiritualem destruunt. — 6b. Supple stichum: ad domum tuam desiderium. — 7—8. Hos versus non minus quam praecedentem in textu praesenti valde perturbatos esse, contortae ex-

9 Jahvä [1]Çebáot, šímʻa
Tefillatí!
Ha'zína, [máginnénu,]
'Lohé Jaʻqób!

10 Reé, 'Lohím, vehábbeϑ
P'ne m'šíchakhá!
12 Ki šámš- v'magén Jah
'Lóhim,
Chen vékhabód.

Jittén Jah, ló' jimnáʻ ϑob
L'hol'khím b'tamím.
13 Jahvä Ç'baót, aš'ré -dam,
Boϑéch bekhá!

LXXXV[1]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Raçíta, Jáh, arçäkha,
Šabtá šebúti Jáʻqob;
3 Naσá'ta ʻ'vón ʻammäkha,
Kissíta khól chaϑϑátam.
4 Asáfta khól ʻebrát'kha,
H'šibóta méch'ron -ppäkha.

LXXXV[2]. 7. 7 | 7. 7.

5 Šubénu, †Él jišʻénu,
*V'hasér kaʻs'khá ʻimmánu!

6 Hal'ʻólam té'naf bánu;
Timšókh app'khá l'dor vádor?

7 H'lo' -ttá tašúb t'chajjénu,
Veʻámmekhá jiσm'chú bakh?
8 Har'énu, Jáh, chasdäkha,
Vejéšʻ'kha títten lánu!

9 Ešm'ʻá, ma jj'dábber Háel,
[Ki j'dábber] Jáhvä šálom,
El ʻámmo v'él chasídav,
V'- [akh] ál jašúbu l'khísla.

10 Qaröb liréav jíšʻo,
Liškón kabód b'arçénu.
11 Chasd véemät nifgášu,
Çadq véšalóm nasáqu.

12 Emät meäreç tíçmach,
V'çadq míššamájim níšqaf.
13 Gam Jáhvä jítten háϑϑob,
V'arçénu títten j'búlah.

LXXXVI. 8. 6 | 8. 6 | 8. 10.

1 Háϑϑe, Jáhvä, ózn'kha,
ʻ'néni!
Kí ʻaní v'ebjón -ni.

plicationes exegetarum satis probant. Quid enim hic, ubi de peregrinantibus Hierosolyma agitur, sibi velit mentio pluviae, benedictionibus tegentis, praesertim cum objectum tectum vix tacite subintelligi possit? — 8d. Praesens lectio nimis prosaicum habet sonum.

LXXXV[1]. Hoc carmen, in fine mutilum, non cum sequenti, cui initium deesse videtur, conjungi debuisse, inde patet, quod primum pro completa restitutione populi gratias agit, alterum amaras querelas de misero ejus statu et supplicationes instantissimas, nulla transitione praevia, profert. Frustra provocatur ad Ps. 126, qui post gratiarum actionem pro reductione e captivitate babylonica orat, ut exules plures revertantur et res angustae populi in terram sanctam reducti splendidiora incrementa sumant.

LXXXV[2]. 9d. Transpositio sensu postulatur, qui certe conditionem restringentem continet. — 13. In fine nunc additur distichon:

Çadq léfanáv jehállekh,
V'jaσím ledärekh p'ʻámav.

Quod si genuinum sit, addendum foret distichon ante vel post v. 10 ad strophas complendas. Probabilius tamen videtur, versum 14 serius additum esse, cum justitiam, jam bis commemoratam, post mentionem bonae messis incongrue iterum introducat.

2 Šóm'ra náfši, kí chasíd -ni;
Hóšaʿ ʿábd'kha, [1]'Lóhaj!
3 Hábboϑéch eläkha | chón-nen-,
'Dónaj, kí eläkha -qrá' kol hájjom!

4 Σámmech náfš ʿabd'khá, ki -läkha,
'Dónaj, náfši éσσa'!
5 Kí attá, 'Donáj, ϑob v'sál-lach,
V'ráb chasd l'khól qor'äkha.
6 Há'zená, Jahvä, t'filláti,
Véhaqšíba b'qóli táchnunótaj.

7 B'jóm çarát- -qra'khá, ki táʿnen-;
8 Én kamókha b'-lóhim.
Adonáj, [1]en kémaʿσäkha;
9 Kól gojím [1]ʿaσíta.
J'bóu v'jíštachvú l'fanäkha,
Adonáj, vikhábbedú liš'mäkha!

10 Kí gadól -tta v'ʿóσä nífl'ot;
-Ttá 'Lohím l'baddäkha.
11 Hóren- [1]dárk'kha, 'hállekh b'-mítt'kha;
Jíchd l'bab-, l'jír'a š'mäkha!
12 Odekhá, 'Donáj, Elóhaj,
B'khól l'babí va'khább'da ším'-kha l'ʿólam.

13 Kí chasd'khá gadól [1]v'hiç-çálta
Náfš- mišš'ól tachtíjja.
14 'Lóhim, zédim qámu ʿálaj,[4]
V'ló' σamúkha l'négdam.

15 V'átta, Adonáj, El ráchum,
V'chánnun, árk appájm v'rab chäsed vé'mät.

16 P'né eláj vechónenéni,
T'ná ʿuzz'khá l'ʿabdäkha;
Véhošíʿa l'bén 'matäkha,
17 ʿ'Σé ʿimmí ot l'ϑóba!
V'jír'u σóneáj v'jebóšu,
Kí -tta, Jáhvä, ʿ'zártan- v'-níchamtáni.

LXXXVII. 7. 7. 7 | 7. 4.

1 J'sudáto b'hár're qódeš;
2 Ohéb Jah šáʿ're Çíjjon
Mikkól mišk'nóte Jáʿqob.
3 Nikhbádot médubbár bakh,
ʿIr Há'lohím!

4 Azkír Rahb v- Bábel l'jód'-ʿaj;
Hinné Feläšet v'-*bát* Çor,
ʿIm **ám* Kuš: zä jullád šam.
6 Jah jíspor, bíkh'tob ʿám-mim:
Zä júllad šám.

5 Ulé- Çijjón jeámar:
Iš váiš, *zä* jullád bah;
Vehú' j'khon'näha, ʿÉljon.
7 Vešárim †kímechól'lim
Kol m'ʿíne bákh.

LXXXVIII. 7. 7 | 7. 7.

2 Jah 'Lóhaj, †šávʿat- *jómam,
Çaʿ'qát- ballájla négd'kha.

LXXXVI. 11b1. Ita verbum intellexit interpres alexandrinus. Cor per se uniri nequit, cum sit unum. Exegetae intelligunt de concentratione omnium facultatum et aspirationum cordis in divinam voluntatem; sed expressio nimis, ut ajunt, moderna videtur, quamquam idea ipsa omnino pietati Hebraeorum respondet. — 14. Additamentum e Ps. 54, 5.
LXXXVII. 7. Verte: Et cantabunt, nec non saltabunt omnes, qui habitabunt in te. — 7a2. Participium conjugationis piʿel praefixo carere, exceptio saltem est rarissima.

3 Tabó' l'fanäkha t'fillat-,
Ha϶϶é ozn'khá l'rinnáti!

4 Ki σáb'ʿa b'ráʿot náfši,
V'chajjáj liš'ól higgíʿu.
5 Nechšábti ʿím jor'dé bor;
Hajíti k'gäber, én 'jal.

6 Bammétim chófši *áni*,
K'mo ch'lálim, šókh'be qäber;
Ašér lo' zékhartám ʿod,
V'hem míjjad'khá nigzáru.

7 Šattáni b'bór tachtíjjot,
B'machšákkim bímeçólot.
8 ʿAláj sam'khá ch'matäkha,
V'khol míšbaräkha ʿúnnet-.

9 Hircháqta m'júddaʿáj m'-menn-,
Šattán- toʿébot lámo.
Kalú' *aní* v'lo' éçe';
10 ʿEní da'bá min ʿóni.

Q'ra'tíkha, Jáhvä, b'khól jom,
Ši϶϶áchti -läkha kháppaj.
11 H'lammétim táʿσä päle';
-M r'faím j'qumú, jodúkha?

12 Haj'súppar báqqabr chásd'-kha,
Emúnat'khá ba'báddon?
13 H'jivvádaʿ báchošk píl''kha,
V'çid'qát'kha b'äreç n'šíjja?

14 V'-ni -läkha, Jáh, šivváʿti,
V'babbóqr t'fillát- t'qadd'-mäkka,
15 Lamá, Jah, tíznach náfši,
Tastír panäkha m'ménni?

16 ʿAní 'ni v'góveʿ mínnoʿr;
Naσá't- emäkha, †-fúga.
17 ʿAláj ʿab'rú ch'ronäkha,
**U*-bíʿutäkha †çímm'tun-.

18 Sabbún- kammájm kol háj-jom,
Hiqqífu ʿálaj jáchad.
19 Hircháqta m'ménn- -heb váreʿ|;
M'juddáʿaj máchšakh *váqabr.*

LXXXIX. 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7.

2 Chas'dé Jah ʿólam -šíra;
L'dor v'dór -diʿ 'múnat'khá b'fi.
3 Ki ʿólam chásd jibbánä;
B'-šamájm takhín 'munát'-kha*[1].
4 [-Martá]: karátt- b'rit líb'chir-,
Nišbáʿti l'- Dávid ʿábdi:
5 ʿAd ʿólam -khín zarʿäkha,
V'baní- l'dor v'dór kis'äkha.

. . . .

. . . .

6 V'jodú šamájm pil''khá, Jah,

LXXXVIII. 6a. Verte: Inter mortuos projectus cum. — 9c. Subjectum hic omitti nequit. — 19. Cum ultimum verbum certo desideretur, suspicari quis possit, deesse etiam nonnullos versus finales, quibus infelix in spem divinae misericordiae erigatur. Sed finis abruptus et tristis profundam secum fert impressionem, qua carmen non fraudandum est.
LXXXIX. 4a1. Verbum hic necessarium post transmigrationem in locum, ubi abundat, terminationem primae personae recipere debuit. — 6a1. Copula intermedium quid inter orationem Dei et glorificationem ejus requirit. — 10b1. Radix naσa' nunquam habet significationem reflexivam nec secundum leges grammaticas infinitivum σo' formare potest. Cf. ad Ps. 24, 9 et Nah. 1, 5. Si additionem literae Nun nolis, forma potest haberi infinitivus verbi šo', quod praeter locum modo citatum etiam

-F 'munát'kha bíq'hal q'dóšim!
7 Ki mí baššáchq jaʿrókh l'- Jah,
Jidmä l'- Jah bíb'ne élim;
8 El náʿraç b'sód qedóšim,
*Rab v'nóra' ʿál kol s'bíbav?

9 Jahvä 'Lohé Çebáot,
Mi [chássin, Jáh], kamókha?
. . . .
V'-munát'kha s'bíbotäkha.
10 -Tta móšel b'géut hájjam,
†Biš'ón galláv -tta t'šább'chem;
11 -Tta díkkitá kh'chalál Rahb,
[1]Z'roʿ ʿúzz'kha pízz'rat -j'bäkha.

12 L'kha šámajm, áf l'kha áreç;
Tebél -m'loáh, -tta j'sádtam.
13 Çafón v'jamín, -tta b'rá'tam;
Tabór v'- Chermón †b'kha j'ránn'nu.
14 Lekhá zeróʿ ʿim g'búra;
Táʿóz[1], tarúm j'minäkha.
15 Çadq v'míšpaϑ m'khón kis'äkha,
Chasd v'-mät j'qadd'mú fanäkha.

16 -Š're háʿam, jód'ʿe t'rúʿa!
Jah, b'ór panäkha j'háll'khun!
17 B'šim'khá j'gilún kol hájjom,
Ub'çíd'qat'khá jarúmu.
18 Ki tíf'art ʿúzzam átta,
V'bir'çón'kha tárim *qárnam.

19 Ki l'- Jáhvä máginnénu,
V'liq'dóš Jiσr'él malkénu.

20 Az díbbartá becházon
Lach'sídekhá vattómer:
Šivvíti †ʿóz ʿal gíbbor,
H'rimóti báchur méʿam.
21 Maçá'ti Dávid ʿábdi,
Bešämen qódši m'šáchtiv;
22 'Šer jádi tíkkon ʿímmo,
Af z'róʿi t'ámmeçännu.

23 Lo' jéhašší' ojéb bo,
V'ben ʿávla ló' j'ʿannännu;
24 V'khattót- mippánav çárav,
Um'σáneéhu éggof.
25 Ve'múnat- v'chásdi ʿímmo,
Ubíš'mi tárum qárno;
26 Veσámti bájjam jádo,
Ubánn'harót jemíno.

27 Hu' jiqraén-: abí -tta,
Eli veçúr j'šuʿáti!
28 Af 'ní bekhór ett'néhu,
ʿEljón lemál'khe áreç.
29 L'ʿolám ešmór lo chásdi,
Ubériti ne'mánt lo;
30 Veσámti láʿad zárʿo,
V'khis'ó kimé šámajim.

31 Im jáʿz'bu bánav tórat-,
-B'míšpáϑaj ló' jelékhun;
32 Im chúqqotáj j'challélu,
V'miçvótaj ló' jišmóru;
33 Ufáqadtí b'šebϑ píšʿam,
Ubín'gaʿim ʿavónam;
34 V'chasdí lo' †-sír meʿímmo,
V'lo' 'šáqqer bé'munáti.

apud Habac. 1, 3 exstat, sed a punctatione deletum est. — 11b3. Habemus hic formam primitivam tertiae personae feminini perfecti. Cf. Ps. 130, 5; 139, 14 — 38b. Testem fidelem esse lunam, parallelismus postulat. - 48b2. Additamentum šav' est glossa, vocem ma explicans. — 51a4. Ergo de solo rege hic agitur. — 51b3. Postquam duae ultimae literae vocis k'limmat illegibiles evaserunt, exstitit lectio grammatice et logice impossibilis kol rabbim.

35 Lo' áchallél beríti,
V'moçá' σ'fatáj lo' 'šánnä;
36 Achát nišbá'ti b'qódši,
Im lé- Davíd akházzeb:
37 Zar'ó le'ólam jíhjä,
V'khis'ó kaššämeš négdi;
38 Kejárech jíkkon 'ólam,
Ve'éd baššáchaq né'man.

39 V'attá zanáchta v'tím'as,
Hit'ábbartá 'im m'ších'kha;
40 Ne'árta b'rít 'abdäkha,
Chillálta láarç nízro.
41 Paráçta khól g'derótav,
Σamtá mibçárav m'chítta.
42 Šassúhu kól 'ob'ré dark;
Hajá cherpá liš'khénav.

43 H'rimóta j'mín çaréhu,
Hiσmáchta kól oj'béhu;
44 Af tášib çúri chárbo,
V'lo' h'qémotó b'milcháma.
45 Hišbátta míϑϑoháro,
V'khis'ó láarç miggárta;
46 Hiqçárta j'mé 'alúmav,
He'ϑíta 'álav búša.

47 'Ad má, Jah, tíssatér l'naçch,
Tib'ár k'mo éš ch'matäkha?
. . . .
. . . .
48 Zekhór, aní mä cháled,
'Al má [1]bará'ta [1]b'né -dam!
49 Mi [1]jíchjä v'ló' jir'ä mavt,
J'malléϑ nafšó mijjád š'ol?

50 Ajjé *na'* chásadäkha,
Haríšoním, Adónaj,
Ašér nišbá'ta l'- Dávid
†Bemó emúnatäkha?

51 Z'khor, 'Dónaj, chérpat 'ábd'kha,
Σe'tí b'cheq- k'límmat 'ámmim;
52 'Šer chér'fu -j'bäkha, Jáhvä,
'Šer chérfu 'íqq'bot m'ších'kha!

XC. 8. 8 | 8. 8.

1 'Dónaj, má'on -ttá[2] b'dor vádor,
2c V'mé'olám 'ad 'ólam -ttá El,
a B'ϑärem *hä*-harím julládu;
b Váttechólal äreç v'tébel.

3 Téhašíb enóš 'ad dákka',
Vétomár: šubú, b'ne ádam!
4 Kí alp šáním bé'enäkha
K'jóm -tmol[2] v'ášmurá ballájla.

5 6 Z'rámtam [3]k'cháçir[1], | [1]bábboqr jáçiç[1],
Lá'arb jémolél vejábeš.
7 Kí khalínu béappäkha,
Ubach'mátekhá nibhálnu.

8 Šátta "vónoténu l'négd'kha,
'Aluménu lím'or p'näkha.
9 Kí khol j'ménu pánu [k'mo hag'],
B''ébrat'khá †kalú šanénu.

10 J'mé š'noténu [1]šíb'im šána,
V'ím big'búrot, š'mónim šána;
Vérohbám 'amál vaáven;
Kí gaz, †héchiš vánna'úfa.

11 Mí jodé' 'uzzí appäkha,
Ukh'jir'át'kha 'ébratäkha?

XC. 4. Dies hesternus semper est praeteritus. — 5—6. Hi versus additamentis scatent, quae sensum elegantem et simplicem onerant atque perturbant. Primum enim novam imaginem somni introducit, alterum et tertium contra textum genuinum asserunt, gramen jam mane flaccescere. — 12b2. Duorum Lamed vicinorum prius excidit. — 15a1. Loquitur

12 Límnot [kén] jaménu, hóda', Vénabí' *lal*-lébab chókhma!

13 Šúba, Jáh, 'ad mátaj *tíqçof?* V'hínnachém 'al 'ábadäkha!
14 Σábbe'énu bábboqr chásd'kha, -N'ránn'na v'níσm'cha b'khól jaménu!

15 †Σámm'chen- kímot, 'ínnitánu; *Ki*-šenót, raínu rá'a!
16 †Jéra' él ''badäkha fó'l'kha, Váhadárekhá 'al b'néhem!

17 Víhi nó'm 'Donáj 'alénu, Uma'σé jadénu kón'na! *Chásd* ['Lohénu] *j'hí* 'alénu, Uma'σé jadénu kón'na!

XCI. 7. 7 | 7. 7.

1 *Aš'ré* jošéb b'setr 'Éljon, Beçél Šaddáj jitlónan;
2 Omér le- Jáhvä: máchsi, -M'çudát-, 'Loháj, ebϑách bo!

3 Ki hú' jeháççiläkka Mippách jaqúš, m'dabr hávvot.
4a Beébrató jasékh lakh,
b Vetáchat k'náfav téchsä.

5 Lo' tíra' míppachd lájla, Minní cheç, já'uf jómam;
6 Middäber, báofl jáhlokh, Miqqäϑeb, jášod çóhrajm.

7 Jippól miççídd'kha älef, Ur'bába míminäkha;
Eläkha ló' jiggáš *rá'*,
4c Çinná v'sochéra 'mítto.

8 Raq bé'enäkha tábbiϑ, V'šillúmat r'šá'im tír'ä.
9 Ki *-márta:* -ttá, Jah, máchsi 'Eljón σamtá m''onäkha.

10 Lo' t'únnä -läkha rá'a, V'nag' ló' jiqráb b'ohläkha.
11 Ki mál'akháv j'çavvä lakh, Lišmór'kha b'khól d'rakhäkha.

12 'Al káppajm jíσσaún'kha, Pen tíggof b'ábn ragläkha.
13 'Al šáchl vafäten tídrokh, Tirmós kefír vetánnin.

14 Ki bí chašáq, v'-fall'ϑéhu; 'Σagg'béhu, kí jadá' š'mi.
15 Jiqráen-, vée'néhu; 'Immó anókhi b'çára.

'Chall'çéhu, vá'khabb'déhu;
. . . .
16 Ork jámim áσbi'éhu, V'ar'éhu bíšu'áti.

XCII. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Θob léhodót le- Jáhvä, Ul'zámmer l'ším'kha, 'Éljon;
3 L'haggíd babbóqr chasdäkha, Ve'múnat'khá ballélot;
4 ''Le 'áσor vá''le nábel, ''Le híggajón bekhínnor.

5 Ki σímmachtán-, Jah, b'fó'l'kha; B'ma'σé jadäkha 'ránnen.

hic populus, ut saepe fit, in prima persona singularis. — 16. Sensus jussivum requirit. — 17. Simplex repetitio ejusdem sententiae, quae in praesenti textu intolerabilis est, fit acceptabilis in duplici parallelismo.
XCII. 10. Repetitio, in qua frustra specialis emphasis quaeritur, errori scribae originem debet. — 11. Verbum balal semper transitivum est. — 12b. Auditio nunquam hoc sensu adhibetur aut construitur.

6 Ma ggádelú maʿσäkha,[1]
M'od ʿám'qu máchš'botäkha!
7 Iš báʿar lóʾ †jedáʿem,
Ukh'síl loʾ jábin ét zot.

8 Bif'róch r'šaʿím k'mo ʿéσeb,
V'jaçíçu kól poʿʾlé avn;
Lehíššam'dám ʿadé ʿad;
9 V'attá maróm l'ʿolám, Jah.
10 Ki hén [4]oj'bäkha jób'du,
Jitpár'du kól poʿʾlé avn.

11 Vattárem kír'em qárni;
†Ballótan- b'šämen ráʿnan;
12 Vattábeϑ ʿéni b'šór'raj,
Baqqámim ʿálaj, m'réʿim.
13 Çaddíq kattámar jífrach,
Keárz bal- L'bánon jíσgä.

14 Š'tulím bebéti Jáhvä,
B'chaç'rót 'Lohénu jáfr'chu.
15 ʿOd jénubún beσéba,
D'šením v'raʿnánnim jíhju;
16 L'haggíd, ki jášar Jáhvä,
Çurí velóʾ †ʿavlá bo.

XCIII. 7. 7. 7.

1 Jah málakh, géut lábeš;
Labéš Jahvä *hod v'hádar;*
ʿOz **vé-khabód* hit'ázzar.

-F tikkón tebél, bal tímmoϑ;
2 Nakhón kis'khá minní az;
Meʿólam *ʿád ʿolám* -tta.

3 Naσ'ú nehárot, Jáhvä,
Naσ'ú nehárot qólam,
Jiσ'ú nehárot dókhjam.

4 Miqqólot májim rábbim,
Addírim míšberé jam,
Addír bammárom Jáhvä.

5 ʿEdót'kha néʾmenú m'od.
Lebét'kha náʾva qqódeš,
Jahvä, leórekh jámim.

XCIV. 7. 7 | 7. 7.

1 Elí neqámot, Jáhvä,
El néqamót, †hofíʿa!
2 Hinnáσeʾ, šófeϑ háarç;
Hašéb gemúl ʿal géim!

3 ʿAd mátaj r'šáʿim, Jahvä,
ʿAd mátaj r'šáʿim jáʿl'zu?
4 Jabbíʿu, j'dább'ru ʿátaq;
Jit'ámm'ru kól poʿʾlé avn.

5 ʿAmm'khá, Jahvä, j'dakkéu,
V'nachlátekhá jeʿánnu;
6 Almána v'gér jahrógu,
Vitómim jéraççéchu.

7 Vajjóm'ru: lóʾ jirʾä Jah,
V'loʾ jábin 'Lóhe Jáʿqob.
8 †Habínu, bóʿʾrim báʿam!
-Kh'silím, matáj taσkílu?

9 Hanóϑaʿ ózn, h'loʾ jíšmaʿ;
Im jóçer ʿájn, h'loʾ jábbiϑ?
10 H'josér gojím, h'loʾ jókhich?
. . . .

. . . .
Ham'lámmed ádam dáʿat?
11 Jah jódeʿ máchš'bot ádam;
Jodéʿ, ki hémma hábel.

XCIII. 1. Secundum labeš suum poscit objectum.
XCIV. 10c. Supplendum videtur: Nonne Deus cognoscet consilia vestra? Sed fortasse nihil deest, sed potius v. 11 tamquam glossa prosaica eliminandus est, ita ut v. 9 et 10 ad unicam stropham pertineant et

12 -Š're hággabr, 'šér t'jass'ró, Jah,
V'mittórat'khá t'lamm'dännu;
13 Lehášqiϑ ló mimé raʿ,
ʿAd jíkkarä l'rašáʿ šacht!

14 Ki ló' jiϑϑóš Jah ʿámmo,
Venáchlató lo' jáʿzob.
15 Ki ʿád çadq jášub míšpaϑ,
V'ach'ráv kol jíšeré leb.

16 Mi jáqum lí ʿim m'réʿim,
[1]Jitjáççeb [1]ʿím poʿ'lé avn?
17 Lulé Jahvä †ezrát li,
Kim'ʿáϑ šakh'ná dumá nafš-.

18 Im -márti: máϑa rágli,
Chasd'khá, Jah, jísʿadéni.
19 B'rob σárʿappáj beqírbi
†Tanchúmot'khá j'šaʿš'ʿú nafš-.

20 H'jachbór'kha kísse' háv-vot,
Joçér ʿamál ʿalé choq?
21 Jagóddu ʿál nafš çáddiq,
Vedám naqí jaršíʿu.

22 Vaj'hí Jahvä li l'míσgab,
V- Elóhaj l'çúri máchsi;
23 Vajjášeb ʿ'léhem -t ónam,
Ub'ráʿatám jaçmítem.[3]

XCV. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

1 Lekhú, nerânn'na l'- Jáhvä;
Naríʿa l'çúr jišʿénu!
2 N'qadd'má fanáv betóda,
Bizémirót naríʿ lo!
3 Ki †'Lóhim gádol Jáhvä,
V'malk gádol ʿál kol 'lóhim.

**Ki lő' jiznách Jah ʿámmo;*

. . . .
4 'Šer b'jádo méchq're áreç,
Vetóʿafót harím lo;
5 'Šer ló hajjám, v'hu' áσo,
V'jabbášt jadáv jaçáru.

6 Boú, ništáchvä v'níkhr'ʿa,
Nibr'khá lif'né[1] ʿoσénu!
7 Ki hú' 'Lohénu v'-náchnu
ʿAm jádo v'çón marʿíto.
. . . .
. . . .

Ha'zínu d'bár Jah háj-jom!
Im béqoló tišmáʿu!
8 -L taqšú l'bab'khém ki-M'ríba,
Kejóm Massá bammídbar;
9 Ašér nissún- 'botékhem,
B'chanún-, gam ráu főʿli!

10 Arbáʿim šána áquϑ
Baddór **hazzä* vaómar:
ʿAm tóʿe lébab hémma,
V'hem ló' jad'ʿú derákhaj;
11 Ašér nišbáʿti b'áppi:
Im j'bóun él m'nucháti!

XCVI. 8. 8 8.

1 Šíru lé- Jahvä šir chádaš;
Šíru l'- Jáhvä, kól haáreç;
2 Šíru l'- Jáhvä, bárekhú š'mo!

psalmus alphabetizantibus adnumeretur, utpote 22 distichis constans. — 23. Addita est serius tautologia prorsus inutilis.

XCV. 7b. Textus praesens formulam consuetam incongrue invertit. Cf. Ps. 74, 1, 79, 13; 100, 3. — 7c—d. Cf. Ps 81, 9. 14. In VA cum sequentibus conjungitur; sed obstat, quod de Deo in v. 7 tertia, in v. 9 prima persona adhibetur, et emphatica positio vocis hajjom ratione caret.

XCVI. Hic psalmus iterum exstat in libro 1 Paralipomenon 16, 23—33. Textus Psalterii ubique melior est, exceptis duobus locis versus ultimi. — 11. Omissionibus duplex acrostichon tetragrammati versui invectum est.

Báσσ'ru mijjom l'jóm j'šu-
ʿáto;
3 Sápp'ru bággojím kebódo,
B'khól haʿámmim nífleótav!

4 Kí gadól Jah úm'hullál m'od;
Nóra' hú' ʿal kól elóhim;
5 Kí kol 'lóhe [1]ʿámmim 'lílim.

Vé- Jahvä šamájim ʿáσa;
6 Hód vehádar léfanehu,
ʿOz v'tif'äret bémiqdášo.

7 Hábu l- Jáhvä, míšp'chot
ʿámmim,
Hábu l'- Jáhvä kábod váʿoz,
8 Hábu lé- Jahvä kebód š'mo!

Σ'ú minchá v'boú l'chaç'-
rótav;
9 Híštachvú l'- Jahvä b'had'rát
qodš;
Chílu míppanáv, kol háarç!

10 Im'ru bággojím: Jah má-
lakh!
Af tikkón tebél, bal tímmoϑ;
Jádin ʿámmim bémešárim.

11 Jíσmechú *bo* háššamájim,
Vétagél *ʿaláv* haáreç,
Jírʿam hájjam úmelóo!

12 Jáʿloz σádaj v'khól ašér bo;
†Af jerán'nu kol ʿ'çe jáʿar,
13 Minni líf'ne Jáhvä, kí ba'!

Kí ba' líšpoϑ ét haáreç;
Jíšpoϑ *ét* tebél beçädeq,
Véʿammím beémunáto.

XCVII. 7. 7 | 7. 7.

1 Jah málakh, tágel háarç,
Jiσm'chú *bo* íjjim rábbim!

2 ʿAnán vaʿ'ráfäl s'bíbav,
Çadq úmišpáϑ m'khon kís'o.

3 Eš léfanéhu télekh,
Ut'láheϑ sábib çárav.
4 Heíru b'ráqav tébel;
Ra'tá vattáchel háarç.

5 Harím k'donág namássu,
Millíf'ne[2] 'dón kol háarç.
6 Higg'dú haššámajm çídqo,
V'raú khol[1] ʿámmim k'bódo.

8 Šam'ʿá vattíσmach Çíjjon,
V'tagélna b'nót Jehúda,
L'maʿn míšpaϑäkha, Jáhvä.
. . . .

7 Jebóšu kól ʿob'dé fasl,
Hammíthal'lím ba'lílim!
Hištáchvu *l'- Jáh 'Lohénu,*
Hištáchvu ló, kol 'lóhim!

9 Ki -ttá Jahvä *l'baddäkha,*
ʿEljón ʿal kól haáreç;
Meód naʿléta, *Jáhvä,*
Gadól ʿal kól elóhim.

10 Oh'bé Jahvä, σin'ú raʿ!
. . . .
Šomér naf'šót chasídav,
Mijjád r'šaʿím jaççílem.

11 Or *zárach †láççaddíqim,
Ul'jíšeré leb σímcha.
12 Σim'chú, çaddíqim, b'- Jáhvä,
V'hodú lezékher qódšo!

XCVIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Širú l'- Jahvä šir chádaš,
Ki nífl'ot ʿáσa!

XCVII. 7c—d. Verba per homoeoteleuton omissa restituenda sunt, quia sequens lo nomen veri Dei requirit, ad quod referatur.
XCVIII. 2d. Supplendum videtur: in omni terra. — 4. Additamen-

Hoší'a lló jemíno
Uz'ró' qodšéhu.

2 Hodí' Jahvä j'šu'áto
L''ené haggójim;
Gillá çid'qáto *'Dónaj*.

. . . . .

3 Zakhár chasdó v'-munáto
Lebét Jiσráel.
Raú khol áf'se áreç
-T j'šu'át 'Lohénu.

4 Harí'u l'- Jáh, kol háarç;
Piç'chú v'rannénu![1]
5 Zamm'rú l'- Jahvä bekhínnor,
B'khinnór v'qol zímra!

6 *Hal'lúhu* báchaçóç'rot
Veqóli šófar!
Harí'u líf'ne *'Lóhim*,
Hammälekh Jáhvä!

7 Jir'ám hajjám um'lóo,
Tebél v'još'bé bah!
8 Nehárot jímchaú khaf,
Jachd hárim j'ránn'nu!

9 *Ja'l'zú* lif'né Jah, kí ba',
Lišpóϑ haáreç!
Jišpoϑ tebél beçädeq,
V''ammím b'mešárim.

XCIX. 8. 8. 6 | 8. 12.

1 Jáhvä málakh, jírg'zu 'ámmim;
Jóšeb k'rúbim, táñuϑ háarç;
2 Jáhvä b'- Çíjjon gádol.
†Járum hú' 'al kól ha'ámmim;
3 Jódu šímekhá gadól v'norá', qadóš hu'!

4 V''óz malk, míšpaϑ -héb, [1]konánta;
Mésarím, mišpáϑ uç'dáqa
B'- Já'qob -ttá 'aσíta.
5 Rómemú Jahvä 'Lohénu,
Véhištáchvu láhadom ragláv, qadóš hu'!

6 Móšä vé- Ahrón bekhóh'nav,
U- Š'muél beqóreé š'mo;
Qór'im -l Jáh, v'hu' já'nem.
7 B''ámmud 'ánan j'dábber 'léhem;
Šámerú 'edótav *v'chúqqim, nátan lámo.

8 Jáh 'Lohénu, átta ''nítam;
Él noσé' hajíta láhem,
V'nóqem 'ál ''lilótam.
9 Rómemú Jahvä 'Lohénu,
V'híštachvú l'har qódšo, kí qadóš [1]'Lohénu!

C. 7. 7 | 7. 7.

1 Harí'u l'- Jáh, kol háarç;
2 'Ib'dú et Jáhvä b'σímcha!
Boú l'fanáv bir'nána!
3 D''u, kí Jahvä hu' 'Lóhim!

tum mera est tautologia. — 6a1. Verbum zimmer, quod nonnisi fidium pulsationem cantumque ei conjunctum significat, de buccinatione tubae et cornus adhiberi nequit.

XCIX. 2b. Hic stichus non est praecedenti parallelus, ut falsa lectio textus praesentis insinuat. Nam magnitudo Domini in Sion jam tempore poetae nota erat; sed exaltatio ejus in omnibus gentibus adhuc exspectabatur idemque significat, ac confessio nominis ejus a gentibus in versu 3 annuntiata, nempe conversionem omnis terrae.

C. 3b. Additamentum hu' irrepsit, postquam lectio genuina v'lo, quam TM adhuc in margine retinet, in v'lo' mutata est.

[1]ʿAσánu, v'ló anáchnu,
ʿAmmó veçón marʿíto.
4 Boú š'ʿaráv betóda,
Chaçérotáv bit'hílla!

Hodú lo, bárekhú š'mo!
. . . .
5 Ki ϑób Jah, l'ʿólam chásdo,
V'ʿad dór vadór 'munáto.

CI. 7. 4 | 7. 4.

1 Chasd úmišpáϑ ašíra;
L'kha, Jáh, 'zamm'rá!
2 Aσkíla b'därekh támim;
[1]Tabóʾ eláj!

Ethállekh b'tóm lebábi
Beqárb betí.
3 Loʾ ášit l'näged ʿénaj
Debár b'lijjáʿl.

ʿAσó seϑím σanéʾti;
Loʾ jídbaq bí.
4 Lebáb ʿiqqéš jasúr m'menn-;
Raʿ lóʾ edáʿ.

5 M'loš'ní bassétr reʿéhu,
Otó açmít;
G'bah ʿénajm úr'chab lébab,
-To lóʾ ukhál.

6 ʿEnáj benéʾm'ne äreç,
L'šabt ʿímmadí.
Holékh bedärekh támim,
Huʾ j'šáretén-.

7 Loʾ jéšeb b'qäreb béti
ʿOσé r'mijjá;
Dobér š'qarím loʾ jíkkon
Lenágd ʿenáj.

8 Labbéqarím aháçmit
Kol ríš'ʿe árç,
Lehákhrit méʿir Jáhvä
Kol póʿ'le ávn.

CII[1]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

2 Jahvä, šim'ʿá t'filláti,
V'šavʿáti -läkha táboʾ!
3 Al téhastér panäkha
Mimménni b'jómi çár li!
Haϑϑé eláj oznäkha!
B'jom éqraʾ máher ʿ'néni!

4 Ki khálu b'ʿášan jámaj,
V'ʿaç'mótaj k'móqed ních'ru.
5 Hukká kh'ʿeσb vájjibáš libb-;
Ki šákhacht- mé'khol láchmi.
6 Miqqól án'chát- dabéqa
ʿAçmí *l'ʿorí v'*-lib'σári.

7 Damíti líq'at mídbar,
Hajíti k'khós chorábot.
8 Šaqádti †váehmája
Keçíppor bóded ʿál gag.
9 Kol hájjom chér'fun- ój'baj,
M'holálaj bí nišbáʿu.

10 Ki éfer kállachm ákhalt-,
V'šiqqúvaj bíb'khi másakht-;
11 Mipp'né zaʿm'khá v'qiç-päkha,
Ki n'σá'tan- váttašlíkhen-.

[1] CI. 2a—b. Verte stichos, hucusque non recte intellectos: Sedulo causam innocentis agam; veniat illa coram me! Verbum aσkila hic eundem sensum habet, ac in loco Ps. 41, 1; pro significatione vocis därekh cf Ps. 37, 5; alter autem stichus optime illustratur verbis Isaiae 1, 23: causa viduae non venit coram iis

CII[1]. 6. Cf. Job 19, 20; Thr. 4, 8. Ossa carni adhaerere, quod semper fit, designandae maciei prorsus ineptum est. Nec refert, quod in lingua arabica bašar cutem significet, cum Hebraei hanc significationem

12 Jamáj keçél *naϑáju,
Va'ní ka'éσeb íbaš.

13 V'attá, Jah, l''ólam téšeb,
Vezíkhrekhá l'dor vádor.
14 -Tta táqum, t'ráchem Çíjjon;
Ki 'ét l'chen'náh, [1]ba' mó'ed.
15 Ki ráççu[1] ét 'banäha,
Veét ''faráh †jachnífu.

16 V'jir'ú gojím et šém Jah,
V'khol *m'lákhim *[1]ét k'bodäkha.
17 Ki bána Jáhvä Çíjjon,
Ve-nír'a bíkhebódo.
18 Paná -l t'fillát ha'ár'ar,
V'lo' báza ét t'fillátam.

19 Tikkáteb zót l'dor ách'ron,
Ve'ám nibrá' j'hallél Jah!
20 Ki hišqif mímm'rom qódšo,
[1]Miššámajm él arç híbbiϑ;
21 Lišmó' en'qát *asírim,
Lefáttech b'né temúta.

29 Bené ''badäkha jíšk'nu,
V'zar'ám l'fanäkha jíkkon;
22 L'sappér b'- Çijjón šem Jáhvä,
-T'hilláto b- Irušálem,

23 B'hiqqábeç 'ámmim jáchdav,
V'mamlákhot, lá'bod ét Jah.

CII[2]. 7. 4 | 7. 4.

. . . .
. . . .

24 'Inná baddärekh kóchi;
Qiççár jamáj.

25 Omár: Elí, al tá'len-
Bach'çí jamáj!
Bedór dorím š'notäkha,
27b [V'attá ta'mód].

26 L'faním haáreç **átta*
Jasádta, **Jáh;*
V'ma'σé jadäkha šámajm.
. . . .

27a Hem jóbedú vekhúllam
c Kabbágd jiblú;
d **Ve*-khállebúš tachlífem,
e Vejáchlefú.

28 V'attá hu' úš'notäkha
Lo' jíttemú.
. . . .
. . . .

ignoraverint. — 15. Verte: Nam confregerunt hostes lapides ejus et profanaverunt pulverem ejus. Lectio praesens non dat rationem sufficientem, cur advenerit tempus miserendi Sion. — 29. Versum huc transponendum esse, suadet tum defectus cohaerentiae et determinationis, quo in praesenti loco laborat, tum molesta constructio, secundum quam nunc ab infinitivo in v. 21 alius infinitivus in v. 22 dependet.

CII[2]. Quam male hoc fragmentum, in initio et fine mutilum, carmini praecedenti assutum sit, nemo non videbit. Cum enim poeta, invocatione Dei et querelis in primis quatuor strophis praemissis, exinde jam in fiduciam miserationis divinae erigatur eamque coloribus propheticis vividissimis depingat, quomodo iterum, absque nulla praevia expositione rationis, ad questum et supplicationem delabi tandemque in v. 29 restitutionem populi ex abrupto et sine designatione habitationis repetere possit? Accedit, quod in priori carmine exilium populi, in fragmento periculum mortis praematurae poetae lugetur. — 27b. Hic stichus in loco suo praesenti post jobedu descriptionem caducitatis mundi moleste interrumpit.

CIII. 7. 7 | 7. 7.

1 Bar'khí, nafší, et Jáhvä,
V'khol q'rábaj ét šem qódšo!
2 Bar'khí, nafší, et Jáhvä,
Veál tišk'chí kol g'múlav!

3 Hassólech l'khol ʿavónekh,
Harófe' l'khól tachlúajk;
4 Haggóel míššacht chájjajk,
Ham'ʿáϑϑ'rekh chäsed v'ráchmim.

5 Hammáσbiʿ báϑϑob ʿédjekh,
Titcháddeš kánnašr n'ʿúrajk.
6 ʿOσé çedáqot Jáhvä,
Umíšpaϑím l'khol ʿ'šúqim.

7 Jodíʿ d'rakháv le- Móšä,
Lib'né Jiσr'él ʿ'lilótav.
8 Rachúm vechánnun Jáhvä,
Arkí appájm v'rab chásed.

9 Lo' lánaçch járib *Jáhvä*,
Veló' leʿólam jíϑϑor.
10 Lo' khách'ϑaénu ʿáσa[1],
V'lo †kháʿ'vonénu gámal[1].

11 Ki khíg'boh šámajm ʿál [1]arç,
†Gabáh chasdó ʿal j'réav;
12 Kir'chóq mizrách mimmáʿrab,
Hirchíq [-t p'šaʿénu] m'ménnu.

13 Keráchem áb ʿal bánim,
Richám Jahvä ʿal j'réav.

14 Ki hú' jadáʿ jiçrénu;
Zakhúr, ki ʿáfar 'náchnu.

15 Enóš kächáçir jámav;
K'çíç háσσadä, ken jáçiç.
16 Ki rúch ʿab'rá bo, v'-nännu;
V'lo' jákkiró ʿod m'qómo!

17 Vechásd Jahvä[2] ʿad ʿólam[2],
V'çid'qáto líb'ne bánim;
18 Lešómeré beríto,
Ul'zókheré fiqqúdav.[1]

19 Jah b'šámajm hékhin kís'o,
V'mal'khúto b'khól mašála.
20 Bar'khú Jahvä, mal'ákhav,
Gab'ré khoch, ʿóσe d'báro![3]

21 Bar'khú Jahvä, kol ç'báav,
Mešár'tav, ʿóσe r'çóno!
22 Bar'khú Jahvä, kol máʿσav,
Bekhól m'qomót memšálto!

CIV. 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7 ||
7. 7.

1 Jah 'Lóhaj, gádaltá m'od;
Hod véhadár labášta;
2 *Ha*-ʿóϑä ór kaσσálma,
Noϑä šamájm kaj'ríʿa;
3 Ham'qárä b'májm ʿ'lilótav,

. . . .

Haσσám ʿabím rekhúbo,
Ham'hállekh ʿál kan'fé ruch;
4 ʿOσä mal'ákhav rúchot,
Mešár'tav éš *va*-láhaϑ.

CIII. Psalmus est alphabetizans, 22 distichis constans. — 17a4. Glossa ʿal j'reav incongrue anticipat restrictionem sequenti disticho reservandam. — 20. Additamentum absolute tautologicum est. — 22. In fine repetitur primus psalmi stichus, ut indicetur, eum pro responsorio, quod Syri ʿunnita, Graeci christiani ὑπακοή vel ἐφύμνιον vocant, a populo post singulas strophas succinendum esse.

CIV. Hic psalmus habet idem cum praecedente responsorium (Bar'khí, nafší, et Jáhvä), quod hic quoque tam in initio, quam in fine psalmi positum est. Si cui transpositiones intra v. 12 et 18 non probantur, seriem traditam salvo metro retinere potest; sed tum in v. 14c l'hoçí' pro

5 Jasád arç ʿál m'khonäha,
Bal tímmoϑ ʿólam váʿäd.
6 Tehóm kall'búš kissítah,
ʿAl hárim jáʿm'du májim.
7 Min gáʿ'rat'khá jenúsun,
Min qól ráʿm'khá jachpózun.
8 Jaʿlú harím, jerédu,[1]
El m'qóm zä jásadtá lam.
9 G'bul σámta, bál jaʿ bórun;
Bal j'šúbun, l'khássot háarç.

10 [1]M'-šalléch maʿj'ním bann'-chálim,
Ben hárim jéhallékhun;
11 Jašqú kol cháj'to σádaj,
Jišb'rú f'raím çemáam.
13 Mašqä harim, [1]ʿ'lijjótav;
Mipp'rí †maʿσáv tiσbáʿ [1]arç;
16 Jiσσábeʿú ʿ'çe Jáhvä,
Ar'zé L'banón, 'šer náϑaʿ;
17 'Šer šám çipp'rím j'qan-nénu;
Chasída, b'róšim bétah.

12 ʿ'Lehém ʿof [1]šámajm jíškon,
Mibbén ʿ'faím jitt'nú qol.
18 Harím [1]g'bohím lajj'ʿélim,
S'laʿím machsä laš'fánnim.
14 Maçmích chaçír labb'-héma,
V'ʿeσb láʿ'bodát haádam;
L'hoçíʾ lachm mín haáreç,
15 Vejájin j'σámmach l'báb 'noš;
L'haçhíl paním miššámen,
Velächem l'báb 'noš jísʿad.

19 ʿAσá jaréch lemóʿ'dim;
Šamš †jádeʿá mebóah.

20 Tašét chošk, víhi lájla;
Bo tírmoσ kól chaj'tó jaʿr.
21 Hakk'fírim šó'gim láϑ-ϑarp,
Ul'báqqeš mé- El ókhlam.
22 Tizrách haššámš, jeás'fun,
V'el m'ʿónotám jirbáçun.
23 Jeçéʾ adám lefóʿlo,
V'laʿ'bódató ʿ'de ʿáreb.

24 Ma rábbu, [Jáh], maʿ-σäkha!
Kullám b'chokhmá ʿaσíta.
Mal'á haáreç *chájjot;*
Vekhúllan qínjanäkha.
25 Zä hájjam 'š*ér konánta,*
Gadól ur'cháb jadájim!
Šam rämeσ v'én *lo* míspar,
Chajjót q'ϑannót ʿim g'dólot.
26 Šam ónijjót j'hallékhun;
Livjátan, zä jaçárta.[2]

27 Kullám eläkha j'σább'-run,
Latét okhlám beʿítto.
28 Tittén lahém, jilqóϑun;
Tiftách jad'khá, jiσb'ʿún ϑob.
29 Tastír panäkha, *jíblu;*
Titʿállem, jíbbahélun;
Toséf ruchám, jigváʿun,
Veél ʿ'farám ješúbun.
30 T'šallách ruch'khá, jib-bár'un,
Ut'cháddeš p'né adáma.

31 J'hi kh'bód Jahvä le-ʿólam,
Jiσmách Jahvä bemáʿσav;

imperfecto accipiendum foret, ut in v. 21b. — 9. Subjectum versus est aqua. — 13b2. Persona hic incommode mutatur. — 19. Usus vocis šämeš in genere masculino, quem in Ps. 19, 6 comparatio cum sponso justificat, hic metro refellitur. Similis permutatio generis quoad vocem eš in v. 4 corruptioni textus originem debet, quoad vocem äreç in v. 6 ambiguitati veteris orthographiae, suffixum tertiae personae singularis tam masculini quam feminini per He scribentis. — 26. Additamentum l'σacheq bo desumptum est e loco Job 40, 29.

82 Hammábbiϑ láarç v'tírʿad,
Jiggáʿ bäbárim v'jéʿš'nu!
33 Ašíra l'- Jáhvä b'chájjaj,
'Zamm'rá l- Elóhaj b'ʿódi!
34 Jeʿráb ʿaléhu σíchi!
Anókhi éσmach b'- Jáhvä.
35 Jitt'mú chaϑϑáim mé-
[1]arç,
Uréšaʿím ʿod énam!

CV. 7. 7 | 7. 7.

1 Hodú l'- Jah, qír'u bíš'mo;
Hod'ʿú b'ʿammím ʿ'lilótav!
2 Širú lo, zámmerú lo;
Σichú bekhól nifl'ótav!

3 Hithálelú b'šem qódšo;
Jiσmách leb m'báq'še Jáhvä!
4 Dir'šú Jahvä veʿúzzo,
Baqq'šú fanéhu támid!

5 Zikh'rú nifl'ótav, [1]ʿáσa,
Mof'táv umíšp'ϑe fíhu;
6 Zarʿí Abráham ʿábdo,
Bené Jaʿqób, bechírav!

7 Hu' Jáhvä Élohénu;
Bekhól haárç mišpátav.
8 Zakhár l'ʿolám beríto,
Dabár çivvá leálp dor.

9 Kerátah ét Abráham,
Uš'búʿató le- Jíçchaq;
10 Vajjáʿmidáh l'- Jaʿqób l'choq,
Le- Jíσraél b'rit ʿólam.

12 Bihéjotám m'te míspar,
Kim'ʿáϑ *baárç* v'garím bah;
13 Vajjíthall'khú miggój -l goj,
Mimmámlakhá el ʿám -cher.

14 Lo' hínnich ádam l'ʿóš'qam,
Vajjókhach ʿ'léhem m'lákhim:
15 Al tíggeʿú bim'šíchaj,
V'lin'bíaj ál taréʿu!

16 V'jiqrá' raʿáb ʿal háarç,
Kol máϑϑe lächem šábar.
17 Šalách lifénehém iš;
Leʿäbed nímkar Jósef.

18 ʿInnú bakkäbel ráglav,
Bab-bárzäl báa náfšo;
19 ʿAdé ʿet bó' debáro,
Imrát Jahvä ç'rafáthu.

20 Šalách malk vájjatt'réhu;
Mošél ʿammím, vaj'fátt'cho.
21 Σamó adón lebéto,
Umóšel b'khól qinjáno.

22 Le'sór σaráv benáfšo,
Uzéqenáv jechákkem;
23 V'jabó' Jiσráel Míçrajm,
Ve- Jáʿqob gár beárç Cham.

24 Vajjäfer ét ʿammó m'od,
Vajjáʿçimó miççárav.
25 Hafákh libbám †laσσín'a,[1]
L'hitnákkel báʿabádav.

26 Šalách Mošä ʿabdáhu,
Ahrón, ašér bachár bo;

CV. Psalmus, 22 strophas complectens, alphabetizans est et responsorium populi habet Hal'lu Jah, quod ideo in initio et fine annotatur. Primum quidem Alleluia falso in TM psalmo praecedenti tribuitur, sed VA illud adhuc in suo loco retinet. Versus 1—15 recurrunt in libro 1 Paralipomenon 16, 8—22, sed lectio Psalterii ubique praestat. — 9a1. Textus praesens huic verbo substituit ašer karat, quod ad vocem dabar referendum foret Hoc autem vetat cum relatio verbi vajjaʿamidäha in v. 10 ad b'rit, tum impossibilitas phraseos karat dabar; nam apud Aggaeum 2, 5 eliminandum est et haddabar. — 10. Serius additus est v. 11, qui oratione soluta verba promissionis e Genesi repetit. — 22a1. Hic quoque infinitivus cum praeposito le pro verbo finito adhibetur

27 *Σam bám dib'ré otótav,
Umófetím beárç Cham.

28 Šalách chošk vájjechšákh *or*,
U- *[1]máru ét debárav.
29 Hafákh et mémehém l'dam,
Vajjámet ét degánam.

30 Šaráç arçám çefárd'ʿim;
B'chad'ré mal'khéhem *ʿálu*.
31 Amár vajjábo' ʿárob,
Kinním bekhól gebúlam.

32 Natán giš'méhem bárad;
Eš lähabót beárçam.
33 Vajjákh gafnám -t'enátam,
Vajjášber éç gebúlam.

34 Amár vajjábo' árbä,
Vejäleq v'én *lo* míspar;
35 Vajjókhal kól ʿeσb b'árçam,
Vajjókhal p'rí ad'mátam.

36 Vajjákh kol b'khór beárçam,
Rešít lekhól onámo;
37 Vajjóçiém b'khasp v'záhab,
Veén biš'báϑav kóšel.

38 Σamách Miçrájim b'çétam,
Ki náfal páchdam ʿ'léhem.
39 Paráσ ʿanán lemásakh,
Veéš, lehái̇r lájla.

40 *Ša'lú vajjábe' *lám* σ'lav,
Veláchm šamájm jaσbíʿem.
41 Patách çur, [1]j'zúbu májim,
Hal'khú baççíjjot náhar.

42 Ki zákhar ét d'bar qódšo,
Et Abrahám ʿabdáhu;
43 Vajjóçe' ʿámmo b'σáσon,
Berínna ét bechírav.

44 Vajjítten lám -r'çot gójim,
Vaʿ'mál l'ummím jirášu;
45 Baʿ'búr jišm'rú chuqqéhu,
Vetórotáv jinçóru.

CVI. 7. 7 | 7. 7.

2 Mi j'mállel g'búrot Jáhvä,
Jašmíʿ kol téhilláto?
3 Aš'ré šom'ré †mišpáϑav,
ʿOσé ç'daqá bekhól ʿet!

CVI. Cum Ps. 106 manifesto trilogiam quandam cum praecedente et subsequente constituat, hi autem 22 strophis constent, illum quoque ad alphabetizantes pertinere, fit probabile. Temerarium quidem foret, ob hanc solam rationem mutationes in textu tradito proponere; sed omnes mutationes ad numerum stropharum restituendum necessariae aliis quoque rationibus postulantur. Versus primus continet responsorium populi, post unamquamque stropham canendum:

Hal'lú Jah, hódu l'- Jáhvä!
Ki ϑób, ki l'ʿólam chásdo.

Ultimus hujus psalmi versus exstat etiam in libro 1 Paralipomenon 16, 35, sed textus Psalterii meliores praebet lectiones. — 3. Hunc versum nunc 5 stichi sequuntur:

Zokh'rén-, Jah, bír'çon ʿámm'kha,
Poq'dén- bišúʿatäkha;
Lir'ót b'ϑobát b'chiräkha,
Liσmóch b'σimchát gojäkha,
L'hithállel ʿím nachlát'kha!

Haec oratio, nexum internum sententiarum manifesto interrumpens, petitionem gratiae incongrue confessioni culpae praemittens, non pro universo populo, sed pro singulari membro ejus supplicans, originem privatae preci, quam possessor quidam in margine codicis archetypi ad-

6 Chaϑá'nu ʿím 'boténu,[2]
7 'Boténu bé- Miçrájim.
Lo' híσk'lu nífl'otäkha,
Lo' zákh'ru -t rób ch'sadäkha[5].

8 Vajjóšiʿém lemáʿn š'mo,
Lehódiʿ ét g'buráto;
9 V'jigʿár b'jam Súf vajjéch-rab,
Vajjólikhém batt'hómot[1].

10 Vajjóš'ʿem míjjad σóne',
Vajjíg'além mijjád -jeb;
11 Vaj'khássu májm çaréhem,
Achád mehém lo' nótar.

12 Vajjá'm'nu bídebárav,
Jašíru téhilláto.
13 Mih'rú šakh'chú maʿσéhu,
Lo' chíkku láʿaçáto.

14 V'jit'ávvu tá'va b'mídbar,
Vaj'nássu Él bišímon;
15 Vajjítten lám š'elátam,
Vaj'šállach rázon b'náfšam.

16 Vaj'qán'u l'- Móšä b'máchnä,
L'- Ahrón, qedóši Jáhvä;
18 Vattíbʿar éš baʿ'dátam,
Lähába t'láheϑ r'šáʿim.

19 * *Vaj*-jáʿσu ʿégel b'- Chóreb,
Vajjíštachvú l'massékha;

20 V'jamíru ét kebódam
B'tabnít šor ókhel ʿéσeb.

21 Šakh'chú El móšiʿámo,
ʿOσä g'dolót b'- Miçrájim,
22 Nifláot béarçí Cham,
Noráot ʿál jammí Suf.

23 Vajjómer léhašmídam,
Lulé *qam* Móšä b'chíro;
ʿAmád bappäreç l'fánav,
L'hašíb ch'mató meháščhit.

24 Vajjím''su b'äreç chémda,
Lo' hé'm'nu lídebáro;
25 Vajjérag'nú b'oh'léhem,
Lo' šámeʿú b'qol Jáhvä.

26 Vajjíσσa' jádo láhem,
L'happíl otám bammídbar;
27 *-L'hafíç zarʿám baggójim,
Ul'zárotám ba'ráçot.

28 Vajjíççam'dú le- Báʿl- P'ʿor,
Vajjókh'lu zíb'che métim;
29 Vajjákhʿ'su b'máʿleléhem,
Vattífroç bám maggéfa.

30 V'jaʿmód Pin'chás vaj'fállel,
V'teʿáçar hámmaggéfa;
31 V'techášeb ló liç'dáqa,
Ledór vadór ʿad ʿólam.

scripsit, debere videtur. — 6. Accumulatio verborum peccandi, in serioribus Judaeorum confessionibus requisita, hic epanalepsin parallelismi destruit. — 7. Stichum in fine versus additum haud genuinum esse, inde patet, quod de Hebraeis adhuc in Aegypto constitutis sermo fit et eductio eorum versu demum 8 commemoratur. — 9. Comparatio maris cum deserto omnino inutilis et frigida est. — 16. Hunc versum nunc sequitur distichon, poenam rebellionis in Moysem et Aaron magis complete enarrans:

Tiftách arç v'tíblaʿ Dátan,
Vatt'khás ʿal ʿ'dát Abíram.

Non hoc distichon, sed sequens genuinum esse, inde verosimile fit, quod v. 17 colore poetico fere destitutus est et in initio imperfectum contra leges grammaticas adhibet. — 19. Eundem usum imperfecti incorrectum hic VA refellit. — 23b. Verbum suppletum parallelismo requiritur. —

32 Vajjáqç'fu ʿál me M'riba,
V'jeráʿ l'- Mošä baʿ'búram.
33 Ki himru ét †ruch *Jáhvä*,
Vaj'báϑϑe' biσefátav.

35 Vajjitʿar'bú baggójim,
Vajjílmedú maʿσéhem;
36 Vajjáʿb'du ét ʿ'çabbéhem,
Vajjíhju láhem l'móqeš.

37 Vajjízbechú et b'néhem
V'et b'nótehém laššédim;
38 Vajjíšpekhú dam náqi,[7]
Vattéchnaf háarç b'dámim.

39 Vajjíϑmeú b'maʿσéhem,
Vajjíznu b'máʿleléhem;
40 Vajjíchr af Jáhvä b'ʿámmo,
Vaj'táʿeb ét nachláto.

41 Vajjítteném b'jad gójim,
Vajjímš'lu bám σon'éhem;
42 Vajjílchaçúm oj'béhem,
Vajjíkkan'ʿu tacht jádam.

43 P'ʿamim rabbót jaççílem,
Vehém jamrú baʿ'çátam;
V'jamókku báʿavónam,
44 Vajjár' **Jáh* báççar láhem.[3]

45 Vajjízkor láhem b'ríto,
Vajjínnachém k'rob chásdo;
46 Vajjítten ótam l'ráchmim
Lif'né kol †šóreréhem.

47 Hoš'ʿénu, Jáh 'Lohénu,
V'qabb'çénu mín haggójim;
L'hodót lešém qodšäkha,
L'hištábbech bít'hillát'kha!

CVII. 7. 7 | 7. 7.

1 Hal'lú Jah, hódu l'- Jáhvä,
Ki ϑób, ki l'ʿólam chásdo,
2 Jom'rú geúle Jáhvä,
Ašér g'alám mijjád çar!

. . . .

3 Uméaráçot qíbb'çam;
Mimmízrach úmimmáʿrab,
Miççáfon †úmijjámin.

4 Taʿú b'midbár bišimon,
Dark ʿír mošáb lo' máç'u;
5 Reʿébim, gám çeméim,
Nafšám bahém titʿáϑϑaf.

6 Vajjíçʿ'qu -l Jáh baççár lam,
Mimm'çúqotám jaççílem;

33. Cum himra de sola offensione Dei adhibeatur, hic autem post v. 27 non commemoratus sit, expressa ejus mentio supplenda est. — 35. Textus praesens praemittit versum, colore poetico nimis destitutum. — 38. Additamentum, etiamsi veram explicationem daret, intolerabilem contineret tautologiam. Sed prorsus errore nititur, cum v. 38 non jam de infantibus, daemonibus oblatis, sed de aliis sceleribus generatim agat. Nam innocentia parvulorum non eget speciali affirmatione, et infantes illi non mactatione, sed crematione oblati sunt.

CVII. Hunc quoque psalmum alphabetizantem eodem responsorio, ac praecedentem, instructum esse, ipsa exhortatio in initio suadet Acclamatio Hal'lu Jah, quam VA adhuc in initio psalmi retinet, a TM perperam eulogiae, quartum librum Psalterii claudenti, tribuitur. Huic enim nullo modo jungi potest, cum eulogiae finales non ad psalmodiam pertineant, sed simpliciter orationes prosaicae et privatae redactoris vel scribae sint. Liturgica eulogiarum recitatio hac quoque ratione statui nequit, quod nullum vestigium persolutionis fixae et recurrentis totius Psalterii apud Judaeos invenitur, quam ipsa ecclesia saeculo demum quarto adoptasse videtur. — 2c. Supplendum videtur: Nam e gentibus

7 Vajjádrikhém b'dark j'šára,
Laläkhet él ʿir móšab.

8 Jodú le- Jáhvä chásdo,
V'nifl'ótav líb'ne ádam!
9 Ki híɑbiʿ náfš šoqéqa,
Venáfš r'ʿebá millé' ϑób.

Hal'lú Jah, hódu l'-Jáhvä,
Ki ϑób, ki l'ʿólam chásdo,
10 *Jom'rú* još'bé chošk v'çálmut,
'Siré ʿoní ubárzäl!

11 Ki hímru ímeré El,
Vaʿ'çát ʿEljón naáçu;
12 Vajjákhnáʿ b'ʿámal líbbam,
Kaš'lú v'en ʿózer *lámo.*

13 Vajjízʿ'qu -l Jáh baççár lam,
Mimm'çúqotám joší ʿem;
14 Joçíem méchošk v'çálmut,
Umós'rotéhem j'nátteq.

15 Jodú le- Jáhvä chásdo,
V'nifl'ótav líb'ne ádam!
16 Ki šíbbar dál'tot n'chóšet,
Ub'ríche bárzäl gíddeʿ.

17 †Cholím, middärekh píšʿam,
V'meʿ'vónotám jitʿánnu;
18 Kol ókhel t'táʿeb náfšam,
V'jaggíʿu ʿád šaʿ'ré mavt.

19 Vajjízʿ'qu -l Jáh baççár lam,
Mimm'çúqotám jošíʿem;
20 Jišlách d'baró v'jirpáem,
Vimálleϑ míšš'chitótam.

21 Jodú le- Jáhvä chásdo,
V'nifl'ótav líb'ne ádam;
22 Vejízb'chu zíb'che tóda,
Visápp'ru máʿɑav b'rínna!

23 Jor'dé hajjám bo'níjjot,
ʿOɑé m'lakhá b'majm rábbim;
24 Hem ráu máʿɑe Jáhvä,
V'nifl'ótav bímeçúla.

25 *Amár vajjáʿmed [1]s'ʿára,
Vattéromém galläha.
26 Jaʿlú šamájm, jer'dú †t'hom;
Nafšám b'raʿá titmógag.

27 J'chugú v'janúʿu k'šíkkor,
V'khol chókhmatám titbállaʿ;
28 Vajjíçʿ'qu -l Jáh baççár lam,
V'mimm'çúqotám joçíem.

29 Jaqím s'ʿará lid'máma,
Vajjéchšu †gáleléhem;
30 Vajjíɑm'chu khí jištóqu,
Vajjánchem él m'choz chéfçam.

31 Jodú le- Jáhvä chásdo,
V'nifl'ótav líb'ne ádam!
32 *[1]J'rom'múhu bíqehál ʿam,
-B'mošáb z'qením j'hal'lúhu!

reduxit eos. — 9c—10a Nisi suppletionem e v. 1—2 petitam concedas, habes periodum impossibilem, solo subjecto constantem, in qua captivi nominantur, sed nihil de iis edicitur. Hoc autem prorsus intolerabile foret, praesertim cum ceterae classes salvatorum, exules, aegroti, naufragaturi, periodo completa et correcta introducantur. — 25b2. Hoc suffixum poscit femininum m'çula, ad quod refertur. — 29b2. Fortasse adhuc melius legendum est gálelé t'hom, cum suffixum ad solos navigantes referri possit, quod molestissimum foret. - 39. Versus sequens ad verbum e libro Job 12, 21a; 24b desumtus est, omnino praeter rem mentionem calamitatis Israelitarum et salvationis eorum descriptione judicii divini in principes interrumpit, legibus grammaticae in hoc contextu adversatur, denique ab ipso TM uncino, quem vulgo Nun inversum vocant, rejicitur. Nec licet, versum 40 versui 39 praeponere, cum hic manifeste non de poenis hostium, sed de castigatione Israelitarum agat.

33 Jaσím n'harót lemídbar,
V'moçáe májm l'çimmáon;
34 Arçí ferí- lim'lécha,
Meráʿat jošebé bah.

35 Jaσím midbár la'gám majm,
V'arç çíjja l'moçaé majm;
36 Vajjóšeb šám reʿébim,
Vaj'khónenú ʿir móšab.

37 V'jizr'ʿú σadót vajjíϑϑ'ʿu,
V'jaʿσú [kh'ramím] p'ri t'búa;
38 Vaj'bár'khem vájjirbú m'od,
Ubéhemtám loʾ jámʿiϑ.

39 Vajjímʿ'ϑu vájjašóchu
Meʿóçer ráʿa v'jágon;
41 Vaj'σággeb -bjón meʿóni;
Vajjáσem k'çón mišpáchot.

42 Jir'ú j'šarím v'jiσmáchu,
V'khol ʿávla qáf'ça píha.
43 Mi chákham, v'jišmor éllä,
V'jitbón'nu chás'de Jáhvä?

CVIII = LVII, 8—12; LX, 7—14.

CIX. 7. 7 | 7. 7.

1 'Lohé t'hillát-, al téchraš!
2 Ki ³fí mirmá ʿ'laj pát'chu.
Dibb'rú ittí l'šon šáqer,
3 V'dib'ré σin'á s'babúni.

Vajjíllach'múni chínnam,
4 Tacht áhbatí jiσϑ'núni;²
5 J'šall'mún- raʿá tacht ϑóba,
Veσín'a tacht ahbáti.

6 Hafqéd ʿaléhu rášaʿ,
V'σaϑán jaʿmód ʿal j'míno!

7 B'hiššáf'ϑo jéçe' rášaʿ,
-T'filláto t'hí lach'ϑáa!

8 Jihjú jamáv meʿáϑϑim;
P'quddáto jíqqach ácher!
9 Jihjú banáv jetómim,
Veíšto *t'hí* almána!

10 V'noʿ j'núʿu bánav v'ší'lu,
*V'gor'šú mechór'botéhem!
11 J'naqqéš nošä l'khol 'šér lo,
V'jabózzu zárim j'gíʿo!

12 Al j'hí lo mósekh chásed,
V'al j'hí chonén litómav!
13 J'hi ách'ritó lehákhrit,
Bedór achér jimmách š'mam!

14 Jizzákher ʿ'vón 'botáv -l Jah,
V'chaϑϑát immó al tímmach!
15 Jihjú nagd Jáhvä támid,
V'jakhrét meäreç zíkhram!

. . . .

16 Jaʿn 'šér loʾ zákhar ʿ'σót chasd;
V'jirdóf iš ʿáni v'ébjon,
V'nikh'é lebáb lemótet.

17ᵇ ¹Loʾ cháfeç bíberákha,
ᶜ Vattárcheq m'ménnu *b'rákha;*
ᵃ V'je'háb q'lalá vatt'bóo,
18 Vajjílbaš q'lála k'máddo.

¹Tabóʾ khammájim b'qírbo,
V'khaššämen b'ʿáçemótav!
19 T'hi ló kebäged, jáʿϑä,
Ul'mézch, tamíd jachg'räha!

CIX. 1. Additamentum maxime superfluum et frigidum. — 5a1. Lectio praesens vajjaσimu ʿalaj usui loquelae repugnat. — 17b1. Post transpositionem tertii stichi, qua mentio maledictionis moleste et contra leges parallelismi ea benedictionis interrumpitur, addita est copula. — 18b1. Incipit hic imprecatio, necessitati morali in praecedentibus ex-

20 Zot p'ᶜúllat σóϑ'naj m'ét Jah,
V'haddób'rim ráᶜ ᶜal náfši.
21 V'attá[2], 'σe ítt- [k'ϑub chásd'kha];
L'maᶜn ším'kha háççiléni!

22 Ki ᶜáni v'ébjon -nókhi,
Velíbbi chálal b'qírbi.
23 Keçél kin'ϑóto néhlakht-,
Ninᶜárti kéhaárbä.

24 Birkáj kaš'lú minní çom,
Ub'σári káchaš míššamn.
25 Va'ní hajít- chèrpá lam;
Jir'úni, j'níᶜun róšam.

26 ᶜOz'réni, Jáhvä 'Lóhaj,
Hošíᶜen- khéchasdäkha;
27 V'jed'ᶜú, ki jádekhá zot,
Attá, Jahvä, ᶜaσíta!

28 J'qal'lú hem, v'átta t'bárekh;
[2]Jebóšu, v'ᶜábd'kha jíσmach.
29 Jilb'šú σoϑ'náj kelímma,
Vejáᶜϑu khám'ᶜil bóštam!

30 Odä Jahvä meód b'fi,
Ub'tókh rabbím 'hal'lännu.
31 Ki jáᶜmod límin ébjon,
L'hošíᶜ miššóf'ϑe náfšo.

CX. 7. 5 | 7. 5.

1 Neúm Jahvä ladóni:
Šeb líjemíni;
ᶜAd ášit ójebäkha
Hadóm l'ragläkha!

2 Maϑϑé ᶜuzz'khá ješállach
Jahvä miç- Çíjjon.
. . . .
R'de b'qárb oj'bäkha!

3 ᶜAmm'khá n'dabót b'jom chél'kha
†Behár're qódeš;
Merächem mínni šáchar
L'kha *[1]jál'dutäkha.

4 Nišbáᶜ Jah v'ló' jinnáchem:
-Tta khóhen l'ᶜólam;
ᶜAl díbratí Malkíçadq.
. . . . .

5 Adónaj ᶜál j'minäkha;
. . . . .
Macháç b'jom áppo m'lákhim,
6 Jadín baggójim.

Malé' g'vijjót, macháç roš
ᶜAl äreç rábba.
7 Minnáchl baddärekh jíštä;
ᶜAl kén jarím roš.

CXI. 7. 7.

1 Odä Jahvä b'khol lébab,
Besód j'šarím veᶜéda.
2 Gedólim máᶜσe Jáhvä,
D'ruším lekhól chef'çéhem.

positae applaudens et plenum effectum optans. — 21a1. Cf. ad Ps. 68, 21. — 28. Additamento petitio vel spes infelicis in narrationem salvationis jam peractae convertitur, quod universae situationi poetae contradicit.

CX. 2c. Fortasse supplendum est: Loquitur tibi: ego tecum sum. — 3c—d. Verte secundum duplicem parallelismum: Jam inde ab utero, jam inde ab aurora vitae (cf. Eccl. 11, 10) tibi devota est juventus tua. Hoc modo evitatur tam inauditum mišchar, quam molestissimus ros, a TM invectus et ab exegetis admirationi habitus.

CXI. Tam huic psalmo quam sequenti praenotatum est respon-

3 Hod véhadár poʿléhu,
V'çid'qáto ʿómadt láʿad.
4 Zekhr ʿáσa l'nífleótav;
CHannún veráchum Jáhvä.
5 Θarp nátan líreéhu;
Jizkór l'ʿolám beríto.
6 Koch máʿσav híggid l'ʿámmo,
Latét lam náchlat gójim.
7 Maʿσé jadáv 'mät v'míšpaϑ,
Ne'mánim kól piqqúdav;
8 S'mukhím laʿád leʿólam,
ʿ'Σujím be'mät vejášar.
9 Pedút šalách leʿámmo,
Çivvá l'ʿolám beríto.
Qadóš venóra' š'méhu;
10 Rešít chokhmá jir'át Jah.
Σekhl ϑób lekhól ʿoσéhem;
T'hilláto ʿómadt láʿad.

CXII. 7. 7.

1 Aš'ré iš járe' ét Jah,
Bemíçvotáv chaféç m'od!
2 Gibbór b'arç jíhjä zárʿo;
Dor jéšarím jebórakh.
3 Hon váʿošr bébetéhu,
V'çid'qáto ʿómadt láʿad.
4 Zarách b'chošk ór laj'šárim,
CHannún v'rachúm veçáddiq.
5 Θob íš chönén umálvä;
J'khalkél d'baráv bemíšpaϑ.
6 Ki léʿolám lo' jímmoϑ;
L'zekhr ʿólam jíhjä çáddiq.
7 †Miššémaʿ †ráʿ lo' jíra';
Nakhón libbó, baϑúch b'- Jah.
8 Samúkh libbó, lo' jíra',
ʿAd 'šér jir'ä beçárav.
9 Pizzár, natán l'ebjónim;
Çid'qáto ʿómadt láʿad.
Qarnó tarúm bekhábod;
10 Rašáʿ jir'ä vekháʿas.
Šinnáv jachróq venámas,
Ta'vát rešáʿim tóbed.

CXIII. 6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

1 Hál'lu, ʿáb'de Jáhvä,
Hál'lu ét šem Jáhvä!
2 J'hí šem Jáhvä m'bórakh
Méʿattá v'ʿad ʿólam!
3 M'mízrach šámš ʿad m'bóo
Méhullál šem Jáhvä!

4 Rám ʿal kól gojím Jah;
ʿAl haššámajm k'bódo.
5 Mi k'- Jahvä 'Lohénu,
Hámmašbíhi lášabt;
6 Hámmašpíli lír'ot
Báššamájm ubáarç?

7 Méqim méʿafár dal,
Méašpót jarím -bjon;
8 *L'hóšibó ʿim n'díbim,
ʿIm nedíbe ʿámmo.
9 Móšib ʿ'qárt habbájit
Em habbánim σ'mécha.

CXIV. 7. 7 | 7. 7.

1 B'çet Jíσraél mim- Míçrajm,
Bet Jáʿqob méʿam lóʿez;

sorium Hal'lu Jah, extra ordinem alphabeticum constitutum, unde perspicue apparet, textum psalmi eo non esse incipiendum.

CXIII. Hic quoque jam ex initio simillimo patet, acclamationem Hal'lu Jah non esse partem stichi primi, sed responsorium ante psalmum praenotatum. — 7a1. Hic, ut in v. 8. 9 et in ultimo versu psalmi sequentis, TM consuetam parsimoniam in admittenda veteri terminatione nominali î nimia liberalitate compensare nititur, ponendo eam etiam extra statum constructum. — 9. Responsorium Hal'lu Jah, quod TM, ut saepius, perperam in fine collocat, cum VA psalmo sequenti praenotandum est.

2 Haj'tá Jehúda l'qódšo,
Jiσráel mámšelótav.

3 Hajjám raá vajjános,
Haj- Járden jíssob l'áchor;
4 Häbárim ráq'du kh'élim,
Gebá'ot kíbené çon.

5 Ma ll'khá, hajjám, ki tánus,
Haj- Járden, tíssob l'áchor;
6 Häbárim, tírq'du kh'élim,
Gebá'ot kíbené çon?

7 Millíf'ne -Don chulí, arç,
Millífené 'Loh Já'qob;
8 Hahófekh háççur 'gám majm,
Challámiš l'má'j'no májim!

CXV. 7. 7.

1 Lo' lánu, Jáh, lo' lánu,
Ki l'šímekhá ten kábod!

. . . .

'Al chásd'kha, 'ál 'mittäkha!
2 Lamá jom'rú haggójim:
Ajjé na' Elohéhem?
3 V'- -Lohénu báššamájim;
Kol 'šér chaféç 'aσáhu.
4 ''Çabbéhem käsef v'záhab;
Ma'σé j'de ádam *hémma.*
5 Pä láhem, v'ló' j'dabbéru;
'Enájm lahém, v'ló' jír'u.
6 -Znajm láhem v'lo' jišmá'u;
Af láhem, v'ló' jeríchun;
7 J'dehém, veló' jemíšun;
Ragléhem, v'lo' j'hallékhu.

. . . .

Lo' jéhgu bígerónam.
8 K'mohém jihjú 'oσéhem,
*Ve-khól, 'šer bóϑech báhem.
9 Jiσráel, b'ϑách be- Jáhvä!
'Ezrám umáginnám hu'.
10 Bet Ahron, bíϑ'chu b'- Jáhvä!
'Ezrám umáginnám hu'.
11 Jir'é Jah, bíϑ'chu b'- Jáhvä!
'Ezrám umáginnám hu'.
12 Jahvä z'kharánu, j'bárekh;
J'barékh et bét Jiσráel!
Jebárekh ét bet Ahron,
13 Jebárekh jír'e Jáhvä!

. . . .

Haqq'ϑánnim 'ím hagg'dólim!
14 Joséf Jahvä 'alékhem,
''Lekhém ve'ál benékhem!
15 B'rukhím attém le- Jáhvä,
'Oσé šamájm vaáreç!
16 Haššámajm šámajm l'- Jáhvä,
V'haárç natán lib'né -dam.

. . . .

. . . .

17 Lo' hámmetím j'hal'lú Jah,
Veló' kol jór'de dúma.
18 Va'náchnu n'bárekh Jáhvä
Me'átta vá''de 'ólam.

CXVI. 6. 6.

1 -Hábti, kí jišmá' Jah
Ét qolí tachnúnaj,

CXV. VA hunc psalmum cum praecedente conjungit, cujus rei vestigium in ipso TM omissio responsorii Hal'lu Jah est; nam illud, quod in fine additur, VA rectius Psalmo 116 praemittit. Attamen conjunctionem istam rejiciendam esse, cum numerus 22 distichorum in Psalmo 115, tum differentia totius argumenti et indolis satis probat. — 1c. Suppleri potest: Fiat auxilium tuum super populum tuum. — 13b. Supplendum videtur: Benedicat universo populo suo. — 16. Inter hunc et sequentem versum requiritur transitio, qua Deus rogatur, ut fidelibus in terra, ipsis pro habitaculo concessa, vitam conservet atque hoc modo laudis materiam et opportunitatem praebeat.

CXVI. Hic quoque psalmus alphabetizans est, 22 distichis constans.

2 Kí hiϑϑá oznó li,
Ubejámaj éqra'.
3 'Fáfun- chéb'le mávet,
Um'çaré š'ol m'çáun-.
Çára v'jágon émça',
4 Ub'šem Jáhvä éqra',
Anna, Jáh, mall'ϑá nafš-!

. . . .

5 Chánnun Jáhvä v'çáddiq,
V- Élohénu m'ráchem.
6 Šómer p'táim Jáhvä;
Dállot-, v'lí jehóšiʿ.
7 Šúbi, náfš-, lim'núchajk!
Kí Jáh gámal ʿálajk.
8 Kí chilláçta, *Jáhvä*,
Et nafší mimmávet;
Ét ʿení min dímʿa,
Ét raglí middächi.
9 Éthallékh lif'né Jah
B'áreçót hachájjim.
10 Hé'mant-, kí adábber;
* *Vá*-aní ʿanít- m'od.
11 'Ní amárti b'chófzi:
Kól haádam kózeb.
12 Má ašíb le- Jáhvä
Kól tagmúlav ʿálaj?
13 Kós ješúʿot éσσa',
Ub'šem Jáhvä éqra'.
14 N'dáraj l'- Jáhvä 'šállem
Négda nná' l'khol ʿámmo.
15 Jáqar b'ʿéne Jáhvä
Hámmavt láchasídav.
16 -Nná, Jah, kí 'ni ʿábd'kha;
'Ní ʿabd'khá, ben 'mát'kha!

. . . .

Píttachtá l'moséraj.
17 L'khá ezbách zabch tóda,
Ub'šem Jáhvä éqra.
18 N'dáraj l'- Jáhvä 'šállem
Négda nná' l'khol ʿámmo;
19 B'cháçerót bet Jáhvä,
Bétokhékh, J'rušálem.

CXVII. 8. 8.

1 Hál'lu ét Jahvä, kol gójim;
Šábbechúhu, kól haúmmim!
2 Kí gabár ʿalénu chásdo,
Véemät Jahvä leʿólam.

CXVIII. 6. 6.

1 Hódu l'- Jáhvä, kí ϑob!
Kí leʿólam chásdo.
2 Jómar ná' Jiσráel:
Kí leʿólam chásdo!
3 Jóm'ru ná' bet Ahron:
Kí leʿólam chásdo!
4 Jóm'ru ná' jir'é Jah:
Kí leʿólam chásdo!
5 Mín [1]meçár qará't- Jah;
ʿAnan- bámmercháb Jah.
6 Jáhvä lí, lo' íra',
Má jjaʿσä li ádam.
7 Jáhvä lí beʿóz'raj;
Vá'ni ér'ä b'σón'aj.
8 Θób lachsót be- Jáhvä,
Míbbeϑóch baádam.
9 Θób lachsót be- Jáhvä,
Míbbeϑóch bin'díbim.
10 Kól gojím s'babúni;
B'šém Jahvä, kí 'mílam.

— 8b1. Suppletio particulae analogia versuum sequentium postulatur. — 12b2. Inaudita forma aramaizans tagmulohi metro rejicitur — 15b1. Hic quoque accusativus, absurde pro nominativo positus, eliminatur, cum terminatio ejus accentum metricum recipere nequeat. Cf. ad Ps. 3, 3. — 19. In fine psalmi TM more suo responsorium Hal'lu Jah ponit, quod VA recte sequenti superscribit.

CXVIII. Huic quoque psalmo responsorium suum Hal'lu Jah cum VA e fine praecedentis restituendum est. Eortasse consilio factum est, quod v. 1—9 et 10—16 ita aequaliter formati sunt, ut utrobique incipiant 4 disticha, quorum stichus secundus est intercalaris, quater repetitus, et, tribus distichis interjectis, claudant duo, in quibus primus

11 Sábbun-, gám s'babúni;
B'šém Jahvä, ki 'mílam.
12 Sábbun- kídebórim;
B'šém Jahvä, ki 'mílam.
Dóʿakhú k'eš qóçim;
B'šém Jahvä, ki 'mílam.
13 Dácho d'chítan- línpol;
Vé- Jahvä ʿ'zaráni.
14 ʿOzzi v'zímratí Jah,
Váj'hi lí lišúʿa.
15 Qól rinná višúʿa
B'óholé çaddíqim.
J'mín Jahvä ʿoσá chajl;
16 J'mín Jahvä roméma.
J'mín Jahvä ʿoσá chajl.
. . . . . .
17 Lóʾ amút, ki échjä,
Vá'sappér maʿσé Jah.
18 Jássor jísseránn- Jah,
V'lámmavt lóʾ n'tanáni.
19 Pít'chu lí šaʿ're çadq!
Aboʾ bám, odä Jah.

20 Zä haššáʿar l'- Jáhvä;
Çáddiqím j'boú bo.
21 Od'kha, kí ʿ'nitáni,
Vátt'hi lí lišúʿa.
22 Abn, ma'šú habbónim,
Hájetá l'roš pínna.
23 Méet Jáh haj'tá zot;
Híʾ niflá't b'ʿenénu.
24 Zä hajjóm, ʿaσá Jah.
†-Gíla †v'éσmechá bo!
25 Anna, Jáh, hoš'ʿá nnaʾ!
Anna, Jáh, haçl'chá nnaʾ!
26 Bárukh hábbaʾ b'šém Jah!
Bérakhnúkhem m'bét Jah.
. . . .
27 Él Jah v'jáer lánu.
Is'ru chág baʿ'bótim
ʿAd qar'nót hammízbech!
28 Éli -ttá, v'odäkka;
'Lóhaj, 'romemäkka!
29 Hódu l'- Jáhvä, kí ϑob!
Kí leʿólam chásdo.

CXIX. 12. 12 | 12. 12 || 12. 12 | 12. 12.

1 Aš're t'míme dárk, hahól'khim b'tórat Jáhvä!
2 Aš're nóç're ʿédotáv, b'khol léb jidr'šúhu!
3 Af loʾ fáʿ'lu ʿávla, bid'rakháv halákhu.
4 -Ttá çivvíta fíqqudäkha, †l'šómerám m'od.
5 -Chláj jikkónu dérakháj, lišmór chuqqäkha!
6 Az loʾ -bóš, b'habbíϑi él kol míçvotäkha.
7 Od'kha b'jóšr lebáb, b'lom'dí mišp'ϑé çidqäkha.
8 Ét chuqqäkha éšmor, ál taʿz'béni ʿád m'od!

quique stichus est intercalaris repetitus. — 14a2. Scriptio v'zimrat, hic et apud Isaiam 12, 2 ex hymno Moysis Exod. 15, 2 repetita, exemplum perspicuum est methodi illius arbitrariae, qua constitutores textus praesentis, non obstante stricta uniformitate, ad quam orthographiam hebraicam redegerunt, nihilominus formas ab ipsis exclusas sine ulla consequentia interdum toleraverunt, immo affectaverunt, ut apocopen suffixi î in locis vix citatis, quamquam apud solum Isaiam 12, 2 metro confirmatur. Similiter Ps. 113 repletus est formis possibilibus et impossibilibus, quae terminationem nominalem î recipiunt. In Ps. 103 et 116 suffixum secundae personae feminini khî pluries apparet, sed metro refellitur. Denique Ps. 118 Deum saepe vocat Jah, cum ceteroquin abbreviatio illa, qua nomen sacratum antiquitus designabatur, fere semper per pleniorem formam Jahvä transcripta sit.
CXIX. 4. Suffixum vix omitti potest. — 9. Quaestioni in versu

9 Bámmä j'zákkä náʿr -t orchó, lišmór kid'bár'kha?
10 B'khól libbí d'raštíkha, -l tášgen- m'míçvotäkha!
11 B'líbb- çafánti ímrat'khá, l'maʿn lóʾ echϑáʾ lakh.
12 Bárukh átta, Jáhvä, lámmedén- chuqqäkha!
13 Bíσefátaj sippartí kol míšp'ϑe fíkha;
14 B'därekh ʿéd'votäkha σáσti káʿ'le khól hon.
15 B'fíqqudäkha -σícha v'ább'ϑa ór'chotäkha;
16 B'chúqqotäkha éštaʿšáʿ, loʾ -škách d'baräkha.

17 G'mól ʿal ʿábd'kha, échjä v'éšmerá d'baräkha;
18 Gál ʿen-, v'ább'ϑa níflaót míttóratäkha!
19 Gér -nokhí baárç, -l tastér m'menn- míçvotäkha!
20 Gár'sa náfš- l'ta'bá el míšpaϑäkha b'khól ʿet.
21 Gáʿartá zedím[1], haššógim m'míçvotäkha.
22 Gál meʿ'láj cherpá v'buz, kí ʿedút'kha náçart-!
23 Gám jaš'bú σarím, bi nídb'ru[1], †-σích b'chuqqäkha;
24 Gám ʿedót'kha šáʿšuʿáj, an'šé ʿaçáti.

25 Dáb'qa läʿafár nafš-, chájjen- kíd'baräkha!
26 D'rákhaj sippart- váttaʿnén-, lamm'dén- b'chuqqäkha!
27 Därekh píqqudäkha h'bínen-, †v'-σích b'nifl'ót'kha!
28 Dál'fa náfš- mittúga, qájj'men- kíd'baräkha!
29 Dárk šaqr háser m'ménni v'tórat'khá chonnéni!
30 Dárk 'muná bachárti, míšpaϑäkha šívvit-.
31 Dábaqt- b'ʿéd'votäkha, Jáhvä, ál t'bišéni!
32 Därekh míçvotäkha -rúç, ki tárchib líbbi.

33 Hóren-, Jáhvä, dárk chuqqäkha, †v'éçç'rah ʿéqeb;
34 H'bínen-, v'éçç'ra tórat'khá v'ešm'ränna b'khól leb!
35 Hádr'khen- bín'tib míçvotäkha, kí bo cháfaçt-!
36 Háϑ libbí el ʿéd'votäkha v'ál el báçaʿ!
37 Háʿber ʿénaj mér'ot šávʾ, b'dark'khá chajjéni;
38 Háqem l'ʿábd'kha ímrat'khá, 'šer l'jír'atäkha!
39 Háʿber chérpat-, [1]jágort-, kí mišp'ϑäkha ϑóbim!
40 Hínne táabt- l'fíqqudäkha, †b'çídq'kha chájjen-!

41 Víboén- chasd'khá, Jah, t'šúʿat'khá k'imrát'kha;
42 V'éʿnä chór'fi dábar, kí baϑácht- bid'bár'kha!
43 V'ál taççél m'fí d'bár 'mät[2], kí l'mišpáϑ'kha jíchalt-;
44 V'éšm'ra tórat'khá tamíd leʿólam váʿäd!

demum sequenti indirecte responderi, docet grammatica et relatio quaestionis ad poetam, quem juvenem fuisse etiam v. 99 100. 141 innuitur. — 23. Moleste mentioni poetae in prima persona hic et v. 84 inseritur circumlocutio. — 43. Additamentum vim sententiae absque ulla ratione debilitat; cf. ad Ps. 62, 3. — 44. Versus non est parallelus sequenti, quia

45 V'éthall'khá †baráchb, ki fíqqudäkha dárašt-,
46 V'-dább'ra b'ʿédotäkha nágd m'lakhím v'loʾ éboš!
47 V'éštaʿšáʿ bemíçvotäkha, 'šér ahábti;
48 V'éσσaʾ kháppaj -l míçvotäkha[2] v'-σích b'chuqqäkha.

49 Z'khór dabár leʿábd'kha, ʿál 'šer jichaltáni!
50 Zót nächámat- b'ʿónj-, ki ímrat'khá chijjátni.
51 Zédim h'líçun- ʿád m'od, m'tórat'khá loʾ náϑit-.
52 Zákhart- míšpaϑäkha m'ʿólam, Jáh, v'etnächam.
53 Zálʿ'fa 'cházatn- mér'šaʿím, ʿoz'bé torát'kha.
54 Z'mirot háju lí chuqqäkha b'bét megúraj.
55 Zákhart- b'lájla ším'kha, Jah, v'ešm'rá torát'kha.
56 Zót haj'tá lli, kí [naçárti] píqqudäkha.

57 CHélqi, Jáhvä, -márti, líšmor débaräkha.
58 CHíllit- p'näkha b'khól leb, chónnen- k'ímratäkha!
59 CHíššabt- d'rákhaj v'-šíba ráglaj -l ʿédotäkha;
60 CHášti v'lóʾ hitmáhmaht-, líšmor míçvotäkha.
61 CHéb'le r'šáʿim ʿívv'dun-, tórat'kha loʾ šákhacht-.
62 CH'çót †lajl -qúm, l'hodót l'kha ʿál mišp'ϑe çidqäkha.
63 †CHúbbart-[1] l'khól *[1]j'reäkha -l'šóm're píqqudäkha.
64 CHásd'kha, Jáh, mal'á haárç, chuqqäkha lámm'den-!

65 Θób ʿaσíta ʿím ʿabd'khá, Jah, kíd'baräkha.
66 Θúb ϑaʿm v'dáʿt lamm'dén-, ki b'míçvotäkha héʾmant-!
67 Θárm -ʿnä, 'ní šogég, v'ʿattá imrát'kha šámart-.
68 Θób attá uméϑib, lámmedén- chuqqäkha!
69 Θáf'lu ʿ'láj [1]zedím, b'khol léb -ççor píqqudäkha;
70 Θáfaš káchelb líbbam, 'ní torát'kha šíʿšaʿt-;
71 Θób li, kí ʿunnéti, l'máʿn elmád chuqqäkha;
72 Θób li tórat píkha méal'fé zaháb v'khasp.

73 J'däkha ʿáσun-, h'bínen-, v'élm'da míçvotäkha!
74 Jéreäkha[2] jíσm'chu, kí lid'bár'kha jíchalt-!
75 Jádaʿt-[1], kí çadq míšpaϑ'khá v'-muná ʿinnítan-.
76 J'hí naʾ chásd'kha l'nách'men- k'ímrat'khá l'ʿabdäkha!
77 J'bóen-[1] v'échjä, kí torátekhá šaʿšúʿaj!
78 J'bóšu zédim, kí [1]ʿivv'tún,[1] -σich b'fíqqudäkha!
79 J'šúbu lí j'reäkha v'jód'ʿe ʿédotäkha!
80 J'hí libbí tamím b'chuqqäkha, l'máʿn loʾ éboš!

ille propositum, hic petitionem continet. — 48. Additamentum e versu praecedente repetitum videtur. — 74. Notio videndi e locis similibus, in quibus ad judicium divinum, a piis exspectatum, refertur, incongrue translata et de ipso poeta adhibita est. — 77, 1. Subjectum est chasd'kha e versu praecedente. — 78, 3. Additamentum šäqer superfluum est, cum

81 Kál'ta lit'šuʿát'kha náfš-, lid'bár'kha jíchalt-;
82 Kálu ʿénaj l'ímrat'khá[1]: matáj t'nach'méni?
83 Kí hajít- k'nod b'qíϑor, [ló' šakhácht-] chuqqäkha.
84 Kámma jámaj, mátaj táʿσä b'ród'faj míšpaϑ?
85 Káru lí zedím šichót, 'šer ló' kh'torát'kha.
86 Kól miçvót'kha 'múna, šáqr r'dafún-, ʿoz'réni!
87 Kím'ʿaϑ kíllun-, [1]v'-ní lo' ʿázabt- píqqudäkha.
88 K'chásdekhá chajjéni v'éšm'ra ʿédut píkha!

89 L'ʿólam, Jáhvä, d'bár'kha níççab báššamájim;
90 L'dór v'dor 'múnat'khá, konánta árç vattáʿmod.
91 L'míšpaϑäkha ʿám'du[1], kí hakkól ʿ'badäkha.
92 Lúle tórat'khá šaʿšúʿaj, áz abádt- b'ʿonj-.
93 L'ʿólam ló' -škach píqqudäkha, [1]bám chijjítan-.
94 L'khá 'ni, hóšiʿén-, ki fíqqudäkha dárašt-!
95 Lí qivvú r'šaʿím l'abb'dén-, ʿedút'kha -tbónan.
96 L'khól tikhlá raít- qeç, r'chába míçvat'khá m'od.

97 Má ahábt- torát'kha, kól hajjóm hi' σíchat-;
98 M'ój'baj t'chákk'men- míçvat'khá, ki l'ʿólam hí' li!
99 M'khól m'lamm'dáj hiσkált-, ki ʿédut'khá σichá li;
100 Mízz'qením -tbonán, ki fíqqudäkha náçart-.
101 Míkkol órch raʿ kálit- rágl-, l'maʿn -šmór d'barákha;
102 Mímmišpáϑ'kha ló' sart-, kí -tta hóretáni.
103 Má nniml'çú l'chikk- ím'rotäkha, míddebáš l'fi!
104 M'fíqqudäkha -tbonán, ʿál ken σáneʿt- [1]órch šaqr.

105 Nér lerágli d'bárekhá v'or lín'tibáti;
106 Níšbaʿt- vá'qajj'má, lišmór mišp'ϑé çidqäkha.
107 Náʿvet- ʿád m'od, Jáhvä, chájjen- kíd'barákha;
108 Níd'bot pí r'çe ná', Jah, v'míšpaϑäkha lámm'den-!
109 Náfš- b'khappí tamíd, v'torát'kha lo' šakháchti;
110 Nát'nu [1]fách li, -m'fíqqudäkha ló' taʿíti.
111 Náchalt- ʿéd'votäkha l'ʿólam, kí σ'σon líbb- hem;
112 Náϑit- líbb-, laʿσót chuqqäkha, l'ʿólam ʿéqeb.

113 Séʿafím σané'ti v'tórat'khá ahábti;
114 Sítri úmagínni -ttá, lid'bár'kha jíchalt-.
115 Súru m'ménni, m'réʿim, v'éçç'ra miçvot 'Lóhaj!
116 Sóm'khen- k'ímrat'khá, v'echjä, v'al t'bíšen- míσσibr-!
117 S'ʿáden-, v'ívvaš'ʿá, v'ešʿä b'chuqqäkha támid!
118 Sálitá[1] šogím mechóqq'kha, [1]šáqr tarmítam.

verbum ʿivvet semper injustam infestationem significet. — 87. Occisio nunquam fit extra terram. — 91. Vox hajjom sensu caret, cum verti nequeat: usque ad hodiernum diem. — 119, 5. Vox lakhen logicae ad-

119 Sígim *chíššabt- kól riš'ʿé arç, [1]-hábt- ʿedút'kha;
120 Sámar míppachd'khá b'σar- v'mímmišpáϑ'kha járe't-.

121 ʿAσit- míšpaϑ váçadq, bál tanníchen- l'ʿóš'qaj!
122 ʿ'Ŕób ʿabd'khá leϑób, al jáʿšeqúni zédim!
123 ʿÉnaj kálu líšuʿát'kha -l'ímrat çídq'ka.
124 ʿ'Σé ʿim ʿábd'kha kh'chásdekhá v'chuqqäkha lámm'den-!
125 ʿAbd'kha 'ni, h'binéni, v'éd'ʿa ʿédotäkha!
126 ʿÉt laʿσót l'- Jahvä, heféru tóratäkha.
127 ʿAl ken -hábti míçvat'khá mizzáhab v'míppaz;
128 ʿAl ken [1]*píqqudäkha [1]*-ššárt-, kol órch šaqr σáne't-.

129 P'láot ʿéd'votäkha, ʿál ken n'çáratm náfši;
130 Pétach débaräkha jáir, mébin p'tájim.
131 Pí faʿárt- v'eš''fá, ki l'míçvotäkha jáabt-.
132 P'né eláj v'chonnéni k'míšpaϑ l'óh'be š'mäkha!
133 P'ʿámaj hákhen b'ímrat'khá, v'al tášleϑ bí [1]avn!
134 P'déni méʿošq ádam, v'éšm'ra píqqudäkha!
135 P'näkha háer b'ʿábd'kha v'lámm'den- ét chuqqäkha!
136 †Pálg majm †járad ʿén-, [1]lo' šám'ru tóratäkha.

137 Çáddiq átta, Jáhvä, v'jášar míšpaϑäkha;
138 Çívvitá çadq ʿédotäkha vé'muná m'od.
139 Çímm'tatn- qín'at-, kí šakh'chú d'baräkha çáraj;
140 Ç'rúfa ímrat'khá meód, v'ʿabd'khá ahébah.
141 Çáʿir †'ní v'nibzä, [lo' šákhacht-] píqqudäkha.
142 Cídeqát'kha çädeq l'ʿólam v'tórat'khá 'mät.
143 Çár v'maçóq m'çaúni, míçvat'khá šaʿšúaj.
144 Çädeq ʿéd'votäkha l'ʿólam, h'bínen-, v'échjä.

145 Qára't- b'khól leb, ''néni, Jáh, chuqqäkha -ççóra!
146 Qéra'tíkha, hóš'ʿen-, v'éšm'ra ʿédotäkha!
147 Qíddamt- bánnašp 'vá'šavv'ʿá, lid'bár'kha jíchalt-;
148 Qídd'mu ʿénaj -šmúrot, láσich b'ímratäkha.
149 Qóli ším'ʿa b'chásd'kha, Jáh, k'mišpáϑ'kha chájjen-!
150 Qár'bu ród'fe zímma, míttorát'kha rách'qu.
151 Qárob átta, Jáh, v'khol míçvotekhá 'mät;
152 Qádm jadáʿt- meʿédot'khá, ki l'ʿólam j'sádtam.

153 R'é ʿonj- v'cháll'çen-, kí torát'kha ló' šakháchti;
154 Ríba ríb- ug'álen-, l'ímrat'khá chajjéni!
155 Ráchoq mér'šaʿím †jesʿ, kí choqq'khá lo' dár'šu.
156 [Rábbim, Jáh], rachmäkha, k'míšpaϑäkha chájjen-!

versatur. — 128, 4. Legendum est iššarti, cum jiššarti hic sensu caret. — 136. Subjectum versus est päleg; ʿal syntaxi repugnat. — 158. Radix quϑ cum praepositione b' construitur, ergo ejiciendum est ašer.

157 Rábbim ród'faj v'çáraj, m'ʿédut'khá lo' náϑit-;
158 Ráit- bóg'dim v'étqoϑ'ϑá,[1] -mrat'khá lo' sám'ru.
159 R'é, ki fíqqudäkha -hábt-, Jah, k'chásd'kha chájjen-!
160 Róš d'bar'khá 'mät, -l'ʿólam kól mišpáϑ çidqäkha.

161 Σárim r'dáfun- chínnam, v'mídd'bar'khá pachád libb-;
162 Σáσ -nokhí ʿal ímrat'khá, k'moçé' šalál rab.
163 Sáqr σané'ti vá'taʿ'bá, torát'kha -hábti.
164 Šábʿ b'jom híllaltíkha ʿál mišp'ϑé çidqäkha.
165 Šálom ráb l'oh'bé torát'kha, v'én lam míkhšol.
166 Σíbbart- líšuʿát'kha, Jáh, v'miçvát'kha ʿáσit-.
167 Šám'ra náfši ʿédotäkha, váoh'bém m'od;
168 Šámart- píqqudäkha[1], kí khol d'rákhaj l'négd'kha.

169 Tíqrab rínnat- †líf'ne Jáh, kid'bár'kha h'bínen-;
170 Tábo' t'chínnat- †l'fánav, k'ímrat'khá haççílen-!
171 Tább'ʿan σ'fátaj t'hílla, kí t'lamm'dén- chuqqäkha;
172 Táʿn l'šon- -mrát'kha, kí khol míçvotäkha çädeq!
173 T'hí jad'khá l'ʿoz'rén-, ki fíqqudäkha báchart-!
174 Táabt- líšuʿát'kha,[1] v'tórat'khá šaʿšúʿaj.
175 T'chí nafš- út'hal'läkka, v'míšpaϑäkha jáʿz'run-!
176 Táʿit- k'σä -bed, †báqq'šen-, [2]míçvat'khá lo' šákhacht-!

CXX. 7. 5 | 7. 5.

1 El Jáhvä †báççarát li
Qará't- v'jaʿnéni.
2 Jahvä, haççíla náfši
Miσσ'fáti šáqer!

. . . .

Millášon r'míjja.
3 Ma jjítten l'khá v'ma jjósif
L'kha, lášon r'míjja?

4 Chiççé gibbór šenúnim
ʿIm †óh'le r'támim.
5 -Ja llí, ki gárt- Mašk, šákhant-
ʿIm óh'le Qédar!

6 Rabbát šakh'ná llah náfši
ʿIm σóne' šálom.
7 'Ni šálom, v'khí adábber,
Hem lámmilcháma.

CXXI. 7. 5 | 7. 5.

1 -Σσa' ʿénaj él hähárim.
Meájn jabó' ʿezr-?
2 ʿEzrí minní ʿim Jáhvä,
ʿOσé šamájm v'arç.

3 -L jittén lammóϑ ragläkha;
-L janúm šom'räkha.
4 Hen ló' janúm v'lo' jíšan
Šomér Jiσráel.

5 Jah šómer'khá, Jah çíll'kha,
ʿAl jád j'minäkha.

CXX. 1. Cf. ad Ps. 3, 3. — 2c. Supplendum videtur: Dominus salvabit me. Nam inter supplicationem et comminationem in hostes requiritur expressio fiduciae, et inter allocutionem Dei et tacitam mentionem ejus in tertia persona expressa nominatio in eadem persona.

6 Jomám haššámš lo' jákk'-kha,
V'jaréch ballájla.

7 Jah jíšmor'khá mikkól raᶜ,
Jišmór -t nafšäkha.
8 Jah jíšmor çét'kha v'bó'kha
M'ᶜattá v'ᶜad ᶜólam.

CXXII. 7. 5 | 7. 5.

1 Σamáchti b'ómerím li:
Bet Jáhvä nélekh!
2 ᶜOm'dót hajú raglénu
†B'šaᶜ'ré J'rušálem.

3 J'rušálem, hább'nujá k'ᶜir,
Š'chubb'rá llah jáchdav;
4 †Šeššámma ᶜálu š'báϑim,
Šib'ϑé ᶜ*am* Jáhvä!

ᶜEdút l'- Jiσráel, l'hódot
Lešém Jahvä š*am*.
5 Ki †šám [1]kis'ót lemíšpaϑ,
Kis'ót l'bet Dávid.

6 Ša'lú šelóm J'rušálem;
Jišláju óh'bajk!
7 Jehí šalóm bechélekh,
Šalvá b'arm'nótajk!

8 Lemáᶜan áchaj v'réᶜaj
'Dabb'rá[1] šalóm bakh;
9 L'maᶜn bét Jahvä 'Lohénu
Abáq'ša ϑób lakh.

CXXIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Eläkha náσa't- -t ᶜénaj,
Hajjóš'bi b'šámajm;
2 Hinné kh'ᶜené ᶜabádim
El jád 'donéhem.

K'ᶜené šifchá -l jad g'bírtah,
Ken *gám* ᶜenénu,
El Jáhvä Élohénu,
ᶜAd šéjj'chonnénu.

3 Chonnénu, Jáh, chonnénu!
Ki [1][búz] σabáᶜnu.
4 †Rab σáb'ᶜa lláh nafšénu,
[2]Habbúz l'ga'jónim.

CXXIV. 7. 5 | 7. 5.

1 Lulé Jah, š'hája lánu,
Jomár na' Jíσr'el;
2 Lulé Jah, š'hája lánu,
B'qum ᶜ'lénu ádam!

3 Azáj chajjím b'laᶜúnu,
Bach'rót -ppam bánu;
5 'Zaj ᶜábar ᶜál nafšénu
[1]Majm házzedónim.

6 Barúkh Jah, š'ló' n'tanánu
Θarp léšinnéhem!
Nafšénu k'çíppor níml'ϑa
Mippáchi jóq'šim.

7 Happách nišbár va'náchnu
Nimláϑnu *ménhu*.
8 ᶜEzrénu bíš'mi Jáhvä,
ᶜOσé šamájm v'arç.

CXXII. 4a1. Cf. ad Ps. 76, 4. — 4b. Populus israeliticus incommode appellatione tribuum Domini insignitur. — 4d3. Absque hac suppletione praecise illa vox, a qua tota vis argumenti pendet, omitteretur. — 5a2. Textus praesens hic šamma pro šam substituit, ut in v. 4 šam pro šamma. — 5a3. Additamentum jaš'bu molestum est, cum cathedrae non sedeant, sed in ipsis potius sedeatur.

CXXIII. 2. Duplex comparatio cum servis et ancillis, si non in duas strophas distribuitur et diversis sententiis jungitur, sed in continuo sub eadem constructione sibi succedit, fit repetitio intolerabiliter tautologica. — 4b. Praemittitur huic sticho glossa grammatice impossibilis.

CXXIV. 3. In textu praesenti sequitur versus, glossam prosaicam ad v. 5 continens.

CXXV. 7. 5 | 7. 5.

1 Habbóϑ'chim b'- Jáh k'har Çíjjon,
Lo' jímmoϑ l'ʿólam.
2 *Ki* †jéšebú | J'rušálem,
Harím sabíb lah.

V'- Jahvä sabíb leʿámmo
M'ʿattá v'ʿad ʿólam.
3 Ki ló' janúch šebϑ háraš'
ʿAl góral †çáddiq.

L'máʿn ló' jišl'chú ¹çaddíqim
B'ʿavlát jedéhem,
4 Heϑíba, Jáhvä, l'ϑóbim
V'liš'rím b'libbótam!

5 V'hammáϑϑim ʿ'qálqallótam
Jolíkhem Jáhvä.
J'abbéd et póʿ'le háavn.
Šalóm ʿal Jíσr'el!

CXXVI. 7. 5 | 7. 5.

1 B'šub Jáhvä ét š'bit Çíjjon,
Hajínu k'chól'mim.
2 Az jímmalé' σ'choq pínu,
-L'šonénu rínna.

-Z jom'rú b'gojím: higdíl Jah,
Laʿσót ʿim éllä.
3 Higdíl ¹laʿσót ʿimmánu;
Hajínu σ'méchim.
4 Šubá, Jah, ét š'biténu,
Ka'fíqim bánnagb!
5 Hazzóreʿím bedímʿa,
B'rinná jiqçóru.

6 Halókh jelékh ubákho,
Noσé' mašk házzarʿ;
Bo' jábo' b'rínna nóσe'
Alúmmotéhu.

CXXVII¹. 7. 5 | 7. 5.

1 Im Jáhvä ló' jibnä bajt,
Šav' ʿám'lu bónav*¹;
Im Jáhvä ló' jišmór ʿir,
Šav' šáqad šómer.

2 Šav' lákhem máškimé qum,
Meách're šábet;
-Kh'le láchm ¹ʿ'çabím, ken jítten
Lidído šéna.

CXXVII². 7. 5 | 7. 5.

3 Hinné nachlát Jah bánim,
Σakhár p'ri hábbaϑn;
4 Kechíççim bídi gíbbor,
Ken b'né hann'ʿúrim.

CXXV. 1—2. Distinctio versuum masoretica relinquenda est; separat enim l'ʿolam a verbo jimmoϑ, cui secundum analogiam jungitur, refert incongrue verbum ješeb ad montem Sion, omnem denique cohaerentiam et transitum inter utrumque versum tollit. — 3d1. Antiquior forma status absoluti feminini. Cf. ad Ps. 3, 3. — 5. Textus praesens falso distinguit inter operantes iniquitatem et declinantes in vias deflexas, cum omnino iidem sint.

CXXVII¹. 2c—d. Verte: Frustra comeditis panem labore partum, quem Dominus aeque dilecto suo, dum dormit, largitur.

CXXVII². Hoc carmen separandum esse patet, cum filii non arduo labore et diuturno temporis dispendio quaerantur, et utilitas eorum ab argumento psalmi praecedentis prorsus aliena sit. Posset etiam post v. 3 Psalmi 128 inseri; quod satis placeret, nisi inde elegantissima concinnitas hujus psalmi aliquatenus laederetur.

5 Aš'ré haggábr, 'šer míllę'
Et -špáto méhem!
Lo' j'bóšu, kí j'dabbéru
Et ój'bim báššaʿr.

CXXVIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Aš'ré kol járe' Jáhvä,
[1]Holékh bid'rákhav!
2 [Ki tókhel] j'gíʿ kappäkha.
Aš'räkha v'ϑób lakh!

3 Ešt'khá kegáfn poríjja
B'jark'té betäkha;
Banäkha [1]š'tíle zétim
Sabíb l'šulchán'kha.

4 Hinné khi khén jebórakh
Gebár j're' Jáhvä;
5 *Vekhén* jebárekhäkka
Jahvä miç- Çíjjon!

Ur'é beϑúb J'rušálem
Kol j'mé chajjäkha;
6 Ur'é baním l'banäkha,
Šalóm ʿal Jíσr'el!

CXXIX. 7. 5 | 7. 5.

1 Rabbát ç'rarún- minn'ʿúraj,
Jomár na' Jíσr'el;
2 Rabbát ç'rarún- minn'ʿúraj,
Gam ló' jakh'lú li!

3 ʿAl gábbi chár'šu chór'šim,
He'r'khú l'maʿnótam.
4 Jahvä çaddíq, *hu'* qíççeç
ʿAbót rešáʿim.

5 J'bošú v'jissógu áchor
Kol σón'e Çíjjon!
6 Jihjú kach'çíri gággot,
Š'qadmát š'lof jábeš!

7 Š'lo' míllę' kháppo qóçer,
V'chiçnó meʿámmer;
8 Veló' am'rú haʿób'rim:
Birkát Jah 'lékhem!

CXXX. 7. 5 | 7. 5.

1 M'maʿmáqqim, [Jáh], q'ra'-
tíkha.
2 'Donáj, šim'ʿá b'qol-!
Tihjäna -znäkha qóš'bot
Leqól tachnúnaj!

3 Im ʿávonót tišmór, Jah,
'Donáj, mi jáʿmod?
4 Ki ʿímmekhá hass'lícha,
Lemáʿn tivváre'.

CXXVIII. 2. Particulam ki ab initio sententiae removeri, exemplo caret; nam in locis Ps. 118, 10—12 verti debet: in nomine Domini fiet, quod hostes concidam. — 5. Prima voce omissa, nimis abruptus redditur transitus

CXXIX. 8. Quod in fine psalmi nunc additur, nec pro continuatione salutationis praetereuntium haberi potest ob intolerabilem tautologiam, nec pro resalutatione laborantium, quia haec eodem modo ac illa expresse qua talis introducenda foret.

CXXX. 5 Additamentum prorsus tautologicum qivv'ta nafši originem glossae, sequentia explicanti, debere videtur. Restituto textu primitivo, apparet, verbum hochilat, quod nunc pro prima persona habetur, revera esse formam veterem feminini tertiae personae. — 6a. Post mutationem textus addendum erat l- Adonaj, ut vox nafši aliquo modo novam sententiam formare posset; hoc tamen nondum suffecit, quia ad novum sensum complendum adhuc requireretur verbum exspectandi. — 6b. Inutilis est repetitio verborum šom'rim labboqer, utpote ad designandam anxietatem diu protractam sua indole ineptorum.

5 Qivvít- Jahvä [2]v'lid'báro
6 Hochílat | náfši.[1]
Miššóm'rim lábboqr [2]jáchel
7 Jiσráel él Jah!

Ki ʿím Jahvä hachäsed,
V'harbé ʿimmó f'dut;
8 V'hu' jífdä ét Jiσráel
Mikkól ʿ'vonótav.

CXXXI. 7. 5 | 7. 5.

1 Jahvä, lo' gábah líbbi,
V'lo' rámu ʿénaj;
Veló' hillákht- big'dólot
-B'nifláot m'ménni.

2 Im ló' šivvít- v'domámt-nafš-,
K'gamúl ʿ'le ímmo! [3]
3 Jachél Jiσráel él Jah
M'ʿattá v'ʿad ʿólam!

CXXXII. 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7 || 7. 7.

1 Zekhór, Jahvä, le- Dávid
Et kól ʿunnóto *l'ϑóba;*
2 Ašér nišbáʿ le- Jáhvä,
Nadár la'bíri Jáʿqob:
3 Im ábo' b'óhel béti,
Im éʿlä ʿál ʿarσ j'çúʿaj;
4 Im étten šénat l'ʿénaj,
Leʿáfʿappáj tenúma;

5 ʿAd émça' máqom l'-Jáhvä,
Miškánot lá'bir Jáʿqob!

6 Hinné š'maʿnúha b'-Éfrat,
M'ça'núha bíσ'de Jáʿar!
7 Nabóa l'míškenótav,
Ništáchvä láh'dom ráglav!
8 Qumá, Jah, lím'nuchát'-kha,
Attá va'rón ʿuzzäkha!
9 Koh'näkha jílb'šu çädeq,
Vachásidäkha j'ránn'nu!
10 Baʿ'búr Davíd ʿabdäkha,
Al tášeb p'né m'šichäkha!

11 Nišbáʿ Jahvä le- Dávid,
'Mät, ló' jašúb mimménna:
Mipp'rí biϑ'n'khá *banäkha*
Aní ašít l'khissé' lakh.
12 Im jíšmerú banäkha
B'rit- v'ʿédotáj, zo 'lámm'dem;
Gam b'néhem *úb'ne b'néhem*
ʿ'De ʿád ješ'bú l'khissé' lakh.
13 Ki báchar Jáhvä b'-Çíjjon,
Ve-ívvah lémošáb lo.

14 Zot m'núchatí ʿadé ʿad;
Po -šéb, ki ívvitíha.
15 Çedáh barékh abárekh,
-Bjonäha áσbiʿ láchem.

CXXXI. 2. Additamentum in sensu obvio foret intolerabilis tautologia; insuper etiam explicatio superflua, frigida, argutula, si significet: ita se habet ablactatus in me, nempe anima mea.

CXXXII. Hic psalmus, uti longitudine, argumento, strictiori parallelismo, ita et metro a ceteris gradualibus differt, unde probabile fit, eos non a metro, sed a peregrinationibus festivis nomen accepisse; nisi forte supponatur, Ps. 132 per errorem huic collectioni insertum esse. Versus 8—10 recurrunt in libro 2 Paralipomenon 6, 41—42. Lectiones variantes hujus textus, sine exceptione rejiciendae, perspicue docent, accumulationes nominum divinorum saepe serius demum hymnis insertas esse. Cf. ad Ps. 80, 4. — 4a3. Cf. ad Ps. 125, 3. — 11ç3. Mentio objecti vix omitti potest. — 16. Lectio VA tam ratione strophica, quam analogia versus 9 confirmatur, quae etiam vocem rannen eliminandam esse suadet.

16 *[1]Koh'näha álbiš jäšaᶜ,
Vachásidäha [1]j'ránn'nu.
17 Šam áçmich qären l'- Dávid,
ᶜArákhti nér lim'šíchi.
18 Oj'béhu álbiš bóšet,
Veᶜálav jáçiç nízro.

CXXXIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Hinné ma ϑϑób v'ma nnáᶜim
Šabt áchim gám jachd;
2 K'šamn [1]ϑób ᶜal [1]róš [4]-Hron, š'jóred
ᶜAl pí middótav.

3 Keϑál Chermón, šejjóred
ᶜAl hár're Çíjjon;
Ki šám çivvá Jah [2]b'rákha,
Chajjím ᶜad [1]ᶜólam.

CXXXIV. 7. 5 | 7. 5.

1 Hinné, bar'khú et Jáhvä,
Kol ᶜáb'de Jáhvä;
Š'ᶜom'dím b'bet Jáh, *bach'-çérot,
**Bet Elohénu!*

2 Ballélot | σ'ú j'dekhém qodš,
V'bar'khú et Jáhvä!
3 J'barékh'kha Jáh miç- Çíjjon,
ᶜOσé šamájm v'arç!

CXXXV. 7. 7.

3 Hal'lú Jah, kí ϑob Jáhvä;
Zamm'rú liš'mó, ki náᶜim!
4 Ki Jáᶜqob báchar ló Jah,
Jiσráel lís'gulláto.
5 Ki [1]jádaᶜt-, kí gadól Jah,
V'- -Donénu míkkol 'lóhim.
8 Šehíkka b'khóre Míçrajm
Meádam ᶜád behéma.
9 Šalách otót umóf'tim[2]
B'- Farᶜó ub'khól ᶜabádav.
10 Šehíkka gójim rábbim,
V'harág m'lakhím ᶜaçúmim;

CXXXIII. 2. Duarum lectionum hic moleste conjunctarum serior imae orae vestis barbam substituit, ne innueretur, sacrum unguentum humi cadendo profanari.

CXXXIV. 1c—d. Cf. Ps. 135, 2. — 1d1. Verte: in domo. — 2. Rectam versuum distinctionem adhuc tuetur VA.

CXXXV. Psalmus, cui tam in initio quam in fine adscriptum est responsorium Hal'lu Jah, interpolationibus serioribus scatet, verbatim e variis locis Deuteronomii, Jeremiae, Psalmorum desumptis. Iis adnumerandi sunt duo versus initiales, quorum primus, stichis transpositis, e Ps. 113, 1, alter e Ps. 134, 1 (secundum textum primitivum et completum, in VA servatum) carmini praemissus est. Nam v. 3 rationem initii habet, et exhortatio ad stantes in templo, id est sacerdotes levitasque officio fungentes, directa, argumento Psalmi 135 (cf. v. 19—20) non congruit. — 5. Nulla apparet causa emphasis. Post hunc versum ante tres stichos Jeremianos (10, 13), verbatim insertos, additi sunt stichi sequentes, qui e Ps. 115, 3, incongrue mutato et amplificato, ortum habent:

Kol 'šér chaféç Jah, ᶜáσa,
Baššámajm úbaáreç,
Bajjámmim v'khól tehómot. —

9. Voces eliminatae Ps. 116, 19 imitantur. — 11. Stichus sequens deerat adhuc eo tempore, quo versus 11—12 hujus psalmi in sequentem translati sunt. — 13. Sequitur versus e cantico Moysis (Deut. 32, 36) verbotenus depromptus, exinde 8 stichi, e Ps. 115, 4 6. 8, mutationibus levioris momenti adhibitis, mutuo sumpti. Huic insertioni ansam dedisse

11 L'- Sichón, malk há- Emóri,	19 Bet Jíoraél, bar'khú -t Jah;
Ul'- ʿÓg, malkí hab- Bášan[3];	Bet Ahron, bár'khu ét Jah!
12 Venátan árçam náchla,	20 Bet hál-Leví, bar'khú -t Jah;
Nachlá l'- Jiσráel ʿámmo.	Jir'é Jah, bár'khu ét Jah!
13 Jahvä, šim'khá leʿólam;	21 †J'barékh Jahvä miç- Çíjjon
Jahvä, zikhr'khá l'dor vádor!	*Et kól* šokhén J'rušálem!

CXXXVI. 12. 12. 12.

1 Hódu l'- Jáhvä, kí ϑob, kí leʿólam chásdo!
2 Hódu l'- -Lóhe há'lohím, ki l'ʿólam chásdo!
3 Hódu l'-dóne há'doním, ki l'ʿólam chásdo!

4 L'ʿóσe níflaót[1] l'baddó, ki l'ʿólam chásdo;
5 L'ʿóσe [1]šámajm bít'buná, ki l'ʿólam chásdo;
6 L'róqaʿ háarç ʿál hammájm, ki l'ʿólam chásdo!

7 L'ʿóσe órim g'dólim, kí leʿólam chásdo;
8 Ét haššámš l'memšált bajjóm, ki l'ʿólam chásdo;
9 -T hájjaréch[1] l'memšált ballájl, ki l'ʿólam chásdo!

10 L'mákke Míçrajm, [1]b'khórehém, ki l'ʿólam chásdo;
11 V'jóçeʾ Jíoraél m'tokhám, ki l'ʿólam chásdo;
12 B'jád ch'zaqá v'biz'róʿ n'ϑujá, ki l'ʿólam chásdo!

13 L'gózer jám Suf líg'zarím, ki l'ʿólam chásdo;
14 V'héʿbir Jíoraél b'tokhó, ki l'ʿólam chásdo;
15 V'níʿer Párʿo v'chélo[2], kí leʿólam chásdo!

16 L'mólikh ʿámmo bámmidbár, ki l'ʿólam chásdo;
17 L'mákke m'lákhim g'dólim, kí leʿólam chásdo;
18 Vájjahrog m'lakhím -ddirím, ki l'ʿólam chásdo!

videtur, quod v. 19—20 Ps. 135 remotam similitudinem cum Ps. 115, 9—13 habent. — 21. Cf. Ps. 128, 5; 134, 3. Nunquam dicitur, Dominum e Sion benedici, nec cum Hierosolymis habitare.

CXXXVI. Verba in fine uniuscujusque versus repetita non possunt pro responsorio populi haberi, cum hoc modo parallelismus omnino destruatur. Accedit, quod etiam Syri et Graeci christiani responsoria populi semper in fine stropharum, non stichorum collocant. Verum responsorium in ultimo versu (Hódu l'- Él haššámajm, kí leʿólam chásdo) contineri videtur, quia hic, si contextui ipsius carminis jungatur, artificiosae structurae psalmi contrarius foret, secundum quam totus in unicam periodum sibi cohaerentem coalescit. — 9. Stellae incongrue hic afferuntur, cum hexaemeron soli lunae regnum noctis tribuat, et v. 7 magna tantum luminaria, id est solem et lunam, annuntiet. — 15. Superflue repetitur nominatio maris rubri. — 18. Quatuor versus sequentes e Ps. 135 huc translati sunt. — 23. Verbum zakhar nequit construi cum l' personae, cujus aliquis memor fit, nisi simul addatur accusativus rei,

23 Sébb'šiflénu zákhar[1], kí le'ólam chásdo;
24 Vájjifr'qénu †míçgarím, ki l''ólam chásdo;
25 Nóten lächem l'khól baσár, ki l''ólam chásdo!

CXXXVII. 7. 5 | 7. 5.

1 'Al †n'hár Babél [3]bakhínu,
B'zokh'rénu -t Çíjjon;
2 'Al 'árabím [1]talínu
Kinnórotén u.

3 Ki šám †š'elún- šobénu
Mid-díberé šir,
†Vešóleléuu σímcha[2]
*Miššíre Çíjjon.

4 Ekh nášir ét šir Jáhvä
'Al ád'mat nékhar?
5 Im éškachékh, J'rušálem,
Tiškách jemíni!

6 Tidbáq l'šoní lechíkki,
Im ló' ezk'rékhi;
Im ló' a'lä -t J'rušálem
'Al róš σimcháti!

7 Zekhór, Jahvä, lib'né 'Dom
Et jóm J'rušálem;
Haóm'rim: 'áru, 'áru;
'Ad hájesód bah!

8 Bat Bábel, hášsedúda;
-Š're, šéjj'šallém lakh![4]
9 Aš'ré šejjóchez v'níppeç
-T 'olálajk -l hással'!

CXXXVIII. 7. 7. 7.

1 Od'khá, **Jahvä*, b'khol líbbi,
Nagd 'lóhim 'zámmeräkka;
**Ki khól -m're fí šamá'ta.*
2 -Štachvä -l hekhál qodšäkha,
Veódä ét šemäkha,
'Al chásd'kha v''ál 'mittäkha.

[1]Higdálta 'ál kol š'mäkha;
3 B'jom qára't- vátta'néni;
Tarhíben- b'náfš- *'uzzäkha.

4 Jodúkha [1]kól mal'khé arç,
Ki šám''u ím're fíkha;
5 V'jašíru b'dár'khe Jáhvä.

Ki gádol k'bódi Jáhvä;
6 Ki rám Jah v'šáfal jír'ä,
V'gabóh mimmérchaq jéda'.

7 Im -lékh b'qarb çára, t'cháj-
jen-;
'Al áf -j'baj tíšlach jád'kha,
Vetóši'én- j'minäkha.

8 Jahvä jigmór †ba'déni;
Jahvä, chasd'khá le'ólam.
Ma'σé jadäkha ál tarp!

CXXXIX. 7. 7 | 7. 7.

1 Jahvä, *'Loháj*, ch'qartáni,
2 *Vattéda'éni | átta.

ob quam fit. Nam in loco Ps. 25, 7 emendandus est textus; in oratione Moysis (Exod. 32, 13) accusativum repraesentat sententia relativa sequens, quam VA etiam in loco parallelo (Deut. 9, 27) retinuit.

CXXXVII. 1a3. Sessio nihil ad rem facit. — 2. Vox b'tokhah caret praecedente, ad quam commode referatur. — 3a. Apposite jam hic, ut in v. 5—6, poeta in propria persona loquitur. — 8b3. Explicatio superflua et prosaica.

CXXXVIII. 2d. Verte: Magnificasti super omnia nomen tuum. Pro additamento impossibili imrat'kha VA ponit τὸ ἅγιόν σου, quod per se placet, sed metro non probatur.

CXXXIX. 12. Textus praesens addit glossam superfluam et molestam. — 14a. Additamentum est explicatio tautologica. — 14b2. Forma antiquior,

Jadáʿta šíbti v'qúmi,
Bantá l'reʿí meráchoq.

3 Orchí v'ribʿí zeríta,
Vekhól d'rakháj hiskánta.
4 Ki én millá bil'šóni,
Hen, Jáh, jadáʿta khúllah.

5 Achór väqádm çartáni,
Vattášet ʿálaj kápp'kha.
6 Pil'ijja dáʿt mimménni;
Nisgába, ló' ukhál lah.

7 -Na élekh méruchäkha,
V'-na míppanäkha ébrach?
8 Im éssaq šámajm, šám -tta;
V'açíʿa š'ól, hinnäkka.

9 *Im éssa' khán'fe šáchar,
Ešk'ná beách'rití jam;
10 Gam šám jad'khá tanchéni,
Vetóchazén- j'minäkha.

11 Vaómar: ákh chóšk †j'súk-ken-,
Velájla ór baʿdéni;
12 Gam chóšk lo' jáchšikh m'mékka,
Velájla kájjom jáir.[2]

13 Ki -ttá qaníta khíl'jot-,
T'sukkéni b'bäϑen ímmi.
14 -D'kha, [1]kí noráot níf-let-,[2]
Venáfši jádeʿát m'od.

16a Golmí raú ʿenäkha,
15 Lo' níkhchad ʿóçmi m'mékka;
Ašér ʿussétí bássetr,
Ruqqámti b'táchtijjót arç.

16c †Jamáj [kullám] juççáru,
b V'ʿal sífr'kha jíkkatébu;

. . . .

d Veló' ächád †bachájjim.

17 V'li má jjaq'rú reʿäkha,
El mä ʿaç'mú rašéhem!
18 Esp'rémo, méchol jírbun;
H'qiçóti, v'ʿódi ʿímmakh.

19 Im tíqϑol, 'Lóh, *rešáʿim,
V'an'šé damím †j'surú m'menn-;
20 'Šer [lím'zimmá] jamrúkha,
Nas'ú laššáv' †šemäkha!

21 Haló' m'san'äkha, Jáh, -sna',
†Ub'mítqom'mäkha -tqóϑaϑ?
22 Takhlít sin'á sené'tim,
Leójebím hajú li.

23 Choq'réni, Él, v'daʿ l'bábi,
B'chanéni v'dáʿ sarʿáppaj;
24 Ur'é, im därekh ʿóçb bi,
Un'chéni b'därekh ʿólam!

CXL. 8. 8 | 8. 8 | 8. 8.

2 Chäll'çen-, Jáhvä, méadám raʿ,
Méiš ch'másim tínçeréni;
3 'Šér chaš'bú raʿót belíbbam,
Kól jom jégarú milchámot!
4 Šánenú l'šonám k'mo náchaš,
Ch'mát ʿakhšúb tacht séfa-témo.

5 Šóm'ren-, Jáhvä, míde rášaʿ,
Méiš ch'másim tínçeréni;

cf. Deut. 32, 36. — 16. Stichus omissus ita suppleri potest: Coram te erant omnes filii hominum. Ceterum emendationes in hoc versu propositae ab iis tantum rejicientur, qui putant, poetam noluisse intelligi. — 17b1—2. Verte: in quantum, id est quantopere.
CXL. 8. Emendatio evitat cum combinationem inusitatam Jahvä

'Šér chaš'bú lidchót pe'-ámaj,
6 Θámenú fach lí vach'bálim!
Pár'σu [géim] räšet *l'rág-laj,
L'jád ma'gál moq'ším šatú li.

7 -Márti l'- Jáhvä; Éli átta;
Há'z'na, Jáhvä, qól tachnúnaj!
8 Jáh[1], 'oz j'šú'atí, sakkóta
Léroší bejómi nášeq.
9 Al tittén, Jah, †má've ráša';
Zémamó *'*aláj* al táfeq!

10 **Al* jarúmu | róš mesíbbaj,
''Mál σ'fatémo jékhassémo;
11 *Vé*-jimmóϑu *mímmeqó-mam*,
Jáh jamϑér ''lehém gächálim!
Báeš **láarç* jáppilémo,
Bémahmórot, bál jaqúmu!

12 Iš lašón bal jíkkon báarç;
Iš chamás, ra' jéçudännu.[1]
13 Jáda'tí, ki já'σä Jáhvä
Dín 'aní, mišpáϑ ebjónim.

14 Akh çaddíqim jódu l'ším'-kha,
Jéš'bu j'šárim ét panäkha.

CXLI. 8. 8 | 8. 8.

1 Jáh, q'ra'tíkha, chúša †l'-'ézrat-;
Há'zená qolí, b'qor'í lakh!
2 Tíkkon t'fillat- q'ϑórt l'-fanäkha,
Máσ'at káppaj mínchat 'áreb!

3 Šíta, Jah, šom'rá *mach-sóm* l'fi,
Níççerá 'al †dälet σ'fátaj!
4 Al taϑ líbbi lédabár ra',
L'hít'olél ''lilót beräša'!

Bál -*šeb* ét iším po''lé avn,
Ubal élcham b'mán'ammé-hem.
5 Jéhl'men- çáddiq chásd v'-jokhíchen-,
Šämen róš al jáni róši!

Kí 'od [1]t'fillat- b'rá'oté-hem;

Adonaj, tum transitum secundae personae in tertiam. — 11a3—b2. Omissio, quae homoeoteleuto debetur, perspicue patet, cum nec lectio marginalis jimmoϑu nec textualis jamiϑu imbri carbonum congruat, et vindicta a Deo, non ab indeterminata multitudine exerceatur. — 11c. Verte: igne humi projiciat eos. Hoc modo unicus tantum hostium interitus describitur, nempe immersio fulminatorum, cum TM triplex supplicium permisceat, imbrem carbonum, projectionem in ignem, mersionem.

CXLI. 1. Phrasis chuša lli pro frequenti l''ezrati chuša vix possibilis est et nunquam occurrit; nam Ps. 70, 6 e loco parallelo Ps. 40, 18 corrigi debet. — 3a. Cf. Ps. 39, 2. Suppletio necessaria est, quia secus vel imperativi hujus stichi objecto carerent, vel nomen inauditum šomra pro mišmar fingeretur. — 5a—b. Verte: Si justus me misericorditer (monitis salutaribus) pertundit et redarguit, tale unguentum capitis ne recuset caput meum! — 5c—6. Sensus est, quosdam hostium primores, oratione poetae contra eos vix finita, morte praecipitii punitos esse, unde apparuerit, preces ejus Deo placuisse. — 9. Omissio praepositionis in TM est molestissima. — 10. Lectio praesens voci jachad significationem inauditam tribuit et particulam 'ad contra usum sermonis ab initio sententiae removet.

6 Níšm'ϑu bíde sálᶜ šof'ϑéhem;
V'šámeᶜú *ch'sidím* amá-
raj,
Kí naᶜ'mú *beózne Jáhvä.*

7 K'mó foléch ubóqeᶜ báarç,
Nífzerú ᶜ'çaménu l'fí š'ol.
8 Kí eläkha, Jáh, 'Donáj, ᶜen-.
B'khá chasíti, ál t'ᶜar náfši!

9 Šóm'ren- míde fách, jaq'-
šú li,
*U- *mim-* móq'šot póᶜ'le áven!
10 Jípp'lu b'mákhmoráv r'ša-
ᶜím jachd;
V'šálem ánokhí, ᶜad éᶜbor!

CXLII. 7. 5 | 7. 5.

2 Qolí el Jáhvä ézᶜaq;
Qol- él Jah -tchánnan.
3 Ešpókh lefánav σíchi,
Çarát- l'fanáv -ggid.

4 B'hitᶜáϑϑef ᶜálaj rúchi,[1]
Jadáᶜta n'tíbat-.
Beórach, zú ahállekh,
-J'baj ϑám'nu fách li.

5 Habbéϑ jamín v'raó *σ'mol,*
Veén li mákkir.
Abád manós mimménni;
En dóreš l'náfši.

6 Zaᶜáqt- eläkha, Jáhvä;
Amárt-: -tta máchsi.
Elí attá ve-chélqi
Beárç hachájjim.

7 Haqšíba él rinnáti!
Ki dállotí m'od.
[Meród'faj] háççiléni!
Ki ám'çu m'ménni.

8 Hoçía mímmasgér náfš-,
L'hodót et š'mäkha!
Bi jákhterú çaddíqim,
Ki tígmol ᶜálaj.

CXLIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Jahvä, šemáᶜ t'filláti,
Ha'z'ná -l tachnúnaj!
Be'múnat'khá ᶜanéni,
Beçíd'qatäkha!

2 Veál tabó' bemíšpaϑ
†Ittí ᶜabdäkha!
Ki ló' jiçdáq l'fanäkha,
Elóhim, kól chaj.

3 Ki rádaf ójeb náfši,
Dikká' l'arç chájjat-;
Hošíban- bémachšákkim,
Keméte ᶜólam.

4 Vattitᶜaϑϑéf ᶜaláj ruch-,
B'tokh- jíštomém libb-.
5 Zakhárti jámim míqqadm,
Hagít- b'khol póᶜl'kha.

B'maᶜσé jadäkha -σóchech;
6 Peráσt- j'daj -läkha.
Nafší keárç ᶜ'jefá lakh.
7 Mahér ᶜ'nén-, Jáhvä!

Kal'tá ruchí, al táster
Panäkha m'ménni;
Pen téchšä ménni v'ním-
šalt-
ᶜIm jóredé bor!

8 Hašm'ᶜén- babbóqr chasdä-
kha!
Ki b'khá baϑáchti.

CXLII. 4a. Stichus apodosi careret, si vox v'atta retineretur. — 5. Mentio dexterae partis necessario poscit eam sinistrae, ut exprimatur, poetam esse undequaque derelictum.

CXLIII. 7. Cf. Ps. 28, 1.

Hodíʿen- dárk, zu élekh!
Ki †l'khá naσá't- nafš-.

9 Haççílen- méoj'báj, Jah!
Eläkha *chásit-.
10 Lamm'dén-, laʿσót r'çonäkha!
Ki átta 'Lóhaj.

Ruch'khá ϑobá tanchéni
†Beórach míšor!
11 L'maʿn ším'kha, Jah, t'chaj-
jéni
Beçíd'qatäkha!

Toçí' miççára náfši,
12 -B'chasd'khá taçmít -j'baj;
V'ha'bádta kól çor'ré nafš-,
Ki 'ní ʿabdäkha.

CXLIV[1]. 8. 8 | 8. 6. 6 || 8. 6 |
6. 6.

1 Bárukh, Jáh, çurí, ham'-
lámmed
J'dáj liq'ráb, eçb'ʿót- l'mil-
cháma;
2 Chásd- -m'çudát-, miσgább-
-m'fal'ϑí li,
Máginn- v'bó chasíti,
†Hárodä ʿamm- táchtaj!
3 Jáh, ma -dám vattéda-
ʿéhu,
Bén 'noš váttachš'béhu?
4 Adam láhabl dáma,
Jámav †k'mó çel ʿóber.

5 Jáhvä, háϑ šamäkha,
v'téred;
Gáʿ bähárim, véjeʿšánu!
6 B'róq baráq utéfiçémo,
Š'lách chiççäkha -t'húmmem;
7 Š'lách *jad'khá mimmárom!

P'çén- v'haççílen- mím-
majm rábbim,
Míjjedí b'ne nékhar;
8 'Šér pihém dibbär šav',
Víminám j'min šáqer!

9 'Lóhim, [-šíra] šír chadáš
lakh,
B'nébel ʿáσor 'zámmerá llakh;
10 Hánnotén t'šuʿá lamm'lá-
khim,
Háppoçä et Dávid,
ʿAbdo mécharb ráʿa.
11 P'çén- v'haççílen- *mím-*
majm rábbim,
Míjjedí b'ne nékhar;
'Šér pihém dibbär šav',
Vímináim j'min šáqer!

CXLIV[2]. 7. 7 | 7. 7.

12 [1]Banénu kíneϑíʿim,
M'guddálim bín'ʿuréhem;
B'noténu khézavíjjot,
M'chuϑϑábot tábnit hékhal.

. . . .

. . . .
13 *Kol* mézavénu m'léim,
Mefíqim mízzan él zan.

Çonénu méhaʿlífot,
M'rubbábot b'chúçoténu;
14 'Lafénu mésubbálim.
. . . .

En párç *gadér* v'en jóçe't,
V'en ç'vácha [1]r'chóboténu.
15 -Š're háʿam, šékkakhá llo;
-Š're háʿam, šéj- Jah 'Lóhav!

CXLIV[1]. 7. Pluralis divinam majestatem minus deceret. — 11. Cf. v. 7.
CXLIV[2]. Carmen in initio mutilum praecedenti per interpositum ašer male junctum est. — 14b. Supple stichum, ratione habita parallelismi additionis, huic carmini proprii. — 14d1—2. Verte: et sine clamore.

CXLV. 8. 8 | 8. 8.

1 -Rómim'khá, 'Loháj, hammälekh,
V'-bár'kha ším'kha lʿʿólam váʿäd.
2 B'khól jom vájom 'bárekhäkka,
V'-hál'la ším'kha lʿʿólam váʿäd.

3 Gádol Jáhvä úm'hullál m'od,
V'lígedúllató en chéqer.
4 Dór ledór j'šabbách maʿσäkha,
Ugebúrot'khá jaggídu.

5 H'dár kebód hod'khá *j'dabbéru;
Nífleótekhá aσícha.
6 Véʿ'zuz nór'otäkha jóm'ru;
Ug'dullátekhá 'sapp'ränna.

7 Zékher ráb ϑub'khá jabbíʿu,
V'çídeqátekhá j'rannénu.
8 CHánnun v'ráchum *átta*, Jáhvä,
Ärekh áppajm úg'dol chásed.

9 Θób Jahvä lekhól **qovéhu*,
Vérachmáv ʿal kól maʿσéhu.
10 [Jáh], jodúkha kól maʿσäkha,
Vách'sidäkha j'bárekhúkha!

11 K'bód mal'khútekhá joméru,
Ug'burátekhá j'dabbéru;
12 L'hódiʿ líbené haádam
G'búrotáv -kh'bod h'dár mal'khúto.

13 Mál'khut'khá mal'khút kol ʿól'mim,
Umemšált'kha b'khól dor vádor.
**Né'man Jáhvä bídebárav,*
**Véchasíd bekhól maʿσéhu.*

14 Sómekh Jáhvä l'khól hannóf'lim,
Vézoqéf lekhól hákk'fúfim.
15 ʿÉne khól eläkha j'σább'ru;
[1]-Ttá notén lam -t ókhlam b'ʿítto.

16 Pótech **átta* ét jadäkha,
Umaσbíʿ lekhól chaj ráçon.
17 Çáddiq Jáhvä b'khól derákhav,
Véchasíd bekhól maʿσéhu.

18 Qárob Jáhvä l'khól qor'éhu,
L'khól, 'šer jíqraúhu bé'mät.
19 R'çóni jéreéhu jáʿσä,
V'ét šavʿátam jíšmaʿ v'jóš'ʿem.

20 Šómer Jáhvä ét kol óh'bav,
V'ét kol hárešáʿim jášmid.
21 T'híllat Jáhvä jédabbér pi;
[1]J'bárekh kól baσár šem qódšo![2]

CXLVI. 7. 7.

2 'Hal'lá Jahvä becháj jaj,
'Zamm'rá l- Elóhaj b'ʿódi.
3 Al tíbϑechú bin'díbim,
B'ben -dám, šeén lo t'šúʿa!
4 [2]Jašúb leádemáto,
[2]Ab'dú ʿeštónotéhu.

CXLV. 5. Lectionem VA confirmat parallelismus exactus cum versu 6 et inutilitas circumlocutionis per vocem dib're, etiam in Ps. 65, 4 metro eliminatae. — 16. Subjectum salvo sensu omitti nequit. — 21b5. Eadem additio invenitur in fine Psalmi 45.

CXLVI. Psalmus alphabetizans, utpote 22 stichis compositus, habet responsorium praefixum: Hal'lí, nafší, et Jáhvä. Nam acclamatio praece-

5 -Š're, šé- El Jáʿqob b'ʿézro,
Σibró ʿal Jáhvä 'Lóhav;
6 ʿOσä šamájm vaáreç,
Et hájjam v'ét kol, 'šér bam;
Haššómer 'mät leʿólam,
7a ʿOσä mišpáϑ laʿ'šúqim.
c Jahvä mattír asúrim,
b Notén lachm láreʿébim.
8a Jahvä poqéch *et* ʿív'rim,
b Jahvä zoqéf kefúfim.
9a Jahvä šomér et gérim,
b Jatóm v'almána j'ʿóded.
8c Jahvä ohéb çaddíqim,
9c Vedärekh r'šáʿim j'ʿávvet.
10 Jimlókh Jahvä leʿólam;
'Lohájk, Çijjón, l'dor vádor.

CXLVII[1]. 7. 7.

1 Hal'lú Jah, kí ϑob zámm'ro!
*L'- -Lohénu *[2]ná'va t'hílla.
2 Bonä J'rušálem Jáhvä,
Nid'ché Jiσráel j'khánnes;
3 Harófe' líš'buré leb,
Um'chábbeš l'ʿáççebótam.
4 Monä mispár lakkókh'bim,
Lekhúllam šémot jíqra'.
5 Gadól 'Donénu v'ráb koch;
Lit'búnató en míspar.
6 M'ʿodéd ʿanávim Jáhvä,
Mašpíl r'šaʿím ʿ'de áreç.
7 ʿEnú l'- Jahvä betóda,
Zamm'rú l'- -Lohénu b'khínnor;
8 Ham'khássä šámajm b'ʿábim,
Hamměkhin láarç máϑar;
9 Notén lib'héma láchmah,
Lib'né ʿoréb, 'šer jíqr'u.
10 Lo' bíg'burát [1]sus jéchpaç,
Lo' b'šóqe háiš jírçä.
11 Roçä Jahvä et j'réav,
Et hám'jach'lím lechásdo.

CXLVII[2]. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

12 Šabb'chí, J'rušálem, ét Jah;
Hal'lí 'Lohájikh, Çíjjon!
13 Ki chízzaq b'ríche š'ʿárajk,
Berákh banájikh b'qírbekh;
14 Haσσám gebúlekh šálom,
Chelbí chiϑϑím jaσbíʿekh.
15 Haššólech ímrató arç,
ʿAd m'héra járuç d'báro;
16 Hannóten šálg kaççámer,
Kefór kaéfer j'fázzer;
17 Mašlíkh qárcho khefíttim.
Lif'né qar'tó mi jáʿmod?
18 Jišlách d'baró vejámsem;
Jaššéb ruchó, jizz'lú majm.
19 Maggíd d'baró le- Jáʿqob,
Chuqqáv v'mišpáϑav l'- Jíσr'el.
20 Lo' ʿáσa khén lekhól goj,
*Umíšpaϑáv bal j'dáʿum.

dens Hal'lu Jah fini Psalmi 145 tamquam ejus responsorium restituenda est; illud autem Hal'lu Jah, quod in fini Psalmi 146 exstat, recte adhuc VA in initio sequentis servat. — 7c. Si cui displicuerit transpositio hujus stichi, poterit eum, quamquam minus commode, in loco tradito retinere. Sed tertium stichum versus 8 transponendum esse, parallelismus omnino postulat.

CXLVII[1]. Huic psalmo omnibusque sequentibus TM tam in initio quam in fine, VA in solo initio annotat responsorium populi Hal'lu Jah. Divisioni psalmi in VA servatae favet species quaedam initii in v. 12 et numerus 22 stichorum in v. 1—11 apparens; nam carmina alphabetizantia aliis alphabetizantibus vel alphabeticis jungi solent. — 1a5. Habetur hic scriptio primitiva suffixi masculini. Cf. Job 20, 25; 37, 12; Deut. 33, 4. — 8b. TM addit stichum e v. 13—14 Ps. 104 compilatum, cui VA alterum indidem desumptum jungit.

CXLVIII. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

1 Hal'lú -t Jah mín haššámajm,
Hal'lúhu bámmerómim!
2 Hal'lúhu, kól mal'ákhav;
Hal'lúhu, kól çebáav!
3 Hal'lúhu, šämeš v'járech;
Hal'lúhu, kól kokh'bé or!

4 Hal'lúhu, š'mé haššámajm,
V'hammájm [1]meʿál haššámajm!
5 Jehál'lu ét šem Jáhvä,
Ki hú' çivvá v'nibráu;
6 Vajjáʿmidém l'ʿad l'ʿólam,
Choq nátan, v'ló' †jaʿbóru.

7 Hal'lú et Jáh min háarç,
Tannínim v'khól tehómot;
8 Eš úbarád, šalg v'qíϑor,
Ruch š'ʿára, ʿóσä d'báro;
9 Hähárim v'khól gebáʿot,
ʿEç p'rí vekhól arázim!

10 Hachájja v'khól behéma,
Ramσ véçippóri khánaf;
11 Mal'khé arç v'khól leúmmim,
Σarím vekhól šof'ϑé arç;
12 Bachúrim v'gám betúlot,
Zeqénim ʿím neʿárim.

13 Jehál'lu ét šem Jáhvä!
Ki níσgab ṣ'mó lebáddo.
Hodó ʿal árç v'šamájim,
14 Vajjárem qáren l'ʿámmo.
Na'vá t'hillá l'khol ch'sídav,
Lib'né Jíσr'él, ʿam q'róbo.

CXLIX. 7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

1 Širú l'- Jahvä šir chádaš,
T'hilláto bíq'hal ch'sídim!
2 Jiσmách Jiσráel b'ʿóσav,
B'ne Çíjjon j'gílu b'málkam!
3 J'hal'lú šemó bemáchol,
Betóf v'khinnór j'zamm'rú lo!

4 Ki róçä Jáhvä b'ʿámmo,
J'faér ʿ'navím bišúʿa.
5 Jaʿl'zú ch'sidím bekhábod,
J'rann'nú ʿal míškebótam!
6 Rom'mót El bígerónam,
V'charb pífijjót bejádam.

7 Laʿσót n'qamá baggójim,
Tokhéchot báleúmmim;
8 Le'sór mal'khéhem b'zíqqim,
V'nikhb'déhem b'kháb'le bárzäl;
9 Laʿσót bam míšpaϑ kátub,
Hadár hu' l'khól chasídav.

CL. 7. 7 | 7. 7.

1 Hal'lú El béqodšéhu,
Hal'lúhu bír'qiʿ úzzo!
2 Hal'lúhu bíg'burótav,
Hal'lúhu k'rób gudléhu!

3 Hal'lúhu b'téqaʿ v'šófar,
Hal'lúhu b'nébel v'khínnor!
4 Hal'lúhu b'tóf umáchol,
Hal'lúhu b'mínnim v'ʿúgab!

5 Hal'lúhu b'çílç'le šámaʿ,
Hal'lúhu b'çílç'le t'rúʿa!
. . . .
6 Kol hánn'šáma t'hallél Jah!

CL. 5c. Supplendum videtur: Laudate eum omnibus instrumentis cantus!

II. Canticum Canticorum.

6. 6 | 6. 6. 6.

Sponsa: I 2 Jíšš'qen- mínn'šiqót piv!
Kí ϑobím dodäkha.[1]
3 L'réch š'manäkha ϑóbim;
Šämen túraq š'mäkha;
[2]ᶜAlamót 'hebúkha.

4 Móš'khen-, -ch'räkha †-rúça,
H'bían- hámmalk ch'dárav!
†-Gíla †v'éσmechá bbakh,
†Azkerá dodäkha[1]!
Mésarím 'hebúkha.

5 Š'chóra 'ní vená'va,
Bénoté J'rušálem;
K'óholé *b'ne* Qédar,
Kíriᶜót *chamúdot*
B'óhl appäden Š'lómo.

6 -L tír'un-, šé'ni š'chár-chort,
Šéšš'zafátni háššamš!
B'né immí nich'rú bi,
Σámun- nóϑ'ra [1]k'rámim;
Kárm- šellí lo' náϑart-.

7 Hágg'da llí, š'ah'bá nafš-,
-Khá tirᶜä, -kha tárbiç;
Emça'khá baççóhrajm,
Šállamá -hjä k'ᶜóϑ'ja
ᶜAl ᶜed'ré ch'beräkha!

Hierosolymitanae: 8 Im lo' tédeᶜí lakh,
Hájjafá bannášim;
Ç'i lakh b'ᶜíq'be háççon,
Ur'ᶜi ét g'dijjótajk
ᶜAl misk'nót haróᶜim!

6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

Sponsus: 9 L'súsat b'ríkh'be Fárᶜo
Dímmitíkh, raᶜjáti!
10 Ná'vu l'chájajk b'tórim,
Çávvarékh bach'rúzim.
11 Tóre záhab †-ᶜσä llakh,
ᶜIm n'quddót hakkásef.

Sponsa: 12 ᶜAd š'hammálk bim'-síbbo,
Nírdi nátan récho.
13 Ç'rór hammór dodí li;
Béni šádaj jálin.
14 -Škól hakkófr dodí li
B'kháremé Engádi.

I. 2. Additamento mijjajin, e v. 10 cap. 4 bis in hoc carmen translato, litotes affectuosa destruitur et sensus valde insignificans redditur. — 4. Cur sponsa alias praeter semet ipsam amore dilecti sui frui vellet? Nam uxores Salomonis hic inter poculorum commercia more studiosorum germanicorum carmen convivale concinere, prorsus improbabile videtur. — 4b1. Verte: ac si me introduceret. — 11. Hic quoque non apparet, cur amans tamquam e persona plurium de se loquatur. — 12. Sensus est: regiis dapibus ceterisque voluptatibus libenter careo, cum sponsum meum

16 Jáfä dod-, af náʿim,
Af [raʿn'ná] ʿaroénu;
17 Qóroténu 'rázim,
Ráhiϑénu b'rótim;
II 1 'Ní|ch'baççált haš- Šáron,
Šóšannát haʿ'máqim.

Sponsus: 2 K'šóšanná ben [1]chó-chim,
Kén raʿját- ben [1]bánot.
Sponsa: 3 K'táppuch báʿ'çe hájjaʿr,
Kén dod- bén habbánim;
B'çillo chímmadt- v'jášabt-,
V'fírjo mátoq l'chíkki.

4 H'bían- él bet hájjajn,
V'díglo ʿálaj áhba.
5 [2]Rápp'dun- báttappúchim,
Kí cholát ahbá -ni!
6 Σ'mólo táchat l'róši,
Víminó t'chabb'qéni.

4. 4. 8.

Sponsus: 7 Híšbaʿt- ét'khem,
B'nót J'rušálem,
B'çib'ot ó b'aj'lót haoodädä!
Im taʿíru
V'ím t'ʿoréru,
Ét haáhba, ʿad šettéchpaç!

6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

Sponsa: 8 Qol dodí *šamáʿti*,
Hínne zä bo' *jábo'*;
M'dálleg ʿal hähárim,
M'qáppeç 'ál hagg'báʿot!
9 Dómä dódi l'çäbi,
O l'ʿofr háajjálim.

Hínne zä *ba'* ʿómed
Acharé khotlénu;
Mášgich min [1]challónot,
Méçiç mín hach'rákkim!

. . . .

10 ʿAna dód- v'amár li.

„Qúmi lákh, raʿjáti,
Jáfatí, ul'khí lakh!
11 Kí hen, háss'tav ʿábar;
[1]Gášm chaláf, halákh lo.
12 Hánniççánim nír'u,
Párechú baáreç.

pro unicis deliciis habeam. Cf. Cant. 1, 4; 6, 8—9; 8, 11—12. — 14. Versum sequentem ex initio cap. 4 huc falso introductum esse, praeter rationem metricam, quae personas loquentes una cum strophis alternare poscit, inde quoque patet, quod ulterior descriptio sponsae non sequitur. Sed et prima vox v. 16 ad normam v. 15 addita est, cum sponsa ceteroquin in hoc carmine nunquam dilectum alloquatur. Generatim omnia in Cantico Canticorum verbotenus repetita (ad quae non pertinent versus quasi intercalares, in eodem carmine iterati, ut 2, 10. 13; 3, 1. 2; 4, 1. 4) serius inserta sunt. Hujusmodi falsis repetitionibus VA adhuc magis scatet quam TM. — 16b2. Perfectum est, non adjectivum. — 17a1. Textus praesens explicat superflue qorot batenu. — II. 5. Prorsus intolerabile foret, sponsam amore aegrotam liba astaphidum pro remedio quaerere. Poma probabiliter ideo tantum desiderat, ut eorum odore, in oriente fragrantissimo, recreetur. Sed et ipsa comestio pomorum nihil antipoetici haberet. — 7. Haec cantilena in v. 5 cap. 3 verbatim recurrit, in v. 4 cap. 8 ita, ut stichus tertius primae strophae desit (quamquam VA duas ultimas voces retinet) et duplici im substituatur ma. Repetitio, sine dubio a collectore profecta, inprimis falsam opinionem promovit, in Cantico actionem continuam exhiberi. — 7c1. Metrum hic quoque statum constructum postulat. — 8. Vox dilecti absolute vix poni potest; praeterea exspectatur gradatio ab auditione vocis ad ipsum aspectum. — 9g. Suppleri potest stichus: Ráçti 'ní liqrá'to. — 12c3. Non significat

ᶜÉt hazzámir híggiᶜ,
V'qóli háttor níšmaᶜ[1].
13 [1]T'éna chán'ϑa fággah,
V'hágg'faním [1]nat'nú rech.
Qúmi lákh, raᶜjáti,
Jáfati, ul'khí lakh!

14 Jónat- b'chág've hássalᶜ,
B'séter hammadréga;
Hár'in- ét mar'ájikh,
Hášmiᶜín- et qólekh!
Kí qolékhi ᶜáreb,
Umar'ájikh ná'vä.«

15 „Éch'zu lánu šúᶜ'lim,
Šúᶜalím qeϑánnim;
M'chábbelím kerámim,
Ukh'raménu s'mádar!
16 Dódi lí va'ní lo,
Hároᶜä b'šošánnim!"

6. 6. 6.

Sponsa: III 1 ᶜAl miškáb- ballé-lot
Bíqqašt- ét š'ah'bá nafš-;
Bíqqaštív v'lo' m'çá'tiv.

2 „-Qúma nná' v'-sobéba[1]
Bášš'vaqím v'bar'chóbot;
'Báq'ša ét š'ah'bá nafš-!"

Bíqqaštív v'lo' m'çá'tiv.
3 Méçaún- haššóm'rim,
†Hámmesób'bim báᶜir.

„Ét š'ah'bá nafš- r'ítem?"
4 Kím'ᶜaϑ š'ᶜábart- méhem,
ᶜAd š'maçá't- -t š'ah'bá nafš-.

'Cháztiv v'ló' arpännu,
ᶜAd šeh'bé'tiv -l bét imm-,
V'él chadrí horáti.

8. 6 | 8. 6.

Spectatores: 6 Mí zot ᶜóla mín hammídbar,
Kétimmúrot ᶜášan;
Méquϑϑäret mór ul'bóna,
Míkkol áb'qat rókhel?

VI 10 Mí zot hánnišqáfa k'mó šachr,
Jáfa khállebána;
Bára *úb'hirá* kachámma,
'Júmma kánnidgálot?

Sponsa: 11 Él ginnát egóz ja-rádti,
Lír'ot b'íbbe hánnachl.[5]
12 Lo' jadᶜát nafší, ɔamtúni
Márk'bot ᶜámmi nádib.

Spectatores: VII 1 Šúbi, šúbi, háš- Šulámmit;
Šúbi, [1]vénechzä bbakh!
Sponsa: Má ttechzáju báš- Šu-lámmit,
Kím'cholát hammáchnajm!

putationem, sed cantum. — 13b. Vox s'madar, constructionem omnino perturbans, e v. 15 irrepsit. — 16. Clauditur nunc carmen versu additicio e v. 6 cap. 4 et v. 14 c. 8 composito, ita tamen, ut montes balsami per errorem scribae evaserint hare bater, quod sensu caret. — III. 6. Carmen, quod hoc versu incipit, in codice quodam archetypo casu omissum et margini postea adscriptum esse videtur; unde accidit, quod tres ejus partes a scriba incauto per varias libri paginas, quarum marginibus inscriptae erant, distribuerentur. — VI. 10d2 Supple mentaliter: merkabot. Cf. v. 12. — 11b. Duo stichi sequentes, quibus VA tertium indidem desumptum addit, e v. 13 cap. 7 huc translati sunt. — VI. 12. Sulamit ad laudem in v. 10d lepide respondit: en vos, anima mea id nesciente, me fecistis currus militum regis! Jadᶜat est forma archaica

Spectatores: VIII 5 Mí zot ʿóla
mín hammídbar,
Mítrappáqt ʿal dódah?
Sponsus: Táchat háttappúch ʿorártikh;[3]
†Šám chibb'lá joládtekh.

[1]Bénoté J'rušálem,
11 Ç'äna úreäna,[2]
Bámmalk Š'lómo †báʿ'ϑart,
Séʿiϑϑ'rá llo ímmo,
B'jómi chátunnáto,
Ub'jom σímchat líbbo!

6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

Spectatores: III 7 Hén miϑϑ'tó
š'li- Š'lómo,
[1]Gíbborím sabíb lah[2];
8 Kúllam 'chúze chäreb,
M'lúmmedé milcháma;
Iš, charbó ʿal j'rékho,
Mínni fáchd ballélot!

9 [1]ʿAσah [1]hámmalk Š'lómo
Méʿaçé hal- L'bánon;
10 ʿAmmudäha [1]kásef,
Réfidátah záhab;
Mérkabáh argáman,
Tókhah ráçuf áhba.

6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

Sponsus: IV 1 Hínnakh jáfa, ráʿjat-;
Hínnakh jáfa, *támmat-!*
ʿEnajk ʿ*éne* jónim
Míbbaʿd léçammátekh.
Σáʿrekh k'ʿédr haʿízzim,
S'gál'šu méhar Gílʿad.

2 Šínnajk k'ʿédr haqq'çúbot,
Š'ʿálu mín haráchça;
Šékkullám mat'ímot,
V'šákkulá en báhem.
3 K'chúϑ [1]šaní σif'tótajk,
Umidbárekh ná'vä.

feminini perfecti. — VIII. 5c—d. Sponsus innuere videtur, se amorem dilectae sub arboribus malis, id est in regione illa rurali, ubi nata et educata est, sibi primum conciliasse. Procul vero absint commentatorum commenta de excitatione dormientis et de matre sponsi vel sponsae sub arbore enixa! — 5d1. Cf. ad Ps. 76, 4. — III. 7. Versum in textu praesente praecedentem, quem ad aliud carmen pertinere jam dictum est, exegetae falso habent pro interrogatione de pompa nuptiali appropinquante. Sed tum explicatio sequens superflua foret, quia interrogans ipsa quaestione sua se jam bene scire demonstravit, puellam advenire. — 9—10. Vox, quam punctatio legi vult appirjon, cum evidenter graeco φορεῖον respondeat, pro glossa seriori habenda est. Itaque omnia suffixa in his versibus occurrentia, ad lecticam Salomonis (v. 7) referuntur et in genus femininum commutanda sunt, quod secundum orthographiam antiquiorem nullam constituit mutationem textus. — 9a2. Non fecit sibi, sed sponsae; cf v. 10d. — 10—11. Praesens versuum distinctio et lectio mibb'not nullum praebet sensum convenientem. Nam sponsam non Hierosolymis ortam esse, inde patet, quod a militibus custodita in urbem apportatur. Nec verti potest, fundum lecticae a filiabus Hierosolymorum ob amorem earum erga Salomonem stragulis ornatum esse, cum haec expressio nimis contorta videatur et linguae semiticae constructionem passivi cum min agentis evitent. Filias autem Hierosolymorum, utpote mulieres aulicas, a filiabus Sion plebejis distingui, eo impossibilius est, quod praecise Sion mons palatium regium continuerit. — IV. 1c. Comparatio oculorum cum oculis columbarum multo magis placet, quam affectata illa et hybrida cum columbis. — 4e4 Quis suspendet arma in muris exterioribus armamentarii? — 6. Cum hic versus figurata

4 K'fálch harímmon ráqq'tekh
Míbba'd léçammátekh.
K'mígdal Dávid çávv'rekh,
Bánuj létalpíjjot;
Alp [1]magén talúj †bo,
Kól šil'ϑé [1]gibbórim.

6 'Ad šejjáfuch hájjom,
V'násu háççelálim,
-Lékh li él har hámmor,
V'él gib'át hall'bóna.
7 Kúllakh jáfa, rá'jat-,
Umum én bakh, *támmat-!*

8 "Tí mil- L'bánon, kálla,
[1]Míl- L'banón [1]tašúri;
Méroší Amána,
Méroš Σ'nír ve- Chérmon;
Mímm''onót arájot,
Méhar'ré nemérim!

8. 8. 8.

Sponsus: 9 Líbbabtíni, 'chóti khálla;
Líbbabtín- b'achád me'énajk,
B'áchad ''náq miççavv'ronájikh!

10 Má jjafú dodájk, 'chotkálla,
Má ϑϑobú dodájk mijjájin,
V'réch š'manájikh míkkol b'σámim!

11 Nóft tiϑϑófna σíf'totájikh [1];
D'báš vechálab táchat l'šónekh,
V'réch σal'mótajk k'réch Lebánon.

4. 4. 6.

Sponsus: 12 Gán na'úl *att*,
'Chóti khálla,
Gál na'úl, †'ajn †ch'túma!

13 Šélachájikh
Párdes †rímmon
'Im perí megádim.

K'fárim [1], †v'rádim,
14[a] Nérd vekhárkom,
c 'Im kol ''çé lebóna.
b Qánä v'qínn'mon,
d Mór va'hálot,
e 'Im kol ráše b'σámim.

15 Má'jan gánnim,
B'ér majm chájjim
V'nózelím min L'bánon.

Sponsa: 16 'Uri, çáfon,
V'bói, téman,
* *Vé*-hafíchi gánni!

Jízz'lu b'σámav;
Jábo' dód- †l'gann-,
V'jókhal p'rí megádav!

Sponsus: V 1 Bá'ti l'gánni,
'Chóti khálla;
-Ríti mór- 'im b'σámi.

locutione ubera sponsae innuat, probabilitate caret, ea in versu praecedente jam aperte laudata esse. Accedit, quod haec laudatio ceteroquin obtecta omnino reticet, et quod v. 5 verbatim e locis Cant. 7, 4 et 2, 16b male consutis compositus est. Quid enim sibi velit pastio uberum inter lilia? Ergo v. 5 ad repetitiones textui intrusas pertinet. — 8a1. Relicta punctatione, verte: veni! Secus constructio nimis contorta et affectata foret Praeterea sponsus amatam invitat, ut e distantia dolorosa periculosaque ad ipsum revertatur; quod punctatione prorsus obscurum redditur. — 8b3. Hoc verbum glossa taboi recte explicat. — 12a3. Suppletio necessaria, quia achoti khalla ubique in vocativo ponitur. — 13b2. Cf. Deut. 8, 8. — 13d2. Repetitio nardi intolerabilis foret tautologia. — V. 1e. Favo non opponitur mel simpliciter, sed mel acoetum. — 1f. Additamentum finale impossibile desiderium sponsi continet, ut amici vel paranymphi amoribus inebrientur. Sed et si quis contra constantem

-Khálti já'ri
'Im *noft* díbši;
Šátit- jén- 'im ch'lábi.[5]

6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

Sponsa: 2 'Ní j'šená v'libbí 'er;
Qóli dódi dófeq:
„Pít'chi lí, achóti,
Rá'jat-, jónat-, támmat-;
Šérroší nimlá' ϑal,
Q'vúççot- r'síse lajla"!

3 „Pášaϑt- ét kuttónti.
-Khákha élbašänna?
Ráchaçtí et ráglaj.
-Khákha 'ϑánnefémo?"
4 Dód- šalách †jad mín [1]chor,
V'mé'aj hámu 'álav.

5 *K'räga'* qámti áni,
Léfattéch ledódi;
V'jádaj náϑefú mor,
V'éçb''otáj mor 'óber,

. . . . . .
'Al kappót hammán'ul.

6 Pátasht- 'ní ledódi;
V'dódi chámaq, 'ábar.
Náfši jáç'a b'dóbro;
[3]Q'rá'tiv, v'ló' 'anáni.

7 [4]Híkkun-, péça'úni,
Náσ'u -t r'díd- me'álaj.[2]

6. 6 | 6. 6.

Sponsa: 8 [Má] hišbá'ti ét'khem,
Bénoté J'rušálem:
-M tímç'u -t dód-, tag-
g'dú lo,
Šécholát ahbá -ni!

Hierosolymitanae: 9 Má ddodékhi
míddod,
Hájjafá bannášim?
Má ddodékhi míddod,
Š'khákha híšba'tínu?

Sponsa: 10 Dódi çách veádom,
Dágul mérebába.
11 [3]Q'vúççotáv taltállim,
Séchorót ka'óreb.

12 'Énav k'-'*éne* jónim
'Al afíqe májim;
Róchaçót bächálab,
Jóšebót 'al mílle't.

13 L'chájav ká''rugót [1]boσm,
M'gáddelót merqáchim;
Σíf'totáv šošánnim,
Nóϑefót mor 'óber.

usum sermonis contenderit, dodim hic significare amicos, nihil proficiet, quia manducatio et potatio sociorum aliter explicari nequit, ac ea sponsi, in praecedentibus commemorata, quam symbolum amoris esse constat. — 5e. Supple stichum: quam stillaverant manus dilecti mei. — 6c. Verte: anima mea egressa est pone eum. Punctatio sine causa ad stadium narrationis praeteritum revertitur. — 6d—7a. Tres stichi eliminati verbotenus e v. 2—3 cap. 3 desumpti sunt. — 7b. Num forte barbari aut latrones erant illi custodes murorum Hierosolymorum? — 8. Sequentem investigationem sponsi non cum praecedente conjungendam esse, inde patet, quod sponsa hic (6, 2) bene scit, sponsum in horto commorari, illic (5, 6—7) ignorat, quo abierit, eumque, saltem secundum textum praesentem, in plateis urbis quaerit. Ceterum hoc carmen sibi proprium habet eundem parallelismum additionis ac Ps. CXLIV[2]. — 8a1. Significat: quantopere, instanter. Vocem huc revocandam esse, docet correspondens kakha in v. 9. — 11. Absurde caput, utpote varias partes valde diversas continens, membris laudatis additur, absurdius auro puro comparatur, quo nihil prorsus characteristici, immo ne quidem intelligibile quid de eo edicitur. — 12a. Cf. ad Cant. 4, 1. — 12b. Stichus indicat tantum

14 Jádav g'líle záhab,
M'múllaím battáršiš.
Mé'av †'áštetí šen,
Mé'ulláft sappírim.

15 Šóqav 'ámmudé šeš,
M'jússadím 'al -d'né faz.
Már'av kál- Lebánon,
Báchur káarázim.

16 Chíkko *ákh* mamtáqqim,
Vékhulló machmáddim.
Zä dodí v'zä ré'i,
Bénoté J'rušálem!

Hierosolymitanae: VI 1 Ana há-lakh dódekh,
Hájjafá bannášim?
Ana pána dódekh,
Un'baq'šännu 'ímmakh?

Sponsa: 2 Dódi járad l'gánno,
Lá''rugót habbóσem;
†Lír'ot †bággefánim,
Vélilqóϑ šošánnim.

6. 6 | 6. 6.

Sponsus: 4 Jáfa átt, ra'játi,
†Käter Tírça, ná'va![3]
5 Háss'bi 'énajk mínnegd-!
Šéhem hírhibúni.

8 Šíššim hémma m'lákhot,
Uš'moním pilágšim,
Vá''lamót en míspar.
. . . .

9 Achat hí' *ra'játi,*
Jónatí, tammáti;
Achat hí' leímmah,
Bára hí' l'joládtah.

Réajúha bánot,
Vájeáššerúha;
M'lákhot úfilágšim,
Vájehálelúha.

6. 6 | 6. 6 | 6. 6.

Sponsus: VII 2 Má jjafú f''a-májikh
Bánn''alím, bat nádib!
Chámmuqé j'rekbájikh
K'mó ch'laím ma'σé *1'man.
3 Šór'rekh ággan hássahr,
Al jechsár hammázeg.

Bíϑnekh ''rémat chíϑϑim,
Súga báššošánnim.
4 [1]Šádajk kíš'ne ''fárim,
Tóomé çebíjja.
5 Çávv'rekh k'mígdal háššen.
. . . .

'Énajk b'rékhot b'- Chéšbon,
'Al ša'rí bat rábbim.

sedem columbarum, quarum oculis oculi sponsi comparantur. — 12c—d. Participia ad oculos sponsi referuntur. — 14c2. Formam femininam poscit participium in sticho sequente. — VI. 2. Cf. Cant. 6, 11; 7, 13. Quis tulerit illud: Abiit in hortum suum, ut pascat in hortis? Versus sequens e v. 16 c. 2 desumptus. — 4b. Mira comparatio sponsae cum Tersa urbe, homoeoteleuto debita, comparationem aeque molestam cum Hierosolymis secum traxit. Sequens stichus e v. 10 ortum habet. — 5b. Accidentalis mentio oculorum sponsae effecit, ut 8 stichi in laudem aliorum membrorum e v. 1—3 c. 4 huc transpositi sint; in VA identitas adhuc perfectior cernitur. Descriptionem hic eliminandam esse, cum ratio ejus fragmentaria et incompleta, tum falsa ejus connexio cum antecedentibus probat, in quibus oculi non a pulchritudine laudantur, sed ut terrentes avertantur, rogatur. — 8d. Supple stichum: sunt in gynaeceo regis. — 9a. Cf. Cant. 5, 2. — VII. 4a1. Numerus hic omnino superfluus.

-Ppékh k'migdál hal- L'bánon,
Çófā p'né Dammáσeq.
6 [4]Dállat rósekh k'árg'man;
Málk asúr bar'háϑim!

7 Má jjafit v'ma nnáʿamt,
Ahba báttaʿnúgim!
8 [1]Qóm'tekh dám'ta l'támar,
Véšadájk l'aškólot.
9 -Márti: éʿlä b'támar,
Ochazá b'sansínnav!

V'jíhju ná' šadájikh
K'éškelót haggäfen,
V'réch appékh k'tappúchim,
10 V'chíkkekh kájjajn háϑϑob,
Hólekh [1]lémešárim,
Dóbeb σíf'te j'šénim.

8. 6 | 8. 6.

Sponsa: 11 'Ní l'dodí v'ʿaláj t'šuqáto.
12 Dód-, neçé' haσσádä!
[L'khá], nalína bákkefárim,
13a Nášk'ma lákkerámim!

b Nír'ä, ím par'chá haggäfen,
c Píttach hássemádar;
d *Há*-henéçu hárimmónim,
14a [1]Dúdaím nat'nú rech!

b V'ʿál p'tachénu kól megádim,
c Chádaším, gam j'šánim.

13e Šám ettén et dódaj l'khá, *dod-;*
14d Dódaj, çáfantí lakh!

VIII 1 Mí jitténekhá keách li,
Jóneqí š'de ímmi!
Émça'khá bachúç, -ššaqäkha;
Gám lo' jébuzú li!

2 Énhagäkka, ábiäkka
Él bet ímm-, tel'déni;
Ašqekhá mijjén haräqach,
Méʿasís rimmóni!

6 Σímen- k'chótam ʿál libbäkha,
K'chótam ʿál z'roʿäkha!
Kí ʿazzá khammávet áhba,
Qáša khíš'ol qín'a.

Réšafäha ríšefé eš,
Šálhabt Jáh š*alhábtah.*
7 Májm rabbím lo' júkh'lu l'khábbot[2],
-N'hárot ló' jišϑ'fúha.

Im jittén iš ét kol *hóno,
Kól betó baáhba,
. . . .
Akh boz jébuzú lo!

6. 6 | 6. 6.

Frater: 8 Achot lánu q'ϑánna,
Véšadájim én lah;

— 6. Cf. ad Cant. 5, 11. Tamquam circumstantia aggravans hic accedit horribile ʿalaj. — 10c3. Dormientes vocantur, qui in ecstasi vel somnio amoris versantur. — 13e1. In domo materna. — 14d. Innuit sponsa, se virginitatem suam illibatam sponso servasse. — VIII. 2b4. Cf. (quoad usum imperfecti) Job 3, 3. Huic verbo substituit VA ea, quae in v. 4 cap. 3 sequuntur, TM vero t'lamm'deni, quod minus placet. Nam pietatem et officia domestica vel mater vel experientia sponsam jam docuerat, nec tunc externarum notitiarum congeries animae excultioni necessaria putabatur. — 2d. Sequitur versus e v. 6 cap 2 desumptus. — 6b. Brachium ad manum vel potius digitum restringendum est, quia annulus nunquam in brachio gestabatur. — 6e. Punctatio formam regularem riš'fe arbitrarie proscribit. — 7e. Suppleri potest stichus: Σákhor ló' jiσkór lo

Má nna'ǝä l'-choténu,
Bájjom, šéjj'dubbár bah?

Alter frater: 9 Im chomá hi', níbnä
'Läha ϑírat kásef;
V'ím dalt hí', naçúra
'Läha lúchi árez.

Sponsa: 10 'Ní *minnáfši* chóma,
V'šádaj kámmigdálot.
Az hajíti b''énav
Kémoçé'ti šálom.

6. 6. 8.

Sponsus: 11 Kárm hajá li- Š'ló-mo;[2]
Nátan -t hákkarm l'nóϑ'rim,
Iš jabí' b'firjó alp kásef.

12 Kármi šélli l'fánaj.
Háalp l'khá, Šelómo,
Umatájm l'noϑ'rím et pírjo!

6. 6. 6.

Sponsus: 13 Hájjošábt baggán-nim,
Cháberím maqšíbim;
L'qólekh hášmi'íni!

Sponsa: 14 B'rách, dod-, d'mé l'kha l'çäbi
O l'ofr háajjálim
'Al haré beǝámim!

áhba. — 10a2. Necessario suppletur, quia soror custodiam et correctionem fratrum tamquam superfluam perstringit. — 12. Sub hac vinea intellige sponsam, qua nihil carius possidet loquens; ideo illam sibi retinet ac, dum eam habet, flocci facit amplissimos reditus Salomonis et conductorum vinearum ejus. — 13c1. Cf. Job 31, 35. - 14. Canit quidem sponsa rogata, ut etiam in v. 15—16 cap. 2, sed joco amicali ita, ut sponsum, sociis ejus praesentibus, abire jubeat. Tres ultimae cantilenae prae ceteris ab exegetis mirum in modum varie contortae sunt, ut sensus earum per se omnino simplex et perspicuus cum hypothesi fabulae romanensis vel dramatis percurrentis quadret.

III. Threni.

I. 12. 12. 12.

1 Ékha jáš'ba bádad há'ir rábbatí 'am,
Hájetá k'almána rábbatí baggójim!
Σáratí behámmedínot háj'ta lámas!

2 Bákho tíbkä b'lájla, v'dím'atáh 'al léchjah;
Én lah ménachém minní khol óhabäha.
Kól re'äha bág'du báh, hajú lah l'ój'bim.

3 Gál'ta J'húda mé'oní umérob ''bóda;
Kí jaš'bá behággojím, lo' máç'a mánoch.
Kól rod'fäha híσσigúha bén hamm'çárim.

4 Dár'khe Çíjjon 'bélot míbb'li báe mó'ed;
Kól š''aräha šóm'mim, [né'nachím] koh'näha;
B'túlotäha *néhugót, vehí' mar *náf*š lah.

5 Háju çóreräha l'róš, oj'bäha šálu;
Kí Jahvä hogáh 'alé rob péša'äha.
'Olaläha hálekhú šebí lif'né çar.

6 Vájjeçé' minní bat Çíjjon kól hadárah;
Kí σaräha kéelím, lo' máç'u mír'ä,
Vájjel'khú beló' khoch líf'ne †ródefámo.

7 Zákherá [4]kol máchmuddäha [2]míme qädem,
Bínefól 'ammáh bejád çar, v'én 'ozér lah.
*Ráu çárim, σáchaqú 'al míšbattäha.

I. 4c2. TM sensum praebet nimis debilem. — 7a1. Recordatio recentis miseriae, semper animo praesentis, non erat populo necessaria, nec per asyndeton cum ea prisci splendoris conjungenda. — 20c5. Cf. Ps. 63, 2. Incongrue gladio mors generatim sumpta opponitur. — 21c. Desiderium vel spem ultionis hic perfecto firmae confidentiae exprimi, universo tenori carminis repugnat et transitum a moestissima querela ad quoddam consolationis initium nimis abruptum et completum reddit.

8 CHéϑ' chaϑ'á J'rušálem, ʿál ken l'nídda háj'ta.
Kól m'khabb'däha hízzilúha, [1]ráu ʿérv'tah;
Gám hi' né'nechá *b'ʿonjáh* vattášob áchor.

9 Θúm'atáh b'šúläha, ló' zakh'rá ach'rítah;
Náfelá vattéred p'láim, én m'nachém lah.
R'é, Jah, ét ʿonjí, ki hígdil *álaj* ójeb!

10 Jádo pára ς çár ʿalé khol máchmaddäha;
Kí ra'tá gojím baú *elé* miqdášah,
'Šér çivvíta, ló' jabóu báqqahál lakh.

11 Kól *b'ne* ʿámmah né'nachím, mebáq'šim lächem;
Nát'nu máchmaddéhem b'ókhel, l'hášib náfeš.
R'é, Jahvä, v'habbíϑa, kí hajít- zoléla!

12 Ló' 'lekhém, kol ʿób're dark, habbíϑu úr'u,
Im ješ mákh'ob k'mákh'obí, ašér ʿolál li;
'Šér hogá Jahvä bejóm charóni áppo?

13 Mímmaróm šalách eš b'ʿáç'motáj v'jardänna;
Pára ς räšet léragláj, h'šibáni áchor;
Nétanáni šómemá, kol hájjom dáva.

14 Níςqad ʿól p'šaʿáj, bejádo jíςtarégu;
†ʿAlejú ʿalé çavvári, híkhšil kóchi.
Nétanáni 'Dónáj bíde, ló' ukhál qum.

15 Sílla kól abbíraj Adonáj beqírbi;
Qára' ʿálaj móʿed léšabbér bachúraj;
Gát darákh Adónaj líb'tulát bat J'húda.

16 ʿAl -llä 'ní bokhíjja*[1], ʿéni jór'da május;
Kí racháq mimménni m'náchem, méšib náfši;
Háju bánaj šómemím, ki gábar ójeb.

17 Pérecá Çijjón b'jadäha, én m'nachém lah;
Çívva Jahvä lé- Jaʿqób sebíbav çárav;
Hájetá Jerúšalém l'niddá benéhem.

18 Çáddiq hú' Jahvä, ki fíhu *'ní* maríti.
Ším'ʿu ná', kol háʿammím, ur'ú makh'óbi!
B'túlotáj ubáchuráj hal'khú baššäbi.

19 Qára't- lámeáhabáj, **ve*-hémma rímmun-;
Kóhanáj uzéqenáj baʿír gaváʿu,
Kí biq'šú okhl lámo véjašíbu -t náfšam.

20 R'é, Jahvä, ki çár li, méʿaj chómarmáru!
Néhpakh líbbi b'qírbi, kí maró maríti;
Míchuç *šíkkeláni chäreb, bábbajt †kámhut.

21 Šámeʿú, ki néʾnachá 'ni, én m'nachém li;
Kól oj'báj šam'ʿú[1], σaσú, ki -ttá ʿaσíta.
†Hábeʾ jóm, qaráʾta, véjihjú khamóni!

22 Tábo' khól raʿ'tám l'fanäkha, v'ʿólel lámo,
Káašér ʿolálta lí ʿal kól pešáʿaj!
Kí rabbót anéchotáj velíbbi dávaj.

II. 12. 12. 12.

1 Ékha jáʿib b'áppo 'Dónaj ét bat Çíjjon;
Híšlikh míššamájim árç tifʾárt Jiσráel,
V'lóʾ zakhár hadóm ragláv bejómi áppo!

2 Bíllaʿ 'Dónaj, lóʾ chamál et kól n'ot Jáʿqob;
Háras béʿebráto míbç're bát Jehúda;
Híggiʿ láarç, chíllel mámlakhá- v'σaräha.

3 Gádaʿ bóchorí af kól qarní Jiσráel,
Héšib áchor jémináhu mípp'ne ójeb,
Vájjibʿár b'- Jaʿqób k'eš lähabá, -kh'la sábib.

4 Dárakh qášto kéojéb, **liqrâʾti* níççab;
J'míno k'çár vajjáhrog kol machmádde ʿájin;
B'óhel bát Çijjón šafákh baéš chamáto.

5 Hája Adonáj k'ojéb, billáʿ Jiσráel;
Bíllaʿ *[1]árm'notäha, šíchet †míbçaräha,
Vájjirb b'bát J'hudá taʾníjja váaníjja.

6 Vájjachmós *kaggäfen σúkko, šíchet móʿ'do;
Šíkkach Jáhvä bé- Çijjón moʿéd vešábbat,
Vájjinʾáç bezáʿam áppo mälekh v'khóhen.

7 Zánach Adonáj mizb'chó, niér miqdášo,
Hísgir b'jád ojéb chomót arménotäha;
Qól nat'nú bebét Jahvä kejómi móʿed.

II. 4a. Genuinitas vocis in TM omissae inde patet, quod verbum niççab nullo modo de manu dici potest. Dextera hostilis repraesentatur ut gladium gerens, de quo solo harag commode intelligitur. — 5b4. Enallage generis hic vix tolerabilis videtur. — 6. Lectionem alexandrinam confirmat frequens comparatio populi israelitici cum vinea vel vite

8 CHášab Jáhvä léhašchít chomát bat Çíjjon!
Ná𝔇a qáv *ve*-ló' hešíb jadó mibbálle',
Vájja'bél chel véchomá, jachdáv umlálu.

9 Θáb''u b'árç š''aräha, -bbád v'šibbár b'richäha;
Málkah véσaräha bággojím, en tóra;
Gám n'biäha ló' maç'ú chazón mij- Jáhvä.

10 Jéš'bu láarç, jíddemú ziq'né bat Çíjjon,
Hé'lu 'áfar 'ál rošámo, chág'ru σáqqim;
Hóredú laárç rošán b'tulót J'rušálem.

11 Kálu bádd'ma'ót 'enáj, chomárm'ru mé'aj;
Níšpakh láarç kébedí 'al šábr bat 'ámmi,
Bé'aϑéf 'olél v'jonéq bir'chóbot qírja.

12 L'ímmotám jom'rú: ajjé dagán vajájin,
Béhit'áϑϑefám kächálal bír'chobót 'ir,
Béhištáppekh náfšam él cheq ímmotámo.

13 Má ''idekh, ma 'dámmä llákh, habbát J'rušálem;
Má ašvä llakh vá'nach'mékh, b'tulát bat Çíjjon?
Kí gadól kajjám šibrékhi, mí jirpá' lakh?

14 Nébiájikh cházejú lakh šáv' vetáfel,
V'ló' gillú 'al 'ávonékh, l'hašíb šebítekh,
Vájjechzú lakh máσeót šav' úmmaddúchim.

15 Sáfequ 'alájk kappájm kol 'ób're därekh[1],
Vájjaní'u rósam 'ál bat Jérusálem:
H'zót ha'ír, š'jom'rú k'lilát j'fi, m'σóσ l'khol háarç?

16 Páçu 'álajk píhem kól oj'bájk, šaráqu,
Vájjachr'qú šen, -m'rú: billá'nu, ákh zä hájjom,
Š'qívvinúhu, *méça'núhu, †réinúhu!

17 'Aσa Jáhvä, 'šér zamám, [harás v'lo' chámal];
Bíçça' émrató, 'šer çívva míme qädem,
Vájj'σammách 'alájk ojéb, herím qarn çárajk.

18 †Çá'aqí †lakh él 'Donáj, †b'tulát bat Çíjjon!
Hóredí khanáchl dim'á jomám valájla;
Al titt'ní fugát lakh, ál tiddóm bat 'énekh!

Domini. — 15a. Additamentum e v. 16 desumptum incongrue jam hic inter gestus manuum et capitis anticipatur. — 15c6. Status constructus ante praepositionem. — 17. Transpositionem leges parallelismi postulant. — 18. Lectioni praesenti obstat, quod sticho contra leges parallelismi et styli significationem exhortativam adimit et pluralem ad solos hostes

19 Qúmi, rónni bállajl léroší ašmúrot;
Šíf'khi kh'májm †leb nókhch p'ne 'Dónaj, σ'i -lav káppajk,
ʿAl nafš ʿól'lajk, [1]ʿ'ϑúfim b'ráʿab b'róš kol chúçot!

20 R'é, Jahvä, vehábbeϑá, l'mi [kó] ʿolálta!
-M tókh'lan nášim p'rí *biϑnán, m'ʿol'lé ϑippúchim;
Im jeháreg b'míqdaš 'Dónaj kóhen v'nábiʾ?

21 Šákhebú laáreç chúçot náʿar v'záqen;
B'túlotáj v'bachúraj náf'lu, b'chárb harágta;
B'jómi áppekhá ϑabáchta, lóʾ chamálta.

22 Tíqraʾ khéjomí moʿéd m'guráj missábib,
V'lóʾ hajá b'jom áf Jahvä palíϑ veσárid;
'Šér ϑippáchti véribbíti, ój'bi khíllam.

III. 12. 12. 12.

1 'Ní haggäber, ráa ʿ'ní bešébϑ ʿebráto;
2 Oti náhag vájjehólakh chóšekh v'lóʾ or;
3 Akh bi jášub *vé*-jahpókh jadó kol hájjom.

4 Bílla b'σári v'ʿóri, šíbbar ʿáçemótaj;
5 Bána ʿálaj vájjaqqáf roš úteláa:
6 Bémachšákkim hóšibáni k'méte ʿólam.

7 Gádar báʿdi v'lóʾ eçéʾ, hikhbíd nechóšti;
8 Gám ki ézʿaq vá'šavvéʿ, σatám t'filláti;
9 Gádar dérakháj b'gazít, n'tibótaj ʿívva.

10 Dób oréb huʾ lí, arjé behámmistárim;
11 D'rákhaj sórer váj'fašš'chén-, σamáni šómem.
12 Dárakh qášto vájjaçç'bén- k'maϑϑára lácheç.

13 Hébiʾ békhil'jótaj *ét* bené ašpáto;
14 Hájit- σ'chóq l'khol †ʿámmim, n'gínatám kol hájjom;
15 Híσbiʿáni bámm'rorím, hirváni láʿna.

16 Vájjagrés b'chaçáç šinnáj, hikhpíšan- b'éfer;
17 Váttiznách miššálom náfš-, našíti ϑóba;
18 Váomár: abád niçchí v'tochált- mij- Jáhvä.

referre potest; accedit, quod cor non clamat et personificatio muri omnem analogiam excedit. — 20b4—5. TM, omissa voce in VA servata, falso distinguit pirjam ʿol'le, suffixum masculinum moleste adhibens.

III. 20, 5. Vocem suppletam exigit pronomen demonstrativum in versu sequente, quod ad eam refertur, et generatim elevatio poetae in spem divinae miserationis, cujus causa in antecedentibus commemorata supponitur, sed absque suppletione illa frustra quaeritur. Displicet etiam distinctio inter animam et personam; cf. ad Ps. 42, 5. Punctatio verbi v'tašiach sensu caret, cum copula non habeat significationem conjunc-

19 *Zókh'ra ʿónji úmerúdi, láʿna várоš!
20 Zákhor tízkor v'táσich ʿ'lé *amítt'kha* náfši;
21 Zót ašíb elé libbí, ʿal kén ahóchil.

22 CHás'de Jáhvä[1] ló' †tammú, [1]lo' khálu ráchmav;
23 CH'dášim lább'qarím, rabbá emúnatäkha.
24 CHélqi Jáhvä, ám'ra náfš-, ʿal kén ochíl lo.

25 Θób Jahvä l'qováv, lenäfeš, tídrešännu;
26 Θób, †jejáchel †dúmam lítešúʿat Jáhvä;
27 Θób laggäber, kí jiσσá' ʿol bíneʿúrav.

28 Ješeb bádad véjiddóm, ki náϑal ʿálav;
29 Jítten [píhu] bäʿafár, uláj ješ tíqva;
30 Jítten lémakkéhu l'chí, jiσbáʿ bechérpa.

31 Kí lo' jíznach léʿolám ʿ*ammó* Adónaj;
32 Kí im hóga vérichám, keróɓ chasádav.
33 Kí lo' ʿínna míllibbó vajjággä b'né iš.

34 L'dákke' táchat ráglav kól asíre áreç,
35 Léhaϑϑót mišpáϑi ğäber nágd p'ne ʿÉljon,
36 Léʿavvét adám b'ribó, 'Donáj lo' ráa?

37 Mí zä ámar váttehí, 'Donáj lo' çívva?
38 Míppi ʿÉljon ló' teçé' haráʿot v'háϑϑob?
39 Má jjit'ónen ádam ch※áj, gabr ʿál chaϑáav?

40 Náchpeσá d'rakhénu [1]vénašúba ʿád Jah;
41 Níssa' lébabénu -l káppajm -l Él baššámajm!
42 Náchnu †b'fašʿ [1]marínu, átta ló' saláchta.

43 Sákkotá baáf[1], harágta, ló' chamálta;
44 Sákkotá bäʿánan l'khá, meʿ'bór tefílla;
45 S'chí umáos téσiméni b'qárb haʿámmim.

46 †Páçejú ʿalénu píhem kól oj'bénu;
47 Páchd vafáchat hája lánu, háššeʾt v'háššabr;
48 Pál'ge májm terád ʿení ʿal šábr bat ʿámmi.

49 ʿÉni nígg'ra v'ló' tidmä meén hafúgot,
50 ʿAd jašqíf vejére' Jáhvä míššamájim;
51 ʿÉni ʿólelá l'nafší mikkól †b'khot ʿíri.

tionis: quod. Verte stichum: Anima mea memor est fidelitatis tuae et meditatur de ea. — 22. Duplex additio particulae ki et substitutio formae impossibilis tamnu pro tammu effecit, ut periodus solo subjecto constet. Ceterum hic nondum locum habet aptum gratiarum actio, sed tantum timidus quidam recursus animae prope desperabundae ad gratiam Dei adhuc praesentem et efficacem. — 40. Additamentum mera est tautologia.

52 Çód çadúni káççippór *kol ój'baj chínnam;
53 Çámetú babbór chajjáj vajjáddu ábn bi;
54 Çáfu májim ʿál roší, amárt-: nigzárti.

55 Qára't- šímekhá, Jahvä, mibbór tachtíjjot.
56 Qól- šamáʿta: -l táʿlem ózn'kha l'ráv'chat-, l'šávʿat-!
57 Qárabtá b'jom éqraäkka, -márta: -l tíra'!

58 Rábta, 'Dónaj, ríbe náfš-, gaálta chájjaj.
59 Ráitá, Jah, ʿávvatát-, šof'ϑá mišpáϑi!
60 Ráitá kol níq'matám, kol máchš'botám li.

61 Šámaʿtá cherpátam, Jáh, kol máchš'botám ʿ'laj,
62 Σíf'te qámaj v'hég'jonám ʿaláj kol hájjom.
63 Síbtam v'qímatám habb'ϑá, 'ni mánginátam!

64 Tášib láhem g'múl, Jahvä, k'maʿσé jedéhem;
65 Títten láhem m'gínnat léb, ta'lát'kha láhem;
66 Tírdof b'áf vetášmidém mittácht š'me Jáhvä!

IV. 12. 12 | 12. 12.

1 Ékha júʿam záhab, jíšnä hákkatm háϑϑob;
Tíštappékhna áb'ne qódeš b'róš kol chúçot!
2 B'né Çijjón haj'qárim, hám'sulláim báppaz,
Ékha néchš'bu l'níble chárσ, maʿσé j'de jóçer!

3 Gám tannín chal'çú šad, hénequ guréhen;
Bát ʿammí leákhzar káj'ʿením bammídbar.
4 Dábaq l'šón jonéq elé chikkó baççáma';
ʿOlalím ša'lú lachm, *ú*-foréσ en láhem.

5 Háokh'lím lemáʿdanním nașámmu b'chúçot;
Há'muním ʿalé toláʿ chibb'qú ašpáttot.
6 Vájjigdál ʿavón bat ʿámmi méchaϑϑát S'dom,
Háh'fukhá kh'mo rägaʿ v'ló' chalú bah jádajm.

7 Zákku néziräha míššalg, çáchu m'chálab;
Ad'mu ʿäçem mípp'niním, sappír gizrátam.
8 CHášakh míšš'chor tó'ram, ló' nikk'rú bachúçot;
Çáfad ʿóram ʿál ʿaçmám, jabéš, hajá kh'ʿeç.

9 Θóbim háju chál'le chárb mechál'le ráʿab,
Š'hém jazúbu m'dúqqarím mitt'núbot σádaj.
10 J'dé naším rachmánijjót bišš'lú jal'déhen;
Háju l'bárot lámo b'šäber bítti ʿámmo.

IV. 13a. Supple mentaliter: Accidit tamen. — 15b. Particula ki in textu praesenti addita logicae adversatur. — 17a1. Lectio textus tam

11 Kílla Jáhvä ét ch'mató, šafákh ch'ron áppo,
V'jáççet éš b'- Çijjón vattókhal j'sódotäha.
12 Lóʾ heʾmínu málʾkhe árç v'khol jóš'be tébel,
Kí jabóʾ çar v'ójeb b'šáʿare J'rušálem.

13 Méchaϑϑót n'biäha, ʿʾvónot kóhanäha,
Háššof'khím beqírbah *ét* demí çaddíqim.
14 Náʿu ʿívv'rim báchuçót, negó'lu báddam,
B'lóʾ jukh'lú jehággeʿú bilébušéhem.

15 Súru, ϑámeʾ, qár'u lám, surú[1], -l tiggáʿu!
[1]Náçu, gám naʿú, -m'ru b'gójim: lóʾ jos'fú l'gur.
16 P'né Jahvä chill'qám, loʾ jósif léhabbíϑam;
P'né khoh'ním loʾ náσ'u, z'qénim lóʾ chanánu.

17 †ʿOd tikhläna [hábl] ʿenénu -l ʿézraténu,
Béçippíjjaténu [1]él goj, lóʾ jehóšiʿ.
18 Çádu çéʿadénu m'lákht bir'chóboténu;
Qárab †qéç, mal'ú jaménu, [1]báʾ qiççénu.

19 Qállim háju ródefénu m'níš're šámajm;
ʿAl [1]harím d'laqúnu, b'mídbar ár'bu lánu.
20 Rúch appénu, m'ších Jah, nílkad bíš'chitótam,
'Sér amárnu: béçilló nichjä baggójim.

21 Σíσi v'σím'chi, bát Edóm, josäbet b'árç ʿUç!
Gám ʿalájikh táʿbor kós, tišk'rí v'titʿári.
22 Tám ʿʾvonékh, bat Çíjjon, lóʾ josíf l'haglótekh;
Páqad ʿʾvónekh, bát 'Dom, gílla ʿál chaϑϑótajk.

V. 7. 7 | 7. 7.

1 Z'khor, Jáh, mä hája lánu;
Habbíϑ -r'é -t chérpaténu!
2 Nachl'ténu néhp'kha l'zá-
rim,
Baténu lénokhríjjim.

3 J'tomím hajínu, én ab;
-Mmoténu kéalmánot.
4 Meménu b'khásp šatínu,
ʿEçénu bím'chir j'bóu.

5 ʿAl çávvarénu †rád'fu;
Jagáʿnu, lóʾ †nach lánu.

morphologice quam syntactice impossibilis, cui lectio marginalis aeque impossibilem substituit, ex erronea additione terminationis verbi sequentis ad particulam orta est. — 17b. Verbum additum non solum superfluum est, sed etiam sensum perturbat, cum de tempore praesenti, non praeterito agatur, et praepositio b' hic evidenter sententiam subordinatam, quae stichum praecedentem explicet vel determinet, introducat; cf. Thr. 1. 7; 2, 11. 12; 4, 14. Verte igitur versum: Adhuc contabescunt frustra oculi nostri ad auxilium nostrum, dum exspectamus populum, qui non salvabit.

V. Hoc carmen, 22 distichis constans, ad certissima exempla alpha-

6 *L'*- Miçrájim [jád] natánnu;
Le- Aššur, liσboʿ láchem.

7 'Boténu cháϑ'u, énam;
†'Nu ʿ'vónotám sabálnu.
8 ʿAbádim máš'lu bánu;
Poréq en míjjadámo.

9 B'nafšénu nábi' †láchem
Mipp'né charbí hammídbar.
10 ʿOrénu k'tánnur *níkhmar
Mipp'né zalʿ'fóte ráʿab.

11 Naším be- Çijjon ʿinnu,
B'tulót b'ʿaré Jehúda.
12 Σarím bejádam nítlu;
P'ne z'qénim ló' nehdáru.

13 Bachúrim ϑ'chón naσáu,
-N'ʿarím baʿéç kašálu.

14 Z'qením miššáʿr šabátu,
Bachúrim minn'ginátam.

15 Šabát meσóσ libbénu,
Nehpákh leébl m'cholénu.
16 Naf'lá ʿaϑárt rošénu;
Oj[1] lánu, kí chaϑá'nu!

17 ʿAl zä [1]davä libbénu,
ʿAl -llä chaš'khú ʿenénu;
18 ʿAl hár Çijjón, šeššámem,
Šuʿálim híllekhú bo.

19 Attá, Jahvä, leʿólam;
Tešéb kis''khá l'dor vádor.
20 Lamá l'naçch tíškachénu,
Taʿz'bénu l'órekh jámim?

21 H'šibénu[1] -läkha, v'nášub;
Chaddéš jaménu k'qädem!
22 Ki ím maós m'astánu,
Qaçáfta ʿ'lénu ʿád m'od?

betizantium pertinet. — 6. Praepositio l' desiderari nequit, cum usus phraseos prohibeat, quominus Aegyptus et Assyria pro accusativis directionis habeantur. — 7. Cf. Jer. 42, 6. — 10. Hebraei, aeque ac Germani, de cute hominum in plurali loqui non solent. — 16. Additamentum na' vim exclamationis nimis frangit. — 19b 1—2. Verte: Sedes super thronum tuum. — 21a3. Lectio marginalis v'našuba non solum metro, sed etiam sensui repugnat, cum verbum non contineat exhortationem, qua populus loquens se ipsum admonet, sed effectum actionis praecedentis, quam Deum rogat.

Supplementum

ad Carmina Veteris Testamenti metrice.

Scripsit Gustavus Bickell.

Ut in novalibus exarandis fieri solet, etiam post Corrigenda, in fine libri collocata, et Emendanda, in folio separato eidem addita, nonnulla mutanda visa sunt, quae hic breviter annotabuntur.

Ps. 1, 4b: Kí kh'moç, 'šér tidd'fännu rúch ʿal *p'né *haáreç. — 5, 7a praemitte sticho 6b: T'äbbed dób're kházab; *Jah, ɑané'ta kól po'ʿlé avn. — 5, 12a—b: V'jíɑm'chu kól chosé b'khá l'ʿólam, Jérannénu. — 6, 11a: J'bóšu v'jíbbah'lú *[1] kol ój'baj (e recensione Lucianea VA). — 7, 6 secundum locum Ps. 143, 3 hinc interpolatum ita restitue: Jirdóf ojéb nafš- v'jírmos L'arç chájjaj, úkh'bod- l'ʿáfar. — 9, 8: Hémma áb'du v'- Jáhvä l'ʿólam; Jášab, kónen l'míšpaϑ kís'o. — 11, 7c: Lectionem j'šarim testatur recensio Lucianea VA. — 12, 6c: Vox ʿatta e loco Isaiae 33, 10 irrepsisse videtur. — 13, 3d: Additamentum valajla confirmat recensio Lucianea VA. — 14, 4c—5a: Akh'lú lachm *äreç* Jáhvä, Lo' qár'u š'mó. Pach'dú fachd, kí Elóhim. — 17, 13—14a: Qumá, qadd'méhu*[1], *Ve-hákhriʿéhu, *U*-fáll'ϑa náfši Merášaʿ, Jáhvä; Mim'tím mecháled. Cf. Iob 15, 22 secundum textum VA. Ex hoc enim versu gladium et manum Dei desumpsisse videtur interpolator, qui vocem ç'fúnäkha (Ps. 17, 14) idem significare putavit ac vocem çafu (Iob 15, 22). — 18, 30a: Emendationem gader confirmat textus primitivus VA in libris Regnorum. — 19, 6a: mechúpp'to. — 19, 8d: Machk'ɪnát *p'tajím. — 19, 13: Š'giót mi jábin m'sútt'rot? Naqqéni, *Jah!* — 21, 6a: Gódl k'bodó bišúʿatäkha. — 22, 2a: Zä dóri *dór'še **Jáhvä* (e recensione Lucianea VA). — 25, 7—8a: Chaϑϑót n'ʿuráj al tízkor; K'chasd'khá zekhór li átta! Θob Jáhvä, ϑób vejášar. — 26, 11b: Pedéni, **Jah*, v'chonnéni (e recensione Lucianea VA, ut etiam tres emendationes sequentes). — 27, 14a: Ch'zaq *vé'maç, *líbbi. — 28, 2a: Š'maʿ, **Jáhvä*, qól tachnúnaj. — 28, 4a: Ten láhem, **Jáhvä*, k'fóʿlam. — 30, 6c—7b: B'ʿarb jálin bäkhi, Ul'bóqer rínna; Va'ní *baϑáchti*, Amárti b'šálvat-. — 34, 6: Habbíϑu -láv un'háru, *Uf'nékhem ál jechpáru. — 34, 21a: Šomér kol ʿáç'motáv **Jah* (e recensione Lucianea VA). — 35, 7—8: Ki ϑámenú li ríštam, Šacht cháf'ru l'náfši. Rištó, 'šer ϑáman, tílk'do; Baššácht, jippól bah! — Ultima stropha Ps. 38 hoc modo ex interpretatione memphitica VA restituenda est: **Hîšlíkhún- jachíd k'fagr nítʿab*, **Vájechólélú et b'ɑári.* -L táʿz'ben-, Jáh, al tírchaq m'ménni! Chúša l'ʿézrat-, 'Dónaj, t'šúʿat-! Cf. notam meam ad Ps. 3, 8. — Ps. 44 strophas habet tetrastichas. Initium ita restitue: Jáh, šamáʿnu béoznénu, Aboténu sípp'ru lánu, Póʿl, paʿálta bíjeméhem,

Nifl'otäkha bíme qädem. — -Ttá, jad'khá, gojím horášta *Abotênu* váttiϑϑáʿem; *J'ménekhá* taráʿ leúmmim, *Téϑib lʿámmekhá* vatt'šáll'chem. Deinde formantur strophae versibus 4, 5—6, 7—8, 9 (hoc modo: B- Élohím hillálnu *támid*, Kól hajjóm *big'búrot z'róʿo; Váomár: b'khol dór tiçç'rénu*, V'šímekhá leʿólam nódä), 10—11, 12—13, 14—15, 16—17, 18—19, 21—22, 23 et 20, 24—25, 26—27. — 45, 7a: n'khoná. — 45, 17—18: Tácht 'botájk jihjú banájikh; T'šítim l'σárim b'khól haáreç. *Jízkerú š'mekh b'khól dor vádor; ʿAmmim jódukh lʿʿólam váʿäd. — 52, 6: -Hábta khól dib'ré balʿ, *rášaʿ*, Ul'šon'khá l'šon mírma. — 55, 8—9a: Hinné ahárchiq nóded, Alín bammídbar, -chíša, **Elé 'Lohím*, m'falléϑ li (e recensione Lucianea VA). — 56, 9: S'fúrat, σíma dímʿatí b'nodäkha. Nam fuga seu evagatio numerari nequit, sed lacrimae. — 59, 17b: V'-ránnen l'bóqr chasdäkha. — 62, 4: ʿAd na' t'hót'tu ʿál iš kúll'khem, T'ráççechú k'qir náϑuj? — Ps. 66, v. 13—20, hoc modo secundum schema 7. 5 | 7. 5 restituendus est: Abó' bet'khá beʿólot, 'Šallém l'kha n'dáraj; Ašér paçú σefátaj, V'dibbär pi b'çár li. — ʿOlót mechím aʿlä llakh, ʿIm q'ϑóret élim; -ʿΣä báqar ʿím ʿattúdim! ..... — L'khu, ším'ʿu vá'sappéra, Kol jír'e 'Lóhim, Ašér ʿaσá lenáfši! ..... — *Ki hítchannén* eláv pi, Qará'ti *b'jóm ed-; Vajjítten gíl bil'bábi*, V'romám tacht l'šóni. — Avn ím raíti b'líbbi, Lo' jíšmaʿ 'Dónaj. Akhén šamáʿ Elóhim, Hiqšíb b'qol t'fíllat-. — Barúkh Jah, 'šér lo' hésir T'fillát- *meítto*, *Veló' chaσákh 'munáto* V'chasdó meítti! — 69, 5a—b: Rábbu míσσaʿ'rót roš- σón'aj, ʿAçemú maçmítaj šáqer. — 71, 6c post v. 7 collocandum videtur. — 73, 13b: Vaérchaç b'níqq'jon káppaj. — 75, 2a: Hódinúkha, Jáh, hodínu. — 77, 9b: Gamár 'mittó l'dor vádor? — 77, 10b: Im qáfaç báaf ráchmav? — V. 16 et 21 Ps. 77 lectiones variantes ejusdem distichi continent, hoc modo restituendi: Nachíta kh'çón ʿammäkha, Bené Jaʿqób ve- Jósef. — 78, 46a: Vajjítten l'chásil j'búlam. — 78, 48a: Vajjásger láddabr b'ʿíram. — 79, 13b: Nódä l'khá, **'Lohím*, leʿólam (secundum recensionem Lucianeam VA). — 88, 12a: Haj'súppar b'qábr chasdäkha. — 88, 13a: H'jivvádaʿ b'chóšk pil'äkha. — 92, 14b—15a: Becháçerót 'Lohénu; Jafr'chú, ʿod j'núbun b'σéba. — 98, 8: N'harót jimch'ú khaf jáchad, Harím j'rannénu. — In Ps. 104 nulla transpositio versuum instituenda est, praeterquam quod v. 16—17 post v. 11 collocentur. Ergo ad stropham tertiam pertinent v. 10—11, 16—17, 12, ad quartam 13—15 et 18. — 106, 5c: Lehíthallél *b'chasdäkha Lʿolám* ʿim náchlatäkha. — 107, 24b: Venífl'otáv bim'çúla. — 109, 10a: Venóʿ janúʿu bánav. Vox v'šielu post corruptionem sequentis intrusa est. — 110, 3a: ʿAmm'khá n'dabt b'jóm cheläkha. — 113, 6b transpone post stichum 5a. — 114, 2a: Haj'tá J'hudá leqódšo. — 116, 16a: -Nná, Jah, *[1] 'ní ʿabdäkha. — 118, 26b—27a: Bérakhnúkhem *kúll'khem. Zárach* míbbet Jáh El; Jáh, vajjáer lánu. —119, 21: Gáʿart- zédim, háššogím mimmíçvotäkha. — 119, 39:

Há'ber chérpat-, jágort-, *[1]míšpaϑäkha ϑóbim (e recensione Lucianea VA). — 119, 118: Sálit- šógim méchuqqäkha, šáqr tarmítam. — 119, 152: Qádm jadá'ti 'édotäkha, l''ólam j'sádtam. — 121, 6a: Jomám šamš ló' jakkäkha. — In v. 6 Ps. 135 interpolator etiam vocem ubaareç e v. 3 Ps. 115 desumpsit, quo illam jam antiquitus irrepsisse VA testatur. — 136, 26 stichum intercalarem sive responsorium fuisse, innuere videtur locus I Machab. 4, 24. — In v. 12 Ps. 140 vox l'madchefot est glossa recte explicans vocem b'mahamorot in v. 11; ergo ignis coelestis sola causa mortis commemoratur. — 141, 6c: Kí na''mú *l'- Jahvä tachnúnaj.* Vox amaraj designat cantica laudis et gratiarum actionis. — In Ps. 143 restitue prius distichon ultimae strophae hoc modo: Toçí' miççára náfši, Vetáçmit ój'baj. Annihilatio non est effectus misericordiae. — 145, 13d: ma'lálav. — 146, 4b: Ab'dú **kol* éštonótav.

Prov. 16, 17b: Šomér nafšó noçér *piv. Revisor in VA praemisit aliam versionem, TM conformem, cui exinde scriba, parallelismum resarturus, tres stichos de novo praeposuit. — 20, 19b: -L'fotä σ'fatáv -l tit'árab. — 25, 17a: Hoqár ragl'khá me- *[1]ré''-kha. — Iob 3, 10b: Vajjáster 'ámal mé'en-. — 3, 25: vajjé'ten-. — 4, 6a: Haló' jir'át'kha *kíslat. — 4, 6b: Transpositionem copulae VA testatur. — 4, 13a: *v'-chéz'jonót. — 4, 20b: Mibb'lí σim l'náççh jobédu. — 6, 27b: Vetíkkerú 'al ré''khem. — 15, 11a: Ham''áϑ l'kha tánchumót El. — V. 31 cap. 21 post v. 22 transponendus est. — 24, 9: Jigz'lú minní σedé tam, Ve'ál 'aní jachbólu. — 35, 15b: Lectionem bappáš' tuetur VA. — 36, 2b: Ki 'ód **bi* lé- 'Loh míllim. — Num. 21, 28b: míqqart. — Deut. 32, 41a: Im ló' šannót- b'raq chárbi! — Jos. 10, 13—14 orationem tantum solutam continent. — Judic. 5, 4c: -f šamájm naϑáfu (cf. Ps. 68, 9). — 5, 5b: Míppené Jahvä, 'Lohé Jiσráel. — 5, 7: Chádelú f'razón b'- Jiσráel, 'Ad šeqqámat D'bóra, ém b'-Jiσráel. Pleraeque repetitiones in carmine Debborae non ad metrum, sed ad solum cantum et exhibitionem musicalem pertinent. — 5, 8d: Béarbá'im álef. — 5, 11c: Çíd'qot Jáhvä, pír'zonó b'- Jiσráel. — 5, 12b—c: 'Uri, dább'ri šír: qum, Báraq, -Š'bé šebj'khá, ben 'Bíno'm! — 5, 30c: Š'lál ç'ba'ím, çab' ríqmatájim. — 16, 24 praebet exemplum carminis, in quo omnes versus eodem modo clauduntur. Schema est 6. 4. 4 | 6. 10, ergo: Nátan Elohénu Béjadénu Et oj'bénu, V'ét machríb arçénu, Váašér hirbá et chálalénu. — II Sam. 1, 21b: Šám nig'ál magén gibbórim. — 3, 33—34 est stropha sequens schema 7. 7. 7 | 7. 7, ergo: Hakk'mót nabál jamút -Bner? Jadäkha ló' asúrot, V'ragläkha ló' lin'chúštajm. Higgíšu **lo* *khenábal; Lif'né b'ne 'ávl nafálta. — 23, 1d: V'na'ím leçúr Jiσráel. — Is. 9, 8c—d: ***Hámmaqším*** ***'orpám*** begá'va Ubegódel lébab. — Jer. 12, 9a non est interrogatio, ergo emenda primam vocem in 'Ajϑ. — Mich. 6, 2—5 cum v. 6—8 carmen efficiunt. Itaque duae hae strophae praeponendae sunt: Šim''ú,

harím, et rib Jah, V'haétanim, mos'dé arç! Ki rib l'- Jahvä ʿim ʿámmo, V'ʿim Jíσraél jitvákkach. — ʿAmmí, mä ʿáσití lakh, V'ma hél'etíkha, ʿ'né bi! Ki mím- Miçrájm p'ditíkha, L'maʿn dáʿat çíd'qot Jáhvä.

Ceterum multa adhuc remanent carmina prophetica, e quibus nonnulla secundum metrum originarium (quod, nisi aliter indicatur, semper sequitur schema consuetum 7. 7) in libro Dichtungen der Hebraeer germanice versa exhibui, nempe: Is. 10, 5—19; 49, 1—13; 52, 7—10 (schema: 7. 5 | 7. 5); 60, 1—11 (schema: 7. 7 | 7. 7 ‖ 7. 7 | 7. 7); 61, 1—11; Jer. 17, 5—11 (schema: 7. 7 | 7. 7); Os. 14, 2—9 (schema: 7. 5 | 7. 5); Am. 1—2; 6, 1—7 (v. 2 pro glossa seriori habendus est); 8, 4—10. Ibidem invenitur versio germanica carminis Judithae, critice restituti (schema 7. 7 | 7. 7). In cap. 20 Jeremiae v. 7—13 habent schema 12. 12 | 12. 12, v. 14—18 autem 7. 7. 4. In libro Ecclesiastae haec inserta sunt metrica (fere omnia secundum schema 7. 7): 1, 8. 18; 2, 2. 14a; 4, 5; 5, 2. 9a; 6, 7; 7, 1—9 (schema: 7. 7 | 7. 7). 11; 8, 1b—4; 10, 1a. 2. 11—13. 15—17; 11, 4. 6a; 11, 9—12, 1a (duo ultima versus eodem modo desinentes habent). Jesus Siracides omnia secundum schema 7. 7 conscripsit, excepto hymno finali alphabetico, cui schema est 7. 7 | 7. 7.

P. 165, l. 6 ab infra lege: inscrutabili (pro: investigabili). — P. 220 ita restitue v. 106—107 carminis Nisibeni 69: Távditó denásseq, ʿAmm'khun nášven Móran!

Ad paginam complendam addo, Jacobum Ecker Monasteriensem, qui in annalibus Literarischer Handweiser (a. 1882, n. 320; refutationem meam vide in ann. Ztschr. für kath. Theologie, a. 1882, n. 4) systema meum metricum acerbissime aggressus est, immerito solis annalibus praestantissimis Stimmen aus Maria-Laach (a. 1879, n. 5; a. 1882, n. 5) *commiserationem* suam obtulisse, eo quod systema illud approbaverint. Eandem enim commiserationem meruerunt etiam alii multi critici optimae notae, e quibus hic nomino: in Austria P. Joannem Heller et P. Matthiam Flunk, S. J. (Ztschr. für kath. Theologie, a. 1879, n. 1; a. 1882, n. 2), P. Placidum Steininger, O. S. B. (Theologisch-praktische Quartalschrift, a. 1882, n. 4); in Germania Augustum Rohling et Constantinum Gutberlet (Lit. Rundschau, a. 1879, n. 2; a. 1882, n. 15), Ludovicum de Hoermann (Magazin für die Literatur des In- und Auslandes, a. 1882, n. 46), censores anonymos in ann. Theologisches Literaturblatt (a. 1882, n. 36) et Beweis des Glaubens (a. 1882, n. 8); in Anglia censorem item anonymum in Athenaeo (a. 1879, n. 2678); in Belgio Thomam Lamy (Revue catholique, a. 1879, n. 1); in Gallia P. Edmundum Bouvy, O. S. Aug. (Lettres chrétiennes, a. 1880, n. 3. 4; a. 1881, n. 5. 9) et Franciscum Vigouroux (Monde, a. 1882, n. 257).

---

18 Avn ím raíti b'líbbi,
Lo' †jíšma'éni 'Dónaj.
19 Akhén šamá' Elóhim,
Hiqšíb beqól t'filláti.
20 Barúkh Jah, 'šér lo' hésir
T'fillát- v'chasdó meítti!

Psalmus CXLIII. 7. 5 | 7. 5.

1 Jahvä, šemá' t'filláti,
Ha'z'ná -l tachnúnaj!
Be'múnat'khá 'anéni,
Beçíd'qatäkha!

2 Veál tabó' bemíšpaϑ
†Ittí 'abdäkha!
Ki ló' jiçdáq l'fanäkha,
Elóhim, kól chaj.

3 4 Ki | tít'aϑϑéf 'aláj ruch-,
B'tokh- jíštomém libb-,
6 Peráσt- jadáj elākha:[4]
7 Mahér ''nen-, Jáhvä!
Kal'tá ruchí, al táster
Panäkha m'ménni![4]
8 Hašm''én- babbóqr chasdäkha!
Ki b'khá baϑáchti.

Hodí'en dárk, zu élekh!
9 Ki | -läkha *chásit-.
10 Lamm'dén-, la'σót r'çonäkha!
Ki átta 'Lóhaj.

Ruch'khá ϑobá tanchéni
†Beórach míšor!
11a L'ma'n ším'kha, Jah, t'chajjéni,
b Beçíd'qatäkha!

12a Ub'chásd'kha táçmit ój'baj,
11c Toçí' †miççár nafš-;
12b V'ha'bádta kól çor'ré nafš-;
c Ki 'ní 'abdäkha!

cum psalmo praecedente communia habet, retinenda et ex identitate poetae, temporis, situationis explicanda sunt. — 3. Verte: quando. Apodosis in v. 6 sequitur. Interpolationes inter hanc vocem et sequentem interjectae particulae ki significationem causalem, logicae contrariam, obtruderunt. — 7. Interpolatio constructioni adaptari nequit. — 8. Duo stichi inter hunc et sequentem versum interpositi duplicem parallelismum strophae destruunt. — 11c. Transpositio stichi parallelismo postulatur.

In ceteris carminibus addantur hae emendationes: Ps. XVIII 2, 1: †'Romím'kha. XXIV 2b: Ve'ál n'harót j'khon'näha; 8a: Mi zä malkí hakkábod? XXXV 16a: B'chonp ló'agáj charáqu. LXVII 2b1: Servavit hoc verbum textus primitivus VA, sed in fine versus collocatum. XCII 11b: B'lotí bešämen rá'nan. CVI 4a: Zokh'rén-, Jah, 'r'çón 'ammäkha. CXL 8: Jáhvä 'Dónaj, 'óz j'šu'áti, Sákkotá l'roší b'jom nášeq. CXLIV 13c2: méulláfot. CXLV 1a1: 'Romím'kha. Thr. III 63, 3—5: habbíϑa, 'ní †n'ginátam. Prov. VI 24a3: re'. Is. XII 2: Kí 'ozzí v'zimráti *'Jáhvä, Váj'hi lí lišú'a. Hén El j'šú'at-, ébϑach v'ló' -fchad. Jer. XVIII 14a3: Šáddaj. In Corrigendis substitue IV 9d pro III 9d, et L 7 pro XLIX 7.

Dissertationi adde, etiam apud Syros omnia carmina strophica esse. Nam carmen 56 S. Ephraemi adversus haereses, quod Augustus Hahn objicit, strophas habet undenorum stichorum. Parallelismus adhuc apud Cyrillonam strictissime observatur, immo in opere metrico Stephani Aldoensis agnoscitur. Ad carmina Veteris Testamenti alphabetizantia pertinet etiam tertium oraculum Balaami (Num. 24, 3—9); nam eliminandus est primus stichus v. 4 cum textu samaritano, nec non verba v'chiççav jimchaç in v. 8, quae in omni explicatione sensu carent, cum nec sagittae confringi soleant, nec oryx vel leo sagittis utantur. Carminibus alphabeticis adnumeretur ultimus hymnus Siracidae (51, 13—30), omnino artificium Psalmorum 25 et 34 sequens, quem in annalibus Zeitschrift für katholische Theologie 1882, II, e versionibus graeca et syriaca restitui. Orationem autem praecedentem (Sir. 51, 1—12) 22 distichis constare, ibidem demonstravi.

Emendanda

ad Carmina Veteris Testamenti metrice.

Scripsit Gustavus Bickell.

Psalmus LXVI[1]. 8. 8. 8.

1 [Kól haárç,] harí'u l'- Jáhvä;
2 Zámmerú *na' khébodí š'mo;
Σímu khábod téhilláto!

3 Im'ru l- Élohim: ma nnóra'
Má'σekhá berób 'uzzäkha!
J'kháchešú l'kha ójebäkha.

4 Kól haáreç jístachvú lakh,
Vízamm'rú l'kha, j'zámm'ru š'mäkha:
5 L'khú ur'ú mif''lót Elóhim!

Nóra' ''líla 'ál b'ne ádam
6 Hófekhí jam léjabbáša;
Bánnahár ja'b'rú berágel.[3]

7 Móšel bíg'buráto 'ólam,
'Énav bággojím tiçpäna,
Hássor'rím al j'rímu lámo.

8 Bárekhú, 'ammím, 'Lohénu,
Véhašmí'u qól t'hilláto,
9 Háσσam néfašénu b'chájjim![4]

10 Kí b'chantánu, Jáh, ç'raftánu[2];
11 Hábe'tánu bámmeçúda,
Σámta mú'aqá b'motnénu.

12 Hírkabtá enóš l'rošénu,
Bá'nu báeš úbammájim;
Váttoç'énu *lárevácha.

Psalmus LXVI[2]. 7. 7.

13 Abó' bet'khá be'ólot,
'Sallém lekhá nedáraj;
14 Ašér paçú σefátaj,
Vedíbbär pí baççár li.
15 'Olót mechím a'lä llakh
'Im q'ϑóret élim *v'khárim*.
. . . .
-'Σä báqar 'ím 'attúdim;
16 L'khu, ším''u vá'sappéra,
Kol jíreé Elóhim,
Ašér 'aσá lenáfši!
. . . .
17 *Ki hítchannén* eláv pi,
Qará'ti *ló b'çaráti;*
. . . .
Verómam táchat l'šóni.

LXVI[1]. 5b—6a. Verte: Terribilis in magnalibus suis super filiis hominum est ille, qui (quondam) convertit mare in aridam. — 6b. Additamentum invitat ad exultationem in occasione (non in recordatione ejus) ante multa saecula jam elapsa. — 9. Stichus e Ps. 121, 3 petitus negaret oppressionem praeteritam, pro cujus fine populus gratias agit. — 10. Explicatio antipoetica ne sensui quidem convenit, cum hic non tam de purificatione, quam de simplici tribulatione sermo sit.

LXVI[2]. Hunc psalmum alphabetizantem, utpote 22 distichis constantem, separandum esse patet, cum in eo non jam populus, sed unicus salvatus gratias agat. — 13a. Qui nominationem Dei hic necessariam habet, legat: Abó' bet'khá, Jah, b''ólot. — 17a—b. Moleste vox pi fit subjectum verbi in prima persona positi. Praeterea textus praesens transitum ab annuntiatione ad narrationem nimis abruptum reddit. — 17c. Stichus suppleri potest: Vajjítten gíl belíbbi. Certe tale quid poscit tam parallelismus quam sensus, qui mutationem tribulationis in salvationem sola copula exprimi non permittit.

CXLIII. Hunc psalmum interpolationibus aliunde desumptis scatere, indicavit mihi Clemens Koennecke, cui etiam transpositionem in Ps. 72 propositam debeo. Additamenta Psalmi 143 ortum habent e locis Ps. 7, 6; Thr. 3, 6; Ps. 77, 6. 13; 63, 2; 28, 1; 25, 1; 59, 2; quae vero

IV. Proverbia.

7. 7.

Prologus: I 2 Ladá‘t chokhmá umúsar,
Lehábin ím're bína;
3 Laqáchat músar háσkel,
Çadq v'míšpaϑ úmešárim;
4 Latét lif'táim ‘órma,
Lená‘ar dá‘t um'zímma;
5 Jišmá‘ chakhám v'joséf laqch,
V'nabón tachbúlot jíqnä;
6 L'habín mašál um'líça,
Dib'ré ch'khamím v'chidótam.
Commendatio sapientiae: 7 Jir'át Jahvä rešít da‘t,
[1]Umúsar 'vílim bázu.
8 Š'ma‘, b'ní, musár abíkha,
V'al tíϑϑoš tórat -mmäkha!
9 Ki lívjat chén hem l'róš'kha,
Va‘'náqim l'gárg'rotäkha.
10 Bení, im jéfattúkha,
Ba-cháϑϑaím al tábo'!
11 Im jóm'ru: l'khá ittánu,
Ne'r'bá l'dam, níçp'na l'náqi[1];
12 Niblá‘em kíš'ol chájjim,
Ut'mímim k'jóredé bor;
13 Kol hóni jáqar nímça',
N'mallé' baténu šálal;
14 Gorálekhá[1] b'tokhénu,
Kis -chád jihjä l'khullánu;
15 B'ni, ál telékh b'dark íttam,
M'na‘ rágl'kha mínn'tibátam!
17 Ki chínnam m'zóra hárašt
B'‘ené kol bá‘al kánaf;
18 Vehém l'damám je'róbu,
Jiçp'nú lenáfšotámo.
19 Ken ór'chot kól boçé‘ baç‘;
Et näfeš b'‘álav jíqqach.
20 Ch'khamót bachúç tarónna,
Bar'chóbot títten qólah.
21 Beróš homíjjot tíqra',
B'fit'ché š'‘arím[1] 'maräha[1]:
22 ‘Ad mátaj [1]t'éh'bu fäti,
V'leçím laçón cham'dú lam;
Ukh'sílim jíσn'u dá‘at,
23 *V'jachúbu létokháchti?
Hen -bbí‘a lákhem rúchi,
Odí‘a d'báraj ét'khem.

I. 2. Supple mentaliter: haec destinata sunt. — 10b3. Punctatio consonantibus refellitur. Cf. Pr. 4, 14. — 11. Vox chinnam supponeret, scelestos facinora sua ipsos condemnasse. — 14a. Vox addita contradictionem hujus stichi cum sequenti efficit. — 15. Versus sequens, e loco Isaiae 59, 7 desumptus et in VA nondum expressus, eliminandus videtur, quia verum argumentum, ab exitu latrocinii ipsis peccatoribus funesto depromptum, a dehortatione separat, aliud prorsus superfluum interponens. Nam latrones et occisores latrocinia caedesque exercere, per se patet. — 20a1. Cf. ad Ps. 49, 4. — 21b3. Sine causa adhuc nominatur urbs, jam commemoratis plateis, compitis, portis. — 23a. Verte: et usquequoque reos se constituent spretae admonitionis meae? Lectionem a VA servatam postulat tam parallelismus, secundum quem interrogatio stultorum

24 Jaᶜn qára’t- vátt’maénu,
Naϑíti jád- v’en máqšib,
25 Vattífreᶜú khol ᶜ’çáti,
Vetókhachtí lo’ ’bítem;
26 Gam ’ní beéd’khem éσchaq,
Elᶜág bebói fáchd’khem;
27 Bebó’ khešóa fáchd’khem,
V’ed’khém kesúfa jé’tä;
B’bo’ ᶜ’lékhem çára v’çúqa,
**B’bo’ bállahót ᶜalékhem.*
28 Az jíqraún- v’lo’ éᶜnä,
J’šach’rún’ni v’ló’ jimç’ún’ni;
29 Tacht kí σan’ú dáᶜt *’Lóhim,*
V’jir’át Jah ló’ bacháru.
30 Lo’ ábu láᶜaçáti,
Na’çú kol tókhechótaj;
31 Vejókh’lu mípp’ri dárkam,
V’mimmóᶜ’çotám jiσbáᶜu.
32 Ki m’šúbat p’tájim táhr’gem,
V’šalvát k’silím teább’dem;
33 V’šoméᶜ li jíškon bäϑach
V’ša’nán mippáchad ráᶜa.
II 1 B’ni, ím tiqqách amáraj,
V’miçvótaj tíçpon íttakh;
2 L’haqšíb lachókhma -znäkha,
Taϑϑä libb’khá latt’búna;
3 Ki ím labbína tíqra’,
Latt’búna títten qól’kha;
4 Im t’báqešänna khákkasp,
V’khammáϑmoním tachp’σänna;
5 Az tábin jír’at Jáhvä,
Vedáᶜat ’Lóhim tímça’.
6 Ki Jáhvä jítten chókhma;
Mippív daᶜt útebúna.
7 Jiçpón liš’rím tušíjja,
Magén lehólekhé tom;
8 Lenóçer ór’chot míšpaϑ,
Vedärekh ch’sídav jíšmor.
9 Az tábin çádq umíšpaϑ,
V’mešárim, kól maᶜgál ϑob.
10 Ki tábo’ chókhma b’líbb’kha,
Vedáᶜat l’náfš’kha jínᶜam.
11 M’zimmá tišmór ᶜaläkha,
Tebúna tínçeräkka;
12 L’haççílekhá middárk raᶜ,
Meíš m’dabbér tahpúkhot;
13 Haᶜóz’bim ór’chot jóšer,
Laläkhet b’dár’khe chóšekh;
14 Haσσémechím laᶜσót raᶜ,
Jagílu b’táhpukhót raᶜ;
15 ’Šer ór’chotéhem ᶜíqq’šim,
Un’lózim b’máᶜgelótam;
16 L’haççíl’kha m’íšša zára,
†M’nokhrít, ’maräha héchl’qa;
17 Haᶜózabt -llúf n’ᶜuräha,
V’et b’rít ’Lohäha šákh’cha.
18 Ki šácha él mavt bétah,
V’el r’fáim máᶜg’lotäha.
19 [Lo’ j’šúbun] kól baäha,
V’lo’ jáσσ’gu ór’chot chájjim;
20 L’maᶜn télekh b’därekh ϑóbim,
V’or’chót çaddíqim tíšmor.
21 Ki j’šárim jíšk’nu áreç,
Ut’mímim jívvat’rú bah;
22 -R’šaᶜím meárç jikkár’tu,
V’bog’dím jiss’chú mímmänna.
III 1 B’ni, tóratí al tíškach,
V’miçvát- jiççór libbäkha!
2 Ki órk jamím -š’not chájjim,
Vešálom jósefú lakh.

in hoc sticho continuari debet, quam incongruitas TM, cum exhortatio ad poenitentiam vix hoc modo secundum leges grammaticae exprimi possit et insuper a contextu plane abhorreat. — 29. Cf. Prov. 2, 5; 9, 10. — II. 8. Verte: ei, qui observat semitas justitiae et viam piorum ejus custodit. Exegetae versum, veros justos describentem, contra obvium verborum sensum, sola punctatione nixi, de Deo pios protegente intelligunt. — 20a1. Subintellige: tristi aliorum experientia edoctus. — III. 3.

3 Chasd vé'mät ál jaᶜz'búkha,
Qoš'rém ᶜal gárg'rotäkha;*[4]
4 *Vetímça' chén veσékhl ϑob
B'ᶜené 'Lohím veádam!
5 B'ϑach él Jah b'khól libbäkha,
V'el bínat'khá -l tiššáᶜen!
6 Bekhól d'rakhäkha †r'ᶜéhu,
V'hu' j'jášer ór'chotäkha!
7 Al t'hí chakhám b'ᶜenäkha;
J'ra' ét Jahvä v'sur méraᶜ!
8 Rif'út t'hi *líš'eräkha,
V'šiqqúj leᶜáç'motäkha!
9 Kabbéd -t Jah méhonäkha
V'meréšit *[1]t'búatäkha;
10 V'jiml'ú 'samäkha σábaᶜ,
V'tiróš j'qabäkha jífr'çu!
11 Musár Jah, b'ní, al tím'as,
Veál taqóç b'tokháchto!
12 Ki -t 'šér je'háb Jah, jókhich;
*Jakh'íb et **kól* ben, jírçä.
13 Aš'ré -dam, máça' chókhma,
V'adám, jafíq tebúna!
14 Ki ϑób sachráh miss'chár kasp,
Umécharúç t'buátah.
15 J'qará hi' míppenínim,
V'khol *ch'fáçim ló' jišvú bah.
16 Orkí jamím bimínah,
Biσ'mólah ᶜóšer v'khábod.
17 D'rakhäha dár'khe nóᶜam,
V'khol n'tíbotäha šálom.
18 ᶜEç chájjim hí' l'machz'qím bah,
Vetómekháh meúššar.
19 Jahvä b'chokhmá jasád arç,
Konén šamájm bit'búna;
20 B'daᶜtó t'homót nibqáᶜu,
Uš'cháqim jírᶜafú ϑal.
21 B'ní, -l †jáluz méᶜenäkha
N'çor túšijjá um'zímma;
22 V'jihjú chajjím l'nafšäkha,
Vechén legárg'rotäkha!
23 Az télekh l'báϑch darkäkha,
Veráglekhá lo' tíggof.
24 **Ki* ím *tešéb, lo' tífchad;
V'šakhábta, v'ᶜárba š'nát'kha.
25 Al tíra' míppachd pít'om,
-M'šoát r'šaᶜím, ki tábo'!
26 Ki Jáh jihjä b'khisläkha,
V'šamár ragl'khá millákhed.
27 Al tímnaᶜ ϑób mibb'ᶜálav,
Bih'jót l'el jád'kha láᶜσot!
28 Al tómar l'réᶜ'kha: lékh v'šub,
V'machár ettén, v'ješ íttakh!
29 -L tachróš ᶜal réᶜ'kha ráᶜa,
V'hu' jóšeb lábaϑch íttakh!
30 Al táreb ᶜím -dam chínnam,
Im ló' gemál'kha ráᶜa!
31 Al téqanné' b'iš chámas,
Veál tibchár b'khól d'rákhav!
32 Ki tóᶜ'bat Jáhvä náloz,
Veét ješárim sódo;
33 M'erát Jahvä b'bet rášaᶜ,
Un'vé çaddíqim j'bárekh.
34 Im lálleçím, hu' jáliç;
Veláᶜ'navím jittén chen.
35 Kabód ch'khamím jinchálu;
Ukh'sílim *m'ríme qálon.
IV 1 Šim'ᶜú, baním, musár ab,
V'haqšíba ládaᶜt bína!
2 Ki láqch ϑob nátatt- lákhem.
Toráti ál taᶜzóbu!

TM stichum additicium e v. 3 capitis 7 depromsit. — 12. Cf. Job 5, 18. — 15 Cf. Prov. 8, 11. - 21. Verte: Fili mi, ne recedat ab oculis tuis custodia salutis et considerationis! Textus praesens vetaret, sapientiam, intelligentiam, scientiam creatricem ab oculis discipuli recedere, quod absurdum esset — IV. 4. Verba, in TM inter hunc et sequentem versum interposita, e v. 7 petita sunt Hic enim versus, quem inter quintum et sextum collocandum esse relationes ad sapientiam in v. 6 docent, in

3 Ki bén hajíti l'ábi,
Rakh v'jáchid líf'ne ímmi;
4 Vajjórun- *vájjom'rú li:
Jitmókh d'baráj libbäkha!
5 Š'mor míçvotáj,*5 al tíškach;
V'al téϑ meímeré fi!
7 Rešít †chel'khá q'ne chókhma,
-B'khól qínjan'khá q'ne bína!
6 Al táʿzebáh, v'tišm'räkka;
'Habäha, v'tíççeräkka!
8 Sals'läha, út'rom'mäkka!
T'khabbéd'kha, kí t'chabb'qänna.
9 Tittén l'roš'khá livját chen;
ʿAϑárt tif'árt t'magg'näkka.
10 Š'maʿ, b'ní, veqách amáraj,
V'jirbú lekhá š'not chájjim!
11 B'dark chókhma hóretíkha,
[B'maʿg'lé jošr] hídrakhtíkha.
12 B'lekht'khá lo' jéçar çáʿd'kha;
V'im táruç, ló' tikkášel.
13 Hachzéq bammúsar, ál tarp;
Niçç'ráh, ki hí' chajjäkha!
14 Beórch r'šaʿím al tábo',
V'al t'áššer b'därekh ráʿim!
15 P'raʿéhu, ál taʿbór bo;
Σeϑé meʿálav váʿbor!
19 Ki dark r'šaʿím ka'féla;
Lo' jád'ʿu, bámmä jíkhš'lu.
16 Lo' jáš'nu, -m ló' jaréʿu;
V'nigz'lá š'natám, -m lo' jákhš'lu.
17 Ki lách'mu lächém räšaʿ,
Vején chamásim jíštu.
18 V'orch çáddiqím k'or nógah;
Holékh v'or ʿád n'khon hájjom.
20 B'ni, líd'baráj haqšíba,
La'máraj háϑ oznäkha!
21 -L jalúzu méʿenäkha;
Šom'rém betókh l'bábäkha!
22 Ki chájjim hém l'moç'éhem,
Ul'khól beσáro márpe'.
23 Mikkól mišmár n'çor líbb'kha!
Ki m'ménnu tóç'ót chájjim.
24 Hasér mimm'khá ʿiqq'šút pä,
-L'zut σ'fátajm hárcheq m'mékka!
25 ʿEnäkha l'nókhch jabbíϑu,
VeʿáfʿappäkhA jájš'ru[1]!
26 Pallés maʿgál ragläkha,
Vekhól d'rakhäkha júkh'nu!
27 Al téϑ *le*-jámin úσ'mol;
Hasér ragl'khá mid- **dárk* raʿ!
V 1 B'ni, l'chókhmatí haqšíba,
Lit'búnat- háϑ oznäkha;
2 Lišmór mezímmot **ϑóbot*,
Vedáʿt σ'fatäkha jínç'ru!
3 Ki nófet[1] σíf'te zára,
V'chaláq miššämen chíkkah;
4 V'ach'rítah mára kh'láʿna,
Chaddá kechäreb píjjot.
5 Ragläha jór'dot mávet,
Šeól ç'ʿadäha jítm'khu.

quodam codice archetypo margini adscriptus erat. Unde scriba ille, cui textus alexandrinus debetur, eum omnino omisit; alius, voce chel'kha contra parallelismum et non sine molesta tautologia in chokhma mutata, falso inter v. 6 et 8 reposuit; alius denique, initiis stichorum illegibilibus omissis et voce chel'kha in vechje depravata, jam inter v. 4 et 5 locum ei quaesivit. TM utramque falsam insertionem, tam parallelismum, quam nexum sententiarum manifesto perturbantem, pariter recepit, ita ut nunc verba al tiškach in v. 5 nihil habeant, ad quod referantur, et sententiae simillimae versuum 6 et 8 ab invicem separentur. — 19a1. Haec particula in transpositione versus sola locum suum retinuit, sed rationem logicam amisit. — 19b4. Cf. ad Ps. 9, 4. — V. 3. Additamen-

6 Orch chájjim pén tefálles,
¹Ma'gélotáh lo' téda'.
7 V''attá, baním, šim''ú li,
V'al t'súru méim'ré fi!
8 Harchéq me''läha dárk'kha,
V'al tíqrab él patch bétah;
9 Pen títten l'-chérim hód'-kha,
-S'nótäkha léákhzári;
10 Pen jíɑb''u zárim kóch'kha,
Ve'éçbekhá b'bét nókhri;
11 V'nahámta b'ách'ritäkha,
Bikh'lót b'ɑar'khá -š'eräkha;
12 V'-martá: ekh ɑáne't- músar,
V'tokháchat náaç líbbi;
13 Veló' šamá't- b'qol móraj,
V'lim'lámm'daj ló' hiϑϑít-ozn-!
14 Kim'áϑ hajíti b'khól ra'
Betókh qahál ve'éda.
15 Š'te májim míbboräkha,
V'noz'lím mittókh b'eräkha!
16 J'fuçú ma'j'nót'kha chúça,
Bar'chóbot pál'ge májim!
17 Jihjú lekhá l'baddäkha,
Veén lezárim íttakh!
18 Jehí meqór'kha bárukh,
Uɑ'mách meéšt n''uräkha!
19 Ajjált 'habím v'ja'lát chen,
Dodäha jéravvúkha!
*V'tir'äha l'khá bekhól 'et,
B'ahbátah tíšgä támid!
20 V'lamá tíšgä, b'ni, b'zára,
Ut'chábbeq chéq nokhríjja?
21 Ki nókhch 'ené Jah †dárk iš,
V'khol má'g'lotáv mefálles.
22 ''Vonótav †jílk'du ²ráša',
-B'chab'lé †chaϑϑát jittámekh.
23 Hu' jámut b'én musár *lo*,
Ub'rób ivválto jíšgä.
VI 1 B'ni, ím 'arábta l'ré''kha,
Taqá'ta l'zár *kappäkha;
2 Noqášta b'ím're fíkha,
Nilkádta b'ím're fíkha.
3 ''Σe zót -fo', b'ní, v'hinnáçel!
Ki bá'ta b'kháf re'äkha.
Lekh *l'khá*, hitráppes úr'-hab
Re''khá, **aśér 'arábta!*
4 -L tittén šená l''enäkha,
Ut'núma l''áf'appäkha!
5 Hinnáçel kíç'bi *míppach,
Ukh'çíppor míjjad jáquš!
6 Lekh él nemála, 'áçel;
Reé d'rakhäha vách'kham!
7 ***Reé*** *''maláh*, 'šer én lah
Qaçín, šoϑér umóšel!
8 Takhín baqqájiç láchmah,
-G'ra báqqaçír ma'kálah.

tum irrepsit e Cant. 4, 11. — 6. Verte: Cavet, ne viam vitae ambulet; ignorat semitas sibi praescriptas. — 19c. Verte: et complaceas tibi in ea omni tempore! Interpres alexandrinus versione sua καὶ συνέστω σοι secundam personam masculini pro tertia feminini, dativum commodi pro objecto accepit, insuper suffixum in v'tir'äha latere non intellexit. Aliquid in TM deesse, inde quoque apparet, quod maritus honeste quidem debiteque admonetur, ut uxorem suam omni tempore amore conjugali generatim prosequatur, non vero, ut omni tempore amoribus (immo, si punctationi credatur, uberibus) ejus inebrietur. Ceterum falsitatem punctationis daddäha, praeter sensum nimis sensualem, probat etiam similitudo cum locis Prov. 7, 18; Cant. 4, 10; huic ultimo rursus simillimus est locus Cant. 1, 2, in quo pronuntiatio daddäkha absolute impossibilis foret. — 22a2. Lectio textus praesentis tam morphologice quam syntactice usui loquelae repugnat; saltem exspectandum foret jilk'dun'hu, ut in loco Jeremiae 5, 22. — VI. 3c3. Cf. ad Ps. 68, 31. — 7. Relativum postulat mentionem formicae immediate praecedentem. — 18. Additamen-

9 ʿAd mátaj, ʿáçel, tíškab;
Matáj taqúm miš'nát'kha?
10 Meʿáϑ šenót, m'ʿaϑ t'númot,
M'ʿaϑ chíbbuq jádajm líškab;
11 V'bá' khím'hallékh rešäkha,
Umáchsor'khá k'iš mágen.
12 Adám b'lijjáʿl, iš áven,
Holékh ʿíqqéšutí fä;
13 Qoréç beʿénav, mólel
B'ragláv, morä b'eçb'ʿótav.
14 Tahpúkhot b'líbbo chóreš[1];
B'khol ʿét m'doním ješállech.
15 ʿAl kén pít'óm jabó' -do;
Patʿ jíššabér, v'en márpe'.
16 Šéš hénna σáne' Jáhvä,
Vešäbaʿ tóʿ'bat náfšo:
17 ʿEnájm ramót, l'šon šáqer,
V'jadájm šof'khót dam náqi;
18 Leb chóreš máchš'bot áven,
Raglájm m'mah'rót *[1]laráʿa;
19 Jafích k'zabím, ʿed šáqer,
-M'šalléch m'doním ben áchim.
20 N'çor, b'ní, miçvát abíkha,
V'al tíϑϑoš tórat -mmäkha!
21 Qoš'rém ʿal líbb'kha támid,
ʿOn'dém ʿal gárg'rotäkha!

. . . .

22 B'hithállekh'khá tanchä -takh;
B'šokhb'khá tišmór ʿaläkha;
*[1]H'qiçóta, hí' t'σichäkha.
23 Ki nér miçvá, v'torá or,
V'dark chájjim tókh'chot músar;
24 Lišmórekhá meéšt raʿ,
Mechélqat l'šón nokhríjja.
25 -L tachmód jofjáh †b'libbäkha,
V'al †tíqqach b'ʿáfʿappäha!
26 Ki b'ʿád *[1]zoná [1]kikkár lachm;
V'ešt íš nafš j'qára táçud.
27 H'jachtä iš éš bechéqo,
-B'gadáv lo' tíσσaráfna?
28 -M j'hallékh iš ʿál [1]gächálim,
V'ragláv lo' tíkkaväna?
29 Ken hábba' él ešt réʿo;
Lo' jínnaqä[2] nogéʿ bah.
30 Lo' jébuzú laggánnab,
Ki jígnob l'málle' náfšo;[2]
31 V'nimçá' j'šallém šibʿátajm,
Et kól hon béto jítten.
32 Noéf iššá chasár leb,
Mašchít nafšó *[1]jaʿσänna.
33 *Ki* nägaʿ v'qálon jímça',
V'cherpáto ló' timmáchä.
34 Ki qín'a ch'máti gáber,
Veló' jachmól b'jom náqam.
35 Lo' jíσσa' p'né khol kófer,
V'lo' jóbä, kí tarbä ššochd.

VII 1 Bení, šemór amáraj,
V'miçvótaj tíçpon íttakh!
2 Šemór miçvótaj véchje,
V'torát- k'išón ʿenäkha!
3 Qoš'rém ʿal éçb'ʿotäkha,
Kot'bém ʿal lúch libbäkha!
4 'Mor láchokhmá: 'chotí att,
V'modáʿ labbína tíqra';
5 Lišmór'kha m'íšša zára,
†M'nokhrít, 'maräha héchl'qa!
6 Ki béchallóni béti,
B'ʿad éšnabbí nišqáfti;
7 Vaér' bapp'táim, -bína
Babbánim náʿar ch'sár leb;
8 ʿObér baššúq eçl pínna,
Vedärekh bétah jíçʿad;

tum masoreticum omnino superfluum est. — 21c. Supplendus est stichus, nominans sapientiam, cujus consortium postea tacite praedicatur, cum antea de praecepto tantum et doctrina in numero plurali sermo fuerit. — 26a4. Particula ʿad sua indole vilitatem pretii designare nequit, nec hoc loco enormitatem ejus, cum orbis panis per se summam paupertatem non significet et ellipsis verbi impossibilis supponenda foret, si vertatur: pervenit quis usque ad orbem panis. — 30. Additamentum

9 Benäšef, báʿarób jom,
Beíšon lájla v'-féla.
10 V'hinné iššá liqrá'to,
Šit zóna ún'çurát leb.
11 Homíjja hí' v'soráret;
*B'bajt ló' jišk'nú ragläha.
12 Paʿm báchuç, páʿm bar'chóbot;
Veéçl kol pínna té'rob.
13 V'hechzíqa bbo v'naš'qá llo,
Heʿéza f'näha v'tómar:[1]
14 Zib'ché šelámim ʿálaj;
Hajjóm šillámti n'dáraj.
15 ʿAl kén jaçá't- liqrá't'kha,
L'šachér panäkha, *[1]-mçá'kha.
16 Marbáddim rábadt- ʿárσi,
Ch'ϑubót eϑún Miçrájim.
17 †H'nifóti míškabí mor,
Ahálim véqinnámon.
18 L'kha, nírvä dódim ʿád [1]boqr,
Nitʿállesá bo'hábim!
19 Ki én haíš bebéto,
Halákh bedárk meráchoq.
20 Ç'ror hákkasp láqach b'jádo;
L'jom hákkas' jábo' béto.
21 Hiϑϑáttu b'rúbbi líqchah;
[Tadd'chännu] b'chélq σ'fatäha.
22ª Holékh ach'räha pít'om,
ᶜ Ukh'ʿákhus él musár 'vil;
ᵇ Kešór, el ϑäbach jábo',
23ᵇ Kemáher çíppor él pach;
ᶜ V'lo' jádaʿ, kí b'nafšó hu',
ª ʿAd j'fállach chéç kebédo.
24 V'ʿattá, baním, šim'ʿú li,
V'haqšíbu l'ímeré fi!
25 Al jéσϑ -l darkáh libbäkha,
V'al tétʿ bin'tíbotäha!
26 Ki rábbim ch'lálim, hípp'la,
Vaʿ'çúmim kól h'rugäha.
27 Dar'khé š'ol *dár'khe* bétah,
Jor'dót el chád're mávet.
VIII 1 Haló' †chokhámot tíqra',
Ut'búna títten qólah?
2 Beróš m'romím ʿ'le dárekh,
Bet nétibót niççába.
3 Lejád š'ʿarím, l'fi qáret,
Mebó' f'tachím tarónna:
4 Alékhem, íšim, éqra',
Veqóli él b'ne ádam.
5 Habínu, f'táim, ʿórma;
-Kh'silím, *hakhínu †lébab!
6 Šim'ʿú, ki n'gídim 'dábber,
V'miftách σ'fatáj mešárim!
7 Ki díb're 'mät jehgä chikk-,
V'toʿ'bát σefátaj räšaʿ.
8 Beçädeq kól im'ré fi;
En báhem níftal v'ʿíqqes.

est mera tautologia. — VII. 15b3. Verte: ut te invenirem. — 17. Verbum nuf in conjugatione qal significationem transitivam aspergendi habere nequit. — 22c. Verte: et sicut compeditus ad castigationem insipienti paratam. Transpositio stichorum necessario requiritur, ne duae similitudines ab animalibus desumptae sententiis ipsi tantum peccatori convenientibus moleste separentur ab invicem. — 27. Incongrue domus appellatione viarum donatur. — VIII. 1. Hic quoque pluralem chokhamot restituendum esse, docet verbum taronna in v. 3 (cf. Prov. 1, 20), quod pro forma emphatica singularis haberi nequit, cum exempla talis formationis, excepta prima persona, in imperfecto omnino desiderentur. Nam in loco Abdiae 13 mutandus est textus, in cantico Judic. 5, 26 punctatio; pluralis vere exstat apud Isaiam 28, 3, ubi subjecta e versu 1 desumenda sunt ʿaϑäret et çiçat, e v. 3 pro çiç emendandum; nec non in libro Job 17, 16, ubi verbum teradna ad subjecta in versu praecedente nominata tiqvati et ϑobati, quod VA pro altero tiqvati praebet, refertur. Cf. etiam ad Job 11, 17. — 13. Stichus praecedens superfluus

9 Kullám n'khochím lammébin,
Višárim l'móç'e dáʿat.
10 Q'chu músarí v'al kásef,
Vedáʿt mecháruç níbchar!
11 [1]Θobá chokhmá mipp'nínim,
V'khol ch'fáçim lóʾ jišvú bah.
12 'Ni chókhma šákhant- ʿórma,
Vedáʿat m'zímmot émçaʾ.
13 Geá v'gaón vedárk raʿ
Ufí tahpúkhot σáne't-.
14 Li ʿéça vétušíjja;
Aní biná, li g'búra.
15 Bi mélakhím jimlókhu,
V'roz'ním jechóq'qu çädeq.
16 Bi *kól* σarím jaσóru,
Un'díbim kól šof'ϑé arç.
17 Aní ohéb Jah éhab,
Um'šách'raj jímçaún'ni.
18 Kabód vaʿóšer ítti,
Hon ʿáteq úçedáqa.
19 Θob pírj- mecháruç v'míppaz,
Ut'búat- míkkasp níbchar.
20 Beórach ç'dáqa 'hállekh,
Betókh netíbot míšpaϑ;
21 Lehánchil óhabáj ješ,
V'oç'rótehém amálleʾ.
22 Jah qánan- réšit dárko,
Qadmí mifʿálav, méaz;
23 Meʿólam nésakkóti,
Meróš, miqqád'me áreç.
24 Beén t'hómót cholálti,
B'en máʿjanót nikhb'dé majm.
25 Beϑárm harím hoϑbáʿu,
Lif'né g'baʿót cholálti;
26 ʿAd lóʾ ʿaσá arç v'chúçot,
Veróši ʿáf'rot tébel.
27 Bah'khíno šámajm, šám-ni,
B'chuqqó chug ʿál pené t'hom;
28 B'amm'çó š'chaqím mimmáʿal,
*Beʿázzezó ʿenót t'hom;
29 Beσúmo láj̈jam chúqqo,
Umájim lóʾ jaʿb'rú fiv;
30 †Va'hí eçló -mon[2] jóm jom,
M'σachäqet l'fánav b'khól ʿet;
31 M'σachäqet b'tébel árço,
V'šaʿšúʿaj ét b'ne ádam.
32a V'ʿattá, baním, šim'ʿú li,
33 Šim'ʿú musár vach'khámu![2]
34a Aš'ré adám šoméʿ li,
32b V'aš'ré, d'rakháj jišmóru;
34b Lišqód ʿal dál'tot- jóm jom,
c Lišmór m'zuzót petáchaj!
35 Ki móç'i máçaʾ chájjim,
Vajjáfeq ráçon míj- Jah;
36 Vechóϑ'i chómes náfšo,
Kol m'σán'aj áh'bu mávet.

e nota marginali, summam sequentium indicante, ortus videtur. — 17a2–3. Hac tantum emendatione explicatur lectio impossibilis TM, quae in scriptione continua a vera non differt. Lectio marginalis et alexandrina vel conjecturae facillimae vel abbreviationi nominis divini originem debet. — 18a1—2. Textus praesens invertit nomina. — 23a2. Cf. Ps. 139, 13. — 28b1. Analogia versuum finitimorum actionem Dei postulat. — 30a. Si quis textum praesentem retinere velit, emendatione hujus stichi et omissione praecedentis non indigebit. Sed repugnat parallelismo, apodosin periodi in secundo sticho distichi incipere; praeterea vaehi est forma correctior, et voces in v. 30 a eliminatae probabiliter falsae repetitioni originem debent, cum in sensu subjectivo molesta anticipatio alterius stichi versus 31, in sensu objectivo sententia ad rem non pertinens, in omni sensu expressio legibus linguae vix permissa forent. Stichus autem supernumerarius 29c ad stadium cosmogoniae jam absolutum, nempe fundationem terrae, redit. — 32—34. Rectam suc-

IX 1 Chokhámot bán'ta bétah,
Chaç'bá *ᶜammúdim šíbᶜa;
2 Θab'chá ϑibcháh, mas'khá jjajn,
Af ᶜárekhá šulchánah.
3 Šal'chá naᶜ'rótah, tíqra'
ᶜAl gáppe m'róme qáret:
5 „Lekhú, lach'mú beláchmi,
Uš'tú bejájn, masákhti!
6 ᶜIz'bú *fetíjjut víchju,
V'iš'rú bedärekh bína!
11 Ki bí jirbú jamäkha,
V'josífu l'khá š'not chájjim.
12 -M chakhámta, chákhamtá llakh;
Velácta, l'bádd'kha tíσσa'."
13 Ešt késilút homíjja,
P'tijjút ubál jad'ᶜá mma;
14 V'jaš'bá lefätach bétah,
ᶜAl kísse' m'róme qáret;
15 Liqró' leᶜób're därekh,
Ham'jáššerím or'chótam.
16 Mi **bákhem* p'tí, jasúr *-laj!
Vach'sár leb, v'ámerá llo:
17 Majm génubím jimtáqu,
Velächem s'tárim jínᶜam.
18 V'lo' jádaᶜ, kí r'faím šam,
B'ᶜim'qé šeól q'ruäha.
Proverbia Salomonis: X 1 Ben chákham jéσammách ab,
Ubén k'sil túgat ímmo.
2 Lo' jóᶜ'lu óç'rot räšaᶜ,
Uç'dáqa táççil mímmavt.
3 Lo' járᶜib Jáh nafš çáddiq,
V'havvát rešáᶜim jéhdof.
4 Raš ᶜóσä kháf remíjja,
Vejád charúçim táᶜšir.
5 Ogér baqqájç ben máσkil,
Nirdám b'qaçír ben mébiš.
6 B'rakhót leróši çáddiq,
V'fi r'šáᶜim j'khássä chámas.
7 Zekhr çáddiq líberákha,
Vešém rešáᶜim jírqab.
8 Chakhám leb jíqqach míçvot,
Ve'víl σ'fatájm jillábeϑ.
9 Holékh battóm jelékh baϑch,
Um'ᶜáqqeš d'rákhav †jéroᶜ.
10 Qoréç ᶜajn jítten ᶜáççabt,
Umókhich jáᶜσä šálom.
11 Meqór chajjím fi çáddiq,
V'fi r'šáᶜim j'khássä chámas.
12 Σin'á t'ᶜorér medónim,
V'ᶜal kól p'šaᶜím t'khassä -hba.
13 Beσíf'te nábon *[1]chókhma,
Vešébeϑ l'gév chasár leb.
14 Chakhámim jíçp'nu dáᶜat,
Ufí 'vil m'chítta q'róba.
15 Hon ᶜášir qírjat ᶜúzzo,
Mechíttat dállim réšam.
16 P'ᶜullát çaddíq lechájjim,
T'buát rašáᶜ lecháϑϑat.
17 Orch l'chájjim šómer músar,
V'ᶜozéb tokháchat mátᶜä.
IX 7 Josér leç lóqech [1]qálon;
Umókhich l'rášaᶜ, múmo.
8 -L tokhách leç, pen jiσná'kha;
Hokhách l'chakhám, v'je'háb'kha!
9 Ten léchakhám, v'jechkám ᶜod;
Hodáᶜ l'çaddíq, v'joséf laqch!

cessionem stichorum, parallelismo congruentem, servavit VA, quae tamen versum 33 omisit. — IX. 3. Versum sequentem e v. 16 falso huc quoque translatum esse patet, cum invitationem contra praecedentia non ancillis, sed ipsi sapientiae tribuat. — 16a. Forma pausalis in medio versu tolerari nequit. — X. 10b. Pro hoc sticho, in VA servato, TM repetit secundum stichum v. 8, parallelismo minus congruentem. Sed interpretem explicationem μετὰ παῤῥησίας de suo addidisse, probat simile additamentum in sticho praecedente. — 17. Huc revocandi videntur 4 versus sequentes. Nam transpositio absurdam reddit particulam ki in v. 11 c. 9 et onerat admonitionem sapientiae reflexionibus ad rem non pertinentibus,

10 T'chillát chokhmá jirʾát Jah,
Vedáʿat q'dóšim bína.
X 18 M'khassä σinʾá σif'té *çadq,
Umóçiʾ díbba húʾ kh'sil.
19 B'rob d'bárim lóʾ jechdál pašʿ,
V'choσékh σefátav máσkil.
20 Kasp nibchar l'šóni çáddiq,
Libbí rešáʿim kímʾʿaϑ.
21 Σif'té çadq jírʿu rábbim,
Vʾ-vilím bach'sár leb j'mútu.
22 Birkát Jahvä hiʾ táʿšir,
V'loʾ jósif ʿäçeb ʿímmah.
23 Kiσ'chóq likh'síl ʿʾσot zímma,
V'chokhmá leíš tebúna.
24 M'gorát rašáʿ hiʾ †t'bóo,
V'taʾvát çaddíqim jítten.
25 Kaʿʾbór sufá v'eu rášaʿ,
V'çaddíq jesódi ʿólam.
26 K'chomç l'šínnajm -kh'ʿášan lʿʿénajm,
Ken häʿaçél lešól'chav.
27 Jirʾát Jah tósif chájjim,
Uš'nót r'šaʿím tiqçárna.
28 Tochált çaddíqim σímcha,
V'tiqvát rešáʿim tóbed.
29 Maʿóz lattóm dark Jáhvä,
Um'chítta l'fóʿʾle áven.
30 Çaddíq lʿolám bal jímmoϑ,
Ur'šáʿim lóʾ jišk'nú arç.
31 Pi çáddiq jánub chókhma,
-L'šon táhpukhót tikkáret.
32 Σif'té çadq jéd'ʿun ráçon,
Ufí r'šaʿím tahpúkhot.
XI 1 Moz'né mirmá toʿʾbát Jah,
Veäben š'léma r'çóno.
2 Baʾ zádon v'jáboʾ qálon,
Veét çenúʿim chókhma.
3 Tummát ješárim tánchem,
Vesälef bóg'dim j'šóddem.
4 Loʾ jóʿil hón b'jom ʿébra,
Uç'dáqa táççil mímmavt.
5 Çid'qát tamím t'jaššér *dark,
-B'rišʿáto jíppol rášaʿ.
6 Çid'qát j'šarím taççílem,
-B'havvát bog'dím jillákh'du.
7 B'mot [1]rášaʿ tóbad tíqva,
V'tochált *'vilím abáda.
8 Caddíq miççára néchlaç,
Vajjáboʾ rášaʿ táchtav.
9 B'fä cháuef jáščhit réʿo,
-B'daʿt çáddiqím j'chulláçu.
10 B'ϑub çáddiqím taʿlóç †qart,
Ubá'bod r'šáʿim rínna.
11 B'birkát j'šarím tarúm qart,
Ub'fí r'šaʿím teháres.
12 Baz léreʿéhu ch'sár leb,
Veíš tebúnot jáchriš.
13 Holékh rakhíl m'gallä ssod,
V'neʾmán ruch m'khássä dábar.
14 B'en táchbulót jippól ʿam,
Utéšuʿá b'rob jóʿeç.
15 Raʿ jéroʿ, kí ʿaráb zar;
Veσóneʾ tóq'ʿim bóϑech.
16 Ešt chén *tomr kábod *l'báʿlah,
*V'khisséʾ qalón σonéʾt jošr.
*Meʿáçel jéaçél chajl,
*V'charúçim jítm'khu ʿóšer.
17 Gomél nafšó iš chášed,
V'ʿokhér š'eró akhzári.
18 Rašáʿ ʿoσä fʿullát saqr,
V'zoréʿ çedáqa σákhr 'mät.
19 *Ben çédaqá lechájjim,
Um'ráddef ráʿa l'móto.
20 Toʿʾbát Jahvä ʿiqq'šé leb,
Ur'çóno t'míme dárekh.

quibus in modum monologiae se ipsam admoneret. — 26a. Extrema raritas articuli in textu consonarum merito dubium evocat de frequentia ejus in punctatione. Nam in universa hac prima collectione non occurrit He articuli, exceptis locis 10, 26; 14, 13; 16, 33; 71, 17; 18, 17. 18; 20, 1; 21, 31. — XI. 9. Forma reʿo, quam TM semel tantum (Jer. 6, 21) agnoscit, sed inscriptio siloamitica ter adhibet, saepe a metrica pro reʿehu

21 Jad l'jád lo' jínnaqä ra',
Vezár' çaddíqim nímlaϑ.
22 Nazmí zaháb beáf ch'zir,
Iššá jafá v'sarát ϑa'm.
23 Ta'vát çaddíqim ákh ϑob,
Tiqvát rešá'im 'ébra.
24 Ješ méfazzér v'nosáf 'od;
V'chooékh mijjóšr, akh l'máchsor.
25 Nafš bérakhá tedúššan,
Umárvä gám hu' †jórvä.
26 Moné' bar jíqqebó l'om,
Ubérakhá l'roš mášbir.
27 Šochér ϑob j'báqqeš ráçon;
V'doréš ra'á, t'boännu.
28 Boϑéch b''ošró, hu' jíppol;
-Kh''alä çaddíqim jífr'chu.
29 'Okhér betó jinchál ruch,
Ve'äbed 'víl lach'khám leb.
30 Perí çaddíq 'eç chájjim,
V'loqéch nefášot chákham.
31 Hen çáddiq báarç j'šúllam;
Af ki rašá' vechóϑe'.
XII 1 Ohéb musár ohéb da't,
V'σoné' tokháchat bá'ar.
2 Θob jáfiq ráçon míj- Jah,
Veíš mezímmot járši'.
3 Lo' jíkkon ádam b'räša',
V'šorš çáddiqím bal jímmoϑ.
4 Ešt chájl 'aϑäret bá'lah,
-Kh'raqáb b''aç'mótav m'bíša.
5 Machš'bót çaddíqim míšpaϑ,
Tachbúlot r'šá'im mírma.
6 Dib'ré r'ša'ím arób dam,
Ufí j'šarím jaççílem.
7 Hafókh r'ša'ím, veénam;
Ubét çaddíqim já'mod.
8 Lefí σikhló j'hullál iš,
V'na'vé leb jíhjä lábuz.
9 Θob níqlä vé'obéd lo
Mimmítkabbéd vach'sár lachm.
10 Jodé' çaddíq nafš b'hémto,
V'rachmé r'ša'ím akhzári.
11 'Obéd -d'mató jiσbá' lachm,
Um'ráddef réqim ch'sár leb.
12 *Chemdáti ráša' rá'im,
Vešórš çaddíqim máçor.
13 Befás' σ'fatájm moqéš ra',
V'jeçé' miççára çáddiq.
14 Mipp'rí fi íš jiσbá' ϑob,
Ug'múl j'de -dám jašúb lo.
15 Dark 'víl jašár be'énav,
V'šomé' le'éça chákham.
16 'Vil bájjom jódi' ká'so,
Vekhósä qálon 'árum.
17 Jafích 'muná jaggíd cadq,
Ve'éd šeqárim mírma.
18 Ješ bóϑä k'mádq'rot chåreb,
Ul'šón chakhámim márpe'.
19 Σefát 'mät tíkkon lá'ad;
Ve'ád argí'a, l'šón šaqr.
20 Mirmá beléb chor'šé ra',
Ul'jó''çe šálom σímcha.
21 Lo' j'únnä l'çáddiq kól avn,
Ur'šá'im máleú ra'.
22 To''bát Jahvä σif'té šaqr,
V''oσé 'muná reçóno.
23 Adám 'arúm kosä da't,
V'leb k'sílim jíqra' ívvalt.
24 Jedí charúçim tímšol,
Ur'míjja tíhjä lámas.
25 D'agá b'leb íš †tašchännu,
V'dabár ϑob †j'σámmechännu.
26 Jatúr mir'éhu çáddiq,
Vedärek r'sá'im tát'em.
27 Lo' jáchrokh r'míjja çédo,
V'hon *[jáqar] ádam cháruç.
28 Beórach ç'dáqa chájjim,
Vedärekh n'tíbah ál mavt.
XIII 1 Ben chákham músarí ab,
V'leç ló' šamá' ge'ára.

postulatur. — 10. Cf. v. 11. — 16. Nota lusum verborum. — XII. 9a3. Punctatio mirum criterium paupertatis modicae et tolerabilis affert, nempe possessionem servi; cf. v. 11. — 12b3. Hanc vocem, a VA in suo loco

2 Mipp'rí fi íš jokhál ϑob,
Venäfeš bóg'dim chámas.
3 Noçér piv šómer náfšo,
Posséq σ'fatáv m'chittá lo.
4 Mit'avvá v'ájn †nafš ʿáçel,
Venáfš ch'ruçím tedúššan.
5 D'bar šäqer jíσna' çáddiq,
V'rašá' jab'íš vejáchpir.
6 Ç'daqá tiççór tom dárekh,
V'riš'á tesállef cháϑϑat.
7 Ješ mítʿaššér, veén kol;
*U-mítrošéš, vehón rab.
8 Kofrí nafší íš ʿóšro,
V'raš ló' šamá' geʿára.
9 Orí çaddíqim jiσmach,
Venér rešáʿim jídʿakh.
10 Raq b'zádon jítten máçça,
Veét noʿáçim chókhma.
11 Hon *mébohál jimmáʿeϑ,
Veqóbeç ʿál jad járbä.
12 Tochált †m'muššákht machlá leb,
V'ʿeç chájjim tá'va báa.
13 Baz l'dábar jéchabél lo;
Viré' miçvá, hu' j'šúllam.
14 Torát chakhám m'qor chájjim,
Lasúr mimmóq'še mávet.
15 Σekhl ϑób jittén chen *l'báʿlo*,
Vedärekh bóg'dim étan.
16 Kol ʿárum jáʿσä b'dáʿat,
Ukh'síl jifróσ ivvälet.
17 Mal'ákh rašá' jappíl b'raʿ,
Veçír emúnim márpe'.
18 Reš v'qálon póre' músar;
V'šomér tokháchat j'khúbbad.
19 Ta'vá nihjá teʿráb l'nafš,
V'toʿ'bát k'silím sur méraʿ.
20 Holékh et ch'khámim jéchkam,
V'roʿä khesílim jéroʿ.
21 Chaϑϑáim t'ráddef ráʿa,
V'et çáddiqím j'šullám ϑob.
22 **Íš* ϑób janchíl b'ne bánim,
V'çafún l'çaddíq chel chóϑe'.
23 Rob ókhel níri rášim,
Vejéš nispä b'lo' míšpaϑ.
24 Choσékh šibϑó σoné' b'no,
Veóh'bo ších'ro músar.
25 Çaddíq okhél l'σob' náfšo,
Ubäϑen r'šáʿim téchsar.
XIV 1 Chokh'mót naším ban'tá †bajt,
V'ivvált b'jadäha téhr'so.
2 Holékh b'jošró j're' Jahvä,
Un'lóz d'rakháv bozéhu.
3 Befí 'vil chóϑer gá'va,
V'σif'té ch'khamím *tišm'rúmo.
4 Beén 'lafím ebús bar,
Verób t'buót bekhóch šor.
5 ʿEd 'múnim ló' jekházzeb,
V'jafích k'zabím ʿed šáqer.
6 Biqqéš leç chókhma váajn,
Vedáʿat l'nábon náqal.
7 Lekh mínnagdí leíš k'sil
Ubál †jadá' σif'té daʿt!
8 Chokhmát ʿarúm †bin dárko,
V'ivvälet k'sílim mírma.
9 Evílim jáliç ášam,
Ubén ješárim ráçon.
10 Leb jóde' mórrat náfšo;
-B'σimch'tó lo' jítʿaráb zar.
11 Bet réšaʿím jiššámed,
Veóhel j'šárim jáfrich.
12 Ješ dárk jašár lif'né iš,
V'ach'rítah dár'khe mávet.

retentam, TM in m'çod mutatam ante raʿim transposuit eique jitten substituit. — XIII. 4. Lex syntaxis ornatae, quae in lectione praesenti quaeritur, dubia videtur. Nam in locis Is. 17, 6 et Prov. 14, 13 litera He non ad suffixum, sed ad articulum pertinet. Cf etiam ad 1. 2 Regn. (Sam.) 22, 33 (Ps. 18, 33) et Ps. 71, 7. — 11. Cf. Prov. 20, 21; 28, 22. — XIV. 7. Verte: Abi e conspectu stulti et illius, qui labia scientiae

13 Gam bíσechóq jikh'áb leb,
V'ach'rít haσσímcha túga.
14 Midd'rákhav jíσbaʾ súg leb,
†Umímmaʿlálav íš ϑob.
15 Petí ja'mín l'khol dábar,
V'ʿarúm jabín la'šúro.
16 Chakhám jaréʾ v'sar méraʿ,
Ukh'síl mitʿábber v'bóϑech.
17 Q'çar áppajm jáʿσä ívvalt,
Veíš m'zimmót jiσσánéʾ.
18 Nach'lú f'taím ivvälet,
Vaʿ'rúmim jákht'ru dáʿat;
19 Šachú raʿím lif'né †ϑob,
-R'šaʿím ʿal šáʿ're çáddiq.
20 Gam l'réʿo jíσσanéʾ raš,
Veóh'be ʿášir rábbim.
21 Baz léreʿéhu chóϑeʾ;
Um'chónen ʿ'níjjim, áš'rav!
22 Halóʾ jitʿú chor'šé raʿ,
Vechásd ve'mät chor'šé ϑob?
23 B'khol ʿäçeb jíhjä mótar,
Ud'bár σ'fatájm akh l'máchsor.
24 ʿAϑäret ch'khámim ʿóšram,
*V'livját k'silím ivvälet.
25 Maççíl nefášot ʿéd 'mät,
V'jafích kezábim mírma.
26 B'jir'át Jahvä mibϑách ʿoz,
Ul'bánav jíhjä máchsä.
27 Jir'át Jahvä m'qor chájjim,
Lasúr mimmóq'še mávet.
28 Berób ʿam hád'rat mälekh,
Ub'áfs l'om m'chíttat rázon.
29 Ark áppajm ráb tebúna,
Uq'çár ruch mérim ívvalt.
30 Chajjé b'σarím leb márpeʾ,
Ur'qáb ʿaçámot qínʾa.
31 ʿOšéq dal chéref ʿóσo,
Um'khább'do chónen ébjon.
32 B'raʿáto j'dóchä rášaʿ,
V'chosä bemóto çáddiq.
33 B'leb nábon tánuch chókhma,
Ub'qárb k'silím tivvádeʿ.
34 Çedáqa téromém goj,
Vechäsed l'úmmim cháϑϑat.
35 R'çon mälekh l'ʿäbed máσkil,
V'ʿebráto tíhjä mébiš.
XV 1 Maʿnä rakh jášib chéma,
Ud'bár ʿaçb jéhaʿlä af.
2 L'šon ch'khámim téϑib dáʿat,
V'fi kh'sílim jábbiʿ ívvalt.
3 B'khol máqom ʿéne Jáhvä;
Çofót raʿím veϑóbim.
4 Marpéʾ lašón ʿeç chájjim,
Vesälef báh šabrí b'ruch.
5 'Vil jínʾaç músar ábiv,
V'šomér tokháchat jáʿrim.
6 **Be*-béti çáddiq chósn rab;
V'bit'búat rášaʿ néʿkart.
7 Σif'té ch'khamím j'zarú daʿt,
Veléb kesílim lóʾ khen.
8 Zabch r'šáʿim tóʿ'bat Jáhvä,
Ut'fillat j'šárim r'çóno.
9 Toʿ'bát Jahvä dark rášaʿ,
Um'ráddef ç'dáqa jé'hab.
10 Musár raʿ l'ʿózeb órach;
Σonéʾ tokháchat jámut.
11 Š'ol vá'baddón nagd Jáhvä,
Af kí libbót b'ne ádam.
12 Loʾ jé'hab léç hokhéch lo;
El chákhamím loʾ jélekh.
13 Leb σámech jéϑib pánim,
Ub'ʿáçç'bat léb ruch n'khéa.
14 Leb nábon j'báqqeš dáʿat,
V'fi kh'sílim jírʿä ívvalt.
15 Kol *jóm ʿené **raʿ* *ráʿot,
Veϑób leb míštä támid.

non novit! — XV. 6a1—3. Genuina translatio horum verborum in VA ἐν πλεοναζούσῃ δικαιοσύνῃ reddit quidem hebraicum bir'bot çädeq, probat tamen, versum a praepositione b' incepisse. — 15a. VA servavit textum genuinum stichi, parallelismum antitheticum praebentem, quem TM vel in meram tautologiam vel in contradictionem stichi sequentis mutavit. —

16 Θob m'ᶜáϑ bejír'at Jáhvä
Meóçar ráb -u'humá bo.
17 Θob 'rúchat járq v'ahbá ššam
Miššór abús v'σin'á bo.
18 Iš chéma j'gárä mádon,
Veárk appájm jašqíϑ rib.
19 Dark ᶜáçel kím'σukhát chadq,
Veórach j'šárim s'lúla.
20 Ben chákham jéσammách ab,
Ukh'síl -dam bózä ímmo.
21 Ivvált σimchá lach'sár leb,
V'iš t'búna j'jáššer lákhet.
22 Hafér machšábot b'én sod,
-B'rob jóᶜ'çim táqum *_ᶜéça_.
23 Σimchá laíš b'maᶜné fiv;
V'dabár beᶜítto, má ϑϑob!
24 Orch chájjim l'máᶜla l'máσkil,
Lemáᶜn sur míšš'ol máϑϑa.
25 Bet géim jíssach Jáhvä,
V'jaççéb gebúl almána.
26 Toᶜ'bát Jahvä machš'bót raᶜ,
Uϑ'hórim ím're nóᶜam.
27 ᶜOkhér betó boçéᶜ baçᶜ,
V'σoné' mattánot jíchjä.
28 Leb çáddiq jéhgä láᶜnot,
V'fi r'šáᶜim jábbiᶜ ráᶜot.
29 Rachóq Jahvä mer'šáᶜim,
-T'fillát çaddíqim jíšmaᶜ.
30 Meór ᶜenájm j'σammách leb,
Š'muᶜá ϑobá t'daššén ᶜaçm.
31 Ozn šómaᶜt tókhacht chájjim;
Beqäreb ch'khámim tálin.
32 Peróᶜ musár m'os náfšo;
V'šoméᶜ tokhácht qonä lleb.
33 Jir'át Jah músar chókhma;
V'lif'né khabód ᶜanáva.

XVI 1 Leádam máᶜrekhé leb,
V'mij- Jáhvä máᶜne lášon.
2 Kol dár'khe íš zakh b'ᶜénav,
Vetókhen rúchot Jáhvä.
3 Gol él Jahvä maᶜσäkha,
V'jikkónu máchš'botäkha!
4 Kol páᶜal Jah l'maᶜnéhu,
Vegám rašáᶜ l'jom ráᶜa.
5 Toᶜ'bát Jahvä kol g'báh leb;
Jad l'jád lo' jínnaqä *_raᶜ_.
6 B'chasd vé'mät j'khúppar ᶜávon,
Ub'jír'at Jáh sur méraᶜ.
7 Bir'çót Jahvä dar'khé iš;
Gam ój'bav jášlim ítto.
8 Θob *_qáchat_ m'ᶜáϑ biç'dáqa
Merób t'buót b'lo' míšpaϑ.
9 Leb ádam j'cháššeb dárko,
Ve- Jáhvä jákhin çáᶜdo.
10 Qasm ᶜál *_lešóni_ mälekh;
Bemíšpaϑ ló' jimᶜál piv.
11 Pals úmoz'né mišpáϑ l'Jah;
Maᶜσéhu kól ab'né khis.
12 To''bát m'lakhím ᶜ'σot räšaᶜ;
Ki †b'çädeq jíkkon kísse'.
13 R'çon m'lákhim σíf'te çädeq,
V'dobér ješárim jé'hab.
14 Ch'mat mälekh mál''khe mávet;
Veíš chakhám j'khapp'ränna.
15 Beór p'ne mälekh chájjim,
Uréçonó k'ᶜab málqoš.
16 Q'no chókhma *[1]ϑób mecháruç,
-Q'not bína níbchar míkkasp.

XVI. 5. Cf. Prov. 11, 21. — 10. In VA lectio γλώσσης genuina est, χείλεσι e TM mutata. — 17b. Huic sticho VA tres praemittit, unum subjicit, ita ut unico disticho tria substituantur. Sed v. 17 parallelismum habet optimum. — 20. Verbum hiσkil nunquam cum praepositione ᶜal construitur,

17 M'sillát j'šarím sur méraʿ;
Šomér nafšó noçér †dark.
18 Lif'né šabr *jélekh gáon,
V'lif'né khiššálon góbh leb.
19 Θob š'fál ruch ét ʿanávim,
Mech'lóq šalál et géim.
20 Maσkil †-l dabár jimçá'
ϑob;
Ubóϑech b'- Jáhvä, áš'rav!
21 L'chakhám *[1]jiqqáre' nábon,
Umátq σ'fatájm josíf laqch.
22 M'qor chájjim σékhel b'ʿálav,
Umúsar 'vílim ívvalt.
23 Leb chákham jáσkil píhu,
V'ʿal σ'fátav jósif läqach.
24 Çufí d'baš ím're nóʿam;
Matóq l'nafš úmarpé' l'ʿaçm.
25 Ješ dárk jašár lif'né iš,
V'ach'rítah dár'khe mávet.
26 Nafš ʿámel ʿámelá llo;
Ki ákhaf ʿálav píhu.
27 Iš b'líjjaʿl kórä ráʿa;
V'ʿal σ'fátav k'éš çarábet.
28 Iš táhpukhót j'šallách *raʿ,
Venírgan máfrid álluf.
29 Iš chámas j'fáttä réʿo,
V'holíkho b'därekh ló' ϑob.
30 ʿOçä ʿenáv [1]tahpúkhot;
Qoréç σ'fatáv killá †raʿ.
31 ʿAϑárt tif'äret σéba;
Bedárk ç'daqá timmáçe'.
32 Θob árk appájm miggíbbor,
V'mošél b'ruchó m'lokhéd ʿir.
33 Bachéq juϑál [1]haggóral,
V'mij- Jáhvä kól mispáϑo.
XVII 1 Θob pát ch'rebá v'šalvá
bah
Mibbájt malé' zib'ché rib.
2 ʿAbd máσkil †móšl [1]ben
mébiš,
-B'tokh áchim jáchloq náchla.
3 Maçréf lekhásp v'khur l'-
záhab,
Ubóchen líbbot Jáhvä.
4 Meráʿ maqšíb ʿal σ'fát avn,
Šaqr mézin ʿál l'šon hávvot.
5 Loʿég l'raš chéref ʿóσo,
Σaméch l'ed ló' jinnáqä.
6 ʿAϑárt z'qením b'ne bánim,
V'tif'äret bánim 'bótam.
7 Lo' ná'va l'nábal σ'fát jatr,
Af kí l'nadíb σ'fat šáqer.
8 Abn chén [1]šochd b'ʿéne
b'ʿálav;
El kól, 'šer jíf'nä, jáσkil.
9 M'khassä pašʿ m'báqqeš áh-
ba,
V'šonä b'dabár mafríd -lluf.
10 Techát g'ʿará bemébin
Mehákkot k'síl †m'at mákka.
11 Akh †móred jébaqqéš raʿ,
V'mal'ákh -khzarí j'šullách bo.
12 Pagóš [beíš] dob šákkul,
Veál kesíl b'ivválto!
13 Mešíb raʿá tacht ϑóba,
Lo' támiš ráʿa m'béto.
14 Poϑér majm réšit mádon;
V'lif'né hitgállaʿ [1]ríb n'ϑoš!
15 Maçdíq rašʿ úmaršíʿ çadq,
Toʿ'bát Jahvä gam š'néhem.
16 Lamá zä m'chír bejád k'sil,
Liqnót chokmá, veléb ajn?
17 Bekhól ʿet óheb háreʿ,
Veách l'çará jivváled.
18 Adám ch'sar léb toqéʿ kaf,
ʿOréb[1] lif'né reʿéhu.

sed cum el. — 21a. Ad VA pertinent tantum verba τοὺς σοφοὺς φαύλους καλοῦσιν, cum καὶ συνετούς glossa sit, ad correctionem vocis φαύλους adscripta et postea textui in loco falso inserta. — XVII. 2a Cum vox mošel tam simile quid (Job 41, 25) quam dominationem (Zach. 9, 10) significet, subesse videtur amphibolia, qua vel innuatur, servum prudentem filio perdito aequalem haberi, vel illum huic dominari. — 8. Cf. ad Prov. 10, 26. — 12. VA saltem vocem šakkul in fine stichi collocat. — 14. Articulus hic vel in vulgari eloquio superfluus foret. — 15a. Cf. Isai, 5, 20.

19 Ohéb paš' óheb máççа;
Magbíh pitchó m'baqqéš šabr.
20 'Iqqéš leb ló' jimçá' ϑob,
V'nehpákh bil'šóno jíppol.[1]
21 Joléd kesíl l'tugá lo,
Veló' jiσmách 'bi nábal.
22 Leb σámech jéϑib géha,
V'ruch n'khéa t'jábbeš gárem.
23 Šochd mécheq ráša' jíqqach,
Leháϑϑot ór'chot míšpaϑ.
24 Et p'né *iš mébin chókhma,
V''ené kh'sil biq'çe áreç.
25 Ka's léabíhu bén k'sil,
Umämer léjoládto.
26 Gam ''nóš laççáddiq ló' ϑob,
L'hakkót n'dibím 'al jóšer.
27 Chooékh 'maráv jodé' da't,
Veqár ruch íš tebúna.
28 Gam 'vil meháchriš chákham,[1]
Oϑém σefátav nábon.
XVIII 1 L'ta'vá jebáqqeš nífrad;
B'khol túšijjá jitgálla'.
2 Lo' jáchpoç k'síl bit'búna,
Ki ím b'hitgállot líbbo.
3 Bebó' rašá' ba' gám buz;
*V''immó qalón *ve-chérpa.
4 Majm ''múqqim díb're fí iš,
Nachl nóbe' m'qóri chókhma.
5 Σeét p'ne ráša' ló' ϑob,
L'haϑϑót çaddíq bammíšpaϑ.
6 Σif'té khesíl *j'bió b'rib,
Ufív l'mahlúmmot jíqra'.
7 Pi kh'síl m'chittá †le'áçmo,
Uσ'fátav móqeš náfšo.
8 Dib'ré nirgán k'mitláh'mim,
V'hem járdu chád're báϑen.
9 Gam mítrappä bim'lákhto,
Ach hú' lebá'al máščhit.
10 Migdáli 'óz šem Jáhvä;
Bo járuç çáddiq v'níσgab.
11 Hon 'ášir qírjat 'úzzo,
-Kh'chomá †niσgábt b'maσkíto.
12 Lif'né šabr jígbah léb iš,
V'lif'né khabód 'anáva.
13 Mešíb dabár, b'ϑarm jíšma',
Ivvált hi' ló ukh'límma.
14 Ruch íš j'khalkél machléhu;
V'ruch n'khéa, mí jiσσ'änna?
15 Leb nábon jíqnä dá'at,
V'ozn ch'khámim t'báqqes dá'at.
16 Mattán adám jarchíb lo,
V'lif'né g'dolím janchännu.
17 Çaddíq haríšon b'ríbo;
Jabó' re'ó vach'qáro.
18 M'donim jašbít haggóral,
Ubén 'açúmim jáfrid.
19 Ach nífša' míqqirját 'oz,
Um'dónim kíb'rich ármon.
20 [1]P'ri fí iš tíσba' bíϑno,
T'buát σefátav jíσba'.
21 Mavt véchajjím b'jad lášon,
V'ohéb Jah jókhal pírjah.
22 Maçá' iššá, maçá' ϑob,
Vajjáfeq ráçon míj- Jah.
23 Tachnúnim jédabbér raš,
Ve'ášir já'nä 'ázzot.
24 Iš ré'im léhitró'e';
V'ješ óheb dábeq méach.
XIX 1 Θob ráš holékh betúmmo
Me'íqqeš σ'fátav v'hú' kh'sil.
2 Gam b'ló' da't näfeš ló' ϑob,
Veáç b'raglájim chóϑe'.

— 24a. Lectio genuina VA est: πρόσωπον συνετοῦ ἀνδρὸς σοφόν. — XVIII. 3b1. Ita explicanda videntur verba VA ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ. TM parallelismum destruit et molestum asyndeton inducit. — 18. Forma midjan omni analogia caret. — 21b 1—2. Cf. ad Ps. 52, 6. — XIX. 5b3. Negatio e sticho praecedente subintelligitur. — 7b3. Hoc tantum loco masora voci

3 Ivvált -dam t'sállef dárko,
V'ʿal Jáhvä jízʿaf líbbo.
4 Hon jósif réʿim rábbim,
V'dal méreʿó jippáred.
5 ʿEd š'qárim lóʾ jinnáqä,
V'jafích k'zabím[1] jimmáleϑ.
6 Rabbím j'challú f'ne nádib,
Vekhúllo réʿ l'iš máttan.
7 Kol áche ráš σ'neúhu;
-F ki m'réʿo †ráchaq m'ménnu.
Σekhl ϑób lejód'ʿav jíqrab,
V'iš t'búna jímçaännu.
Roʿä ribót j'šullám raʿ,
M'raddéf 'marím loʾ hémma.
8 Qonä lleb óheb náfšo;
Šomér t'buná limçóʾ ϑob.
9 ʿEd š'qárim lóʾ jinnáqä,
V'jafích kezábim jóbed.
10 Loʾ náʾvä líkh'sil táʿnug;
Af kí leʿábd m'šol b'σárim.
11 Σekhl ádam hé'rikh áppo,
V'tif'árto ʿ'bór ʿal pášaʿ.
12 Nahm kákk'fir záʿaf mälekh,
Ukh'ϑál ʿal ʿéσeb r'çóno.
13 Havvót leábiv bén k'sil,
V'dalp ϑóred m'dóne íšša.
14 Bajt váhon náchlat ábot,
V'mij- Jáhvä íšša máσkalt.
15 ʿAçlá tappíl tardéma,
Venäfeš r'míjja tírʿab.
16 Šomér miçvá š'mur náfšo;
Bozé derákhav júmat.
17 Malvé Jahvä chonén dal,
Ugémuló j'šallém lo.
18 J'sor bín'kha, kí ješ tíqva;
V'el h'míto -l tíσσaʾ náfš'kha!
19 G'dol chéma nóσeʾ ʿóneš;
Ki ím taççíl v'ʿod tósif.
20 Š'maʿ ʿéça v'qábbel músar,
L'maʿn téchkam b'ách'ritäkha!
21 Rabbót machšábot b'léb iš;
Vaʿ'çát Jahvä, hiʾ táqum.
22 *Tebúat ádam chásdo,
Veϑób raš méiš kázab.
23 Jir'át Jahvä lecháǰjim.
. . . .
J're' Jáh σaméch veσábeʿ;
Jalín, bal jíppaqéd raʿ.
24 Θamán ʿaçél †jad b'çállacht;
Gam él piv lóʾ j'šibänna.
25 Leç tákkä, úf'ti jáʿrim;
V'hokhích l'nabón, jabín daʿt.
26 Mešádded áb, jabrích em,
Ben mébiš úmehächpir.
27 Chadál, b'ni, líšmoʿ músar,
Lišgót meím're dáʿat!

mereaʿ ante suffixum semivocalem in prima syllaba concedit, quod metrica confirmatur. — 7e—f. Verte: Male retribuetur ei, qui litibus delectatur verbaque non vera sectatur (vel fortasse: verbisque non veris persequitur). Ceterum stichus prior, in TM omissus, quem VA certo non recte intellexit, alio quoque modo reddi potest, si interpretem duo verba initialia pro litote accepisse putetur, nempe: mamʿiϑ l'heϑíb mamlíϑ raʿ (qui parum boni facit, parit sibi malum). Tum autem praestabit, in altero sticho pro voce hemma, quae difficultate non caret, e VA participium chojä emendare, ut sensus sit exacte parallelus: qui mera verba sectatur, salutem non invenit. Apparet, distichon in prima hypothesi contra litigiosum maledicum, in secunda contra eos dirigi, qui pietatem justitiamque verbis prae se ferunt, operibus non exhibent. — 23. Accentuatio masoretica molestam reddit constructionem. Sed etiam si illa derelinquatur, aposiopesis subjecti in altero sticho ita displicet, ut distichon suppleri et in duo dividi necessarium videatur. Suppletionem respuenti et omissionem subjecti non curanti legendum erit v'σabaʿ vel

28 ʿEd b'líjjaʿl jáliç míšpaϑ,
Ufí r'šaʿím j'balláʿ avn.
29 Nakhónu l'léçim š'fáϑim,
Umáhlummót l'gev k'sílim.
XX 1 Leç hájjajn, hómä šékhar;
V'khol šógä bbó loʾ jéchkam.
2 Nahm kákk'fir émat mälekh;
Mitʿább'ro chóϑeʾ náfšo.
3 Kabód laíš šabt mérib;
Vekhól evíl jitgállaʿ.
4 Mechórp ʿaçél loʾ jáchroš;
V'šaál baqqáçir, váajn.
5 Majm ʿ'múqqim ʿéça b'léb iš,
Veíš t'buná jidlänna.
6 Rob -dám jiqráʾ iš chásdo;
Veíš 'muním mi jímçaʾ?
7 Mithállekh b'túmmo çáddiq,
Aš'ré banáv ach'réhu!
8 Malk jóšeb ʿál kisséʾ din
M'zarä beʿénav kól raʿ.
9 Mi jómar: zíkkit- líbbi;
Θahárti méchaϑϑáti?
10 Abn váabn, éfa v'éfa,
Toʿ'bát Jahvä gam š'néhem.
11 Gam b'máʿl'lav jítnakkér naʿr,
Im zákh v'im jášar póʿlo;
12 Ozn šómaʿt v'ʿájin róa,
Jahvä ʿaσá gam š'néhem.
13 -L teʾháb šená, pen túraš;
Peqách ʿenäkha, σ'báʿ lachm!
14 Raʿ, raʿ, jomár haqqónä;
V'ozél lo, áz jithállal.

15 Ješ záhab v'rób penínim;
Ukh'lí jeqár σif'té daʿt.
16 L'qach bígdo, kí ʿaráb zar;
Ub'ʿád nokhrím chabb'léhu!
17 ʿAréb laíš lachm šáqer;
V'achár jimláʾ fiv cháçaç.
18 Machšäbet b'ʿéça tíkkon;
-B'tachbúlot ʿ'σó milcháma!
19 Golä ssod hólekh rákhil;
Ul'fótä[1] lóʾ titʿárab!
20 M'qallél abív veímmo,
Jidʿákh neró b'išón chošk.
21 Nachlá m'bohált b'rišóna,
V'ach'rítah lóʾ tebórakh.
22 Al tómar: 'šállemá raʿ;
Qavvé l'- Jahvä, v'jošáʿ lakh!
23 Toʿ'bát Jahvä abn váabn,
Umóz'ne mírma lóʾ ϑob.
24 Mij- Jáhvä míçʿ'de gáber;
V'adám, ma jjábin dárko?
25 Moqéš adám, jalúʿ qodš,
V'achár n'darím lebáqqer.
26 M'zarä r'šaʿím malk chákham,
Vajjášeb ʿ'léhem ófan.
27 Ner Jáhvä níš'mat ádam,
Chofés kol chád're báϑen.
28 Chasd vé'mät jíçç'ru mälekh,
V'saʿád bachäsed kís'o.
29 Tif'árt bachúrim kócham,
Vah'dár zeqénim σéba.
30 Chabbúrot páçʿ tamríq b'raʿ,
Umákkot chád're báϑen.
XXI 1 Pal'gé majm léb malk b'jád Jah;
ʿAl kól, [1]jachpóç, jaϑϑännu.

v'σobaʿ, primo sticho tribuendum. VA habet ἀνδρὶ pro v'σabeaʿ et tria ultima verba versus bis ita reddit, ut primo jifchad pro jippaqed, secundo deaʿ pro raʿ substituat. — XX. 13a5. Habetur hic et in locis Gen. 45, 11 et Prov. 23, 21 hofʿal, ut in l. 1 Regn. (Sam.) 2, 7, ubi meriš legendum est, hifʿil, verbi ruš. — 19. Additamentum σ'fatav cum verbo intransitivo pata, quod significationem patendi habet, construi nequit. Patentem hic eum significare, cujus os tamquam porta semper pateat, e parallelismo apparet. — XXI. 13b5. Subjectum verbi est Deus, qui etiam in versu praecedenti tacite subintelligitur. — 20. Additamentum vašämen, quod absurde designationi divitiarum generali jungitur, e versu 17 irrepsit.

2 Kol dárk iš jášar b'ʿénav;
Vetókhen líbbot Jáhvä.
3 ʿAσó ç'daqá umíšpaϑ
Nibchár l'- Jahvä mizzábach.
4 Rum ʿénajm úrecháb leb;
Nirí rešáʿim cháϑϑat.
5 Machš'bót charúç akh l'-
mótar,
Vekhól aç ákh lemáchsor.
6 Poʿl óçarót bil'šón šaqr
Habl níddaf, *móq'še mávet.
7 Šod réšaʿím jegórem;
Ki mé'nu, láʿσot míšpaϑ.
8 Hafákhpakh dárk iš vázar;
Vezákh, jašár poʿléhu.
9 Θob lášabt ʿál pinnát gag
Meéšt m'doním ubét chabr.
10 Nafš rášaʿ ívvetá raʿ;
Loʾ júchan b'ʿénav réʿo.
11 Baʿ'nóš leç jéchkam päti;
-B'haσkíl l'chakhám, jiqqách
daʿt.
12 Maσkíl çaddíq l'bet rášaʿ;
M'salléf rešáʿim láraʿ.
13 -Θem ózno mízzaʿ'qát dal,
Gam húʾ jiqráʾ v'loʾ jáʿnä.
14 Mattán bassétr jikhpä af,
V'šochd bácheq chéma ʿázza.
15 Σimchá l'çaddíq ʿ'σot míš-
paϑ,
Um'chítta l'fóʿ'le áven.
16 -Dam tóʿä míddark háσkel
Biq'hál refáim jánuch.
17 Iš máchsor óheb σímcha;
Ohéb jajn v'šámn loʾ jáʿšir.
18 Kofr l'çáddiq *jíhjä* rášaʿ;
Vetáchat j'šárim bóged.
19 Θob šäbet b'äreç mídbar
Meéšt m'doním vakháʿas.
20 -Çar néchmad[1] bín've chá-
kham;
Ukh'síl adám j'ball'ʿännu.
21 Rodéf ç'daqá vachásed
Jimçáʾ chajjím *[1]vekhábod.
22 ʿIr gíbborím †ʿal chákham,
Vajjóred ʿóz mibϑächah.
23 Šomér piv úlešóno
Šomér miççárot náfšo.
24 Zed jáhir, leç šeméhu,
ʿOσä beʿébrat zádon.
25 Ta'vát ʿaçél t'mitännu;
Ki mé'nu jádav láʿσot.
26 Kol jóm †mitʾávva táʾva;
V'çaddíq jittén v'loʾ jáchσokh.
27 Zabch réšaʿím toʿéba,
Af kí b'zimmá j'biännu.
28 ʿEdí khezábim jóbed,
V'iš sómeʿ lánaçch j'dábber.
29 Heʿéz iš rášaʿ b'fánav;
V'jašár, huʾ jákhin dárko.
30 En chókhma v'én tebúna,
V'en ʿéça l'näged Jáhvä.
31 Sus múkhan l'jóm mil-
cháma;
Ul'- Jáhvä háttešúʿa.
XXII 1 Nibchár šem *ϑob* meʿóšr
rab;
Mikkásp v'mizzáhab chén ϑob.
2 ʿAšír varáš nifgášu;
ʿOσé khullámo Jáhvä.
3 ʿArúm raá †raʿ v'nístar;
-F'tajím ʿab'rú v'neʿnášu.
4 ʿEqb ʿ'náva jírʾat Jáhvä,
ʿOšr vékhabód vechájjim.

—. 21. Praemium requisitionis gratum ab ejus objecto arduo differre oportet. — 22. Accipe verbum ʿal in sensu aramaico intrandi, quia lectio praesens ʿala (ascendit) non urbi, sed muro tantum convenit. — 26a. Verte: Quotidie desiderat cupiditas. Non loquitur stichus de continua petitione eleemosynae, sed de insatiabili cupiditate, qua peccatores res alienas injuste acquirere student, cum justus vel propria pauperibus elargiatur. — XXII. 5b3. Textus praesens habet jirchaq mehem. — 11. Parallelismus antitheticus significat, Deum non, ut regem, amoena

5 Çinním, pachím b'dark ʿíqqeš;
Šomér nafšó jarchíqem.
6 Ch'nokh lánnaʿr ʿál pi dárko!
Gam kí jazqín, lo' jásur.[1]
7 ʿAšír berášim jímšol,
Veʿábd lovä l'iš málvä.
8 Zoréʿ ʿavlá jiqçór avn,
Vešébϑ ʿebráto jíkhlä.
9 Θob ʿájin, hú' jebórakh;
Ki nátan míllachmó l'dal.
10 Garéš leç, v'jéçe' mádon,
Vejíšbot dín veqálon.
11 Ohéb **Jahvä* ϑahór leb,
Chen †σíf'te réʿo mälekh.
12 ʿEné Jahvä naç'rú daʿt,
Vaj'sállef díb're bóged.
13 Amár ʿaçél: 'ri báchuç;
Betókh r'chobót eráçech.
14 Šuchá ʿ'muqqá pi zárot;
Zeʿúm Jahvä jippól šam.
15 Ivvált q'šurá b'leb náʿar;
Šebϑ músar járchiqänna.[1]
16 ʿOšéq dal, léharbót lo;
Notén l'ʿašír, akh l'máchsor.
Dicta sapientum: 17 *B'ni*, **l'ímrat-* háϑ oznäkha,
Uš'máʿ dib'ré chakhámim;
Velíbb'kha tášit *lámo*,
18 *Ladáʿat, | kí *neʿímim!
Ki tíšmerém b'biϑnäkha,
Jikkónu[1] ʿál σ'fatäkha;
19 Lihjót b'- Jah míbϑachäkha,
*L'hodíʿakhá **darkäkha*.
20 Hajjóm af | -tmól katábtlakh,
Šilšóm b'moʿéçot vádaʿt;
21 L'hodíʿ'kha qóšϑ im'ré 'mät,
L'hašíb* -m're 'mät *l'šo'läkha.
22 Al tígzol dál, ki dál hu';
V'al t'dákke' ʿáni báššaʿr!
23 Ki Jáhvä járib ríbam,
V'qabáʿ et qób'ʿehém nafš.
24 Al títraʿ ét baʿlí af,
V'et íš chemót lo' tábo';
25 Pen té'laf órechótav,
V'laqáchta móqeš l'náfš'kha!
26 Al t'hí betóqeʿé khaf,
Baʿórebím maššáot!
27 Im én lekhá lešállem,
Lamá jiqqách miškáb'kha?[1]
28 Al tásseg g'búli ʿólam,
Ašér ʿaσú 'botäkha!
29 Chazíta íš *tebúna*,
Mahír bimélakhtéhu;
Lif'né m'lakhím jitjáççab,
Bal[1] lífené chašúkkim!
XXIII 1 [1]Tešéb lilchóm et móšel,
Bin tábin -t 'šér l'fanäkha;

confabulatione pollentes, sed puros corde diligere. — 17. Ante hunc versum aliquid deesse, jam inde patet, quod superscriptio sequens (Prov. 24, 23) hic similem praesupponit. Allocutio filii in initio collectionis desiderari nequit. Vocem l'imrati VA ita retinet, ut eam secundo sticho tribuat et econtra verba sapientum ad primum stichum transferat. Ultimum verbum hujus versus VA adhuc recte cum sequentibus conjungit. — 18b—19. Construe: Nam custodies ea hoc effectu, ut confidas in Domino. — 19b—20c. Restitutio verae lectionis se ipsa contra contortas impossibilesque explicationes, TM superaedificatas, defendet. Sufficiat annotare, vocem etmol, quae inter hajjom et šilšom necessario requiritur, in duas voces atta halo', diversis versibus tributas, divisam et hoc modo emphasim pronominis secundae personae sine ulla ratione effectam esse. Ait igitur poeta, se hanc collectionem diligenter ad instruendos discipulos conscripsisse hodie, heri, nudiustertius, id est post maturam considerationem. — XXIII. 4a4. Hanc vocem verba et suffixa tertiae personae in v. 5 postulant. — 7a—b. Verte: Non enim ille ita in anima sua cal-

2 V'σamtá σakkín b'lo'äkha,
Im bá'al näfeš átta!
3 Al tít'av l'máϑ'ammótav,
Vehú' lachmí khezábim!
4 Al tíga' l'há'šir *'óšer;*
[Chadál] mibbínatäkha![1]
5 [1]'Enäkha bó v'enännu,
Ki [1]já'σä lló kh'nafájim;
K'našr já'uf háššamájim,
** Vešáb lebét miσgábbo.*
6 Al tílcham ét lachm rá'ajn,
V'al tít'av l'máϑ'ammótav!
7 Ki *lô'* kemó *dib'ré fiv,*
[Ken hú'] šo'ér benáfšo.
Ekhól uš'té, jomár lakh;
†Ulébabó bal 'ímmakh.
8 Pitt'khá, -khaltá, t'qiänna,
V'šichátta débaräkha.[1]
9 B'ozné khesíl al t'dábber!
Ki jábuz l'σékhl milläkha.
10 Al tásseg g'búli 'ólam,
V'biσ'dé j'tomím al tábo'!
11 Ki góalámo cházaq;
Hu' járib ét ribám -ttakh.
12 Había l'músar líbb'kha,
V'ozn'khá leím're dá'at!
13 Al tímna' mínna'r músar!
Ki †tákko b'šébϑ, lo' jámut.
14 Attá baššébϑ takkännu,
Venáfšo míšš'ol táççil.
15 B'ni, ím chakhám libbäkha,
Jiσmách libbí gam áni;
16 V'ta'lózna khílejótaj,
B'dabbér σ'fatäkha méš'rim.
17 Al j'qánne' líbb'kha b'chóϑ'im;
Lekh b'jír'at Jáh kol bájjom!
18 Ki ím **tišm'ráh,* ješ ách'rit,
V'tiqvát'kha lo' tikkáret.
19 Šemá' attá, b'ni, vách'kham,
V'aššér baddárk libbäkha!
20 Al t'hí besób'e jájin,
Bezól'le báσar lámo!
21 Ki sóbe' v'zólel júraš,
Uq'rá'im tálbiš núma.
22 Š'ma' l'-bíkha, zú j'ladäkha;
[1]-L tabóz, ki záq'na, -mmäkha!
23 Emät qené v'al tímkor,
Chokhmá v'musár ubína!
24 [Abí çaddíq] gil jágil;
Joléd chakhám, v'jiσmách bo.
25 Jiσmách abíkha *m'mékka,
Vetágel jóladtäkha!
26 Tená, bení, libb'khá li,
V''enäkha dárk- tirçäna!
27 Ki šúcha ''múqqa zóna,
Ub'ér çará nokhríjja.
28 Af hí' kechätef té'rob,
Ubóg'dim b'ádam tósif.
29 L'mí ój, l'mi 'bój, l'mi m'dónim;
Lemí **khe'ásim vá*-σich?
Lemí feçá'im chínnam;
L'mí chákhlilút 'enájim?
30 Lam'ách'rim 'ál hajjájin,
Labbáim láchqor mímsakh.
31 Al tér' jajn, ki jit'áddam,
Ki jítten bákkos 'éno;
. . . .
Jithállekh bémešárim!
32 Ach'rito k'náchaš jíššakh,
Ukhéçif'óni jafriš.

culat, quemadmodum ore loquitur. Avarus quippe verbis invitatum urget ad manducandum, secreto sperans, hunc recusaturum esse. Suppletio desiderari nequit, cum avarus non solum anxio calculatori comparetur, sed ipse sit talis. — 17b1. Voci huic textus praesens substituit e v. 18 repetitum ki im, quo sententia imperfecta redditur, si stichus a praecedente separetur, usui loquelae contraria, si a verbo j'qanne' dependeat.

33 ʿEnäkha jír'u zárot,
V'libb'khá j'dabbér tahpúkhot;
34 V'hajíta k'šókheb b'léb jam,
Ukhéšokhéb b'roš chíbbel.
35 Hikkúni, bal chalíti;
H'lamúni, bál jadáʿti.
Matáj aqíç *mijjéni*;
[ʿOd] ósif 'baqešännu?
XXIV 1 Al t'qánne' b'án'še ráʿa,
V'al tít'av líhjot íttam!
2 Ki šód jehgä libbámo,
V'ʿamál ɑif'téhem t'dább'ran.
3 B'chokhmá jibbánä bájit,
Ubít'buná jitkónan;
4 -B'daʿt ch'dárim jímmaléu,
Kol hón jaqár venáʿim.
5 *Θ*ob* gäber chákham *mé-ʿaz,
V'iš dáʿat méammíç koch.
6 Ki b'táchbulót *²milcháma,
Utéšuʿá b'rob jóʿeç.
7 Ramót le'víl chokhámot;
Baššáʿr lo' jíftach píhu.
8 *Ha*-méchaššéb leháreʿ,
Lo báʿl m'zimmót jiqráu.
9 Zimmát ivvälet cháθθat,
Vetóʿabát l'adám leç.
10 **Bimé raʿ* hítrappíta,
B'jom çára çár kochäkha.
11 Haççél l'quchím lammávet,
V'maθím lahárg im táchɑokh!
12 Ki tómar: *¹lóʾ *jadáʿt- zä,
H'loʾ tókhen líbbot*¹ jábin;
V'noçér nafš'khá, huʾ jédaʿ,
V'hešíb l'adám kefóʿlo?
13 Ekhól, bení, d'baš, kí θob,
V'noft mátoq ʿál chikkäkha!
14 Ken déʿa *lıl'babäkha*,
Ve-chókhma lénafšäkha;
Im máçaʾtá, v'ješ ách'rit,
V'tiqvát'kha lóʾ tikkáret.
15 Al téʾrob ¹lín've çáddiq,
Al tésaddéd ribçáhu!
16 Ki šabʿ jippól çaddíq v'-qam,
-R'šaʿím jikkáš'lu b'ráʿa.
17 Bin'fól -jib'khá al tíɑmach,
-B'khoš'ló -l jagél libbäkha;
18 Pen jírʾä Jáh, v'raʿ b'ʿénav,
V'hešíb meʿálav áppo!
19 Al títchar bámmeréʿim,
Al t'qánneʾ bárešáʿim!
20 Ki lóʾ tihjä ach'rít l'raʿ;
Nerí rešáʿim jídʿakh.
21 Jeráʾ et Jáh, b'ni, vámalk;
ʿIm šónim ál titʿárab!
22 Ki fitʾom jáqum édam;
Ufíd š'nehém mi jódeʿ?

— 25a3. In VA καὶ ἡ μήτηρ serior correctio est. — 35c3. Vox, vinum et crapulam significans, suffixo in sequenti sticho supponitur. — XXIV. 2b3. Cui forma aramaizans non placuerit, substituat masculinum j'dabb'ru, ut in locis Prov. 5, 2; 10, 21. — 5b3—4. Cf. Job 9, 4. 19; Is. 40, 26; Nah. 2, 2. —7a1. Adjectivum plurale ad chokhamot refertur, quod vel cum singulari vel cum plurali construi potest; cf. ad Ps. 49, 4; Prov. 1, 20; 8, 1. — 10. TM omissione vocum in VA servatarum profundum sensum sententiae in frigidam tautologiam convertit. Est enim verus sensus: Si tempore, quo peccatores grassantur dominanturque (cf. Ps. 49, 6; 94, 13), ignavo timore motus iis non restiteris, sed potius assenseris et cooperationem praestiteris, postea robur animi bene sibi conscii, felici defensioni necessarium, tibi deerit, quando impii aliquid contra te ipsum machinabuntur. — 12b. Vocem hu' ab interprete alexandrino non lectam esse, inde apparet, quod eam hic non expressit, sed in sticho sequente per αὐτός reddidit. — 14. Cf. Prov 2, 2. 10. Textus praesens valde frigidus est et parallelismo caret. — 15. ¹Vocativus rašaʿ additus est, ne allocutio ad discipulum sapientis dirigatur, quem dehortatione a talibus facinoribus non egere putavit scriba. — 23. Interpolatus est stichus e

Alia dicta sapientum: 23 †Makkír panim bemíšpaϑ,[2]
24 Omér l'rašáᶜ: çaddíq -tta,
Hinné jiqq'búhu ᶜámmim,
* *Ve*-jízᶜamúhu l'úmmim;
25 Velámmokhíchim jínᶜam,
Vaᶜ'léhem tábo' b'rákhat.*[1]
26 Σ'fatájm jiššáq *iš mébin*,
Mešíb d'barím nekhóchim.
27 Hakhén bachúç m'lakhtäkha,
Veᶜátt'dah báσσadä lakh;
Achár *tiqqách l'kha íšša*,
Ubánitá betäkha!
28 -L t'hi ᶜéd chinnám b'reᶜäkha,
V'hiftéta bíσ'fatäkha!
29 -L tomár: ka'šér ᶜaσá li,
Ken -ᶜsä llo, -šíb l'iš k'fóᶜlo!
30 ᶜAl σ'dé iš ᶜáçel ᶜábart-,
V'ᶜal kárem ádam ch'sár leb.
31 V'hinné, ᶜalá [1]qimm'šónim,
Kossú fanáv charúllim;
. . . .
Vegádr 'banáv nehrása.
32 Vaéchzä -nókhi, -šít libb-;
Raíti, láqacht- músar:
33 Meᶜáϑ šenót, m'ᶜaϑ t'númot,
M'ᶜaϑ chíbbuq jádajm líškab;
34 V'ba' míthallékh rešäkha,
Umáchsor'khá k'iš mágen.

Collectio Ezechiana: XXV 2 K'bod 'Lóhim háster dábar,
Ukh'bód m'lakhím ch'qor dábar.
3 Šamájm larúm v'arç láᶜomq,
Veléb m'lakhím en chéqer.
4 Hagó sigím mikkásef,
Vajjéçe' l'çóref käli;
5 Hagó rašáᶜ lif'né malk,
V'jikkón baççädeq kíš'o.
6 Al títhaddár lif'né malk,
V'bim'qóm g'dolím al táᶜmod!
7 Ki ϑób 'mor l'khá: ᶜ'le hénna,
M'hašpíl'kha líf'ne nádib.
Ašér raú ᶜenäkha,
8 Al tóçe' lárib máher;
Pen má ttaᶜσä b'ach'rítah,
B'hakhlím ot'khá reᶜäkha!
9 Rib'khá rib ét reᶜäkha,
Vesódi ácher ál t'qal;
10 Pen jéchasséd'kha šómeᶜ,
V'dibbátekhá lo' tášub!
11 *Tappúch zaháb *b'maσkít kasp
Dabár dabúr ᶜal ófnav.
12 Nazm záhab vách'li khátem
*Σich chákham ᶜál ozn šómaᶜt.
13 Keçínnat šálg b'jom qáçir
Çir né'man l'šólechéhu;
. . . .
Venäfeš 'dónav jášib.

locis Prov. 18, 5 vel 28, 21. Textus praesens suppletionem stichi post 23 et post 24 a posceret. — 25. Eliminato additamento TM superfluo, cum benedictio mala esse nequeat, habetur forma antiqua status absoluti singularis feminini. — 26. Absque suppletione nullus foret parallelismus. — 27. Ante perfectum consecutivum jussivum restitui praestat. — 28b. Verte: neque diducas labia tua! Sensus est: noli hiante ore garrulo inconsiderate et inutiliter accusationes veras vel falsas in proximos tuos proferre! — XXV. 7c—8c. Verte: Quae viderunt oculi tui, noli cito in jurgium producere, ne in fine causae nescias, quid facias, ipse a proximo tuo confusus! Dehortatur poeta ab incriminationibus, quantumvis veris certisque, adversario in aestu altercationis nimis facile objiciendis, cum hic ipse imprudentem obtrectatorem recriminationibus confundere possit.

14 N'σiím v'ruch v'gäšem ájin,
Iš míthallél b'mattát šaqr.
15 B'ork áppajm j'fúttä qáçin,
V'lašón rakká tišbór garm.
16 D'baš máça'tá, 'khol dájj'kha,
Pen †tíσba'ó vah'qé'to!
17 Hoqár ragl'khá m'bet ré''kha,
Pen jíσba''khá -σ'neäkha!
18 *Mappéç vechárb v'cheç šánun
Iš 'ónä b'ré'o 'éd šaqr.
19 Šen †ró'e' v'rágl mo'ádet,
*[1]Bogéd bejómi çára.
20 *[4]Chomç 'ál **chabbúra* nóter,
V'šar bášširím 'al léb ra'.
21 -M ra'éb σoná'kha, há'k'lo;*[1]
Veím çamé', hašqéhu!*[1]
22 Ki gächalím -tta chótä
'Al róšo v'- Jáh j'šallém lakh.
23 Ruch çáfon t'chólel gášem,
V'faním niz'ámim l'šón satr.
24 Θob šäbet 'ál pinnát gag,
Meéšt m'doním ubét chabr.
25 Majm qárim 'ál nafš ''jéfa,
-Š'mu'á ϑobá m'arç mérchaq.
26 †'Ajn †nírpaσt v'máqor móšchat
Çaddíq maϑ líf'ne ráša'.
27 Akhól d'baš hárbot ló' ϑob,
V'choqér kabód mikkábod.
28 'Ir péruçá, en chóma,
Iš, 'šér en má'çar l'rúcho.
XXVI 1 K'šalg b'qájç ukh'máϑar b'qáçir
[1]Lo' ná'vä líkh'sil kábod.
2 K'çippór l'nud, kíd'ror lá'uf,
[1]Qil'lát chinnám lo' tábo'.
3 Šoϑ lássus, mäteg lách'mor,
Vešébeϑ l'gév kesílim.
4 Al tá'an k'síl k'ivválto,
Pen tíšvä lló gam átta!
5 'Ané khesíl k'ivválto,
Pen jíhjä chákham b''énav!
6 Miqqáçä [1]chámas šótä
Šoléch d'barím bejád k'sil.
7 Dal'jú šoqájm mippíssech,
Umášal b'fí khesílim.
8 Kiç'rór abn bémargéma,
Ken nóten líkh'sil kábod.
9 Choch 'ála bídi šikkor,
Umášal b'fí khesílim.

Stichum 7c, quem TM nullo sensu ad nobilem in consessu refert, VA recte sequentibus jungit. — 11. Singularis rei comparatae eundem numerum pro comparatione commendat. — 12. Mira foret comparatio monitoris cum inauribus. — 19b. Vox mibϑach, in TM addita, originem debet glossae machbaϑ, ad explicandam vocem mappeç versui praecedenti adscriptae. — 20 Verba huic versui in TM praemissa ex erronea repetitione quatuor ultimorum verborum genuinorum versus praecedentis orta sunt ideoque cum sententia pessime congruunt. — 20a. Verte: sicut acetum defluens in vulnus. Tertium comparationis, nempe augmentum doloris, evanescit, si cum TM verbo noter (in significatione aramaica) nitrum substituitur. Nitrum enim post superinfusum ei acetum ebullit tantum, quod potius symbolum irae foret; quod autem hoc modo corrumpatur, nihil ad rem facit. Pro noter VA invenisse videtur joter. — 27b. Emendata verborum distinctione in TM, verte stichum: et scrutator majestatis sine honore erit. Sententia dirigitur contra praesumtuosam et scepticam perscrutationem rerum divinarum, cui non sufficit, incomprehensibilem humiliter venerari ejusque voluntati obedire. — XXVI. 6a. Verte: In fine damnum deglutire debet. Additamentum raglajim sensum

10 Rab mécholél kol [ʿób'rim],
V'σokhér kesíl vešíkkor.
11 Kekhäleb šáb ʿal qéo
Kesíl šonä b'ivvälto.
12 *Raít- iš chákham b'ʿénav;
Tiqvá likh'síl mimménnu.
13 Amár ʿaçél: šachl báddark,
Arí ben hárechóbot.
14 Haddált tissób ʿal çírah,
Veʿáçel ʿál miϑϑáto.
15 Θamán [1]jadó baççállacht;
Nil'á lah'šíbah él piv.
16 Chakhám ʿaçél beʿénav
Miššíbʿa m'šíbe ϑáʿam.
17 Machzíq b'ozné khalb ʿóber,
Mitʿábber ʿál rib ló' lo.
18 Kemítlahléh hajjórä
Ziqqím chiççím vamávet;
19 Ken íš rimmá -t reʿéhu,
V'amár: h'lo' m'σácheq áni?
20 Beáfs ʿeçím tikhbä eš,
-B'en nírgan jíštoq mádon.
21 Pächám l'gächálim †v'ʿéç l'eš,
Veíš m'doním l'charchár rib.
22 Dib'ré nirgán k'mitláh'mim;
V'hem jár'du chád're báϑen.
23 Kasp sígim m'çúppä ʿál charσ,
Σ'fatájim *ch'láqim v'léb raʿ.
24 Biσ'fátav †níkkar σóne',
Ub'qírbo jášit mírma.
25 Ki j'chánnen[1], ál ta'mén bo!
Ki šábʿ toʿébot b'líbbo.
26 *Kosä σin'á bemírma,
T'gullä raʿáto b'qáhal.
27 Korä šacht **l'réʿ**, bah jíppol;
V'golél abn, élav tášub.
28 L'šon šäqer jíσna' dákkav,
V'fä chálaq jáʿσä mídchä.
XXVII 1 Al títhallél b'jom máchar!
Ki ló' tedáʿ, ma jjéled.[1]
2 J'hallél'kha zár v'lo' fíkha,
Nokhrí veál σ'fatäkha!
3 Kobd äben v'néϑel háchol;
V'khaʿs 'víl kabéd mišš'néhem.
4 Akhz'ríjjut chéma v'šátp af;
V'mi jáʿmod líf'ne qín'a?
5 Θobá tokháchat m'gúlla
Meáhba mésuttáret.
6 Ne'mánim píç'ʿe óheb,
V'naʿtárot n'šíqot σóne'.
7 Nafš σ'béʿa tábus nófet;
V'nafš r'ʿéba, kól mar mátoq.
8 K'çippór nodádt min qínnah,
Ken íš nodéd mimm'qómo.
9 Šamn *v'jájn* uq'ϑórt j'σammách léb;
*V'mitqár'ʿa méʿeçót nafš.

praebet nimis contortum, qui insuper suffixo vix carere possit. — 10. Verte: Sicut sagittarius imperitus, qui omnes transeuntes vulnerat, est conductor stulti et ebriosi. Nempe in ipsum culpa redundat omnis damni a talibus conductis illati. Lectio praesens sensu caret; nam vulnerans omnia mira foret persona, repetitio verbi conducendi molestissima, positio finalis vocis ʿob'rim sensui contraria, cum transeuntes per se non sint vagabundi. Cf. Prov. 13, 17; 26, 6. – 15. Subjectum ʿaçel omitti potest, cum in hac collectione non, ut in prima (Prov. 10, 1—22, 16), necessario requiratur, disticha singula sensum in se completum habere. — 24a2. Est participium nifʿal. — 25a2 Forma non significat gratum reddere, sed gratiam supplicare. — 26a3. Hoc modo explicanda videtur lectio alexandrina συνίστησι δόλον pro voce improbabili masoretica b'maššaon. — XXVII. 9. Commendatur gratus usus hujus vitae et vituperatur tristitia

10 Reʿ'khá, *al täref sódo;*
V're'é abíkha -l táʿzob;
V'bet -chíkha -l tábo' b'jóm -d'kha;
[1]Šakhén qaréb m'ach ráchoq!
11 Chakhám, b'ni, v'σámmach líbbi;
V'ašíba chór'fi dábar!
12 ʿArúm raá †raʿ, nístar;
P'taím ʿab'rú, neʿnášu.
13 Qach bígdo, kí ʿaráb zar;
-B'ʿad nókhrijjá chab'léhu!
14 M'barékh reʿó b'qol gádol,[2]
Qelála téchašéb lo.
15 Dalp ϑóred b'jómi ságrir,
Veéšt m'doním †nišváta.
16 Çofén Jah çáfon, †járvach,
†Veϑómen †téman, jíqra'.
17 Barzäl bebárzäl júchad,
V'iš jáched p'né reʿéhu.
18 *Σam t'éna jókhal pírjah,
V'šomér adónav j'khúbbad.
19 †K'mo háppaním lappáním,
Ken léb haádam l'ádam.
20 Š'ol v'-báddo ló' tiσbáʿna,
V'ʿené [1]-dam ló' tiσbáʿna.
21 Maçréf l'khasp v'khúr lezáhab,
Veíš lefí mahlálo.
22 Im tíkhtoš -t há'vil b'-mákhteš,
B'tokh hárifót baʿéli;
Lo' tásur m'ʿálav -vválto.
. . . .
23 Jadóʿ tedáʿ p'ne çón'kha;
Šit líbb'kha láʿadárim!
24 Ki ló' leʿólam chósen;
V'im **chájil* nézer l'dór dor?
25 Galá chaçír v'nir'á daš',
Vené's'fu ʿíσσ'bot hárim;
26 Kebáσim líl'bušäkha,
Um'chír σadä ʿattúdim;
27 V'de ch'léb ʿizzím l'lachmäkha,
Lelächem *[3]náʿ'rotäkha.
XXVIII 1 Nasú, v'en ródef rášaʿ;
V'çaddíqim kíkh'fir, jíbϑach.
2 B'fašʿ árç rabbím σaräha;
B'adám mebín jidʿákhun.*[1]
3 Gabr róš veʿóšeq dállim
Maϑár sochéf v'en láchem.
4 ʿOz'bé torá j'hal'lú rašʿ,
V'šom'räha jítgarú bam.
5 -N'še ráʿ lo' j'bínu míšpaϑ,
Um'báq'še Jáh j'binú khol.
6 Θob ráš, holékh betúmmo,
M'ʿiqqéš d'rakhájm, v'hu' ʿášir.

noxia. Suffixum TM ad nihil refertur. — 10d. Absolute poni potest min comparativum, si sententia ambiguitatem excludit; cf. 2 Regn. (Sam.) 19, 44. Is. 10, 10; Mich. 7, 4; Job 11, 17. — 16. Verte: Dominus recondit boream, quem emittat, et abscondit austrum, quem advocet. Cf. Is. 40, 26; Jer. 10, 13; Prov. 30, 4; Job 38, 22; Ps 147, 4. TM non praebet sensum nisi perabsurdum, tam usui loquelae quam perspicuitati contrarium. Verus sensus est, universam naturam ad dispositionem Dei paratam manere. Adverte ad lusus verborum. — 24b. TM absurde agricolis diadema tribuit. — 27b. Stichum vertit VA verbis καὶ εἰς τὴν ζωὴν σῶν θεραπόντων; nam etiam in sticho praecedente pani vitam et in loco Prov. 9, 3 ancillis servos substituit. Additamentum masoreticum, quod jam significatione affectata et inaudita vocis chajjim proditur, glossae false explicanti originem debet; non enim vult poeta, lac sumi pro pane, quod absurdum foret, sed ad panem, id est una cum eo. — XXVIII. 2b3. Verbum jidʿakhun, in VA servatum, TM in duas voces jodeaʿ ken divisit iisque e dittographia addidit jaarikh; sed exegetae postea his corruptelis sensum, quamvis maxime contortum, affinxerunt. Verte stichum: sed per prudentem (multi hi usurpatores) exstinguentur. — 4b1. Textus praesens habet superflue v'šom're tora. — 10c—d. Restituitur distichon

7 Noçér torá ben mébin,
V'ro'ä zol'lím jakhlím -biv.
8 Marbä honó b'našk v'tár-bit,
L'chonén dallím jiqb'çännu.
9 Mesír -zno míšš'mo' tóra,
Gam t'fillató to'éba.
10 Mašgä j'šarím bedárk ra',
Bišéchutó hu' jíppol.
*[1]Temímim jínchalú ϑob,
*Ur'šá'im ló' j'boúhu.
11 Chakhám b''enáv iš 'ášir;
Vedál mebín jachq'rännu.
12 Ba''lóç çaddíqim, [1]tíf'art;
Ub'qúm r'ša'ím j'chuppáσ -dam.
13 M'khassä f'ša'áv lo' jáçlich;
Umódä v''ózeb j'rúcham.
14 Aš'ré -dam m'fáched tá-mid;
V'maqšä libbó jippól †b'ra'.
15 Arí nohém v'dob šóqeq,
Mošél rašá' 'al 'ám dal.
16 [1]Ch'sar t'búnot *[1]ráb ma'-šáqqot;
Σoné' baç' já'rikh jámim.
17 Adám 'ašúq b'dam náfeš,
'Ad bór janús, -l jitm'khú bo.
18 Holékh tamím jivváše',
V'ne'qáš d'rakhájm jippól †b'šacht.
19 'Obéd -d'mató jiσbá' lachm,
-M'raddéf reqím jiσbá' riš.
20 Iš 'múnot ráb berákhot,
V'aç l'há'šir ló' jinnáqä.
21 Hakkér paním *b'din* bál ϑob;
V''al pát lachm jífša' gáber.
22 Nibhál lahón iš rá' 'ajn,
V'lo' jéda', kí chasr †j'bóo.
23 Mokhích -dam -ch'ráj chen jímça'
Mimmáchliq †léšonáhu.
24 Gozél -biv [1]v'ómer: én paš',
Chabér hu' l'íši mášchit.
25 R'chab näfeš j'gárä mádon,
V'boϑéch 'al Jáhvä j'dúššan.
26 Boϑéch belíbbo, hú' kh'sil;
V'holékh b'chokhmá *[1]jim-máleϑ.
27 Notén laráš, en máchsor;
V'ma'lím 'enáv, rab m'érot.
28 B'qum r'šá'im jíssatér -dam,
-B'ob'dám jirbú çaddíqim.
XXIX 1 Iš tókhachót, maqšä 'orp,
Pat' jíššabér v'en márpe'.
2 Bir'bót †çadq jíσmach há-'am,
V'bim'šól raš' jéanách 'am.
3 Iš -héb chokhmá j'σam-mách -biv,
V'ro'ä zonót j'abbéd hon.
4 Malk b'míšpaϑ já'mid áreç,
Veíš t'rumót jehr'sänna.
5 Gabr máchliq 'ál re'éhu
Rašt póreσ 'ál pe'ámav.
6 Befäša' íš ra' móqeš;
V'çaddíq †jarúç veσámech.
7 Jodé' çaddíq din dállim;
Rašá' lo' jábin dá'at.
8 -N'še láçon j'fichu qirja,
Vachákhamím j'šibú af.
9 Iš chákham níšpaϑ ét [1]'vil;
V'ragáz v'σacháq, v'en náchat.

e genuino textu VA, eliminatis additamentis dittographicis: οἱ ἄμωμοι διελοῦνται ἀγαθά, οἱ δὲ ἄνομοι οὐκ εἰςελεύσονται εἰς αὐτά. Cf. Ps. 69, 28. — 16a. Verte: Intelligentia caret princeps extortor. — 21. Cf. Prov. 24, 23. Suppletionem adhuc invenisse videtur VA, cujus voci δικαίων nihil in TM respondet. — 24. Apud Hebraeos solus pater rem familiarem possidebat. — 26b. VA subjectum hu' in hoc sticho ignorat, in praecedente vero

10 An'šé damím jiσn'ú tam;
Višárim, j'báq'šu náfšo.
11 Kol rúcho jéhoçí' kh'sil,
V'chakhám b'achór j'šabb'chänna.
12 Mošél maqšíb ʿal d'bár šaqr,
Kol m'šáretáv rešáʿim.
13 Raš v'íš t'khakhim nifgášu;
Meír ʿené š'nehém Jah.
14 Malk šófeϑ bé'mät dállim,
Kis'éhu láʿad jíkkon.
15 Šebϑ v'tókhacht jítten chókhma;
V'naʿr m'šúllach mébiš ímmo.
16 Bir'bót r'šaʿím jirbä pašʿ;
†V'çaddíq b'mappáltam †jír'ä.
17 Jassér bin'khá, viních'kha,
V'jittén maʿdánnim l'náfš'kha!
18 B'en cházon, jípparáʿ ʿam;
V'šomér torá, aš'réhu!
19 Bid'bárim ló' jusár ʿabd;
Ki jábin v'én meháʿnä.
20 Chazita ¹áç bid'bárav,
Tiqvá likh'síl mimménnu.
21 M'fannéq minnóʿar ʿábdo,
V'ach'ríto jíhjä †ónen.
22 Iš áf jegárä mádon,
Ubáʿl chemá rab pášaʿ.
23 Ga'vát -dam täšpilännu,
Uš'fál ruch jítmokh kábod.
24 Choléq ʿim gánnab *k'gánnab.*

. . . .

ʿEd máchriš σóne' náfšo;
Alá jišmáʿ v'lo' jággid.
25 Cherdát -dam jítten móqeš,
Ubóϑech b'- Jáhvä j'σúggab.
26 Rabbím m'baq'ším p'ne mókel;
Umíj- Jahvä mišpáϑ iš.
27 To"bát çaddíqim íš ʿavl,
V'to"bát rašáʿ j'šar dárekh.

Dicta Aguris: XXX 1 Neúm haggábr, †l'otó El:
Laíti Él v-*lo'* úkhal.
2 Ki báʿr anókhi méiš,
Veló' binát adám li;
3 Veló' limmádti chókhma,
Vedáʿat q'dóšim édaʿ.
4 Mi ʿála šámajm v'jérad,
Mi ásaf rúch bechófnav?
Mi çárar májm baσσímla,
Mi héqim kól af'sé arç?
Hen, hódiʿéni, má šš'mo,
Umá ššem b'nó, ki tédaʿ?
5 Kol ímrat 'Lóh çerúfa;
Magén hu' láchosím bo.
6 Al tósef ʿál debárav,
Pen jókhich b'khá v'nikhzábta!

per ὁ τοιοῦτος reddit. — XXIX. 9. Combinatio iš evil non est in usu. — 19a3. Conjugationem hofʿal verbo jasar non defuisse, testatur nomen musar. — 21b. Secundum significationem aramaicam verbi anan vertendum est: in fine gemet. Nam lectio masoretica manon nullum praebet sensum. — 24. In hoc versu duas sententias plane diversas falso coaluisse patet, cum peccatum complicis in furto non in eo consistat, quod contra furem, judicialiter interrogatus, non testificetur, sed quod criminis ejus particeps fiat, pro auxilio lato partem lucri accipiendo. Prima igitur sententia contra complicem furis dirigitur, altera contra testem, qui falsa benevolentia motus crimen rei patefacere recusat; cf. Levit. 5, 1. Stichus omissus supplendus videtur: abominatio Domini uterque est. - XXX. 1. Verte: Effatum viri, qui in Deo perscrutando defatigatus est: defatigatus sum in Deo perscrutando, sed nihil efficere potui. Dehortatur poeta ab infructuosa speculatione de rebus divinis, cui exinde observantiam mandatorum Domini fidelem opponit. Auctorem effati sola denominatione haggäber introduci, non solum nihil significans et prorsus

7 Šittájm šaált- meittakh;
Al tímnaᶜ m'ménn-, b'ϑarm ámut!
8 Šavᵓ údebári kházab
Harchéq mimménni, *Jáhvä!*
Reš váᶜošr ál tittén li;
Haϑrífen- lächem chúqqi;
9 Pen éσbaᶜ vékhicháští,
Veámartí: mi Jáhvä;
V'fen ívvaréš v'ganábti,
V'tafáσti šém Elóhaj!
10 Al tálšen ᶜábd el 'dónav,
Pen j'qállel'khá v'ašámta!
11 *Ješ* dór, abív jeqállel,
Veét immó loᵓ j'bárekh;
12 Dor, ϑáhor béᶜenéhu,
V'miççóató loᵓ rúchaç;
13 Dor má ramú ᶜenéhu,
V'ᶜafᶜáppav jínnaσéu;
14 Dor chárabót šinnéhu,
Umáᵓkalót m'tall'ᶜótav;
Leᵓkól ᶜ'nijjím meäreç,
Veébjoním meádam.
15 Laᶜ'lúqa šítte bánot;
Tamíd tomárna: háb, hab!
Šalóš hen lóᵓ tiσbáᶜna,
Arbáᶜ loᵓ ámerú: hon.
16 Šeól *loᵓ σáb'ᶜa métim,*
V'ᶜoçr rächem *lóᵓ σabéᶜ m'tim;*
* *Ve*-árç loᵓ σáb'ᶜa májim,
Veéš loᵓ ámerá: hon.
17 ᶜEn *bén mebíš*, †jilᶜág l'ab,
†V'jabúz lejíqqehát em;
Jiqq'rúha ᶜór'be náchal,
Vejókhelúha b'né našr.
18 Š'lošá hem nífl'u m'ménni,
Veárbaᶜá loᵓ j'dáᶜtim:
19 Dark hánnašr bássamájim,
Darkí nachás ᶜalé çur;
Dark ónijjá beléb jam,
Vedärekh gäber b'ᶜálma.
20 Ken dárk iššá m'naáfet;
. . . .
Akh'lá umách'ta píha,
V'am'rá: loᵓ fáᶜalt- áven.
21 Tacht šáloš rág'za äreç,
V'tacht árbaᶜ lóᵓ tukhál σ'et:
22 Tacht ᶜábd, ki *málokh* jímlokh,
V'nabál, ki jíσbaᶜ láchem;
23 Tacht σ'núa, kí tibbáᶜel,
V'šifchá, ki tíraš g'bírtah.
24 Arbáᶜa hém q'ϑanné arç,
Vehém ch'khamím m'chukkámim:
25 Hannémalím, ᶜam lóᵓ ᶜaz,
V'jakhínu báqqajç láchmam;
26 Šefánnim, ᶜám loᵓ ᶜáçum,
V'jaσímu bássalᶜ bétam;
27 [Laárbä] mälekh ájin,
Vajjéçeᵓ chóçeç kúllo;
28 Σ'mamít b'jadájim t'táppeσ,
Vehíᵓ behékh'le mälekh.
29 Š'lošá hem méϑibé çaᶜd,
V'arbáᶜa méϑibé lakht:
30 Lajš, gíbbor bábbehéma,
Velóᵓ jašúb mipp'né khol;
31 Zarzír motnájm o tájiš,
Umälekh, álqum ᶜímmo.
32 -M nabálta béhitnáσσeᵓ,
Veím zammóta, jád l'fä!
33 Ki míç *šalg jóçiᵓ májim,*
V'míç chálab jóçiᵓ chémᵓa;
Umíçi áf joçíᵓ dam,
Umíç appájm joçíᵓ rib.

superfluum foret; sed etiam analogiae locorum Num. 24, 3. 15; 2 Regn. (Sam.) 23, 1 contrarium, ubi haec vox sequente sententia relativa determinatur. — 11. Textus praesens periodum praebet, solo subjecto constantem. Alio modo se extricavit VA, addendo frigide et superflue κακόν. — 15b. Excidisse videntur nonnulli stichi, in quibus filiae sanguisugae nominabantur et describebantur. — 16. Definitionem insatiabilitatis uteri clausi, et consequenter etiam hadis, a scriba decentiae consulturo omissam esse, probat retentio ejusdem definitionis quoad terram. — 17. Oculus

Dicta Lamuelis: XXXI 2 Ma, bb'rí, umá, bbar bíϑni;
Umä, berí nedáraj?
3 -L tittén l'naším cheläkha,
-D'rakhäkha l'móchot m'lákhin!
4 Al lám'lakhím [3]š'to jájin,
Ul'rózením: e šékhar;
5 Pen jíštä v'jíškach m'-chúqqaq,
Višánnä din kol b'né ʿ'ni!
6 Tenú šekhár leóbed,
Vejájin l'máre náfeš!
7 Jištä vejíškach ríšo,
Vaʿ'málo ló' jizkór ʿod!
8 P'tach píkha †léalmána,
Elé din kól bené ch'lof!
9 P'tach píkha **ú*-š'foϑ çädeq,
Vedín ʿaní veébjon!
Encomium bonae uxoris: 10 Ešt chájl, mi †jímçaänna,
V'rachóq mipp'nínim míkhrah.
11 Baϑách bah líbbi báʿlah,
V'šalál lo' jéchsar *íttah*.
12 G'maláthu ϑób veló' raʿ
Be-khól jemé chajjäha.
13 Doréša çámr ufištim,
Vattáʿaɷ b'chéfç kappäha.
14 Haj'tá ko'nijjot sócher,
Mimmérchaq tábi' láchmah.
15 Vattáqom b'ʿód lajl v'títten
Θarp l'bétah v'chóq l'naʿ'rótah.
16 Zam'má ɷadä v'tiqq'chéhu;
Mipp'rí khappäha n'ϑáʿ karm.
17 CHag'rá beʿóz motnäha,
Vatt'ámmeç z'róʿotäha.
18 Θoʿéma, kí ϑob sáchrah.;
Lo' jíkhbä bállajl nérah.
19 Jadäha šíll'cha b'khíšor,
V'khappäha tám'khu fálekh.
20 Kappáh par'ɷá läʿáni,
V'jadäha šíll'cha l'ébjon.
21 Lo' tíra' l'bétah míššalg;
Ki khól betáh l'buš šánim.
22 Marbáddim ʿáɷetá llah;
Šeš v'árgamán lebúšah.
23 Nodáʿ bašš'ʿárim báʿlah,
B'šibtó ʿim zíq'ne áreç.
24 Sadín ʿaɷ'tá vattímkor,
Vach'gór nat'ná lakk'náʿni.
25 ʿOz véhadár lebúšah,
Vattíɷchaq †l'mó jom ách'ron.
26 [Potécha] píha b'chókhma,
V'torát chasd ʿál lešónah.
27 Çofíjja h'líkhot bétah,
Veláchm ʿaçlút lo' tókhel.
28 †Qam [báʿlah, váj'hal'läha];
Banäha, váj'ašš'rúha:
29 Rabbót banót ʿaɷú chajl;
V'att ʿálit ʿál kulléna.
30 Šaqr háchen v'habl hajjófi,
-Sša jír'at Jáh, hi' †t'húllal.
31 T'nu láh mipp'rí jadäha;
[1]J'hal'lúha bášše'árim[1]!

nec irridere, nec obedientiam recusare potest. — XXXI. 8. Absurde oppressus et inops vocaretur mutus. — 11b. Verte: et praeda non indiget, dum eam habet. Sensus est, possessionem bonae uxoris maritum ejus feliciorem reddere, quam divitissima spolia. Ceterum probari nequit, vocem šalal generatim lucrum, etiam pacificum, significare. — 16b3. Est status constructus nominis näϑaʿ. — 30. Hitpaʿel verbi halal non habet significationem passivam. — 31b2. Quoad vocem in fine additam TM a VA omnino discrepat.

V. Iob.

7. 7.

Iob: III 3 Jobád jom, ívvaléd bo,
V'hallájla, -már: horá gabr!
4 Hajjóm hahúʾ j'hi chóšekh!
. . . .
-L jidr'šéhu 'Lóh mimmáʿal,
V'al tófaʿ ʿálav n'hára!
5 Jigʾ'lúhu chóšekh v'çálmut,
Tiškón ʿaláv ʿanána!
J'baʿ'túhu kám'riré jom,
6 [2]*Ve*-jíqqachéhu ófel!
Al jéchad bíme šána,
B'mispár j'rachím al jáboʾ!
7 [1]Hallájl hahúʾ j'hi gálmud;
Al táboʾ rénaná bo!
8 Jiqq'búhu óreré jom,
[1]ʿ'Tidím ʿorér livjátan!
9 Jechš'khú kokh'bé *n'gohàto*,
*V'titbálla*ʿ *b'çálmut* níšpo!
Jeqáv leór, vaájin;
V'al jír'ä b'ʿáfʿappé šachr!
10 Ki lóʾ sagár dal'té biϑn-,
V'jastér ʿamál meʿénaj.
11 Lamá loʾ mérachm ámut,
Mibbáϑn jaçáʾti v'égvaʿ?
12 Maddúʿ qidd'múni bírkajm,
Umá ššadájm, ki ínaq?
13 Ki ʿátta šákhabt- v'éšqoϑ,
Jašánti, áz janúch li;
14 ʿIm m'lákhím v'jóʿ'çe áreç,
Habbónim ch'rábot lámo;
15 O ʿím σarím, zaháb lam,
Ham'mál'im bátehém kasp;
16 O kh'néfl ϑamún loʾ éhjä,
Keʿól'lim, lóʾ raú or.
17 Šam r'šáʿim chád'lu rógez,
Vešám j'nuchú j'giʿé khoch;
18 Jachd ásirím ša'nánu,
Loʾ šámeʿú qol nógeσ.
19 Qaϑón vegádol šám huʾ,
Veʿábd chofší me'dónav.
20 Lamá jittén l'ʿamél or,
V'chajjím lemáre náfeš;
21 Ham'chákkim l'mávt, v'enännu,
V'jachp'rúhu mímmaϑmónim;
22 Haσσémechím elé gil,
Jaσíσu, kí jimç'ú qábr;
23 L'gabr, 'šér darkó nistára,
Vajjásekh 'Lóh baʿdáhu?
24 Ki líf'ne láchmi án'chat-[1],
Vajjítt'khu kh'májm ša'gótaj.
25 Ki fáchd pachádt-, v'je'tájen-;
Va'šér jagórt-, jabóʾ li.
26 Loʾ šálavt- v'lóʾ šaqádti,
V'loʾ nácht-, vajjáboʾ rógez.

III. 4b. Suppleri potest: J'khasséhu íšon 'féla. — 6a. Additamentum hallajla hahuʾ, e v. 7 hic anticipatum, non solum parallelismo adversatur, sed etiam sensui, cum nox per se obscura sit et ad dies anni non pertineat. — 9. Stellae ad illuminationem crepusculi matutini fere nihil

Eliphaz: IV 2 H'niσσá' dabár eläkha[1];
Vaʿ'çór b'millín, mi júkhal?
3 Hinné jissárta rábbim,
V'jadájim ráfot t'cházzeq.
4 Košél j'qimún milläkha;
Ubírkajm kór'ʿot t'ámmeç.
5 Ki [1]tábo' -läkha, váttel';
Tiggáʿ ʿadäkha, v'tíbhal.
6 H'lo' jír'at'khá kislát'kha,
[V']- tiqvát'kha tóm d'rakhäkha?
7 Z'khor ná', mi hú' naqí -bad,
V'efó j'šarím nikhchádu;
8 Ka'šér raít- chor'šé avn,
V'zor'ʿé ʿamál, jiqç'rúhu?
9 Minníš'mat 'Lóh jobédu,
Uméruch áppo jíkhlu.
10 Ša'gát arjé v'qol šáchal,
V'šinné kh'firím nittáʿu.
11 Lajš óbed míbb'li ϑáref,
-B'ne lábi' jítparádu.
12 V'eláj dabár jegúnnab,
Vattíqqach ózn- šamç ménhu;
13 Biσ'ʿíppim m'chéz'jonót lajl,
Bin'fól tardéma ʿál †'noš.
14 Pachd qéraén- ur'ʿáda,
Verób ʿaç'mótaj hífchid;
15 Verúch ʿal pánaj jáchlof,
T'sammér σ'ʿarát beσári.
16 Jaʿmód, veló' ahákkir;
Er'ä, veén temúna.
Lenágd ʿenáj *bähála;*
[Veqól] demáma éšmaʿ:
17 „Ha'nóš minní 'Loh jíçdaq;
Im méʿσσó jiϑhár gabr?
18 Hen báʿ'badáv lo' já'min,
-B'mal'ákhav jáσim tóhla;
19 Af šókh'ne báte chómer,
'Šer bäʿafár jesódam;
Jedákkeém lif'né ʿet,
J'ballä k'bodám kemó ʿaš.
20 Mibbóqr laʿárb jukkáttu,
Mibb'lí *mošíʿ l'naçch jób'du.
21 Haló' nissáʿ jitrám bam,
Jamútu, v'ló' bechókhma?"
V 1 Q'ra' ná', hajéš ʿonäkka,
V'el mí miqq'dóšim tífnä?
2 Ki lé'vil jáhrog káʿaσ,
Ufótä támit qín'a.
3 Aní raít- 'vil mášriš,
*V'raqáb navéhu fít'om.
4 Jirch'qú banáv mijjäšaʿ,
V'jiddákk'u b'šáʿr v'en máççil.
5 'Šer qáç'ru, ráʿeb jókhel,[3]
V'šaáf *çeméim chélam.
6 Ki ló' jeçé' m'ʿafár avn,
V'me'dáma [1]jíçmach ʿámal.
7 Ki ádam l'ʿámal júllad,
Ub'né rašp jágbehú ʿuf.
8 Ulám 'ni édroš él El,
V'el 'Lóhim -σím dibráti;
9 ʿOσä g'dolót v'en chéqer,
Nifláot ʿád en míspar;
10 [1]Notén maϑár ʿal p'né arç,
V'šoléch majm ʿál p'ne chúçot;
11 Laσúm š'falím lemárom,
Veqód'rim σág'bu jäšaʿ;
12 Mefér machš'bót ʿarúmim,
V'lo' †b-ídehém tušíjja;
13 Lokhéd ch'khamím beʿórmam,
Vaʿ'çát niftálim nímh'ra;

conferunt. — IV. 2a. Verte: Licetne verbum ad te dirigere? Cf. Ps. 4, 7. Additamentum, e v. 5 jam hic anticipatum, displicet, quia amici secunda demum oratione Iobi experimento didicerunt, eum verba ipsorum moleste ferre. — 6b. VA copulam tam in genuino, quam in falso loco ponit. — 15b2. Forma primitiva status absoluti feminini. — 16b1—2. His verbis, in VA servatis, TM substituit mar'ehu. — 16d. Praesentem lectionem molestissimam corrige e 1 3 Regnorum 19, 12. — 19. Suppletione omissa, nullus remanet sensus. — V. 5a. Additamentum, grammaticae et parallelismo repugnans, nec quoad sensum placet, cum non raptores bonorum,

14 Jomám jefágg'šu chóšekh,
V'khallájla j'máš'šu b'çóhrajm;
15 Vajjóšaʿ mécharb[1] píhem
Umíjjad cházaq ébjon;
16 Vatt'hí leháddal tíqva,
†Veʿólat qáf'ça píha.
17 Hen -š'ré 'noš, †jókhichó 'Loh;
V'musár Šaddáj al tím'as!
18 Ki hú' jakh'íb vejéchbaš;
Jimcháç, v'jadáv tirpäna.
19 B'šéš çárot jáççiläkka,
Ub'šábʿ lo' jíggaʿ b'khá raʿ.
20 B'raʿáb pad'khá mimmávet,
Ub'mílchamá midé charb.
21 Bešóϑ lašón techábe',
V'lo' tíra' m'šód, ki jábo'.
22 Lešód ul'kháfan tíσchaq,
V'mechájjat háarç -l tíra'.
23 Ki ʿím -b'ne [1]σádä b'rít'kha,
V'chajját [1]σadä hošl'má lakh;
24 V'jadáʿta, kí š'lom -hläkha,
-F'quddát nav'khá, v'lo' téchϑa';
25 V'jadáʿta, kí rab zárʿ'kha,
Veçé'çaäkha k'ʿéσb [1]arç.
26 Tabó' †bikh'lót'kha 'lé qabr,
Kaʿ'lót gadíš beʿítto.
27 Hen zót ch'qarnúha, kén hi';
Š'maʿänna, v'átta dáʿ lakh!
Iob: VI 2 Lu šáqol jíššaqél kaʿσ-,
V'havvát- b'moz'nájm jiσ'ú jachd!

3 Ki [1]méchol jámmim jíkhbad;
ʿAl kén debáraj láʿu.
4 Ki chíççe Šáddaj ʿímmad-,
'Šer ch'mátam šóta rúchi.
Biʿúte 'Lóh *j'qadd'múni;*
Leójeb jáʿrekhéni.
5 Hajínhaq pár' ʿ'le däše';
Im jígʿä ššór ʿal b'lílo?
6 H'jeákhel táfel [1]b'lí malch;
Im jéš ϑaʿm b'rír challámut?
8 Mi jítten tábo' šé'lat-,
Vetíqvatí jittén 'Loh;
9 V'joél 'Loh vídakk'éni,
Jattér jadó vibáçç'ʿen-;
10 Ut'hí ʿod nächamáti,
V'-sall'dá b'chilá, lo' jáchmol!
Ki ló' khichádti *dárk El,*
V'lo' šákhacht- ím're qádoš.
11 Ma kkóchi, kí ajáchel;
V'ma qqíççi, kí a'ríkh nafš-?
12 Im kóch abánim kóchi,
Im béσarí †nechóšet?
13 Haím en ʿézratí *bo,
V'tušíjja nídd'cha m'ménni?
14 L'moés meréʿo chásed,
Vejír'at Šáddaj jáʿzob.
15 Acháj bag'dú kh'mo náchal,
Ka'fíq n'chalím jaʿbóru;
16 Haqqód'rim mínni qárach,
ʿAlémo jítʿallém šalg;
17 Beʿét j'zor'bú, niçmátu,
B'chummó nidʿ'khú mimm'qómam.

sed avidos collectores granorum dispersorum describat. — 15. Lectio praesens imaginem prosaice explicat. — 16. Hic quoque nominativo cum terminatione antiquiori stat. absol fem. falso substitutus est accusativus; cf. ad Ps. 3, 3. — 24a3. Status constructus. — 24b1. Cf. Is. 15, 7. — VI. 4d. Verte: Inimico assimilat me. Verbum ʿarakh in significatione instruendi aciem cum accusativo hostis construi nequit. — 6. Versus sequens glossis falso explicantibus originem debere videtur, cum praecedentia absurde de nausea aegroti contra cibos intelligat. Si autem contendatur, sensum rectum, nempe miseriam intolerabilem superabundantem rationem querelae praebere, in eo inveniri, nimis debilis foret expressio. Quis enim profunde infelix unquam exclamabit: haec mea mala, quasi cibum ingratum, renuo gustare? Quod insuper sensu caret, cum

18 Jilláf’tu ór’chot dárkam;
Jaʿlú battóhu v’jób’du.
19 Hibbíϑu ór’chot Témaʾ;
H’likhót Š’baʾ qívvu lámo.
20 †Jebóšu, kí *baϑáchu;
Baú ʿadäha v’jáchp’ru.
21 Ki ʿátta héjitém loʾ,
Tir’ú ch’tat váttiráu.
22 Hakhí amárt-: habú li,
V’mikkóch’khem ších’du báʿdi;
23 Umálleϑún- mijjád çar,
V’mijjád ʿaríçim tífdun-?
24 Horúni, vá’ni áchriš;
V’ma ššágit-, [lí] habínu!
25 Ma nnímr’çu ím’re jóšer,
V’ma jjókhich hókhech míkkem?
26 Hal’hókhach míllim táchš’bu,
Ul’rúch *kol* ím’re nóaš?
27 Af ʿál jatóm tappílu,
†Vetímkerú ʿul réʿ’khem?
28 V’ʿattá hoílu, f’nú bi;
Veʿál p’nekhém, im ’kházzeb!
29 Šubú naʾ, ál t’hi ʿávla;
Vešúbu, ʿód çidqí †bi!
30 Hajéš bil’šóni ʿávla;
Im chíkk- loʾ jábin hávvot?
VII 1 H’loʾ çábaʾ lé’noš ʿ’lé arç,
Vekhíme σákhir jámav?
2 Keʿäbed, jéšaéf çel,
Ukh’σákhir, j’qávvä fóʿlo;
3 Ken hónchalt- lí jar’ché savʾ,
V’lelót ʿamál minnú li.
4 Im šákhabt-, *tírchaq šéna,*
V’amárti: mátaj áqum;
Umíddad ʿäreb *l’én qeç;*
V’σabáʿti n’dúdim ʿ’dé našp.
5 L’buš b’σár- rimmá v’giš ʿáfar;
ʿOrí ragáʿ †vajjímmas.
6 Jamáj qallú minní arg,
Vajjíkhlu b’äfes tíqva.
7 Zekhór *naʾ*, kí ruch chájjaj,
Loʾ tášub ʿén-, lir’ót ϑob!
8 Loʾ téšurén- ʿen rói;
ʿEnäkha bí, v’enänni.
9 Kalá ʿanán vajjélakh;
Ken jóred š’ól loʾ jáʿlä.
10 Loʾ jášub ʿód lebéto,
V’loʾ †jákkiró ʿod m’qómo.
. . . .
11 Gam ’ní loʾ échσekhá fi.
Adábberá b’çar rúchi,
Aσícha b’mári náfši:
12 Hajám aní, im tánnin,
Ki táσim ʿálaj míšmar?

recusatio plagarum a beneplacito hominis non pendeat. — 16a. Verte: qui spernit misericordiam erga proximum. Cf. Is. 32, 1; Ps. 16, 3. — 25a. Parallelismus postulare videtur ironiam contra dicta amicormu, nempe: quam morbida, id est debilia, sunt verba vestra stricte correcta! — 27b2. Mutatio punctationis parallelismo commendatur. Cf. Iob 24, 9. — VII. 4. Secundum VA prius distichon versus hoc modo restituendum foret:

Im šákhabt- v’-márt-: matáj jom;
V’im áqum: mátaj ʿáreb.

Sed toto versu noctem insomnem describi patet. Ceterum fortasse interpres praesentem jam textum invenit, dupliciter vertendo verba mataj aqum per πότε ἡμέρα et ὡς δ’ἂν ἀναστῶ, similiter umiddad ʿareb per πάλιν πότε ἑσπέρα et ἀπὸ ἑσπέρας; vel verba ὡς δ’ἂν ἀναστῶ, πάλιν πότε ἑσπέρα pro veteri additamento haberi possunt. — 10c. Stichus sequens hanc poscit suppletionem: Tu non retines animam meam a fovea. — 16a1. Eadem confusio inter verba masas et maas nunc invenitur in Ps. 58, 5; Iob 6, 14; 7, 5. Lectioni praesenti ansam dedisse videtur oppositio frequens verborum bachar et maas, quae tamen hic, etiam si maasti ad v. 15

13 Ki -márti: t'nách'men-ʿárσi,
Jiσσáʾ b'σichí miškábi;
14 Vechíttattán- bach'lómot,
V'mechéz'jonót t'báʿ'tánni;
15 Vattíbchar máchnaq náfši,
Mavt mínni †ʿáççebótaj.
16 †Massót-, loʾ l'ʿólam échjä;
Ch'dal m'ménni, kí habl jámaj!
17 Ma 'nóš, ki t'gáddelännu,
V'khi tášit -láv libbäkha,
18 V'tifq'dännu líbeqárim,
Lir'gáʿim tíbchannännu?
19 Kammá loʾ tíšʿä m'ménni,
Loʾ tárpen-, ʿád bil'ʿí ruqq-?
20 Chaϑá'ti, má efʿál lakh,
Noçér **libbót* haádam?
Lamá σamtán- l'mifgáʿ lakh,
†Va'hí *ʿaläkha l'máσσaʾ;
21 Umä loʾ tíσσaʾ físʿi,
Vetáʿbir ét avóni?
Ki ʿátta l'ʿáfar éškab,
Vešíchartán-, v'enänni.
Baldad: VIII 2 ʿAd án temállel éllä,
V'ruch kábbir ím're fíkha?
3 Ha- Él jeʿávvet míšpaϑ;
V'im Šáddaj j'ʿávvet çädeq?
4 -M banäkha cháϑeú lo,
Vaj'šállechém b'jad píšʿam.
5 Im átta t'šácher él El,
Veél Šaddáj titchánnan;
6 Im zákh vejášar átta,
(Ki ʿátta *ʿíqqeš píkha*);
Jaʿnä tefillatäkha,
V'šillám nevát çidqäkha;
7 V'hajá rešít'kha míçʿar,
Veách'rit'khá jaσgä m'od.
8 Ki šáel náʾ l'dor ríšon,
V'khonén lechéqer 'bótam!
9 Ki t'mól †anú v'loʾ nédaʿ;
Ki çél jaménu ʿ'lé arç.
10 Haló' hem jéhorúkha[2],
V'millíbbam jóç'u míllim?
11 Hajíg'ä góm' b'loʾ bíçça?
**Im* jíσgä áchu b'lí majm?
12 †ʿOd b'íbbo, lóʾ jiqqáϑef,
V'lif'né khol cháçir jíbaš.
13 Ken *ách'rit kól šokh'ché El,
Vetíqvat chánef tóbed;
14 Ašér jaqóϑ kisléhu,
V'bet ʿákkabíš mibϑácho.
15 Jiššáʿen ʿál betéhu,[2]
Jeháchziq bó v'loʾ jáqum.
16 Raϑób huʾ líf'ne šámeš,
V'ʿal gánnató jonáqto.[1]
17 ʿAl gál š'rašáv j'subbákhu,
Betí abánim jéchzä.
18 -M j'ball'ʿännu mímmeqómo,
V'khichéš bo: lóʾ r'itíkha.
19 Hen húʾ meσóσ darkéhu,
V'meʿáfar ácher †jíçmach.
20 Hinné El lóʾ jimʾás tam,
Velóʾ jachzíq b'jad m'réʿim.
21 ʿOd jémalléʾ σ'choq píkha,
Uσéfatäkha t'rúʿa.
22 Σon'äkha jílb'šu bóšet,
Veóhl r'šaʿím enännu.

trahas, locum habere nequit; nam spretio mortis non opponitur optioni suffocationis, sed et ipsa revera optio mortis est. — 20d2. Textum alexandrinum confirmat traditio in masora servata, lectionem ʿaläkha correctione scribarum in ʿalaj mutatam esse. — VIII. 6c. Genuina hujus stichi forma servatur in VA; in TM exstat jaʿir ʿaläkha sine perspicuo sensu et contra parallelismum, cum hifʿil verbi ʿur nunquam significationem vigilandi seu custodiendi habeat. — 10. Additamentum prosaicum et superfluum est. — 19. Enallage numeri nimis molesta. — IX. 9a2 Cf. Job 38, 32. — 16a. Verte: Si invocavero eum, ut me exaudiat. — 19b4. Lectio praesens omnino distinctionem inter potentiam et justitiam

Iob: IX 2 Omnám jadáʿti, kí khen,
Umá jjiçdáq ʾnoš ʿím El.
3 Im jáchpoç, lárib ʿímmo,
Loʾ †jáʿno -chát minní alp.
4 Chakhám lebáb vʾammíç koch,
Mi híqša -láv vajjíšlam?
5 [1]Maʿtíq harím vʾloʾ jádʾʿu,
Ašér hʾfakhám beáppo;
6 Hammrágiz árç mimmʾqó-mah,
Vʾ-[jitpállʾçu] ʿámmudäha;
7 Haómer lʾchárs, vʾloʾ jíz-rach,
Ubʾʿád kokhábim jáchtom.
8 Noϑä šamájim lʾbáddo,
Vʾdorékh ʿal bómoté jam;
9 *Ha*-ʿóσä †ʿájiš *ú*-khʾsil,
Vʾkhimá vechádʾre téman.
10 ʿOσä gʾdolót ʿad én cheqr,
Vʾnifláot ʿád en míspar.
11 Hen jáʿbor ʿálaj, vʾlóʾ -rʾä;
Vʾjachlóf, velóʾ abín lo.
12 Hen jáchtof, mí jʾšibännu;
Mi jómar -láv: ma ttáʿσä?
13 Elóh loʾ jášib áppo;
Tachtáv šachʾtú ʿozʾré rahb;
14 Af kí -nokhí eʿnännu,
Ebchʾrá debáraj ʿímmo;
15 ʾŠer, ím çadáqt-, loʾ éʿnä,
Limʾšófeϑí etchánnan!
16 Im qáraʾt-, véjaʿnéni,
Loʾ áʾmin, kí jaʾzín qol-;
17 ʾŠer bíσʾʿará jʾšuféni,
Vʾhirbá feçáʿaj chínnam.
18 Loʾ jíttʾnen- hášeb rúchi;
Ki jáσbiʿán- mammʾrórim.

19 Im lʾkhóch, [hinné] ammíç *húʾ*;
Vʾim lʾmíšpaϑ, mí †jodʾʿännu?
20 Im éçdaq, pí jaršíʿen-;
Tam ʾní, vajjáʿqešéni.
21 Tam ʾní, loʾ édaʿ náfši;
Beçídqi émʾas chájjaj.
22 -Chat híʾ, ʿal kén amárti:
Tam vʾrášaʿ húʾ mekhállä.
23 Im šóϑ jehámit pítʾom,
Lʾmassát neqíjjim jílʿag.
24 Arç níttená bʾjad rášaʿ;
Pené šofʾϑäha jʾkhássä.
. . . .
Im lóʾ *huʾ* éfo, mí huʾ?
25 Vʾjamáj qallú minní raç;
Barʾchú, loʾ ráu ϑóba;
26 Chalʾfú ʿim ʾníjjot ébä,
Kenášr, jaϑúσ ʿʾle ókhel.
27 Im *-márti: éškʾcha σíchi,
Eʿzʾbá [vʾablíga] fánaj;
28 Jagórti khól ʿaççʾbótaj,
Jadáʿt-, ki lóʾ tʾnaqqéni.
29 Anókhi *rášo*ʿ éršaʿ!
Lamá zzä häbel ígaʿ?
30 Im hítracháçti bʾmó šalg,
Vahásikkót- bʾbór káppaj;
31 Az báššacht tíϑbeléni,
Vetíʿabún- σalmótaj.
32 Ki lóʾ iš kámon-, -ʿnännu,
Nabóʾ jachdáv bammíšpaϑ.
33 *Lu jéš benénu mókhich,
Jašét jadó ʿal šʾnénu;
34 Jasér meʿálaj šíbϑo,
Vʾemáto ál tʾbaʿʾtánni;
35 ʾDabbʾrá vʾloʾ íraännu;
Ki lóʾ khen -nókhi ʿím-mad-!

tollit. Si enim Deus ideo tantum in jus vocari nequit, quia nemo eum citare vel sistere potest, hoc iterum ad simplicem quaestionem potentiae redit. — 24c. Stichus, cujus sensus e sequenti aliquatenus erui potest, ad cautelam consulto a scriba omissus videtur. Simili rationi nonnullae omissiones et mutationes in praesenti textu libri Iob originem debent. — X. 15c—16a. Parallelismus est antitheticus: Saturare opprobrio et vide miseriam meam! Sed tu potius tamquam leo erectus me venaris.

X 1 Naqóϑϑa náfši b'chájjaj;
Eᶜz'bá *ᶜaléhu σíchi;
Adábberá b'mar náfši,
2 -Mar él 'Loh: ál taršíᶜen-!
Hodíᶜen-, ᶜál ma t'ríben-;
3 Haϑób lekhá, ki táᶜšoq;
Ki tím'as j'gíᶜ kappäkha,
V'ᶜal ᶜ'çát r'šaᶜím hofáᶜta?
4 Haᶜéne báσar l'khá, *El*;
Im kíreót 'noš tírʾä?
5 H'khimé enóš jamäkha;
Im š'nót'kha kíme gáber;
6 Ki t'báqqeš láᶜavóni,
Uléchaϑϑáti tídroš;
7 ᶜAl dáᶜt'kha, kí loʾ éršaᶜ,
Veén mijjád'kha máççil?
8 Jadäkha ᶜíçç'bun- v'jáᶜσun-;
*-Char *tášub út'ball'ᶜéni?
9 Z'khor náʾ, ki kh'chómr ᶜ'σitáni,
Veél ᶜafár t'šibéni?
10 H'loʾ kh'chálab táttikhéni,
V'khig'bína táqpien-?
11 ᶜOr úbaσár talbíšéni,
V'baᶜ'çámot v'gídim t'σókh'khen-.
12 Chajjím v'chasd ᶜáσitá †ᶜimm-;
Uf'qúddat'khá šam'rá ruch-.
13 *[1]-Llä çáfantá †b'libbäkha;
Jadáᶜti, kí zot ᶜímmakh.
14 Im cháϑaʾt-, úš'martáni,
V'meᶜ'vóni lóʾ t'naqqéni.
15 Im rášaᶜt-, áleláj li;
V'çadáqt-, loʾ éσσaʾ róši.
Σ'baᶜ qálon úr'e ᶜónji;
16 U-[kh'šáchl], jig'ä, t'çudéni;
Vetášob títpalláʾ bi,
17 T'chaddéš ᶜedäkha négdi;
Vetárb kaᶜσ'khá ᶜimmádi,
Ch'lifót veçábaʾ ᶜímmi.
18 V'lamá meráchm hoçéʾtan-,
**V'loʾ* égvaᶜ, v'ᶜájn loʾ tírʾen-?
19 Ka'šér loʾ hájit-, éhjä;
Mibbáϑn laqqäber úbal.
20 Halóʾ m'ᶜaϑ jámaj, jéchdal,
Jašét mimménn-, v'abl'gá mm'ᶜaϑ;
21 Beϑárm elékh v'loʾ ášub
El äreç chóšekh v'çálmut;
22 Arç †ᶜéfa k'mó *išón* ofl,
Çalmút velóʾ sedárim![3]
Sophar: XI 2 H'rob d'bárim lóʾ jeᶜánä,
V'im íš σ'fatájim jíçdaq?
3 Baddäkha m'tím jachríšu;
Vattílᶜag, v'én mehákhlim;
4 Vattómer: **kí* zakh líqchi,
Ubár hajíti *b'ᶜénav?
5 V'-lam mí jittén, 'Loh dábber,
V'jiftách σefátav ᶜímmakh;
6 V'jaggéd [1]taᶜlúmot chókhma,
Ki khíf'laím l'tušíjja;
*Vetédaᶜ, kí *j'šavvä lakh
Elóh meᶜávonäkha!
7 †Hamechqerí 'Loh tímçaʾ;
-M ᶜad tákhlit Šáddaj *táboʾ?
8 Gob'hé šamájm, ma ttífᶜal?
ᶜ'Muqqá mišš'ól, ma ttédaᶜ?
9 ᶜ'Rukká meäreç mídda,
Uréchabá minní jam.
10 Im jéhachlíf vejásgir,
V'jaqhíl, umí j'šibännu?

— 22a2. Cf. ad Ps. 3, 3. — 22a4. Absurde caligo cum tenebris comparatur. Cf. Prov. 7, 9; 20, 20. — 22b. Additamentum sensu carens dittographiae originem debet. — XI 6c1. Imperativo constructio periodi relinquitur. — 6c3. Lectio TM displicet, quia idea punitionis inadaequatae et condonatione temperatae clarius exprimenda et praemissa assertione justitiae Dei in puniendo introducenda foret. — 10a2. Exstat

11 Ki hú' jadá' meté šav',
Vajjár' avn, v'ló' jitbónan;
12 Veíš nabúb jillábeb,
V''ajr pár' adám jivváled.
13 Im -ttá h'khinóta libb'kha,
V'faráσta -láv kappäkha;
14 -M avn b'jád'kha, hárchiqéhu,
V'al táškeu *b'óhl'kha 'ávla;
15 Ki áz tiσσá' fanäkha[1],
V'hajíta m'çóq v'lo' tíra'.
16 Ki †'átta 'ámal tíškach,
Kemájim, 'áb'ru, tízkor.
17[b] T''ufá kabbóqer tíhjä,
[a]Umíççohrájm jaqúm chald:
18 V'baϑáchta, kí ješ tíqva;
V'chafárta, lábaϑch tíškab.
19 Verábaçtá, v'en máchrid,
V'chillú fanäkha rábbim;
20 V''ené r'ša'ím tikhläna,
Umános ábad mínn'hem.[3]
Iob: XII 2 Omnám, ki -ttém 'am *nábon,*
V''immákhem támut chókhma!
3 Gam lí lebáb kemókhem*[4];
Veét mi én k'mo éllä?
4 Σechóq †laré'ä éhjä;*[3]
Σechóq çaddíq *ve-támim.
5 Lappíd buz, l''áštut šá'-nan;
Nakhón lemó''de rágel.
6 Jišláju -hálim l'šód'dim,
V'baϑϑúchot l'márgizé El;
La'šér hebí' *ϑarp chámas,*
Veló elóh bejádo.
7 V'ulám šeál na' b'hémot,[1]
V''of háššamájm, v'jaggéd lakh;
8 O σích laárç, v'toräkka,
Visápp'ru l'khá d'ge hájjam!
9 Mi ló' jadá' b'khol éllä,
Ki jád Jahvä 'aσ'tá zzot;
10 'Šer b'jádo näfeš kól chaj,
Verúchi khól beσár iš?
11 H'lo' ózen míllin tíbchan,
Vechékh †okhlá jiϑ'ám lo?
12 *Ki én* bišíšim chókhma,
Veórekh jámim t'búna.
13 'Immó chokhmá ug'búra:
Lo 'éça útebúna!
14 Hen jáhros, v'ló' jibbánä;
Jisgór 'al íš, *v'mi j'fáttech?
15 Hen já'çor b'májm, v'jibášu;
Višáll'chem, v'jáhp'khu áreç!
16 'Immó 'oz vétušíjja,
Lo šógeg úmehášgä.
17 Mehólikh jó''çim šólal,
Vešófeϑím jehólel.
18 Musár melákhim píttech,
Vajjé'sor -zór b'motnéhem.

hic conjugatio hif'il in significatione mutandi. — 15a. Additamentum mimmum duas imagines plane diversas hybride permiscet. — 15b2. Verte: a tribulatione liberatus. — 17. TM stichos hujus versus, in VA adhuc recte collocatos, invertit, quo gradatio sensus destruitur, et stichi ejusdem distichi contra legem parallelismi cum aliis distichis, non autem inter se, copula junguntur. — 17b1. Haec vox est nomen, caliginem significans, non vero imperfectum cohortativum seu paragogicum, quod Hebraei extra primam personam non adhibuerunt. Cf. ad Prov. 8, 3. — 20. In TM additur stichus, qui ante revisionem Origenis in VA deerat. — XII. 2a. Absque suppletione stichus nihil praecise significaret. — 3a. Stichus in TM additus e v. 2 cap. sequentis desumptus est. Ceterum VA praeter hunc stichum et secundum versus sequentis etiam duos intermedios genuinos omittit. — 4a2. Enallage personae intolerabilis. — 4a3. Stichus in TM sequens parallelismum perturbat et Iobo, qui se a Deo derelictum putat, non convenit. — 6c—d. Sensus est, praedatorem externa felicitate frui, quamquam pro Deo, quem non curet, gladio suo

19 Mehólikh kóh'nim šólal,
Veétaním jesállef.
20 Mesír σafá l'neʾmánim,
Veϑáʿam z'qénim jíqqach.
21 Šofékh buz ʿál nedíbim,
Um'zích afíqim ríppa.
22 M'gallä ʿ'muqqót minní chošk,
Vajjóçeʾ láor çálmut.
23 Maσgíʾ l'gojím vaj'ább'dem,
Šoϑéch l'gojím vajjánchem.
24 Mesír leb ráše ʿám [1]arç,
Vajjátʿem b'tóhu lóʾ dark;
25 Jemáš'šu chóšekh v'lóʾ or,
Vajjátʿem kéhaššíkkor.
XIII 1 Hen *éllä rá'ta ʿéni,
Šam'ʿá ozní vattában*[1]!
2 K'daʿt'khém jadáʿti gám -ni;
Loʾ nófel -nókhi míkkem.
3 -Lam 'ní el Šáddaj 'dábber,
Vehókhech él El échpaç;
4 Ve-*[1] áttem ϑóf'le šáqer,
* *Ve*-rófeé ʿ'lil kúll'khem.
5 Mi jítten, háchreš táchr'-šun,
Ut'hí lakhém lechókhma!
6 Šim'ʿú naʾ tókhachtí **fi*,
V'ribót σ'fatáj haqšíbu!
7 Hal'- Él tedább'ru ʿávla,
Veló t'dabb'rú remíjja?
8 H'fanáv *bešáqr* tiσσáun;
Im lá- El *b'mírma* t'ríbun?
9 Haϑób, ki jáchqor ét'khem,
Im k'háttel b'-nóš, t'hatt'lú bo?
10 Hokhéch jehókhich ét'-khem,
Im b'sétr paním tiσσáun!
11 H'loʾ σ'éto t'báʿet ét'khem,
Ufáchdo jíppol ʿ'lékhem?
12 Zikh'rónekhém miš'lé efr,
Legábbe chómr gabbékhem.
13 Hachríšu m'ménn- v'-dabb'-rá -ni,
14 V'jaʿbór ʿaláj ma | ʿál ma!
Eσσáʾ b'σarí bešínnaj,
V'nafší aσím bekháppaj.
15 Hen jíqϑelén-, lóʾ 'jáchel;
Akh d'rákhaj él panáv -khich!
16 Gam húʾ li líješúʿa;
Ki lóʾ l'fanáv chanéf †baʾ.
17 Šim'ʿú šamóʿ milláti;
Veáchvatí b'oznékhem!
18 Hinné naʾ, ʿárakht- míš-paϑ;
Jadáʿti, kí 'ni éçdaq.
19 Mi húʾ, jaríb ʿimmádi,
Ki ʿátta áchriš v'égvaʿ?
20 Akh šíttajm ál taʿσ ʿím-mad-,
Az míppanäkha lóʾ -star:
21 Kapp'khá meʿálaj hárchaq,
V'emát'kha ál t'baʿ'tánni!
22 Uq'ráʾ, v'anókhi éʿnä;
O 'dábber, váh'šibéni!

ad rapinas exercendas adhibito confidat. Cf. Hab. 1, 11. Hunc contemptum Dei Iob sibi appropriaret, si diceret, latronem Deum in manum suam intulisse, quod etiam modus loquendi foret valde contortus. — 12. Suppletio requiritur appellatione a traditione seniorum ad experientiam evidentiamque propriam et ad auctoritatem Dei supremam, quam Iob praemittit et subdit. — XIII 1. Lectio masoretica vel incompleta vel jactatoria foret. — 6a3. Remansit hic in textu praesente terminatio status constructi, quia pro suffixo primae personae habebatur. — 8. Omissiones reverentiae debentur. — 9b. Formae verbales contra punctationem ad radicem secundariam hatal referendae sunt. — 13—14. Emendatam versuum distinctionem poscit parallelismus, qui in v. 14 ob conjunctionem stichorum antitheticus esse nequit; praeterea patet, assumptionem carnis in dentes idem significare cum positione animae in manibus, nempe

23 Kammá li ʿ'vónot v'cháϑϑ'-
ot?
Pišʿí v'chaϑϑát- hodíʿen-!
24 Lamá fanäkha tástir,
Vetáchšebén- l'ojéb lakh?
25 Häʿálä níddaf táʿroç,
V'et qáš jabéš teráddef?
26 Ki tíkhtob ʿálaj m'rórot,
V'toríšen- ʿ'vónot n'ʿúraj;
27 Vetáσim bássad ráglaj,
V'tišmór kol órechótaj.[4]
XIV 1 Adám, jelúdi íšša,
Q'çar jámim úσ'baʿ rógez.
2 Keçíç jaçáʾ vajjímmal,
Vajjíbrach k'çél v'loʾ jáʿmod.
3 -F ʿal zä paqáchta ʿén'kha,
*V'-to tábiʾ b'míšpaϑ ʿím-
makh;
XIII 28 Vehúʾ keráqab jíblä,
Kebäged, ákhaló ʿaš!
XIV 5 Im cháruçím jaméhu,
Mispár chodášav íttakh;
Chuqqó ʿaσíta *qárob*,
Natátta ló, v'loʾ jáʿbor;
6 Š'ʿe méʿaláv vejéchdal,
ʿAd jírçä k'σákhir jómo!
7 Ki jéš laʿéç *tochálet*,
Ul'támar nót'ra tíqva.
Im jíkkarét v'ʿod jáchlif,
Vejónaqtó loʾ téchdal.
8 Im jázqin báarç šóršo,
V'bäʿáfar jámut gízʿo;
9 Meréchi májim jáfrich,
V'ʿaσá qaçír k'mo náϑaʿ.
10 Vegäber jámut v'jéchlaš,
Vajjígvaʿ ádam, v'ájjo?
11 [Majm] ázelú minní jam,
V'nahár jechráb vejábeš.
12 Veíš šakháb v'loʾ jáqum
ʿAdé biltí šamájim.
Miššáchat lóʾ jaqíçu,
Velóʾ j'ʿorú mišš'nátam.
13 Mi jítten bíš'ol táçp'nen-,
Tastíren-, ʿád šub -ppäkha;
Tašít li chóq v'tizk'réni;
14 Im jámut gäber, h'jíchjä?
Kol j'mé ç'baí ajáchel,
ʿAdé boʾ chálifáti!
15 Tiqráʾ, v'anókhi -ʿnäkka;
L'maʿσé jadäkha tíkhsof.
16 Ki ʿátta ç'ʿádaj tíspor,
†Ve-tíšmor ʿál chaϑϑáti;
17 †Chatámta bíç'ror píšʿi,
Vattíϑpol ʿál ʿavóni.
18 V'ulám har nófel jíbbol,
Veçúr jeʿtáq mimm'qómo;
19 Abánim šách'qu májim,
Tišϑóf s'fichäha ʿ'fár arç;
V'tiqvát enóš he'bádta.
. . . .
20 Titq'féhu lánaçch, v'jáh-
lokh;
M'šannä fanáv vatt'šáll'-
cho.

effugium seu facinus difficillimum et continuo mortis periculo obnoxium. Itaque phrasis ma ʿal ma vertenda est: quidvis super quidvis, id est asperrima quaeque. — XIV. 5. Versus praecedens serius textui accessisse videtur, cum hic non de peccato hominum, sed de miseria eorum, praesertim de brevitate et irrevocabilitate vitae agatur. Non vult Iob hominem excusare, sed Deum ad commiserationem movere — 12d. Cum stichus hic ante Origenem in VA defuerit, versus hoc modo ad unum distichon reduci possit:

Veíš šakháb v'loʾ jáqum
ʿAd b'lí šamájm loʾ j'qíçu.

Sed nimis urgens exsurgit suspicio, stichum illum ob rationem dogmaticam ab interprete omissum esse. — 12d2. Est imperfectum qal. — 14a. Stichus ad praecedentem parallelum se habet antithetice simulque parenthetice; cf. Ps. 7, 5; Iob 8, 6. — 16a1—2. Hic vertendum est: nunc enim; ut in locis Iob 6, 21; 8, 6. — 16b. Lectio praesens con-

Eliphaz: XV 2 Hächákham já'nä dá't ruch,
Vimálle' qádim bíϑno;
3 Hokhéch b'dabár, lo' jís-kon,
Umíllim, ló' jo'íl bam?
4 Af átta táfer jír'a,
V'tigrá' σichá lif'né El.
5 Ki j'állef ''vón'kha fíkha,
V'tibchár lešón 'arúmim.
6 Jarší''kha fíkha v'ló' -ni,
V'-[ja'nú bekhá] σ'fatäkha.
7 H'rišón adám tivváled,
V'lif'né g'ba'ót cholálta?
8 Habbésodí 'Loh tíšma',
*V'tiggá' eläkha chókhma?
9 Ma jjáda'tá, v'lo' néda',
Tabín, veló' 'immánu?[1]
10 Gam σáb, gam jášiš bánu,
Kabbír m'abíkha jámim.
11 Ham''áϑ mimm'khá tan-chúmot,[1]
Vedábar láaϑ 'ímmakh?
12 Ma jjíqqach'khá libbäkha,
Umá jjirz'mún 'enäkha;
13 Ki tášib -l-Él ruchäkha,
V'hoçé'ta m'fíkha míllin?
14 **Ki* má enóš, ki jízkä,
Vekhí jiçdáq j'lud íšša?
15 Hen bíq'došáv lo' já'min,
V'šamájm lo' zákku b''énav;
16 Af kí nit'áb vené'lach,
Iš šótä khámmajm 'ávla?
17 Achávvekhá, šemá' li;
V'zä cházit-, vá'sappéra;
18 Ašér ch'khamím jaggídu,
Veló' khich'dú me'bótam;
19 Lam l'báddam nítt'na háarç,
Veló' 'abár zar b'tókham!
20 Kol j'mé rašá' *[1]mitchólel,
V'mispár šaním[1] lä'áriç.
21 Qol péchadím beóznav;
B'šalóm šodéd j'boännu.
22 Lo' já'min šúb minní chošk,
V'çafú hu' 'lé **j'de* chareb.
23 Nodéd hu' l'lächem: ájje?
Limçó' okhló lo' jóde'.
Ki nákhon **édo* b'jádo;
24 Jom chóšekh | j'bá'atéhu.
Çar úm'çuqá titq'féhu,
Kemálk 'atíd lakkídor.
25 Ki náϑa él El jádo,
Veél Šaddáj jitgábbar.
26 Jarúç eláv beçávvar,
Ba''bí gabbé magínnav.
27 Ki khíssa fánav b'chélbo,
Vajjá'σ pimá ''le khásel;
28 V'jiškón 'arím nikhchádot,
Batím, lo' jéš'bu lámo.[3]
29 Ló' jé'šar *ráša lá'ad,*
Veló' jaqúm cheléhu;
V'lo' jáϑϑä láarç *çälem;
30 Lo' jásur mínni chóšekh.
Jonáqto t'jábbeš šálhabt,
Vejásur báruch *çíço.

trarium veri sensus, e praecedentibus et sequentibus patentis, continet. — 20. Sequuntur duo versus, in quibus dicitur, hominem non curare, quae filiis post mortem ipsius accidant, sed ea tantum mala, quae ipsi adhuc vivo (nam caro ab anima separata dolorem sentire nequit) inferantur. Nihil excogitari potest magis alienum a scopo querelae praecedentis, sed etiam nihil aptius, si supponatur, duos hos versus, casu quodam huc translatos, locum genuinum post v. 21 capitis 21 habuisse. Ita etiam optime sibi respondet v'jeda' (21, 19) et v'lo' jeda' (14, 21). — XV. 9b. Verte: quid intelligis, et non nobiscum, id est, ita ut nos id nesciamus? — 11. Etiam VA vocem El non invenisse videtur, quamquam exemplar ejus hebraicum quoad hunc versum vix erui potest. – 20b1. Significat hic, ut saepe, parvum numerum. — 28. Interpolator, cui exegetae consentiunt, versum de inhabitatione prohibita urbium ob sce-

31 Al já'men báššav', nít'a!
Ki šáv' tihjä t'muráto.
32 Beló' jomó timmále',
V'khippáto ló' ra'nána.
33 Jachmós kaggäfen bísro,
V'jašlékh kazzájt niççáto.
34 Ki ''dáti chánef gálmud,
V'eš ákh'la óh'le šóchad.
35 Haró 'amál v'jalód 'avn,
Ubíϑnam tákhin mírma.
Iob: XVI 2 Šamá'ti kh'éllä ráb-bot;
Menách'me 'ámal kúll'khem.
3 Haqéç ledíberé ruch?
[1]Ma jjámriç'khá, ki tá'nä?
4 Gam -nókhi kákhem 'dább'-ra,
Lu jéš nafš'khém tacht náfši!
†Archíba ''lékhem b'míllim,
V'aní'a ''lékhem b'mó roš-;
5 Aámmiç'khém bemó fi,
Veníd σ'fatáj *lo' *échσokh.
6 -M 'dubb'rá, lo' jéchaσékh k'eb-;
V'achd'lá, ma mmínni jáhlokh?
7 Akh 'átta hél'an-, h'ším-mot-,
8 Vattíqmeϑéni *káppo*.
L''ed hája v'jáqom bí kachš-,
B'fanáj ja'nä [kol 'édat-].
9 Appó ϑaráf vajjíσϑ'men-,
Charáq 'aláj bešínnav.
Çarí, **g'dudáv naf'lú bi;*
Jilϑóš, 'enéhu †'álaj.
. . . .
10 Pa''rú 'aláj befíhem.
B'cherpá hikkú lechájaj,
Jachd 'álaj jítmalláun.
11 Jasgíren- Él elé ''vil,
V''al j'dé r'ša'ím jirϑéni.
12 Šalév hajít-, vaj'fárp'ren-;
V'acház b''orpí, vaj'fáçp'çen-;
Vaj'qímen- ló l'maϑϑára,
13 Jasóbbu 'álaj rábbav;
J'fallách kil'jót- v'lo' jách-mol,
Jišpókh laárç m'reráti.
14 Jifr'çéni fárç 'al p'né farç,
Jarúç 'aláj kegíbbor.
15 Σaq táfartí ''le gíldi,
V''olált- bä'áfar qárni.
16 Panáj ch'marm'rú min bäkhi,
Ve'ál 'af'áppaj çálmut;
17 'Al ló' chamás bekháppaj,
Utéfilláti zákka.
18 Arç, ál tekhássi dámi,
V'al j'hí maqóm l'za''qáti!
19 Gam 'átta, hén, b'šamájm 'ed-,
Veσáhadí bamm'rómim!

lera inhabitantium destructarum intelligunt, quod mirus foret modus summam malitiam describendi. Ait Eliphaz, habitationem peccatoris in poenam ejus destructum desolatumque iri. — XVI. 6—7. Sensus est: nec loqui mihi quidquam prodest, nec tacere amplius quid nocere potest, cum plagae incurabiles mihi immissae summum gradum attigerint et Deus me ita exagitaverit, ut simpliciter obstupuerim et obtorpuerim. — 74. Punctatio molestam enallagen personae infert. Inde ab hoc verbo usque ad v. 9 primitus defecit VA. — 8b5. Noli vertere: macies mea, sed: infitiatio mea. Repetit enim hic Iob consuetam querelam, quod innocentiam suam, quamquam de ea absolute certus sit, coram majestate et omnipotentia Dei terrente normamque justitiae constituente defendere nequeat. Eodem sensu in sticho parallelo ait testimonia, sua contra ipsum insurrectura, vel testes, quos in favorem suum afferre possit, superioritate Dei oppressos, contra ipsum affirmaturos esse — 8c4. Verte: testimonium meum. Nam 'eda nunquam significat congregationem domesticam; in v. 34 cap. 15 denotat turbam vel factionem — 9d1. Supple mentaliter: gladium suum. Nam oculi non acuuntur. Interpretem ale-

20 Melíçaj *chínnam* ré'aj;
Elé 'Loh dál'fa 'éni;
21 V'jokhách legäber 'ím 'Loh,
Ubén adám l're'éhu.
22 Ki š'nót mispár je'táju,
Veórch, lo' ášub, éhlokh.
XVII 1 Ruchí chubb'lá, *nafš-''jéfa;*
Jamáj niz''khú, q'barím li.
2 Im ló' h'tulím 'immádi,
Ub'hámrotám talán 'en-!
3 Σimá nna' 'ér'bon- 'ím-makh!
Mi hú' l'jadí jittáqe'?
4 [1]Libbám çafánta mícoakhl;
'Al kén lo' térimémo.
5 Lechéleq jággid ré'im,
V''ené banáv tikhläna;
6 V'hiççígan- lím'šal 'ám-mim,
Vetófet l'fánim éhjä;
7 Vattékhah míkka'o 'éni,
Viçúraj káççel kúllam.
8 Jašómmu j'šárim 'ál zot,
V'naqí 'al chánef †j''órar;
9 Vejóchez cáddiq dárko,
Uϑ'hór jadájm josíf omç.
10 V'ulám †kull'khém, t'šu-bú [1]na',
V'lo' émça' bákhem chákham!
11 Jamáj 'ab'rú, zimmóti;
Nitt'qú moráše l'bábi;
12 *V'hem* lájla l'jóm jaoímu,
Or qárob mípp'ne chóšekh.
13 Im áqavvä, š'ol béti;
Bachóšk rippádti j'çú'aj.

14 Laššácht qará't-: abí -tta;
Immí va'chót- larímma.
15 V'ajjé efó tiqváti,
*V'ϑobáti mí j'šuränna?
16 Baddé šeól terádna;
Im jáchd 'al 'áfar, náchat.
Baldad: XVIII 2 'Ad -ná *taoím *qeç l'míllin?
*Tabén, v'achár nedábber!
3 Maddú' nechšábnu [1]b'hé-ma,
*Nidmínu *bé'enäkha?
. . . .
4 Θoréf nafšó beáppo.
Hal'má'n'kha té'azéb arç,
V'je'táq çur mímmeqómo?
5 Gam ór reša'im jíd'akh,
Veló' jiggáh š'bib íššo.
6 Or cháš akh béohléhu,
Venéro 'álav jíd'akh.
7 Jeç'rú ça''dé onéhu,
Vatášlikhéhu ''çáto.
8 Ki šúllach b'räšet b'ráglav,
Ve'ál o'bakhá jithállakh.
9 Jochéz †ba'áqebó pach;
Jachzéq 'aléhu çámmim.
10 Θamún baáreç chábio,
Umálkudtó ''le nátib.
11 Sabíb bi''túhu báll'hot,
†Vehíppilúhu l'ráglav.
12 Jehí ra'áb onéhu,
Veéd nakhón leçál'o.
13 Jokhál baddé 'oréhu,
Jokhál baddáv b'khor mávet.
14 J'nuttáq m'ohló mibϑácho,
V'taç'ído l'málk balláhot.

xandrinum voce ἀκίσιν hebraicum jilϑoš reddere voluisse, probat VA ad Ps 52, 4. XVII. 11a3. Si pro nomine habeatur, vox mutanda foret in m'zimmotaj, quia zimma semper malo sensu adhibetur. — 16a. Pro subjecto accipe spem et felicitatem, in v. praecedente nominatas. Cf. ad Prov. 8, 3. — XVIII. 2a. Subintellige: Quousque tempus praeteribit vel exspectandum nobis erit, donec finem loquendi facias? Eadem ellipsi etiam Germani in familiari colloquio utuntur. Pluralis secundae personae, quem TM in hoc et sequenti versu obtrudit, prorsus intolerabilis est. — 3b1. Cf. Ps. 49, 13. 21. — 3c. Supplendum videtur: Nam insipiens laedit vitam suam. — 11a3. Secunda vocalis talium formarum,

15 Tiškón b'ohló mibb'lí lo;
J'zorä ʿal návo gófrit.
16 Mittácht š'rašáv jibášu,
Umímmaʿl jímmal q'çíro.
17 Zikhró abád minní arç,
V'lo' šém lo ʿál pené chuç.
18 Jehd'fuhu méor él chošk,
Umíttebél j'niddúhu.
19 Lo' nín lo v'ló' nakhd b'ʿámmo,
Veén σaríd bim'gúrav.
20 ʿAláv našámmu -ch'rónim,
V'qadmónim *áchaz σáʿar.
21 Akh élä miškʼnot ʿávval,
Vezä m'qom, ló' jadáʿ El!
Iob: XIX 2 ʿAd ána tóg'jun náfši,
Ut'dákk'unáni b'míllim?
3 Zä ʿáσr p'ʿamím takhlímun-,
Lo' t'bóšu †t'chárefú li!
4 Veáf omnám šagíti,
Ittí talín m'šugáti.
5 -M omnám ʿaláj tagdílu,
V'tokhíchu ʿálaj chérpat-;
6 D'ʿu -fó, ki 'Lóh ʿivv'táni,
Um'çúdo ʿálaj híqqif!
7 Hen -çʿáq: chamás, v'ló' -ʿánä;
'Šavváʿ, veén mišpáϑ *li*.
8 Orchí gadár, v'lo' éʿbor;
V'ʿal n'tíbotáj chošk jáσim.
9 K'bodí meʿálaj hífšiϑ,
Vajjásar ʿ'ϑäret róši.
10 Jitt'çén- sabíb, vaélakh;
Vajjássaʿ káʿeç tíqvat-.
11 Vajjáchar ʿálaj áppo,
Vajjáchšebén- lo kh'çárav.
12 Jachd jéboú gedúdav,
V'jasóllu ʿálaj dárkam.*3
13 -Chaj méʿaláj hirchíqu;
Jad'ʿú, akh záru m'ménni.
14 Chad'lú q'robáj -m'juddáʿaj,
15 Š'khechúni | gáre béti;
V'am'hótaj l'zár tachš'búni,
Nokhrí hajít- b'ʿenéhem.
16 L'ʿabdí qará't-, v'lo' jáʿnä;
Bemó fi étchannén lo.
17 Ruchí zará leíšti,
V'channótaj líb'ne biϑni.
18 Gam ʿ'vílim máasú bi;
Aqúma, váj'dabb'rú bi.
19 Tiʿ'búni kól m'te sódi;
V'zä -hábti, néhpekhú bi.
20 Beʿóri dáb'qa ʿáçmi,
Vaétmall'ϑá, b'σar- b'šínnaj.
21 Chonnún-, chonnún-, -ttem réʿaj!
Ki jád Elóh nag'ʿá bbi.
22 Lamá tird'fúni kh'mó El,
V'mibb'σári ló' tiσbáʿu?
23 Mi jítten -fó v'jikkát'bun
Milláj *2basséfr v'jucháqu;

quamquam per se longa, apud Hebraeos saepissime ad modum tono tantum productarum tractatur. — 11b. Unicus dispergi nequit, nam apud Habac. 3, 14 de populo judaico agitur – 20a1. Huic lectioni, in VA servatae, TM substituit ʿal jomo. — XIX. 13a3—b1. TM verba false distinguendo ultimamque literam mutando, habet hirchiq v'jod'ʿaj, quo molesta enallage numeri et perturbatio parallelismi exoritur. Accedit, quod hoc modo vis particulae akh tollitur; vertendus enim est stichus secundus: viderunt miseriam meam, sed nihil aliud fecerunt, quam quod a me recederent. In VA (ἀπέστησαν, ἔγνωσαν) lectio genuina adhuc exstat. — 14—15. Rectam versuum distinctionem confirmat femininum tachš'buni, quod ad subjectum e viris et mulieribus compositum referri nequit. — 20. Verte: Cuti meae adhaerent ossa mea, et effugi, carnem meam in dentibus auferens, id est, in continuo et imminente vitae discrimine; cf. Iob 13, 14. Nam lectio masoretica, quae vocem b'σari, in ubib'σari mutatam, verbo dab'qa praemittit et voci b'šinnaj e falsa repetitione

24 Beʿéϑ barzäl v’ʿofáret
Leʿéd b’çur jéchaçébun!
25 Va’ní jadáʿt-, go’lí chaj,
V’ach’rón ʿal ʿáfar jáqum;
26 V’achár †ʿedí, †naq’fá zot,
V’miš- *Šáddaj échzä *éllä,
27 Ašér aní echzä lli,
V’ʿenáj raú, veló’ zar.
Kalú khil’jótaj b’chéqi;
28 Ki tóm’ru: má nnirdóf lo?*[4]
29 Gurú lakhém mipp’né charb!
Ki chéma *ʿ*ál* ʿavónot.[4]
Sophar: XX 2 Lo’ khén σ’ʿippáj j’šibúni;
Ubáʿ’bur *zót* chuší bi.
3 Musár k’limmáti éšmaʿ,
V’ruch míbbinát- jaʿnéni.
4 Hazót jadáʿta mín ʿad,
Minní σim ádam ʿ’le árç,
5 Ki rín’nat r’šáʿim m’qárob,
V’σimchát chanéf ʿ’de rágaʿ?
6 -M jaʿlä laššámajm σío,
Veróšo láʿab jággiʿ;
7 K’gel’ló lanäçach jóbed;
Roáv jom’rú: ajjéhu?
8 Kach’lóm †ʿáf v’ló’ jimç’úhu,
V’juddád kechéz’jon lájla.
9 [Š’zafáttu] ʿájn v’lo’ tósif,
V’lo’ ʿód t’šurännu m’qómo.
10 Banáv jeráççu dállim,
V’jadáv tašébna óno.
11 ʿAç’mótav mál’u ʿ’lúmav,
V’ʿimmó ʿal ʿáfar tíškab.
12 Im támtiq b’fíhu ráʿa,
Jakhch’dänna táchat l’šóno;
13 Jachmól [1]veló’ jaʿz’bänna,
V’jimn’ʿänna b’tókhi chíkko;
14 Lachmó beméʿav néhpakh,
M’rorát p’taním beqírbo.
15 Chajl bálaʿ váj’qiännu;
Mibbíϑno [Él] jor’sännu.
16 Roší fetánim jínaq,
Tahr’géhu l’šóni éfʿä.
17 Al jére’ bífélággot,
*[1]Nach’lé debáš vechém’a.

b’ʿor šinnaj substituit, omni sensu caret, cum ossa semper carni adhaereant et fuga cum cute dentium perabsurda sit (cf. ad Ps 102, 6). VA adhuc genuinam lectionem invenit, si excipias, quod et ipsa vocem b’σari, sed non mutatam, ante dab’qa habet. — 23. Additamentum masoreticum, e sticho praecedente repetitum, nimis contortam reddit constructionem. — 26a. Verte: et postea, his praesentibus absolutis, veniet testis meus. Cf. Iob 16, 19; Is. 29, 1. — 27. Relativum non ad Deum, sed ad videnda pertinet, id est ad innocentiam Iobi, nunc ipsi tantum e testimonio propriae conscientiae certam et aliis haud demonstrabilem, sed deinde testimonio divino omnibus declarandam. Si in v. 25—27 certa spes visionis beatificae exprimeretur, problema libri alio prorsus modo tractari et solvi debuisset. Nec objici potest, etiam effectum plagarum salutarem (5, 17) vel probantem (17, 9) felicitatemque internam justi (22, 26; 27, 10) obiter tantum a poeta tangi nec ad solutionem quaestionis adhiberi. Haec enim omnia, nisi cum aeterna retributione conjungantur, ad illum finem non sufficiunt, cum castigatio vel probatio usque ad mortem protracta salutem vel compensationem adducendam praecludat et de nexu felicitatis externae cum pietate potissimum agatur. Non incongrue igitur liber Iob, si orationes Eliuis excipias, solutionem in resignatione posuit eamque incompetentia hominis et sapientia Dei in creatione tam perspicua quam investigabili suasit. — 28. Stichum sequentem Origenes demum VA intulit. — 29b. Ultimam vocem stichi, quam TM e sticho praecedente repetit, VA nondum invenit; stichum finalem non esse genuinum probat usus relativi ša pro ašer. — XX. 2a1—2. Duas voces, in VA servatas, TM contra sensum ad particulam lakhen conjungit. — 22. Stichus additicius ante Origenem in VA deerat. —

18 Mešíb jegíʿ v'loʾ jíblaʿ,
K'chel t'múrató v'loʾ jáʿlos.
19 Ki ríççaç ʿázab dállim,
Bajt gázal v'lóʾ jibnéhu;
20 Ki lóʾ jadáʿ †š'li *b'ϑúbo,
Bach'múdav lóʾ jemálleϑ.
21 En σárid léokhléhu;
ʿAl kén loʾ jáchil ϑúbo.
22 Bim'lót sifqó jeçár lo;
Kol jád ʿamél t'boännu.*[3]
23 Ješállach bó ch'ron áppo,
V'jamϑér *ʿaláv *balláhot.
24 Jibrách minnéšeq bárzäl,
Tachl'féhu qäšet n'chúša.
25 Šaláf, v'jeçéʾ miggévo,
Ubáraq mímm'roráto.
Jahlókh ʿaléhu émim;
26 Kol chóšk ϑamún liç'fúnav.
T'akk'léhu éš, lo núppach;
Jeráʿ σaríd beóhlo.
27 J'gallú šamájim ʿ'vóno,
Veárç mitqómamá lo.
28 Jiggál jebúli béto,
Niggárot b'jómi áppo.
29 Zä chélq [1]rašáʿ me- 'Lóhim,
Venáchlat ímro mé- El.
Iob: XXI 2 Šim'ʿú šamóʿ milláti;
-T'hi zót tanchúmotékhem!
3 Σaún- v'anókhi 'dábber;
Veáchar dább'ri tálʿeg!
4 Häánokhí l'adám σích-;
V'im máddu ʿ lóʾ tiqçár ruch-?
5 Penú eláj v'hašámmu,
Veσímu jád ʿalé fä!
6 Veím zakhárt-, v'nibhálti,
V'acház b'σarí palláçut:

7 Maddúʿ rešáʿim jíchju,
ʿAt'qú, gam gáb'ru chájil?
9 Batéhem šálom míppachd,
V'loʾ šébeϑ 'Lóh ʿaléhem.
10 Šoró ʿibbár v'loʾ jágʿil;
T'falléϑ par'tó v'loʾ t'šákkel.
8 Zarʿám nakhón lif'néhem,*[1]
V'çe'çáehém l'ʿenéhem.
11 J'šall'chú khaççón ʿ'viléhem,
Vejal'dehém j'raqqédun.
12 Jiσ'ú betóf vekhínnor,
Vejíσmechu l'qol ʿúgab.
13 J'ballú baϑϑób jeméhem,
Ub'rägaʿ š'ól jechátu;
14 V'jom'rú la- El: súr m'-ménnu;
V'daʿt dárk'kha lóʾ chafáçnu.
15 Ma Ššádaj, kí naʿb'dännu;
V'ma nnóʿil, kí nifgáʿ bo?
16 Hen, lóʾ bejádam ϑúbam?
ʿ'Çat r'šáʿim rách'qa ménni!
17 Kammá ner r'šáʿim jídʿakh,
V'jabóʾ ʿalémo édam;
Ch'balím joch'zúmo mé- El,
Ašér j'challéq beáppo;
18 Jihjú ketábn lif'né ruch,
Ukh'móç g'nabáttu súfa?
19 'Loh jíçpon l'bánav óno?
J'šallém eláv vejédaʿ!
20 Jir'ú ʿenéhu kído,
Uméch'mát Šáddaj jíštä!
21 Ki má chefçó b'betó -ch'rav,
V'mispár ch'dašáv chuççáçu?
XIV 21 Jikhb'dú banáv, v'loʾ jédaʿ;
V'jiçʿ'rú, v'loʾ jábin lámo.

23b. TM lectione ʿalemo induxit enallagen numeri molestissimam et voce bil'chumo, si escam significet, constructionem usui loquelae contrariam; si carnem, notionem superfluam et frigidam. — 25a3. Suffixum tertiae personae masculini hic more veteri littera He scriptum est. — XXI. 17c2—d1. Desunt haec verba in TM, sed servatur jochazumo me in VA, quae et ipsa omittit El ašer j'challeq b'; ita ut nihil sola conjectura nitatur, praeter El ašer. — XIV. 22b. Magis parallelismo congruum foret, simulque molesta distinctio inter animam et personam vitaretur (cf. ad Ps. 42, 5), si legeretur: V'nafšó, ʿaläha jé'bal. Mutatio fieri potuit, ut, versibus in locum non suum translatis, aliquo modo sensus novus effin-

22 Akh b'σáro, ʿálav jíkh'ab;
Venáfšo ʿálav téʾbal.
XXI 22 Hal'- Él jelúmmad dáʿat,
Vehúʾ ʿ*al* rámim jíšpoϑ?
23 Zä jámut b'ʿäçem túmmo,
Kulló †ša'nán vešálev;
24 ʿAϑínav mál'u chálab,
Umóch ʿaç'mótav j'šúqqä.
25 V'zä jámut b'näfeš mára,
Velóʾ akhál baϑϑóba.
26 Jachd ʿál ʿafár jiškábu,
V'rimmá t'khassä ʿaléhem.
27 Hen jádaʿt- máchš'botékhem,
-M'zimmót, ʿaláj tachmósu!
28 Ki tóm'ru: -jjé bet nádib,
V'ajjé ohl míšk'not r'šáʿim?
30 Ki l'jóm ed jéchaσékh raʿ,
Lejóm ʿ'barót jubálu.
29 H'loʾ š'éltem ʿób're dárekh,
V'otótam lóʾ t'nakkéru?
31 Mi jággid ʿál p'nav dárko;
V'huʾ ʿáσa, mí j'šallém lo?
32 Vehúʾ liq'bárot júbal,
Veʿál gadíš †jišqódu.
33 Mat'qú lo ríg'be náchal;
. . . .
V'ach'ráv kol ádam jímšokh,
Uléfanáv en míspar.
34 Veékh t'nach'múni hábel;
-T'šubótekhém, niš'ár maʿl!
Eliphaz: XXII 2 Ha- †l'mó El jískon gáber?
Ki jískon †ʿálav máσkil!
3 Hachéfç l'- Šaddáj, ki tíçdaq;
V'im báçʿ, ki táttem dárk'kha?
4 H'mijjír'at'khá jokh'chäkha,
Jabóʾ ʿimm'khá bammíšpaϑ?
5 Halóʾ raʿát'kha rábba,
V'en qéç laʿ'vónotäkha?
6 Ki táchbol -chíkha chínnam,
U'bíg'de ʿ'rúmmim táfšiϑ.
7 Loʾ májim ʿájef tášqä,
Uméraʿéb timnáʿ lachm;
8 Veíš z'roʿ, ló haáreç,
Un'σúʾ faním ješéb bah.
9 -Lmanót šilláchta réqam,
Uz'róʿot j'tómim j'dúkkaʾ.
10 ʿAl kén s'bibót'kha fáchim,
Vibáhel'khá fachd pit'om;
11 *Or'khá chašákh, loʾ tír'ä,
Vešífʿat májm t'khassäkka.
12 Halóʾ 'Loh góbah šámajm?
-R'e róš kokh'bím, ki rámu!
13 V'amárta: má jjadáʿ El;
Hab'ʿád ʿaráfäl jíšpoϑ?
14 ʿAbím setr ló, v'loʾ jír'ä,
Vechúg šamájm jithállakh.
15 Haórach ʿólam tíšmor,
Ašér dar'khú m'te áven;
16 Ašér qumm'ϑú, velóʾ ʿet,
Nahár juçáq jesódam;
17 Haóm'rim l'- Él: sur m'ménnu;
V'ma jjífʿal Šáddaj *lánu?
18 V'huʾ mílleʾ bátehém ϑob;
Vaʿ'çát r'šaʿím rach'qá menn-!
19 Jir'ú çaddíqim v'jíσm'chu,
Venáqi jílʿag lámo:
20 Im lóʾ nikhchád qaménu,
Vejítram ákhelá eš.
21 Haskén naʾ ʿímmo úš'lam!
Bahém t'buát'kha ϑóba.

geretur. — XXI. 22. Sensus est: zelo vestro apologetico Deum quasi docetis, quomodo ipsi cursus mundi aliter, quam revera fit, dirigendus sit. — 30. Versum adhuc ad objectionem amicorum pertinere patet. — XXII. 21b2. Punctatio formam impossibilem fingit; cf. ad Deuter. 33, 16. —23a5. Cf. Is. 31, 4. TM jam hic apodosin anticipat, quod saltem repe-

22 Qach ná’ mippíhu tóra,
V’σim ’máraj bíl’babäkha!
23 -M tašúb ʿad Šáddaj *v’táʿnä,
Tarchíq ʿavlá meóhl’kha;
24 V’šattá ʿal ʿáfar báçer,
Ub’çúr nechálim ófir;
25 V’hajá Šaddáj b’çaräkha,
Vekhäsef tóʿafót lakh.
26 *[1]Az ʿál Šaddáj titʿánnag,
V’tiσσá’ el ’Lóh panäkha.
27 Taʿtir -lav v’jišmaʿäkka,
Unédaräkha t’šállem;
28 Vetígzar ómr, v’jaqúm lakh,
Veʿál dark’khá nagáh or.
29 Ki híšpil ét ’mir géva,
Vešách ʿenájim jóšiʿ.
30 _Lo’_ jímmaléϑ i náqi;
V’nimláϑ, bebór †kappéhu.
Iob: XXIII 2 Gam *jádaʿt-: *míjjad- σíchi;
Jadí kab’dá ʿal án’chat-.
3 Mi jítten v’émçaéhu,
Abó’ ʿad tékhunáto!
4 Eʿr’khá lefánav míšpaϑ,
Ufí ’mallé’ tokháchot.
5 Ed’ʿá millím, jaʿnéni;
V’abína, má jjomár li.
6 Habb’rób koch járib ʿímmad-?
*_Az_ ló’ *af hú’ jaσím bi.
7 Šam jášar nókhach ʿímmo,
V’-fall’ϑá lanáçch miššóf’ϑi.
8 Hen qádm ehlókh, v’enännu;
V’achór, veló’ abín lo.
9 Σ’mol bíqqaštív, v’lo’ áchaz;
Jaʿϑóf jamín, v’lo ér’ä.
10 Ki jádaʿ dárk ʿimmádi;
B’chanáni, k’záhab éçe’.
11 Ba’šúro ách’za rágli;
Darkó šamárti v’ló’ aϑ.
12 Miçvát σ’fatáv, v’lo’ ámiš;
*B’cheqí çafánt- im’ré fiv.
13 V’hu’ b’ächad, v’mí j’šibännu;
V’nafšó ivv’tá, vajjáʿaσ.
14 _Jadáʿt-_, ki jášlim chúqqi;
V’khahénna rábbot ʿímmo.
15 ʿAl kén mippánav -bbáhel,
-Tbonén v’efchád mimménnu;
16 Ve- Él herákh †lebábi,
Ve- Šáddaj híbhiláni.
17 Ki [1]niçmatt- mípp’ne chóšekh,
V’- *ʿal pánaj kíssa ófel.

titionem conjunctionis im in sticho sequente requireret. — 24a1. Perfectum conversivum molesto imperativo sine vera mutatione textus substitui potest. — 29a2—4. TM (nam VA hunc et sequentem versum omisit) praebet lectionem sensu carentem hišpilu vattomer. Tam verbum hišpil, quam nomen geva, quod ubique superbiam significat, alte clamat, stichum antithesin sequentis continere et vertendum esse: Nam Deus humiliat cacumen superbiae. — 30. Verte: Non salvabitur reus; sed quicunque salvatur, ob puritatem manuum suarum salvatur. Claudit Eliphaz compendio quodam doctrinae suae, non sententia illa contorta et extra rem adducta, quam exegetae e textu praesente effinxerunt. — XXIII. 2—3. Iob amicos, qui eum ob peccata ipsius puniri contendunt, hac amarissima ironia perstringit: Jam probe scio, miseriam meam a mea manu mihi inflictam, manumque meam super gemitum meum ingravatam esse. Lectio masoretica inde orta est, quod mijjadi evaserit m’ri, et verbo jadaʿti, moleste ad versum 3 translato, absurdum hajjom successerit. VA jadaʿti tam in vero, quam in falso loco collocare videtur, cum pro mi jitten jadaʿti in v. 3 nunc habeat τίς δ’ἄρα γνοίη. Sed differentia personae et impossibilitas omittendi salvo sensu verbum jitten

XXIV 1 Maddúʿ miš- Šáddaj ʿíttim,
V'jod'ʿáv lo' cházu jámav?
2 **R'šaʿím* g'bulót jaσσígu,
ʿEdr gázelú vajjírʿu.
3 Chamór j'tomím jinhágu,
Jachb'lú šorí almána.

4 Jaϑϑú ebjónim míddark;
Jachd chúbb'u ʿ'níjje áreç.
9 Jigz'lú minní šod játom,
Veʿúl ʿaní jachbólu.
25 V'im ló' -fo, mí jakhzí-ben-,
V'jaσém leál milláti?

suadent, ut pro γνοίη, quod vel correctori debetur vel scribae e versu 5 irrepsit, restituatur δοίη; ergo VA textum genuinum horum versuum adhuc invenit. — 6. Verte: Num forte in plenitudine potentiae suae mecum litigare vult? Alias ne ipse quidem mihi crimen imputare poterit. Cf. Iob 4, 18; 13, 20. VA particulam af, quam adhuc invenit, falso pro nomine habuit ideoque per ἐν ἀπειλῇ vertit. — 14. In VA totus versus deest. — 17a. Negatio sensum simplicem omnino destruit nec inde explicari potest, quod Iob non ob miseriam exteriorem, sed ob suam a Deo derelictionem desperet. Nam praecise in plagis divinitus sibi immissis experitur iram Dei; praeterea talis sententia omni perspicuitate careret, cum tenebrae aeque bene internam derelictionem ac plagas exteriores designare possent. — 17b1—2. Has voces hebraicas utraque lectio in codicibus VA exstans πρὸ προσώπου δέ μου et πρόσωπον δέ μου, repraesentat, cum nec illud umippanaj reddere possit. -- XXIV. 1. Verte: Cur ab Omnipotente (pendent) tempora (judicii) et nihilominus cognoscentes eum non vident dies (retributionis) ejus? Tempora et dies hic sensu medio adhibentur, tam de punitione peccatorum quam de praemio justorum. Cf. Eccl. 8, 5—6. Conqueritur Iob, quod justitia omnipotentis rectoris mundi in cursu rerum humanarum non appareat. TM post miš- Šaddaj addit lo' niçp'nu; VA saltem negationem nondum habet. — 2a1. Haec vox vix desiderari potest. — 4. Quae intra versus 4 et 25 includuntur, solo v. 9 excepto, aliunde desumpta esse nec primitus ad librum Iob pertinuisse, non solum metrum eorum tristichum, sed etiam argumentum probat. Nam dialogi libri Iob semper strictissime circa problema solvendum occupantur nec unquam ad alia omnia dilabuntur. Haec autem descriptio miserorum deserticolarum (ad quam etiam v. 3—7 cap. 30 pertinent), una cum tristichis sequentibus de oppressione pauperum, nocturna latronis, furis, adulteri occupatione, sorte peccatoris, quaestionem libri vel non tractat omnino vel in suspenso relinquit, enarrando tantum, quae communiter contingunt, vel denique contra sententiam Iobi decidit. Deserticolae hi nec tam mali sunt, ut exemplum peccatorum impunitorum praebeant, quod etiam summa eorum miseria vetatur, nec tam boni, ut pro typo justorum oppressorum haberi possint. Felicitas impiorum generatim in toto hoc fragmento non objicitur; immo pluries (24, 18—24) poenae iis a Deo paratae commemorantur, quod Iob nunquam facit, nisi forte obiter, vel ad retorsionem, amicis accusantibus ultionem divinam ab ipsis depraedicatam minitando (13, 9—11; 17, 4—5; 19, 28—29; 27, 7), vel hypothetice, se a poenis scelerum incurrendis sedulo cavisse declarando (31, 2—3. 11—12. 14). Videntur igitur hi tristichi e libro quodam gnomico de cursu vitae desumpti et fortasse longiori excursui Iobi substituti, in quo de incolumitate peccatorum et infortunio justorum liberius disserebatur. — 9. Hunc versum non cum antecedentibus et sequentibus cohaerere, inde patet, quod miseri illi, domo, veste, alimentis carentes, certe nec infantes adhuc lactentes suis expensis educandos rapere voluerint, nec aliquid tamquam pignus sumere potuerint. Impossibile autem foret, in v. 9 aliud subjectum supponere, quam in

Baldad: XXV 2 Hamšél vafáchad ʿimmo,
ʿOσä šalóm bim'rómav!
3 Hajéš mispár lig'dúdav;
V'ʿal mí lo' jáqum óro?
4 Umá jjiçdáq 'noš ʿím El,
Umá jjizkä j'lud íšša?
5 Hen ʿád jaréch, v'lo' jáhel;
V'khokh'bím lo' zákku b'ʿénav;
6 Af kí *bení* 'noš, rímma,
Ubén adám, toléʿa?
XXVII 8 Ki má ttiqváti chánef,
Ki jébaççáʿ ²'Loh náfšo?
9 Haçáʿ'qató jišmáʿ El,
Ki tábo' ʿálav çára?
10 Im ʿál Šaddáj jitʿánnag,
Jiqrá' Elóh bekhól ʿet?
13 Zä chélq -dam rášaʿ ʿím El,
V'nachlát ʿaríçim m'- Šáddaj[1]:
14 Im jírbu bánav, l'mó charb;
V'çe'çáav ló' jiσb'ʿú lachm.
15 Σ'ridáv b'mavt jíqqabéru,
V'alm'nótav ló' tibkäna.
16 Im jíçbor käʿafár kasp,
V'khachómer jákhin málbuš;
17 Jakhín veçáddiq jílbaš,
Vekhäsef náqi jáchloq.
18 Baná kh'ʿakkábiš béto,
Ukh'súkka, ʿáσa nóçer.
19 ʿAšír jiškáb v'lo' *jósif;
ʿEnáv paqách, v'enännu.
20 Taσσ'géhu kh'májm ballá-hot;
[G'nabáttu súfa] lájla.
21 Jíσσ'éhu qádim, v'jélakh;
Viσáʿaró mimm'qómo;
22 V'jošlákh ʿaláv v'lo' jách-mol;
Mijjádo bároch jíbrach.
23 †Jiσp'qú †ʿaláv kappémo,
†V'jišr'qú ʿaláv mimm'qómo.
Iob: XXVI 2 Mä ʿázartá leló' khoch,
Hošáʿta ézroʿ ló' ʿoz?
3 Ma jjáʿaçtá l'lo' chókhma,
V'tušíjja l'rób hodáʿta?
4 Et mí higgádta míllin,
V'niš'mát mi jáç'a m'mékka?
5 Haréfaím j'cholálu,
Mittáchat májm †mišk'néhem;
6 ʿAróm šeól negdéhu,
Veén kesút la'báddon.
7 Noϑä çafón ʿal tóhu,
Tolä arç ʿál belíma;
8 Çorér majm béʿabéhu,
V'lo' níbqaʿ ʿánan táchtam;

v. 5—8 et 10. — 9b1. Verte: et infantem pauperis pro pignore sumunt. Mutatio punctationis commendatur parallelismo, necessaria fit impossibilitate constructionis verbi chabal cum particula ʿal, quae nec ita defendi queat, ut ʿal vertatur: ea, quibus indutus est, cum talis significatio omni analogia destituatur. — 25. Hunc versum non praecedentia tristicha, sed descriptionem ordinis mundi turbati acerbam et audacem, qualis in v. 1—4 incipitur, claudere, primo obtutu apparet. — XXV. Orationi Baldadi adhuc v. 8—10 et 13—23 cap. 27 addendi sunt, quia sententiam amicorum defendunt et particulae ki in v. 1 cap. 28 rationem logicam auferunt. Cur porro Iob tam acerbe Baldado respondisset, si is nihil aliud protulisset, quam neminem coram Deo absolute purum esse? Nam Iobum brevitati orationis Baldadi irridere, ridicule supponitur. — XXVII. 8b. Verte: quando abscidet Deus animam ejus (a licio vitae). Cf. Is. 38, 12. Impius hic est ille, qui Deum accusare, se contra eum justificare audet. — 18a2. TM habet kaʿaš, absurde, cum tineae non exstruant domos; VA genuinam lectionem conjungit cum falsa, quae correctori deberi videtur. — XXVI. 13b4. Traditio judaica, constellationem draconis non appellari fugacem, sed vectem, metro con-

9 M'achéz pené khis'éhu,
Paršéz ʿaláv ʿanáno.
10 Choq chág ʿalé f'ne májim
ʿAd tákhlit ór ʿim chóšekh.
11 ʿAmmúde šámajm j'róf'fu,
V'jitm'hú miggáʿaráto.
12 Bekhócho rágaʿ hájjam,
V'bit'búnató macháç rahb.
13 B'ruchó šamájim šífra;
Chol'lá jadó nacháš b'rich.
14 Hen éllä q'çót derákhav,
V'ma ššémç dabár nišmáʿ bo;
Veráʿam géburáto,
Mi jítbonén, **ki jáʿσä?*
XXVII 2 Chaj Él, hesír mišpáϑi,
Ve- Šáddaj, hémar náfši:
3 Ki khól ʿod níš'matí bi,
Verúch Elóh beáppi;
4 -M t'dabbérna σ'fátaj ʿávla;
Ul'šón- im jéhgä r'míjja!
5 Chalíla llí, im -çdíq -t'-khem!
ʿAd -gváʿ, lo' -sír tummát-m'menn-.
6 B'çid'qát- hechzáqt-, v'lo' árpah;
Lo' jéchraf l'báb- mijjámaj.
7 Jehí kheróšaʿ ój'bi,
Umítqom'mí kheʿávval!
11 Orä et'khém bejád El;
'Šer ʿím Šaddáj, lo' 'kháched.
12 Hen áttem kúll'khem ch'-zítem!
V'lamá zzä habl tehbálu?
XXVIII 1 Ki jéš lekhäsef mó-ça',
V'maqóm l'zaháb, jazóqqu.
2 Barzäl meʿáfar júqqach,
Veäben jáçuq n'chúša.
3 Qeç σám *enóš* lachóšekh,
Ul'khól takhlít hu' chóqer.
Limçó' abn ófel v'çálmut,
4 Paráç nachl méʿim gár *or*.
Hanníškachím minní ragl
Dallú minní 'noš, náʿu.
5 Arç, m'ménna jéçe' láchem,
V'tachtäha néhpakh k'mó eš.
6 Meqóm sappír 'banäha,
Veʿáferót zaháb lo.
7 Natíb, lo' j'dáʿo ʿájiϑ,
Veló' š'zafáttu ʿén -jja;
8 Lo' hídrikhúhu b'né šachç,
Lo' ʿáda ʿálav šáchal.
9 B'challámiš šálach jádo,
Hafákh miššóreš hárim.
10 Baççúrot j'órim bíqqeʿ,
Vekhól j'qar rá'ta ʿéno.
11 Mibb'khí nehárot chíbbeš,
Vetáʿlumá joçí' or.
12 V'hachókhma, méajn tá-bo',
Veé zä m'qómi bína?

firmatur. — XXVII. 11—12. Annuntiat hic Iob, se amicos docturum esse, quod consilia Dei in gubernatione mundi, et speciatim in immittendis plagis, hominibus, quorum sapientia ad timorem ejus et fugam peccati restringatur, inscrutabilia maneant, ergo conclusio ab infortunio ad culpam praesumptuosa sit. Quod revera praestat in cap. 28, cujus ki initiale ad totam expositionem sequentem de sapientia theoretica, hominibus inaccessibili, pertinet. Si Iob hoc modo innocentiam suam non jam acerbis querelis, sed appellatione ad inscrutabilitatem decretorum divinorum defendit, etiam mediatio illa, quam defensores ordinis textus praesentis tamquam fructum colloquii postulant, multo melius digniusque invenitur, quam si Iob, omnium antea ab ipso dictorum immemor, pure et simpliciter positionem amicorum adoptaret eamque illis triumphatorie repeteret, ac si proprium inventum, ipsi favorabile, esset. — XXVIII. 4a5. Suppletio necessaria, cum et ipse fossor alicubi moretur. — 12a3. Vera lectio desumenda est e v. 20, qui, quaestionem falso repetendo, nexum sententiarum et constructionem molestissime interrumpit. — 25.

13 Loʾ jádaʿ 'nóš *d'rakhäha,
Vʾloʾ tímmaçéʾ b'arç ¹chájjim.
14 Tehóm amár: loʾ bí hiʾ;
V'jam ámar: én ʿimmádi.
15 Loʾ júttan s'gór ‚tachtäha,
V'loʾ jíššaqél kasp m'chírah.
16 Loʾ t'súllä b'khätem Ofir,
Bešóham jáqar v'sáppir.
17 Loʾ †jáʿr'khah záhab -z'-
khúkhit,
18 -T'murátah k'lí faz | *v'*-rámot;
Vegábiš lóʾ jizzákher,
Umášk chokhmá mipp'nínim.
19 Loʾ †jáʿrekháh piϑ'dát Kuš,
Bekhátm ϑahór loʾ t'súllä;
21 V'neʿl'má meʿéne khól chaj,
V'meʿóf ¹šamájm nistára.
22 'Baddón vamávt amáru:
†B'oznájm šamáʿnu šímʿah.
23 Elóhim hébin dárkah,
Vehúʾ jadáʿ et m'qómah.
24 Ki húʾ liq'çót ¹arç jábbiϑ,
Tacht kól haššámajm jírʾä.
25 †Baʿ'σóto láruch míšqal,
Umájim tíkken b'mídda;
26 Baʿ'σóto lámmaϑár choq,
Vedärekh lách'ziz qólot;
27 Az ráah váj'sapp'räha,
H'khináh vegám chaqárah;
28 Vajjómer láadám: hen!
. . . .
Jirʾát 'Donáj, hiʾ chókhma;
Vesúr meráʿ, **hiʾ* bína!
XXIX 2 Mi jítt'nen- k'jár'che
qädem,
Kimé, Elóh jišm'réni;
3 B'hilló, neró, ʿ'le róši,
Leóro élekh chóšekh;
4 Ka'šér hajít- bimé chorp-,
Besód Elóh ʿ'le óhli;
5 Beʿód Šaddáj ʿimmádi,
Sebíbotáj neʿáraj;
6 Bir'chóç h'likháj bechémʾa,
V'çur jáçuq †ʿímm- pal'gé
šamn;
7 Beçéʾti šáʿr ʿ'le qáret,
Bar'chób akhín mošábi;
8 Raún- n'ʿarím v'nechbáu,
Višíšim qámu, ʿám'du.
9 Σarím ʿaç'rú bemíllim,
Vekháf jaσímu l'fíhem.
10 Qol négidím nechbáu,
-L'šonám l'chikkám dabéqa.
11 Ki ózn šam'ʿá vatt'ášš'-
ren-,
V'ʿajn rá'ta vátt'ʿidéni.
12 Ki 'málleϑ ʿáni m'šávveʿ,
V'jatóm veló' ʿozér lo.
13 Birkát -bed ʿálaj tábo',
Veléb almána árnin.
14 Çadq lábašt- vájjilbášen-;
Kim'ʿíl v'çaníf mišpáϑi.
15 ʿEnájm hajít- laʿívver,
V'ragláj m lappíssech áni.
16 Ab -nókhi láebjónim,
V'rib lóʾ jadáʿt- echq'réhu;
17 Va'šább'ra m'táll'ʿot ʿávval,
Umíššinnáv ašlíkh ϑarp.
18 Vaómar: ʿím qanáj -gvaʿ,
Vekháchol árbä jámim;
19 Šorší fatúch 'le májim,
Veϑál jalín biq'çíri.
20 K'bodí chadáš ʿimmádi,
V'qaští bejádi táchlif.

Lectio laʿaσt tam sensui quam syntaxi repugnat. — 28b. Fortasse supplendus est stichus: Desiste ab iis, quae tibi nimis profunda sunt! — XXIX. 18a3. Forma archaica pro qanä. Imaginem non ab avi, sed a planta sumi, versu sequente probatur. — 24b3—4. Haec verba TM (nam VA locum non vertit), praemissa voce kaašer, post v. 25 transtulit iisque substituit phrasin loʾ jappilun, non solum parallelismo, sed etiam contextui contrariam. Agit enim hic Iob de indisputata auctoritate, qua antea polluerit et benevole usus sit; itaque valde debilis et rei non conveniens foret assertio, quod nemo ipsi confusionem vel moerorem in-

21 Li šáme'ú v'jichélu,
V'jidd'mú lemó 'açáti;
22 Ach'ré d'barí lo' jíšnu,
V''alémo tíϑϑof míllat-;
23 Vejích'lu khámmaϑár li,
Ufíhem pá''ru l'málqoš.
24 -Σchaq 'léhem, ló' ja'mínu;
V'or pánaj 'bélim j'náchem.
25 Ebchár darkám v'ešéb roš,
V'eškón kemälekh bágg'dud.
XXX 1 Ve'átta σách'qu 'álaj
Ç''irím mimménni l'jámim;
Ašér maásti 'bótam,
Lašít 'im kál'be çóni.
2 Gam kóch j'dehém lamá li?
'Alémo ábad kól baϑch.
8 B'ne nábal, gám b'ne b'lí šem,
Nikk'ú minní haáreç.
9 V''attá n'ginátam hájit-,
Va'hí lahém lemílla.
10 Ti''búni, rách'qu ménni,
V'mippánaj ló' chaσ'khú roq.
11 Ki j'túru pátch vi'ánnun-,
V'rasn míppanáj šilléchu.
12a 'Al jámin píreha j'qúmu,
b *Ve'ál σ'mol* rágl j'šalléchu;
15a Hohpákh 'áláj ball'hót *El*,
12c Vajjíss'lu 'álaj -r'chót -dam.
13 Nat'sú n'tibát- l'havváti,
†J''ol'lú *le*-ló' 'ozér †lo;
14 Kefárç rachháb je'táju;
Tacht šóa hítgalgálu.
15b Tirdóf karúch n'dibáti,
c Ukh''áb 'ab'rá j'šu'áti.
16 V''attá [1]tištáppekh náfši,
* *Ve*-jóchazún- j'me 'óni.
17 †Lajl 'áçm- niqqár me'álaj,
Ve'ór'qaj ló' jiškábun.
18 B'rob kóch jitcháppeσ l'búši,
K'fi khúttontí ja'z'réni.
19 Horáni *El* lachómer,
V'etmáššel k''áfar váefr.
20 'Šavvá' [1], veló' ta'néni;
'Amádt-, v'lo' títbonén bi.

tulerit. — XXX. 2. V. 3—7, qui miserrimos incolas deserti, etiam inde a v. 5 cap. 24 descriptos, in scenam revocant, primitus non ad librum Iob, sed ad sententias illas tristichas de cursu mundi pertinuisse videntur. Nulla enim apparet causa, cur vir tantae misericordiae et benevolentiae persecutoribus suis paupertatem et miseriam ipsorum tantopere exprobret. Suspicari quis possit, v. 2 additum esse, ut descriptio eremicolarum melius cum oratione Iobi conglutinetur, praesertim cum v. 8 adhuc arctius versui 1, quam v. 2 jungatur; sed absque incommodo retinetur, si tantum error communis interpretum evitatur, cui praejudicium cohaerentiae cum sequentibus et explicatio arbitraria vocis impossibilis kalach, in TM (nam in VA ante Origenem deerat versus) e kol baϑach effictae, ansam dedit. Non enim hic agitur de debilitate insultatorum, sed e contra dicitur, Iobum noluisse robore eorum physico indubitato uti, cum character eorum moralis vetet, quominus iis ullum negotium secure committatur. Vertendus est ergo versus: Ad quid mihi vel robur manuum illorum? In ipsis fallitur quaevis confidentia. — 12b1—2. Mentio parallela partis sinistrae necessario requiritur, cum positio accusatoris in parte dextera accusati ad merum insultatorem extendi nequeat. — 12b3—4. Textus praesens male dirimit raglaj šillechu. Sed analogia sermonis poscit, emissionem pedis non de summotione pedum alterius a loco suo, sed de sublatione pedum propriorum ad feriendum esse intelligendam. — 15a. Transpositio stichi necessaria est, cum v. 12c—15a nullo modo ad nebulones insultantes, sed tantum ad exercitum plagarum referri possint. — 13b2—4. Se ipsum designat. — 15b1. Deum alloquitur. — 16a. Cf. ad Ps. 42, 5. — 20b2—3. Lectio TM (nam

21 Teháfekh léakhzár li,
Beʿóçm jad'khá tiσϑ'méni.
22 Tiσσáen- -l rúch, tarkíben-,
Ut'mógegéni t'šúvva.
23 Ki jádaʿt-: mávt t'šibéni,
Ubét moʿéd lekhól chaj.
24 Akh lóʾ beʿí jišlách jad;
Im b'fído †lóʾ †ješávveʿ?
25 Im lóʾ bakhít- liq'šé jom;
ʿAg'má nafší laébjon?
26 Ki ϑób qivvít-, v'jabóʾ raʿ;
Va'jách'la l'ór, v'jabóʾ ofl.
27 Meʿáj rutt'chú v'loʾ dámmu,
[J'me ʿóni] qíddemúni.
28 Qodér hillákht- b'loʾ chámma;
Qamt- báqqahál, ašávveʿ.
29 Ach hájití letánnim,
Veréʿ lib'nóte jáʿna.
30 ʿOrí šachár meʿálaj,
V'ʿaçmí chará minní chorb.
31 Vaj'hí leébl kinnóri,
Veʿúgabí l'qol bókhim.
XXXI 1 Berít karátti l'ʿénaj,
V'ma étbonén ʿal b'túla!
2 Umä chelq 'Lóh mimmáʿal,
V'nachlát Šaddáj mimm'rómim?
3 H'loʾ éd *nakhón* leʿávval,
Venäkher l'fóʿ'le áven?
4 H'loʾ húʾ jirʾä derákhaj,
Vekhól çeʿádaj jíspor?
5 Im hálakht- ʿím **an'šé* šavʾ,
Vattáchoš ʿál mirmá ragl-;
6 Jišq'léni b'móz'ne çädeq,
V'jedáʿ Elóh tummáti!
7 Im tíϑϑä -ššúr- min háddark,
V'achár ʿenáj halákh libb-;
. . . .
Ubékhappáj dabáq m'um;
8 Ezr'ʿá veácher jókhel,
Veçéʾçaáj j'šorášu!
9 Im nífta líbb- ʿal íšša,
V'ʿal pátch reʿí arábti;
10 Tiϑchán leácher íšti,
V'ʿaläha jíkhr'ʿun -chérim!
11 Ki híʾ zimmá *b'ʿené 'Loh*,
Vehúʾ ʿavón pelílim.
12 [1]Eš híʾ, ʿad 'báddon tókhel,
Ub'khól t'buáti t'šáreš.
13 Im ém'as míšpaϑ ʿábdi
V'amát- b'ribám ʿimmádi;
14 V'ma éʿσä, kí jaqúm El;
V'khi jífqod, má 'šibännu?
15 H'loʾ b'báϑn ʿσσén- ʿaσáhu,
†Vaj'khónenénu b'ráchm -chad?

in VA deerat stichus ante Origenem) contrarium denotaret. — XXXI. 5. Cf. Iob 11, 11. Ambulatio cum mendacio mira foret metaphora. — 7c. Supplendum videtur: Si inveniatur in manibus meis iniquitas. — 15b1. Restituenda est conjugatio piʿel, cum qal hujus verbi non habeat significationem causativam. — 18. Subjectum versus est Deus. Ait Iob, paternam educationem et directionem, qua Deus ipsum antea semper foverit, sibi impulsum dedisse, ut et ipse gratitudinem suam misericordia erga orphanos monstraverit. Omnes explicationes, praesenti textui superstructae, ridiculam hyperbolam poetae obtrudunt. Insuper suffixum verbi anchänna ad viduam nimis remotam referri nequit, et verbum g'delani, si orphanus pro subjecto habetur, vel contra usum sermonis sensu honorandi vel contra possibilitatem grammaticam et logicam sensu adolescendi accipi debet. — 27. Os manui osculum dat, non ori manus. — 31. Duplex loʾ, in TM additum, sensum simplicem et perspicuum contorquet. Ait enim Iob, domesticos ipsius nunquam indiguisse, ut meliorem nutritionem sibi optaverint. Sed additamento illo fingitur, domesticos optasse, quod aliquis inveniatur, qui hospitalitatem Iobi non

16 Im émnaᶜ méchefç dállim,
V'ᶜené almána 'khállä;
17 V'okhál pittí lebáddi,
V'lo' ákhal játom m'ménna!
18 Ki mínn'ᶜuráj gidd'lán-k'ab,
V'mibbáϑn immí †nacháni.
19 Im ér'ä -béd mibb'lí l'buš,
Veén kesút laébjon;
20 Im ló' ber'khúni ch'láçav,
V'miggéz k'baσáj jitchámmam!
21 Im h'nífot- ᶜál jatóm jad-,
Ki ér'ä báššaᶜr ᶜézrat-;
22 K'tefí miššíkhma típpol,
V'ezróᶜ- miqqánah t'šúbbar!
23 Ki fáchad élaj éd El;
Umíσσ'etó lo' úkhal.
24 Im σámti záhab kísli,
V'lakkátm amárt-: mibtáchi;
25 Im éσmach, kí rab chéli,
V'khi khábbir máç'a jádi!
26 Im ér'ä ór, ki jáhel,
Vejárech jáqar hólekh;
27 Vajjíft basséter líbbi,
†Vaéššaqéhu, jád- l'fi!
28 Gam hú' ᶜavón pelíli;
Ki khíchašt- lá- El mímmaᶜl.
29 Im éσmach b'fíd meσán'i,
V'hitᶜórart-, kí m'çaó raᶜ!
30 V'lo' nátatt- láchϑo' chík-ki,
Liš'ól beála náfšo.
31 Im *[1]ámerú m'te óhli:
Mi jítten, [1]b'σáro *[1]níσbaᶜ?
32 Bachúç lo' jálin *lí* ger;
D'latáj laórach éftach.
38 Im ᶜálaj ád'mat- tízᶜaq,
Vejáchd t'lamäha jíbkun;
39 Im kóchah ákhalt- b'lí khasp,
Venáfš b'ᶜaläha híppacht-;
40 Tacht chíϑϑa jéçe' *lí* choch,
Vetáchat σ'ᶜóra bó'ša!
33 Im kíssit- k'ádamá pišᶜ-,
Liϑmón b'chubbí ᶜavóni;
34 Ki éᶜroç hámon rábba,
V'buz míšpachót j'chitténi!
V'eddóm, lo' éçe' fátach?
35 Mi jítten lí šoméᶜ li!
Hen távi, Šáddaj jáᶜnen-,
Veséfr, katáb iš ríbi!
36 Im ló' ᶜal šíkhm- -σσaän-nu,
Eᶜn'dännu ᶜáϑarót li!
37 Mispár ç'ᶜadáj -ggidännu;
Kemó nagíd 'qar'bännu.
Eliu: XXXII 6 Çaᶜír aní lejámim,
V'attém j'šiším *mimménni.*
ᶜAl kén zachált- vaíra',
Mechávvot déᶜi ét'khem.
7 Amárt-: jamím j'dabbéru,
V'rob šánim jód'ᶜu chókhma!
8 Akhén ruch *El,* hi' bé'noš,
V'niš'mát Šaddáj tebínem.

expertus sit; quamquam talis laudatio hospitalitatis convenientius negatione, quam optione oppositi exprimeretur, si quidem omnino tantae ambages requirerentur, magis rei obscurandae quam illustrandae idoneae. — 33. Cf. Gen. 4, 11; Iob 16, 18. Lectio praesens nimis debilis et frigida videtur. — 34c. Parallelismus exigit versionem: Et ego (tot innocentiae documentis munitus) obmutescerem, quin potius ad portam (sedem judicii) me conferrem? Explicatio consueta, stichum cum praecedentibus conjungens, sensu caret, quia silentium et seclusio a consortio hominum non est actio callidi simulatoris, peccata sua obtegentis, sed peccatoris detecti et pudibundi. — XXXII. 8. Cf. Iob 33, 4. — 12a. Verte: et donec intelligam testimonia (argumenta) vestra. Punctatio praesens non solum parallelismum perturbat et recursum tautologicum molestumque ad sententiam principalem, quam jam ultimus stichus v. 11 sententia subordinata finivit, introducit, sed etiam grammatica refellitur,

9 *Ki* lóʾ rabbím jechkámu,
-Zʾqením jabínu míšpaϑ-.
10 Lakhén amárt-: šimʾʿá lli!
ʾChavvä deʿí af áni!
11 Hen hóchalt- lʾdíberékhem,
Aʾzín ʿad tʾbúnotékhem;
ʿAdé techáqqʾrun míllin,
12 Veʿédekhém etbónan;
Vʾhinné en lʾ- Ijjob mókhich,
ʿOnä amárav míkkem.
13 Pen tómʾru: †máçaʾ chókhma;
El jíddefännu, lóʾ iš!
14 Vʾlóʾ ʿárakh élaj míllin,
-Bʾimʾrékhem lóʾ ʾšibännu.
15 *Hen* cháttu, lóʾ ʿanú ʿod;
Heʿtíqu méhem míllim;
16 Vʾhochált-, ki lóʾ jʾdabbéru;
Ki ʿámʾdu, lóʾ ʿanú ʿod.
17 Aháʿnä áf ʾni chélqi,
ʾChavvä deʿí af áni!
18 Ki *hén* maléʾti míllim;
Hʾçiqátni rúchi bíϑni.
19 Hen bíϑn- kʾjajn, lóʾ jippátech;
Kʾobót chʾdaším jibbáqeʿ.
20 Adábberá, vʾjirvách li;
Eftách σʾfatáj veéʿnä!
21 Al náʾ eσσáʾ fené iš,
Veél adám loʾ ʾkhánnä!
22 Ki lóʾ jadáʿti, ʾkhánnä;
Kimʾʿáϑ jiσσáen- ʿóσen-.

XXXIII 1 Vʾulám šʾmaʿ náʾ, -Jjob, míllaj,
Vekhól dʾbaráj haʾzína!
2 Hinné naʾ, pátachtí fi;
Dibbʾrá lʾšoní bechíkki.
3 Jošrí libbí amáraj,
Vʾdaʿt σʾfátaj bárur míllʾlu.
4 Ruchí El, *híʾ* ʿaσátni,
Vʾnišʾmát Šaddáj tʾchajjéni.
5 Im túkhal, hášibéni;
ʿErʾkhá lʾfanáj, hitjáççʾba!
6 Hen ʾní khefíkha lá- El;
Mechómr qoráçti gám -ni.
7 Hinné, -mát- loʾ tʾbaʿʾtäkka,
Vʾakhpí ʿaläkha [1]jíkhbad.
8 Akh ámartá beóznaj,
Veqóli míllin éšmaʿ:
9 Zakh †ánokhí, bʾli fášaʿ;
Chaf -nókhi, vʾlóʾ ʿavón li.
10 Hen tʾnúot ʿálaj jímçaʾ,
Jachšʾbéni léojéb lo.
11 Jaσím behássad ráglaj,
Jišmór kol órechótaj.
12 Hen zót, çadáqt-, vʾloʾ jáʿnen-;
Ki jírbä ʾLóh minní ʾnoš.
13 Maddúʿ eláv ribóta:
Ki khól *dʾbaráj loʾ jáʿnä?
14 Ki béachát jʾdabbér El,
Ubʾšíttajm, lóʾ jʾšuränna.
15 Bachʾlóm, chezʾjóni lájla,[4]
Biténumót ʿʾle míškab;
16 Az jíglä ózen ʾnášim,
Ubʾmúsarám jechíttem;

cum verbum hitbonen natura sua cum particula ʿad construi nequeat; nam in loco Iob 38, 18 omittendum est ʿad. — 13a. Prima persona pluralis nimis obscura et ambigua foret. Quis enim putabit, disputantes superioritatem adversarii concedere velle, si dicant: invenimus sapientiam? — XXXIII. 12a3—5. Verae lectioni, in VA servatae, TM substituit: loʾ çadaqta, eʿenäkka, qua mutatione nexus logicus inter sententias vel tollitur vel suppletione mentali arbitraria fingitur. In hoc enim versu adhuc Iob loquens introducitur, contendens, se, quamquam justum, a Deo puniri, nec eum reclamationes ipsius exaudire vel illis respondere, quia Deus jure fortioris utatur. Ceterum probabiliter etiam lectio çadaqti e primitiva çaʿaqati orta est. Cf. Iob 19, 7; 30, 20. — 13. Eliu primo refellit que-

17 L'hasír adám *me'ávla,
V'gevó *miššäber *jífçä;
18 Jachσókh nafšó minní šacht,
V'chajjáto mé''bor báššalch.
19 V'hukhách b'makh'ób 'al
míšk'bo,
Veríb 'açámav étan;
20 V'zih'máttu chájjató lachm,
Venáfšo má'kal tá'va.
21 †Jikhlä b'σaró merói,
-Š'fi 'áç'motáv lo' rúu;
22 Vattíqrab láššacht náfšo,
Vechájjató lam'mítim.
23 Im jéš 'aléhu mál'akh,
Melíç, ächád minní alp;
L'haggíd leádam jóšro,
24 Vichónenännu v'jómar:
†Pedéhu méradt šáchat;
Maçá'ti khófer *náfšo;*
**V'chiddéš š'eró k'θich*
'ál qir,
**Vaj'málle' móch 'açámav;*
25 Ruθpáš b'σaró minnó'ar,
Jašúb limé 'alúmav.
26 Je'tár el 'Lóh, v'jirçéhu,
Vejár' panáv bit'rú'a;
V'jašíb le'nóš çid'qáto,
27 Jašír 'al 'nášim v'jómar:
Chaθá't- v'jašár he'véti,
V'lo' šáva lí *k'chaθθáti.*
28 Padá nafš-, mé''bor báš-
šacht;
V'chajjáti báor tír'ä.

29 Hinné, kol -llä jif'ál El,
Pa'májm, šalóš 'im gáber;
30 L'hašíb nafšó minní šacht,
L'heór beór hachájjim.
31 Haqšéb, Ijjób, šemá' li;
Hachréš, v'anókhi -'dábber!
32 Im jéš millín, h'šibéni;
Dabbér, ki cháfaçt- çádq'kha!
33 Im ájn, -tta š'má' li, háchreš,
Vaálléf'kha chókhma!
XXXIV 2 Šim''ú, chakhámim,
míllaj;
Vejóde'ím, ha'z'nú li!
3 Ki ózen míllin tíbchan,
Vechékh jeθá'em lé'kol.
4 *Ham*-míšpaθ níbch'ra llá-
nu;
Ned''á benénu, má θθob!
5 Ki -már Ijjób: çadáqti,
Ve- Él hesír mišpáθi;
6 'Al míšpaθí akházzeb,
Anúš chiççí b'li fáša'!
7 *Hinné,* mi gäber k'- Ijjob,
Jištä [kammájim] lá'ag;
8 V'-rach l'chébra 'ím po''léavn,
V'lalákht 'im án'še räša'?
9 Ki ámar: ló' jiskón gabr,
Bir'çóto 'ím Elóhim.
10 Lakhén, *ch'khamím, ha'-*
zínu;
An'šé lebáb, šim''ú li!
Chalíla lá- El méraš',
U-*lé-* Šaddáj me'ável!

relam Iobi, in versu praecedente notatam, quod Deus ipsi non respondeat, monstratque, Deum revera variis modis cum hominibus loqui, ut eorum saluti consulat. TM hunc sensum destruit, inintelligibilem substituendo; nam nec 'ana cum accusativo significare potest rationem de aliqua re reddere, nec d'barim divinam gubernationem mundi. — 15. Stichus additicius verbatim desumptus est e loco Iob 4, 13. — 17a. Lectionem masoreticam falsam esse, jam inde probatur, quod stichus, ut e sequentibus patet, Deum pro subjecto habet; praeterea ma'aσä per se peccatum significare nequit. — 21. Jussivum hic locum non habet — 24b—c. Cf. Ps. 49, 8—9. — 24d. Hic demum incipit apodosis periodi, omnibus praecedentibus ad intercessionem angeli mediatoris pertinentibus. Stichi in VA servati requiruntur, ne apodosis perfecto sine copula incipiat. — 26b. Sententia finalis. — 26c. Verte: et (talis servatus) annun-

11 Ki fó'l adám j'šallém lo,
Ukh'órch iš jámçiännu.
12 Af ómnam Él lo' járši',
V'- Šaddáj lo' j''ávvet míšpaϑ.
13 Mi fáqad 'álav †áreç,
Umí σam tébel kúllah?
14 Im jáσim élav *[1]rúcho,
V'niš'máto élav jé'sof;
15 Jigvá' kol báσar jáchad,
V'adám 'al 'áfar jášub.
16 V'im bína, šíme'á zzot;
Ha'zína l'qóli míllaj!
17 Ha- [1]σóne' míšpaϑ jáchboš;
V'im çáddiq kábbir tárši';
18 Haómer l'málk: b'lijjá'al;
Rašá', elé nedíbim;
19 'Šer ló' naσá' p'ne σárim,
V'lo' níkkar šó' lif'né dal?
Ki má'σe jádav kúllam;
20 Rag' j'mútu vách'çot lájla.
Jegó''šu 'ám v'ja'bóru;
V'jasíru ábbir, ló' b'jad.
21 Ki 'énav 'ál dar'khé iš,
Vekhól çe'ádav jír'ä.
22 En chóšk v'en çálmut *l'fánav*,
L'hissáter šám po''lé avn.
23 Ki ló' 'al íš jaσím 'od,
Lahlókh el El bammíšpaϑ.
24 Jaró' kabbírim ló' cheqr,
Vajjá'med 'chérim táchtam.

25 †Ken jákkir má'badéhem;
V'hefk lájla, v'jíddakkáu.
26 Tachét r'ša'ím *chamáto;*
Sefáqam bím'qom róim;
27 Ašér *[2]sarú meách'rav,
V'khol d'rákhav ló' hiσkílu;
28 L'habí' 'aláv ça''qát dal,
V'ça''qát 'aníjjim jíšma'.
29 V'hu' jášqiϑ, úmi járši';
V'jastér p'nim, v'mí j'šurännu?

. . . .

V'al gój v''al ádam jáchad,
30 Minní m'lokh ádam chánef,
Minní *h'jot* móqeše 'am.
31 Ki él El *lé*-heámer:
Naσá't- *''von-*, ló' echból *'od;*
32 Bil''dé echzä -tta hóren-;
Im 'ávl pa'álti, ló' -sif!
33 Hamé'imm'khá j'šall'männa?
Ki *dár'khe El* maásta.
Ki -ttá tibchár v'lo' áni;
Umá jjadá'ta, dábber!
34 An'šé lebáb jom'rú li,
Vegábr chakhám, šomé' li:
35 Ijjób lo' b'dá'at j'dábber,
Ud'bárav ló' beháσkel.
36 -Bi jíbbachén -Jjob 'ád naçch,
'Al t'šúbot b'án'še áven!
37 Ki jósif 'ál chaϑϑáto,[3]
Vejäreb 'márav lá- El.

tiat hominibus salutem sibi partam. Explicatio consueta, parallelismum perturbans, enallagen subjecti, nullo indicio denotatam, requirit. — XXXIV. 10d. Vix omitti potest praepositio. — 13. Accusativum, nisi forte localem, apud Hebraeos adhuc inveniri, probabilitate caret. — 14. VA unicum tantum objectum in altero sticho habet. — 25a1. Lectio lakhen logicae adversatur. — 25b. Verte secundum significationem aramaicam vocis hefekh: et nocte proxima conterentur. — 26a1. Punctationi masoreticae obstat, quod principes illi castigati ipsi peccatores sunt. — 29c. Supplendum videtur: Facit judicium super peccatores. Certe, nisi tale quid intercederet, sequentia omni nexu carerent. — 30b2. Molestissime omittitur infinitivus. — 31b2. Additamentum necessarium, cum naσa' non habeat significationem se efferendi; cf. ad Ps. 89, 10. — 31b5. Particula ad sensum complendum vix desiderari potest. — XXXV. 13. Sup-

XXXV 2 Hazót chašábta l'míšpaϑ;
Amárta: çídqi mé- El?
3 Ki tómar, má jjiskón lakh.;
Ma ó'il méchaϑϑáti?
4 Aní ašíb'kha míllin,
Veét re'äkha 'ímmakh.
5 Habbéϑ šamájim úr'e;
V'šur š'cháqim, gáb'hu m'mékka!
6 -M chaϑá'ta, má ttif'ál bo;
†V'rab píš''kha, má tta'σä llo?
7 -M çadáqta, má ttittén lo;
O má mmijjád'kha jíqqach?
8 Leíš kamókha ríš''kha,
Ul'bén -dam çíd'qatäkha.
9 Meról ''šuqím jaz'íqu,
Ješávv''u mízz'ro' rábbim;
10 V'lo' -már: ajjé 'Loh 'óσi,
Notén z'mirót ballájla;
11 Mall'fénu míbbah'mót arç,
V'me'óf [1]šamájm j'chakk'ménu?
12 Šam jíç'aqú, v'lo' já'nä,
Mipp'né geóni rá'im.
13 Akh *-mrát* šav' ló' jišmá' El,
Ve- Šáddaj ló' j'šuränna.
14 -F ki tómar, ló' t'šurännu;
Din l'fánav, út'cholél lo!
15 V''attá, ki ájn paqád -ppo,
Veló' jadá' †bappáš' m'od?
16 V'- Ijjób habl jífçä píhu,
Bib'lí da't míllin jákhbir.
XXXVI 2 Kattár li z''ér, v'-chavväkka!
Ki 'ód li lé- 'Loh míllim.
3 Eσσá' de'í l'meráchoq,
Ul'fó''li étten çädeq.
4 Ki ómnam ló' šaqr míllaj;
Temími dé'ot 'ímmakh.
5 Hen Él kabbír v'lo' jím'as;
6 [1]Koch léb, | lo' j'chájjä ráša';
Umíšpaϑ ''níjjim jítten,
7 Lo' jígra' m'çáddiq 'énav;
Veét m'lakhím lakkísse',
V'jošíbem l'náçch, v'jigbáhu.
8 Veím 'surím bazzíqqim,
Jillákh'dun b'cháb'le 'óni;
9 Vajjágged láhem pó'lam,
V'fiš''éhem, kí jitgább'ru;
10 Vajjígl oznám lammúsar,
[1]Ki jéšubún meáven.
11 -M jišm''ú[1], j'khallú j'mehém b'ϑob,
Uš'néhem bíne'ímim;
12 V'im ló' jišm''ú, b'šalch já'b'ru,
Vejígv''u bíb'li dá'at.
13 Vechán'fe léb j'σimú af;
[1]Ješávve'ú, ki 'sáram.
14 Tamót bannó'ar náfšam,
Vechájjatám baqq'déšim.
15 J'challéç 'ani be'ónjo,
Vejígl balláchaç óznam.
16 Veáf *'attá* h'sitäkha
Mippí çar *lírevácha;*
Rachb, ló' muçáq, †tachtäkha,
V'nacht súlchan'khá malé' dašn.
17 Vedín rašá' malé'ta;
Din úmišpáϑ jitmókhu.
18 Ki †chóm, pen j'sít'kha b'σófeq;
V'rob kófer ál jaϑϑäkka!

pletionem requirit suffixum femininum in sticho sequente. — XXXVI. 2b3—4. In TM excidit li, in VA le- Eloah, ob identitatem literae initialis. — 5—6a. Verte: Ecce Deus magnus est et non negligit (punitionem peccatorum); validus corde est nec vivere sinit impium. Repetitio vocis kabbir originem debere videtur scribae, qui compositum koach leb adjectivum repraesentare posse non putavit. — 16a. Particula af

19 Hajéʿarékh šavʿ'khá †lo,
Baçúr [1]kol má’maççé khoch?
20 Al téšaéf hallájla,
Laʿlót *la*-ʿámmim táchtam!
21 Hiššámer, ál tefn él avn!
Ki [1]zä bachárta méʿ'ni.
22 Hen, Él jaσgíb bekhócho!
**Ki* mí khamóhu mórä?
23 Mi fáqad ʿálav dárko,
V'mi -már: paʿálta ʿávla?
24 Zekhór, ki táσgi’ fóʿlo,
Ašér šor'rú anúšim!
25 *Ki* khól adám chazú bo;
Enóš jabbíϑ meráchoq.
26 Hen, Él σaggí’, v'lo’ néda’;
Mispár šanáv, v'lo’ chéqer.
27 Ki j'gáraʿ níϑ'fe májim,
Jazóqqu máϑar l'édo;
28 Ašér jizz'lú šecháqim,
Jirʿ'fú ʿalé adám rab.
29 Af ím jabín mifr'σé ʿab,
Tešúot šúkkatéhu?
30 Hen páraσ ʿálav óro,
Vešór'še hájjam kíssa.
31 Ki báhem jádin ʿámmim,
Jittén [lemákhbir] ókhel.
32 ʿAlé khappájm kissá or,
Vaj'çáv ʿaläha b'mífgaʿ.
33 Jaggíd ʿaléhu réʿo,
Meqánne’ áf ʿal ʿávla.
XXXVII 1 Af l'zót jechrád †lebábi,
Vejíttar mímmeqómo.
2 Šim'ʿú šamóʿ b'rogz qólo,
Vehäge’ míppiv jéçe’.
3 Tacht kól haššámajm jíšro,
V'oró ʿal kán'fot háarç.
4 Ach'réhu jíš’ag †qólo,
Jarʿém beqól geóno.
Chiççáv, veló’ jeʿáqq'bem,
Ki jíššamáʿ qoléhu.
5 Jarʿém El b'qólo nífl'ot;
ʿOσä g'dolót v'lo’ nédaʿ.
6 Ki láššalg jómar: h'vé arç;
[2]Vegäšem míϑ'rot ʿúzzo.
7 Bejád kol ádam jáchtom,
Ladáʿt kól *'nóš maʿσéhu.
8 Vattábo’ chájja b'mó arb,
V'bim'ʿónotäha tíškon.
9 Min háchadr tábo’ súfa,
Umímmezárim qára.
10 Minníš'mat Él jittén qarch,
Veróchab májim b'múçaq.
11 Af †b'mó ri jéhaϑrích ʿab,
Jafíç ʿanán oréhu;
12 Vehú’ m'sibbót mitháppekh
B'tachbúlotáv *ʿal b'ráqim;*
L'foʿ'lám kol, 'šér jeçávvem,
ʿAlé f'ne tébel árço;
13 Im l'šébeϑ [1]léarçéhu,
Im l'chäsed jámçiéhu.
14 Ha'zína zzót, Ijjób, ʿ'mod,
V'hitbónen nífleót El!
15 H'tedáʿ b'σum 'Lóh ʿaléhem,
Vehófiʿ ór ʿanáno?
16 H'tedáʿ ʿal mífleσé ʿab,
Mifl'ʿót temími déʿim?
17 Ašér b'gadäkha chámmim,
Behášqiϑ árç middárom;
18 Tarqíʿ ʿimmó liš'cháqim,
Chazáqim kír'i múçaq?
19 Hod'ʿénu, má nnomár lo!
Lo’ náʿrokh mípp'ne chóšekh.

verbo, ad quod refertur, praemittenda est. — 19a2. Non supplicationis, sed furoris. — 19a3—b4. Ad Deum referendum est. — 21. Verbum bachar objecto electo praepositionem ʿal praemittere nequit. — 24b3. Punctatio sensum nimis insignificantem reddit. — XXXVII. 4c. Suppletionem poscit sequens suffixum. — 6. Dittographia manifesta. — 12b. Suppletione omissa, suffixa pluralia stichi sequentis nihil habent, ad quod referantur. — 12d4. Hic quoque vetus forma suffixi tertiae personae masculini, litera He

20 Haj'súppar ló, ki 'dábber;
Im ámar íš, ki j'búllaʿ?
21 Veʿátta lóʾ raú or,
Bahír huʾ báššecháqim;
Verúch ʿab'rá vatt'ϑáh'rem,
22 Miççáfon záhab jé'tä.
ʿAlé Elóh noráʾ hod;
23 Šaddáj, loʾ méçaʾnúhu.
Σaggíi khóch umíšpaϑ
Veráb ç'daqá loʾ jáʿnä.
24 Lakhén j'reúhu 'nášim;
Loʾ jirʾä kól chakh'mé leb.
Dominus: XLI 1 Hen, tóchaltó nikhzába!
Hagám el †márʾaj jáϑil?
2 Loʾ ákhzar, kí *jʾʿiréni;
V'mi húʾ l'fanáj jitjáççab?
3 Mi híqdimáni *v'jíšlam?
Tacht kól haššámajm lí huʾ.
4 Loʾ áhachríš baddéhu,
Ud'bár g'burót v'chin ʿérko!
XXXVIII 2 Mi zä meháchšikh ʿéça!
†Bemó millín b'li dáʿat?
3ʹ Ezór naʾ kh'gábr ch'laçäkha;
V'ešʾál'kha, v'hódiʿéni!
4 -Fo hájitá b'jos'dí arç?
Haggéd, -m jadáʿta bína!

5 Mi σám m'maddáh, ki tédaʿ;
O mí naϑá [qav] ʿʾläha?
6 ʿAl má 'danäha hóϑb'ʿu,
O mí jará abn pínn'tah;
7 B'ron jáchad kókh'be bóqer,
V'jaríʿu kól b'ne 'Lóhim?
8 Umí sakh bíd'latájm jam,
B'gichó merächem jéçeʾ;
9 B'σumí ʿanán lebúšo,
Vaʿárafäl ch'tulláto;
10 Vaéšbor ʿálav chúqqi,
Vaáσim b'rích ud'látajm:
11 [1]ʿAd pó tabóʾ v'loʾ tósif,
V'fo †jíšbot [1]g'ón galläkha?
12 H'mijj'mäkha çívvitá boqr,
Jiddáʿta šáchar m'qómo;
13 Le'chóz b'khan'fót haáreç,
V'jinnáʿʾru r'šáʿim m'ménna;
14 Titháppekh k'chómer chótam,
V'jitjáçç'bu *máʿσaj* k'mó l'buš;
15 V'jimmánaʿ mér'šaʿím -ram,
Uz'róʿ ramá tiššáber?
16 Habá'ta ʿád nib'khé jam,
Ub'chéqr t'hom híthallákhta?

scripta, exstat. — 22a. Parallelismus postulat, hunc stichum de sole, post tempestatem rursus splendente, explicari. Septentrio vel coelum est, ut in loco Iob 26, 7, vel aquilo nubes tempestuosas adducens. — 23c. Punctatio parallelismo usuique sermonis repugnat atque sententiam obtrudit valde contortam. Sensus est, Deum omnipotentem et summe justum responsione non indigere, qua se coram hominibus defendat. — XLI. 1. Verte: Ecce, confidentia ejus (qua Iob confidebat, se in lite cum Deo victoriam reportaturum, nunc ipso interventu judicis hominibus infinite superioris) eum fefellit. An forte etiam contra meam apparitionem pugnabit? Hunc versum cum tribus sequentibus textus praesens in mediam descriptionem crocodili transposuit, unde oritur aposiopesis intolerabilis in v. 1, destructio parallelismi in v. 2, explicatio grammatice falsa in v. 3, annuntiatio frigidissima in v. 4, molestissima enallage personarum et repentina permutatio rei tractatae ubique — XXXVIII. 8a 1—2. Textus praesens habet vajjasekh, constructionem syntactice impossibilem. — 11b2. Ex hac lectione tam jašit in TM, quam jiššaber in VA ortum est; sed nulla harum lectionum cum praepositione b' construi

17 H'niglú l'kha šá''re mávet,
Vešá''re çálmut tír'ä?
18 Hitbónantá *[1]rach'bé arç?
Haggéd, -m jadáᶜta khúllah!
19 E zä haddárk, jiškón or;
Vechóšekh, é zä m'qómo;
20 Ki tíqqachännu -l g'búlo,
V'khi tábin n'tíbot béto?
21 Jadáᶜta, kí az túlad,
V'mispár jamäkha rábbim!
22 Habá'ta él oç'rót šalg,
Veóç'rot bárad tír'ä;
23 Ašér chaσákhti l'ᶜét çar,
Lejóm q'rab úmilcháma?
24 E zä [1]dark, jéchaléq †ruch,
Jaféç qadím ᶜ'le áreç?
25 Mi fíllag láššaϑp t'ᶜála,
Vedärekh lách'ziz qólot;
26 L'hamϑír ᶜal äreç ló' iš,
ᶜ*Al* mídbar, ló' adám bo;
27 L'haσbíᶜ šoá um'šóa,
Ul'háçmich móça' däše'?
28 Hajéš lehámmaϑár ab,
O mí holíd eg'lé ϑal?
29 Mibbáϑn mi jáça' háqqarch;
Ukh'fór šamájm, mi j'ládo?
30 Kaábn majm jitlakkádu,
Uf'né t'hom jítchabbáu.
31 H'tíqšór maᶜdánnot kíma,
O móšekhót k'sil t'fáttech?
32 H'toçí' mazzárot b'ᶜítto,
V'ᶜajš ᶜál bänäha tánchem?
33 H'jadáᶜta chúqqot šámajm;
-M taσím mišϑáro báarç?
34 H'tarím laᶜáb qoläkha,
Vešífᶜat májm *taᶜnäkka?
35 H'tišlách b'raqím, v'jelékhu,
V'jom'rú lekhá: hinnénu?
36 Mi šát baϑϑúchot chókhma,
O mí natán l'σekhv- bína?
37 Mi j'sápper š'cháqim b'chókhma,
V'nib'lé šamájm mi jáškib;
38 Beçáqt ᶜafár lammúçaq,
Urégabím j'dubbáqu?
39 H'taçúd lelábi' ϑáref,
V'chajját k'firím temálle';
40 Ki jíššechú bamm'ᶜónot,
Ješ'bú bassúkka l'mó arb?
41 Mi jákhin l'ᶜóreb çédo;
. . . .
Ki j'ládav -l Él j'šavvéᶜu,
Jittáᶜu líb'li ókhel?
XXXIX 1 H'jadáᶜta [1]ládt jaᶜ'lé salᶜ,
Cholél ajjálot tíšmor;
2 Tispór j'rachím, t'mallä'na,
V'jadáᶜta ᶜét lidtána?
3 Tikhráᶜna, [1]téfallächna,
Chebélehém t'šalláchna.
4 Jachl'mú b'nehém, jirbú b'bar,
Jaç'ú v'lo' šábu lámo.
5 Mi šíllach päre' chófši,
V'mos'rót ᶜaród mi fíttech;
6 'Šer σámti ᶜ'rába béto,
Umíšk'notáv melécha?
7 Jiσcháq lah'móni qírja,
T'šuót nogéσ lo' jíšmaᶜ.
8 Jatúr harím, mirᶜéhu,
V'achár kol jároq jídroš.
9 H'jobä reém ᶜob'däkha;
Im jálin ᶜál 'busäkha?

potest. — 14b2. Absque hac voce subjecto careret sententia. — 24a3. Articulus minus placet, cum vox virtualiter in statu constructo ponatur. — 24a5. TM habet or, VA k'for. — 30. Ultima verba stichorum in textu praesente locum inter se permutaverunt. — 31a1. Parallelismus poscit punctationem conjugationis qal — 34b3. Absurde TM e v. 11 cap. 22 substituit t'khassäkka. — 36b. Verte: aut quis dedit intelligentiam ad visionem meam? Alluditur ad illuminationem propheticam — XXXIX. 12. Area non colligitur, sed e contrario collectaculum frumenti est. —

10 H'tíqšór rem b'tälem c'bóto;
Im j'σádded c'máqim -ch'räkha?
11 H'tibϑách bo, kí rab kócho,
V'taczób eláv j'gicäkha?
12 Hatá'min bó, ki jášub,
[Ve-] zárc'kha górn'kha jé'sof?
13 Kenáf r'naním neclása.
Im ébra ch'sída v'nóça?
14 Ki táczob l'árç beçäha,
Vecál cafár techámmem;
15 V'tiškách, ki rágl t'zuräha,
V'chajját haσσádä t'dúšah;
16 Haqšéch banäha l'ló' lah,
Leríq j'gicáh b'li fáchad.
17 Ki híššah 'Lóh *me*-chókhma,
V'lo' chálaq láh babbína.
18 Kacét, bammárom támri',
Tiσcháq lassús ul'rókh'bo.
19 H'tittén lassús gebúra;
H'talbíš çavváro rácma?
20 Határcišännu k'árbä?
Hodí nachréhu éma.
21 *Jachpór bacémq v'jaσíσ b'khoch,
Jeçé' liqrá'ti nášeq.
22 Jiσcháq lefáchd v'lo' jéchat,
V'lo' jášub mípp'ne chéreb.
23 cAléhu tírnä ášpa,
Lahbí chanít vekhídon.
24 B'racš v'rógez j'gámme' áreç,
V'lo' já'min, *kí jišmác q'rab.*
Ki qól šofár j'cor'rännu;
25 B'de šófar jómar: häach!
-M'rachóq jarích milcháma,
Racm σárim úterúca.
26 H'mibbínat'khá ja'bér neç,
Jifróσ k'nafáv letéman?
27 -M cal píkha jágbih nášer,
Vekhí jehárim qínno?
28 Salc jíškon véjitlónan
cAl šén salc úmeçúda.
29 Minní šám cháfar ókhel;
L'meráchoq cénav jább'ϑu.
30 V'efróchav †j'láclecú dam;
Ubá'šer ch'lálim, šám hu'.
XL 15 Hinné na' b'hémot*2 címmakh!
Chaçír kabbáqar jókhel.
16 Hinné na' khócho b'mótnav,
V'onó biš'ríre bíϑno!
17 Jachpóç z'nabó kh'mo árez;
Gidé fachdáv jiσrágu.
18 c'Çamáv 'fiqé nechúša,
Gerámav kím'ϑil bárzäl.
19 Hu' réšit dárekhé El.
Häcáσuj, léσachéq bo?
20 Ki búl harím jiσ'ú lo,
V'khol chájjat [1]σádä j'σách'qu;
21 Šam | táchat çé'lim jíškab,
Besétr qanä ubíçça;

24b. Verte: nec retineri potest, quando tumultum bellicum audit. Verba suppleta, quae ob homoeoteleuton exciderunt, salva perspicuitate sententiae vix desiderari possunt. — 24c. Stichus solo subjecto constare et praedicato carere nequit, cum suppletio mentalis verbi substantivi secundum nullam explicationem ad sensum complendum sufficiat. — XL. 15. Textus praesens descriptionem hippopotami et crocodili in fine orationis Domini collocat, unde tota ejus vis et cohaerentia frangitur. Optime conspectus animalium clauditur depictione accuratiori belluarum istarum peregrinarum; pessime idem argumentum, aliis interjectis, reassumeretur. Etiam geminatio orationis Domini et responsionis Iobi corruptioni textus debetur. — 19b. Cf. Ps. 104, 26. Hunc stichum, cujus textum genuinum VA adhuc servavit, additis tantum arbitrarie angelis, TM mutatione

22 J'sukkúhu çé'lim, çíllo,
J'subbúhu ʿár'be náchal.
23 [1]Jaʿšóq nahár, lo' jáchpoz;
Jibϑách, ki jágich járden.
24 *Mi* -l pív | b'ʿenáv jiqq'chännu,
Bemóqeším jinqób af?
25 Timšókh livjátan b'chákka,
Ub'chäbel tášqiʿ l'šóno?
26 H'taσím agmón beáppo,
Ub'chóch tiqqób lechjáhu?
27 H'jarbä †lekhá tachnúnim;
Im j'dábber -läkha rákkot?
28 Hajíkhrot [ʿímmekhá] b'rit,
Tiqq'chännu l'ʿäbed ʿólam?
29 Hat'σácheq bó kaççíppor,
V'tiqš'rännu l'náʿ'rotäkha?
30 Jikhrú ʿaláv chabbárim,
Jechçúhu bén kenáʿnim?
31 Hat'málle' b'σúkkot ʿóro,
Ub'çíl'çal dágim róšo?
32 Σim *ná'* ʿaláv kappäkha;
Z'khor mílchamá, al tósaf!
XLI 5 Mi gílla p'né lebúšo;
Bekháfl risnó mi jábo'?
6 Dal'té fanáv mi fíttech?
Sebíbot šínnav éma.
7 Ga'vá 'fiqé magínnim;
*Segóro chótemí çur.
8 Ächád b'ächád jiggášu,
V'ruch ló' jabó' benéhem.
9 Iš béachív j'dubbáqu,
Jitlákk'du v'ló' jitpár'du.
10 ʿAϑíšotáv tahél or,
V'ʿenáv k'ʿafʿáppe šáchar.
11 Mippív lappídim jáhl'khu;
Kidóde éš jitmáll'ϑu.
12 Minn'chírav jéçe' ʿášan
Kedúd nafúçh veágmon.
13 Nafšó gächálim t'láheϑ,
Veláhab míppiv jéçe'.
14 Beçávvaró jalín ʿoz,
Ul'fánav táduç d'ába.
15 Mapp'lé b'σaró dabéqu;
Jaçúq ʿaláv, bal jímmoϑ.
16 Libbó jaçúq k'mo áben,
V'jaçúq kefälach táchtit.
17 Miσσéto j'gúru élim,
Mišš'bárim jítchaϑϑáu.
18 Maσσ'géhu chárb, b'li táqum;
Chanít, massáʿ vešírja.
19 Jachšób letäben bárzäl,
L'ʿeç ríqqabón nechúša.
20 Lo' jábrichännu bén qašt,
L'qaš néhp'khu ló ab'né qalʿ.
21 Keqáš nechš'bú *lo* tótach,
V'jiσcháq lerá'aš kídon.
22 Tachtáv chaddúde cháreσ;
Jirpád charúç ʿalé ϑiϑ.
23 Jartích kassír meçúla,
Jam jáσim kámmerqácha.
24 Ach'réhu jáir nátib;
Jechášeb t'hóm leσéba.
25 En ʿál ʿafár mošléhu,
Häʿáσu libelí chat.
26 Et kól gabóh, jir'ä *bo;*
Hu' mälekh ʿál kol b'né šachç.
XL 2 Harób ʿim Šáddaj jíssor?
Mokhích Elóh jaʿnänna!
8 Haáf tafér mišpáϑi;
Taršíʿen-, l'máʿan tíçdaq?

duarum literarum pervertit in haʿoσo jaggeš charbo. Displicet obscurus et affectatus modus loquendi, nec non articulus ante nomen suffixo auctum. — 24a. Verte: quis captum auferet illum in oculis ejus, (immittendo manum) in os ejus? Suppletio pronominis mi requiritur, ut molesta enallage personae evitetur. Falsa distinctio versuum absurdam eruptionem Jordani in os hippopotami invexit. — XLI. 7. Lectioni masoreticae deest nomen singulare, ad quod referatur participium sagur. — 21a. Fortasse praestat emendatio: K'qaš néchš'bu ló totáchim, qua differentia numeri inter subjectum et praedicatum tollitur. — 26a. Sup-

9 Veím zeróʿ ka- Él lakh,
Ub'qól kamóhu tárʿem?
10 ʿ'De ná' gaón vagóbah,
Vehód vehádar tílbaš!
11 Haféç ʿab'rót appäkha,
-R'e khól geä v'hašp'léhu;
12 R'e khól geä, hakhn'ʿéhu,
Vah'dókh rešáʿim táchtam!
13 Θom'ném bäʿáfar jáchad,
P'nehém chabóš baθθámun;
14 Vegám aní odäkka,
Ki tóšiʿ l'khá j'minäkha!
Iob: 4 Hen qállot-, má 'šibäkka?
Jadí σamtí lemó fi.
5 Achát dibbárt- v'lo' éʿnä;
V'šittájim, v'ló' ahósif.
XLII 2 Jadáʿti, kí khol túkhal,
V'lo' †b'çúra mímm'kha m'-zímma.
3 [5]Lakhén: higgádti, v'ló' -bin;
Nifláot m'ménni, v'ló' -daʿ.
5 Lešémaʿ ózn š'maʿtíkha;
V'ʿattá ʿení raát'kha.
6 ʿAl kén em'ás v'nichámti
ʿAlé ʿafár vaéfer.

7. 7. 7.

XXIV 5 Hen péraím bammíd-bar!
Jaç'ú befóʿlam *lámo*,
Mešácharé laθθáref.

ʿ'Rabá lachm [1]lánn'ʿarémo;
6 B'σadä ballájl jiqçóru,
Vekhárm rašáʿ j'laqqéšu.
7 ʿAróm j'linú mibb'lí l'buš,
Veén kesút baqqára;
10a ʿAróm hill'khú belí l'buš.
8 Mizzárm harím jirθábu,
V'mibb'lí machsä chibb'qú çur;
XXX 3 Bechásr ub'kháfan gál-mud.

Haʿór'qim [2]šóa -m'šóa;
4 Haqqóθ'fim málluch ʿ'lé σich,
Vešóreš r'támim láchmam.

pletione visio superba et secura triumphatoris designatur. — XL. 8. Versus praecedens verbotenus e v. 3 cap. 38 desumptus ideoque, praesertim apud tantum poetam, de interpolatione suspectus est. Interpolator secundae orationi Domini, quae post perturbationem cap. 38—42 una cum secunda responsione Iobi absque ulla ratione sufficiente effecta est, initium conveniens quaesivisse videtur. — XLII. 2b2. Evitatur hac emendatione enallage generis. — 3. Praemittitur nunc omnino praeter rem v. 2 cap. 38. Etiam versus sequens absurde e locis Iob 21, 3; 33, 31; 38, 3; 40, 7 hic repetitur, cum Iob interrogationes annuntiatas non proferat. — 6. Verte: ideo jam non curo (miseriam meam) et me consolor de pulvere et cinere. — XXIV. 5. Has sententias de cursu mundi ex alio libro deperdito desumptas et Iobi orationibus serius insertas, hic tamquam appendicem collocare praestabit. Incipiunt graphica descriptione miserrimae gentis, desertum incolentis, ab hominum excultorum consortio exclusae, vestitu domicilioque destitutae, victum tenuissimum sibi precario quaerentis. — 5b3. Excidit ob similitudinem cum praecedentibus; fortasse etiam, mutatum in lo, transmigravit in stichum 5d. — 6a2. Scriba quidam literam finalem He in ballajla secundum antiquam orthographiam pro suffixo tertiae personae masculini habuit. Sed ad quid referretur hoc suffixum? Pauperes illi revera, invitis dominis, quaedam ex agris et vineis sibi appropriant, sed a poeta excusantur, quia a possessoribus divitibus durissima inhumanitate tractantur et in extrema inopia versantur. — XXX. 3b. Nunc addita est glossa çijja et dittographia inexplicabilis ämeš. — 6b1. Ponitur in locativo. —

5 Minní gev jégorášu;
J'riᶜú ᶜalémo k'gánnab:
6 Baᶜ'rúç nechálim líškon!

Choré ᶜafár vekhéfim,
7 Bení σichím jinháqu,
Tacht chárul jésuppáchu.

XXIV 10ᵇ Ur'ᶜébim náσ'u ᶜómer;
11 Ben šúrot ráᶜ jaçhíru;
J'qabím dar'khú v'jiçmáu.

12 Meᶜír d'me tám jin'áqu,
Venäfeš ch'lálim t'šávveᶜ;
Ve- 'Lóh lo' jáσim t'filla.

13 Hem háju b'móredé or;
Lo' híkkerú derákhav,
V'lo' jáš'bu bín'tibótav.

14 †Lif'né or jáqum róçech,
Jiqϑól ᶜaní veébjon;
V'ballájla j'hállekh gánnab.

15 V'ᶜen nóef šám'ra näšef,
Lemór: lo' t'šúren- ᶜájin;
Veséter pánim jáσim.

16 †Chat'rú bachóšekh bátim,
Ve-jómam chítt'mu lámo,
Ašér lo' jádeᶜú or.

17 Ki jáchdav *ᶜárb* boqr lámo,
Ve-çálmut, *hí' orámo;*
Ki jákkir báll'hot çálmut.

18 Qal hú' ᶜalé f'ne májim;
T'qullál chelqátam báarç;
Lo' jífnä därekh k'rámim.

19 **Baáreç* çíjja, gám chom,
Jegázz'lu méme šäleg;
Šeól, *ašér* chaϑáu.

7a3. Hoc verbum respicit ad comparationem deserticolarum cum onagris in v. 5 capitis 24, unde apparet, utramque descriptionem non solum de eodem hominum genere agere, sed etiam false ab invicem diremtam esse. — XXIV 10b Tristichon sequens jam non deserticolas describit, sed pauperes, ad labores rusticos coactos et mercede fraudatos. — 11a2—3. TM substituit šurotam, cujus suffixum ad nihil refertur et sensu caret; sed VA adhuc lectionem genuinam invenisse videtur. — 12a2—3. In VA habetur umibbatemo, in TM m'tim, quae est lectio frigidissima. Quis enim, tyrannidem et caedes in oppidis patratas, de quibus in hoc tristicho agitur, descripturus, viros ex urbe gemere dicet, cum haec expressio nimis debilis atque vaga sit, insuper vexatio mulierum vel infantum saeviorem adhuc immanitatem proderet, quam ea virorum? Sed genuina lectio, a qua masoretica omissione unicae tantum literae, praecedenti simillimae, differt, optimum praebet sensum, nempe sanguinem injuste occisorum ad coelum clamare, vindictam postulando, et lethali vulnere confossos, ut a morte salventur, frustra anhelare. — 12c5. Punctatio tradita impossibilis est; nam jaσim nec significare potest curare, ob sequentem accusativum, nec imputare, ob ellipsin molestissimam. Accedit, quod insipiditas mira foret designatio caedium. Verte igitur stichum: sed Deus non reponit orationem (oppressi exaudiendam). Quod hic saltem problema impunitatis peccatorum et infelicitatis piorum tangitur, ac quidem, ut videtur, secundum sententiam Iobi, non probat, tristicha de cursu mundi ab initio partem libri Iob constituisse, cum problema illud Hebraeorum animis alte insederit, et cetera tristicha vel nihil ad solutionem ejus conferant vel finem infaustum impii describant. — 13. In quinque versibus sequentibus describitur nocturna occupatio latronis, furis, adulteri. — 14a. Lectio praesens versibus 13 et 17 aperte contradicit. — 14c2—3. Mutatione unius literae nunc legitur contra sen-

20 Jišk'chó rachm, m'táqo rímma;
Šemó ʿod ló' jizzákher;
V'tiššáber káʿeç ʿávla.

21 Raʿá ʿ'qará, lo' téled,
Veálmaná lo' jéϑib;
22 V'mašk -bbírim b'khócho jáqum.

23 V'lo' já'min b'chájjin, | jítan;
*Lo' *jíbϑach, véjiššáʿen;
V'ʿenéhu ʿál dar'khéhem.

24 Ramú, meʿáϑ v'enännu,
V'humm'khú, k'khol †jíqqabéçun,
Ukh'róš šibbólt jimmálu.

sum j'hi khaggannab. — 16a. Enallage numeri nimis molesta. — 17a—b. Mane tamquam oppositum sibi poscit vesperam, tenebrae lumen diei. Melius quoque praemittitur subjectum praedicato. Cf. Iob 38, 15. — 17c2. Facile substitueretur pluralis; sed talis enallage, praesertim si de collectivo agitur, Hebraeis non raro adhibetur. — 18. Sex strophae finales de fortuna et exitu oppressoris agere videntur, sensu tamen ob corruptionem textus valde ambiguo. — 20b1. In VA deest etiam totus stichus praecedens. — 22a4. Accentus hoc verbum ad stropham sequentem trahunt; sed mašakh per se prolongationem vitae significare nequit, fortes non sunt peccatores, parallelismus exigit descriptionem injustitiae impii, denique reconvalescentia, quam praesens lectio hic et in v. sequente fingit, incommode desperationi aegroti praemitteretur. Verte igitur stichum: sed possessio potentium (etiam injuste acquisita) robore ejus sustentatur. - 22b—23. Verte: sed non potest fidere de vita sibi conservanda, quod stabilis erit; sperare nequit, se fultum iri; et oculi Dei (punituri) vias ejus observant. Agitur de caducitate felicitatis impii generatim, non de quodam timore ejus, eventu refutato, ad quem designandum imperfectum adhiberi nequiret.

VI. Carmina historica.

7. 7.

Carmen Lamechi: Gen. IV 23 ʿAdá v'- Çillá, š'maʿn qóli;
N'še Lámk, haʾzénna ímrat-!
Ki íš harágti l'fíçʿi,
Vejäled l'chábburáti.
24 Ki šíbʿatájm juqqám Qajn,
Ve- Lämekh šíbʿim v'šíbʿa.

7. 7.

Benedictio Jacobi: XLIX 2 Hiqqábeçú[1], b'ne Jáʿqob,
V'šim'ʿú -l Jioráel 'bíkhem!
3 R'ubén, bekhóri átta,
Kochí veréšit óni;
Jatrí oeét v'jatrí ʿaz;
4 Pachz kámmajm, ál tehótar!
[1]ʿAlíta míšk'be -bíkha;
-Z chillálta, j'çúʿi ʿála.
5 Šimʿón ve- Lévi áchim;
K'le chámas m'khérotéhem.
6 B'sodám al tábo' náfši;
Biq'hálam ál techád k'bod-!
Ki b'áppam háregú iš,
Ubír'çonám ʿiqq'rú šor.
7 Arúr appámo, kí ʿaz;
V'ʿebrátam, kí qašáta!
Achálleqém be- Jáʿqob,
Vaáfiçém b'- Jioráel!

8 Jehúda, átta *múda!*
Jodúkha *kól* achäkha.
Jad'khá beʿórp oj'bäkha;
Jištáchvu l'khá b'ne -bíkha.
9 Gurí arjé Jehúda;
Miϑϑäref, b'ní, ʿalíta.
Karáʿ, rabáç keárje,
Ukh'lábiʾ, mí j'qimännu?
10 Loʾ jásur šébϑ m- Ihúda,
Um'chóqeq míbben ráglav;
ʿAd kí jabóʾ †šeílo,
Veló jiqq'háti ʿámmim.
11 Os'rí laggäfen ʿíro,
V'laooóreqá b'ni 'tóno;
Kibbés bajjájin l'búšo,
Ub'dám ʿanábim súto;
12 Chakhlíli ʿénajm míjjajn,
Ul'bén šinnájm mechálab.
13 Z'bulún l'chof jámmim jíškon,
Vehúʾ lechóf oníjjot.[3]
14 Jiooáoakhár ch'mor gárem,
Robéç ben hámmišp'tájim;
15 Vajjárʾ menúcha, kí ϑob;
V'et háarç, kí naʿéma;
Vajjéϑ šikhmáhu lísbol,
Vaj'hí lemíssi ʿóbed.
16 Dan, *gám hu*ʾ jádin ʿámmo,
K'achád šib'ϑé Jioráel.

Gen. XLIX. 2. Dittographia manifesta. — 10c. Parallelismus postulat, ut š'ilo (desideratus ejus) ille sit, cui gentes obedientiam praestabunt. — 13. Stichum additicium esse patet, cum ceteroquin in hac benedictione nunquam notiones geographicae determinatae occurrant. — 16. Voces suppletae ad sensum exprimendum necessario requiruntur. —

17 J'hi Dán nacháš ᶜ'le därekh,
U-šéfifón ᶜ'le órach;
Hannóšekh ᶜíqqebé sus,
Vajjíppol rókh'bo áchor.
19 Gad, g'dúd *gadód* j'godännu,
Vehú' jagód ᶜaqébam.
20 Ašér, šeména láchmo;
V'hu' jítten máᶜdanné malk.
21 Naftáli -jjála š'lúcha,
Hannóten ím're šáfer.
22 Ben pórat Jósef ²ᶜ'lé ᶜajn;
Bení ç'ᶜadá ᶜalé šur;
23 Vimárarúhu v'róbbu,
V'jiσϑ'múhu báᶜ'le chíççim;
24 V'tešár beétan qášto,
V'jafózzu z'róᶜe jádav;
Midí abíri Jáᶜqob,
Miššém abní Jiσráel.
25 M'- El -bíkha, v'jáᶜzeräkka,
V'- El Šáddaj, víbar'khäkka,
Bir'khót šamájim méᶜal,
Bir'khót t'hom róbaçt táchat.
Bir'khót šadájm varácham,
26 Bir'khót abíkha gáb'ru,
ᶜAl bírekhót *har'ré ᶜad,
Ta'váti gíb'ᶜot ᶜólam.
Tihjäna l'róši Jósef,
Ul'qódqod n'zíri ächav.
27 Binjámin z'éb, jeϑáref;
. . . .
Babbóqer jéakkél ᶜad,
V'laᶜäreb j'chálleq šálal.

8. 6 | 8. 6 | 8. 10.

Epinicion Moysis: Ex. XV 1 -Šíra l'- Jáh, ki gáo gáa;
Sús v'rokh'bó ramá b'jam!
2 ᶜOzzi vézimráti Jáhvä,
Váj'hi lí lišú'a.
Zä Elí, vaáhanvéhu;
'Lóhe ábi, váarómamänhu.

3 Jáh iš mílchamá, Jahvä š'mo;
4 Márk'bot Párᶜo *šíbbar.*
Márk'botáv v'cheló jará b'jam,
Umibchár šalíšav.
5 Θúbb'ᶜu b'jám suf, | t'hómot j'khás'jum;
Járedú biméçolót k'mo áben.

6 J'mín'kha, Jáhvä, né'darí b'khoch;
J'mín'kha, Jáh, tirᶜáç -jeb;
7 Uberúbbi géonäkha
Téharés qamäkha.
T'šállach ch'rón'kha, jókh'lem káqqaš,
8 Uberúch appäkha néᶜr'mu májim.

Níççebú khemó ned nóz'lim,
Qáf'u t'hómot b'léb jam.
9 Amar ójeb: †áraddéfa;
Aσσig, 'chálleq šálal!

19a3. Excidit ob identitatem cum voce praecedente. — 19—20. Rectam versuum distinctionem servavit VA. — 22b1. E textu samaritano. — 23—24. Imperfecta non sunt consecutiva, ut probat perf. consec. v'robbu. — 24a1. E lectione genuina et masoretica coaluit alexandrina vattiššaber. — 24d1—2. TM interponit roᶜä, ad pellendum äben ob rationem dogmaticam adscriptum et in VA nondum expressum. — 25b1. Lectio impossibilis masoretica textu tam samaritano quam alexandrino corrigitur.
Ex. XV. 1. Hoc distichon, mutato tantum verbo ašira in širu, chorus mulierum post unamquamque stropham pro responsorio cecinit; cf. v. 20—21. — 2c. Fortasse melius, ut sequenti conformetur, ita restituitur stichus: Zä Elóhaj véanvéhu. — 8a. Non describit stichus divisionem, sed reditum fluctuum. — 13. Suffixum molestissime omittitur.

Ahr'gem, tímlaémo náfši;
Ariq chárbi, tórišémo jádi!

10 Nášaftá b'ruch'khá, kissám jam;
Çál'lu káʿofárt b'majm[1].

11 Mí khamókha báelím, Jah;
Mi kamókha néʾdar[1]?
Nóraʾ t'híllot, ʿóσe fäleʾ;
12 Náϑitáj'min'khá, tibláʿem áreç.

13 *Jáh*, nachíta béchasdäkha
ʿAm zu, *-ttá* gaálta;
†Néhaltámo béʿuzzäkha
Él nevé qodšäkha.
14 Šámeʿú ʿammím, jirgázun;
Chíl acház *kol* jóšebé Pelášet.

15 Az [allúfe 'Dom] nibhálu,
-Lé Moáb joch'zém raʿd;
Az namógu kól još'bé Kh'naʿn;
16 Típpol ʿʾléhem -má v'fachd.
Bíg'dol z'róʿʾkha jídd'mu káabn,
ʿAd jaʿbór ʿamm'khá, Jah,[3] zú qaníta.

17 Tébiémo v'tíϑϑaʿémo
B'hári náchlatäkha.
Kí makhón †lemó šibtäkha
Bó paʿálta, Jáhvä.

Míqdaš, Jáh, kon'nú jadäkha;
18 *Kí* Jahvä jimlókh leʿólam váʿäd.

7. 7.

De puteo: Num. XXI 17 ʿAlí, beér, ʿenú lah;
18 Beér, ch'farúha σárim;
Karúha n'díbe háʿam,
Bím'chóqeq, b'míšʿanótam!

7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

Carmen triumphale: 27 Boú Chešbón, tibbánä,
Vetíkkonén ʿir Síchon!
28 Ki éš jaçʾá me- Chéšbon,
Lähába m'qírjat Síchon;
**Ve*-ákhelá ʿAr Móab,
*Vebíll'ʿa bámot Arnon.
29 Oj l'khá, Moáb, abádta!
Eš ʿád Med'báʾ, ʿammí Kh'-moš!
Natán banáv peléϑim,
Ubénotéhu báš'bit;[3]
30 *V'ninám abád[1] ʿad Díbon,
V'našémo ʿód *nafáchu.

7. 7.

Oraculum Balaami: XXIII 7 Min 'Rám janchéni Bálaq,

— 16a3. Accusativus, falso pro nominativo positus, hic quoque metro et textu samaritano refellitur. — 16c4. Repetitio vocum ʿad jaʿbor ʿam sensum magis debilitat quam auget. — 17c—d. Suppletiones necessariae sunt, quia alioquin mentio sanctuarii nexu cum praecedentibus careret, nec diceretur, ubi exstruendum foret. Nequit enim makhon a praepositione b' pendere, quia populus non implantatur sanctuario, sed terrae — 17e2. Tetragrammaton praebet textus samaritanus cum multis codicibus TM; vox Κύριε in VA tam Jah quam Adonaj repraesentare potest.

Num. XXI. 29b1—3. Hae voces nunc ad finem carminis transmigraverunt, ita ut TM eš absurde mutaverit in ašer, quod tamen puncto super literam additiciam posito in dubium vocatur, textibus samaritano et alexandrino genuinam lectionem tuentibus. — 30. Verte: Et progenies eorum interiit usque ad Dibon, mulieres quoque eorum exspiraverunt. — V. 14—15 hujus capitis non continent fragmentum carminis, ut vulgo putatur, cum metrum desit et verba nihil prorsus poetici contineant. Ergo liber proeliorum Domini non erat collectio carminum.

Malk Móab méhar'ré qadm:
Lekhá, orá lli Jáʿqob;
Ul'khá, zoʿ'má Jiσráel!
8 Ma éqqob, ló' qabbó El;
V'ma ézʿom, ló' zaʿám Jah?
9 Ki méroš çúrim -r'ännu,
Umígg'baʿót 'šurännu.
Hen ʿám, lebádad jíškon,
V'baggójim ló' jitchášša b!
10 Mi mónä ʿ'fári Jáʿqob,
-M'sappér et róbʿ Jiσráel?
Tamót nafší mot j'šárim,
Ut'hí ach'rít- kamóhu!
Alterum: 18 Qum, Bálaq, †úš'-maʿéni;
Ha'z'ná ʿadáj, b'no Çíppor!
19 Lo' íš El, víjekházzeb;
Ubén adám, v'jitnächam.
Hahú' amár v'lo' jáʿσä,
V'dibbär veló' j'qimänna?
20 Hinné, barékh laqáchti;
Ubérekh, v'ló' 'šibänna.
21 Lo' híbbiϑ áven b'- Jáʿqob,
V'lo' ráa ʿámal b'- Jíσr'el.
Jahvä Elóhav ʿímmo,
Utéruʿáti málk bo.
22 El móçiám mim- Míçrajm,
Ketóʿafót reém lo.
23 Ki ló' nochéš be- Jáʿqob,
Veló' qosém b'- Jiσráel;
Kaʿét jeámer l'- Jáʿqob,
-L'- Jiσráel, má ppaʿál El.
24 Hen ʿám, kelábi' jáqum,
Vekháarí jitnáσσa';
Lo' jíškab, ʿád jokhál ϑárp,
Vedám chalálim jíštä.

Tertium: XXIV 3 Neúm Bilʿám, benó B'ʿor,
Un'úm haggábr σ'tum háʿajn;
4 Neúm šoméʿ im'ré El,
Vejódeʿ dáʿat ʿEljon;
'Šer máchze Šáddaj jéchzä,
Nofél ug'lúj ʿenájim:
5 Ma ϑϑóbu †óh'le Jáʿqob,
Mišk'notekhá, Jiσráel!
6 Kinéchalím niϑϑáju,
*U-khégannót ʿ'le náhar;
Ka'hálim, náϑaʿ Jáhvä,
Kaárazím ʿ'le májim.
7 Jizzál majm míddoljéhn,
V'zarʿó bemájim rábbim;
Vejárom mé- 'Gag málko,
Vetínnaσσé' mal'khúto.
8 El móçió mim- Míçrajm;
Ketóʿafót reém lo.
Jokhál gojím, çaréhu,
V'ʿaç'mótehém jegárem;
V'chiççáv *bemó leb ój'bav,*
Vach'nítotéhem jímchaç.
9 Karáʿ, šakháb kaári;
Ukh'lábi', mí j'qimännu?
Mebárakhäkha bárukh,
Veóraräkha árur.
Quartum: 15 Neúm Bilʿám, benó B'ʿor,
Un'úm haggábr σ'tum háʿajn;
16 Neúm šoméʿ im'ré El,
Vejódeʿ dáʿat ʿÉljon;
'Š*er* máchze Šáddaj jéchzä,
Nofél ug'lúj ʿenájim:
17 Er'ännu, v'ló' *me*-ʿátta;
'Šurännu, v'ló' *miq*-qárob.

XXIV. 4b. Praestat, stichum e loco parallelo Num. 24, 16 supplere, quamquam textus samaritanus totum distichon omittit. — 8e—f. Confractio sagittarum expressio est valde inconveniens. Vocem ojeb adhuc invenit VA. — 16. Cf. v. 4. — 17f1. Ita e textu samaritano emendandum est, cum verbum qirqer de hominibus non adhibeatur. — 18a—b. Lectio praesens non solum intolerabiliter et inutiliter tautologica est, sed etiam incompleta, non indicans, quisnam Idumaeam possessurus sit. — 18c. Vox oj'bav nunc tamquam explicatio superaddita praecedentibus

Darákh kokháb mij- Jáʿ-qob,
V'qam šébeϑ míj- Jiσráel;
Umáchaç pá'te Móab,
Veqódqod kól bené šet.
18 V'hajá, 'Dom jírašäha,
V'hajá *lo* j'réša Σéʿir;
Oj'báv *tachtáv jippólu*,
V'- Jiσráel ʿoσä chájil.
19 Vejérd mij-Jáʿqob *mälekh*,
Vehé'bid σárid méʿir.
20 Rešít gojím ʿAmáleq,
V'ach'ríto, ʿád jeúbbad.
21 *Qajn*, étan móšabäkha,
Veσím bassálʿ qinnäkha;
22 Ki ím jihjä l'baʿér Qajn;
ʿAd má, Aššúr tišbäkka!
23 Oj, mí jichjä m'σumó El,
24 Veçíjjim míjjad Kíttim;
V'ʿinnú Aššúr v'ʿinnú ʿEbr,
Vegám hu', ʿád jeúbbad.

7. 7.

Hymnus Moysis: Dt. XXXII 1 Ha'-z'nú, haššámajm, v'-dább'ra,
V'tišmáʿ haárç im'ré fi!
2 Jaʿróf kammáϑar líqchi,
Tizzál kaϑϑál imráti;
Kiσéʿirím ʿ'le däše',
Vekhír'bibím ʿ'le ʿéσeb!
3 Ki bíš'mi Jáhvä éqra'.
Habú godl l- Élohénu!
4 Haççúr, tamím poʿléhu;
Ki khól derákhav míšpaϑ.
El émuná v'en ʿável;
Çaddíq vejášar *Jáhvä.
5 Šichét lo[1] bánav, mú-mam,
Dor ʿíqqeš úfetáltol.
6 Hal'- Jáhvä tígmelú zot?
**Ken*, ʿám nabál v'lo' chá-kham?
H'lo' hú' abíkha, qán'kha;
Hu' ʿáσ'kha vaj'khon'näkha?
7 Zekhór jemóte ʿólam,
Binú šenót dor vádor;
Š'al -bíkha, v'jággidäkha;
Z'qenäkha, v'jómerú lakh!
8 Behánchel ʿÉljon gójim,
Beháfridó b'ne ádam;
Jaççéb gebúlot ʿámmim
Lemíspar b'né Jiσráel.
9 Ki chéleq Jáhvä ʿámmo,
Jaʿqób chablí nachláto.
10 Jimç'éhu b'äreç mídbar,
Ub'tóhu, j'lél ješímon.
J'sob'bänhu, j'bónanéhu,
Jiçç'ränhu k'íšon ʿéno;
11 Kenäšer jáʿir qínno,
ʿAl gózaláv jeráchef;
Jifróσ k'nafáv, jiqq'chéhu,
Jiσσ'éhu ʿál ebráto.
12 Jahvä badád janchännu,
Veén ʿimmó El nékhar.
13 Jark'béhu ʿál bom'té arç,
Vajjókhal t'núbot σádaj;
Vajjéniqéhu d'báš m'salʿ,
Vešämen méchalmíš çur;
. . . .
14 Chem'át baqár vach'léb çon;
ʿIm chéleb kárim v'élim,
Bené Bašán v'ʿattúdim;
ʿIm chéleb kíl'jot chíϑϑa,
V'dam ʿénab tíštä chámer.
15 V'jišmán J'šurún vajjíbʿaϑ;
Šamánta, †ʿ'bí khiσσíta;
Vajjíϑϑoš 'Lóh, ʿaσáhu,
Vaj'nábbel çúr j'šuʿáto.

superflue ac frigide jungitur. — 19. Subjectum mentaliter suppleri, hic vix licet. — 20. Participium obed hic et in v. 24 interitum significare nequit. Rectum praebet utrobique t. samaritanus. — 21a1. Objectum vaticinii ex ipso carmine patere oportet. Cf. ad Deut. 33, 8. — 24c. Parallelismus poscit, ut Assyria sit subjectum stichi.

Deut. XXXII. 3a2. Praepositionem b' textus samaritanus servavit.

16 Jeqánneúhu b'zárim,
B'toᶜébot jákhᶜisúhu;
17 Jizb'chú laššédim, ló' 'Loh;
Elóhim, ló' jedáᶜum.
Ch'daším miqqárob báu,
Lo' σéᶜarúm 'botékhem.
18 Çur, j'ládekhá, našíta,
Vattíškach Él m'chol'läkha.
19 Vajjár' Jahvä vajjín'aç
Mikkáᶜs banáv ub'nótav:
20 ¹Astíra fánaj méhem;
Er'ä, ma ách'ritámo!
Ki dór tahpúkhot hémma;
Baním, lo' émun báhem.
21 Hem qíneúni b'ló' El,
Kiᶜ'súni b'hábeléhem;
Va'ní aqníem b'ló' ᶜam,
Begój nabál akhᶜísem.
22 Ki éš qad'chá beáppi,
Vattíqad ᶜád š'ol táchtit;
Vattókhal árç vibúlah,
Vatt'láheϑ mós'de hárim.
23 Aspä ᶜalémo ráᶜot;
Chiççáj akhállä báhem.
24 M'ze ráᶜab úl'chumé rašp,
Veqäϑeb mór'di márpe';
Vešén b'hemót 'šallách bam,
ᶜIm ch'máti zóch'le ᶜáfar.
25 Michúç tešákkel chäreb,
Uméchadárim éma,
Gam báchur, gám betúla,
Jonéq ᶜim íši σéba.
26 Amárti: áhaf'éhem;
Ašbíta mé'noš zíkhram!
27 Lulé kaᶜs ójeb águr,
Pen j'nákkerú çarémo;
V'-jom'rú: jadénu ráma,
V'lo' Jáhvä, páᶜal kól zot.
28 Ki gój -bad ᶜéçot hémma,
Veén bahém tebúna.

29 Lu chákhemú, jaσk'lú zot,
Jabínu léach'rítam;
30 Ekhá jirdóf ächád alp,
Uš'nájm janísu r'bába!
Im ló', ki çúram m'khá-
ram,
Ve- Jáhvä hísgirámo?
31 Ki ló' kh'çurénu çúram;
Veójebénu p'lílim.
32 Ki míggafn S'dóm gaf-
námo,
Umíššad'mót ᶜAmóra;
ᶜ'Nabémo ᶜínnebé roš,
Ašk'lót merórot lámo;
33 Chamát tannínim jénam,
Veróš petánim ákhzar.
34 H'lo' hú' kamús ᶜimmádi,
Chatúm beóçerótaj?
35 Lejóm naqám *ašállem;
Leᶜét, tamúϑ raglámo.
Ki qárob jóm edámo,
Vecháš ᶜatídot lámo.
36 Ki jádin Jáhvä ᶜámmo,
Veᶜál ᶜ'badáv jitnächam.
Ki jír'ä, kí az'lát jad,
Veäfes ᶜáçur v'ᶜázub;
37 Veámar: é 'lohémo;
†Çurámo, chásejú bo;
38 'Šer chélb z'bachémo jókh'lu,
Jištú jen nésikhámo?
Jaqúmu v'jáᶜzerúkhem;
Jehí ᶜalékhem sítra!
39a R'u ᶜátta, kí 'ni 'ní hu',
b Veén 'lohím ᶜimmádi!
c Aní amít va'chájjä,
d Machácti vá'ni érpa';
41b V'tochéz bemíšpaϑ jádi,
39e Veén mijjádi máççil.
40 Ki -σσá' el šámajm jádi,
**Veéššabáᶜ bimíni;*

— 15b2—3. Verte: crassitie opertus es. — 18a3. Forma impossibilis täši metro eliminatur. — 20a1. Additamentum glossae explicanti originem debet. — 24b2—3. Genuinam lectionem retinet textus alexandrinus; ea textus samaritani saltem Mem initiale ultimae vocis servavit. — 35a1. Emendatio concordi testimonio textus samaritani et alexandrini debetur.

V'amárt-: chaj -nókhi l'ʿólam,
41a Im šánnot- b'ráqi chárbi!
c Ašíb naqám leçáraj,
d Velím'σan'áj ašállem.
42 Aháškir chíççaj míddam,
Vechárbi tókhal báσar;
Middám chalál vešíbja,
Meróši pár'ʿot ójeb.
43 Harnínu, gójim, ʿámmo;
Ki dám ʿabádav jíqqom;
V'naqám jašíb leçárav,
V'khippär ad'máto, ʿámmo!

6. 6.

Benedictio Moysis: XXXIII 2 Jáh-
vä mís- Sináj baʾ,
V'zárach míσ- Σeʿír lam;
Hófiʿ méhar Páʾran,
V'ítto mérib'bót qodš.
Míminó eš, dát lam;
3 Af chobéb *ʿammáhu.
Kól q'došáv b'jadäkha,
V'hém takhú l'ragläkha.
Jíσσaʾ mídbartäkha;
4 Tóra çívva lánu.[1]
Mór'šo q'híllat Jáʿqob,
5 Váj'hi b- Išurún malk;
B'hít'asséf rašé ʿam,
Jáchd šib'ϑé Jiσráel.
6 J'chí R'ubén v'al jámot;
Víhi m'téhu míspar!
7 S'máʿ, Jahvä, qol J'húda,
V'él ʿammó t'biännu!
Jádav *jéribú lo;
V'ʿézr miççárav tíhjä!
8 **T'ná l'- Leví* tummäkha,
V'-räkha l'íš ch'sidäkha;
'Šér nissíto b'- Mássa;
T'ríbo ʿál me M'ríba;
9 Háomér leábiv
Ul'immó: loʾ r'ítiv;
V'ét ächáv loʾ híkkir,
V'ét banáv loʾ jádaʿ.
Kí šam'rú -mratäkha,
Ub'rit'khá jinçóru.
10 Jóru †míšpaϑ l'- Jáʿqob,
V'tórat'khá l'- Jiσráel;
J'σímu †q'ϑórt b'appäkha,
V'khálil ʿál mizb'chäkha!
11 Bárekh, Jáhvä, chélo,
Ufoʿl jádav tírçä!
M'chaç motnájim qámav,
Um'σan'áv, min j'qúmun!
12 *Bínjamín* j'did Jáhvä;
Jíškon lábaϑch v'cháfuf.
**El* ʿaláv kol hájjom,
Uben k'téfav šákhen.
. . . .
13 M'bórakht Jáhvä árço;
Mímmagd šámajm, míϑ-ϑal,
Umitt'hóm robáçt tacht;
14 Umimmágd t'buót šamš,
Umimmágd garš j'ráchim;
15 Umeróš har'ré qadm,
V'mímmagd gíb'ʿot ʿólam;
16 V'mímmagd árç um'lóah,
Ureçón šokh'ní s'nä!
T'búató l'roš Jósef,
Ul'qodqód n'zír ächav!
17 B'khóri šór hadár lo,
Véqarné r'em qárnav.
Báhem ʿámmim j'nággach,
Jáchdav áf'še áreç;
V'hém rib'bót Efrájim,
V'hém al'fé Menáššä.
18 Σ'mách, Z'bulún, b'çetäkha,
V'- Jíσσakhár, b'-haläkha!

XXXIII. 2d1. Emendatur textu samaritano et VA. Idem valet de v. 12b. 17a. 19c. 23c. 24b. 28c. — 3. Allocutio fit ad populum. — 4b. Verte e parallelismo: Hereditas ejus est congregatio Jacob. — 8. Lectio alex. in hoc v., nec non suppletiones in v. 12 et 13 inde commendantur, quod ceteroquin in benedictionibus Jacobi et Moysis tribus semper expresse nominatur. — 12e. Supplendum videtur: Benedictus a Domino sit Joseph. Excidit

19 ʿAmmim hár jiqráu;
Šám jizb'chú zib'ché çadq.
Kí šafʿ jámmim jínaq,
Uσ'funé ϑ'muné chol.
20 Bárukh méharchíb Gad!
. . . . . .
Kéhallábiʾ šákhen,
V'ϑáraf z'róʿ, af qódqod.
21 Vájjarʾ réšit *árç* lo;
Kí šam †chélqatéhu;
Vájhi m'chóqeq çáfun,
Vájjetéʾ rašé ʿam.
Çíd'qat Jáhvä ʿáσa,
V'míšpaϑáv ʿim Jíσr'el.
22 Dán, *hu*ʾ gúri árje,
J'zánneq mín hab- Bášan.
23 Náftalí σ'baʿ ráçon,
V'máleʾ bírkat Jáhvä.
Jám vedárom jíraš.
. . . . . .
24 Bárukh míbbaním -Šer,
Víjehí r'çuj ächav!
. . . .
V'ϑóbel báššamn ráglo.
25 Bárzäl -n'chóšt minʿál'kha,
Ukh'jamäkha dób''kha.
26 Én ke- Él Ješúrun,
. . . . . .
Rókheb šámajm b'ʿézr'kha,
Ub'ga'váto š'cháqim.
27 M'ʿóna 'Lóhe qädem,
V'míttacht z'róʿot ʿólam;
Vígaréš m'fanäkha
Ojeb v'jómar: hášmed!
28 V'jíškon Jíσraél baϑch,
Bádad ʿéni Jáʿqob,
ʿAl arç dágan v'tíroš,
Af šamáv jaʿr'fú ϑal.
29 -Š'räkha[1], mí khamókha,
ʿAm nošáʿ be- Jáhvä,
Máginní ʿezräkha,
V'- *[1]chäreb gá'vatäkha;
V'jíkkach'šú [l'kha] -j'-bäkha,
V'- [1]ʿál bamótam tídrokh!

7. 7.

E libro justi: Jos. X 13 V'jaʿmód
[1]šamš bách'çi [1]šámajm,
V'loʾ áç labóʾ k'jom támim;
14 V'loʾ hája kájjom háhuʾ
Lefánav véach'réhu;
Lišmóʿ Jahvä beqól iš;
Ki Jáh nilchám l'- Jiσráel.

8. 6 | 8. 6 | 8. 10.

Hymnus Deborae: Jud. V 2 Bí-
feróʿ p'raʿót b'- Jiσráel,
Béhitnáddebí ʿam;
3 Bár'khu Jáhvä, | ším'ʿu, m'lákhim,
Vé-ha'zínu, róz'nim!
-Nókhi l- Jáhvä, -nókhi -šíra;
Azammér l'- Jahvä, 'Lohé Jiσráel!

4 Jáhvä, b'çétekhá miσ- Σéʿir,
B'çáʿdekhá miσσ'dé 'Dom;
Arç raʿ'šá, gam sámajm náϑ'fu,
Gám ʿabím naϑ'fú majm;

ob homoeoteleuton. — 16c1. Punctatio formam impossibilem et femininum inexplicabile ingerit. — 21a. VA vocem γῆ in sequenti sticho habet. — 21c. Suppletionem exigit tam parallelismus quam incongruitas textus praesentis, qui enallagen generis molestissimam affert et regionem transjordanensem Gaditis a Moyse assignatam esse superflue et contorte urget. Verte: et evasit dux honoratus. — 26b. Supple: En k'çur'khá, Jiσráel.

Jud. V. 6a. Mentionem patris Samgari eliminandam esse, suadet comparatio versuum 12 et 24. Sed per se multo magis placeret, delere voces bime Jaʿel, cum Jael judex nusquam commemoretur et relatio ad heroinam superstitem et privatam absurda foret. Fortasse igitur hoc

5 Hárim náz'lu mípp'ne Jáhvä,
Zä Sináj mipp'né Jah 'Lóhe Jiσr'el.

6 Bíme Šámgar[2], bíme Jáʿel,
Chádelú oráchot;
V'hólekhé n'tibót jelékhu
Orachót ʿ'qalqállot.
7 Chád'lu f'rázon b'- Jiσr'el, chád'lu,
ʿAd *š'qamát D'borá, *š'qamát em b'- Jiσr'el.

8 Jíbchar Élohím chadášim;
Az lachém šeʿárim.
Mágen ím jeráä váromch
B'árbaʿím alp b'- Jiσr'el?
9 Líbbi l'chóqeqé Jiσráel.
Hammitnádd'bim báʿam, bár'khu Jáhvä!

10 Rókhebé 'tonót çechórot,
Jóšebé ʿal míddin,
V'hólekhé ʿal därekh, σíchu,
11 Míqqolí mecháç'çim!
Bén maš'ábbim, šám jetánnu
Çíd'qot Jáh, çid'qót pir'zóno b'- Jiσr'el!

Az jar'dú lašš'ʿárim ʿám Jah.
12 ʿUri, ʿúri, D'bóra!
ʿUri, ʿúri, dábberí šir!
Qúm, Baráq, -š'be šébj'kha![2]
13 Az jarád σaríd l'addírim;
ʿAm Jahvä jarád li bággibbórim.

14 Mínni -Frájm, šoršám baʿ'Máleq;
[1]Bínjamín †baʿ'mámav.
Mínni Mákhir jár'du m'chóq'qim,
[1]Móš'khim b'šébeϑ sófer.
15 V'σáre b'- Jíσσakhár ʿim D'bóra;
*[1]Kén Baráq baʿémeq šúllach b'ráglav.

Bífelággoté Reúben
G'dólim chíqeqé leb.
16 †Má jašábta bén hammíšp'tajm,
Líšmoʿ š'ríqot ʿ'dárim?
. . . .
Líf'laggót R'ubén g'dolím chiq'ré leb.

17 Gílʿad b'ʿébr haj- Járden šákhen;
V'-Dán, †ma jágur 'níjjot?
Ašer jášab l'chófi jámmim,
V'ʿál mifráçav jíškon.
18 Z'búlun ʿám, cheréf nafšó l'mut,
V'- Náftalí ʿalé meróme σádä.

19 Báu mélakhím, nilchámu;
Az nilch'mú mal'khé Kh'naʿn.
Bé- Taʿnákh ʿal mé Megíddo
Báçʿ kasp lóʾ laqáchu.
20 Mín šamájm nilch'mú hakkókh'bím,
Mímmesíllotám nilch'mú ʿim Sís'raʾ.

modo restituitur stichus: Bíjemé Samgár, bení ʿ'Nat. — 14b. Non apparet ratio, cur allocutio hic fiat ad tribum ephraemiticam. — 14d. Zabulon laudatur postea v. 18, nec unquam in hoc carmine de eadem tribu bis agitur. — 15b. Repetita mentio tribus Issachar in TM sensum valde frigidum et constructionem contortam secum fert. — 21. Repetitio prorsus inutilis. — 23b5. In TM iterum additur l'ʿezrat Jahvä, in VA

21 Náchl Qišón g'rafám, nachl q'dúmim.[2]
Tidrekhí, nafší, ʿoz!
22 -Z hál'mu ʿíqq'be sús midd'hárot,
Dáharót abbírav.
23 -Rú Meróz, -mar mál'akh Jáh, -ru![2]
Kí loʾ báu l'ʿézrat Jáh b'gibbórim.

24 Téborákh minnášim Jáʿel,[3]
Mínnaším b'ohl t'bórakh!
25 Májm šaál, chaláb natána;
B'séfl †-ddir híqr'ba chémʾa.
26 Jádah, l'játed tíšlachänna;
Víminàh lehálmutí ʿamélim.

V'hál'ma Sís'raʾ, mách'qa róšo,
V'mách'ça v'chál'fa ráqq'to.
27 Bén ragläha kára', náfal,
* *Vé*-šakháb *laáreç.*
Bén ragläha kára', náfal;
Báašér kará', šam náfal šádud.

28 B'ʿád [1]challón nišq'fá vatt'jábbeb
Ém Sis'ráʾ b'ʿad [1]éšnab:
Máddu' bóšeš ríkhbo láboʾ;
Máddu' -ch'rú [1]mark'bótav?
29 Chákh'mot σárotáh taʿnäna:
Af hiʾ tášib ámaräha †l'náfšah.

30 „H'lóʾ jimç'ú, jecháll'qu šálal,
Ráchm, rachmátajm l'róš gabr;[3]
Š'lál ç'baʿím, riqmá, çabʿ ríqm'tajm
Léçavvári †šégal?"
31 Kén job'dú khól -j'bäkha, Jáhvä;
V'óh'bav k'çét haššämeš bíg'buráto!

6. 6 | 6. 6.

Carmen Annae: I Sam. II 1 ʿAlaç líbbi b'- Jáhvä,
Ráma qárni b'- Jáhvä;
Ráchab pí ʿal ój'baj,
*[1]Σámacht- bíšuʿát'kha.

2 Én qadóš ke- Jáhvä,*[3]
V'én çur k- Élohénu.
3 -L tárbu t'dább'ru g'bóha;*[1]
Jéçeʾ ʿátaq m'fíkhem!

Kí El déʿot Jáhvä,
V'ló nitk'nú ʿalílot.
4 Qášt gibbórim cháttim
V'níkhšalím az'rú chajl.

5 Σ'béʿim b'láchm nicσkáru,
Ur'ʿebím chadélu;
ʿAd †ʿ'qart jál'da šíbʿa,
V'rábbat bánim -mlála.

6 Jáh memít um'chájjä,
Mórid š'ól vajjáʿal.
7 Jáh moríš umáʿšir;
Mášpil, áf merómem.

8 Méqim méʿafár dal,
Méašpót jarím -bjon;

prior tantum vox. — 28d. Currus non facit gressus. — 29. Emendationem exigit perspicuitas sensus, cum dicatur, ipsam quoque matrem Sisarae in vana illa spe victoriae consolationem contra anxietatem suam quaesivisse. — 30b. Additamentum non solum molestam infert tautologiam, sed etiam Sisaram, distributorem praedae, donatarium facit.
I. Sam. II. 3a4. Repetitio vocis in TM omni ratione caret. — 10. I

L'hóšib ʿím nedíbim,
V'khísse' khábod jánch'lem.

Kí l'- Jahvä m'çuqé arç,
V'jášit ʿ'léhem tébel.
9 Rágle ch'sídav jíšmor,
-R'šáʿim b'chóšk jiddámmu.

Kí lo' b'khóch jigbár iš;
10 Jáh, jecháttu m'ríbav.
ʿAlav b'šámajm járʿem;
Jáh jadín af'sé arç.

7. 7.

Responsorium: XVIII 7 Hikká Šaúl ba'láfav,
V'- David beríbebótav.

10. 8. 10.

Elegia Davidis: II Sam. I 19 Háççebí *abád mimm'khá*, Jiσráel;
Hén, ʿal bámotäkha chálal!
Ékh naf'lú gibbórim *b'tókh milcháma!*

20 -L tágg'du b'- Gát, al t'-báσσ'ru b'chúçot Ašq'lon,
Pén tiσmáchna b'nót Pelíštim,
Pén taʿlózna b'nóte háʿarélim!

21 Háre b'- Gílboʿ, -l ϑál v'al máϑar ʿ'lékhem[2]!
Kí šam nígʿal mágen †gíbbor,
Mágen Sául, b'lí maších baššámen.

22 Míddam chálalím, mechélb gibbórim,
Qášt J'honátan ló' nasóg -chor,
Vécharbí Šaúl lo' tášub réqam.

23 [2]Hánne'hábim v'hánn'ʿimím b'chajjéhem,
Ubemótam ló' nifrádu;
Mínn'šarím qallú, me'rájot gáb'ru.

24 B'nót Jiσráel, él Šaúl bekhäna,
Hámmalbíšekhén š'ni [1]ʿ'dánim,
Hámmaʿlä ʿadí zaháb ʿal l'-búš'khen!

25[a] Ékh naf'lú gibbórim b'-tókh [1]milcháma,
27 [3]Vájjob'dú kelé milcháma!
25[b] J'hónatán ʿal bámotäkha chálal!

26 Çár li ʿ'läkha, áchi Jéhonátan!

fine carminis textus praesens addit distichon pro salute regis, quod cum praecedentibus male cohaeret:

V'jítten ʿóz lemálko,
V'járem qären m'šícho.

XVIII. 7. Hoc distichon fuisse videtur intercalare, post unamquamque stropham a choro mulierum repetitum, cum dicatur, mulieres illud respondisse. Cf. Exod. 15, 20—21.

II Sam. I. 19a. Lectio praesens non exprimit, cujus decus evanuerit, cum haçç'bi nequeat esse status constructus, tum ob articulum praemissum, tum quia allocutio vocativum praesupponit. — 19c. Cf. v. 25. — 21a. Absurde agri primitiarum, tamquam res in montes descendens, rori et pluviae junguntur. — 23. Iterata nominatio defunctorum glossatorem prodit. — 27. Stichus omissus et in margine additus videtur, praenotato initio stichi primi versus 25, ne ignoretur, ubi inseratur. Unde accidit, quod descriptor per errorem totam hanc notam marginalem in fine carminis collocaverit. — 26c1. Scriptio masoretica grammatice impossibilis est.

Kí hinné naʿámta llí m'od;
Nífl'at -hbát'kha lí meáhbat nášim.

10. 8. 10.

Fragmentum elegiae : III 33 Hákkemót nabál jamút Abíner?
34 *Kí* jadäkha ló' asúrot,
Véragläkha ló' lin'chúštajm húgg'šu.

Kín'fol líf'ne b'né ʿavlá, nafálta.

. . . .

. . . .

7. 7 | 7. 7.

Cycneum Davidis: XXIII 1 Neúm Davíd, ben Jíšaj,
Un'úm haggábr, huqám ʿal;
Meších Elóhe Jáʿqob,
Venáʿim *líf'ne Jáhvä.*

. . . .

Chašábt- z'mirót Jiσráel.

2 Ruchí Jahvä dibbär bi,
Umíllató ʿal l'šóni.

3 Amár 'Lohé Jiσráel;
Li díbbär çúr Jiσráel:
Mošél baádam çáddiq,
Mošél jir'át Elóhim.

4 Ukh'ór boqr, jízrach šámeš,
Boqr, ló' ʿabót minnógah;
Mimmáϑar däše' méarç;
5 Ki ló' khen béti ʿím El.

Ki b'ríti ʿólam σám li,
ʿ'Rukhá bakkól uš'múra.
Ki khól jišʿ- v'khól chefç-
[2]jáçmich;
6 -B'lijjáʿl, k'qoç múnad kúllam.

Ki ló' bejád juqqáchu,
7 Veíš *lo' jíggaʿ báhem;
Jimm'lú barzäl veʿéç ch'-nit,
-B'eš σárof jíσσaréfu[1].

III. 33, 4. Cf. I Sam. 14, 50.

XXIII. 1d—e. Quis tulerit, clarum poetam vocari suavem carminum Israel? — 5a3. Verte: vilo pretio habetur. — 5d. Additamentum non solum sensum, sed etiam constructionem impossibilem reddit. In voce chefç- praesens quoque textus omissionem Jod suffixi agnoscit. — 7a. Parallelismus lectionem alexandrinam postulat. — 7b1. Dici nequit, arma vel ferramenta agrestia assumentem iis impleri. — 7c. Additamentum sensu carens baššabet, cui VA substituit boštam, irrepsit e v. 8.

VII. Carmina prophetica.

7. 5 | 7. 5.

Is. V 1 Karm hája líjedídi
Beqárn ben šámen;
2 Vaj'ʿázz'qo váj'saqq'léhu,
Vajjíϑϑ'ʿo σóreq.

Vajjíben mígdal b'tókho,
V'gam jáqb chaçéb bo;
Vaj'qáv, laʿσót ʿanábim;
Vajjáʿaσ b'úšim.

8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8 | 10. 8 | 8. 6 || 6. 6.

IX 7 Dábar šálach 'Dónaj b'-Jáʿqob,
Vénafál b'- Jiσráel;
8 V'jédeʿú haʿám kulléhu,
Éfrajm v'jóšeb Šómron;
'Šér *hithállelú* begá'va,
Ub'godl lébab, lémor:
9 L'bénim náf'lu, v'gázit níbnä;
Šíqmim gúdd'ʿu, v'-rázim náchlif!
10 Víσaggéb Jah ét çaré R'çin ʿálav,
V'ét oj'béhu *bó* jesákhsekh.
11 'Rám miqqádm -F'lištím meáchor,
V'jókh'lu -t Jíσr'el b'khól pä.
B'khól zot ló' šab áppo,
V'ʿód jadó neϑúja!
12 V'háʿam ló' šab ʿád [1]makkéhu,
V'ét Jah *[1]ló' darášu;
13 V'jákhret Jáh m'- Jiσr'él roš v'zánab;
Kíppa v'ágmon jóm -chad.
14 Záqen -n'σú' faním hu' hároš,
-N'bí' [1]šaqr hú' hazzánab.
15 [1]M'ášš're háʿam házzä mátʿim,
Umeúššaráv m'bulláʿim.
16 ʿAl ken †b'-báchuráv lo' jíσmach 'Dónaj;
[1]J'tómav v- [1]álm'notáv lo' j'ráchem.
Kí khulló chanéf uméraʿ,
V'khól pä dóber n'bála.
B'khól zot ló' šab áppo,
V'ʿód jadó neϑúja.
17 Kí boʿéra kháeš ríšʿa,
Šámir vášajt tókhel;

Is. IX. 8. Suppletio non solum contextu, sed et ipsa constructione postulatur. — 12a. Articulus grammaticae repugnat. — 15a1. Cum Isaias non res gestas enarret, sed futuras vaticinetur, imperfectum conversivum hic et in v. 18b eliminandum est. In ceteris locis jam mutatione punctationis medela affertur, ita ut imperfectum conversivum mutetur in simplex (9, 10. 11. 18. 17c. d. 19a. b), perfectum in imperfectum (9, 8)

V'tíççat b'síbekhé hajjá'ar,
Véjit'ább'khu géut.
18a Bá- *[''šan] 'ébrat Jáh
*1ne'tám arç,
b Vé- 1ha'ám k'ma'kólt eš.
19a V'jígzor 'ál jamín verá'eb,
b V'jókhal 'ál σ'mól v'ló' σabé'u;
20a M'náššä ét Efrájm v'-Efrájm et M'náššä,
b Jáchdav hémma 'ál Jehúda.
18c Iš el áchiv ló' jachmólu;
19c Iš b'σar z'ró'o *jókhel.
20c B'khól zot ló' šab áppo,
d V''ód jadó ne϶úja!

X 1 Hój hachóq'qim chíq'qe áven,
-M'khátt'bim, 'ámal kítt'bu;
2 L'há϶϶otám din dállim v'-lígzol
Míšpa϶ ''níjje 'ámmi;
Líhjot álmanót šelálam,
V'ét j'tomím jabózzu!
3 Uma ttá'σu l'jóm pequdda,
Ul'šoá, mimmérchaq tábo'?
*Vá-''le mí tanúsu *léhe-'ázer,
V'ána tá'zebú kebód'khem?
4 Bílti kháro' táchat ássir,
V'tácht h'rugím jippólu!
B'khól zot ló' šab áppo,
V''ód jadó ne϶úja!

7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

XI 1 V'jaçá' cho϶r míggaz' Jíšaj,
V'neçr míššorášav jífrä;
2 V'nachá 'aláv ruch Jáhvä,
Ruchí chokhmá ubína,
Ruch 'éça úgebúra,
Ruch dá'at v'jír'at Jáhvä[3].

3 V'lo' l'már'e 'énav jíšpo϶,
V'lo' l'míšma' óznav jókhich;
4 V'šafá϶ beçädeq dállim,
V'hokhích b'mišór l''an'vé arç;
Vehíkka äreç b'šéb϶ piv,
-B'ruch σ'fátav jámit ráša'.

5 V'hajá çadq ézor mótnav,
V'ha'múna ézor ch'láçav;
6 Vegár zeéb 'im käbeσ,
Venámer 'ím g'di jírbaç;
V''egl úkh'fir úm'ri' jáchdav,
Vená'r qa϶ón nohég bam.

7 V'fará vadób tir'äna,
Jachdáv jirb'çú jal'déhen;
V'arjé k'baqár jokhál tabn,
8 V'ši'šá' jonéq 'al chúr patn,
Ve'ál m'urát çif'óni
Gamúl jadáhu háda.

8. 6 | 8. 6 | 8. 10.

XII 1 Od'kha, Jáhvä, kí -naftá bi,
Jášob ápp'kha -t'nách'men-.
2 Hén El j'šú'at-, éb϶ach v'ló' -fchad,
Kí 'ozzí v'zimrát- Jah!
Váj'hi [Jáhvä] lí lišú'a,
3 -Š'ábtem májm b'σaσón m'-ma'j'né haj'šú'a.

4 Hódu l'- Jáhvä, qír'u bíš'mo,[3]
Házk'ru, kí niσgáb š'mo!

vel participium (9, 17a. 18) vel infinitivum (10, 4). — 18—20. Transpositionem stichorum tam parallelismus, quam nexus et gradatio sententiarum requirit. — XI. 2d. Ex hoc sticho per dittographiam tria verba sequentia orta sunt, quibus exegetae vix ac ne vix quidem sensum mirum atque ingratum invenerunt. — XII. 2. Repetitio tetragrammati inutilis deest in VA et in loco originali Exod. 15, 2. — 4a. Hunc stichum

5 Zámm'ru Jáh, ki géut ʿáσa!
Múdaʿt zót b'khol háarç!

6 Çáh'li v'rónni, jóšabt Çíjjon!
Kí gadól b'qirbékh qedóš Jiσráel.

12. 12 | 12. 12 || 12. 12. 12.

XIV 4 Ékh šabát nogéσ **ve*-šábetá *marhéba,
5 Šábar Jáhvä máϑϑe r'šáʿim, šébeϑ móš'lim;
6 Mákkä ʿámmim b'ʿébra mákkat bílti sára,
Ródä báaf gójim †mírdat †bílti cháσokh!
7 Nácha, šáq'ϑa kól haáreç, páç'chu rínna;
8 Gám b'roším σám'chú lekhá, ar'zé Lebánon:
M'áz šakhábta, ló' jaʿlä hakkóret ʿ'lénu.

9 Š'ól mittáchat rág'za l'khá liqrát boäkha,
†ʿOrerá l'kha r'fáim, kól ʿattúde áreç.
Háqem mínni khís'otám kol mál'khe gójim;
10 Kúllam jáʿnu v'jómerú eläkha: gám -tta!
Chúlletá khamónu, [nímšaltá] elénu;
11 Húrad š'ól geónekhá, hemját n'balákha!
Kí tachtäkha júççaʿ rímma -m'khášs'kha †tólaʿt.

12 Ékh nafálta míššamájm, helél ben šáchar;
Nígdaʿtá laáreç, chóleš ʿál **kol* gójim!
13 V'átta -márta bíl'bab'khá: haššámajm éʿlä,
U-mimmáʿal l'khókhebé El árim kís'i.
*[1]Éšeb béharí moʿéd, bejárk'te çáfon;
14 Éʿlä ʿál bamóte ʿáb, eddámmä l'- ʿÉljon.
15 Akh elé šeól turád, el járketé bor!

16 *Kól* roäkha *hén* eläkha jéhašgíchu,
-Läkha jítbon'nú **vejómerú* ʿ*aläkha:*
H'zä haíš, margíz haárç, marʿíš mamlákhot;
17 Σám tebél kammídbar, †véʿaräha háras?
'Sírav ló' fatách, *lešállechámo* bájta.
18 Kól mal'khé gojím *[1]šakh'bú b'khabód, iš b'béto;
19 V'átta hóšlakhtá miqqíbr'kha k'néçer nítʿab!

Ekh šakhábta †l'búša *tácht* h'rugím, m'ϑoʿ'né charb,
Jóredé el áb'ne bór kefäger múbas!
20 Ló' techád *attá* ittámo bíqebúra;
Kí arç'khá šichátta, ʿámmekhá harágta.
Ló' jiqqáre' léʿolám zarʿí meréʿim!
21 [Lébanáv] hakhínu máϑbech báʿ'von 'bótam!
Bál j'qumú v'jar'šú arç v'mál'u f'né tebél ʿarç!

in Ps. 105, 1 sequuntur tria verba eliminata, quae ideo scriba quidam ex illo loco huc quoque transferenda putavit. — XIV. 17a4. Suffixum

7. 7 | 7. 7.

29 Al tíσm'chi, F'läšet kúllekh,
Ki níšbar šébeϑ mákkekh!
Ki m'šórš nacháš jeçé' çafᶜ,
Ufírjo σáraf m'ᶜófef.

30 V'raᶜú bekhóre dállim,
V'ebjónim l'báϑch jirbáçu;
V'hemátt- baráᶜab šóršekh,
Ušéerítekh jáhrog.

31 Helíli šáᶜr, çaᶜ'qí ᶜir!
Namóg Peläšet kúllekh!
Ki míççafón ᶜašán ba',
Veén bodéd b'moᶜádav.

32 Umá jjaᶜnä *malk ᶜámmi*,
Im j'dább'ru ló mal''khé goj?
„Ki Jáhvä jíssad Çíjjon,
V'bah jéchsu ᶜ'níjje ᶜámmo."

7. 5 | 7. 5.

XXIII 16 Qechí khinnór, sobbí ᶜir,
Zoná niškácha!
Heϑ'bí naggén, harbí šir,
L'maᶜn tízzakhéri!

7. 7 | 7. 7.

XXV 1 Jahvä, Elóhaj átta!
'Rσmím'kha, ódä š'mäkha!
Ki *-ttá* ᶜaσíta päle',
ᶜEçót m'rachóq, 'muná, omn.

2 Ki σámta méᶜir lággal,
Qirjá b'çurá l'mappéla,
Armóni zárim méᶜir,
Leᶜólam ló' jibbánä.

3 ᶜAl kén jekhábbedúkha
ᶜAm ᶜáz, qirjáti gójim;
ᶜAríçim jíraúkha,
4 Ki *nódeᶜá j'minäkha.*

Hajíta máᶜoz láddal,
Maᶜóz laébjon b'çár lo;
Machsä mizzárm, çel méchorb,
Ki rúch ᶜaríçim k'zárm qir.

5 Kechóreb b'çájon *b'máϑar*,
Šeóni zárim tákhniᶜ;
Ke-chóreb béçillí ᶜab
Zemír ᶜaríçim jáᶜnä.

6. 4. 4 | 6. 10.

9 Hínne Élohénu,
Zä qivvínu,[1]

ad solam vocem femininam tebel referri potest. — 17b. Hic stichus arctius cum sequentibus quam cum praecedente cohaeret, quia suffixum non ad mundum, sed ad regem chaldaicum refertur, et retentioni exulum a domo eorum exclusio regis a sepultura in domo ipsius tamquam retorsio respondet. — 19b3. Regem occisum cadaveribus vestitum esse, metaphora foret nimis mira et incongrua; ergo prima litera vocis praepositio videtur. — 21b8. VA saltem quoad sensum emendationi consentit. Certe aedificatio urbium per se nemini in crimen verti potest. — 32. Praesens textus non solum intolerabilem enallagen numeri continet, sed etiam tam obscurus est, ut sagacitas commentatorum ad sensum eliciendum plurima et quidem potiora subintelligenda proponat. Promittit propheta, Deum urbem sanctam contra invasionem assyriacam, cui Philistaea in praedam casura sit, protecturum esse, jubetque Ezechiam, ut suo tempore legatis regis Assyriorum secundum hanc spem respondeat. Hanc explicationem poscit etiam singularis goj, qui vix de variis populis finitimis intelligi potest. — XXV. 5a. Ad comparationem necessario requiritur, ut illud, quo aestus temperatur, exprimatur. — 10c. Supple stichum: V'ráb Jah l'ᶜámmo (et litigabit Dominus pro populo suo).

V'jóšiʿénu!
Zä Jahvä, qivvínu;
Ló nagíla v'níσm'cha bíšuʿáto!

10 Kí tanúch jad Jáhvä
Báhar házzä,
. . . .
V'nádoš Móab táchtav,
Kéhiddúš matbén bemé madména.

11 V'férao jádav b'qírbo,[4]
V'híšpil g'óto
ʿIm -r'bot jádav;
V'míbçar [1]chómotäkha
Héšach, híšpil, híggiʿ l'arç ʿad ʿáfar.

12. 12 | 12. 12 || 12. 12. 12.

XXVI 1 ʿIr ʿoz lánu, j'šúʿa jášit chómot váchel.
2 Pít'chu š'ʿárim, v'jáboʾ gój çadq, šómer 'múnim!
3 Jéçer sámukh tíççor šálom*[1], kí b'kha báϑuch.
4 Bíϑ'chu b'- Jáhvä ʿ'dé ʿad, kí b'- Jah *[1]çúr ʿolámim!
5 Kí hešách još'bé maróm, qirjá niσgába;
Jášpilänna *[1]ʿád arç, †jággiʿáh ʿad ʿáfar.
6 Tírmesänna rägel *[1]ʿáni, páʿ'me dállim.

7 Orch l'çaddíq mešárim, *[1]máʿgal çáddiq t'fálles.
8 Af orch míšpaϑäkha, Jáhvä, qívvinúkha.
L'šímekhá ul'zíkhrekhá taʾváti náfeš;
9 Náfš- -vvitíkha b'lájla, áf ruch- b'qírb- 'šach'räkka.
[2]Míšpaϑäkha l'árç, çadq lám'du jóš'be tébel.
10 Júchan rášaʿ, bál lamád çadq b'äreç n'khóchot,
Jéʿavvél ubál jir'ä geúti Jáhvä.

5. 5 | 5. 5 | 5. 5.

XXVII 2 Karm chámr, ʿannú lah!
3 'Ni Jáhvä nóç'rah.
Lir'gáʿim -šqänna,
Pen jífqod ʿ'läha.
Lajl v'jóm eçç'ränna;
4 Chemá en lí *bah.

Mi jíttenéni
Šamír *va*-šájit!
B'milcháma †-fσáʿ bah,
'Çitänna jáchad;
5 O jáchzeq b'máʿuzz-,
Jaʿσä šalóm li.[3]

7. 7 | 7. 7.

XXXIV 1 Qir'bú, *kol* gójim, líšmoʿ,
Uléummím, haqšíbu!
Tišmáʿ haárç um'lóah,
Tebél v'khol çéʾçaäha!

— 11a. Sequitur glossa recte explicans, soluto sermone conscripta. — 11b2. Est infinitivus verbi gaa, quod hic significat se emergere, caput ex aquis attollere. Punctatio displicet, quia mergendus, dum vitam suam conservare studet, non ponit actum superbiae. — XXVI. 4. Cf. ad Ps. 80, 4; Is. 12, 2. — 5b—6. Repetitiones hic nullam habent rationem aestheticam, immo vim dictionis frangunt. — 7. Notio plani jam in verbo continetur. — 9. Vox kaašer stylo poetico elevatiori minus congruere videtur; cf. Ps. 48, 9. Etiam in sticho sequenti sententia conditionalis sine conjunctione introducitur. — XXVII. 4a. TM omittit vocem essen-

2 Ki qáçp l'- Jah ʿál kol [1]gójim,
V'chemá ʿal kól çebáam.
. . . .
Hechrímam, n'tánam l'ϑábbach.

3 Vechál'lehém jušlákhu;
V'fig'réhem, jáʿlä bó'šam;
V'namássu hárim m'dámam,
4 V'namáqqu kól †gebáʿot.

V'nagóllu kh'séfr haššámajm,
Vekhól çebáam jíbbol,
Kin'ból ʿalä miggäfen,
Ukh'nóbalt mítteéna.

5 Ki rívvetá *chamáti*,
Š*annóti* báššamájm charb-.
Hinné ʿalé 'Dom téred,
V'ʿal ʿám chermí lemíšpaϑ.

6 Charb l'- Jáhvä máleá dam,
Huddáššená mechéleb,
Middám karím v'ʿattúdim,
Mechéleb kíl'jot élim.

Ki zäbach l'- Jáhvä b'-Bóçra,
Veϑäbach gádol b'árç 'Dom;
7 V'jar'dú reémim ʿimmám,
Ufárim ʿím abbírim.

Verívv'ta árçam míddam,
Vaʿ'fáram méchelb j'dúššan.
8 Ki jóm naqám le- Jáhvä,
Š'nat šíllumím l'rib Çíjjon.

9 V'nehf'khú n'chaläha l'-zäfet,
Vaʿáfaráh legófrit;
V'haj'tá arçáh lezäfet,
10 Boʿéra | lájla v'jómam.

**Ve*-ló' tikhbä leʿólam,
Jaʿlä ʿ'šanáh middór l'dor;
Techráb lenéçach n'çáchim,
En ʿóber báh *veén šab*.

11 V'jir'šúha qáat v'qíppod,
V'janšóf v'ʿoréb jišk'nú bah;
V'naϑá *Jahvä* ʿaläha
Qav tóhu v'áb'ne bóhu.

12 **V'- Σeʿír mijjóšebé bah*,
**Jihjú kheájn* choräha;

tialem, qua declaratur, iram Dei non jam contra populum suum, sed contra solos oppressores ejus directum iri. — 5. Hic quoque repetitio frigida nulla emphasi justificatur. — XXXIV. 4a3. Quae textus praesens huic voci substituit, glossae strophae sequenti adscriptae originem debent, cum idea impossibilis sit, stellas ob sanguinem in terra effusum putrescere. — 5. Gladium Domini, antequam in terra reos occidat, jam in coelo inebriari, utique sanguine, nullum praebet sensum. — 9—10 Repetitio commutationis in picem, ut placeat, poscit duplicem parallelismum. — 12a. Verte: et erit Seir absque habitantibus in ea. Hunc stichum una cum initio sequentis, in TM deperditum, servavit VA, licet duobus prioribus verbis perperam distinctis, ita ut intellexerit: uσʿirim još'be bah, et regionem montanam, Idumaeae synonymam, cum onocentauris confuderit. — 15a1. Cf. ad Ps. 76, 4. — 15a4. Verte: ut pariat. — 16c. Duae priores voces stichi nunc etiam in loco suo primitivo exstant, sed constructione syntactica carent. Sequitur eas verbum darašu, quod ad explicandum verbum paqadu adscriptum, sed a punctatoribus versui sequenti tributum et pro imperativo habitum est. — 16a—b. Verte: ad numerationem (id est recensionem seu inspectionem) Domini (omnes hae bestiae se adesse) clamant, ac ne una quidem ex iis desideratur. — 16d. In VA excidit primum stichi verbum, in TM alterum.

V'en šám m'lukhá jiqráu,
V'- *[1]σaräha jíhju áfes.

13 V'ʿal'tá arm'nótah sírim,
Qimmóš v'choch b'míbçaräha,
Vehájetá n've tánnim,
**Ve*-cháçer líb'not jáʿna.

14 V'fag'šú çijjím et íjjim,
V'σaʿír ʿal réʿo jíqra'.
Akh šám hirgíʿa lílit,
Umáçeá lah mánoch.

15 †Šam qínn'na qíppoz, [1]t'-málleϑ,
Ubáq'ʿa v'dág'ra b'çíllah.
Akh šám [dajjót] niqbáçu;[3]
16c -Šša r'ʿútah ló' faqádu.

a *1ʿAl s'fár Jahvä, v'qaráu;
b -Chat méhen ló' neʿdára.
d Ki fí **Jahvä*, hu' çívva[3];
e V'ruchó, hi' †qíbbeçátan.

17 V'hu' híppil láhen góral,
V'jadó chill'qátta *[1]báqqav.
ʿAd ʿólam jírašúha,
Ledór vadór jišk'nú bah.

XXXV 1 Jaσíσu mídbar v'çíjja,
V'tagél ʿ'rabá vetífrach;
2 Kach'báççalt | pároch tífrach,
V'tagél, af gílat v'ránnen.

K'bod hál- L'banón nittán lah,
H'dar hák- Karmél v'haš-Šáron.
Hem jír'u kh'bódi Jáhvä,
Hadári Élohénu.

3 Chazz'qú jadájim ráfot,
V'birkájm koš'lót amméçu!
4 Im'rú lenímharé leb:
Chiz'qú *ve*-ál tiráu!

Hinné 'Lohékhem *jábo'*,
Naqóm *jiqqóm et ʿámmo.*
Jabó' gemúl Elóhim;
Hu' jábo' véjošíʿ'khem.

5 -Z tippáq'chan ʿéne ʿiv'rim,
V'ozné cher'ším tippát'chan;
6 Az j'dálleg k'ájjal píssech,
V'tarón lešóni íllem.

Ki níbq'ʿu bámmidbár majm,
Un'chálim báʿarába;
7 V'hajá haššárab lá'gam,
V'çimmáon l'mábbuʿé majm.

Bin'vé tanním *haššómem*
L'çon'khém ub'qár'khem ríbço;
Va-cháçarí *b'not jáʿna*
Haj'tá l'qanä vagóme'.

8 V'hajá šam máslul *[1]därekh,
V'dark háqqodš jíqqaré' lo.
Lo' jáʿberännu ϑáme',
Ve- [2]hólekh dárk [1]lo' jítʿu.

— 16e. Enallage generis intolerabilis. Nam ruach tantum in significatione aurae masculinum est in l. Iob 4, 15. Eadem constructio in l. 3 Regn. 19, 11 dubia est; nam ruach adjectivo feminino g'dola jungitur, sequentia vero participia vel Dominum vel vim quandam indeterminatam pro subjecto habere possunt. — XXXV. 4c—e. Lectio praesens ultionem et retributionem molestissime in nominativos appositionis aut accusativos finales convertit. — 7d3. Suffixum, more archaico scriptum, in praesente textu nihil habet, ad quod referatur. — 7e—f. Cf. Is. 34, 13c—d. — 8a4. Maslul ipsa est via. — 8d4. Evilim nunquam sunt meri ignorantes, qui via perspicue determinata indigent, sed semper pecca-

9 *Ve-lóʾ jihjä šam árje,
-Fʾriç chájjot bál jaˁlänna;[3]
Vehálekhú *bah gʾúlim,
10 Ufʾdúje Jáhvä jʾšúbun.

Ubáu Çíjjon bʾrínna,
Vʾσimchát ˁolám ˁal róšam.
Σaσón vʾσimchá jaσσígu,
Vʾnasú jagón vaʾnácha.

12. 12.

XXXVII 22 Báza lʾkhá, laˁʾgá lekhá bʾtulát bat Çíjjon;
Acharäkha róš heníˁa bát Jʾrušálem.
23 -T mí cheráfta[1], váˁʾle mí hʾrimóta *qólʾkha;
Váttiσσáʾ maróm ˁenäkha -l qʾdóš Jiσráel!
24 Bʾjád ˁʾbadäkha chéraftá ʾDonáj vattómer:
Bʾrób rikhb- ʾní ˁalít- mʾrom hárim, járkʾte Lʾbánon;
Véekhrót qomát ʾrazáv, mibchár berósav,
Véabóa mʾlón qiççó, jaˁrí kharmíllo!
25 †-Nókhi qárti véšatíti májim zárim,
Vʾáchrib bʾkháf peˁámaj kól jeóre Máçor.
26 Hʾlóʾ šamáˁta, lʾmérachóq otáh ˁaσíti,
[Víçartíha] míme qádm, ˁattá hʾbeʾtíha;
Utʾhi lʾhášʾot gállim níççim ˁárim bʾçúrot,
27 Vʾjóšʾbehén qiçʾré jad cháttu vájjebóšu;
*Vájjihjú *ke-ˁéσeb σádä víraq däšeʾ,
Chʾçíri gággot úšedéfa lífʾne qáma?
28 Vʾšíbtekhá vʾçeʾtʾkhá ubóakhá jadáˁti,
29 Vʾ-[4] | hítraggézʾkha -láj vʾšaʾnánʾkha ˁála bʾóznaj;
Vʾσámt- chachí bʾappʾkhá umítgi bíσʾfatäkha,
Váhašíbotíkha báddark, ʾšér baʾtá bah.

10. 10 | 10. 8 || 6. 8. 10.

Carmen Ezechiae: XXXVIII 10 ʾNí amárti: bídʾmi jámaj -lékha;
Bʾšáˁʾre šʾól puqqádti jäter šʾnótaj.
11 -Márti: lóʾ erʾä Jah *[1]bʾ-árç hachájjim,
Lóʾ -bbiϑ -dám ˁod ˁím jošʾbé †chald.

12 Dór- nisśáˁ vʾniglá minn-;
Kʾóhel róˁi kén quppádti;
Kʾóreg chájjaj míddallá jʾ-baççʾˁéni.

-Márti: míjjom ˁád lajl tášliméni!
13 Šívvit- náfši bíkhʾebí ˁad bóqer.

tores, quamquam nondum totaliter obdurati. Ceterum v. 8—9 glossis scatent. — 10. Hunc versum scriba quidam etiam post v. 10 cap. 51 addidit, voce utrobique praecedenti gʾulim permotus. — XXXVII. 22—29. Idem vaticinium recurrit in libro 4 Regnorum 19, 21—28. Melior quaeque lectio tacite selecta est. — 28—29. Additamentum non solum valde prosaicum et superfluum est, sed etiam constructionem perturbat. — XXXVIII. 12b4—c2. Punctatio et accentuatio rejicienda est, quia nec verbum qafad significationem succidendi habet, nec Ezechias se ipsum tamquam auctorem mortis suae introducere potest. — 13. Cf. Ps. 131, 2.

Káarí ken j'šábber kól ʿaç'-
mótaj.
Míjjom ʿád lajl tášlimeni!
14 K'sús, ʿagúr, ken 'çáfçef;
Éhgä k'jóna, †dál ʿen- l'má-
rom:
Jáhvä, ʿášeqá lli, ʿórebéni!

15 Má 'dabbér, veámar lí
v'hu' ʿáɑa:
Éddaddä khol š'nótaj ʿál mar
náfši?
16 'Dónaj, ʿ'léhem jíchju, v'-
[1]bám chajjé ruch-,
V'táchliméni, véhachjéni!
17 Hínne l'šálom már li;[2]
-Ttá chašáqta náfš- miššácht
b'li.
Kí hišlákhta -ch'ré gev'khá
kol ch'ϑáaj.

18 Kí lo' š'ól todäkka,
mávt j'hal'läkka;
Ló' j'ɑabb'rú jor'dé bor él
'mittäkha.
19 Cháj, chaj, hú' jod'khá,
kamóni hájjom;
Ab l'baním jodíʿ -l 'mittäkha.
20 Jáhvä l'hóšiʿéni;
Uneginotáj nenággen
Kól jemé chajjénu ʿál bet
Jáhvä!

7. 7.

XLII 10 Širú l'- Jahvä šir chá-
daš,
T'hilláto míq'çe háarç,
Jor'dé hajjám um'lóo,
Ijjím vejóšebéhem!
11 Jiɑ'ú midbár veʿárav,
Chaçérim, téšeb Qédar;
Jarónnu jóš'be Sälaʿ,
Meróš harím jiçváchu!
12 Jaɑímu l'- Jáhvä kábod,
-T'hilláto b'íjjim jágg'du!
13 Jahvä kaggíbbor jéçe',
Keíš milchámot [járiʿ];
Jaʿír qin'á, af jáçrich,
ʿAl ójebáv jitgábbar.

7. 7 | 7. 7.

XLIV 1 V'ʿattá š'maʿ, Jáʿqob
ʿábdi,
Ve- Jíɑraél, bachárt- bo:[2]
2 Jahvä ʿoɑ'khá v'joç'räkha;
Mibbäϑen jáʿzeräkka!

Al tíra', ʿábdi Jáʿqob,
V- Išúrun, báchartí bo!
3 Ki éççoq májm ʿal çáme'
Venóz'lim ʿál jabbáša.

Eççóq ruch- ʿál zarʿäkha,
V'bir'khát- ʿal çé'çaäkha;
4 Veçámechú b'ben cháçir,
Ka''rábim ʿál jib'lé majm.

5 Zä jómar: l'- Jáhvä áni;
V'zä jíqqaré' b'šem Jáʿqob;
V'zä jíkhtob jádo l'- Jáhvä,
Ub'šém Jiɑráel j'khúnnä.

12. 12 | 12. 12.

Jer. XII 7 ʿAzabt- ét betí, naϑášti ét nachláti,
Nátatt- ét j'didút nafší bekháf oj'bäha.

Accusativus animae ad sensum complendum desiderari nequit. — 16a5. Lectio praesens bahen genus nimis moleste mutat. Vox praemissa l'khol sensum vel nullum vel, ut ajunt, modernum (sub omni respectu) praebet. — 17. Tautologia intolerabilis.

8 Hájetá lli náchlatí k'arjé bajjá'ar;
Nátená 'aláj b'qoláh, 'al kén σ'ne'tíha.

9 H''ájϑ çabú' nachlát-[1], ha'ájϑ sabíb 'aläha?
L'khú, -s'fu kól chajját [1]σadä, hetáju l'ókhla!
10 Ró'im rábbim ších'tu khárm-, bos'sú et chélqat-;
Nát'nu ét chelqát chemdáti l'mídbar š'máma.

11 Σámah líš'mamá, ab'lá 'aláj šeméma;
Náš'ma kól haáreç, kí en íš σam 'ál leb.
12 'Al kol šéfajím bammídbar báu šód'dim.
Kí charb l'- Jáh okh'lá miq'çé arç v''ád q'çe háarç.

7. 7.

XVIII 13 Šá'lu ná' baggójim, mí šamá' kaéllä!
Šá'rurít 'aσ'tá meód b'tulát Jiσráel.
14 Hája'zób miççúri σádaj šäleg L'bánon?
Im *jinnáš'tu májim zárim, qárim, nóz'lim?
15 Kí š'khechúni 'ámmi, láššav' jéqaϑϑéru,
Vájjakhšílum b'dár'khehém, šebíle 'ólam;
Lálakht nétibóte därekh ló' selúla,
16 Láσum árçam léšammá, šeríqot 'ólam.
Kól 'obér 'aläha jíššom v'jánid b'róšo.
17 K'rúch qadím 'fiçém lif'né -jéb, *[3]ér'em b'jóm -dam.

12. 12 | 12. 12.

L 23 Ékh nigdá' vajjíššabér paϑϑíš kol háarç;
Ékh haj'tá lešámma Bábel behaggójim?
24 Jáqošt- lákh v'gam nílkadt, Bábel, v'átt lo' jáda't;
Nímçe't v'gám nitpáσt, ki bé- Jahvä hitgárit.

25 Pátach Jáh -t oçáro vájjoçé' -t k'le zá'mo.
Kí m'lakhá hi' l'- -Dónaj Jáh Ç'baót b'arç Káσdim.
26 Bóu láh minní qeç, pít'chu má'busäha;
Sóleláha kh'mó ''remím veháchrimúha![4]

27 Chír'bu kól paräha, jéredú laϑϑábach!
Hój 'aléhem, kí ba' jómam, 'ét p'quddátam!
28 Qól nasím uféleϑím meäreç Bábel,
L'hággid b'- Çíjjon ét niq'mát Jahvä 'Lohénu!*[2]

Jer. XII. 9a. Additamentum e v. 8 repetitum falsam speciem evocat, ac si hic quoque de injuria populi israelitici in Dominum agatur, cum e contra de poena populi sermo sit. Si quis legi masoreticae, secundum quam particula interrogationis ante literas gutturales semper plenam vocalem retinet, scrupulosius adhaereat, legat stichum: Há'ajϑ çábu' náchlat-, há'ajϑ sábib ''läha. — 11b1. Cf. Jud. 5, 5. — L. 29. Versus sequens e v. 26 cap. 49 falso repetitus est.

29 Hášm'ʿu él Babél rabbím, kol dór'khe qášet!
Ch'nú ʿaläha sábib, ál j'hi láh peléϑa!
Šáll'mu láh k'foʿláh, k'khol, 'šér ʿaσ'tá, ʿaσú lah!
Kí el Jáhvä záda, él qedóš Jiσráel.

12. 12.

Ez. XIX 2 Má imm'khá, lebíjja, bén 'rajót rabáça,
Bétokhí khefírimríbbetá guräha!
3 Váttaʿl äch ad mígguräha, *lí*-kh'fir hája,
Vájjilmád leϑáref ϑäref, ádam ákhal.
4 Vájjašmíʿu élav gójim, b'šáchtam nítpaσ,
Váj'biúhu báchachím el árç Miçrájim.
5 .Vátter', kí *nahlá' **mimménna*, -b'dá tiqvátah;
Váttiqqách -chad mígguräha, k'fír σamáthu.
6 Vájjithállekh bétokhí 'rajót, k'fir hája,
Vájjilmád leϑáref ϑäref, ádam ákhal.
7 *Vájjerʿ él †meʿónotáv v'ʿaréhem héchrib,
Váttiššóm arç úm'loáh miqqól ša'gáto.
8 Vájjitt'nú ʿaláv gojím sabíb mimm'dínot,
Vájjifr'σú ʿaláv rištám, bešáchtam nítpaσ.
9 Vájjitt'núhu b'súgar *vájjilk'dúhu* b'cháchim,
Vájja's'rúhu váj'biúhu él malk Bábel.
Jébiúhu bámm'çodót, l'maʿn ló' jiššámeʿ
Qólo ʿód elé haré *arçí* Jiσráel.

12. 12. 12.

10 Immekhá khegäfen **úkh'σoréqa* *b'rímmon;
ʿAl majm šétulá, poríjja váʿanéfa,
Hájetá *rabbát t'buá* mimmájim rábbim.

11 *Vájehí lah *máϑϑe ʿóz el šíb'ϑe móš'lim;
Váttigbáh qomáto ʿál bení ʿabótim,
Vájjerá' b'gobhó berúbbi dálijjótav.

12 Váttuttáš *hí'* béchemá, laárç hušlákha,
V'rúch haqqádim hóbiš pírjah, hítparáqu;
*Véjabéš maϑϑé ʿuzzáh, eš ákhaláthu.

Ez. XIX. 7a1—3. Verte: et praedam abstulit (attulitque) in latibulum suum. Pro absurdo alm'notav TM habetur in VA τῷ ϑράσει αὐτοῦ, cujus prototypon hebraicum non patet. — 11c. Fortasse, primo verbo emendato, legendus est stichus: Vájjed' bégobhó berúbbi dálijjótav. — 14a. Verte: et egressus est ignis de ramo in surculos fructusque ejus. — In cap. 32 Ezechielis saltem duo carmina lugubria annuntiari, vulgo putatur (cf. v. 2. 16. 18). Cum vero non constet, verbum naha de solis metricis lamentationibus adhibitam esse, nihil obstat, quominus v. 18—32 pro oratione soluta habeantur. Sed et v. 3—15 nihil prorsus elegiaci, sed tantum

13 V'ʿátta š'túla bámmidbár, b'arç çíjja v'çáma';
14 Vátteçé' eš mímmaϑϑä baddäha, pírjah;
-Khálah v'ló' hajá bah máϑϑe ʿóz, šebϑ límšol.

12. 12.

Am. V 2 Náfelá, lo' tósif qúm b'tulát Jiσráel;
Níϑϑešá ʿal ádemátah, én meqímah!

12. 12.

Jon. II 3 Qára't- míççará li él Jahvä, vajjáʿnen-;
Míbbaϑní šeól šivváʿt-, šamáʿta qóli.
4 *[1]Tášl'khen- m'çúla bíl'bab jámmim, v'náhar j'sób'ben-;
Kól míšb'räkha végalläkha ʿálaj ʿáb'ru.
5 Váaní amárt-: nigrášt- minnágd ʿenäkha.
Ékh osíf lehábbiϑ él hekhál qodšäkha?
6 'Táfun- májm ʿad náfš, t'hom j'sób'ben-, súf chabúš l'roš-;
7 L'qíç'be hárim járadt-, b'ríche árç baʿd- l'ʿólam.
Váttaʿl mínni šáchat chájjaj, Jáhvä 'Lóhaj;
8 B'hítʿaϑϑéf ʿaláj nafší, et Jáh zakhárti.
Váttabó' eläkha t'fíllat- -l hékhal qódš'kha.
9 M'šámmerím hab'lé šav', chásdam *hém* jaʿzóbu.
10 Váaní beqól **t'hillá v'*-todá ezb'chá llakh;
'Šér nadárti, 'šállemá, j'šuʿát le- Jáhvä.

7. 7 | 7. 7 | 7. 7.
Mich. IV 1 V'hajá b'ach'rít haj-
jámim,
Nakhón jihjä har bét Jah;
Nakhón beróš hähárim,
Veníσσa' míggebáʿot.

V'nah'rú -lav kól haggójim,
2 Vehál'khu ʿámmim rábbim.

V'am'rú: l'khu v'náʿlä -l
hár Jah,
El bét Elóhe Jáʿqob;

minas Domini contra regem populumque Aegypti continent. Ergo ad elegiam (qina), in v. 2 annuntiatam et in v. 16 iterum commemoratam, haec unica tantum stropha pertinere potest (v. 2; schema: 7. 7. 7 | 7. 7):

Kefír gojím, nidméta,
V'attá k'tanním bajjámmim,
Vattágach b'náh'rotäkha;
Vattídlach májm b'ragläkha,
Vattírpoσ náharótam!

Jon. II. 4a1. Praemisso Vav conversivo periculum salvationi postponeretur. — 7a4—5. Textus praesens habet: haareç, b'richäha. — 10b4. Cf. ad Ps. 3, 9.

Mich. IV. Oraculum hoc invenitur etiam apud Isaiam (2, 2—4), qui tamen nullo modo auctor haberi potest. Fortasse nec Michaeae tribuendum est, sed ad tertium quemdam prophetam antiquiorem pertinet. Meliores lectiones semper in l. Isaiae inveniuntur, unico loco excepto. — 1b—c. Conjungenda est hic lectio utriusque textus. Nam Isaianus vocem

V'jorénu mídderákhav,
V'nel'khá beórechótav!
Ki m'- Çíjjon téçeʾ tóra,
Ud'bár Jah m- Irušálem.

3 Vešáfaϑ bén haggójim,
V'hokhích leʿámmim rábbim;
V'khitt'tú char'bótam l'-
íttim,
Vach'nítotám l'mazmérot.
Loʾ jíσσaʾ gój el gój charb,
V'loʾ jílm'du ʿód milcháma.

7. 7 | 7. 7.

VI 6 Bammá aqáddem Jáhvä,
Ikkáf l- Elóhe márom?
Ha'qáddemännu b'ʿólot,
Baʿágalím b'ne šána?

7 H'jirçä Jah b'ál'fe élim,
Beríb'bot nách'le šámen?
Haétten b'khóri píšʿi,
P'ri bíϑni cháϑϑat náfši?

8 Huggád l'kha, ádam, má
ϑϑob,
V'ma Jáh doréš mimmékka:
2c'Σot míšpaϑ v'áhbat chäsed,
V'haçnéʿ lakht ʿím 'Lohäkha.

7. 7 | 7. 7.

Nah. I 2 El qánnoʾ v'nóqem
Jáhvä,
Noqém Jahvä v'baʿl chéma;
Noqém Jahvä leçárav,
3 V'noϑér huʾ l'ój'bav, | Jáhvä.

Ark áppajm úgedól koch,
V'naqqé loʾ j'náqqe Jáhvä.
B'sufá v'biσʿára dárko,
V'ʿanán abáq ragléhu.

4 Goʿér bajjám v'jabb'šéhu,
Vekhól hann'hárot héchrib.
*Daçúq Bašán ve- Khár-
mel,
Ufärach L'bánon úmlal.

5 Harím raʿšú mimménnu,
V'hagg'báʿot hítmogágu;
†Vešét haárç mippánav,
V'tebél vekhól još'bé bah.

6 Zaʿmó, mi jáʿmod l'fánav;
Mi jáqum bách'ron áppo?
CHamáto nítt'kha kháeš,
V'haççúrim nitt'çu m'ménnu.

nakhon secundo, Michaeanus tertio tantum sticho praemittit. Sola VA libri Michaeae utrobique vocem retinuit. — VI. 8c1. Additamentum constructionem perturbat. Quis incipiet sententiam particula adversativa?
Nah. I. Exquisito artificio alphabetico struitur hoc carmen. Unicuique disticho litera ex ordine alphabeti usque ad Mem inclusive praemittitur, sed ea lege, ut Aleph iteretur, et prima ultimaque stropha unicam tantum literam initialem recipiant. Hoc modo in initio secundi distichi literae Nun locus reservatur. Ceterae literae a Samekh usque ad Tav (e quibus Pä, ut saepius, literae ʿAjin praemittitur) literas initiales Bet, Gimel, Dalet, He, Vav ita sequuntur, ut alternatim binae et singulae ponantur; ergo Samekh et Pä post Bet, ʿAjin post Gimel, Çade et Qoph post Dalet, Reš post He, Šin et Tav post Vav. Apparet hoc artificio, vocales longas tempore Nahumi nondum plene scriptas esse, quod etiam inscriptionibus dibonitica et siloamitica probatur. — 4c1. TM hic verbum umlal e sticho sequente frigide anticipat; sed VA illic vertit ἐξέλιπε, hic ὠλιγώϑη, cujus sensus omnino cum verbo arabico daçaqa, a structura alphabetica postulato, congruit. — 5c1—2. Verte: et fit commotio (vel interitus) terrae. Vox šet, quae hic sine Aleph scribitur, ut in l. Num. 24, 17, lectioni praesenti, ordini alphabetico et grammaticae contrariae, substituenda est. Cf. ad Ps. 24, 9; 89, 10. — 6a4—b1.

7 Θob Jáhvä *léqovéhu,
L'maʿóz bejómi çára.
[1]Jodéʿ *Jahvä* chosé bo,
8 Ub'šáϑp ʿobér *qeç Nín've.*

Kalá jaʿσä meqómah,
V'oj'báv jeráddef chóšekh.
9c Lo' táqum páʿmajm çára;
b *Jahvä,* kalá hu' ʿóσä.

a Ma tt'cháššebún el Jáhvä?
10 Ki ʿád sirím sebúkhim!
Ukhésob'ám sebúim,
Ukk'lú k'qaš jábeš mále'!

7. 7 | 7. 7 | 7. 7.

Hab. III 2 Jahvä, šamáʿt- šim-ʿäkha;
Jaré't-, Jahvä, poʿläkha.
Beqárb šaním chajjéhu,
Beqäreb šánim tódiʿ!
**B'hibbáhel ʿálaj náfši,*
Berógez ráchem tízkor!

3 Elóh mit- Téman jábo',
Veqádoš méhar Pá'ran.
Kissá šamájim hódo,
-T'hilláto mál'a háarç.

4 [3]Qarnájim míjjadó lo,
Veσám chibbájon ʿúzzo.

5 Lefánav jélekh dáber,
Vejéçe' räšef l'ráglav.
6 ʿAmád vaj'móded áreç,
Raá vajjátter gójim;
Vajjítpoç'çú har'ré ʿad,
Šachú gib'ʿót ʿolám [2]lo.

7 Tacht ávn raít- oh'lé †Khuš;
Jirg'zún j'riʿót arç Mídjan.
8 H'bin'hárim chára, Jáhvä,[3]
Im bájjam ʿébratäkha?
Ki tírkab ʿál susäkha;
Markébotäkha j'šúʿa.

9 ʿErjá teʿór qaštäkha;
Σebéʿot †máϑϑotäkha.
J'zor'mú ʿabím ʿal ómer,
N'harót tebáqqaʿ áreç.
10 Raúkha, j'chílu hárim,
-Zarm májim †ʿábarámo.

Natán tehóm qoláhu,
†Maróm jadéhu náσa'.
11 *Hechšíkha órah* šámeš;
Jaréch ʿamád zebúlo.

His vocibus false in lif'ne umi distinctis interponendum erat zaʿmo. — 7a3—b1. Duorum verborum a litera Lamed incipientium prius excidit in TM, posterius in VA — 8a3—4. Absque hac suppletione suffixum in sticho sequente nihil haberet, ad quod referretur. — 9. Transpositio stichorum necessaria est, quia tertius et secundus stichus v. 9 sententiam versus 8 repetunt et confirmant, primus vero quaestionem proponit, ad quam non in immediate sequentibus, sed in versu demum 10 respondetur. Si enim de molitionibus contra Dominum quaeritur, congrue respondetur, hostes nihilominus destructum iri, non vero, poenam non iterandam fore. — 9b1. Omissum est tetragrammaton, quia post dislocationem stichorum aliud ei immediate praecessit. — 10. Verte: Nam (Ninivitae defensionem contra Dominum molientes) sicut spinae inter se implicati sunt. Sed, etiamsi vinum suum madore aequent, nihilominus tamquam stipula arida igne penitus consumentur. Versioni consuetae, parallelismum destruenti, obstat, quod implexus spinis nullam protectionem contra ignem praebet.

Hab. III 4. Additamentum nihil prorsus significaret; nam splendor semper sicut lux est, et vox or non nisi arbitrarie de sole intelligitur. — 4b1—2. Verte: et (nihilominus adhuc) tegumento se involvit majestas ejus. Punctatio sensum praebet frigidissimum. — 8. Stichus additicius quaestionem nimis urget. — 9b1. Cf. Deut. 32, 42. — 9c3—4. Verte: man-

Leór chiççäkha j'háll'khu,
Lenógah b'ráq ch'nitäkha.

12 Bezáʿam tíçʿad áreç,
†Beápp'kha táduš gójim.
13 Jaçáʾta l'jéšʿ ʿammäkha,
Lejéšaʿ ét m'šichäkha.
Macháçta róš m'bet rášaʿ;
ʿArót jesód ʿad çávvar.

14 Naqábta †b'máϑϑotäkha [1]
P'razáv, jisʿ'rú lah'fíçen-;
ʿAlíçutám k'mo *árje*,
Leʾkól ʿaní bammístar.
15 Darákhta b'jám, susäkha,
Be-chómer májim rábbim.

16 Šamáʿt-, vattírgaz bíϑni;
Leqól çal'lú σefátaj.
Jabóʾ raqáb baʿ'çámaj,
V'tachtáj ergáz, **ašúri;*
Ašér anúch l'jom çára,
Laʿlót leʿám, j'gudännu.

17 Ki téená loʾ tífrach,
Veén jebúl bagg'fánim.

Kichéš maʿσé *haz*-zájit,
Uš'démot lóʾ ʿaσá okhl.
Gazár †mimmíkhlaá çon,
Veén baqár bar'fátim.

18 Va'ní b'- Jahvä eʿlóza,
Agíla b- Élohé jišʿ-!
19 Jahvä *Elóhaj gúri*,
*Vehú*ʾ Adónaj, chéli;
V'jaσém ragláj k'ajjálot,
V'ʿal bámotáj jadríkhen-.

7. 7.

Zach. XI 1 Petách, L'banón, d'-
latäkha,
V'tokhál eš bá'razäkha!
2 Helél, b'roš, kí nafál arz;
'Šer áddirím šuddádu!
Helílu, -llóne Bášan;
Ki járad jáʿr habbáçur!
3 Qol jílelát haróʿim,
Ki šúddedá addártam!
Qol šáagát kefírim,
Ki šúddad g'ón haj- Járden!

dato tuo obedientes. — 14a2. Forma praesens b'maϑϑav non solum grammaticae, sed etiam sensui adversatur, cum sententia, hostes suis ipsorum armis interfectum iri, clarius et majori cum emphasi exprimenda foret. Etiam vox roš incongrue e v. 13 repetita est; nam singularis displicet, nec praecise caput lanceis perforari solet. — 15. Verte: Torculasti mare equis tuis, (ita ut fieret) lutum aquarum multarum. — 16d3—e1. Duarum vocum fere identicarum priorem omisit TM, alteram VA. — 17e2. Cf. Ps. 50, 9; 78, 70.

Corrigenda.

Ps. II 8a: Š'ál mimménn- v'etténa
11a2—3: ét Jah
III 9d: Labáϑch tošíben-.
V 13b3: t'ᶜaϑϑ'rännu.
VI 2b: V'ál bach'mátekhá t'-jass'réni!
VII 17a: Jašúb ᶜ'maló beróšo,
VIII 6b2—3: v'hadár teᶜáϑϑeréhu.
IX 9b: Jádin léummím b'mešárim.
18: Jéšubú r'šaᶜím liš'óla,
Kól gojím š'kheché Elóhim!
X 3: In nota emenda: quia hillel, pro: quia chillel,
5a1—2: Jéchilú d'rakháv
7a3—5: -la v'mírmot vátokh;
12a: Qúma, Jáh, El, n'σá' jadäkha;
17b4: -znäkha.
XII 7b: 'Marót ϑehórot;
XIII 6a2: b'chasdäkha,
XVI 7a2—3: ét Jah,
9: Lákhen σámach líbb- vajjágel;
K'bód-, af b'σár- jiškón labäϑach.
XVII 5d2: *b'darkäkha.*
10a: Chelbám sagáru,
c: Pihém dibbéru
XVIII 22b: Veló' rašáᶜt- me-'Lóhaj.
25b: K'bor jádaj l'näged ᶜénav.
28b1: V'ᶜenájim
XXI 6b2—3: v'hadár tešávvä
14b: Un'zamm'rá gebúratäkha!
XXII 18a: 'Sappér kol ᶜáçemótaj;
23b: Betókh qahál 'hal'läkka.
XXIII 1—2a: Jahvä roᶜí, lo' échsar;
B'not dáš' jarb'çén-.
2a1: Cf. Soph. 2, 6.
5—6: Repone numerum priorem ante vocem Táᶜrokh, posteriorem ante Akh.
6c: V'šibtí bebéti Jáhvä
XXV 2b: Al jáᶜleçú oj'báj li!
18a1: *Qumá,*
XXIX 6b: V'- Σirjón k'mo bén reémim.
XXX 8a: Jah, bír'çonäkha
XXXI 8b3—4: ét ᶜonj-,
XXXII 8a: -Σkil'khá v'oräkha
XXXIII 2a: Hodú l'- Jahvä bekhínnor,
XXXIV 21a1: Šomér
XXXV 3a: V'haréq chanít veságar
4a2: v'jíkkalému
c: Jissógu -chór v'jechpáru
28a: Tehgä çidq'khá kol hájjom,
XXXVI 4b: Chadál l'haσkíl, lehéϑib;
7a: Çid'qátekhá k'har'ré El,
11b: V'çid'qátekhá l'jiš'ré leb!
XXXVII 14b: L'happíl ᶜaní veébjon!
21b: V'çaddíq chonén venóten.
28b: Veló' jaᶜzób kol ch'sídav.

31a: Torát 'Loháv belíbbo,
40b: †J'falléϑekhá mer'šá'im;
a: V'ja'z'rém Jahvä vifáll'ϑem,
c1: V'joší'em,
XXXVIII 2b: Ubach'mátekhá t'-jass'réni!
XXXIX 11b: Dele notam.
XLV 10a: B'nót m'lakhím be-jíqq'rotäkha;
13b2—3: jéchallú ''širé
XLVI 5a: *Hú'* nahár, p'lagáv j'σamméchu
10b2—3: jéšabbér v'qiççéç
XLVIII 4a: 'Lohím beárm'notäha
15b—c: 'Lohénu, [hú' j'nah'génu] *Le*-'ólam vá'äd.
XLIX 7: Dele versum, e Ps. 81, 9. 11 interpolatum et numerum 22 distichorum destruentem.
LI 4a: Hárbe, kábbesén- me''-vóni,
5a2—3: f'ša'áj aní
11b3—4: meché, *Jah!*
15a1—2: 'Lámmedá foš''ím
LIV 4a1—2: 'Lohím, šemá'
6b: 'Donáj besóm'khe náfši!
LV 4d: Ub'áf jeσáϑϑemúni.
7: [1]Mi jítten lí ebr k'jóna,
A'úfa véeškóna?
LVI 3a1—2: Šáafú šor'ráj
11, 1-2: [3]Bé- Jahvä 'hallél
13a: 'Alaj, Élohím, n'daräkha;
LVIII 10a2—3: j'binú sirótekhém
LIX 14c: Kí 'Lohím mošél be-Já'qob
LXVIII3c: Jóbedú r'ša'ím mipp'-né Jah.
5c2—3: šemó v''il'zú
9b: -F šámajm náϑ'fu, *hárim náz'lu,*
10a1: Gäšem
LXIX 3a1—2: Θába't- bívení
22b1—2: V'líç'mai jašqúni

33a4: jiσmáchu;
LXXI 4b: Mikkáf m''avvél ve-chómeç!
LXXIII 8b1: 'Ošq
LXXV 9e1: Jíštejú
LXXVI 10b: L'hoší' kol 'án've áreç.
LXXVIII 5d: Lehódi'ám lib'-néhem;
6c: Visápperú lib'néhem,
8a: Veló' jihjú ka'bótam,
10a: Lo' šámerú b'rit 'Lóhim,
38d: Veló' ja'ír kol ch'máto;
LXXXVII 4c2: *''ám*
LXXXVIII 2b2—3: ballájl neg-däkha.
XCII 12a3: †b'šór'raj,
b3: m'ré'im[2].
XCV 1a: Lekhú, n'rann'ná le-Jáhvä;
7b: Fortasse post hunc stichum excidit finis psalmi cum initio novi.
XCVIII 6c: Harí'u †léfanéhu:
CII 21b: L'fattéch bené temúta.
CIII 3a2—3: l'khól ''vonékhi,
21b: M'šar'táv, 'oσé reçóno!
CIV 17b: Ch'sidá, berόšim bétah.
22a: Tizrách [1]šamš, jéaséfun,
27a: †Kol -läkha jéσabbérun,
a1: Displicet hic suffixum, immediate praemissis navibus.
32b: Jiggá' b'harím v'je'šánu!
CV 7b3: mišpáϑav.
25b: Lehítnakkél ba''bádav.
40a3—4: σ'láv *rab,*
CVI 5c: †L'hallél 'im náchla-täkha!
11b1: Ächad
12a: Vajjá'menú bid'bárav,
29a: Vajjákh'asú b'ma'l'léhem,
47d: †L'šabbéch bit'híllatäkha.
d1: Hitpa'el inauditum sensum valde contortum redderet, ut simile in v. 5.

CVII 12a1: Vajjákhna^c
37—38: Parallelismus postulat, stropham hoc modo disponi:
Vajjízr'^cú *lámō* σádot,
Vajjíϑϑe^cú kherámim;
Vajjá^cσu p'rí tebúa,
Váj'bár'khem vájjirbú m'od[3].
CIX 22b: V'libbí chalál beqírbi.
23a: K'çel kín'ϑotó·nehlákhti,
26b2: kéchasdäkha;
29b: V'ja^cϑú kham'^cíl boštámo!
CX 4d: Stichus suppleri potest: Kohén vamälekh.
CXVI 4a: Commati substitue punctum.
CXIX 17, 3—5: ^cábdekhá, echjä v'ešm'rá
18, 5: mittóratäkha!
105, 2—3: l'raglí debárekhá
124, 3—4: ^cábdekhá kh'chasd'-khá
151, 3—5: Jáhvä, v'khól miç-vótekhá
163, 1: Šáqr
168, 6: négd'kha.
CXXXII 18: Cum relatio suffixorum ad Messiam rationi strophicae minus congruere videatur, distichon hoc modo legi potest:
Oj'bäha álbiš bóšet,
V'^cäläha jáçiç *nízri.
CXXXV: In psalmo genuino semper relativum še adhibetur (v. 8. 10), in interpolationibus pro ratione fontis vel še (v. 2) vel ašer (v. 6. 18). Similiter Ps. 132 a gradualibus, quibus nunc insertus est, usu particulae ašer differt.
CXXXVI 1: Hódu lé- Jahvä, ki ϑób, ki l'^cólam chásdo!
7: Lé^cσσé orím g'dolím,
15: Véni^cér Par^có v'cheló, ki l'-^cólam chásdo!
17: Lémakké m'läkhím g'dolím, ki l'^cólam chášdo!
23: Šébb'šiflénu zákhar †ló, ki l'^cóläm chásdo!
26: Hódu l'- Éli háššamájm, ki l'^cólam chásdo!
CXXXVII 9b: -T ^col'läjk el hás-sal^c!
CXLIII 1a—b: Jah, š'má^c t'fil-lát-, ha'zína
Elé tachnúnaj!
3a—b: Ki rádaf -jéb nafš-, dík-ka'
Laárç chajjáti;
7a2: ^c'nen-,
CL 6, 2: hánn'šamá
Cant. I 14b2: ^cEn Gädi.
IV 1c: Textus praesens hic et in cap. 5, 12 eo intolerabilius oculos humanos cum columbis comparat, quod et ipsae columbae oculos habent. Plane diversi sunt loci Cant. 4, 1e—2 et 7, 4, cum nec capreis coma capiti propria nec dorcadibus mammae humanis similes sint, et dentes non cum ovibus, sed cum grege ovium comparentur.
13b: †Gán rimmónim,
b1: Vox persica saeculo Salomonis non congruit.
VII 1c—d: Reprehendit Sulamit eos, qui oculos in ipsam defigunt. Explicatio consueta refutatur locis Cant. 1, 5; 2, 1; 4, 16.
6: In nota corrige ^calajikh pro ^calaj.
13a: Náškemá lakk'rámim!
VIII 14b2: l'^cofr
Thr. I 8b5: ^c'rótah;
Prov. II 18a2: *šáta
V 9b1: -Š'notäkha
10a: *V'-jiσb'^cú zarím kochäkha,

a1: Deerat μή in textu primitivo VA.
VI 1—19: Versus, contextum molestissime interrumpentes et a ratione harum admonitionum prorsus alieni, e dictis sapientum (Prov. 22, 17—24, 22) huc irrepsisse videntur.
VIII 24a2: t'homót
XII 26b1: Vedärekh
XIV 1a: Chokhámot [1]bán'ta bétah,
a1: Falsitas additamenti e sticho parallelo patet.
XVII 16b2: chokhmá,
XX21b: Veách'ritáh lo' t'bórakh.
XXIII 25: In nota corrige μήτηρ pro μητήρ.
29a1: L'mi
XXIV 2: Cf. etiam Prov. 26, 23.
31: Hoc modo restituenda sunt duo disticha:

Vehínne, **náchto* šámir,
ʿAlá khulló qimm'šónim;
Kossú fanáv charúllim,
Vegádr 'banáv nehrása.

Verte primum stichum: et ecce, operuerunt eum spinae. Cf. Iob 36, 16. VA, vocibus false distinctis, supponit textum: V'hen hinnachtô, šamîr. Alteri sticho v. 31 respondet καὶ χορτομανήσει ὅλος, tertio καὶ γίνεται ἐκλελειμμένος.
33—34: Versus hic e cap. 6, 9—10 falso repetiti videntur.
XXVI 17b1: Mitʿábber
Iob III 9b1: Jitbállaʿ
VI 21a: Ki **khén* attém h'jitém *li,
IX 6a1: Hammárgiz
8b3: bámoté
X 10b2: táqpiéni?
11a3: talbíšen-,
XIII 4b2: 'lil
XIV 16b: VA retinet copulam, quamquam et ipsa negationem exprimit et legisse videtur: V'lo' táʿbor ʿál chaϑϑáti.
XV 32a: **Z'moráto* b'ló' *jom *tímmal,
31b4—32a1: Vocum simillimarum prior excidit in VA, posterior in TM. Cf. VA ad Cant. 2, 12.
XXIII 2a: Lectio VA etiam inde suadetur, quod silentium absolutum Iobi contra probrosas calumnias Eliphazis affectatum foret. Optime igitur Iob, dignitatis suae memor, crimina sibi objecta in initio orationis breviter per contemptuosam ironiam concedit, nullum jam exinde verbum ad insultatorem directurus, ne disputatio in vulgarem ignobilemque altercationem degeneret.
9b3: v'lo'
XXXIV 29d1: V'ʿal
XXXVI 29b2: súkkatéhu?
XXXVII 7b2: kol
Gen. XLIX 22b: Verte: surculus ascendens murum. Lectionem b'ni etiam VA tuetur.
Num. XXIV 7a3: míddoljéhu,
17c1: *Zarách
Deut. XXXII 5a2—3: [1]lo' bánav,
13e: Stichus in TM omissus supplendus est e textibus samarit. et alex., quamquam hi eum false versui 14 non praemittunt, sed postponunt: Jokhál Jaʿqób v'jiσσábeʿ. Fortasse in archetypo quodam margini adscriptus erat stichus, unde vel omitti vel in falso loco suppleri facile poterat.
15a1: Jišmán (e textu samar.)
Is. XXXIV 9a1: V'nehp'khú
XXXV 4: Ultio Deo est, non Deus.

De re metrica Hebraeorum dissertatio.

Poesi Hebraeorum certa non defuisse metra, praeter analogiam universalem et strophicam divisionem, ab omnibus concessam, sed alias inutilem, suadent testimonia Philonis, Josephi, Eusebii, S. Hieronymi, Junilii, probant inscriptiones nonnullorum psalmorum, quae eos ad modum aliorum carminum canendos esse monent, cum talis imitatio melodiae utrobique versus eodem numero syllabarum definitos et ad strophas sibi aequales compositos praesupponat, nisi meram cantillationem hymnorum sacrorum, ob concentum multorum variorumque instrumentorum, quem auctores biblici psalmodiae in templo peractae tribuunt, impossibilem, effingas. Cum vero Hebraei iisdem fere legibus metricis usi sint, ac Syri, metricam hujus populi indubitatam, quam in prolegomenis carminum Nisibenorum S. Ephraemi descripsi, emendatam hic summatim repetam, illis tamen licentiis metricis, quas Hebraei spreverunt, silentio praetermissis.

Syllabas versuum sive stichorum non ponderant Syri, sed numerant, eosque vel identicos vel diversos in strophas conjungunt aequaliter recurrentes. Identitas stichorum cum incisis sententiarum, stropharum cum periodis, parallelismus duorum vel, si impar versuum numerus exigit, trium stichorum, arctior conjunctio plurium distichorum parallelorum in strophis prolixioribus, apud Syros quoque servatur, quamquam non secundum rigorem Hebraeorum. Quem tamen et ipsum antiquitus apud eos obtinuisse, mihi probare videtur hymnus gnosticus saeculi II, strictissimo parallelismo exaratus.[1]) Quoad numerationem syllabarum notandum est, vocalem initialem supprimi posse et semivocales regulariter pro syllaba non computari, salvis exceptionibus in hymno illo gnostico et apud S. Ephraemum

[1]) W. Wright, Apocryphal Acts of the Apostles, I, p. 274—279. Metrum hymni hexasyllabum jam Theodorus Noeldeke agnovit. Sed et strophis decastichis eum constare, mihi certum videtur. P. 275, l. 15 post n'šakk'runon sensus exigit verbum v'nerg'šun, post stichum sequentem parallelismus suppletionem stichi P. 278, l. 6 perturbatio constructionis probat, inter voces didav et d'fanni nonnulla excidisse. Deest ultimus stichus strophae cum quatuor syllabis penultimi; nec non tres primae syllabae strophae sequentis, fortasse: šabb'chet l'hav.

haud infrequentibus, apud poetas seriores rarissimis. Hae ipsae exceptiones viam mihi straverunt ad inveniendum accentum Syrorum metricum, qui alias ex indole linguae aramaicae dubius maneret; is enim rhythmus pro vero haberi debet, secundum quem semivocales nullum recipiunt ictum. Itaque inveni, accentum in syllaba penultima stichi residere, ita ut versus pari syllabarum numero constantes, ut tetrasyllabi et hexasyllabi, sint trochaici, alii iambici; schemata strophica mixta rhythmum potioris partis sequuntur[1]).

Syri ergo, a quibus antiquissimi hymnographi graeci christiani, e Syria oriundi et utriusque linguae periti, poesin syllabicam et rhythmicam sive accentu grammatico regulatam mutuo sumpserunt, ipsi eam jam ab initio cum populo cognato et vicino Hebraeorum communem possidebant, ut probabile fit descriptione hymnorum Therapeutarum, syriacis in omnibus simillimorum, certum ex accurata poeseos biblicae indagatione. Arabes quoque syllabas numerant et accentus grammatici, quem metrica graeca latinaque classica non curat, rationem habent, sed cum hoc principio rhythmico etiam metricum stricte dictum conjungunt, quod sine dubio seriori tantum tempore invectum est. Rationem rhythmicam primitivam eo magis Hebraei Syrique intactam servaverunt, Graeci christiani, metrica classica constanter spreta, a Syris acceperunt, quod cantus sacer congregationis fidelium, utpote oratio communis ad Deum

---

[1]) Cum non sit hujus loci, rem fusius probare, duplex tantum proferatur exemplum. In carminibus Nisibenis hexasyllabis (69. 70) 34 semivocales poscunt rhythmum trochaicum (69, 4. 7. 20. 22. 27. 34. 56. 58. 66. 70. 71. 78. 94. 96. 100. 102. 104. 108; 70, 10. 11. 14. 15. 27. 34. 38. 42. 62. 80. 89. 90. 91. 92. 93. 96); 39 indifferenter ad metrum vel trochaicum vel iambicum redigi possunt; 9 ictum ita recipiunt, ut in eadem voce sequatur vocalis plena accentu instructa, quod apud Hebraeos et Syros licet; 5 tantum rhythmum iambicum poscere videntur. Sed ex his locis in v. 50 carminis 69 necessaria est suppletio verbi h'vo post k'mir; in v. 60 lege: Néštajján loh mášk'noh (Habitabitur ab ea domus ejus), in v. 73: lebišin; v. 106 una cum sequente omni sensu et cohaerentia caret, ita ut emendandum videatur: Távditó lemóran, D'ʿámm'khun nášven, d'néssaq; denique in v. 109 evidenter n'baʿ post goez supplendum est (cf. v. 111). In carminibus Nisibenis schematis 7. 4 | 7. 4 (52—59; 61—68) rhythmum iambicum probant 45 semivocales (52, 49. 62. 67. 83. 110; 53, 48. 89. 103; 55, 51. 55. 70; 56, 55; 57, 23. 34. 66. 68. 72. 96. 122. 132; 58, 20. 21. 41. 47; 59, 11. 42; 61, 21. 41. 100; 62, 94 119; 64, 10. 52; 65, 18. 38. 42. 61; 66, 7; 67, 12. 17. 20. 33. 58; 68, 34. 108); 35 sunt ancipites; 8 accentum recipiunt, quem tamen alius in plena vocali ejusdem vocis sequitur; 3 tantum rhythmum trochaicum prodere videntur (52, 63; 55, 3; 63, 77). Sed in primo versu patet, vocem 'noš post kul supplendam esse, in duobus aliis fortasse pro l'hun et l'chad pronuntiandum est elhun et elchad, quemadmodum in antiquissimis codicibus interdum scribitur akhbar, archim, argig pro k'bar, r'chim, r'gig, et nunc quoque ešti, eškach. Ceterum lector vocales a me carminibus Nisibenis adscriptas e regulis vix prolatis, ubi opus erit, facile ipse corriget.

directa, necessario sibi poscat similitudinem verae elocutionis, ergo retentionem accentus grammatici et identitatem stichorum stropharumque cum incisis sententiarum et periodis, nec non facilitatem canendi pro omnibus, ergo numerationem immutabilem syllabarum.

Quoad hanc numerationem Hebraei Syris consentiunt, non numerando semivocales, e primitivis brevibus ortas, quamquam eas multo frequentius per exceptionem pro syllaba computant et hoc modo gratam quandam varietatem mobilemque fluxum metri efficiunt. Nunquam tamen licet, illas semivocales numerare, quae ideo tantum assumptae sunt, ut litera gutturalis in initio syllabae constitueretur, quo commodius atque distinctius pronuntiaretur. Ergo in carminibus pro naʿărô, poʿŏlô, jahăfokh, jeĕsor, jochŏram, laʿăroç, leĕkhol semper retinentur formae originariae naʿrô, poʿlô, jahpokh, je'sor, jochram, laʿroç, le'kol. Etiam si semivocalis haec adsciticia ob sequentem semivocalem in brevem plenam mutatur, a poetis constanter ignoratur, ita ut maneant formae naʿr'kha, poʿl'kha, jahp'khû, ne'r'ba, ja's'rûhû pro naʿar'kha, poʿol'kha, jahaf'khû, neer'ba, jaas'rûhû.

Ille quoque sonus, quem punctatores e simili subtilitate sub nomine patachi furtivi inter gutturalem finalem et vocalem praecedentem interposuerunt, a poetis prorsus negligitur. Reliquae vero vocales auxiliares, quae ideo assumuntur, ne syllaba finalis, veteri terminatione vocali abjecta, in duas consonas desinat, saepius tolerantur, quam spernuntur. Quod si omittantur, pro formis äreç, qären legendum esse arç, qarn, etiam transcriptiones graecae usque ad Origenem probant.

Vocales alias ob accentum in proxima syllaba sequentem productae quandoque in semivocalem reduci possunt, nempe primo: in particulis procliticis b', l', k', v'[1]), nunquam tamen ante suffixa; secundo: vocalis A imperfectorum ante suffixa[2]); tertio: in pluralibus panîm, damîm, jamîm, et duali jadajim, praesertim sequentibus suffixis, nec non in formis praepositionis ʿal suffixo auctis[3]); quarto:

---

[1]) Omnia exempla certa hujus licentiae sunt sequentia: Ps. 1, 2; 10, 14b2. b4; 32, 4; 89, 2. 5; 119, 90; 121, 2; 124, 8; 134, 3; Thr. 4, 15; Prov. 4, 18; 13, 4; 26, 2; Iob 10, 12; Ex. 15, 16; Jud. 5, 18; Is. 12, 6; 27, 3; 34, 10. 13. Eadem supponenda est Ps. 12, 3; 79, 13; Pr. 3, 23; Iob 36, 7; Is. 14, 30, nisi supprimatur forma pausalis; Ps. 119, 66, nisi plurali feminini suffixum modo primitivo jungatur; Ps. 10, 11, nisi legatur p'nav; Prov. 3, 28, nisi legatur -l; Ps. 119, 72, nisi praepositio min in m' mutetur; Ps. 148, 6, nisi hifʿil modo originario flectatur. Nota etiam, pro lama nunquam pronuntiari posse l'ma.

[2]) Certa exempla: Ps. 18, 43; 35, 11; 41, 4; 78, 3; Pr. 18, 14; Iob 20, 8. 13; 24, 20; 40, 24. 28; Is. 34, 11. Alternat cum hac licentia eventualiter suffixum -ô pro -ehû (Ps 78, 70; Pr. 31, 16; Iob 27, 21; Deut. 32, 10. 11c. d), neglectio Vav conversivi (Is. 5, 2), praepositio m' (Ps. 18, 17), mutatio pronuntiationis (Cant. 1, 2 jašqen-).

[3]) Exstant sequentes hujusmodi formae: p'nîm (Iob 34, 29), p'näkha

vocalis A in syllaba stirpis, quam sequitur syllaba flexionis, praecedit alia syllaba stirpis vel ob vocalem natura longam, vel ob geminationem consonae claudentis sive actualem sive latentem, vel denique ob simplicem consonam claudentem immutabilis. Omnia exempla hujus casus sunt: kôkh'bîm (Ps. 147, 4; Iob 22, 12; 25, 5; Jud. 5, 20, nisi hoc ultimo loco legendum putes m'šamajm), ʿôl'mîm (Ps. 61, 5; 77, 8; 145, 13), môr'šô (Deut. 33, 4), šûʿ'lîm (Cant. 2, 15), hêkh'lô (Ps. 29, 9); mêš'rîm (Ps. 17, 2; 58, 2; Prov. 23, 16), lîš'rîm (Ps. 125, 4; Prov. 2, 7), raqq'tô (Jud. 5, 26), raqq'tekh (Cant. 4, 4), qinn'môn (Cant. 4, 14), miϑϑ'tô (Cant. 3, 7), pinn'tah (Iob 38, 6), chaϑϑ'ôt (Iob 13, 23), ball'hôt (Iob 18, 11), çavv'rekh (Cant. 4, 4; 7, 5), qar'tô (Ps. 147, 17), par'tô (Iob 21, 10), raʿ'tam (Thr. 1, 22), mišk'bô (Iob 33, 19), σimch'tô (Prov. 14, 10), mišp'ϑäkha (Ps. 119, 39), mišb'räkha (Ps. 42, 8; Jon. 2, 4), maʿg'läkha (Ps. 65, 12), migd'lähâ (Ps. 48, 13), nachl'tenû (Thr. 5, 2), riqm'tajm (Jud. 5, 30), maʿj'nîm (Ps. 104, 10), nifl'ôt (Ps. 86, 10; 98, 1; Iob 37, 5), nist'rôt (Ps. 19, 13), maml'khôt (Ps. 46, 7), zalʿ'fa (Ps. 119, 53), arg'mân (Cant. 7, 6). Huic licentiae comparari potest, quod Semitae vocalem A syllabae apertae stirpis inter syllabam sequentem flexionis et praecedentem vocali natura longa aut diphthongo instructam in I deprimere solent, Hebraeis ante ictum in semivocalem mutandum. Cf. arab. qâtilîna = hebr. qôϑ'lîm; arab. mal'akahû, mauʿidahû = hebr. mal'akhô, môʿădô[1]).

Formae pausales in medio stichorum nunquam permittuntur ideoque, si a punctatione praescribuntur, eliminandae sunt; e contra in fine stichorum restituendae sunt, ubi punctatores eas non posuerunt. Nonnulli tamen stichi formis pausalibus in fine carent, nempe Ps. 2, 10; 4, 5; 5, 12; 10, 2. 14; 11, 2. 3. 4; 14, 3. 4; 16, 4; 18, 36; 19, 8; 21, 6; 22, 6; 27, 2. 14; 28, 9; 31, 8; 32, 4; 37, 2. 4; 38, 4; 40, 6. 9. 15; 42, 7; 47, 7; 48, 5. 11; 50, 8; 56, 9; 57, 6. 8. 11. 12; 62, 4; 68, 9a. b. 13. 31; 69, 6. 18. 27; 71, 8. 14. 17; 73, 27; 74, 1; 76, 6; 77, 15; 79, 1. 13; 80, 5. 17;

(Ps. 9, 20; 30, 8; 51, 11; 80, 4. 8. 20; 90, 8; 119, 58. 135; etiam Ps. 31, 17, nisi legatur haer), p'nav (Iob 21, 31), p'nähâ (Prov. 7, 13), d'mîm (Ps. 59, 3), j'mäkha (Iob 38, 12), j'mênû (Ps. 90, 9), j'daj (Ps. 143, 6; 144, 1), j'däkha (Ps. 119, 73), j'dav (Ps. 19, 2), ʿ'laj (Ps 32, 4; 35, 21; 40, 8; 41, 8; 69, 10; 109, 2; 119, 69; Thr. 3, 61; etiam Ps. 119, 22, nisi malueris legere m'), ʿ'läkha (Ps. 10, 14; 44, 23; II Sam. 1, 26), ʿ'lav (Deut. 33, 12), ʿ'lähâ (Cant. 9, 9b. d; Pr. 5, 8; Iob 38, 5; Is. 27, 3). Quoad vocem panîm cf J Olshausen, Lehrbuch der hebr. Sprache, § 146a.

[1]) Ad formas hucusque expositas quodam modo accedit pronuntiatio Jiσr'êl pro Jiσraêl; cf. Ps. 68, 18; 78, 31. 55; 89, 19; 103, 7; 125, 5; 128, 6; 129, 1; 147, 19; 148, 14; Num. 23, 21; Deut. 33, 21; Jud. 5, 5. 7a. b. 8. 11; Is. 9, 11. 13.

82, 4. 5. 7; 84, 10. 13; 86, 11; 89, 3. 13. 16. 39. 51. 52; 90, 8. 16; 92, 5. 10. 14; 94, 3; 95, 6; 98, 8; 101, 1; 102, 27. 28; 104, 30; 107, 4; 109, 2. 10. 21; 110, 3; 116, 16a. b; 119, 9. 27. 41. 42. 53. 85. 119. 123. 155. 158. 168; 121, 5. 8; 124, 6; 132, 8. 9. 16; 138, 2. 7; 140, 14; 143, 5; 145, 15; 147, 9; Thr. 1, 8; 5, 5; Pr. 1, 9; 2, 3. 10. 16. 17; 3, 10. 24; 4, 12. 16. 19. 25. 26; 5, 2. 5. 8. 9; 6, 9; 7, 5. 15a. b. 26; 9, 8a. b; 11, 28; 19, 18; 22, 25. 27; 25, 16. 17; 27, 10. 23; 29, 17a. b; 31, 5; Iob 4, 6. 20; 5, 13. 23. 25; 6, 18. 20. 26; 9, 5; 11, 13; 13, 5; 14, 3; 19, 23; 22, 3. 19; 26, 11; 29, 8; 33, 3. 5. 32; 35, 8; 36, 9. 12; 38, 6; 39, 29; 40, 20; 41, 9. 11b; Gen. 49, 26; Deut. 32, 1. 6. 38; 33, 25a. b. 26b; Jud. 5, 4. 7. 12; I Sam. 2, 1; II Sam. 1, 23; 3, 34; Is. 10, 1; 37, 23; 42, 12; Hab. 3, 11. Cum neglectione pausae eventualiter alternat omissio articuli consona scripti (Ps. 121, 6) vel punctatione tantum indicati (Ps. 30, 6; 59, 17; 88, 12. 13; 90, 14), praepositio m' (Ps. 17, 13; 19, 14; 38, 12; 77, 12; 119, 27. 123. 150. 155. 158; 121, 5; Pr. 2, 22; 4, 23; Iob 36, 21; 41, 11a), neglectio Vav conversivi (Ps. 78, 53; Jon. 2, 8), forma primitiva pluralis feminini ante suffixa (Ps. 102, 4; 145, 6), secunda persona singuralis perfecti oxytona (Ps. 85, 4), conjunctio -m (Pr. 6, 1), forma ʿ'laj (Ps. 42, 8; 139, 5; Jon. 2, 4), mutatio punctationis (Ps. 128, 3 s'bib; Pr. 11, 6 j'lukkadu) vel consonae (Ps. 119, 55 b'lajl; Pr. 23, 12 habeʾ; Iob 16, 4 'ni pro -nokhi; 22, 23 ʿavl).

Vocalis vocem incipiens etiam apud Hebraeos (sed tantum post Aleph, nunquam, ut Syris licet, etiam post ʿAjin) supprimi potest, si consonae proximam vocalem plenam praecedentes binarium numerum non superant. Pronuntiatio talium formarum sine dubio eadem erat, qua nunc Arabes -bû pro abû efferunt; cf. ZDMG 1869, p. 657. Voces monosyllabae vocalem initialem perdere nequeunt, exceptis particulis et (tamquam nota accusativi, non vero tamquam praepositione), al, el, im, az, af. Nota accusativi fit -t in locis Ps. 2, 3; 14, 2; 28, 9; 29, 11; 33, 13; 98, 3; 106, 7; 123, 1; 136, 9; 137, 1. 9; 148, 1; Cant. 3, 4; 5, 8; 8, 11; Thr. 5, 1; Pr. 3, 12; 23, 1; 27, 22; Is. 9, 11. Retineri potest pronuntiatio et, si alia vocalis initialis supprimatur (Ps. 29, 5; 94, 23; 119, 9; 137, 6; 145, 15; Jer. 50, 25a3), etiam praecedente copula (Ps. 26, 6), pausa negligatur (Ps. 121, 7; Pr. 3, 9), ultima syllaba secundae personae perfecti accentum recipiat (Is. 37, 23), copula simplex Vav conversivo substituatur (Jer. 50, 25a6), praepositio min fiat m' (Cant. 5, 7), lamo apocopen patiatur in lam (Thr. 1, 19), Jiσrael mutetur in Jiσr'el (Ps. 135, 19), panäkha in p'näkha (Ps. 13, 2; 27, 8), reʿehu in reʿo (Prov. 26, 19), Hal- Levi in Levi (Ps. 135, 20). Particula prohibitiva sonat -l in locis Ps. 26, 9; 59, 6; 79, 8; 95, 8; 119, 10; 121, 3b; Thr. 3, 56; 4, 15;

Pr. 3, 5. 29; 6, 4; 9, 8; 19, 18; 20, 13; 23, 22; 27, 10b. c; 28, 17; I Sam. 2, 3; II Sam. 1, 20. 21. Quae pronuntiatio eventualiter alternat cum neglectione pausae (Ps. 27, 9b; 69, 29; 74, 19a; 121, 3a; Prov. 6, 25; 24, 17. 28; 31, 3), pronuntiatione l'naçch (Ps. 44, 24; 74, 19b), forma primitiva pluralis feminini ante suffixa (Ps. 119, 19), suppressione vocalis initialis post particulam procliticam (Proverb. 14, 29), secunda persona perfecti oxytona (Thr. 3, 57), forma p'näkha (Ps. 27, 9a), praepositione m' (Pr. 3, 21; Iob 5, 22), forma j'luzu pro jaluzu (Pr. 4, 21), terminatione -ô pro -éhû (Iob 3, 4). Etiam praepositio el vocalem suam amittit in locis Ps. 22, 28; 28, 5; 33, 15; 43, 4; 99, 6; 102, 18; 109, 14; 119, 48; 123, 2; Cant. 3, 4; Thr. 3, 41, 3; 4, 17; Pr. 16, 20; Iob 38, 20; 40, 24; Mich. 4, 2. Eadem suppressio evitari potest, si negligatur pausa (Ps. 138, 2; Pr. 7, 25; Iob 15, 13; 38, 41; Is. 38, 19), vocalis A imperfecti ante suffixa in semivocalem vertatur (Iob 30, 22), Vav conversivum non curetur (Ps. 105, 13; Jon. 2, 8), praepositio min fiat m' (Ps. 50, 4), Jiσrael pronuntietur Jiσr'el (Gen. 49, 2; Is. 37, 23), punctatio mutetur (Ps. 119, 59 ragl-; Thr. 3, 41, 5 b'šamajm). Particula conditionalis im vocalem certo amittit Ps. 7, 13; 50, 18; 59, 16; 88, 11; Cant. 5, 8; Pr. 4, 16a. b; 6, 28; 9, 12; 25, 21; Iob 8, 4. 18; 11, 7; 16, 6; 22, 23; 35, 6. 7; 36, 11; 38, 4. 18. 33; 39, 27. Alibi alio quoque modo metrum in tuto collocari potest, et quidem suppressione alterius vocalis initialis (Iob 19, 5), forma primitiva conjugationis hifʿil (Iob 11, 14), secunda pers. perf. oxytona (Prov. 30, 32), forma ʿ'laj (Ps. 27, 3), mutatione punctationis (Iob 20, 6 l'šamajm) vel textus (Iob 27, 4 j'dabb'ru, cum vox σ'fatajim nonnunquam masculino verbi jungatur). Rarius procopen patiuntur particulae af et az, nempe illa Ps. 68, 9; 89, 6; 93, 1; Pr. 19, 7; Iob 14, 3; 35, 14 (etiam Ps. 65, 14, nisi legere malis j'širu); haec Ps. 2, 5; 126, 2; Jud. 5, 22; Is. 35, 5; nec non Gen. 49, 4, nisi praeferatur secunda persona perfecti oxytona.

Si voci, cujus vocalis initialis suppressa est, praemittuntur particulae procliticae b', l', k', v' (nam post alias vocalis initialis semper remanere debet), Hebraei aeque ac Syri particulis illis semivocalem tribuunt. Vetant tamen leges phoneticae, hoc fieri, si inter vocalem suppressam et proximam plenam plus quam una consona intercedit. Exempla certa hujus regulae sunt Ps. 20, 8. 9; 31, 15; 40, 11; 43, 4; 52, 11; 78, 3. 57; 79, 13; 81, 8. 13; 82, 7; 86, 11; 88, 14; 95, 7; 98, 3; 103, 16; 119, 27. 75. 87; 145, 1. 2; Cant. 8, 8; Pr. 5, 9; 7, 9; 10, 21; 23, 22; Iob 6, 10; 14, 3; 34, 8; 36, 2; Deut. 32, 1; 33, 7. 18; Is. 9, 8. Alibi metro etiam succurri potest suppressione alterius vocalis initialis (Ps. 2, 8; Iob 13, 9), praepositione l' cum semivocali ante syllabam accentu instructam (Ps. 41, 9; Iob 23, 7), forma pluralis feminini

primitiva ante suffixa (Ps. 45, 9; 89, 9; 119, 46. 48), neglectu pausae (Cant. 3, 2), secunda persona perfecti oxytona (Ps. 37, 10), forma p'näkha (Ps. 89, 15), terminatione primitiva pluralis feminini imperfecti (Pr. 27, 20), forma originaria conjugationis hifʿil (Iob 13, 13), mutatione punctationis (Ps. 59, 17 l'boqr; 119, 59 dark-) vel textus (Ps. 33, 4 maʿσav; 91, 14 va'fall'ϑo).

Particulae procliticae va, mi, še geminationem consonae sequentis perdere et vocalem suam plenam cnm semivocali permutare possunt, non tamen ante suffixa nec (excepta particula relativa) ante articulum. Pronuntiationem š' ipsa punctatio masoretica aliquando agnoscit; Vav conversivum imperfecti e simplici copula ortum esse, nunc ab omnibus conceditur. Obiter hic notetur, punctatores saepe, praesertim in libris propheticis et poeticis, Vav conversivum absque ratione, immo contra verum sensum, posuisse. Mutationem praepositionis min in m' etiam analogia poeseos syriacae tuetur[1]). Apud Hebraeos haec inveniuntur exempla ejus certa: Ps. 19, 13; 31, 5. 12; 69, 5. 18; 71, 4; 73, 19; 76, 5. 7; 84, 11; 91, 3; 109, 20; 113, 3; 119, 43. 51. 52. 98. 99. 104. 110. 157; 125, 2; Thr. 4, 7. 18. 19; Pr. 2, 16a. b; 7, 5a. b; 16, 32; 17, 13; 25, 7. 17. 25; 27, 10; 28, 6; Iob 4, 13; 5, 6. 21; 15, 10. 13; 18, 14; 20, 5; 27, 13; 36, 7; 39, 25; Gen. 49, 25; Deut. 33, 27; I Sam. 2, 3; Is. 9, 13; 12, 3; 14, 8. 29; 25, 1; 34, 3; Mich. 4, 2; Hab. 3, 13. Alternat cum ea eventualiter forma originaria pluralis feminini ante suffixa (Ps. 119, 10. 21; 121, 8; 130, 1; 131, 3; Thr. 1, 13), formae ʿ'lav (Pr. 27, 22), Jiσr'êl (Ps. 136, 11), chupp'tô pro chuppatô (Ps. 19, 6), terminatio -ô pro -éhû (Deut. 32, 13), mutatio textus (Num. 21, 28 miqqart; 21, 23 miš-Š'muel, quae tamen lectio omissionem nonnullorum stichorum inter v. 23 et 24 praesupponeret). Casus, in quibus, prius e duobus min, ante suffixa poni solitis, semivocalem recipit, hic non enumeravi, cum etiam ex omissione geminationis praepositionis, in ipso adhuc textu masoretico loquelae poeticae interdum concessa, explicari possint. Notentur tantum loci, in quibus mimmenni pronuntiandum est m'-menn- vel potius menn-: Ps. 88, 9; 101, 4; 119, 19; Pr. 30, 7;

---

[1]) Cf. Apocryphal Acts of the Apostles, I, p. 275, l. 11: M'mádn'chojé tammón ch'zit; p. 276, l. 17: Nódet v'qómet m'šénat; p. 278, l. 1: M'šéljo kád aqbéltoh; S. Ephraemi Carm. Nisib. 2, 64—68: Sobé ger m'šébjo Etch'sékh; ʿ'Lajmé m'šunnódo, V'ʿulé m'šuppóqo; Nešé m'fursójo, V'ʿittó m'buzzócho; 108: Lo h'vó m'qol játro D'chel v'tób; 6, 122: Lajnó m'khul gábbaj; 186—187: Chaššó m'qol ϑébbo, Vebló m'chubbólo; 7, 22: M'nuró-dš'gar gábre; 12, 26: S'bitó m'šabbójo; 29, 145: Lokhú m'khil gáljo; 32, 14: Cheϑϑ'tó m'bet kúbbe: 39, 123: Majkó nomúso chád'to n'báʿ li; 43, 43: D'mitó m'fum mávto; 58: Mavtó m'qol gárme; 44, 107: L'zarʿó m'gav tébno; 111: D'nešré m'hoj náfšo; S. Ephraemi Opp. syriaca III, p. 59: Nafšó m'çajjóre; p. 60: Ajnó m'çajjóre; in hymnis Cyrillonae III, 38 (ZDMG 1873, p. 577): Kolén purqón m'chajjóbe

Iob 13, 13; 27, 5; nec non Ps. 139, 19; Iob 22, 18; Is. 38, 12, ubi ipse textus praesens retinuit menni vel minni; quibus addi potest Ps. 88, 19, nisi malis legere v're῾ pro vare῾. Vav conversivo imperfecti simplex copula substituitur in locis Ps. 18, 8a. c. 11. 15. 36; 44, 19; 50, 18; 78, 3. 24. 27. 41. 57a1. a2. 58. 70; 80, 10; 89, 39; 97, 8; 105, 16; 106, 9. 14. 20. 30a. b. 31. 32. 43; 109, 16. 17; 136, 11; Thr. 4, 11; Pr. 7, 13; 30, 4; 31, 15. 16; Iob 4, 5; 10, 8; 16, 8; 20, 25; 30, 26a. b; Jos. 10, 13. Huic licentiae substitui potest mutatio vocalis A ante suffixa imperfecti in semivocalem (Ps. 44, 3; Iob 3, 25), praepositio m' (Iob 3, 10), forma Jiσr'el (Ps. 105, 23). Relativum denique še fit š' in Ps. 124, 1. 2. 6; 129, 6. 7; 133, 2; 134, 1; Cant. 1, 7. 12; 3, 4a. b2. b4. 7; 4, 2; 5, 9; Thr. 2, 15. 16; 4, 9; Jud. 5, 7b2. b4. Idem alternare potest cum pronuntiatione -t (Cant. 3, 1. 2. 3) et m' (Cant. 4, 1).

Vocalis I finalis, primam personam designans, tam in terminatione perfecti, quam in suffixis abjici potest, nisi vox sit monosyllaba aut semivocalis proxime praecedat. Hanc apocopen non pauci loci textus praesentis testantur, in quibus Jod finale primae personae omittitur (cf. Ex. 15, 2; II Sam. 23, 5; III Regn. 8, 48; 18, 20; Is. 12, 2; Ez. 16, 59; Soph. 2, 9; Ps. 16, 2. 6; 59, 5; 118, 14; 140, 13; Iob 42, 2), cum vetustissimae inscriptiones Hebraeorum Moabitarumque vocales in fine vocum exprimant et ipsi Phoenices suffixum primae personae per literam Jod reddiderint.

Illud quoque interdum ipso textu masoretico confirmatur, quod suffixa, non solum tertiae personae pluralis, sed omnia, secundum analogiam aliarum linguarum semiticarum[1]), plurali feminini directe jungi possunt, non interposita terminatione pluralis masculini. Metro exigitur haec pronuntiatio in locis Ps. 18, 35; 40, 6; 48, 14; 50, 8. 9; 55, 11; 68, 14; 69, 5; 71, 17; 77, 20; 93, 5; 94, 19; 119, 22. 24. 27. 86. 151. 152; 139, 13; 145, 5; Pr. 5, 6. 16; 8, 34; 9, 3; 31, 15; Iob 16, 13; 22, 10; Jud. 5, 29; II Sam. 1, 20; Is. 34, 13; alternat eventualiter cum formis Jiσr'el (Num. 24, 5) et -m (Iob 10, 5), nec non cum mutatione pluralis in singularem (Ps. 145, 4 úg'burátekhá jaggídu).

Aliam singularitatem grammaticae hebraicae, quae secundae consonae stirpis in conjugatione hif῾il vocalem immutabiliter longam I subdit, textus masoreticus nonnunquam, metrica saepe spernit, retinendo formam primitivam, analogiam linguarum cognatarum et conjugationis pi῾el sequentem. Apparet, hanc pronuntiationem nullam constituere veram mutationem textus, cum antiquiori tem-

[1]) Etiam Moabitae hanc generalem analogiam secuti sunt, cum Mesa rex scripserit š'῾ărāhâ cum litera Jod, sed migd'lôtah absque ulla litera vocali.

pore matres, quae vocantur, lectionis in medio vocum, exceptis diphthongis in syllaba aperta, vix adhibitae sint.

Necessitatem quoque mutationis copulae v' in û ante literas labiales analogia linguarum cognatarum refellere videtur. Quod si quis huic subtilitati mordicus patrocinetur, supponere potest, vocalem initialem potius suppressam esse.

Etiam in plurali feminini imperfecti metrum aliquando (Ps. 51, 10; 69, 24; 75, 11; 119, 171; Thr. 2, 20; Is. 35, 5a. b; etiam Ps. 31, 19 et Pr. 24, 2, nisi hic, ut alias, vox ɛ'fatajim cum masculino verbi construatur) servavit formas aramaizantes in terminationem -ân desinentes, quas magis originarias esse, patebit comparanti femininum pluralis imperfecti aramaici jiqϑ'lân cum statu absoluto et constructo pluralis mašl'mân, mašl'mât, hos vero cum formis magis primitivis arabicis muslimâtun, muslimâtu, et observanti, quam evidenter etiam masculinum pluralis imperfecti eandem cum nomine terminationem habeat.

Praepositio l' cum suffixo tertiae personae pluralis secundum analogiam formae bam pronuntiari potest lam; cf. Ps. 28, 4; 58, 5. 8; 64, 6; 78, 66; 104, 8; 105, 44; 119, 165; 145, 15; Pr. 1, 22; Iob 3, 15; 15, 19; Deut. 33, 2b. e. Idem valet, nisi negligatur pausa (Thr. 4, 15), particula proclitica ante accentum cum semivocali efferatur (Ps. 78, 25; 111, 6), vocalis initialis post copulam supprimatur (Ps. 109, 25), Vav conversivum non curetur (Ps. 106, 15; 107, 6. 13. 19. 28). Suffixum tertiae personae post imperfectum saepius quam in textu praesente formam -ô pro -éhû habet, quod in scriptione primitiva nullam constituit mutationem textus, ut mox demonstrabitur.

Hucusque leges expositae sunt, quae numerum syllabarum minuunt. Augetur nonnullis pronuntiationibus, etiam in textu masoretico passim occurrentibus. Ita nonnunquam retinetur He conjugationis hif'il in imperfecto et participio, rarius He articuli post praepositiones. Vocalem I in fine status constructi singularis metrica multo frequentius agnoscit, quam textus praesens[1]). Idem valet de formis suffixorum -áhû vel -éhû pro -ô[2]) et -êhû pro -av. Haec permutatio pro vera mutatione textus haberi nequit, cum suffixum -ô e primitivo -ahû ortum sit ideoque non solum apud Phoenices Moabitasque, sed etiam adhuc in multis locis textus praesentis per

---

[1]) In fine status constructi pluralis feminini potius terminationem -ê addendam esse, suadent formae ejus suffixis auctae et nonnullae analogiae in textu masoretico (cf. J. Olshausen, Lehrbuch, § 127b). Huc pertinent loci Ps. 12, 7; 79, 3; 83, 13; Cant. 1, 5; 3, 10; 5, 8. 16; Thr. 5, 10; Deut. 32, 7; Jud. 5, 15; Jer. 18, 15; nec non Ps. 87, 2, nisi legas minni khol

[2]) Sed formis bô et lô nunquam pleniores substituuntur.

literam He scribatur. Denique formae pleniores minni, l'mo, b'mo aliquando vulgatioribus min, l', b' substituendae sunt.

Certum quoque est, quamquam nulla analogia textus praesentis fultum, combinationem -ij' interdum intactam remanere neque in -î resolvi. Cf. Ps. 9, 15; 17, 7; 59, 7. 15; 78, 40; 110, 1; Iob 13, 16; Num. 23, 19; Deut. 33, 24; Is. 5, 1; etiam Ps. 78, 46, nisi He articuli retineatur, et Ps. 44, 2, nisi secundae personae perfecti accentus in ultima syllaba tribuatur. Simili modo formae contractae v- Elôhîm, b- Elôhîm, l- Elôhîm, v- Adônaj, l- Adônaj interdum ad primitivas ve-ĕlôhîm, be-ĕlôhîm, le-ĕlôhîm, va-ădônaj, la-ădônaj reducuntur (Ps. 37, 13; 57, 3; 59, 18; 60, 14), quae et ipsae, suppressa vocali initiali, in v'- -Lôhîm, b'- -Lôhîm, l'- -Lôhîm, v'- -Dônaj, l'- -Dônaj mutari possunt (Ps. 40, 4; 42, 7. 12; 43, 5; 69, 4; 75, 10; 76, 12; 86, 8; 115, 3; 135, 5; 136, 2. 3; 147, 1. 7; Jer. 50, 25).

Notum est, priscam terminationem feminini -at pro -a tam in verbo, quam in nomine a poetis interdum retineri, cujus rei exempla a scribis vel punctatoribus obscurata in notis demonstravi. Aliquando inter se permutantur voces ani et anokhi (Ps. 73, 23; Iob 33, 9; Is. 37, 25), leb et lebab (Ps. 4, 5; 13, 6; 39, 4; 45, 2; 61, 3; Pr. 23, 7; Iob 23, 16; 37, 1; etiam Iob 10, 13, nisi negligatur pausa), saepissime vero Jahvä et Jah, unde probatur, utramque formam nominis sacrati olim eodem compendio scriptionis designatam esse, fortasse simplici litera Jod, cum tetragrammaton non raro in textu praesenti contra rationem metricam exciderit. Denique metrum quoque confirmat rationes exegeticas, quae evitationem tetragrammati in psalmis, qui dicuntur, elohisticis non poetis, sed collectori tribuendam esse alte clamant[1]).

Accentus metricus apud Hebraeos, ut apud Syros et Byzantinos, cum grammatico coincidit. Sed apud solos Hebraeos Syrosque syllabae acutae cum aliis semper ita alternant, ut nulli sint pedes rhythmici praeter iambos et trochaeos tonicos. Cum ultima syllaba stichi accentu careat, illi versus, qui parem syllabarum numerum (4, 6, 8, 10, 12) habent, rhythmo trochaico fluunt, alii (5, 7) iambico. Excipiuntur stichi tetrasyllabi, si cum heptasyllabis (in schematibus 7. 4 | 7. 4 et 7. 7. 7 | 7. 4) conjuncti eorum rhythmo iambico assimilantur et accentum in ultima syllaba admittunt.

[1]) Hinc apparet, psalmos 42—83 collectionem separatam constituisse, in qua tamen Ps. 42—50 primitus locum suum ante Ps. 73 habuisse videntur. Psalmos 84—89 fortasse ille addidit, qui collectionem elohisticam cum antiquissima (3—41) conjunxit. Duos ultimos libros (90—150) postremo collectos esse, inde quoque patet, quod Ps. 108, e Ps. 57 et 60 compositus, per exceptionem tetragrammaton evitat, ergo jam collectionem elohisticam qua talem supponit, cum e contra textus Ps. 14 et 40 usu nominis Jahvä et melioribus lectionibus prioritatem suam prae Ps. 53 et 70 evidenter declaret.

Vocales auxiliares nunquam accentum recipere possunt, semivocales e primitivis plenis ortae tum tantum, si in eadem voce sequatur alius accentus, vocalem plenam feriens; quae regula Syris quoque observatur. Systema tonicum punctationis generatim metrica confirmatur; sed voces oxytonae vocali suae plenae penultimae tantum ictum tribuunt, ut nihil referat, utrum accentus metricus ultimae an penultimae syllabae plenae imponatur. Hujus rei vestigia punctatio agnoscit, cum in pausa, in concursu duarum syllabarum tono instructarum, nec non in imperfecto conversivo voces oxytonas in paroxytonas mutet, et vocali syllabae apertae, quae semivocali a finali accentuata separatur, ictum mäteg tribuat. Similiter Arabes omnibus syllabis vel clausis vel vocali longa instructis, excepta ultima, ictum quemdam tribuunt, accentu principali vix leviorem. Idem valet de Syris et Hebraeis. Sed cum hi etiam vocales ante tonum productas, utrique vocales breves ante syllabas semivocali instructas, ictu donent, omnes vocales plenas rhythmice aequales reddunt, excepta ultima accentu carente; quam et ipsam apocopantes Syri accentum metricum a solis semivocalibus arcent, dum Hebraei saltem ultimam syllabam vocum paroxytonarum ab accentu eximunt.

Ad exceptiones praecipue pertinet, quod persona prima et secunda singularis perfecti non solum post Vav conversivum perfecti, sed alias quoque accentum in ultima syllaba habere potest. Exempla secundae personae habes Ps. 4, 2; 5, 6; 8, 3. 7; 9, 5. 6. 7. 11; 10, 14; 21, 3. 5; 40, 7; 41, 12. 13; 52, 6; 60, 4; 61, 4; 66, 12; 68, 19; 74, 2. 13; 76, 9; 80, 5. 10. 13. 16. 18; 81, 8; 85, 2; 89, 4. 11. 20. 39. 41; 104, 1. 8; 116, 16; 119, 21. 118; Thr. 3, 43. 44. 57. 59. 60. 61; Pr. 9, 12; 23, 8; 24, 14; 25, 16; Iob 10, 12. 13; 15, 9; 26, 2. 3; 33, 8; 38, 4. 12. 18; Ex. 15, 10. 12; Is. 12, 1; 14, 10b1. b3. 12. 19; 37, 24. 29; primae personae Ps. 38, 7; 40, 11; 69, 9; 119, 13; 140, 13; 142, 7; Cant. 5, 3; 7, 14; Iob 16, 15; 30, 29; 33, 2; 40, 4; nec non Ps. 73, 3 et Is. 44, 2, nisi illic He articuli retinere, hic vi- J'šurun pro v- Išurun pronuntiare malis. Pluralem masculini imperfectorum verborum mediae v, j in conjugationibus qal et hif'il etiam absque terminatione -n oxytonum esse posse, probant loci Ps. 6, 11a. b; 9, 18; 10, 5; 17, 11; 22, 8; 28, 5; 33, 8; 37, 19; 49, 11; 51, 15; 55, 4; 56, 7; 59, 4. 7. 15; 62, 11; 63, 10; 65, 14; 69, 13; 72, 10; 78, 20; 82, 5; 83, 18; 86, 9; 88, 11; 105, 41; 107, 27; 109, 10; 118, 20; 119, 77. 79; 127, 5; 129, 5; 139, 19; 149, 2; Cant. 8, 1. 7; Thr. 5, 4; Pr. 5, 7. 16; 6, 30; 10, 21; 28, 5a. b; 29, 8a. b; Iob 3, 17; 14, 12; 17, 10; 19, 3. 12; 24, 7; 30, 11. 12; 34, 20; 36, 13; Deut. 33, 7. 10; Is. 14, 21; Hab. 3, 10. Alternat cum hac licentia eventualiter forma primitiva pluralis feminini ante suffixa (Ps. 58, 10), pronuntiatio '’lemo pro 'alemo (Iob 30, 5) et -l pro al (Ps. 66, 7),

praepositio m' (Ps. 68, 2; Iob 41, 17). E supra dictis patet, pro j'qumú vel jéqumú etiam pronuntiationem j'qúmu metrice admissibilem esse, nunquam vero jáqumú. Femininum singularis imperativi verborum mediae v, j in conjugatione qal oxytonum esse, a punctatoribus interdum admittitur et metro confirmatur in loco Ps. 114, 7, pro eadem forma verborum mediae geminatae apud Is. 23, 16. Sed et masculinum pluralis imperativi qal in verbis mediae geminatae semel (Ps. 48, 13), in verbis mediae v, j pluries ultimam syllabam habet accentuatam (Ps. 32, 11; 33, 3; 48, 14; 50, 22; 90, 3; 95, 6; 96, 8; 98, 1; 100, 2. 4; 105, 2a. b; 149, 1; Iob 6, 29; 19, 29; Num. 21, 27; Deut. 32, 7; Is. 42, 10; etiam Thr. 4, 15, nisi negligatur pausa). In perfecto qal verborum mediae geminatae non solum, quod ipsa punctatio permittit, tertia persona pluralis, sed etiam singularis feminini, nullo praecedente Vav conversivo, oxytona est in loco Ps. 44, 26, nec non Iob 30, 30, nisi pro minni substituas min. Ceterum utrobique licentia tolli potest, si legatur šach'cha, char'ra. Perfectum metaplasticum conjugationis nif'al eorundem verborum, conjugationem qal imitans, quod ipse textus praesens agnoscit, metro confirmatur in locis Ps. 38, 6; 68, 9; Jud. 5, 5; Jer. 12, 11. Imperativus hif'il, ad modum flexionis aramaizantis formatus, semel invenitur (Cant. 6, 5).

Stichi iambici, ut jam dictum est, vel pentasyllabi vel heptasyllabi sunt; trochaici sex, octo vel duodecim syllabas habere possunt. Inveniuntur etiam stichi quatuor et decem syllabarum, sed tantum in strophis mixtis cum aliis conjuncti. Per se trochaici sunt; sed tetrasyllabi, si heptasyllabis junguntur, ab iis rhythmum iambicum mutuo sumunt, ne in eadem stropha duo rhythmi contrarii collidant. Lex, secundum quam stichi cum incisis sententiarum coincidunt, apud Hebraeos stricte observatur. Rarissime tantum voces quoad sensum sticho praecedenti tribuendae ad stichum parallelum sequentem pertinent (Ps. 58, 12; 68, 33; 86, 15; Pr. 6, 13; 25, 22; Deut. 33, 27); aliquando saepius anomalia contraria invenitur (Ps. 11, 2; 32, 8; 58, 4. 11; 64, 10; 65, 12; 68, 4. 19; 75, 4; 78, 38; 84, 8; 86, 4; 120, 5; 130, 5; 140, 8; 143, 7; 144, 1; Pr. 7, 7; 9, 3; 31, 15; Is. 10, 2; Ez. 19, 9; nec non Ps. 27, 4, nisi legas b'hêkh'lô). Nunquam tamen status constructus a suo genitivo vel aliae voces arctius inter se conjunctae fine stichi separantur. Syri quoque et Byzantini hanc divisionem stichorum secundum sensum generatim servaverunt, quae quidem in hymno syriaco gnostico adhuc strictius retinetur, quam a S. Ephraemo.

Parallelismum duorum vel interdum trium stichorum jam dudum admiserunt viri docti, sed erronee tamquam legem violabilem et mere metaphysicam, non immutabilem et vere metricam. Nam poesis Hebraeorum nullum omnino patitur stichum solitarium, sed semper binos parallelos conjungit. Si stropha impari stichorum

numero (3, 5, 7, 9) constat, unum tristichon formatur, quod non solum in omnibus strophis ejusdem carminis, sed etiam in omnibus carminibus ejusdem schematis strophici eundem locum occupare debet. Parallelismus perfectissimus est in sententiis antitheticus, in carminibus synonymus (a = b); frequenter tamen reducitur ad syntheticum et mere formalem (a + b). Unde interdum accidit, quod duo disticha iterum sententiam parallelam secundum formulam a + b = α + β efficiant. Stichi paralleli necessario arctius inter se quam cum aliis finitimis junguntur.

Strophae heptastichae et prolixiores non solum in disticha vel tristicha parallela, sed etiam in binas vel ternas combinationes distichorum dividuntur, quae et ipsae in omnibus strophis ejusdem schematis eodem loco recurrunt.

Omnia carmina hebraica strophica sunt, cum simplicia quoque disticha pro strophis haberi queant. Strophae aut homostichae sunt, solis versibus vel pentasyllabis vel hexasyllabis vel heptasyllabis vel octasyllabis vel dodecasyllabis compositae, aut mixtae, in quibus plures ex his versibus, additis etiam tetrasyllabo et decasyllabo, combinantur. Syri majorem partem stropharum homosticharum cum Hebraeis communes habent[1]; e strophis mixtis unicam tantum inveni utrique populo usitatam, nempe schema 7. 4 | 7. 4, Syris formatum et decantatum ad melodiam: O mávto, ló teštá'le (cf. Carm. Nisibena, p. 104. 126 text. syr.).

Sequentia schemata strophica apud Hebraeos occurrunt: 5. 5 | 5. 5 (Ps. 4; 11—13; 27, 7—14; 32); 5. 5 | 5. 5 | 5. 5 (Is. 27, 2—5); 5. 5 | 5. 5 || 5. 5. 5 (Ps. 30); 5. 5 | 5. 5 || 5. 5 | 5. 5 (Ps. 17); 6. 6 (Ps. 116. 118; Deut. 33); 6. 6. 6 (Cant. 3, 1—4; 8, 13—14); 6. 6 | 6. 6 (Ps. 82; Cant. 5, 8—6, 2; 6, 4—9; 8, 8

[1]) Valet hoc de strophis pentasyllabis, hexasyllabis, heptasyllabis. Nam versus octasyllabi in solis fere strophis mixtis inveniuntur. Difficilis est quaestio quoad strophas dodecasyllabas. Metrum enim, quod dicitur, Jacobaeum proprie non continet stichos dodecasyllabos, sed ternos tetrasyllabos. Cum autem Syri primitus strictiorem parallelismum Hebraeorum adhibuerint, improbabile videtur, eos tristicha conjunxisse, nulla ad id necessitate coactos. Ac revera poetis syriacis ante Jacobum Sarugensem metrum illud incognitum erat. Nam S. Ephraem in carmine Nisibeno 60 inde a versu 11 schema 7. 4 | 7. 4 per inadvertentiam ita mutavit, ut stichi heptasyllabi additione unius syllabae fierent bini tetrasyllabi, strophae autem sequerentur schema 4. 4 | 4. 4 | 4. 4. Idem quidem in ultimo hymno adversus scrutatores e professo strophas dodecastichas tetrasyllabas fingit, sed binis stichis parallelis junctis. Cyrillonas quoque disticha tantum tetrasyllabica adhibet. Addatur hic, melodiae frequentissimae hymnorum S. Ephraemi de Paradiso rectius tribuendum esse schema 5. 5 | 5. 5 | 5. 5 || 5. 2 || 5. 5 | 5. 5, ejusdemque hymnos 10—25 adv. scrutatores sequi schema carminis: Att, Mór, akhtébtoh (5. 6 | 7. 4 || 4. 4 | 4. 5). Ex his praesertim hymnis, falso schemate donatis, Augustus Hahn multas leges grammatice impossibiles metricae syriacae praescripsit. Schema primi carm. Nisib. est: 7. 7 | 7. 8 || 7. 7 | 7. 4 || 7. 7 | 7. 7 || 7. 8.

—10; I Sam. 2, 1—10); 6. 6 | 6. 6. 6 (Cant. 1, 2—8); 6. 6 | 6. 6 | 6. 6 (Ps. 113; Cant. 1, 9—2, 6; 2, 8—16; 3, 7—11; 4, 1—8; 5, 2—7; 7, 2—10); 6. 6 | 6. 6. 6 || 6. 6 (Ps. 2); 7. 7 (Ps. 33; 111; 112; 115; 135; 146; 147, 1—11; Prov. 1—31; Iob 3, 3—42, 6; Gen. 4, 23—24; 49, 2—27; Num. 21, 17—18; 23, 7—10. 18—24; 24, 3—9. 15—24; Deut. 32; Jos. 10, 13—14; I Sam. 18, 7; Is. 42, 10—13; Zach. 11, 1—3; multique alii loci prophetici, quos hucusque consulto praetermisi); 7. 7. 7 (Ps. 24, 7—10; 77, 17—20; 93; 138; Iob 24, 5—8. 10—24; 30, 3—7); 7. 7 | 7. 7 (Ps. 3; 24, 1—6; 25; 26; 29; 34; 37; 47; 49; 50; 54; 72; 73; 81, 6c—17; 83; 85, 5—13; 88; 91; 94; 97; 100; 103; 105—107; 109; 114; 139; 144, 12—15; 150; Thr. 5; II Sam. 23, 1—7; Is. 14, 29—32; 25, 1—5; 34—35; 44, 1—5; Mich. 6, 6—8; Nah. 1, 2—10; cum pluribus aliis carminibus propheticis); 7. 7. 7 | 7. 7 (Ps. 67; Ezech. 32, 2); 7. 7 | 7. 7 | 7. 7 (Ps. 7, 2—6. 13—18; 36, 6—13; 55, 2—20b; 61; 71; 76; 77, 2—16. 21; 78; 81, 2—6b; 85, 2—4; 92; 95; 102, 2—23; 147, 12—20; 148; 149; Num. 21, 27—30; Is. 11, 1—8; Mich. 4, 1—3; Hab. 3; his carminibus fuisse videtur nomen šig'jônôt, cf. Ps. 7, 1; Hab. 3, 19); 7. 7. 7 || 7. 7 | 7. 7 (Ps. 31); 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7 (Ps. 18; 22; 64; 89; sequitur rationem strophicam et melodicam carminis deperditi: Cerva aurorae); 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 | 7. 7 || 7. 7 (Ps. 104; 132); 8. 8 (Ps. 117); 8. 8. 8 (Ps. 79; 96; Cant. 4, 9—11); 8. 8 | 8. 8 (Ps. 9—10; 15; 20; 21; 38; 63; 74; 90; 141; 145); 8. 8 | 8. 8. 8 (Ps. 68); 8. 8 | 8. 8 | 8. 8 (Ps. 6; 19, 2—7; 41; 51; 140); 8. 8 | 8. 8 || 8. 8. 8 (Ps. 16); 8. 8 | 8. 8 || 8. 8 | 8. 8 (Ps. 44—46; 60; 66; 69; 80; ad modum hymni deperditi: Lilium testimonii); 12. 12 (Is. 37, 22—29; Jer. 18, 13—17; Ezech. 19, 2—9; Am. 5, 2; Jon. 2, 3—10); 12. 12. 12 (Ps. 136; Thr. 1—3; Ez. 19, 10—14); 12. 12 | 12. 12 (Thr. 4; Jer. 12, 7—12; 50, 23—29); 12. 12 | 12. 12 || 12. 12. 12 (Is. 14, 4—21; 26, 1—10); 12. 12 | 12. 12 || 12. 12 | 12. 12 (Ps. 119); 7. 5 | 7. 5 (Ps. 7, 7—12; 28; 35; 39; 40; 48; 55, 20c—24; 65; 98; 110; 120—131; 133; 134; 137; 142; 143; Is. 5, 1—2; 23, 16); 7. 4 | 7. 4 (Ps. 14; 19, 8—15; 23; 27, 1—6; 84; 101; 102, 24—28); 7. 7. 7 | 7. 4 (Ps. 36, 2—5; 87); 4. 4. 6 (Cant. 4, 12—5, 1); 4. 4. 8 (Cant. 2, 7); 6. 6. 8 (Cant. 8, 11—12); 6. 4. 4 | 6. 10 (Is. 25, 9—12); 8. 6 | 8. 6 (Cant. 3, 6; 6, 10—7, 1; 8, 5; 7, 11—8, 2; 8, 6—7); 8. 6 | 8. 8. 10 (Ps. 52; 56; ad modum carminis deperditi: Columba terebinthorum remotarum); 8. 8. 6 | 8. 12 (Ps. 99); 8. 4 | 10. 6 | 8. 8 (Ps. 5); 8. 6 | 8. 6 | 8. 10 (Ps. 86; Exod. 15, 1—18; Jud. 5; Is. 12); 8. 8 | 10. 12 || 12. 8. 6 (Ps. 42—43); 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8. 6 (Ps. 57—59; 62; 75; sequitur modum strophae exemplaris deperditae, cujus initium erat:

Ne perdas); 8. 8 | 8. 6. 6 || 8. 6 | 6. 6 (Ps. 144, 1—11); 8. 6 | 8. 6 | 8. 6 || 8. 8 | 10. 8 | 8. 6 || 6. 6 (Is. 9, 7—10, 4); 10. 8. 10 (II Sam. 1, 19—27; 3, 33—34); 10. 10 | 10. 8 || 6. 8. 10 (Is. 38, 10—20); 12. 10 | 8. 6 (Ps. 8); 12. 8. 8. | 8. 6 (Ps. 1).

Responsorium a choro post singulas strophas canendum expresse commemoratur in loco Exod. 15, 20—21, illa ipsa radice designatum, e qua Syri pro eadem re suum effecerunt terminum technicum 'unita, qu. ad sensum cum veteri Graecorum christianorum (ὑπακοή) identicum. Ipse textus interdum addit responsorium recurrens vel omnibus strophis (Ps. 46; Is. 9, 7—10, 4), vel alternis (Ps. 42—43), vel saltem pluribus (Ps. 80; 99; 144, 1—11). Frequentius semel tantum in initio vel fine psalmi vel utrobique notatur nec tum partem textus constituit[1]).

De carminibus Hebraeorum alphabeticis, excepto artificio recenter detecto Nahum Prophetae, jam multa, licet interdum ob zelum pro textu masoretico satis mira, protulerunt exegetae. Attamen in notis meis ad carmina alphabetica et, ut ita dicam, alphabetizantia, quae tantum 22 strophis vel distichis vel stichis constant[2]), nonnihil novi invenietur. Addam hic, fortasse in v. 9—11 cap. 4 Cantici latere fragmentum carminis alphabetici. Cum Hebraei hac in re tantopere Syris Byzantinisque proluserint, facile suspicabitur quis, etiam ceteras acrostichides, nomen poetae vel sententiam continentes, quae hymnographis christianis utriusque linguae valde placuerunt[3]), a vatibus hebraeis non esse spretas; cujus tamen rei certum exemplum hucusque non prodiit, nisi forte e distichis Ps. 15 effingas acrostichida: Jahel nakhôn (habitans secure, cf. Is. 13, 20).

Subdantur hic duo specimina alphabetica hymnorum syriacorum, e carminibus Nisibenis S. Ephraemi selecta, et quidem hymnus exemplaris (εἱρμός) schematis iambici 7. 4 | 7. 4 cum alio, schema trochaicum 6. 6 | 6. 6 sequente. Utrumque schema apud Hebraeos

---

[1]) Occurrunt hoc modo acclamationes sequentes: 1) Alleluia (105. 111—118. 135. 147—150); 2) Benedic, anima mea, Domino (103. 104); 3) Alleluia, confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia ejus (106 107); 4) Confitemini Deo coeli, quoniam in saeculum misericordia ejus (136); 5) Lauda, anima mea, Dominum (146). Accuratiora de his responsoriis, ab ipso contextu psalmi bene distinguendis, tradunt notae.

[2]) Haec ad alphabetizantia pertinent: Ps. 33; 38; 39; 49; 50; 94; 103; 105—107; 115; 116; 146; 147, 1—11; Thr. 5; Num. 23, 18—24.

[3]) In secundo carmine Nisibeno literae initiales stropharum efficiunt acrostichida: Afrem, Afrem, Fremion. Simile diminutivum nomini suo addidisse videtur Iob ille hymnographus, cujus hymnum de festo Praesentationis Domini, cum aliis ad idem festum spectantibus permixtum, edidit doctissimus Cardinalis Pitra (Analecta Sacra, I, p. 425). Si enim hic nonnulla troparia, Deiparam alloquentia vel alias nexum turbantia, omittuntur, restituitur acrostichis Ἰώβῳ, Ἰωβίῳ, Ἰωβίῳ, Ἰώβῳ, Ἰὼβ, Ἰὼβ, Ἰὼβ, Ἰὼβ, Ἰώβῳ.

exacte recurrit. Regulae metricae cum hebraicis fere conveniunt, nisi quod Syris insuper licet, particulas procliticas (ba, da, va, la) ita voci praecedenti in vocalem desinenti jungere, ut vocalem amittant.

Carmen Nisibenum LXVIII.

Homo: O mávto, ló teštáˁle
ˁAl záddiqé,
B'naj mórokh, dab'fuqdóneh
Otén çedájk!

Responsorium: Lokh šúbcho, dáb'-
fuqdónokh
Amlékh mavtó,
Vab'núchomókh meštáppal,
Akh méskinó!

Mors: B'hodé jattír jorébno
Akh méllat'khún,
D'khad ˁábdonó doéšno
Lab'náj chiré.

Homo: G'be vó Odóm vam'šálleϑ,
Vat'chét niréh
Att, mávto, v'bíšo kh'nótokh
ˁAbdé vajtún.

Mors: D'šubhóran hí, d'ho ˁábde
H'vav mórajjó.
Mavtó v'soϑóno kh'nóteh
Došúj l- Odóm.

Homo: Ho šéflokh, óf dakh'nótokh,
ˁAbdé kh'firé!
D'- Chanúkh doš vó lat'-
rájkun,
Vaf'rách vamlékh.

Mors: Ven hú, d'- Chanúkh akhrí li,
Metbájjanó,
Deˁál ˁafréh d'- Nuch báš'-
jul
Ho dóešnó.

Homo: Zuˁ, mávto, mén barnóšo,
Dof kád ˁabdáv,
Niró d'morúteh mámlekh
ˁAl bérjotó!

Mors: CHodéno, d'láv lab'çíre
Modén zekhít.
K'mo d'nírab gér chajjóbo,
Rab háv, daz'khój.

Homo: Θob nóçar qólokh, mávto,
ˁAl záddiqé;
Chanúkh ger v- Ilijó t'bar
Zavgó d'geppájk.

Mors: Jodáˁno, détqul éblaj
ˁAm bújjoáj.
Chelóf t'ren hó saggíe,
Detáv votén!

Homo: Kul déto vóte çédajk,
Akh távtobó,
Šoré v'mašqél men dájrokh,
Akh Lóˁozár.

Mors: Lo tábran hóno qólo,
Akh mó d'ˁaçbán;
De- Lóˁozár, dam'rád ˁ'laj,
Tub šáˁbedtéh.

Homo: Mavtó, eštáal vád'ruš,
D'mon élçat vót,
D'netnácham, én lav rózo
Çor núchoméh.

Mors: Nahírittún lad'róšo,
Akh báϑϑilé.
'No gér baˁ'bód ˁomélno,
Defrúš vedbár.

Homo: Saggí l'medráš etϑájjabt.
Manú zagrókh?
Š'roréh d'nuchóman álçokh
Bah'fókhotéh.

Mors: ˁEbádtunón l'khun sánjo,
Kad ló s'nenó.
-Nonó-dm'nichnó sobájkun
Valíçajkún.

ʿʾBadtúnon ákh sorúcho,
O mójuté!
Odóm qaϑϑél'khun véno
Meçϑáchenó.

P'šiqóit éfarsékhun;
ʿAbdó vit gér;
Vattún hu bách'ϑohájkun
Amlékhtunón.

Çebjón Odóm aʿíran;
D'šolé vit gér.
Mitó vit váchitúnon,
Dat'mútun bí.

Qobélno mén kaddóbe,
Daq'ϑál vakh'fár.
Odóm ger qáϑϑel náfšeh,
V'bi métʿaddál.

Riš hérr'to chévjav líϑo,
D'šappír chegír;
Dar'šáf, ʿal, sóm maççúto
Bet lí val'khún.

Š'biq Sóϑonó vaʿʾláj hu
Metgárrettún.
Zel, étkattáš ʿam bíšo,
D'hu chájjeb'khún!

Šavtóf hu v'ló khofárno,
V'das'név saggí.
Mon élçat, déçϑaché beh?
K'fir béh mekkíl.

Š'maʿ méllaj, ó mojúte,
Vebájjakhún!
-No -ʿíqet véno mávde
B'chajját mité.

Šarrí ger nóϑef bédnaj
Qol ϑújjobó
D'šippúro, d'sóʿar náfšeh,
Lam'jábbobú.

Š'maʿ méllaj vásgav méšcho
L'lampídajkún!
D'kholíto gér men çédaj
Lo ít lekhún.

Tehvún jodʿín, dof kád ϑob
Holén emrét,
R'chimín ennún çavtájkun
L'çedjó daš'júl!

T'qil hú li gér barnóšo,
V'rab hú šajnéh;
D'rachšó v'nuné v'forách'to
L'vaʿdéh otén.

Temhó den, dóf ʿal ʿíre
Chabbíb çavtéh,
Of hú bišó l'gihánno
L'vitéh boʿé.

Tehvé l'khun chájjat míte,
O mójuté;
Venó, d'gazzít, etgázze
B'gavvóh daš'júl.

Tavdíto téssaq mén kul
Lokh, máche khúl,
D'men kúl dukkó m'khan-
néš att
ʿAfréh d- Odóm!

Carmen Nisibenum LXX.

O mo márrir, áchaj,
Kóso hóno d'mávto,
D'márve óf lenákhpe,
D'néštannún bedémʿe!

Responsorium: B'ríkhu, d'máche l'míte!

B'ʿúndonéh demíto
Of jaqqíro mézd'khe,
V'nézdallál venájlel
ʿAl chabbíbeh, dáf'raš.

Góʿev gér bechúbbeh
Háddomó, deféeš,
ʿAl bar závgeh, détp'seq,
Vávpi ʿʾjódeh v'çávteh.

Dállilév, dedómen
L- Abrohóm, deʿázzi,
D'néttel píro d'ráchmav
Méϑϑul móreh l'mávto.

Hónav ʿámmud š'róro,
Dáϑ'ʿen júqro b'ʿámmo;
D'gálle d'chášše ϑ'ráv beh,
V'ló ezdáʿzaʿ š'róreh.

Hó fallócho, d'khád ch'zo
Píro b'sátteh ʿ'qár'to,
S'gúlo, dáh'vo l'núgro,
Akh rišíto qárr'beh!

Vád'- Neftách tub t'míhoj,
Pállochó, deqáϑpoh
L'ϑúϑitó, debéʿlat,
L'móre khármo qárr'boh.

Z'khó leráchmav, qárr'boh,
Váʿ'ço chúbbeh váss'qoh;
V'ló eštánni b'cháššeh;
D'hájmonúteh s'mákh'teh.

CHámreh gér demávto
Téϑrav, dád'lich b'cháššo;
B'démʿe márve ch'rífav,
V'láz'mináv bebékhjo.

Θób hokhíl mebájja
Θúpseh rábbo d'- Néftach,
Dábesájpo qárr'boh
Símat chájje l'móroh.

Jáminéh pešáϑ vo
Néftach vásseq débch'ıo.
Jávno ch'zóteh, dákh'ri,
V'lábbeb'téh beqóloh.

Jóe hóve kóhno,
D'kháhen bád'mo d'ménneh,
D'néhve ϑúpso l'móreh,
D'kháhen bád'mo d'náfšeh.

Kúl man d'róve b'chúbbo,
V'zókhe b'réchmat š'róro,
Akh dab'chélmav chóze
Léchabbíbeh, dáʿ'nad.

L'chábreh gér bechélmeh
G'dáš chozé, demóet,
Véto çáfro v'bájjeh
Mén karjúteh d'chélmo.

Mó domé leh ʿ'nído
L'háv damkó šekhíbo,
V'dóme mávto l'chélmo,
Of nuchómo l'çáfro!

Nédnach bán šeróro,
Bád'mut núhro b'ʿájno;
V'hó ·ch'zajnój lemávto,
Dákh suródav d'chélmo.

S'khál ger ájno, d'chóze
Šén'to, d'lájteh l'çáfro,
V'nésbar ʿ'láv demávto,
D'šén'to l'ʿólam t'qávve.

ʿAjno d'sábro én q'no,
M'çé chozé leh b'khásjo
L'hój šen'téh demávto,
Dáb'hav çáfro bóϑlo.

Pórach rícheh t'mího
D'háv gazzó dechájje
B'fágro, bájtoh d'náfšo,
D'néfqat ménneh vétn'ded.

Çébtav sógen v'šúfrav,
D'hájkal chúbbav d'- Rúcho;
Méštajján, deçóde,
V'hóve máškan š'lómo.

Qól šippúro m'jábbeb
L'khénnoré šolájjo:
D'qúm, zammár vešábbach
Q'dóm chatnó beqólo!

Rávbo hóve b'fúme,
Démetpátchin qábre;
Chád l'chad lóʿez b'mónav,
Šúbcho jóheb b'qólav.

Šúbcho lókh, deávrebt
L- Odom, kád dekhé vo!
Lókh šubchó, debáš'jul
Mákkekhtój, deétt'rim!

Távdi l'mán demákkekh;
Távdi l'mán denáchem;
Vóf kennór nešábbach
B'núchoméh lemóreh!

